Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Theologica polemica, dogmatica, speculativa et moralis - Cod. Ettenheim-Münster 257

Bulffer, Gervas

[S.l.], 1754-1755

urn:nbn:de:bsz:31-128446

Visual Library

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Ei M. 257

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

257

I

INSTITUTIONUM THEOLOGICARUM

TOMUS IV.

DE SACRAMENTIS.

Tum in Genere, tum in Specie.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

π

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Pröœmium.

Tandem Quartum et ultimum institutionu nostrarum theologicarum tomum attigimus; atque ad sacros publicosque divinæ gratiæ nobis ob merita fontes repandos accedimus, de quibus aquæ in vitam æternam salientes jugi fluxu haurimus. Septem Eccliæ sacramenta intelligimus, per quæ, ut legitur Synod. Trid. Ses. 7. in proœm: omnis vera justitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur. Septem illæ sunt columnæ, quas æterna sapiæ de cœlo descendens et formam nostræ humanitatis in se suscipiens excidit, ut super eas domum Ecclesiæ suæ firmissimæ struxerit. Prov: 9. hæc insuper sunt septem illa candelabra aurea, Apoc. 1. quibus mediantibus ac fidelibus divinæ gratiæ lux diffunditur. Sunt denique septem illæ stellæ l.c. quas filius hominis Servator noster Jesus in dextera misericordiæ suæ ac infinitæ pietatis ad illustrandam Eccliam suam habuisse legitur. Septem vasa sunt, quibus Christi sanguis ac merita continentur, ac fortidem velut canales, per quos innumera divinæ clementiæ beneficia ad nos defluxere Deus tanciit. Septenario numero definite illæ sunt, licet inter illa in eadem sit, nec par omnium dignitas ac nostra.

Quanto autem effusa magis a Dei benignitas ac providentia in sacramentis pro salute eorum hominum instituendis, tanto major exarsit Dæmonis invidia et furor in ipsa impugnandis, unde tot hominum millia soli orjri perierij ille detulerit. nirum quam varias et multiplices artes, dolos et machinationes retinuerit, quam projectos ad quorundam avertendum homines suscitaverit, ut, si fieri posset, salutares illos gratiæ fontes exsiccaret, ac cœlestes divinorum chrismatum thesauros dissiparet ac dispiparet.

Hæreticos intelligimus, quorum alij ab omnibus Christiana sacramenta repudiarunt; alij fastidiosi ac delicati vel ipsum

Sacramenti nomen designati ab Ecclesia usu ejicien-
dum aliquando putaverunt. alij, cum nomen servent,
multa Sacramenta statuerunt, pauca estimare, ac ne
illa quidem plena et efficacia sed vana et inania.

Verum hos et alios circa Sti et Caelia Sacramenta
errores modò missos facimus, quorum refellendorum ampla
in hocce tractatu sibi nobis offert occasio, tum ex Scrip-
et traditionis vigentis testimonijs, tum ex Concilium Sano-
rum, Sti Pontificum Decretis, ac veterum Patrum dictis, Eccle-
siaq; tum orientalis tum occidentalis ipsorum. hos in-
genuos veritatis testes eò magis adhibendos duximus, quo
nullibi periculosius erratur, quam in mata Sacramentorum,
unde tot damna et pericula in populum Christianum et Eccle-
siam ipsam universam possunt derivari. Equidem ve-
rum est, quod pauca de Sacramentis observata et tradita
in veterum monumentis habeamus; tum quia usu publico
et quotidiana praxi trita erant et exploata, ita ut ob-
tritioni vix unquam tradi potuerint. tum ne forte gen-
tilium et improborum turmis irrisioni ac profanari obji-
cerentur fidei nostra mysteria, inde sit munopada
id est, secreta et occulta, quae neque in publicum efferre
cujus rei et fere testes sunt, quod ex veteribus de religione Christi
Jerunt. Mirum itaq; videri non debet, neq; officiare causae
nostra omittere, quod veteres hac silentij lege Sti secreti ter-
tenoi lege Levitij astricti tam parcè de Sacramentis
nostris tracta perint. quod in eorum Scriptis deprehe-
ritur suppletur oralis seu vita et Spiritus Traditio
vi usu praxi quotidiana fideliter exercita. tamen
inde difficilis ac maximè operosa Theologis tempe visae
accurata de Sacramentis disceptatio, quae infinitam pro-
pemodum rerum tum veterum tum recentiorum
ac Leveriorum Critica judicium exactam notitiam postulat.

Igitur ipse Octo absolvetur tractatibus, in quorum
primo De Sacramentis in genere, in reliquis 7. de Sch-

quibus sacramentis in specie disserunt, quæ doctrina Ecclesiæ de sacramentis fidem, eorum administrandorum ritus tam veteres quam hodiernos, ijs et suscipiendis et ministrandis prescriptas à Christi regulas, Schola dogmata celebriora quæ ad fidei aut morum veritates è nihilo efferunt, ac denique quibus in capitibus quinto seculo circa Ecclesiæ sacramenta erarunt heterodoxi, et eorum libris aut historijs coetaneis ostendat.

20 Mai. 1754.

VI

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

TRACTATUS I.
DE
SACRAMENTIS
In Genere.

Quæ in præsenti Tractatu exponenda suscipimus, eo majoris momenti sunt, quòd quia omnibus Sacramentis principia et fundamenta quædam, quæ nisi planè ignota fuerint, parimque de Sacramentorum Sacramentorumque tractatione accedamus, necesse erit, nos velut cæcos medijs in tenebris palpitare, ac incertos prorsus vestigijs inhærere.

Porrò à Sacramenti vocabulo amplissimam aggredimur disputationem. displicuit aliquando nostris ac patribus nostris nonnullis Sacramenti nomen, eâ potissimùm de causa, quòd in Scripturis non extaret; Ecclesia profecò Latinum quippe nomen, quod in primogenio sere textu Hebraico et Græco minime quæreretur. Nunquid Paulus Græcè scribens, ait Catharing, potuit dicere Sacramentum, quæ è vox latina? dicens autem Græcè mysterium, id tacitè Græcè dixit, quod Latinè sonat Sacramentum. Nos quoque nomen à Patribus antiquis usurpatum nemo non negat; unde meritò Sacramenti nomen retinuit Ecclesia, ut et multa alia vocabula, tametsi in Scriptis Sacris non posita non leguntur. Nec profecò mandatum ipsi Christi insinuat, præcipientis, ut evitentur profana vocum novitates. Non enim ait, ut advertit S. Aug. tract. 97. in Joan: verborum novitates, sed addidit profanas. Sunt enim et doctrinæ religionis germanæ verborum novitates, sicut ipsum nomen Trinitatis, quando dici cœpit, scripsum est. quapp obtinuit Hæresinde Sacramenti no-

men apud ipsos Novatores; soli Socinianis ab eo, ac sicut à superstitione abhorrent, signi et symboli vocabula substituo.

Habet autem vox sacramenti, in apud auctores prophanos, nescio quid religionis, reverentiae ac majestatis solennium. Deus apud ipsos significat, imo signum, quod olim à Litigantibus in loco sacro depositum, illi partibus, qui suâ causâ cadebat, causa. 2do juramentum, quo ff aliquid sacrum militibus sibi obligabant ad fidem et obedientiam Imperatori praestandam. Et ex juramento à militibus facto sacramenti vocabulum ex latinum est ad significandum quod liceat jus jurandum. Legimus apud Plinium l. 12. c. 2. qui exhibit sacramento rogati, id est, jurajure jurando adacti, inquit Budaeus nefas ducunt à subdola Lamel Phelaine de Liberare.

Apud scriptores Ecclesiasticos sacramentum accepitur, imo pro re sacra, arcana latenter et latente. ut nostrum sacerdotio sacramentum voluntatis suae. Ephes. 1. sic quoque nomen illud sumpsit S. Ambr. librum inscribens de dominica Incarnationis sacramento. 2do pro signo rei sacra, sic Ephes. 5. ap. ait: sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Chto et in Ecclia. ubi matrimonium vocatur sacramentum, id est signum sacra unionis Chti cum Ecclia, quo sensu dixit S. Aug. Ep. 138. alias 5. Signa cum ad res divinas pertinant, sacramenta appellantur. Sic in significando maxime quia, et praesenti nostro instituto accommodata pro signo rei sacra et cujcunque, sed sacrandis, initiandis et sanctificandis hominibus, vice sacramenta manarunt quibus credentes initiantur. ac ideò in unio gingalis viri et mulieris &c. detur magnum sacramentum non tantùm quia signum a unionis Chti et Ecclia, sed quia a signum efficax gratiae, qua donantur et initiantur gingales cum in Dominio nubunt.

Dantur signum, quemadmodum ait S. Aug. in l. de doct. Chrid: detinet: res, quae ad significandum aliquid adhibetur, seu extra praeter speciem, quam ingerit sensibus aliquid aliud faciens in animam venire. ut ait S. D. ll. 2. c. 1. signorum quidam alia quia nullam habent cum re, quam significant similitudinem, sed sunt mera arbitraria ac libere ad significandum instituta, ut long

campana signum a quaendi fideles. quadam similitudinem
falem habent, ut albus, illa et haec et divina institutione
ornantur rem, quam significant, seu sunt naturalia. ut fumus igne
denotat. annulus signum non nisi ex institutione aliqua non
significant, habent tamen cum ea aliqua analogia et proprietatem
ut Symbolo fidei sacrificium denotat. Sacramentum quoque alia
sunt significativa dumtaxat seu significativa, quemadmodum hedera
demonstrat vinifaberum, alia practica seu officiaria, quae officium
id quod significant. alia obsignativa, sicut sigillum primo sig-
nat, deinde quoque sentiunt in diplomate privilegium. alia exhi-
bitiva dignitatis, munera et ut laeuli, et annuli, qui praebent
sua abaci, aut Episcopo alia rememorativa, quae in memoria
revocant rem praeteritam. ut agni, ac phaseolus hebraeis in
memoriam revocabat egressum de aegypto. alia demonstrativa,
quae exhibent rem praesentem sed occultam. alia prognostica, quae
significant rem futuram, alia denique admonitoria, quae admonent
aliquem sui officii. sic circumcisio carnalis monebat Judaeos
carnis desideria et relcanda.

Sed quoniam loco dicti praesentem tractabam in decem
capita dividendo, in quibus de essentia et existentia, de differen-
tia sacramentorum novae legis a veteribus, de auctore, de materia et
forma, de numero, ordine et dignitate, de effectibus ministro et
subjecto, ac ceremoniis sacramentorum disserendum.

CAPUT I.

de Essentia Sacramentorum.

Tradita à Recentioribus Haereticis Sacramentorum definitiones alijs, quae in Scholis Catholicis proferri solent, differunt quam plurimum. Lutherani et Calvinistae Sacramenta definiunt, signa seu sigilla divinae institutae ad obligandas in nobis, et firmandas divinae gratiae promissiones, ad retinendam fidei nostrae imbecillitatem et excitandam nostram in Deum pietatem. Si haec vera ut sonant et ab errore novatorum paracita spectentur, nihil continent quod à fide Catholica alienum sit; Enim vero Sacramenta sive signa seu sigilla, quibus divinae promissiones ratificantur, et quidem merè seu sicutè, sicuti ipsa, Deo vera Ipsem collatione nam revera obsignantur cum ad id potestatem juramus plurimum ad eadem et nostra pietatem in Deum excitandam, ut docet Catechis. Con. Tri. p. 2. Verum falsa sententia haereticis; nam cum novatores autumant, hominem justificari per solam fidem divinarum promissionum, Sacramentis non aliam vim tribuunt, quam objectivam, nempe ut objectivè moveant et excitent fidem, quae sola hominem justificat, non verò ut efficienter et vaata interna mutationem operent. Praterea ita definitio, ipsorum Novatorum doctrina evolvit, cui enim profitentur, solos praedestinatos justificari et divinarum promissionum pignus accipere, ac aliunde habere non audent, plerique reprobos sumpsisse Sacramenta; aut dicendum est, Sacramenta non esse sigilla et obsignacula divinarum promissionum, aut nequaquam recipi à reprobis, aut ab eis, qui Sacramenta accipiunt, esse praedestinatos.

Zwinglius, l. de vera et falsa Relig. docet Sacramentum nil aliud praestare initiationem quamdam et cognoscam, quae fit et hodie fiunt, ac ejusmodi nuncupant. Anabaptista enim Sacramenta, signa quaedam vitae spiritualis, quibus Deo admonemur, et recte vivamus. Bering dicit vult Disp. de bapt. Sacramentum esse nudum signum, quo Christiani à Deo et gentilibus distinguuntur. Ad quidem illa definitiones aliquid veri exprimunt, sed quae hoc habent vitium, ut Sacramentis auferant vim spiritualem gratiae efficiendae. Nos ergo quaerimus Lutheri et Calvini quaestionis, Sacramentis fidem nostram excitari per Zwinglianis quoque nostro dabimus, Sacramenta esse quamdam initiationem, quae fit hodie, ut milites imperatori obstringuntur. Haud inficiamur Anabaptistae Sacramenta esse signa, quibus ad recte vivendum admonemur; sed hinc sciamus per Sacramenta Christifideles ac infidelibus secerni.

Ad negamus id in sacramentis primo attendi, sive negamus, sacramenta ex primis signa, quae fidelem ab infideli secernunt, et quae Dei gratiam promittant, et nos officij nostri monere faciant, non vero signa spiritualium donorum efficientia.

Dices. Sacramentum fuit approbatae pecunia: ergo in sensu Ecclesiae, sacramenta sunt initia fiduciae à Deo in hoc initi, et promissae foederatis gratiae amplitudo.

R: Nego jam. quia non mihi miserile in certum. Genuinus quippe in proram: et eadem ratione à profanis separatus, et ab Ecclesia velabrum sacri usurpari, unde illud infirmum arguendi genus ipsemet Calovius Vafrus de efficac. Sacr: p. 248. videt.

Rejecto hoc heroicum definiendi captum sacramenti in genere spectatum, hoc prout sacramentum veteris et novae legis apprehendit, quibus definiunt, quod sit signum sensibile = permanenter à Deo institutum sanctitatis et gratiae tum = spiritualis, tum efficiendae vim habens.

Imprimis sacramentum dicitur signum, quia ducit nos in cognitionem rei alterius latentis et occultae. Sacramentum, inquit S. Chrys. hom. 7. in 1. Cor. aliud oculis, aliud menti exhibet. et in hoc ordo in hominibus quinquiens habemus.

Dicitur 2do sensibile, ad è externum et sensibus subjectum. quia hoc ita et quare gratiam non dabat nisi per res sensibiles ad gratiam in sensibilium adducit. ob id ergo ergo ait id. S. D. hom. 83. in Matth. ita et ingrata dedisset tibi Deus dona, sed quoniam = gratiori ea interpretatus est, in sensibilibus intelligibilia tibi praebet. Denique sacratum à synteleia distinctionis ad religionis, ut nulla = cum eadem nomen religionis, nisi S. Aug. l. 7. de Trinit. c. 11. = coagulari hoies potuerit, nisi aliquo sacramentorum = visibilium genere alligentur.

Denique 3tio permanenter, ita debet ac signum fixum ac in religione praetentum, seu tandem durare, quamdiu religio; ac sacramenti non aliquid debet ac finis, quae qui et religionis. unde Gen. 17. et Deut. 12. vide circumcisio; et agni paschalis dicitur foedere et cultu longiuscuo observandi, et Eucharistia celebranda in memoriam Dni, donec ipse veniat. 1. Cor: 11. ita, usque ad finem mundi. hinc manna durans aeno, illaesus sacrosanctum S. sub forma columbae in baptismo Dni, et sub forma linguarum ignitarum in die Pentecostes, hoc pacto non fuerunt vera sacramenta, et aliquid sacrum significarent, quia non erant signa permanentia.

Detur 4to. à Deo institutum, quia sacrum est, quia arbitrium, nec ab alter fieri: Deo existente; nec enim vis aqua in baptismo fiat ex vita sua purgatem ab à peccati; Deo duntaxat ex voluntate Dei institutis. Ad certe tamen S. Aug. Ep. 98. alias 23. sacramentum ex signum quamdam habeat cum re sacra portionem seu analogiam. Si enim sacramenta quamdam similitudinem essent rerum, quarum sacramenta sunt, id haberent, sic sacramenta à sacra adoptare: à Deo. quia solus Deus potest sacris mirabilem sanctificandi tribuere: qua de causa aqua benedicta et cetera sacramentalia, ceremoniae quae sunt huiusmodi institutionis, non sunt vera sacramenta.

Detur 5to. sanctitatis et justitiae signum. Sive interior illa sit, sive exterior, et legalis. sanctitas et justitia interior ex ipsa gratia sanctificans, quam ab interno remittatur efficitur ipsa gratia sancta et Deo grata. exterior vero seu legalis à externa professio, et initiatio ad cultum divinum. hae immediate significabantur ut sacramenta veteris legis, cui erant causae. illa et sacramenta novae legis, imo in medio illi ut sacramenta V. legis, qualemcumque initiatio et ascendo exterior in lege veteri erat signum sanctitatis interioris.

Detur 6to. et efficiendae. sunt quippe sacramenta et signa practica, seu efficientia sanctitatis, sive externa illa sit, et legalis, sive interna et vera ab justitia, sicut mox exponimus; adeo ut mutum sit sacramentum, quod non producat ex se aliquam sanctitatem. et ratio est; quia unius et hoc verum sacramentum ab alijs signis sacris, quae non sunt veri nomis sacramenta, distinguitur, quod aliquam sanctitatem nata sua portionem efficit, hoc est v legalem, si sit veteris legis sacramentum; v internam, si sit sacramentum legis Evangelicae. sacramenta etenim vetera quamdam legalem, ac externam sanctitatem ex lege Judaica, res e manifesta: illa quippe vere initiabant, et efferebant Judaeum ad cultum divinum, ac ut denominaretur mundus et sanctus à efferebat in se facta. quod vero sacramenta novae legis interiorem sanctitatem ex se efferant, inferius C. 3. ex professo demonstrabimus. itaque vere sacramentum primario institutum est ad sanctificandum homines: et hinc patet, sacrificium non esse sacramentum; quod sacrificium primario et immediate referatur ad cultum Dei obsequium, quod efficit, superaemi gloria in res ses Domini, non

vero nisi mediate tendat ad sanctificationem hominis efficienda.

Ex dictis legitur, scitum in genere de innocentia, respectu sacramentorum V. et N. legis, ubique quae habeant in hac eam nomen, sed in eadem nihil sphaeram planè eandem. in eo enim queunt, quod sint signa practica sanctitatis; differunt verò quoad ceteras praerogativas sola sanctitatem exteriorem, nostra verò interiorem. Sed de his plura C. C. 3.

Denique adverendum, theologos cum S. Thoma. in unoquoque sacramento tria distinguere, scilicet sacramentum tantum, seu id, quod praecisè habet eadem signi, utque in baptismo abluti infantis ad unctam habent praelaudam verborum formam. rem sacramenti tantum, seu sanctitatem et justitiam, quae efficat et gerit. ejusque sacramentum et rem, seu utriusque simul junctum.

CAPUT. II.

de Existentia sacrorum.

Explicata sacramentorum natura ad eorum existentiam inquirendam accedimus: in quadruplici autem statu prout sata, considerari possit horum existentia. 1o in statu innocentiae, in quo Adamus ante lapsum versatus. 2do naturae, in quo ab Adami lapsu usque ad Moysem majores nostri vixerunt: dicitur autem status naturae, quia homines per illud tempus sine legis scriptae ad minimum sola lege naturae regebantur. 3tio in statu legis scriptae in quo à Moyse usque ad Evangelium respublica Judaeorum floruit. 4to in statu legis Evangelicae, in quo Christi usque ad finem saeculorum permanebunt.

Quaeres I. An in statu innocentiae extiterint aliqua sacra?

Deo in brevissimo innocentiae naturae statu verisimiliter ordia extiterunt sacramenta. tum quia neque ex Scriptura, neque ex Traditione, quae duo in rebus ambiguis facem praeferunt, probari possit sacramentorum pro statu innocentiae institutio. tum quia primum erat, ut homo in statu innocentiae Deo perfectè subsisteret, gratiam immediatè ab illo acciperet; parva enim peccati ab, et exercitatio varia ad domandam hominis superbiam, quod nunc rebus inferioribus subditur, ut agnus baptismalibus, ad sanctificationem opportunam.

Dices I. Matrimonium sunt institutum in statu innocentiae ergo Matrimonium è sacrum: ergo

R.d: M: Matrimonium fuit institutum Legem quo è Sacrum. N.d: Secundum quod è in officium naturæ et huius generis propagandi. C.dis: nam quod in lege Dei matrimonium fuit elevatum ad dignitatem Sacramenti.

Dices II. Patres Innocentiæ à repugnabant sacrificia; p. nego Sacramenta.

R.N. eojam. Disparitas è, quia hæc sacrificia sunt religiosi cultus propitiativa, et quasi symbola; p. sacrificia hoc demonstrant Deum subesse Deum: p. sacramenta autem subjicienda esset rebus inferioribus, ita ut ego in illa videntur sublimiora inferioribus repugnare.

Quæres II. An fuerint aliqua sacra in statu naturæ?

R. Ego ex sacra negativa traditione certum aliquid in eam rem dicimus; circumcisio quippe licet institutio tempore Abrahami ante statu naturæ, tamen spectat ad statum legis Mosaicæ, quia tunc temporis quinquebatur: erat enim circumcisio solemnis professio legis Mosaicæ, iuxta illud Gal. 5. testificor di hoi circumcidenti se = quoniam debitor è universæ legis facienda. verum hoc in statu pro admodum et vere creditur, aliquid pro parvulis adversus originalem noxam remedium seu sacrum exhibere, nego enim credendum è esse S. Aug. l. 5. cap. hæl. c. 11. ante data = circumcisionem famulos Dei p. quamquamdiu eis inerat obnoxietatis suæ in carne venturi: nullo sacramento ejus gratiæ = latos fuisse parvulis suis, quam vis quin illius ad ejus adoptionem = veniæ egenia ætas laberaverit. S. Aug. Sacrati Sunt. author de vocat. gent. l. 2. c. 13. S. Greg. l. 3. moe: c. 4. S. Bern: Ep. 77.

Dices. Deus Rex absque injustitia p. mittere damnationem omnium parvulorum: g. p.

R.N. eojam. potuit id quidem Deus absolute p. mittere; Deus cum in omnium hominum parvuli ad statum naturæ in illa voluntatem Dei salvandi ad eos spectant, ita p. mittere credi non potest. unde ait Pontifex Innocentius de lapsi. absolutis, ut universi parvuli pereant, = quotum quotidie tanta multitudo morietur, quam et pro minoribus Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium = procuravit ad salutem.

Quæres III. quale fuerit illud remedium pro parvulis.

R. Fuit probabilis professio fidei in Deum rectorem Deum ejusque Ecclesiæ ea professa, p. quam parvuli Deo à parentibus et aliis offerebantur, et obsecrabantur. hæc è; quia quocumque tempore veniæ fuit ad salutem fides in Deum, quæ salvos = faciebat antiquos justos ac magnos, ut Cap. 11. Heb. S. Aug. l. 2. de

nus et genu. C. 11. cumq; parvuli nequeant fide, quia actuali
peccatorum ejurare; sicut modo in ijs, qui baptizantur, fingulet
discretum status Ecclia fuisse; ita olim fides parentum signo aliquo
invisibili effecta à damnatione eripiebat infantes. Fides vero illa
parentum, non erat sola mentis credulitas, sed qualiter modo, et
pia actio, quae ex fide manabat. Dicis signo aliquo sensibili
ex verba. profecto enim fides interior non videtur esse suffi-
ciens ad salutem parvulorum remedium; tum quia rarenti-
um vero matrum accedentibus tanta gratia impenetrabile, ut ad
generationem et alienam fidem pervenerint, cum tamen et ijs
aliis posset salutem, parentum aut alicuius fides, dis-
applicatum ijsdem esset sensibile sacramentum. tum quia
visibilitas signis ad Deum secundum est, quemadmodum
ad invisibilia et visibilia coniuncta. ut quo casu ea venit ad
infirma, et gradu revertatur ad prima. ait l. greg. l. 26. mor.
c. 12. aliàs 9. ex quo capite nefaria haeresorum inferunt
praeclari Theologi.

Dices I. Tertul. l. de bapt. c. 13. et l. greg. l. 4. mor. c. 3.
aperte docent, etiam et unam fidem valuisse pro parvulis;
et professio fidei non exprimebatur aliquo signo visibili.

R. N. casum. Nam dicti Patres et fidem unam non praecise
solum actum fidei interiorem intelligebant; cum enim et ita
fidem parvuli initiarentur ad veram Dei cultum, et conse-
narentur in unum novem religionis, professio illa defuit
expressè aliquo signo sensibili; sed unam appellabant,
quia vestita non erat variis et determinatis ceremonijs, sacrificij,
quae respectu adultorum erant varia; ut idem Pp. declarantur.

Dices II. ex signum exterius manifestativum interioris
fidei non erat certo determinatum, proinde non institutum a Deo.
et non erat sacramentum.

R. d. an: non erat determinatum, nec institutum a Deo praescripto
legis, latae praecepto Can. interiori in tempore, quo de religione
Dei ex temporis hominis permanebat, N. an. ergo sufficiebat ad ratio
sacramenti pro statu legis naturae, quemadmodum ad sacramenta
legis Mosaicae et Evangelicae requiritur institutio expressa ex
Patenteis federis, litteris et traditionibus Ecclesiae non in quoli-
bet tamen ea sacramenta obtinuerunt, quae ipsimet sibi ge-
gerebant, sed ut in lege Mosaica satis a Deo ritibus, certis pra-
ceptis e adeum sacramenta determinata essent, et peculiaria
signaculia; et in lege naturae cum hoc solo interiori in-

fructu ad Deum colendum moverentur, ex ijs mat. Dei inspiratae nulla lege exterius lata, pl. bonis determinabant et. Lensfiles, quibus in Dei cultu et ad exercenda peccata utarentur.

Quaes. IV. An ad mundandam maculam peccati originalis in parvulis sufficerit actus ni fidei miserim, quale reperitur in peccatoribus.

Resp. Affirm. quia ex S. Thom. in 4. dist. 1. q. 2. a. 6. ad 2. fides parentum in justificabat infantem, in quem prae=cepe erat actus pontis, et quatenus respiciebat Deum objecti=vamque finem, quod erat medicina ipsi nata.

Quaes. V. An in pro adultis fuerit in lege nata aliqua sacramenta?

Resp. videtur in eis affirmari posse; nam quia sacrificia ex vetere lege, in merito efficitur, quibusdam in illa lege pro adultis sacramenta dabantur, ut Paciatus S. Greg. l. c. Item in circumcisione, ac praesertim in ea fide, in quo parvulis circumcisis profitebatur, eiusque intelligentiam virtutem signis visibilibus excitando, atque ubique sacramenta fuisse institutae visa videtur. quamvis autem fuerint haec sacramenta, incertum manet.

Quaes. VI. An in lege Mosaica extiterint sacramenta?

Resp. Affirm. In lege quippe mosaica fuerunt aliqua ceremoniae, ut ex agni paschalis, sacrificium et sacerdotum operandi, expiandi et purificandi legates, quibus nihil defuit ad rationem sacramenti; erant quippe ritus habiles de fidei, ac a Deo institutis, qui legalem et externam gerebant dignitatem, interna vero ipsum conferam praestitutam. Id longiam certum manifestat Rupertus Con. Hor. et Ind. Ep. 7. c. 2.

Denique in nova lege vera existere sacramenta nemo praeter quorundam antiquorum haereticorum apud Theodoret. l. 1. haer. fab. n. 13. hodie solent. Sapiens mundum spiritualem et angelicos, qui ab eo oppositi gratio segregati nihil sibi gratiae cum signis exterioribus ac beneficiis, negat. Verum quoniam capitulum ea ijs, quae de numero sacramentorum, ac de singulis in specie hinc in locis dicemus, probabit Dominus Patres et Concilia praesertim Trid. Sess. 7. sacramentum N. L. existentiam ad fidem primum definiemus. denique sacramenta e signum sive ex institutione divina sanctitatis et gratiae efficiendae vim habent tam in lege N. hinc ritus ejusmodi; sit patet in baptismo, de quo Matth. ult. qui baptizatus fuerit salvus erit. ritus divinitus Redemptore nostro relicta sacra et plena sunt, et alia ab ipso instituta; sanctia pro multis ad eumque facu=====facilima, intellectu angustissima, et observatu certissima. ut Lap. S. Aug. c. 3. de doct. Christ. c. 9.

Quæres VII. An post lapsum Adami merita fuerit in fidelio sacramentorum?

Ex. Non erat absolute legitimo necesse: ut Deus instituerat sacra: quoniam salus in nostram operari poterat alijs mediis, tum in lege nata et Mosaica, tum in lege gratiæ. quemadmodum tamen maxime fuit sacramenta post hos lapsi institui. imo ad demandam primævam hominis superbiam, ut qui Deo subjici noluit, sebi ipsorum ad gratiam operanda subjiceretur. 2do ad erudiendam, cum enim ea sit natura hominis ratio, ut ex rebus sensu percepti ad spiritualia deducatur, sapientiam in sua hominis sacra, et ut caterna quædam dominia, quibus ad cælestia erigatur, sic ad firmandam nostram ad credendum tardiitatem, quia effectus, id in nobis signis opp. fuerit, quibus Deus suas se remittere peccatorum et sanctitate gratuita promissiones confirmavit. sic ad distinctiem fidelium et admiratiem Ecclesiæ. Mirata quippe sunt sancta societatis fidelium vinculum, veraque Christi symbola. ita passim S. PP.

Cur autem diversis temporibus diversa institui opportuerit sacra eadem reddit S. Thom. l. c. q. 1. a. 2. ad 4. quia pro diversa conditione seu diverso status, cuiq. certa signa sunt propriaq. diversimode sacramenta tradi debuerunt. Fides autem quatenus ad articulorum explicationem tempore magis et magis crevit, secundum propinquitatem temporis gratiæ, et secundum hoc oportuit sacramenta magis ac magis determinari.

CAPUT III.

de differentia sacrorum N. legis à veteribus.

Magnum nobis hic cum novatoribus dispidium asserentibus ac diferiman inter veteris ac novæ legis sacramenta à Scholasticis propugnatum, paenitet ad exploandum. ita præsertim Bring. l. 4. instit. c. 14. ligneti in intelligendum ea de illo discrimine, quod Suarez c. 1. posuimus, scilicet de efficacia, quabus sacramentis N. L. pro veteribus ritibus, ea de propriocendi gratiam obtinebant, et solas illam dumaxat promittebant applicabant, tam a Hugone Palentino, sacramenta Evangelica quare alijs ritibus esse facilioria, et ad excitandam, obtinendamq. fuisse efficaciora veteribus, ut ipse signa exempra prima. Ad hos respicit Concil. Trid. Sess. 7. can. 2. Si quis dixerit, nova legis sacramenta à sanctis antiqua legis non differre, nisi quia ceremonia

sunt alia, et alij ritus ex lerni, anathema sit. discrimen Sacramentorum Evangelicorum à veteribus satis clarè ex prim Con: Flor: in Decreto Eugenij dicens: Sacramenta Evangelica = multum differre ab antiquis legis sacramentis, hæc n caussa = gratiam, sed eam solum per passionem Chri dandam significasse; illa verò et gratiam, et quæ digne suscipientibus operari solebat ex opere operato, ut postea definiit Synod Trid. ses. 7. Can. 8. porro dictum discrimen legalibus veteris amplioribus disquisitionem examinabimus, ac efficacius argumentabimur.

Articulus I.
Quid sit Sacramenta producere gratiam ex opere operato.

Duplicem Christi modum distinguit producendi gratiam, unum ex opere operato, alterum ex opere operantis. Ut autem intelligamus, quid sit ipsum eorum Christos agere ex opere operato

NB. I. Ex Con: Trid. Sess. 6. C. 7. potures ad instaurandam causas genere; finalem, quæ è gloria Dei ac vita æterna, efficientem, quæ è Deo misericordi, qui gratuito sanctificat. meritoriam quæ è Christo, qui nobis instaurandam promeruit, instrumentalem, hic sacramenta, item de mysteriis, id è justitiam nobis inhærentem. præter has causas nam concilium in iudicio requirit certas dispositiones, fidei, timoris, spei et quas itidem disertissimè enumerat, et nos in tractatu presenti sumus.

NB II. Sacramenta sunt ex dictis, instrumenta gratiarum, in quorum institutorum usu duas actiones distinguimus: una externa è, qua minister sive proprio sive improprio nomine et formam à Deo præscriptam debitè subiecto applicat. altera actio è occulta et interna, qua Deus n intuitu probitatis ministri, aut dispositionis suscipientium, sed ex institutionis, in qua relucet Dei misericordia et Chri meritum, et signa sensibilia largitur gratiam efficacem n ponentibus; ut autem obex n ponatur, fidunt dispositiones, iuxta dicta. Hæc sic notatis

Dicimus I. producti gratiam ex opere operato, ac illam produci per Christi Ecclesiam institutam, tam ex exterioris actionis quam intimæ, qua Deus citra meritum ministrantis et recipientis ob dignitatem institutionis, et applicatam meritorum Chri signis sensibilibus divina voluntate et institutio Chri alligatam largitur gratiam. quamquæ ex sine prius ea parte objecti sacramentum recipientis dispositionis

fidei, prefatisque quæ dispositiones regis sunt causæ efficientes gratiæ, neque ipsis sacramentis vim et efficaciam tribuunt, quæ habent a Deo ipso derivatam. Sed removent omnes et obstacula, quibus impediri ac retardari possit vis et efficacia sacramentorum.

Et hæc solæ explicatione eliminantur fraudes et calumniæ hæreticorum, dum ipsi eligunt mantiantur, sacramenta aliqua ex opere operato idem apud nos esse, ac illa causas esse gratiæ gratuitas et primogenitas. Catholici non aliam nisi instrumentalem vim sacramentis agnoscunt vim et efficaciam. Deo alij fingunt, quippe docere nos, dormita virtute propria et naturali gratiam operari; sed hæc tam puritia et calumnia, ut refutatione indigeat? quia dum sacramentorum vim justificandi ponunt in signo, sic institutione, et spiritus s. omnipotentiam et excluduntur, sed supponunt. 3tio Melanchton in apol. ait: nos docemus = quod per ceremonias justificemur sine bono motu cordis, sed ut nihil habet, ignorodi hæc opinio, si loquamur de parvulis, dum rate videntur, vix nisi admittatur, quia præcipit Melanchtonis sequetur et ac baptismus infantes, quia non erunt nam antumare cum Lutero, ne in parvulis excitari fiam sorcinum et delirantium. quod vero adultos spectat, quam non ponunt sine motu bono cordis, hoc est, sine fide, sine spe, aliisque dispositionibus de quibus supra.

Opponunt denique novatores, ac nos arguunt, quod in re tam seria utamur profanis illis ac barbaris vocibus ex opere operato. verum nihil ad nos pertinet, quid grammatici velint, ut ait s. Aug. serm. 8. in psal. 36. et meliq. e, ut nos reprehendant grammatici, quam non intelligent populi; inquit idem s. Doctor in psl. 138. imo si aliquis late oraoij veteri Beda apud Licet licuit verbum dominor, Memnio apud Sallustium in Jugurtha verbum utitur passiva loquendo refutare, ita non liceat Ecclesiæ ad novos errores confutandos verbum aliquod passive adhibere. deinde ea verba non sunt minus intersa, cum Bellarg et Calving ad infestandam Ecclesiam erupserunt; quaeris aprimis quibus adversus nova hæreticorum gmenta nova in vocabula adhibentur; id quippe jus semper habuit Ecclesia; sed ante ecil. Trid. illa meminit s. Thom. in 4. dist. 1. q. 1. a. 5. et ante ipsum Innocentium III. l. 3. de mister. c. 5. denique licet hic modo loquendi quod verborum sunt novi, et tamen antiqui et Ecclesiæ conscij, si verba sunt, ut possa vitetur.

Dicimus II. Novi graam ex opparti ibi illa produci, n ob rei ex libera institutionem, n ob dignitatem Ministrorum, n ob merita Ministrorum Christi Lignis alligata, Ceremoniis prohibitis ob meriti ministrorum, et prælatis suspicientium.

Articulus II.

An Sacra V.T. habuerint vim producendi graam, seu Sanctitatem interiorem ex opere operato.

Nb. I. V.T. Sacra, sanctitatem legalem et exteriorem se gentilis suscipientibus, res a extra se dubium posita; prout sum ceria finem C. 1. ad Corling.

Nb. II. Eadem sacra graam sanctificantem causare ex opere operato, quod Scriptura ab Doctis, justis et fide et charitate suspicientibus, tenent fuisse SS. nam justi per opera bona in Deo facta merebantur augmentum graæ; unde idem fac. 2. Abraham Deo noster = none ex operibus justificatus est, offerens filium suum super = altare. Ei sacrata vetera ex fide et charitate in Deo facta operabant bona in Deo facta; cum ms illorum sit ab Deo et à lege gera servitus: qo ? ita justi merebantur augmentum graæ; seu quod iam è, altera antigua gerebant gratiam ex operibus.

Conclusio

Sacra Vetera n habuerunt vim producendi graam ex opere operato.

Prob: I. Ex Scra. Gal. 4. Sacra V.T. appellantur ab Apostolo infirma et egena elementa: dicuntur non solum habuisse sanctificandi et emundandi carnis, id è, gerendi per se sanctitatem legalem. Hab. 9. n potuerunt, iuxta quam precium = facere perfectum, sed duntaxat in justitiis carnis, quæ gerebant mundabant, eam vero n sanctificabant. Demum reprobata fuit hæc antigua ob infirmitatem ejus et inutilitatem. Hab. 7. Porro si dum hæc fuit infirma et inutilis ad mundanda peccata, n ejus sacramenta, quo in lege gerebantur tuguria pro in toto.

Prob: II. Ex Scr. Præsertim ex S. Aug. antijudaicis tu elismo lib. qui in p. 73. ita legitur: præcepta eadem, privilege Vet. N.: Sacramenta n eadem, quia alia sunt sacra = dantia salutem, alia promittentia salvatorem: Sacra V.T. = dant salutem, Sacra N.T. promittunt salvatorem. qe

sicut et gratam p. Christum donam praefigurarunt, similia habent S. Basil. l. de spiritu S. c. 27. S. Amb. l. 1. de sacr. c. 4. notatu quoq; digna sunt verba S. Chrys. or. de bapt. Judaica = expiatio neque quicquam a peccato liberabat, sed a gravis tantum.

Prob. III. ad hoc, ut sacrum vim habeat offerendi gratam ex opere, requiritur, ut annexa habeat promissionem gratiae: ad hanc annexa non habebant sacra vetera: g. p. in prob. N. Testamentum in melioribus repromissionibus sacra a. dicit Hebr. c. 8. meliores autem has repromissiones v. 12 ex parte de infusione gratiae et remissione peccatorum: quo in veteri promissio gratiae locum non habebat, ut ita dicat et opprobrio p. aliquid signum producerent.

Denique haec nostra ex Christi sententia eo magis firmata est, quod tam Concil. Trid. Sup. Cand. in Decret. Eugenii eam crescente Ecclesiae Rom. doctrinam, illamque docent Catechismus Rom. p. 2. his verbis: intima erant, quoque = elementa, quae inquinatos sacrificabant ad animum eorum = mis, et anima.

Dices I. Sacramentum veteris sacrificii ac sacri annexa a Deo fuisse gratiae et remissionem peccatorum promissionem, ut Lev. 4 et 5. his et similibus verbis fiebat formulis: orabit pro eo = sacerdos, et dimittetur ei, et propitius erit Dominus: g. p.

R. d. an: remissionis peccatorum quoad poenam, et legalem mundiciam. c. an: quoad culpam et reatus poenae aeternae. Sub. d. ex opprobrio. N. an: ex operis seu radicis fidei aut pietatis sufficientis. C. an: et N. ign.

Dices II. Sacra V. T. gratam gerunt ex opprobrio, ut infra dicemus, quoniam vim habent ex Christi passione: g. non sacrificia V. T. collata fuit vis justificandi ex opere interna et spiritali.

R. N. ign. Nam Patres antiqui fuerunt justificati ex fide Christi; quia a Christo cum sacra N. T., et ad hanc primitiam Christi profuit sanguinem, non fuerunt autem justificati per sacra, quoniam haec diversabat nec Christum subiit, ut firmaret sacra legis, sed cum V. Testamentum haberet umbram futurorum bonorum, Christi morte sua illa simul cum sacris abrogavit et institutis sacramentis salutarioribus. Hinc antiqui Patres radice legis ejus symbolum obtinebant ad veteris testamentum, radice fidei autem pertinebant ad novum, et opposuerunt, sacra vetera intuitu mortis Christi vim accepisse gratiae producendi ex opprobrio.

Dices III. Sacrum in lege naturae pro prolis institutum ex opprobrio gerebat remissionem peccati originalis, licet et ceremonia

exterioris, quâ parentes ex externis professionem fidem in Christum venturum. &c.

R. Stan: Vi quippe veteris illius sancti ex ipso exterioris signo à pendebat, ut patet ex mox dictis, sicut jam pendet sacra Sti, sed ex fide in Christum tam objectiuè quâ Objectiuè sumpta. operabatur, illet fides illa simul ex merum meritum et suffragij: meritum ex Deo, qui ex fide pendebat, fluebat; suffragium autem ex oferente seu remedium applicanda pendebat, ingrò ex fortitudine.

hic quoque gra gessum fieri possent objectiuè ex parte circumcisionis; verum cum hæc nata sit altioris indagini, ac majorem patiatur difficultatem, eam singulari § disputemus.

§ unicus.

An saltem circumcisio causârit gratam ex opere operato.

Scholastici DD. vade disiores sunt inter se circa præsentem controversiam; multi existimant utilem retinendam de circumcisione, ac de cæteris S.S. sacramentis, ac dicendum, illa ego ac baptismum fuisse à Deo institutum in remedium peccati orgis, ac ex ipso opere gratam gratiæ; alij à negant. quare nonnulli usam ejusdem sententiam ad gordium revocare perent, asserentes circumcisionem ex se quidem n ad institutum n ei in peccati medelam, sed ad filios Abraha à gentibus externis secernendos, parentes autem illa in parvulis adhibitæ. ut olim in statu legis nova signum quodlibet fidei professum.

Conclusio

Circumcisio n fuit instituta ad tollendum peccatum orgis, nec causabat gratam ex opere.

Prob: p: 1. Ex Scra. Ex C. 17. gen: ubi ad hoc unum cognum instituta circumcisio, ut sit signum fœderis Dei inter et Abrahamum ejusq posteros; nempe ut circumcisio signum prorsum distinctivum populi suarci à cæteris nationibus, tum singularis gratiæ amoris et providentiæ; go n in remedium peccati, et cæ à Sacrosc. hæc à gratum meum, quod observabitis inter me et vos, et semen tuum post te. circumcidetis ex vobis omne masculinum, ut sit in signum fœderis inter me et vos. unde in Israelitæ p 40. annos in deserto circumcisi n fuerant; ut patet ex Josue 5. quia tunc sine gentis alterius admixtione vivebant, ut ait Cornel. S. Thom. Com. in C. 3. Gal. nec ullo indigebant signo, quo à cæteris nationibus secernerentur. si enim ad delendum peccatum orgis instituta fuisset circumcisio, profecto tempus omissa n fuisset.

Prob II Ex PP. S. Justin. Dialog. cum Tryph. circumcisionem inquit, quam ab Abrahamo accepistis, benedictam cornem, in signum notarum, data est, ut sitis ab aliis gentibus discreti. S. Irenæus l. 4. c. 16. aliàs 30. circumcisionem non quasi gratiam justificatoriam sed in signo eam dedit Deus, ut quotcunque perverset genus Abrahæ. Tertull. l. adversus Judæos c. 3. Providens Deus, quod hanc circumcisionem in signum, non in salutem est datura, et omnis alius quam populus S. Christi hæres. in gen. ad justitiam ipsa circumcisio nihil profuit. Ab hac quæ Scholastica prius cum recessisse videtur S. Aug. qua Pelagianos disputans, ex momento inferij adducens.

Prob III. Ex circumcisione feminas non obligabat, nec masculos ante biduum à nativitate diem: ea quo legitur, aut multum fuisse pro illis qua ordinem novam remedium, quod repugnare videtur divinæ providentiæ, aut illud à circumcisione fuisse diversum: quod ille autem non est, ritum in remedium quis peccati institutum, ita tempore et personis coarctatum fuisse.

Ad Hoc Patris vera quat ea ipsa, quæ mox dicunt; si enim circumcisio ad peccatum originale delendum divinitus non fuit instituta, illud ex quest aliqua remittere non poterat; ut ipsa quæ supponit divinam institutionem. Præterea dum S. Paul. Gal. 4. veteres Hæreticos infirma et egena elementa appellat, potissimum de circumcisione legitur. nio idem S. Apos. Rom. c. 3. et 4. docet, ut probetur in circumcisione, sed fidem justificasse. Beatus vir, inquit c. 4. cui non imputavit Dns peccatum. Beatitudo ergo hæc in circumcisione tantum manet, an in præputio? non in circumcisione, sed in præputio, ex fidem Abrat, ut addit l. c. unde et Tert. ait: l. contra Jud. c. 2. Si circumcisio purgat hominem, Deus, Adam cum incircumcisum faceret, cur tum non circumcidit, postquam deliquit, si purgat circumcisio.

Dices I. Gen. 17. legitur, masculus cuius præputij caro circumcisa non fuerit: quæ autem 8vo die (?) delebitur ab illa de populo suo quia pactum irritum fecit. quibus verbis inferunt S. Aug. l. 16. civ. c. 27. absolute ostendit, circumcisionem fuisse institutam ad delendam noxam originalem. Jo quia omnis generis è, et ad des in insertis extendunt, cum in Græco adverbi: 8vo die. tam gravis autem omnino infantes spectare non potest, quam quod defectu circumcisionis privarentur remedio adversus talem originem institutio. ergo quia pœna æterna in eos, qui circumcisi non sunt, statuitur Stio, quia pactum, quod irritum fieri debet à pactum de non gmendo Deuteri ligari retinti cum Abramo initum, quod cum et in ipso ceo ejus posteri transgressi sunt.

Ad 1. N. ex cit. Vulg. Gen. aliquid gra non probari. nam gratia
ad finem hac verba: Pro die. nego in Chaldaico hab. nego in paraphr.
Chald. nec in vers. Syr. et arab. nego in vulgata legantur: unde
hac omnia ad solos adultos referuntur, qui circumcidi noluerint,
et parvulos circumcidere neglexerint. Inde e, quod exod. 4. Deus
Moysen accidere voluerit, eo quod filium suum non circumcidisset,
ad rem. poena, qua Deus interminatur non a aeterna, sed temporali,
legali, ha e quidem a societate populi electi exclusio, et ex-
gricio, et in vita privatio, ut exod. 31. Si quis hoc ritu non fuerit
= expiatus, peribit ea ibig de medio Ecclesiae, id e legitimatus
a coetu fidelium, et gricetur, tnqm non Judaeis habebatur. S.
quod S. poena in hac sensu sumatur, et masculum non par-
vulos intelligere possing, ne version 70 fidem detrahamus, (hae
omnia verba: Pro die, in nullo graeco codice deprehendunt.) ita, ut
sensus sit: quicumq; circumcisus non e, inter Judaeos non numeretur
ac Judaeus, pactum de quo l.c. mentio fit, e pactum circumcisionis,
quod quidem ortus ibi notatur: nullatenus vero pactum Dei cum
Adamo ejusq; posteris initum, cujus in circumcisione nullum extat
vestigium, ut alibi diximus. illud vero pactum circumcisionis im-
plum faciebat, quicumq; non circumcidebatur: si adeoq; peccabat
violatio pactum, sic infans non peccabat quidem, sed populo
Dei aggregatus non censebatur.

Dices II. S. Aug. plurib. in locis et post eum alii Patres aequi-
pararunt circumcisionem baptismo ac dixerunt, illa dicunt
pl. Pium pactum orgis remittit. imo id aperte docuit Innocentius
III. C.D. de bapt.

Rsp. 1. non dissimilem esse, quin potius S. Augustinum, qui prem pro
decesorum suorum quoque hac in parte doctrinam, nulla
igitur cum ipso controversia de virtute circumcisionis, qui, quia libera
et alios defenerunt, eadem et ipsi salva reverentia dicere possunt,
in ipsis maxime rebus, quae libera opinionis sunt, nec ab ecclesia osten-
nec dici possit Innocentium III. hac in parte aliquid decidisse; ni-
hil enim in illo c. ejus ad rationem ponitur, quam
an parvulis vitiler baptismus operatur, quem denuo affirmat,
ac non nisi per accidens, doctrinata opinione refert, parvuli per
circumcisionem pactum orgis fuisse remissum.

Ad II. Esse utrumq; dicitur Ecclesiam eorum Patrum cum opte,
sed dicatur in circumcisione datum fuisse pactum orgis, non vi rei ex-
terni, quae ad hunc effectum a Deo non ut institutum, sed tacite prohibitum fuit,
ut supra de remedio gra peccati orgis in lege Nova institutio dicimus.
Sicut enim in lege nova, ita in lege Mosaica parvuli efficaci fuerunt
in fide parentum externis efficacia et ceremoniam aliquia religionis;

que, cum in specie determinata à Deo non esset, institutam pro ea circumcisionem federis, ad quam aliunde sub gravi culpa tenebantur, pro ceremonia illa fidei sua in Christum venturum protestativa exhibuisse verisimile affirmamq. ex S. Thom. q. 70. a. 4. unde deinde non potest finem mentem ani. o qui parantur circumcisionem baptismo gratiam ad eundum. C. an: nam sicut nunc in baptismo remittitur ita olim apud Judaeos in circumcisione remittebatur peccatum orig. quoad modum eventus, quasi id fieret ex opere, sicut in baptismo. R. an: nec ad eorum propositum requiritur, ut quoad hoc circumcisio aequiparetur baptismo.

Dices III Ex Talmud tract. Sanhedr. c. 11. infans parvulus pro futuri saeculi, statim ac circumcisus est. ergo Joat. ad gen. 17. filius hoc fit dignus visione Dei, quando signatur hac caracteres sancto circumcisionis sacrat. quo ex traditione Judaeorum habetur, circumcisionem ex institutione ad delendum peccatum orig. quod insuper obtinebat ex obstructione praeputiorum, quo in circumcisione apponebant vas cum pulvere, ut in eo servarent praeputium, quod praecidebatur, ac significandum serpentem, ut e Daemonem impulisse hominem ad peccandum, et in causa fuisse, cur moreretur, et in pulverem redigeretur. ut legitur in Paroshamor.

Ex R. ejam: nam ex his recentiori Judaeorum testimonijs, nihil aliud eruitur, quam Judaeos circumcisionem adhibuisse tanquam signum protestativum fidei in Christum, per quam remittebatur peccatum orig. unde nec Philo in l. de circum. ubi varias ejus causas enumerat, neq. Joseph. l. 1. contra. c. 12. neq. Rabbini veteres Judaicarum peritiores usquam mentionem faciunt vis et efficacia remittendi peccata p. se, quam quidem Christi circumcisioni tribuunt.

Quaeres. unde nam circumcisio orgnè tuam sum perit?

R. Sunt, qui negant circumcisionem primum à Deo institutam, ac in Abrahamo incepisse, tradentes, ritu circumcidendi ab aegyptijs ad Judaeos derivatum esse; inter quos praecipuus est Joannes Marckamp Angly. Spencer quoq. hac de re problematica disputat de legib. Hebr. l. 1. c. 3. sect. 4.

Verum Abrahamo jubente Deo omnem masculum circumcisum certa arcta quotidiana. Jo gen. 17. Deus Abrahamo circumcisionem praecepit in signum federis, et signum federis decernit, federando ab alijs; ea dici nequit, Deum pro signo federis instituisse lignaculum, quod in alij ferebant in ore, alias filij Abraham Deo federati visibili signo secreti in fuissent à gentibus.

2do. Domino praecepit Israelitis, quando exierunt de Aegypto, ut circumcidant liberos emptitios, advenas et mercenarios non peregrinos dei, qui in habitaorum coloniam ad celebrandum Pascha Domini transire vellent. Exod. 12. qa publicus proles Israelis posteros circumciso fuisse; unde et illos ad differentiam gentes simpliciter Hebreos, Israelitas appellarunt, et ipsi vicissim novos ceteros incircumcisos. Sic cum praecepisset Deus Josue 5. ut circumciderentur Israelitae nati in deserto ait: hodie abstuli à vobis opprobrium Aegypti, quod certe nihil aliud erat, nisi praeputium, quod p. 2 fr. amen ipsis cum Aegyptiis gnae erat: qo ex hoc loco clare demonstratur, Judaeos ab Aegyptiis id circiso morem circumcidendi le. Ito ceteri auctores jam Israelitae, qua Hebrei et Josepph. l. 8. ant: c. 10. S. Justinus Dial. cu Tryph. Orig. lib. gra c. Celsum alijq prodant, primum mortalium circumcisum de Abraham. his itaqo et Moysi magis credendum e, quam Herodoto Moysi longe posteriori, quem Diodorus in olympijs historias suam recitantem audiens pertur lacrimas profudisse; nam Mayhang n nisi Herodoti testimonio nititur, qui l. 2. c. 35. Aegyptijs circumcisionem originem vindicat.

Circumcisionem itaqo jmo eum Abraham adhibuit, eamqo ab ejq posteris accepernt Hebraei reliqua. Arabes quidem ab Ismaele eorum principe. unde in Eto die, sed 13. aetatis anno circumcidunt pueros, qua aetate Ismael circumcisus fuerat ab Abrahamo Patre suo. Arbagang quoq, apud Elisab. l. 9. praepar: Evang. c. 27. Aethiopes, Samaritae Colchi tam propenso tamen in Christi animo fuisse, ut circumcisionis ab eo ritum acciperent. quamvis ita a religioni castae abstinuerint, sed sanitatis, aut pulchritudinis gra.

Articulus III.
an Sacra N. L. n ponentibus dicta gratiam gferant ex opere operato?

Novatores sacris N. L. vim producendi gratiam ex opere adimere passim in praecedentibus animadverimq; i enim ea gtiderant ut nudae et veritatis signa ac verae professionis fidei Christiana, et ditatores fidelium ab infidelibus: et aliam in iis vim n agnoscunt, quam externam et objectivam ac fidem fidei excitandam, quae sola justificatos hoies juti gtituntur. et licet vera in sacramentis virtutem interdum agnoscere videantur, cum in eorum libris nmungratam tgere st, sola ea bona efficacia, caeteris virtutibus grae, Deum p ita operari sw sibi ipsis tamen verisimile tabet anr, n vera ac interna efficientia ab illis defenditur,

sed externa, dumtaxat et objectiva; sacra dicunt efficacia, gerere gratiam, id est, et ac immediate id intelligentes, sed mediate dumtaxat, qualemcunque fidem exercent; hinc discriminem inter Catholicos illi, qui gaudent, Moravos quoad substantiam rationem hac in parte tenere, ac unam ex inter illos et nos de nomine controversiam.

Novatorum errorem signat Trid. his anathematismis plenius Sess. 7. Can. 6. Si quis dixerit sacra N.T. non continere gratiam, quam significant, aut gratiam jam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa externa sint accepta per fidem gratiae et justitiae, et nova quaedam signa probationis, quibus apud homines dignoscuntur, fideles et infideles; anathema sit. et can. 7. Si quis dixerit, non dari gratiam per hujusmodi sacra semper et omnibus, quatenus ex parte Dei, etiamsi ita ea suscipiant, anathema sit. et can. 8. Si quis dixerit, per ipsa nova legis sacra ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem divinae promissionis ad gratiam obtinendam sufficere, anathema sit. Itaque cum Ecclesia Catholica est

Conclusio
Sacra N.T. gratiam ex opere operantis, qui nullum obicem ponunt.

Prob. I. Ex Scra. Ex qua gratia, virtute sacramentorum, seu signorum sensibilium a Christo institutorum nos salvos fieri, in sanctae veteranum hominem regenerari, renasci, peccatorum obtinere remissionem, sanctificari, immundari, quibus ad significandum sum praedicabili gratiam nihil potest proferri expressius, ita Jo. 3. dicit: quis in baptismo renascitur ex aqua et spiritu S. ubi regenerandi vis aqua non minus, quam Spiritui S. tribuitur, aqua quidem tanquam in instrumento, Spiritui S. tanquam causae principali. quod idem affirmatur tit. 3. salvos nos fecit per lavacrum regenerationis. Eph. 5. Christus dilexit Ecclesiam ut illam sanctificaret, mundans eam lavacro aquae. itaque sacramentum, visibile signum aquae vi institutionis, et merito passionis Christi gratiam ex virtutem sanctificandi, ac non precisè fidem exercitandae; quae si de baptismo verum est, non de caeteris sacramentis affirmari potest.

Opponunt quidam haeretici. 1. Cor. 3. vim sanctificandi non aquae adhaerente, sed fidei non sicta tribuis, his verbis: salvos facit baptisma, non carnis depositio sordium, sed bonae conscientiae interrogatio in Deum.

Verum falluntur haeretici; nam tanquam horum verborum est: baptisma salvat, non qualemcunque abluit quoque, sed qualemcunque remittendo peccata animum reddit sibi bene gratum: interrogatio quippe bona quae non ad nisi bonum ac desiderium, ideque certe ex professio Christo vinculo pares: nunc baptisma salvos nos, non amovendo sordes carnis, sed exhibendo gratiam.

Prob II. Ex Trad: Tertull. l. de bapt. c. 4. Supervenit
= statim Spiritus de cœlis, et aquis superest sanctificans ea,
= de semetipso, et ita sanctitate vim sanctificandi obtinet. et Cl.
= Alex. baptismi carnalis esse ait, quando aqua mergimur, spi-
= ritalis effecti, quos delictis liberamur. S. Greg. Nyss. prod
= baptis. Ubi ait: baptisma peccatorum est piaculum, remissio
= delictorum, renovatio et regenerationis cœpta. S. Ambr. l. 1. de
= sacr. c. 5. docet aquam baptismatis habere gratiam Spi. et
= c. 7. de poenit. demonstrat verisimum esse, quod nullis im-
= possibile videbatur, ut peccatum abluerat aqua. S. Aug. tr.
= 80. in Joan. unde ita tanta virtus aquae, ut quod tangat, et
= cor abluat? et l. 4. gratia celestis. c. 16. a sorum meritis,
= a quibus ministratur, nec eorum, quibus ministratur, gratia
= baptismus, sed quia sanctitate et veritate Dei eum, a quo in-
= stituta est, quae inter haec omnia facta vim sanctifi-
= candi habent, obtinent gratiam Spi; ipsum spiritale effectum,
= mundare animam, peccata remittere, non in se a meritis hominum
= pendet, sed ab ipsorum sacrorum virtute suppeditatur Spi. instituentis,
= et hoc ipsum est perducere gratiam ex opere p. e. f.

Prob III. Ex Con: Synod: Milev: II. can. 2. anathe-
ma dicit ei, qui negat peccatum origis regenerationis lavacro ex-
piari: et Trans. II. can. 25. definit, et baptismum gratiam
accipere. Verba Concilij flor: ab initio huius cap. et trad. supra
ad Luxiny.

Prob IV. Ex sensu Eccles. graecae, quae licet ab Eccles.
latinae quoad Symbola eandem de sacramentorum N. L. efficacia
cum ipsa gerat Novatores doctrinam tenet. ita quippe nostri
nimirum in Synod: Jerosol: 1672. gerat Cyrillum Lucarem Patriar-
cham gestat: haereses latinorum in Graecia dissaminantem ha-
bita in professione fidei capitulo 15. Confess: nititur Sacramen-
= ta esse mera signa; nego eorum illa sunt divinarum signa
= promissionum, quinque ita nihil a circumcisione differunt:
= quo quid pejus dici possit? imo vero ea ad instituta gratiam
= his, qui in instituentur illis non gerentia, efficiunt.

Prob V. Haec. gerere gratiam ex opere, illa gerere
= ut administratum sacramenti non ut fidem ministrantis,
= neque ut dispositionem suscipientium: ai Scripta N. L. gratiam
= gerentur ut fidem ministrantis, quodnam habetur Nove-
= tores validum esse baptismum non ab haeretico collatum;
= neque eam gerunt ex sola dispositione suscipientium; quia
= parvuli absque ulla dispositione lavacro regenerantur et mundantur.

In adultis quidem requiruntur certa dispositiones, ut jam Poenitentiae; unde ex, nil gratiae ad illum, p poenitentiam obtinem gratiam aperri; Ista quippe Sacr. virtutem habent sanctificandi et infusionis suae, de merito passionis Xti; nec tamen sanctificant virtutem et incredulum: n delictum sui; sed officium subjectum; uti aqua munditiae incidit sitio potabile; quamvis in ni gradiatur ipsore n dispositio, vg in labente crudo se efficiat.

Dices I. Sacra et Patres vim justificandi p sacra tribuunt: go sc. ant probat math. ult.: qui credidit et baptizatus fuerit, salvus erit. et S. Aug. Serm 30. de verb Dom: baptisma, quod Lemat attribuitur, p lavacrum mundat: go p.

Rid. ax: fidei tribuunt tnqm dispositioni et conditioni necessariae ad Sacrorum gratiam percipiendam. Con: tanquam vera causa efectrici gratiae. Nans. nam sola Sacra sunt vera causa efficiens gratiae, quam ex se ipsis tantam efficiunt, quantam admittere potest subjecti capacitas.

Dices II. Sacra tregnter à SS. PP. appellantur sigilla, signacula, et pignora gratiae; go gratiam supponunt, n gerunt.

Rid. ian: Sacra appellantur sigilla p practica et efficacia. Con: Speculativa et sterilia. Nat: gratiam quippe efficiendo obsignant in nobis et obsignando efficiunt.

Dices III. Solus Deus è auctor gratiae; go p.

Rid. ian: Solus Deus p author ex causa principalis et incipiendo gratiae. Con: Solus p exclusionem causae instrumentalis; quale è Sacrum. Nans.

Quaeres. Quomodo Sacra tnqm instrumenta causant gratiam, ex potestate v. mulier: ant Dep.

Sol: Mera hic è Scholae discursus, n fides capit. duplex dispositio agendi modus, physicus, qui ex vi sui effectum producit p realem et physicam influxum, motum et gradum, sic semen plantas, Deus pranciis et mulis, qui movendo dirigitur et excitando alium ad operandum, sive ingenio sive gratia, et habitu, sive merito sive ex grato aliquid operatur.

R: Verisimilis videtur certa causas ex dirigitur mulas gratiae. Hoc è jure quia SS. Pres cum de sacramentorum efficacia agunt, ea loquendi ratione utuntur, quae sola actionem mulem significat. S. Aug. p. 98. alias 23. ad Bonifac. aqua exhibens sacrificio sacrum gratiae, spiritus operans intus beneficium gratiae. Ideo quia quis è Philosophorum sententiis Regnum fidei suscepitum, id eum efficia peccati mulis sua sufficienti

abnitiae, recurrendo fictitiae recurrere, ac in hoc poenitende
finem effectum sortiri; ai eo in casu suum effectum sui pro-
ducere negant, cum n amplius subsistat. g. p. Sic Non causae
quia debet attingere subjectum in quo agunt, g zeatam ac phy-
sicum contactum: ai ita ipse punctaxat qui n verò ab eis
attingunt. g. p.

Consistit autem haec moralis causalitas sectorum in eo,
quod signa exteriora efficaciter et immediatè Deum movent
ad gratiam gratam, in sensu institutionis, quae Deus quasi pacto
quodam se obligare affirmavit, ut ad praesentiam alicuius signi
gratam certò gerat ijs, qui debitè praeparati sectorum fructi
participes.

Dices I. Sera, Patres et Concilia sacramentorum ener-
giam exprimunt verbis, quae instrumento physico tribuerent
quemadmodum ingrium enim Naaman ad aqua, mm-
dam lavaverò, gratam recipere g baptismum. p. g. p.

Rs: Nan. Nam haec nihil veram causalitatem significant
qualis è in morbis, ut cuij effectus verè causae mali tribuitur
vel qualis in iudice, qui innocentem ad mortem damnans eum
revera occidere censetur. Sicut itaque g aqua verè renovatur è
Naaman, quia ad ablutionem aqua gessit è divina operatio, ita
g lavacrum baptismatis verè mundamur, quia aliquid baptismi
praestat physicè, de qua gratia sermo. g. p. dimittitur.

Instabis. Sacra gratam gignunt et generant: g physicè ea
producunt.

Rs: Negam: nam sacra N.L. gratam et gignere et generare
dicuntur, quoniam infusio gratae gignitur è illorum administratio,
n fuisse suscipientium: quemadmodum sera vetera gratam nec
gignebant, nec producebant, quia gratae largitio fiebat, n signi-
corum usum praecedebat.

Dices II. S.P. Res efficaciam sectorum cum causis physicis
gerunt, g. p.

Rs: d: an: quoad veritatem effectus. C.an: quoad modum influendi,
N.an. g.

Instabis. S.P. efficaciam sectorum semper cum admiratione
significant: g. p.

Rs: Negam: Nam revera sumopere mirum è, quod physica
ablutio g corporis gignitur sine sanctitate animae, ut S. Aug. scribit
l. c: aqua exhibeat sanctitatem sectum, et sanctitatem operatum interius
beneficium gratae.

Dices III. Christ instrumentaliter rebus physicis utendo ego tis largitus è sensibilem, aliaq; patrarit miracula; go a patri de Sacris dicendum.

R: N. an: ras enim à Deo in patrandis miraculis adhibita tangebant gracia physica gorea, et ad hunc facinus sequebatur occulta operatio divinitatis.

Dices IV. Si Sacra moralia sunt divinae et gratiae instrumenta Dei, Dei Rois; quia Deus per illa a movet, ad movetur ab Rois, sacrifa efficiente, absurdum, qpp.

R: N. Legitimi: Nam Sacra nostra licet moralia dicantur et sint instrumenta gratiae, recte dicuntur instrumenta Dei, ut primi eorum authoris, qui illa Deus ea instituit, ut per illa moveretur ad dandam gratiam.

Ex dictis tum in hoc capite tum in 2. praeced. Sacra V. et N.L. definiri possunt per differas specificas, itaq; Sacrum V.L. è signum sensibile permanenter à Deo institutum ad praeuncendam per se sanctitatem legalem, solumq; significante imperfecte. Sacrum verò N.L. è signum sensibile à Deo permanenter institutum ad significandam et producendam ex operatione sanctitatem interiorem.

CAPUT IV.
de Authore sacrorum N. legis.

Cum nihil am poliq' circa veteria Sacra examini subjicendum superset, de novis dicendum solis dicturi sumus. Tria praecipuè de Sacrorum authore expendenda sunt, utrum nempe Christus N.L. Sacra instituerit, et an eorum immediatus sit author, denique an authoritas instituendi Sacra Rois quidem possit.

Articulus I.
An Christus N.L. Sacra instituerit, et quomodo?

Nonnulli ex veteribus Scholae Magistris centuerunt, et Apostolis pro gerere ipsis à Deo potestate instituendi Sacra, firmandi et extrema unctionis; videntur illi sentire promulgationem et usum Sacri cum ejus institutione. Ienonè itaq; peradicti Christi, cum immediatum eorum N.L. Sacrorum authorem in Ecl. alij egre ferunt, de fide dogmatum ac in Con:

Trid. Sess. 7. can. 1. Cum singula N. l. Sacra p se et immediate instituisse. ante quam mentem nostram aperiamus, circa hanc definiendam.

Premittendum, quod de fide certum è ex cit. Con. Trid. Sacra N. l. fuisse ora à Jesu Chto Dno nostro instituta saltem mediate vi authoritatis Ecclia ab ipso gaudet. et certe Sacrorum institutio virtutis p quam gratia producitur, cum signis sensibilibus gimetrioem includit, et hanc à Chto Dno fieri posse nec ipsi Hæretici negant.

Conclusio I.

Ita immediate ora N. l. Sacra instituisse dicendus est.

Prob I. Ex Scra. Apostoli Sacrorum n authores sed dispensatores appellantur. Sic nos existimet hos ut ministros Chti et dispensatores mysteriorum Dei. 1 Cor. 4. et l. Ep. 1. Jo. c. 4. Ecclarum rectores nonat dispensatores multiformis gratiæ Dei go n Apostoli aut Ecliæ, sed ipsemet Chs p se instituit Sacra.

Prob II. Ex Trad. SS. Sufficiat hic S. Ambros. l. 4. de Sacr. c. 4. ignoriens: author Sacrorum quis è, nisi Dmus Jesus? de cælo ista Sacra venerunt.

Prob. III. Ex Con. Trid. Supra adducta. et licet aperte ibi n definiatur, Sacra immediate à Chto fuisse instituta, id tamen firmè hinc argitur deducitur. Je enim Sacra instituere ipse dicitur; qui ea p se ac immediate instituit. 2do; quia Dem Concilium Sess. 14. c. 1. extremam unctionem t. de qua posset et dubium, an n aliquem Apostolorum authorem haberet, à Chto Dno institutam, id ab Apostolo Jacobo dumtaxat promulgatam definit. 3tio; quia eadem S. Synod. Sess. 21. c. 2. declarat Ecliam nihil ipsae mutare circa Sacrorum substantiam: go mens Sacrorum institutio juxta mentem dictæ Synodi ad Ecliam spectare potest.

Prob IV. Rae. imo Deus p se et immediate instituit Sacra Leg. V. tametsi essent elementa egena et infirma: go magis Sacra N. l. utpote pluriora, et Symbola cælestium munerum efficientia immediate instituit Christus è. 2do Chs è Ecliæ ædificator, fuit gentor, et aurum purificator: go p se instituit Sacra, quæ suat Ecliæ gpe go, fuit Symbola et aurum remedia.

Dices. Sacramentorum confirmationis, extremæ unctionis et matrimonij institutio in Evangelio n commemoratur: go n à Chto sed ab Apstlis instituta fuerunt.

R: I. N. coram. Nam multa alia sicut Christ. quæ à Christo scripta in libro Act. Joan: 20. docet insuper S. Leo Serm. 1. de asc. quadres post resurrectionem Xti, quibus apparuit Apostolis de regno de regno Dei act. 1. ab ipso fuisse firmata sed infirmata certa, et revelata hæc magna mysteria.

R: II. N. an: Nam certum firmavis sperabur. Luc. 2 4. vos autem fidele in civitate quoad usqs induamini virtute ex alto. extrema unctio insinuatur apud Marcum. C. 6. denique matrimonium commendatur Matth. 19. ubi Xto recentiores celebri in ejus assignacem ipsi, quæ de illo in V. Testamento scripta sunt, ait: Quod Deus conjunxit, homo non separet.

Quæres. An Xto ut Deo et ut homo a Scriptoribus sit author?

R: Xto ut homo-Deo instituit N. Legis scripta: quia Xto ut homo-Deo e mediator Dei et hominum, ut discimus in Ep. de Incar. C. 9. ergo ut homo Deo instituit instituta moralia, ita a scripta, quibus merita sua hominibus quicare, eorqs Deo reconciliare volebat.

Conclusio II.

Non est tuqua fidei dogma ab Ecclia constitutum Sacrta oia immediate à Xto fuisse instituta.

Prob: Quia nulla extat huymodi definitio; et in Can. Trid. quidem particula immediate omissa est, quam Sirmondus hujus Concilii rem esse inter Scholasticos hinc inde disseminam, et sibi Snyder pro sua sapia caverint, ne ullum libris Scholasticis dominibus inferrent præjudicium. et licet à nobis ~~[illegible]~~ qll. praecav. illa particula immediate tbligea canonicae inseratur, hoc tamen canonicè idonea non è ac fidei decretum obtinendum.

Accedit Authoritas gravissimorum Theologorum, qui Concilio Trid: interfuerunt, scilicet Fonseca Ravesein, Theologi Coram: apol. pro Chemnitium, et Gerardi Tapperi in Explica. art: adver. Moeres, qui angustia aperuerunt, Synodum Trid: nihil hac in parte definisse.

Dices. Sess. Trid. Syn: habuisset, singula scripta fuisse à Xto, immediate instituta, frustra Canonem hujus Canonum edidisset, cum nemo unquam dubitaverit, quin saltem mediate scripta oia instituta sint à Xto.

R: N. Nam Lutherani affirmabant, sacra quoqua non immediate, nec mediate à Xto fuisse instituta, sed quadam ab hominibus efficta, ita ego adversus illinsmodi bla sphemias ostendam è oia scripta ea à Xto, et ejus authoritate instituta, et nulla ex arbitraria hominum invenitione introducta.

Articulus II.

An potestas instituendi sacramenta hominibus quicari possit.

Triplex potestas assignari solet à Theologis circa sacra instituenda; prima dicitur authoritatis, qua Deus è sua, hoc quoque sibi nisi soli vindicat, imperitque virtutem efficendi sensibilibus signis res ascriptas producendi gratiam. Tertia excellentia, qua quoque humanitati Christi hypothetica unitae verbo divino, ac in eo sola è, ut Deus promeruerit eam gratiam, quae per sacramenta instituta in Christo efferre in alios sensibilibus signaculis, denique ut eadem sacra in Christi nomine administrentur. Ultima è potestas ministerij, sive delegata Ecclesiae ministris, qua sacra à Deo instituta dispensant.

Quantum quod attinet ad potestatem authoritatis, affirmandum è, eam à posse alicui creaturae quicari. Sola enim suprema causa gratiam efficere et sua authoritate tantam virtutem tribuere potest sensibili elemento, ut quis tangat, et eam benefficat. ut S. Augustinus de potestate excellentia; gratuitus haec neguelat ea sane creaturae quicari, quia quatenus Deo, cujus meritum ob hypothetica unionis praerogativam infinitum è, omnes gratarum dona de digno nobis meruit; praetetamen creaturis aliquo sensu quoad, quia nulla virtutem esse implicantia aut ex parte Dei, aut ex parte Christi, quod Deo ita gaudente à tum posset Deo instituere signum exterius, sed in eo annectere vim producendi gratiam: semper enim ea in hypothesi salva ab dependentia illius Dei, omnes de digno sed tantum de gratuito ex libera et gratuita Dei acceptione gratiam nobis meteretur, posse in Deum tantam dignitatem imperiri creaturae, ut in hujus nomine sacra gerantur, disserte scribit S. Aug. tr. 5. in Joan. verum in quaestionibus hujusmodi de re possibili plus aequo morandum nobis non è.

CAPUT V.

de Materia et forma N. legis.

De partibus, quibus efficiuntur sacra pertractandum è modo. Illas plerique Scholastum gravitudine materiam et formam appellarunt; cum à veteribus v.g. Tertul. l. de praescrip. c. 40. aliisque simpliciter res sacrorum appellarentur; v.g. elementum et

verbum designarentur, ut videre è Augu. l. Aug. Tr: 80. in Jo:
Methodus autem explicandi partes Scripturæ p materiam et formam
à Guilielmo Antissiod: 1215. originem duxit, quæ ab dolendum pore
nimo sensu recepta fuit, publicis in Ecclesiis, ipsi generata doctrinâ
à rerum naturalium principijs quæsitae. nam quemadmodum
in quibus reperitur subjecta res indifferens ad sustinendum unum
et alterum, et quod rem illam determinat ad peculiarem quam
dam rationem, quorum unum philosophi materiam dicunt, alterum
formam: ita in Scriptis adinvenitur elementum, sive res aliqua
subjecta sensibus, et verbum rem ipsam determinans, et in ratione
Scripti gerens. Sensibilia ad elementum insignitur mate
riae, sive sit substantia quædam physica, ut aqua in baptismo,
sive sit quædam actio, aut ex parte ministrantis aut ex parte
suscipientis sacramentum, qualis è manus impositio in ministro
confirmationis, contritio, confessio et satisfactio in pœnitente. verba verò
forma vocabulo denotantur, quamvis intelligitur non totum ver
bum quod dicitur, quod ore profertur, sed in unus quisque, ut
sunt ut multa et similia signa, quæ S. Aug. l. 2. de doct. Christ.
c. 3. respectu verba visibilia, quibus maximè locum habet in
sacramento matrimonij, cum pars præsens ipsa voces privata
consensum suum aliquo alio signo declarat. et his generatim
dictis Ut

Ar: I.

An Scripta N.T: efficiantur rebus tanquam materia et verbis tanquam forma

Scripta V.T. licet essent res aliquibus tanquam materia, ut possint
habere rationem signi sensibilis, non tamen efficiebantur verbis tanquam
forma, sicut quibus nulla erant. quia Gen. 17. ritus circumcisionis, Exo
12. ritus Agni paschalis, Lev. 8. ritus generalis Pontificum et Sacerdotum,
describitur absque ulla præscripta verborum solemnitate.

Aliter dicendum de Scriptis N.T. quæ non modo rebus tanquam
materia, sed in verbis tanquam forma ita vere efficiuntur, ut sine
illis vera Scripta non sint. nam imo gravissimum est: in Decreto Eu
genij IV. Sacris ritibus N.T. enumeratis nihil, hæc ita Scripta tribus
efficiuntur; videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, quorum
si aliquod deest, non efficitur Sacramentum. 2do. id patet ex Ra
tione, quia semper res sensibiles et aliqua verba ad efficienda
Scripta adhibuit. et S. Aug. ex mente quoad baptismum ait Tr: 80 in Jo:
unde ista tanta virtus aquæ, ut qui abluat, et contangat, nisi
faciente verbo? detrahe verbum, quid est aqua, nisi aqua? accedit
verbum ad elementum, et fit Sacramentum. quæ non valet de Scrip

religiosis, videlicet si detrahatur fra verborum, quid oleum, nisi oleum? quid granum, nisi granum? quid S. ministrorum mang, nisi mang? ut ex res Evangelicis tantum aguntur virtutem, vel habeantur signum gratiae efficiens et practicum, ut gratiatur Sacramentum N.L. accedere debet verbum ad elementum, fra de maam. Sic ex sensu Ecclesiae graecae, quem monstrat in sua censura ad Albenbergenses directa Hieremias Patriarcha Const. Scribens C.5. = quae quidem sola Sacra certam ad gratiam maam et firma habendi ex ipsa sola clare ostendunt. Sacra N.T. maa et firma efficiunt, ut suis locis.

Dices. Sacramentum poenitentiae non efficitur nisi verbis: Solet efficiae et absolutio: ergo.

Resp: N.an: Nam ex Con. Trid. Sess 14. c.2. praeter gratiam non gratiae, quae per gratiam aut gratia signa caetera Sensibilia sit, et satisfactio quasi maa Sacri poenitentia habetur.

Quaeres I. An Sacra N.L. per totum efficiantur, sed in ipsis gratiam res tnqm maa et verbi tnqm frma?

Respondeo. quoad Sacra, quae in re transeunte seu usu consistunt, quia ac Sacrum N.L. ex se gratiam, per quam efficitur in Deo esse, ut solet sit signum et certum N.L. habet ex tris; ai ac Sacrum N.L. in re transeunte consistens efficitur in hoc ac per res et verba: ergo.

Et autem Sacrum non positum physicum, sed morale dantaxat ad eo exercitio, regnum se non enim vere gratiam maa et fra, ut positum physicum, sed rebus tnqm maa et verbis tnqm fra. ex analogia dantaxat directe a modo physico; seu ut ait S. Thom. q. 60. a.7. rebus et modum maa, et verbis per modum fra. hinc neque partes Sacri cum partibus physicis habent ordinem similitudinem: et fit ut, quemadmodum partes physicae ad rem naturalem significandam physice per coexistunt, physice uniuntur, et physice participant maa et fra naturam; ita res et verba Sacrorum mutuo coexistant, mutuo uniantur, mutuo sint sensibiles.

Dixi supra quoad Sacra quae in usu et re transeunte consistunt ad excipiamus Sacrum Eucharistiae, quod in re physice permanente consistit; nam destructo pane et vino ac transactis verbis operationis, quorum illa dicuntur maa, haec vero fra, vere et realiter persevera Eucharistia Sacramentum; unde illum quidem res tnqm maa et verbis tnqm fra efficitur, non tamen idem gratiam.

Quaeres II. Quare Sacra N.T. praeter res tm habeant verba, non ibi Sacra veteris.

Respondeo. Eadem difficultatis hanc aferunt Theologi, quia Sacra veteris promittebant tantum et praesignabant gratiam per Christum

dendam, nova verò illam efficiunt, ac gerunt; quanquam igitur eadem signi ac promissionis habere queant munia elementa p solam Christi institutionem, quae tradendum sponsorum promissa demonstrant annuntiant, aut futuram hereditatem, risè gaudium testantur; idcoq ad significanda veteris Sacra n fuerit necessaria eorum prolatio; ut tamen aqua aut res alia subjecta sensibus suamque efficaciam exornet dum benedicitur, debet verbis eum quamdam caeremoniam supra mandata necessari. Denique ad rem S. Thom q. 6. a. 6. ad 3. Sacra V.T. praenuntia erant Christi venturi, et idcò n ita ea prae se gerebant sicut sunt Sacra N.T.

Articulus II.

Utrum verba, quibus Sacra efficiuntur sint concionatoria, an precatoria?

N. I. Verbum concionatorium intelligitur id, quod promissionem aliquam gerens p modum edicti, praesertim ad excitandam auditorum fidem. Consecratorium verò id illud, quod ordinatur n praecisè ad erudiendam plebem, cum legis ignotè internalè proferatur, sed ad sanctificandum et consecrandum materiam vq aquam in baptismo, quatenus accedens verbo recipit virtutem sanctificandi, tum etiam suscipientem, verbum enim et mat simul sumta ipsum gerunt et sanctificant.

N. II. Grandis fuerat usq ad Luthern et Calvinum praesens controversia, qui quippe ac dicto usu verba sacramentorum vocabantur verba invocationis, benedictionis, consecrationis. Illis primum visum e Novatoribus, ea m et quidem praecipuè mutanda verba promissionis, concionis, instructionis p modum quippe fermentum inquit Apostolus 1. Cor. 5. totam massam corrumpit. ex pravo enim illorum haereticorum dogmate, quod sola fides sufficit, insicitur mutatarum veritatem epistolae illinc praeterlabis derivata e damnata apertio, verba sacramentorum nihil praestare aliud, quam nos instruere, divinas promissiones confirmare, ac nos certiores reddere, quatenus p fidem Deo intimè junguimur; adeoq Sacra efficienda vehiculis vocis, quae ad instruendum videntur ac magis idonea quam ob rem Calvinus l. 4. instit. c. 14. §. 4. nostram ignaviam proferendi submissa voce verba consecrationis appellat demurmuratione, et misteriorum profanatione. et Turretinus minister Genev. q. 6. de Sacr: nolit verba sacramentorum alta voce pronunciandum, ut in suscipientibus excitent fidem. et quanquam aliquando

faceantur haeretici verborum signa sermonem sensibilia esse
cari vestio, quemadmodum non intelligunt mea sensibilia ad
vim efferendi gradum, elevaeam, sed ejusdem mea tenuitatem
de ubi qui, et profano ad sacrum. Verum quoniam haec quaestio,
ut ipsa, ab ea, quam supra C. 2. agitavimus, de efficacia sacrorum
pendet tota, illam breviter et ad hunc modum resolvimus.

Conclusio. I.

Ad essentiam sacri non requiritur verbum gestionalitium.

Prob. I. Ex Scra. ubi de baptismo, nullus gestionis adhibendae inter baptizandum mentionem facit, sed solum de verborum. Matth. 28. baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus S. in quibus certe nulla e gestionis species. insuper quidem Christus de illis, qui baptizandi sunt, ignoramus nullus nisi credat, dum tantum velles ipsi mancipari potest Deo, qui semine in sui cultum gaudet invitum. at hic de doctrina totum baptismi ministerium non includit: imo utrique hanc ministerii partem distinguit Ap. 1. Cor. 1. non misit me Christus baptizare sed evangelizare. unde praeclare S. Chrys. Com: in 8. ult. Matth. ordo praecepti: jussit Apostolis, ut prius docerent universas gentes, deinde fidei intingerent sacramento.

Prob. II. Non modo ecclesiae sed ipsimet sectatores haereticorum baptismum admittunt, qui vera: ergo se habeo in nomine sile pronunciant: attamen illorum doctrina integra non erat sed multis erroribus inquinata: et gestio non pertinet ad formam essentiam baptismi.

Prob. III. Ut antiquo et praesenti Ecclesia infantes baptizavit, nec repugnant Christiani: at in baptizandis infantibus nulla apparet gestionis species: quid enim illis efficere potest praedicatio Evangelica, qua nequeunt ulla ratione percipere? ulum adeo similes erunt, ut probaremus fidem haereticis baptizantibus sacra regenerationis impore divino movente Spiritum Christi sensum efficacitatem? tam mira et supra naturam leges praeter nulla solitur sacra loco, ad quam tamen haeretici nos provocant. quid diuno in experimento operimur, dum sacrificantur ceremoniae, generales lachrymis, caelestibus indicijs monstrare, quomodo non gaudant, quid in ipsis salutaris unda operatur: ergo in baptismo parvulorum verba gestionalia frustra adhibentur, et ipsaeter ad essentiam baptismi non pertinent. quia

in ipsa praxis Novatorum parum sibi gratum obtenuit; cum à Verbaritisent appellatus, qui ad illos transfugiunt & apud Athlos in infantia non adhibita geione baptisati fuerunt.

Conclusio II.

ad Esriam Sacri requiritur verbum vere gratiosum.

Prob: I. S. Scra ascribit verba, quibus Sacra efficiuntur tanquam prolata super symbola, sed ita Eucharistia, tanquam de praesentia Spiritalis effectus, ad quem producendam symbola benedictionis adhibentur, ut in baptismo: quo ac verba symbola efficerant, elevantur ad gratiam efficiendam. Denique Sp. Ecclesiastes expressè dicit, Dum nos mandare baptismo ipsa in verbo vitae, quod intelligunt PP. et Interpretes verba gratiosa in nove Testam. ita S. Chrys. hom. 20. Theod. et Theophil. in h. l. et Lect. S. Hier: quemad. in 5. Ecclesiastes verbum vitae intra praebitur doctrinam, non à liberalibus Theologiae intelligendum vult, ut patet legenti. imò ordinem non à S. Hier. sed Pelagij haeretici, ut monet S. Aug. l. 2. de peccat. merit. c. 1.

Prob: II. Ex Trad: S. Cyrill: Hier: Cateches. 3. aqua simplex per Spiritum Sanctum et Patris invocationem accepta virtute sanctitatem efficitur. S. Amb: l. 4. de Sacr: c. 4. apertè docet, tam Sacrorum Sacramentum non in verbis aut libricis aut instructivis, quae praemittuntur, sed in ipsis, quibus symbola gratiantur. S. Aug. l. 6. de Bapt: c. 25. tradit baptismum gratiosa Evangelicis verbis, scilicet in nove Testam. ut exponit l. 3. c. 15. Denique author l. de Sacr: Eccl: c. 7. verba Sacramentalia appellat invocationes gratiosas.

Prob: III. Verba Sacrorum effectum producunt, nisi illorum verborum sensus à Sacrificantibus non fingatur: ai verba gratiosa nequeunt producere effectum aliquem, nisi gratiantur: fides enim ex auditu: ergo verba Sacrorum non sunt gratiosa, sed gratiosa. Ut probo, Verba Sacrorum sunt verba Dei: ai ut verbum Dei producat supra naturam rem virtutem, effectum aliquem, necesse est, ut effectus huic subiecta gratiantur ejusmodi verbi Synfedaem; dum enim Deus laudavit gratiantem & Lazaro: veni foras, aut veniam mandavit, nunquid mortuus ex elementis ensu erant praedita?

Dices I. S. Ambr: l. de mister. c. 3. aqua baptismi sine gratia divina crucis ad nihilo e usq; futura salutis: g. verba, quibus efficitur baptisma, sunt mysterium crucis praedicaces.

Rs. N. ejam: Nam ea loci S. Doctor: sermonem instituit, in de verbis, quibus ministratur baptisma, sed de benedictione aquae fontis, baptismalis; immediate enim legitur: cum vero salutaris fuerit crucis mysterio efficata, tunc ad usum spiritalis lavacri temperatur, nequaquam aliquis moveri debet, quod aqua in sine benedictione possit ad vim baptismi. S. Doctor vero scribat aqua sine benedictione crucis praedicatione nullis salutaris usq; ea; sequitur quinpo de usu et efficacitate, n de jure et validitate. vid. not. PP. Benedict. tom 2. p. 328.

Dices II. S. Aug. tr. 80. in Joan. ait, verbum, g. quod in sermone mundamur, illud est, quod Christus ait Joa. 15. jam vos mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis: at verbum istud e dispareat gratia baptismi, unde idem ait: accedat verbum ad elementum, et fit sacramentum. unde idem ait: accedat verbum ad elementum, et fit sacramentum. Sed quia creditur. Sed quia prolatum fidem creditur. denique addit. hoc est verbum fidei, quod praedicamus, quod sine dubio, ut mundata possit efficatur et baptismus: g. a.

Rs. N. m: Nam doctrina e Aug: verba Evangelica, quibus efficatur baptismus, ea invocatione Ss. Trinitatis l. 3. de bapt. c. 15. in his Evangelicis verbis gerunt Symbolum Apostolorum, quod tribus abet partibus de Patre, Filio, et Spiritu S. lib. 6. c. 12. his suppositis e veritatem objecto. enim vero S. D. tr. 8. in Joan. tractat de Sti praedicatione et demonstrat vi hujus mundationis in baptismo a labe peccati, quoniam Evangelica verba, quibus efficatur baptismus, sunt illa, quibus symbolum abet, et gerunt fidei nostra mysteria, quae nobis credere. in hoc quid praesertim accedat Novatorum, n judice. Augustinus, verbum mundat, n quia dictum, quia creditur. ita e. habet hanc virtutem baptismus, quae efficatur n verbis quibscumque sed Evangelicis, quae gerunt fidei Symbolum. recte quoque addit S. Doctor. hoc e verbum fidei, quod praedicamus, quoniam verba, quibus efficitur baptismus, Evangelica praedicatio sunt gerunt, et primario mysteria, quae corde credimus, et ore profitemur.

Articulus III.

An Christi omnium sacrorum firmam et maam determinaverit, et quomodo?

Rs. I. ~~[illegible]~~ maam sacramentum duobus modis a Christo determinari potuisse asserunt Theologi, in genere scilicet et

in specie. In genere quidem, si Christus prescripsit assumendum ac signum aliquod externum ad finem institutionis sacramenti sciendum, Ecclesia vero ceremoniam fecit, sola Lex in specie determinandi. in specie vero, si ipsemet Leg. signum illud, retraxerit ac determinaverit in publica lege ac sic per se stet, sicque in baptismo. quod de mata sacramentorum, idem de fra dicendum.

Ob. II. hac quaestio ex eo sumpsit originem, quod in aliquibus sacris signa seu symbola et verba repraesentent, quae in ipsis specialiter universa Ecclesia retinet. nam omnia unqua apud Graecos sin ordinaac Presbyteri ipsi erant institutorum, signa adhibebantur apud latinos.

Ob. III. Certum et indubitatum est, dum matam et framem sacramentorum sacrum in genere determinasse. quia de fide est, Christum instituisse ea sacra: ergo et partes eorum ejusdem, semper framem et framam sacrum in genere hoc praescripsisse debet: et diversum signum ad sanctum effectum, ad quem producendum instituta sunt sacra.

Ob. IV. Ag matam et fram determinavit universaliter pro tota Ecclesia, sicut, ut ubique sacramentum sit substantialiter eadem. quia Leg cum instituit sacra nullam locum aut tempora discretionem fecit: ergo in pro ubique temporibus et locis eandem framem et matam determinavit.

Ob. V. Cum aliquorum sacramentorum scilicet baptismi et Eucharistiae matam et fram in specie determinasse fide certum stat; nam jam in Evangelio legitur Jo. 3. Cum dicitur assignasse aquam pro mata baptismatis, nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu. et Matth. 26. novissimam Christus pro illius forma. baptismales eos in aqua: idem panem et vinum pro Eucharistiae mata Matth. 26. et hoc verba: hoc est corpus meum. hic est sanguis meus pro ejusdem Eucharistiae fra.

Ob. VI. Hoc unum hic in controversia adhuc, utrum in genere, sed in specie Sanctorum sacramentorum ea et verba Leg determinavit, quam in suspensa tacenda Ecclesia religiosa, ac Schola disputari possit.

Conclusio.

Probabilius videtur, Christum sacramentorum matam et framam in specie determinasse.

Prob. I. Ag immediate ea et singula instituit sacra, ut §. 4. de contrario; at si Ecclesia determinasset, specialiter determinasset matam et framam sacramentorum, non immediate, sed mediate per Ecclesiam ea sacra instituisse dicendus foret: qui enim alicujus partes essentiales instituit, is certe sacramentum ipsum immediate instituere dicitur.

Prob II. Nostra gelusio ad mentem Synodi Trid. propius accedere videtur; haec enim definit Sess. 7. C. 2. Ecclesiam posse ceremonias, quae in sacrorum dispensatione adhibentur, immutare; non vero eorum substantiam. Salva inquit illorum substantia ad S. Ecclesiae datum est in specie determinare esse aliquas Sacri partes, varias pro temporum aut locorum varietate assumere posset, ac proinde partes subjectas omnino mutare.

Prob: III. Si Ecclesia accepisset potestatem determinandi formam et materiam aliquorum Sacrorum in specie, haec non essent, nisi institutionis Christi, sicuti leges, quas idem authoritate Sancit Ecclesia, quod e absurdum.

Porro pro Sacrorum a Xto in specie factorum determinata forma et materia Lengh, in maakler, et sacra phrasis verbis.

Dices I. Ecclesia quorundam Sacrorum materiam rejecit mutavit; statuit quippe materiam Sacri confirmationis ex S. Chrismatis inunctione, cum etate Apostolorum confirmatio sola impositio manuum collata fuerit. act. 8.

Resp: fatemur equidem baptizatos ex Apostolica traditione confirmari impositione manuum: at negamus aliquando non adhibitum in S. Chrisma tegni pars aqua, quae antiquus ex eadem trad: ad Sacramentum applicatum fuisse S. Aug. suo loco allegandi.

Instabis I. Ordinatio Presbyterorum ab initio per solam manuum impositionem tradebatur, hac vero etate apud latinos per S. Chrisma fractum solet administrari.

Resp: Hac in parte nihil ab Ecclesia substantiae mutatum fuit; nam porrectio instrumentorum non excluduit impositionem manuum, quae et proculdubio e subtili mate ordinis, sed e quadam eadem trad. amplitudo, seu ipsa operandum, ut suo Vocabulo, quod istum hodie ad huc Graeci apud ecclesiam per solam manuum impositionem agunt, et latini per eandem manuum impositionem cum porrectione S. Chrisma explicatis agunt.

Instabis II. Antea qui S. Trid. Gratia non clandestina erat solemnitas matrimonij trata: at hodie negatur publica cora Sacro Parocho et duobus testibus initio: ergo.

Resp: N. consq: Nam mata Sti matrimonij e gratia legitima: itaque Synod Trid. non mutavit materiam huius Sacri,

cum ñ habuerit, ut gratia Agilimg ñ Lit maa Dei Sacri,
Sed datum ob gravissimas rationes quibus aliquus ~~appetit~~ ~~ad~~ volui,
ut gratia, possint haberi pro legitimo.

Dices II. Eccla Graeca alia in conficiendis Sacr. utitur frā
quam Eccla Latina, idcoque ut plurimum deprecativis verbis, hae
autem imperativis.

R: Discrimen inter utramque ad Bum accedit, minimè verborū
substantiam immutans, ut ostendemus disserentes de Ingli Sacr.

Articulus IV.

Varia circa maam frāgis Sacrorū expendunturquæstiones.

Quaeres I. Quotuplex Lit maa Sacrorum?

Rp: duplex remota scilicet, circa quam versatur actio ministri
conficientis Sacram, ut aqua in baptismo. et proxima, quae è utq
maa remota, vg ablatio

Quaeres II. quotuplex sit frā Sacrorū?

Rp: duplex distinguitur, una absoluta, ut si. solet dari: ego te
baptiso &c. altera conditionalis, quae conditionem aliquam et dubium
importat. ut: si ñ es baptizatus, ego te baptiso:

Quaeres III. An antiquus sit in Eccla frā conditionalis usq?

Rp: I. Ad VIIIum usq; Eccla Sacrum nullus adhibebatur
frā conditionalis usq in cum de veritate collati Sacr. legitimi dubium
erat. nam ipse exorta Sacro III quaestione, an valeat baptismus per
aspersionem collatus clinicis ita in lecto decumbentibus, S. Cypr.
licet ipse talem baptismum validum haberet, tamen tamen den
tibus omnibus, ut illos rebaptizarent, nulla facta mentione frā
conditionalis vid. S. Cypr: Ep. 76. ad Mag: 200 S. Greg. M: lib. Ep.
ij. alias 52. ad Sacr: a termino Sacro VI. ex antiquorum traditione
declarat absque ulla hominis baptisari v confirmari; quotiies nec scriptis,
nec testibus rationibus certa habetur, utrum baptisati v confirmati sint. Idem
Sacro VIII. ad quaestionem S. S. Bonifacii Greg. II. ex Concil.

Q. II. VIII. primum Sacro frā conditionalis alicubi adhibitus, ut patet
ex Capitularibus Caroli M. quae ab Anegisio Abbate collecta fuerunt,
an. 807. in his enim C. 2. C. 184. Exstat, de quibus dubium est,
utrum sint baptisati, an ñ, absque ullo scrupulo baptizantur, his
= tamen verbis praemissis: Si nondum baptisatus es, baptiso te. deinde Sac.
XII. ab Alexandro III. fuit probata, ut patet ex C. 2. de Bapt: denique
Sac XIII. in accendali Eccla fuit recepta, quando scilicet quoq juris Ca
nonici à Gregor: IX. promulgatum fuerat, in quo Alex. III. rescriptum
reperitur.

Porro genuinum ordo, sacra ac, ut sacra conditionali; non ob quam cunque suspicionem, sed ob merem certitudinem, quod sortem collatum non fuerit, et post diligentem accuratamque inquisitionem. quin ergo sine delectu, ait Trid. Sess. de Bapt. n. 6. id a sine praevia examinne et admoto quoad de baptismo suo dubitantes, et quorquis evenit, insanier cum adjectione illa conditionis baptisant, nihil pro sq quaerendum putandis, an ij prius alterius fuerint, sed patrini eis baptismum tribuunt; et in quod dicing a, quamvis ex Moratum habeant domi ab obstetricibus, et alias sint signis visibus, ipsos sine baptisatos S. Tamen abluitionem in Ecclia repetendam dubitant, sicut se gravissimi reos ac heresis. Vid. S. Maroli. Instructiones pastorales ad Ecclesiam defertur infans domi baptisatus, pergit alegitimate, sacerdos debitis de causis ei baptismum sub conditione ministrat, sed de re diligenter investigata prudentis prudentiam dubitans, infantem in ipsa baptisatum, iterum sub conditione baptisat.

Infantes quoque expositi, si de eorum baptismo non constet, sub conditione baptisentur. et attendant Parochi, ait id. Ibid. n. 5. multa fidem adhibendam de Schedulis, quas cum apponis idem exhibent, nisi in eis hoc et diei baptismi, et persona, quae baptisavit, designetur. tunc enim, nisi mors intet, veritas prius erit inquirenda, quam baptisetur. denique quidem adhibita fuit sacra conditionalis in ipsa tantum sectis, quae ipsi caracteram, quem imprimunt, non possunt iterari, subinde tamen agendi modus ad alia secta fuerit. Nam Clemens VIII. ex Ferrariensi Stromboli in Exam. Eccl. p. 1. tit. 7. c. 18. operarium habentem è fabrica templi Vaticani his verbis abbivit: Si es capax abbivere le p.

Quaestio IV. An mata et sacra sectarum simul debeant poni?

R: Applicanda sunt simul simultate moralis tum mata in sacra sectarum, ita ut intercedere possit exigua physica aliqua disjunctio, quae prudenti judicio aestimari debet. cum enim sectarum non sit verum physicum, sed mere duntaxat, in malis intentionis unio inter partes hujus esses respiratio. Excipiuntur tamen poenitentia et matrimonij sacra, in quibus longior aliqua, quam in alijs potest mora temporis adhiberi. sic potest post confessionem differri absolutio ad unum aut alterum diem, ita ut tunc cum confessione, et alijs actibus poenitentis, qui praecesserunt, sectum constituat: Hac 2; quia atq hac sectum institutum ad mentem judicij, et in alijs judicijs hoc in post sufficientem causae cognitionem diu differtur sententia, qua reo absolvitur, et damnatur. sic in in sacro matrimonij. matrimonialis enim contractus, quamvis ad sectum elevatus, tamen aliquam gradum

unde postquam una pars ex professo genuit, quamvis hic assertum modo asseverat, potest pars altera genitrix et ex professo assertum sectum efficere; quia hoc modo potest efficere gracilia.

Quaeres V. An in officiandis sectis liceat uti materia aut forma dubia v. probabiliori, relicta certa v. tutiore?

R. I. Et nequaquam licet, si nulla necessitas urget; tum quia expresse damnata è haec propo: n. è illicitum in sectis conferendis, legere agendam problem de valore sectis relicta tutiore. Tum quia, si extra casum necessitatis adhibeantur materia et forma tutior probabilis, vitio chartatis et regnis labefactatur. christus quippe proximorum saluti prospicit, et religio sti institutiam humilitate reverentur: qo violatur traverna christus, quo ecclesia nostra fieri potest, ut salus proximi certo detrimentum remaneat: et pernumeratur religio, quo felicitate nostra gingere potest, ne in sacrificiendo mysterijs adhibeatur fatua à sto mta.

R. II. ubi n. sufficit tutior mata, et hoc sunt in extremis, modo sectum sit verum, ipsis conferendum erit, an si problematum esset, aut dubij valoris. et haec è christus plena praxi licita. quo casu maxime obtinet gra dictum; sectum ee pp hoies, n. hoies pp sctum. et ita expresse docet S. Aug. t. 2. de adulter. conjug. c. 28. = neque hoc in casu sto fit injuria: qui enim infert periculum = finem aatum saluti afferti remedium, vult in, ubi efficacissimum dee, applicari sl medicari opportunum. hinc infanti adhuc agenti, dum lymphadam aqua habere dnang n. possing, an aqua frio aut alio liquore p. miseram ad eij baptismum licite adhibeing.

Dici jo modo sectum sit verum. ut è pp baptisma, pendulia, hinc alia sectum pp confirmatio nequam licite ministratur cum mata aut forma dubia; quia tunc lectus tão ex lege christi petita.

Dices IIda probl. aut dubij valoris; quia ubi mata certo invalida est, applicari licite n. potest, quia nullum ex eij applicatione sperari potest emolumentum, et hic apertè irrisio exponeretur sectum. hinc infanti moriturro deficiente aqua nequam licite adhibetur baptisma in alio liquore.

Quaeres VI. An et quae mutatio mata et forma tollat sectum invalidum? ante dij:

N. I. Duplex generatim mutatio distinguitur, una substantialis, altera accidentalis. mutatur autem mata substanter, quotiens in remanet eadem v. quoad speciem sta, v. quoad usum quem, ut si pro aqua naturali in baptismo adhibeatur aqua ex floribus ex prassa; mata mutatur quoad speciem sta. v. si sumatur aqua aqe

lata non manet eadem ratione quoad usum quam: quia recipiens qui usu aquâ congelatâ non fit baptisatus. mutatur verò accidentaliter, si eiusdem rationem remaneat substantia, ut si nisi alicuius qualitas accidentalis fiat mutatio; ut si aqua calefiat sp. mutatur quoad substantiam, quodcumque variatur significatum verborum sensus accidentaliter autem, dum verba aliqua eadem remanente substantia pronunciantur paululum immutata.

NB: II. Sed praecipuè modis mutatio in formam seu verba sacrorum cadere posset. imo ipsa solem mutationem, quae fit in ratione idiomatis: quod sane ministerium è ad substantiam pertinet. autem à publico sacrorum ministro, ut in eorum administratione alia utatur lingua, quam ea, quae publico usu receptâ è in ratione vocis cuiusdâ synonimae, cuius idem sensus è, eademque sententia. ut si sacerdos diceat loco absolvo te sp. remitto tibi peccata tua. in loco: hic è calix sanguis mei; hic è sanguis meus. in his mutatio non è nisi accidentalis. sed si idem sensus non remaneret; ut si quis diceret finita baptisandum: ego te refrigero, nunquam quia mundatio peccatorum in baptismo fieri debet per modum abluitionis. idem si quis baptisaret in nomine Trinitatis, quia jussit Christus baptisare in clara et distincta invocatione trium personarum; quam tota Trinitas clarè non significat. in damus ratione modi indicativi pro imperativo, aut de precativo sp qui mens diversa à officit substantia tua. si latini dicunt: ego te baptisso. graeci verò eodem sensu baptizatur in baptisetur sensu sensu sp. ideo sp simplicem corruptam vocis aquae verba corrupte pronunciata ex imperitia, stultitia, linguae praecipitantia aliove simili vitio sic proferantur, ut alqui spectatis eumdem sensum animis audientium ingenerent, quem recte prolata, in tollunt sensum solum; seq. si ingenerent. sic dicendo: ego te baptisso in nomine Patris et filiis sp sensu sua debita tollitur. seq. si quis diceat: ego te baptisso in nomine Patris sp et es spq sneum. ego te baptisso in nomine Patris et filiis sp ut expresse de fuit Zacharias Cap. C. Tolet. non dist. 4. et ratio, quia quemadmodum ait S. Hom. qs. 60. a. 7. ad 3. = verba sic corrupte prolata nihil sibi ex virtute impositionis; = accipiuntur tamen ut significativa ex accomodatione usq; et id o = licet mutetur sonus sensibilis; remanet tamen idem sensus. sic sp additione, quae sensum verborum tollit aut corrumpit, et fit mutatio substantialis, in integrum servat, et fit mutatio accidentalis, ut si quis cum Eunomianis diceret: baptisso te in nomine Dei increati, filij creati sp vel: hoc è spq meum

pharisaicum. vere et Apostolor sensum fra mutaret, Lege verò ille, qui baptizaret in nomine Patris ingeniti, et filij geniti, et qui in eucharistia adderet; hoc est, quod meum, quod pro vobis traditur, quia retinet debitum sensum fidei. Ergo si Baptismum vel alicujus, quod ex merito judicatur ad integritatem sensus; ut si quis dicendo Eucharistiam diceret: quod meum omisso pronomine hoc vel; hoc est, quod suppriminendo meum. et hoc modo Apostolor fra renovatur. vel non judicatur merum; ut si quis diceret: te absolvo omisso noje ego. vel hoc est, quod meum, demptâ particula enim. et sic fra accidet, tunc mutabitur. Ergo si transpositoem verborum, vel non idem quoad substantiam remanet sensus, si dicitur: ego in te baptizo nomine Patris &c. Lege verò, si dicitur: ego in nomine Patris &c baptizo te. Ergo denique si interrupticem verborum, quae si tanta fiet, ut qui judicio non censeretur esse una, et eadem actio, et interrigeretur intentio pronuncianti, haud dubiè tolleretur sensus fra. ut si quis dicat: ego te baptizo, nec nisi recitabo unum psalmum prosequatur, in nomine Patris &c. Lege verò si hae interruptio tanta non fuit, quin eadem mutatio aestimaretur actio. ut si quis dicat: ego te baptizo; et petita aqua sine mora prosequatur in nomine Patris &c. quanta autem interruptio omittendam mortem oratoris tollat, relinquitur arbitrio prudentum ex circumstantijs et modo, ad oratoe definiendum. illicita tamen e quaevis interruptio in Sacris sine necessitate facta; cum sit fra usum Ecclesiae et sacerdotum veneratio. his notatis.

Pr. I. Casum irritumque fit certum, quando mata aut fra mutatio substantiae sensus. Hac, quia certa signa sunt fratum ex libera Christi institutione, qui eorumdem materiam et formam determinavit. si ergo alia mata aut fra substituatur, certum non erit divina authoritate, quia non statuit mata et fra à Christo praescriptis; adeoque erit nullum, peccat igitur gravissimè, qui materiam aut framum dignum certi substituere gerunt.

Pr. II. Accidentalis mutatio mata v fra non tollit substantiam sensorum. Hac, quia cum mutatae accidentia manent mata et fra, quales Christus instituit; quia tamen mutatio accidentis usui Ecclesiae opponitur, gravi culpa non vacaret, ait Rit. Rog. de sac. in gen. qui nulla cogente necessitate ritum non mera accidentium = mutatione aut omissione libere administrare, non valdum = aliquando et secum.

Quaeres VII. An saltem mutatio accidentis fra Sacra eo fine, ut inducatur aliqua haeresis, ritum reddat certum.

Hieron. et ita fuit mutuo agendi transitus in Scyllam, pro quo habemus expressa decisionem Zacharia Pap. l. c. ubi latinus n. ea iterum baptizandum, qui tinctus fuerat a sacerdote dicendo: = baptizo te in nomine Patris et filii et Spiritus Sancti. Si ille = qui baptizavit n. errorem inducens, aut haeresin, sed pro = sola ignorantia romanae lectionis infringendo linguam, ut su- = pra fati sum, baptisans dixisset. Si ge attribuisset tra- ditam, omisso errorem v. haeresin introducendi, quasi filium, in divinis personis omniscens, demo gerendo et ad baptismum et Deo, quia haec verba sunt equivoca; et Graeca verborum aequivocorum n. ex eorum institutione pendet, sed ex dominante proferentis.

Itaque ut intentio nocendi novum errorem invitat secundum regulam, ut Langhia sit vera ambiguus, nam si sit aperta intentio prava n. officiet serio; ut patet ex baptismo ab Iriaz collato, qui licet prave sentiret, docendo filium n. esse aequalem Patri, de eo tamen baptismi verba proferens, valuit tamen erat eorum baptismus, quia nihil immutabant verba frau- que nihil habebat ambigui; n. enim proferentis malitia po- test mutare substantiam publico hominum instituto vocabuli tradita. Vide ex praesertim S. Aug. l. 4. de bapt. c. 15.

CAPUT VI.

De numero et ordine sectorum.

In Nova quoque lege fuisse instituenda secta nulli haeretio- rum negat. Si eos excipias, si se agi solo interiori spiritu au- tumantes, nullis visibilibus signis utuntur. eaedunam lapidem in veram Dei religionem detenti signaculis insibilibus; egemque ob- nacta infirmitatem ac vulnera divina gratia instituti, quibus sanemur, erigamur et efficiamur. ablatis itaque sectis veteribus, quoniam impletum est, quidquid praenunciabant, alia instituta sunt, inqui- S. Aug. l. 19. cf. Faust. virtute majora, utilitate meliora. certa quorum numerum omnia a novatorum varietas, qui modo unum, modo duo, modo plura admittunt, quis tamen et magis recepti haereticorum error est, secta quid dicta ex fatum duo, id est, baptismum et caenam, ut scribunt Lutherus Heb finem l. de bapt. babil. et Calvinus in antidoto adversus Con. Trid. at gra haec quersum haere- ticamque sententiam universa clamat Ecclesia in Con. Trid. aggregata, 7. regnoscens sacra, immo sess. 7. c. 1. anathema dicit ei, qui dixerit

= ea solura aut pauciora quam 7. nova legis Sacra, videlicet
= baptismum, Confirmacem, Eucharistiam, poenitentiam, ex-
= tremam unctionem, ordinem et matrimonium, aut in aliquo
= horum &c. non ea vere et proprie sacramenta. cum quae sit.

Conclusio.

7. sunt, nec plura nec pauciora
N. legis sacra, mox commemorata.

Prob. I. Ex Scra. ubi bis et non plura reperiuntur signa sensibilia ad gratiam gerendam instituta. sic de baptismo legitur Jo. 3. nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu S. non potest introire = in regnum Dei. et Ephes. 5. Sicut dilexit Ecclesiam, ut illam = sanctificaret, mundans eam lavacro aquae. de Confirmatione legitur act. 8. imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum S. de Eucharistia. Jo. 6. qui manducat meam carnem et bibit = meum sanguinem, habet vitam aeternam. et: qui manducat hunc panem vivet in aeternum. poenitentia institutionem et vim gratiam gerendi ostendit, quod legitur Jo. 20. accipite Spiritum S.; quorum remiseritis peccata, remittuntur ei. = extremam unctionem, prob. illud Jac. 5. infirmatur quis in = vobis? inducat Presbyteros Ecclesiae, et orent super eum, = ungentes eum oleo in nomine Domini .... et si in peccatis sit, = remittentur ei. ordinis meminit S. Paulus 1. Tim. 4. noli = negligere gratiam, quae in te est, quae data est tibi per prophetiam = cum impositione manuum Presbyterii denique Eph. 5. matrimonium vocatur magnum Sacramentum. haec autem sacra loca hic retulisse sufficiat, ea ab variis haereticorum cavillationibus vindicaturi, ubi singillatim de quolibet Sacramento disputabimus.

Prob. II. Ex trad. Ecclesiae prolata, quae sufficientissime ostenditur ea eo, quod non possit ostendi, gratiamque, et a quibus primum ab Apostolorum tempore haec de tanto Sacramentorum numero doctrina tradi coepit in Ecclesia. unde pro 7. illis Sacris valet regula S. Aug. l. 4. de bapt. c. 24. quod universa tenet Ecclesia, nec Concilijs institutum, sed semper retentum est, omnis dubitatio expeditissime = rectissime creditur. eadem traditio efficaciter demonstratur = ex lectionibus S. SS. quorum tamen seriem texere hic noli = animus non est, quod, Deo adjuvante, ubi de Sacris in specie, exequemur.

Prob. Ex Concilijs III. Lateran: 1237. Constant: Sess. 15. Florent: in Decreto Eugenij IV. et denique Trid. Sess. cit. quae 7. recenset Ecclesiae Sacra, quem numerum certo non primo invenerunt, sed tandem ordinem retulere; unde ait Syn: Lateran: Sacra, quae sunt et quae = Sapientiores duximus exprimenda.

Prob IV. Ex consensu Eccliæ Græcæ, quæ nihilo 7. agnovit Sacra. Ipsæ enim singularum inveniuntur apud eos ritualia, quorum plerasq; edidit Jacobus Goar, et Ventriora collegit Edmundus Martene. Ro inferiorib; ex illis Ecclesiis Septeno. Photius in bibl. cod. 222. præter Baptismum et Eucharistiam alia Sacra commemorat. Gabriel Philanthr. de 7. Sacris prolixè agit inter consensus à Simonio collecta de fide orient. Eccles. Joannes Palæol: 7. Sacra profitetur in confess: fidei apud Raynald. tom. 16. annal: Eccles. ad an: 1369. Dio Hieremias Patr: constant. in censur: ad Wittenberg. C. 7. ait ex patrum traditione haberi, in Catholica et orthodoxa Eccles. 7. divina Sacra esse. Ipse Concilio Hieros. an. 1672. quæ Cyrill. Lucar. habitum in Decreto ita loquitur, Cyrillo dogmatizanti non esse 7. Eccles. Sacra, vide licet Baptismum, quæ ita dispositum, Apostolorumq; traditionem, sed mentienti duo tantum à Christo fuisse tradita, anathema. et in profess. fid. C. 15. credimus esse in Eccles. C. N. Sacra, eaq; 7. nec minorem majoremve in Eccles. Sacrorum numerum admittimus; siquidem hæreticorum dementia fecit, alias Sacra numeres, quam septenarias.

Denique cæteri orientales recipiunt 7. Sacra. Et Coptis Jacobitis id demonstrat eruditus Sollerius in append. ad Bapt. alex: Seed. 3. et Coptorum ritualibus. Et Eccles. Æthiopica id ostendit Damianus à Goes, qui de Æthiopum religione Libellum singularem meminit. Alii refert, quod in l. de fide æthiop. edito Lovanii an. 1540. habeatur, Æthiopes neq; confirmationem, neq; extremam unctionem esse habere pro Sacris; nam hujus nostræ fides merito non haberetur, cui authorem habeat quendam æthiopem, cui Za nomen Zaga-Zabo, legatum ad Joan. III. Lusitaniæ Regem, hominem Pabefactabo Æthiopis, qui in eo libro multa absurda, inepta et puerilia adjecerit; præterea liquet ex auctoritate Petri Mathei Æthiopis ante Romæ an. 1549. Æthiopes agnoscere Sacrum confirmationis, itemq; latrim post Baptismum esse.

Prob V. Hæc, quæ alia non sunt præter solubatem Christi, cujus quidem gratia sacra hæc sunt; quod si illa 7. Sacra Christi tam gratuita cujusq; loci, tum publica totius Christianæ reipublicæ pectori sufficientissime providit. Si baptismum enim, ut ait Flor. l. c. Spiritualiter renascimur, si confirmationem augemur in gratia et roboramur in fide; renati autem et roborati nutrimur divina Eucharistia alimonia, quod si si peccatum ægri

Fudine incerting ad, ꝗ penitentia spiritualiter sanamur. Spiritualiter mel gratiæ prout ad expediꝗ extremam unctionem: ꝗ ordinem vero Ecclia gubernatur, et multiplicatur spiritaliter; ꝗ matrimonium gratiæ augetur. Jeremias quoq; Cant: l.c. hujꝰ septenarij numeri pulcherrima profert genealogiam petitam ex mysteriis, quæ ex Adami lapsu promanaverunt, quæq; lectu dignissima è.

Dices I. Nullibi divina scra 7. enumerat sacra: qꝰ p.

Sꝗ: Nimium infirma è hæc Novatorum argutia, nam ut ipse petis, ubi in scris declaratur, ea duo v tria dumtaxat sacra? Ubi in Scripturis, quæ ea erant, ea 4 Evangelia, cum in S. Litteris illorum numerus non determinatur? Sicut ergo ex traditione habemus, 4. ea Evangelia ita ex eadem trad. docemur, 7. ea sacra. Imo in scris singula è 7. sacris gmendari, supra vidimus.

Dices II. Nunquam antiqui Patres ea dicunt ea 7. sacra: imo multi ut S. Cyrill Jeros. S. Amb: dum numerant sacra duorum v trium tantum mentionem faciunt: qꝰ p.

Sꝗ: ad imum. Nunquam quidem antiqui Patres dicunt ea 7. sacra: at id nunquam negant, aut docent ea duo v tria dumtaxat, quia numerum sacrorum instituere eis nunquam propositum fuit, aut opus habebant, cum id ab illis gestum est. Deinde nobis sufficit singulorum sacrorum divisim ac separatim apud Patres mentionem fieri, ut suo l. videbimus. ad Eum supponitur falsum: nam ea antiquis Patribus multa sacra numeratim suscepit, sed aliquando duo v tria membratim: prout illorum institutio ita exigebat. eam ob rem S. Cyrill. Ambrosij: qui catechumenos instituendos susceperant, de baptismo, confirmatione et Eucharistia tractant, quia solebant illis una die ministrari.

Instabis I. S. Aug. Ep. 54. alias 118. ad Januar, cum de Syrgrata efectrici loquitur, ut nisi baptismum et Eucharistiam nominat: qꝰ p.

Sꝗ: N. cqim. Nam ibi duo illa sacra solum ponit ꝗ modo exemplii, nec negat alia: sic enim ait: pauca pro multis ipse Dominus tradidit sacra, sicut è baptismus et unitas aquæ et chaoris Domini. ubi vox sicut clare ini cat, hæc duo sacra ꝗ modum exemplii poni, ubique magis quia et Arnepalia. unde non edit, et sic quid aliud in scris Canonicis quærendum.

Instabis II. Idem S. D. Tract. 120. in Jo. ait: ex latera Christi manasse sacra Ecclia, quando inde exivit sanguis et aqua.

p. 19. ai in Sngaine et aqua aegrotorum eucharistiam et baptismum asserunt quidem PP. Graeci &c.

Rj: Ad M: C. Sicta ex latere Xti fluxisse hac causa, quod sint fructus et applicatio sanguinis Xti. ac m. dic: et sanguinem et aquam eucharistiam et baptismum significari quidem, non tamen ex eucharistiae: sed hae duo specialiter commemorant Patres Graeci, quia ijs magis depascebantur Ecclesiae unitas et quio.

Dices III. Magister Lect: jmo eum numerum septenarium sectorum invexit &c.

Rj: N. an: Nam theologus ille ex praelegata traditione, non e cerebro suo sectorum hausit numerum: aliàs quomodo nemo in dogma recens excogitatum, et quidem in re gravissima acuisset stylum, cum non semel à suis adversarijs esset sicca alia capita infimulatus fuerit?

Dices IV. Si ordo inter sicta recenseatur, cum 7. sint ordines, potissima quia 7. erunt sicta.

Rj: Nf. Nam cum ideo ordines ad unum sacerdotium tegm ad sui gubernandum ac tonsuram referantur, ideò simul cum illo unicum gestunt sictum.

Quaes I. An lotio pedum inter vera sicta numerari non debeat?

Rj: Haereticorum quidam objiciunt, quod semel alijs sectis peculiaris baptismum et eucharistia administris, nacque Xti, non adjuvare pedum lotum, de quia p. 13. videtur haberi divina institutio, et promissio gratiae; cumque ex alia parte sit visibile signum, et ritu peragatur externo, ita gaudent, quae requiruntur ad veri sicti raeem. Verum his non obstantibus dicendum, quod lotio pedum non sit proprè dictum sictum.

1mo. quia facta a Xto ad exemplum, et exercitatem humilitatis, non ut efficax symbolum gratiae inclusentis: nam ipse xty l. c. facta loco causam alleganS ait: Si ergò ego Dnus vestros Domnus et Magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes, exemplum enim dedi vobis. in quo verba S. Aug. tr. 58. in Joan: sic legitur: discipuli fratres humilitatem ab excelso, faciamus invicem humilitatem, quod humilis fecit excelsus. et sic proprè loquendo, humilitas praelegata a Xto non modò lotio pedum. Praeterea lotio pedum annexa non habet vim producendi gratiam; ubique cum non in scriptura nec in traditione aliquando expressè demonstratur: nec refert, quia ibi Petro dicat Xtus: Si non lavero te,

= n habebis partem mecum. na hæc verba n nisi omnino eam
nent, si dicta sunt ob inobedientiam, n ob aliquam partem eum,
id a, ut ingrit S. Cyrill. Alex. in l. l. Quidq; hæc habuisset partem
cum Deo, nisi imitatam hanc et imitatam humilitatem Christi.
3to. Serium dicet ex Christi gesta spatium, ac in universa Ecclia
recepdum: ai lotio pedum talis n erat, n enim tuq; ita in Eccla
Romana eum mare obtinuit Teste S. Ambr: l. 3 de sacr. c. 1. nec
in Hispania, post con. 48. Elliberitanum. nec in alijs Ecclijs, un
de ait S. Aug. Ep. 54. alias 118. ad Jan: nec lotio pedum ad esse
= sertum baptismi videtur pertinere, multi in hac gratitudine
= recipere noluerunt; multi in da gratitudine accepta n delitarent.
et n negabat nisi in Eccla Mediolanensi, ex S. Ambr: l. c. et in
aliquibus Galliarum, ut observarunt PP. nostri Benedictini in
not. ad S. Ambr: tom. 2.

Dices I. S. Ambr: l. de mist. c. 6. aperit lotionem pedum ad
operandam justitiam instituta ea. planta lotu abluitur,
= ut hæreditaria peccata tollantur: qp.

R. d. an: peccata tollantur ex operatio. C. an: ex quarto Nic
docet enim S. antistes patrum, et baptismum omia remitti peccata
quomodo ergo, iuxta ipsum et lotionem pedum hæreditaria pecca
ta tollentur? profecto n alio locus, nisi gratiam quæ in sentia
per sentio tradita ingenerata, et quam quotidie in plura pecca
prolabimur, exercitatæ humilitatis planatur, et ha locus
loco pedum dicitur n ab eod. mysterium sanctificatis.

Dices II. S. Bern: Serm. 1. de can. Dom. lotionem pedu
appellat sertum: qp.

R. d. an. sertum pie dictum operam remissionem peccatorum.
N. an: tale accepitum signum remissionem peccatorum quotidia
rorum solet articulo externa abluitio pedum efficiendam. N. ac
merito humilitatis producendum. C. an: p. revera quidem lo
pedum mysterium aliquod designabat, fieri remissionem venia
lium peccatorum, parvum quidem S. PP. interpretantur, sed erat
signum ex de parte spectatorum, n practicum et efficax, nisi
ex operatio.

Instabis. S. Bern: l. c. locum pedum vere ac pie dicit
sertis annumerat, ad ha instituta sunt ia sertis, sed hæc Eu
= charistia participatio, ad hæc pedum ablutio, ad hæc baptismus p. qu

R. P. an: nam licet recenseat abluitionem pedum inter sertis
simul cum Eucharistia et baptismo, n tamen illam inter vera
sertis numerat, minuit enim eod. Serm. inter hæc discrimen,

quod ista duo sint gratiae signa efficacia, eaque in nobis operentur, quod nemini ad salutem perfuit dicit, decet quidem istiusmodi illam pertinere ad deluendis peccata, quae in lunea mode. Sed si ajat, eam et eandem efficacem mundandis ab hujmodi peccatis, quam agnitionis pia infantum, seu humilitatis merito ei. l. ascribit.

Quaest. III. An professio religiosa, et Martyrium si sint inter Sacra S.l. numeranda, cum habeant magnam sacrificandorum hominum efficaciam?

Resp. Professio quidem Monachatus à quibusdam gratia eis detur Sacrum; sed si alia tacea, nisi qualemcumque eam vivi religiosi se devovent S. militiae; nulla enim hoc professio largitur sanctitatem ex opere, sed ex opere operato dumtaxat, sicut caeae servorum ac velamentis christianorum, qui mundo renunciant. Martyrium quoque ~~[illegible]~~ nec habet institutionem Ch., nec sacrificandi rerum, ideoque à Sacrum.

Quaest. III. An S. aliquis ordo inter Sacra?

Sic. Multiplicem inter se Sacra habent ordinem. imo cum quamvis omnia Sacra S.l. ad salutem sint necessaria, nulla superflua, licet omnia singulis necessaria sint. ut definit Con. Trid. Sess. 7. Can. 4. attamen, cunctis necessitate praestat baptismus, ut omnia necessitate medii. Ceterum intercedit ordo dignitatis, anathema quippe dicit Sacrosanctum Trid. can. 3. si, quis dixerit, haec 7. Sacra vita ea inter se paria, ut nulla haec alia sit alia dignior. et certe excellentia praeminet Eucharistia, quae si totum gratiam ad instar religiosorum Sacrorum sed ipsum gratiae authorem continet Ipsum. Ministro excellunt primates et ordo, qui à solo Episcopo. Sic denique ordo, quo recensetur ad Trid. et Hor. singulis satis notus, quippe ex Spiritu Sancto, et approbatus ex his, quae in Ecclesia huiusce vitae gesserunt, quemadmodum supra verbis Hor. demonstratum est.

CAPUT. VII.

de Effectibus Sacramentorum.

De duobus tantum, gratia nimirum, quæ ab omnibus Sacramentis producitur vel characterem, qui ab aliquibus tantum, hoc in ejus differens, quod quidem methodi et stabilitatis gratia in 2. art. pertinet.

Articulus I.

De 1o Sacramentorum effectu, idest de gratia.

Gratia, quæ per Sacramentum effertur, vel quia a omnibus Sacramentis, ut gratia sanans sanctificans; vel quia omnibus, quæ hucusque Sacramentalis appellatur, quia ab unoquoque Sacramento effertur ut specialis quædam effectus consequens. Gratia vero quæ vel a prima, vel secunda; ita effertur hoc in loco baptismali inquinato, et Sacramentaliter mortuo. hæc vero superaddatur hoc justo, vita viventi spiritualem. unde et Sacramentum, quæ jmam gratiam efferunt, ut baptismus, et pœnitentia vocantur Sacramentum mortuorum; quæ vero secundam, ut hunc reliqua, vivorum dicuntur Sacramenta; quia hæc in suscipiente jam supponunt vitam spiritualem ad primam, non vero illa.

Quæres I. An quæ libet Sacramenta N. L. operant gratiam sufficientem?

Rp: Affirm. Nisi obicias contra. nam ut c. 4. probavimus, Sacramenta N. L. vim habent ex opere Christi hominem. hæc autem gratia a infusa inhæreat; cum non justificemur sola imputatione justitiæ, aut non imputatione peccati, sed revera innovemur, et per habitum S. inhabitantem habeamus æternæ hæreditatis jus, ut demonstratum a Trid. ses. c. 7.

Quæres II. An Sacramenta cum obice suscepta illo remoto revivisceant, seu gratiam operantur?

ante Rp. Nb: Duplex datur obex, Sacramenti scilicet et gratiæ. obex Sacramenti dicitur ille, qui impeditur Sacramenti valor, ita ut cum tali obice non fiat Sacramentum. obex gratiæ a ille, qui impeditur quantum ad effectum Sacramenti, sen quo Sacramentum quidem valet, sed ob defectum debitæ dispositionis in subiecto non affert gratiam, unde et informe dicitur.

Rp: Consta a Theologorum prout S. Thomas sententia, quod baptismus cum obice gratiæ suscepto eo sublato revivisceat. quia aliàs, quem hoc Sacramentum iterari negaret, aliquis in æternum illegitime privaretur, quod non est verisimile. ex eadem ratione idem sentiendum de Sacramentis firmatis et ordinis. imo gravissimi Theologi hoc extendunt ad extremam unctionem et matrimonium, quia creditur esse, Christo voluisse

ginges solo tempore gingij, et infimos solo tempore infirmitatis; nisi hae sacra sacramenta ministrent, privari effectu.

Leg tamen dicendum de Eucharistia et poenitentia; cum illa praesentissimae sumi possit; respectu huius autem ordo gratiae sit alter sacri, qui nequam adhibet, quia ibi ex parte tuae aliquid esse debet, et hinc quo peccata sunt nullum e. tollitur ob gratiae potea de ponendo dispositionem, quae quis carnit.

Quaeres III. An sacra vivam in mortua gerant, jam gratiam?

R: Contra ac vera sententia e, sacra viventibus jo accedens aliquid gratiae gerere jam gratiam; ita ut si quis eo, quo parat animo religiosis ac praelatis ad sacra et Eucharistiam accederet en aliquo mortali peccato, cui post diligem examen gratiam e habet, Eucharistico quio p accedens ma in eo gratiam produceret. ita ex praesse S. Thom. 3. p. q. 79. a. 3. et ratio est; quia aliqui sacra vivorum nec obtinentur effectum primum, quem ex opere producunt, dum nullum obicem tuae voluntati inveniunt.

Quaeres IV. An singula sacra praeter scripsem gratiam peculiarem aliquam, quam sacramentalem appellant, gerant?

R: Affir: quia unum quoque sacrum ad speciatim et distinctum finem ordinatur, ut patet ex verbis Gelas. Tho. Sup. relati: et ratio e: quia aliaq in tuae signi sacri sacri fiat a differente, sed tam maiter, ac tuae rity exterioris. Et autem illa gratia sacrali habitu indistincta a gratia baptismale, ergo solumodo super addit jus ad accipienda opportuno tempore certa auxilia, ad gratias actuales, quibus potest ho obtinere finem sacri: illa vero n talia ~~[illegible]~~ dantur, nisi in radice, dum administrantur sacra, et fiat in infantibus, ~~[illegible]~~ qui baptisantur, n sunt capaces gratiarum actualium.

Quaeres V. quo primo temporis sacra gratiam sortiuntur?

R: quae in usu fidelium, eo instanti temporis gerunt gratiam, quo sui ritu partibus stant, et perfecta sunt sacra; pro ratione sacri enim motivum, quod in fluxu posita sunt, ac ultimum sum complementum habere censetur cum accepit ultima pars velut clamen, ac firmam aptam actionem; quia ora causae nerae effectum suum produxit ac instanti, quo e sufficienter applicata: ei sacra sunt causae nerae respectu gratiae, et ea, quae in usu fidelium sunt, sufficienter applicata sunt, cum ablata perfecta sunt: ex quo fiat, baptismus dicet gratiam ac instanti, quo ablutio facta, et ultima syllaba sua pronunciata est. Aliter autem loquendum de Eucharistia, quae n praecise in usu, sed in re permanente consistit; hae quippe gratiam n producit, nisi cum species sumptae sunt;

quia tum primum applicata censetur. Sexta singula gratiam totam simul et successive et quasi per partes producunt, ut posse quae spiritualis sit, et inversa.

Quaeres VI. An Sexta in omnibus aequale producant gratiam?

Ex subjectis affectis dispositionibus, ita in parvulis, aequalem gratiam ferunt; majorem vero et minorem pro inaequali dispositionum participatione. Ratio, quia Sexta agunt per modum agentium naturalium: haec autem aequalem et inaequalem effectum producunt pro aequali et diversa dispositione subjecti; sicut ignis intensiorem calorem producit in ligno, quam in stipula. Ita docet Con. Trid. Sess. 6. c. 7. asserens: = in baptismo justitiam accipit secundum mensuram, quam Spiritus S. = partitur singulis prout vult, secundum proprium cujusque dispositionem et cooperationem. Et hae major gratia melius dispositis collata ex opere, quia praemittitur a Sexto, in a dispositionibus, quae gratiae efficiendae vim non habent.

Articulus II.

De altero Sacramentorum effectu, idem, de Caractere.

Alter quorundam Sacramentorum effectus est Character, qui est signum quoddam Spirituale et indelebile, ac impressum, quod fit ut Sacramenta, quae signum illud imprimunt, reiterari non possint. De illo aliquantulum cum haereticis disserendum est, alias autem cum Orthodoxis. Nam dogmatisant characterem nihil aliud esse, quam commentum Scholasticum ab Innocentio III. excogitatum, ac in hoc exploserunt de Wiclefo primum, Deinde Lutherus, Calvinus ac novatorum religiones inflexerunt nervos. At Scholae doctores, licet Characterem sacramentalem existere absque ulla hesitatione crederent, tamen circa illius naturam inter se disserunt. Scotus Duranus characterem dicunt esse quandam rationem, non fictitium tamen, sed quae situm sit in quadam denominatione extrinseca, quae insit recipientibus Sacra ex Christi institutione: ubi et in hoc a principio allegato Character dicitur ac praedicatur, sine ulla superaddita entitate. Scotus vero characterem statuit in relatione quadam reali extrinseca adventitia, ac munera quaedam et functiones, ad quas aliquis in hierarchia Sacrorum ordinatur. Alii censent, Characterem esse qualitatem physicam; quorum quamplurimi ut de caeteris qualitatibus, ita de Characterem statuunt, rem ac aliquo distam ab ea, seu qualitatem absolutam. Has autem Scholae controversias neglexisse Concilium Trid.; earque Scholarum disputationi relinquisse testatur Cardinalis Bellarmin. l. 9. c. 5. Controv. Trid.

Magis juvat definitionem ejusdem Concilii Trid. Sess. 7. can. 9. hoc solum tenere de fide credendum, nobis, in Christo Sacra-

baptismo solet, prima ac ordine imprimi characterem vivum, et characterem ex signo quodam spirituale et indelebile, unde ea iterari non possit.

Conclusio I.

In aliquibus sectis imprimitur character indelebilis.

Prob I. Ex Scra. 2. Cor. 2. qui unxit nos Deus, et signavit nos, et dedit pignus Spiritus in cordibus nostris. et Eph. in quo credentes signati estis. et c. 4. nolite contristare Spiritum Dei, in quo signati estis in die Redemptionis. Plurimum quidem putant hoc argentum quidam theologi, praetera quod possint haec loca ex dicari de gratia unctione et sufficiat: verum fallunter; nam verbum Graecum sphragizein non solum apud profanos auctores, sed in apud ipsum S. Paulum Rom. 4. idem bonat, ac aliquem insignire impresso sigillo. ac sphragis, idem ac signum sigilli impressi, seu nota aliqua signans ac gnanens. Denique in SS. praesertim N. Christ. aliqui graecorum in Paulinis verbis praeter satisfactionis ornatum intelligunt nung aliud, je quod specialis quadam ratione speramus in Dei auxilium, quod ~~[illegible]~~ e apud SS. possuendi trium sectorum caracterem praetego ratio.

Prob II. Ex Trad: SS. patrum testimonia v characteres aequivalentibus vocabulis ea primunt, v aptissimis gparabolis explicant, v maxime ita rationes adstruunt. jmo ait S. Amb. l. de mysl. c. 7. imprimi nobis in baptismate signaculum spirituale. et S. Cyrill. Hier. in praefatione catechesis. sigillum S. indelebile. mia S. Aug. Ep. 108 SS. et alia 23. expresse notat Dominicum characterem. S. Basil. c. 13. gparat baptisatorum animas sanguine Christi sanguine obsignatas, easque appellat thesaurum sigillo obsignatum, signatam circulam. eaque gparatae utitur S. Greg. Naz. et: in taurei et ovibus solet a pastoribus aliqua nota inuri. a S. Joan. Damas. l. 4. character baptismatis gparatur signo circumcisionis, appellaturque circumcisio magna, id baptismatis signatione ex Dei nomen. S. Aug. vero passim appellat characterem baptismatis nota, qua ab Imperatoribus solebant milites insigniri. exquibus ~~[illegible]~~ gparabilis liquet, characterem signaculum, revera p aliqua ~~[illegible]~~ animo imprimi, non sicut in carne nota circumcisionis, ac sua militibus avibusque. Sto Ratio quae SS. proferunt petitur ex eo, quod sint aliqua secta, quae illam negarunt, hujus causam assignant characterem impressum,

vi cuiq fit, ut sitba in aliquo suo effectu maneant. huiusq; rei ipsa literarum causam Graeci apud Scriuerium l. 2. de Eras. in Africam tradunt, quam sub Ioanne Gabriel Philadelph: inaedificium ignaeum signaculorum.

Prob: III. Ex Concil: Flor: in decreto Eug. 14. et ex Trident. can. 9. utrinq; verba inferij referens. Denique Innocentius III. l. Maiores de bapt. in baptismate imprimi characterem definit. nec hae in re aliquid novi Innocentio ad calumniantes haereticos, sed fidem antiquam Ecclesiae tradidit. et quis sibi persuadeat, hoc vocabulo usum eum primum hunc pontificem, dum respiciat Arelat. episcopo quaerenti: an baptismo collato dominicato iterum primat characterem, certe et qui de hac re interrogat, et qui respondet, imprimi characterem, loquitur de caracteres tantum de re in Ecclesia Ecclesia sitis verba.

Dices I. Caracteris existentia nullum in S. libris extat vestigium: go. Ant: Nam si ex S. Scris characteris existentiam suppeditarent, quamvis tamen sterent sere, clamant antignostici statim, quia e altera fidei nostra regula.

Dices II. Caracteris noen fuit antiquis ingnotum: go. Ant: Non de noie sed de re disputamus. nos haereses novas introlerunt praesertim, eaq; professata fuerunt novorum vocabulorum usu, quod nos explicamus vocabulo caracteris, id veteres sciarunt signaculi ac sigilli noiis. verum et caracteres a S. Aug. sapissime noiatum, neque ignorat.

Instabis. Quidem signaculi meminerunt et S. Aug. caracteres expresse noiavit, sed nequaquam id, quod glorium, eo vocabulo designarunt; nam intelligunt vel ipsum signum, vel gratiam sancti, vel fidei professionem: go.

Resp. Ant: Nam S. Cyrill. expresse sigillum indelebile noiat, ut Catholici characterem definiunt. Denique S. Aug. l. 2. de re Gr. Bonifacium c. 10. ait: an forte mirum haerent Arianae sectae, quam generalis haec nota haereseos illum sectam et vitiosum in et vitiosum sectae characteres. id. S. P. 98. al. 23. dicit characterem omnem genere adeoq; in baptismo ab haeretici collato, non vero gratiam: go. Caracterem a gratia distinguit. denique l. 5. de Bap. c. 15. et alibi passim agnoscit baptismi characterem in apostata seu in haere, qui in quodlibet profundum malorum incidat usque ad apostaticam ruinam: go. caracterem non designat sed professionem.

Dices III. Ipsum Catholici circulum admittunt, dum procurare nituntur aliqua imprimere characteres, ex quo negaverant iterari, et vicissim asunt, iterari non posse, quoties characterem imprimunt: go.

Ad N. an: Siquidem n. e vitiosis circulis, probare existentiam causae ex effectu, et vicissim, quod minime eorum certo dignoscitur. Cum qui nobis certum sit in plebem haereticorum, ita tamen vel n. de iterandum; inde opinemur, id evenire ex specialiori gratia ac permanente effectu efficacis baptismi.

Instabis I. Etiam clericalis tonsura n. iteratur, nego tamen imprimit characterem: q. ad 2.

Ad 1. an: Non iteratur ex Ecclesiae consuetudine. Can: ex gentilibus dicta tonsura. R. an: Nam ipse Stromo pr. 3. stram: cr. exerit 15. fuit n. tonsura apud veteres iterata in cuiusvis ordinis collatione, ubi ut modo n. iteratur, facit sola Ecclesiae consuetudo.

Instabis II. Aut vel baptismus n. reiteratur, facit, aut quod interrupti sit ac clandestino detectus orgis, quod haeresi remissum n. redit, aut quod sit sacrorum janua, aut quod certam habeat promissionem vitae: q. s.

Ad 1. an: Verum ille, qui ficta baptisatur, n. gestatur orgis pacti remissionem, nec tamen iterum baptisandus est. Apostata in foras exiit, nec iterum per lavacrum baptismatis eidem janua aperitur; id enim is repetit S. Aug. retenta, inquit l. 2. gra. ad Bonif. c. 13. nec Apostatas carere baptismate, quibus utique et poenitentia redemptis restituitur. Denique Eucharistia, quamvis saepissime repetatur, primae aeternae vitae promissio. Ingratos itaque haeretici causas afferunt, cur n. iteratur baptismus, ut characterem calumniemur.

Dices IV. Inutilis ergo videtur caracter; nec sit nota distinctiva; cui enim hoc signo vinculo fere dotent ferentes impressum signum istud? an Deo? novit ille absque tali signaculo gregem suum. an hominibus? at videant intima ea, quae patent externis.

Ad 1. an: Nam, ne simile argumento probaret aliquis, inutile ergo fuisse signum circumcisionis in distinctionem Hebraeorum ab aliis gentibus datum; quia ea in parte apparis erat, quae omnibus in patet. Ergo placuit Deo, fideles suos assignare, ut dignoscerentur ab Angelis; ut S. Bas. or. 13. in bapt. ut electi in coetibus sacramentorum Xti decora praeferrent, et ut in gehenna cum signaculo Xti vehementius deserores punirentur; quod licet Deus potuerit alia ratione praestare, placuit id praestare spirituali impressione notae.

Conclusio III.

Tria scilicet, Baptismus confirmatio et ordo characterem imprimunt.

Prob I. Ex Con. Trid. sess. 7. c. 9. S. quis dixerit in tribus

Sacris baptismo Scilicet confirmatione et ordine non imprimi caracterem in ea, hoc est signum quoddam spirituale et indelebile, unde ea iterari non possunt (anathema sit). Tridentino praeiverat Florentinum in Decret. Inter haec Sacra docuerunt, baptismum confirmationem et ordo, = quae caracterem, id est spirituale quoddam signum a caeteris distinctum imprimunt in ea indelebile; unde in eadem ipsa non conferantur. = reliqua vero 4. caracterem non imprimunt, et reiterationem admittunt.

Prob II. Ex Consensu Eccliae Graecae, quae scilicet in 2. sacr. baptismo Scilicet et ordine Characterem agnoscit. ita enim Cognatus Constantinopolitanus Patriarcha: Sapiens allegatum in professione fidei C. 16. quoniam aqua = ac ordo baptismus characterem imprimit indelebilem: unde = quemadmodum ad ordinem initiari bis nemo potest, ita nec ecclesia semel baptisata iterum baptisari.

Prob III. Ratione. Ratio haec Sacra hominem non modo interne mutant, ut reliqua 4; sed insuper eundem constituunt in novo statu, eos de le quanti, et praetio Sacra ac reliqua: congruum fuit illa certo characterem hominem in eo statu constituere. ant. prob: 1. baptismus adscribimur in familiam Chri, 2. confirmatione in militiam Chri, ut fidem propugnemus 3. ordinem vero, in numerum ministrorum Chri, et consequenter in novo: e le praetio ac quanti statu constituimur, non idem 4. reliqua; nam Eucharistia solum nutrit spiritualiter; paenitentia sanat, extrema unctio tribuit auxilium gratia peccatorum reliquias, et ad extrema luctam animat; Matrimonium denique remedium offert gratia concupiscentiam, et auxilia ad feroniam pertinentia singulis onera. aliquis quidem in 3. matrimonium in novo statu constituitur, qui tamen de le praetio non est; ita mortuo uno conjuge manet alter ad alium pactum liber.

Loca Scripturae, et testimonia Ss. ad hanc ecclesiae consuetudinem adducere hic superfluum, quia haec de charactere gratiam de Sacris in specie distinctam iterum subjicerem ex omni.

Ex his deducitur, non amitti Characterem a quoumque hoc impio non in haeresim et apostasiam prolapso. Characterem quinam in positum habet, ait S. Aug. tr. 5. in Ep. Joan. Sed sectam vagantur tuo quia characteri nihil est gratiorum, quo distinguitur; peccatum enim quae opponitur, 2. characteri. tum quia non potest impius ferre signaculum Chri, quemadmodum desertor habere militis: tum quia character non datur ad carnis suffragatione, sed ad gloriam gaudium, et laetitiam potestatem: enim vero 3. idem in baptismo accedimus ad suscipienda alia Sacra; in confirmatione ad fidem propugnandam, et in ordine ad obeundum S. officium.

Quæres I. Quot sint effectus Characteris?

Sc: Tres; nam 1° optimum facit horum ad nulla, quæ sunt cultus divini, ut mox dicemus. 2do enim significat Sacerdotes Sti significantur fideles. ait S. Thom. p. 3. q. 63. a. 3. secundum Scripturales characteres, qui nihil aliud sunt, quam quædam virtutes ab ipso derivatæ. 3tio enim distinguit ut baptisatum à non baptisato, sacerdotem à laicis &c. et ob hos effectus ipsi suspicitur, qui tenent in in statu ad gratiam ac decorem, nec in damnatis ad mereendas pœnam et decoq. Sortale hoc signaculum permanere. arbitramur quoq; si quis ab hoc de migraret, et turpi à mortuis evocaretur, nequaquam cum sore anabaptismo efficacium, ob permanentia et indelebilia signacula. ut ita qui Græcorum sententia sequit Gabriel Vasquez apud Arcu. l. 1. c. 23. ac ita sentiunt Doctores latini cum S. Thom. l. c. a. 5.

Quæres II. In quo Sita sit ratio characteris?

Sc: Cum hac in re Ecclesia nihil definierit, in diversas abeat opiniones Thlgi; nolumq; e re nostra imperfecta certum proferre judicium; et quemadmodum dari characterem, qui sit signum quodam Sortuale ac indelebile ac impressum, firmissime profitemur, in definiente Ecclesia, ita quid sit character in Ecclesia silentio ac inter Scholarum disputata nolumq; temere definire.

Dicimq; duntaxat, ut sentiamur, characterem esse ac interare, videri nobis, necessum esse, ut extremamq; Sortalem aliqua entitatem seu accidens absolutum ab ipsa realiter distinctum, ubi sole cujus existentia in tuis repugnat; sed sufficere, si characteris ratiam per certam modificationem ac a Deo impressam explicemq. Concilia quippe, SS. et Thlgi characterem appellant signum, sigillum, signaculum, cum gparant sigilli alicujus impressioni; optime autem percipitur signaculum et figura per sigillum impressa, et accidentem habitumque quandam, et subjecti modificationem. Vid. dicta in tr: de gra. c. 6. a. 1. §. 3. q. 2. sub . . . . . .

CAPUT VII.
de Ministro Sacramentorum.

Non pertractamus hic de principali Sacrorum ministro, quem nemo ignorat esse Deum Deumque, de quo Jo. 1. hic est, qui baptizat. Sed instituimus disputationem de ijs, qui in secundaria, seu pari ministerio, sibique omissa dispensare efficiunt S. Mysteria, quibus ubique recepta consuetudine ministri appellantur. Poterat quidem Deus se ipsum salvare hominis, maluit tamen ad eorum salutem ipsorum hominum uti ministerio, ut mirabile faceret ejusdem potentia et bonitatis suae: potentia, dum infirma mundi elegit ad maxima virtutis suae opera, bonitatis, dum misericordia sua ministros quos facile adeamus, efficuit homines nobis similes. Duo autem hic generatim quaerimus, quis sit idoneus Sacrorum minister? et quaenam conditiones, scilicet an mentis, fidei, sanctitatis requiruntur, ut Sacrum valide efficiat.

Articulus I.
Quisnam sit idoneus Sacrorum minister?

Minister duplex distinguitur, ordinarius nempe, qui secundum legem et ordinem à Deo praescriptum sacra efficit et dispensat, et extraordinarius, qui praeter legem illa ordinariam extraordinariè ad illud efficiendum, aut dispensandum deputari potest. Lutherg. vi l. de miss. priv. docet, non modò quemlibet Christianum, sed ne angelos tum bonos tum malos habere potestatem efficiendi Sacra.

Conclusio I.
Solus Deo Creator est ordinarius Sacrorum minister.

Prob. Ex Scr. quae non alijs quam hominibus viatoribus datam esse a Deo facultatem administrandi Sacra habetur. Soli hominibus Viatoribus dicit Christus Matth. ult. Euntes docete baptizantes eos et Luc. 22. = Hoc facite in meam commemorationem. et Jo. 20. accipite Spiritum S. = quorum remiseritis peccata &c. nullibi hoc de angelis. Solutio à spore adhuc dicta quaerimus. imò hos ex presse excludere videtur S. Paul. Heb. 5. ex Pontifice ex hominibus sumpto pro hominibus statuitur: ... qui condolere possit iis, qui ignorant, et errant, quoniam ipse circumdatus est infirmitate &c. et S. Chrys. l. 3. de sacerd.

= hoibus datum est, ut potestate habeant i. Sacra efficere: / quia
= Deus non angelis suos sacramentis data se voluit. Et certe
cum Ab sensibilibus signis virtutem sacramenti aliquarit, quum
erat Christus sacrorum ministerium hoibus in quos viventibus gnis
teretur. Dubitant quidam, An Angeli à Deo extraordinarie
delegari possint ad efficienda Sacra, ex eo, quod apud probatos
authores exemplaa verborum ab ipsis collatorum leguntur. verum
dicendum, si vera sunt historia, in quibus refertur multa, sacra
extraordinariè ab Angelis ministrata, illos Sacram effecisse efficacia
sub alignibus signis, quae à Deo erant vera Sacra.

Dices I. Sacerdos baptismi efficit Judas membrum diaboli.
go eadem ipse diabolus potest efficere.

R:d: an: efficit quatenus erat membrum diaboli: Nn: quatenus
erat Xti minister. C:an: fuit autem minister Xti, quia verus Sacerdos.

Dices II. Efficacia Sacri à quenvis à qualitate personae: Nego.

R:d: an: à qualitate accidentali, qualis est Sacerdos et sacrilegus.
C:an: à qualitate essentiali, hoc est, à qualitate, sine qua persona non po-
test esse vere minister. N:an: talis autem est, ut sublato hoc tollatur ratio.

Conclusio II.

Non sunt singuli prorsus moies quorumlibet Sacrorum ministri.

Prob: I. Ex Scra. Ubicunque dicuntur in Ecclia pastores
et Doctores à plebe diverse in ogy ministerij in edificatione gnis
Xti. et dab. S. in sibi hunc honorem vindicat, qui vocatur à Do-
tgio Aaron. Demqs Jac. 5. inducendi sunt Presbyteri
ad ungendum infirmum.

Prob II. Nungquam Ecclia Xti passa est, ut Sacra promiscue
ab hoibus efficerentur, sed gmisit in muneris pastoralis et Sacerdo-
talis. Unde Concil. Trid. Sess. 23. can. 10. anathematizat eum, qui
dixerit Christianos oes in verbo et oibus Sacris administrandis habere
potestatem.

Quaes Si hactenus ex ejusdem in casu necessitatis, et maximo
numero, ubi desinunt graduatos sunt ministri, ois hoc licere et
Sacrorum administrare sed ijdem, qui specialiter deputati sunt
ad ministerium Dei disponendum.

Plura ex veteribus monumentis referre hic facile foret, sed
ea suis gnibus ejusdem locis reservamus, ubi nempe de ministro
cuiuslibet Sacri disperamus.

Dices. 1. Ctrz. oes Christiani vocantur regale Sacerdotium
go oes Christiani sunt Sacerdotes sd.

Ri. d. q. Sunt sacerdotes in ppriè qualeng, licet Deo non
ne a dantes se Deo enchri offerant, ac spiritales hostias, ut ibid
Ps: explicat, Deo offerunt, cui ppriè quasi externo ritu poss
sint soli sacrificare, et exercere officia pastorum. Nam S. Petrus
dum mysteria verba in objectione laudata ex Ex. Exod. ubi ad aes
filios Israel dicitur: et eris mihi in regnum sacerdotale
quos certè Lutherg, p dixerit tunc aes sacerdotes ppriè dictos,
cum negare n possit, hunc honorem soli filijs Aaron delatu
fuisse, qui ea titulo stanter retinerunt regi Ozia, dum pri
mum ausus est offerre incensum Domino. 2. Para. Ch. 26.

Instabis. Aes Christiani sunt fratres et membra Ch. Summi
Sacerdotis, ergo et ipsi sunt veri sacerdotes.

R. Nicejam. Nam fratres maximè adoptivi non gaudent eo
nomine, quo primogenitus. nec omnia membra eyedem officia ha
bent eundem actum. Rom. 12.

Suarez. An minister activè generat tnqm causa instru
ad gratam sanctam?

Ri. affirmè. Verè enim dicitur remittere peccata. Jo. 20. et dare
gratam p impositionem manuum 1. Tim. 4. itaq; ille activè gen
rit ad aliquem effectum, p cujus actionem effectus ille proximè
producitur: ac p actionem ministri prima p abluitionem
gratia immediata producitur: ergo sed. Excipitur tamen Eucha
ristia, quia in te emanantia Christi, ubi ministri actio, seu
consecratio nisi remota ad gratiam generat, proximè verò ipsi
Christi substantia panis.

Articulus II.
De intentione ministri.

Intentionis nomine nihil aliud intelligitur, nisi voluntatis
propositum, aut deliberatam, qua rem aliquam agere vo
luit. intentio itaq; ministri sacrorum est actus voluntatis
faciendi, quod Ch. instituit, et usurpat Ecclia.

§ I.
An intentio requiratur in ministro, ut valide sacrum efficiat?

Novatorum sententia est, valere sacrum celebratum cum iniq
tate, et aliquter sine ei intentione. radix huius perversa affer
tionis est, quod ni istorum opinione sacra instituerit, qualeng re
praesentando promissiones Ch. excitarit fidem salutiferam, et medi
antibus ipsis intentione illam vim ipsis insitam ponerent
ex Ch. institutione, quacunq; intentione administrentur, licet
mimicè, nihil refert, quia ac excitamam fidem apta

ce n dasemunt, quorum exterorum damnat Trid. Sess. 7. Can. 11.
= Si quis dixerit in ministris, dum sacra efficiunt, et efficiunt,
= n requiri intentionem saltem faciendi quod facit Ecclia, anathema sit.

Conclusio
ad valorem sacri requiritur intentio ministri faciendi, quod facit Ecclia.

Prob I. Ex Scra. S. Co. Sly Apostly dedit potestatem absolvendi à peccatis, eosq; ligandi, inquit: at potestas n è in ijs rebus, quæ deliberate agerent, sed in casibus liberis cum ratione et intentione operantibus: ideoq; aliquis deliberate, aut cum manifesta injustitiæ n promitte prodens sententiam, quæ tecto n absolvit. Ergo ministri sacrorum sunt ministri Christi, quis autem dixerit, se gerere sese ministrum regis, et horum ille, qui histrionis induta vestes, aut in theatro insaniens, aut inter gracula ludens, principis nomine dissere et munera, et jura pacis bellique subditorum pronunciet?

Prob. II. Ex Trad. Quamvis enim veteres n aut è aperte de hac intentione locuti sint, quod nullo tunc temporis illam negarat, illis tamen inviolata Traditio argumentum est, quod hujus intentionis necessitatem teneat ubiq; Ecclia, nec invenitur quando fuerit instituta. n proinde Eugenij IV. doctrinam insperatam, aut nuper adinventam tradent, quod docuit in Decreto, tribus scrta effici, rebus ipsum mea, verbis ipsum dica, et persona ministri efferentis scrta: cum intentione faciendi, quod facit Ecclia. Sed fidem Orthodoxam et Apostolicam prob n mediocrem testimoniorum inspectionem, quæ ex Ecclia habes, et hoc deducetur ut relatum in praxim: Decreti. et certè libulo III. Gregorij Papæ ni Gs. ad Jab: nullam declarat ordinacem Novati, quod Novatis simplicioris ingenij lemniscatos et crapula imperfecto adum = brata quadam et insanari mammum in potitiae Episcopatum = sibi tradere cogerit. vid. Euf. hist. l. 6. c. 43. Anno m. 996. damnata è in quadam Synodo Rom: sub: XII. Flagitiosa ordinac Diaconi in stabulo equorum denisonè peracta.

Prob III. Ex Definitionib Ecclia. Con: Chantien. Sess. 45. intentionis necessitatem supponit, dum præscribit, ut de heres Waldensis suscepti iterer actus, ut rem crearet, quo malo sacerdos cum debita mea et sua, et cum intentione faciendi quod facit Ecclia vera efficat scrta. Synodi Flor. et Trid. certè jam supra Dotrinis Leo X. hanc Lutheri ipsam damnavit: si sit impossibile

= gesso non est christus, aut Sacerdos non Levita, sed foco assolverat, deinde ne è battezato.

Prob IV. Reae. Sacrorum administrae peragi debet modo humano; ministri quippe sacrorum sunt Dei instrumenta sin mortua, et inanimata, sed libera, ac mente et ratione praedita, quaq; ita movebuntur à causa principe, ut eadem quoq; moveant Lapsa: ai humano modo dicimus agit sine intentione: ergo. Praeterea si nulla requitur intentio, hoc mentis impos è fenestra profundens lagenam aqua ad irrigandum praetereuntem Catecumenum loco pronunciam baptismi formam, illum valide baptisaret, quod nemo sane mente dixerit.

Dices I. Quia ex nonnullis factis historicis admisso fuisse baptismum Deo datum, at absq; ulla intentione faciendi quod fecit Eccla, ita imo S. Athanas. admodum puer, ut ex Rufino narrano Gralet. l. 1. c. 15. Someng. l. 2. c. 17. inter Indianos in littore maris socios suos pueros baptisabat legitur, quem baptismum Alexander Episc. Rae: probavit. Ita Indianum quedam puerum ad mare tantum cum ab alio baptisatum narrat Nicephorq l. 3. c. 37. ac hoc pariter ceremonia à prelate quantunq; fuit approbata. Item S. Genesij, cum in theatro cum ex illiteratis de mysterijs Christianorum, subito à Deo preter ab alio mimo baptisatq; referebat, nec improbatur ille baptismus. vid. acta. Mart: à Pihindartio collecta.

R: N. an: Ad S. Athanasium quod attinet, grandi suspicione historia illa laborat, nec satis cohaeret cum vita illius Chronologia. Nam Alexander Lactantius Bagrio ad an. 311. ad P. Benedict. gregg. S. Mart: in vita Athanas. renunciatq; fuit Episcopus an. 313. quo tempore S. Athanasij puer ne in puerali cum anno tredecim fuit nempe ab 326. in loco Alexandri sed fecit fuerit jam annorum saltem 30. mores enim Levitarum illi non ferebant, ut quis Presbiter ordinaretur ante 30 aetatis annum, test. S. Hier. Ep. 82. quantumvis Eusebij. Hac Arianis hostis intensissimis praetermittant. Athanasio obiicere, quod quinta ipsa mores Eccliae Episcopatum arripuisset, ut de Paulinianos S. Hieron: fratre narratur. Sed quatis ad mirandam historiae veritatem ac baptismum Athanasij approbatum, hoc dico factum quia Alexandrum diligenti puerorum interrogatione perisse lata tur, quod ita secundum nostra religionis ritum servaret, et intentionem habuisset faciendi, quae Episcopum in Eccliis geri mos erat. quapp baptismus ille datur et Cum ipsa

quarate ad puerilis oblectacio, et ad asinum iam ab Thaasio dignitatem episcopi ñ quarata ad eij inheritacem.

Ad 2dum. Ex ipsa narratione Nicephori patet, puerorum illos voluisse ex ipsa facere, quod in Ecclia Petri viderant, quamquam mirae illudendum ñ facerent, id ê, animo ñ quidem frigendi et simulandi ritum Ecclie, sed animo oblectandi, ita ut eiusmodi ille extrinseca actionis, ñ intrinseca. Ora siquidem rite observarunt, quantum illis, quem baptizarunt, pariq reparerunt, tum ad Ecclam duxerunt, ibi à sacerdote quinis signis acceperunt. Denique certò efingari ñ potest ex Nicephoro, quantum: antitilem predicti puteis Judai hospitium approbasse. Historicus ille duntaxat scribit, postero interrogato episcopum decrevisse, ut ñ in illo, quod deficet, juxta mysterij excentricem gereretur, id ê, ut rite baptizaretur, quia jam annuerat. ad 3tium, si historia veritas stat, ut pote quam multi accepiant fabulis, affirmo, Genesimae ñ illa allusiae minimae, sed fuse, ac mysterio plenum fuisse salutem.

Dices II. S. Chris. hom. 55. in Joan. Sacerdotem ad officium certe ñ nisi linguam et manus praebere, neque enim justum est, ipse alterius malitiam ac salutis nostrae symbola sibi accedentes offendi. quarat ñ ibidem sacerdotem impium asina Balaam, et quam locutus è Domino: qo.

Rs. Nego. Nam Mag. S. Doctoris è, demonstrare, sacrorum ministros in probitatem ñ impedire illis viribus, ut patet legenti. gloriosè, tamen ait: praebet linguam, ne quis arbitretur, se gerere sic brutorum instar, nec sine deliberatione proferre verba. quarato itaque asinae Balaami eò dumtaxat tendit, et quomodo, unde hinc Dei munera, ñ ut excludat S. ministrorum officia.

Dices III. S. Aug. l. 7. de bapt. c. 53. dubitat talem, an ñ approbanda foret baptismus, laudere, minime et fortaster tradit: qo.

Rs. Transeat: Verum nescio quae fronde à Nouatoribus hic loco officiatur, cum eò in loco S. Doctor nihil definiat ac sciat, praerogatiorem ñ ec aliqua temeritate sententia, sed ex pertinacia determinationem plenarij Concilij, et Ecclie urbis quinsiam, qua utique hodie ordi habentur.

Dices IV. Can. 26. dist. 4. de gener: dicitur: ñ ebrium rectiùs baptisare. qo.

Rs. Apud S. Aug. tr. 5. in Joan, unde hic canon desumptus è, et in emendatis decreti editionibus ñ habetur ebrius, sed ebrius glossa quaq; Decreti ibidem, gloriosus, inquit, notat hoc nomen, ñ actum. cum vitiosa audem gloriosus minime pugnat intentio.

Dicas V. Medicamenta prodest ægroto, nisi ipsi jocum detur; ai sacra sunt ac medicamenta: ergo.

R: Ad: Medicamentum quod efficer n efficit in actione sua, qualia sunt medicamenta gnora. C: Ad: quod efficer efficit in actione sua, quæ n potest effici sine intentione, ut ex sectum.

R: Ad: **Dicas VI.** In ministro verbi Dei n requiritur intentio: go neq; in ministro sacramenti.

R: Nego ant. et par: Disparitas; quia verborum efficacia in genere sita e in sola significatione verbis indita, neq; effectum sortiuntur alium, ni sit excitandi animum aut intellectum ad fidem qui haberi potest absq; intentione prædicantium. at verba, quibus sacrum efficitur, sunt practica, et præter significationem producunt gratiam; verba autem stigmatis nulla sunt, si, proferantur absq; intentione, ut liquet in absolutione judicij sententiali.

§ II.

Quodnam debeat esse objectum intentionis in ministro sacramentorum requisita?

Necessariam ac in ministris dum sacramenta efficiunt, intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, seu quod idem e, objectum intentionis in ministro ac id, quod facit Ecclesia, sive quod et actio Ecclesiæ, sufficiendo ex præcepto. dubium autem excitarunt Thlgi circa sensum istorum verborum: faciendi quod facit Ecclesia; in actione quippe Ecclesiæ stricta distingui possunt, imo rity exterior nude spectatq; sine voluntate interna faciendi quod facit Ecclesia. 2do rity ille qualeng a rity Ecclesiæ, quæcunq; tandem illa cogitetur, sive Romana, sive generaliter Ecclesiæ Chi, sive lutherana p. cum quisq; solam voluntate faciendi quod illa facit. 3tio rity, ut a pter sacralis, seu ut a verum sacrum. 4to rity, qualeng a efficacitq; quæ inefficacitq; circa quæ varia fingi potest hypothesis ministri ritus externi Ecclesiæ ut absolutionem in baptismo cum debita fra respiciantis. imo si minister serio exterq; ac in debitis circumstantijs, in quibus haberetur tempus Ecclesiæ minister ritum externum observat, rity vero et animo intentionem suam suspendit, aut gratiam gratis dicen apud se, nolo ritum Ecclesiæ ponere, seu me ut Ecclesia ministrat gerere, sed ceremoniam hanc externam modo tantum profano celebrare. 2da si minister tum externe tum interne serio ritum Ecclesiæ observat, n tamen verum intendit efficere sacrum, ex errore vg putans, ritum hunc verum n ac sacrum. 3tia

Si ritum hunc tum externè tum internè ut fieri sacramentum usurpat, quia tamen intendat effectum aut finem sacri: ergo sine dubio nata est celebrio in praxi ergo dictio intentionis in externa et interna. Hac dicunt sacra illa voluntatem, quam exercens non tantum sacro exercet externe actu seu ritum, sed in interno proposito vult agere, quod exercet. externa vero appellant, quae juncta cum interna occulta et latente dominae, insita finem Christiani. cur autem externa, non quia rationes principij, procedit enim à voluntate, sed ratione objecti intentionis, quod pure externum est, cap. ad actionem mere externa terminata est.

Ordinis et difficultas inter Theologos, quae nam varia sit intentio in ministro, sacrorum, seu quid intendere debeat, ut sacra valide efficiat.

Certum quidem et indubitatum est quod ad, imo ad validam efficiem sacri non requiritur intentionem efferendi effectum sacri, seu efferendi gratiam ex sacrum. quia, nam haereticus in Ecclia Catholica baptismum à Pelagianis collatum, qui certe non intendebant efferre gratiam ex baptismum, cum negarent, ex baptismo infantes regenerari, ac à labe originale mundari. et ratio est; quia quod causa aliqua determinata est ad producendum effectum, non requiritur ejusdem effectus explicita intentio.

Certum est 2do. Non requiri intentionem particularem ad distinguendi sacrum, et generalem et confusam sufficere, ut docent Flor: et Trid. unde in Nicolaus I. in resp. ad quest. Bulg. probavit baptismum à Judaeo et pagano in fide debita collatum; porro nec Judaei nec pagani dicte in mente habent facere sacrum, utpote, qui Ecclia ritum tanquam superstitionem habent.

Certum est 3tio, non esse necesse, ut minister explicite velit facere quod facit Ecclia Catholica, aut Christ: sed sufficere intentionem faciendi, quod facit vera Ecclia, licet ex errore putetur alia esse, à Romana, ex. Lutherana. ratio est, quia qui facere intendit, quod facit ex Ecclia Lutherana, ille generatim intendit facere, quod facit vera Ecclia, licet ex errore credat, Lutherana esse veram: error quippe ministri privat non definit veritatem generalis intentionis faciendi, quod facit Ecclia Chri: ut eandem rationem non requirit, ut minister et explicite velit facere ritum Ecclia Chri; quingere quippe potest, ut Ecclam Chri ignoret; sed sufficit, si generatim velit facere, quod facit ea Societas, quam Ecclam vocant, aut illud, quod ab ipso postulatur.

Hæc certa et indubitata sunt, at gravior inter Theologos controversia, an ad substantiam Sacri non sufficiat intentio externa, seu an Concilij Trid. definitioni requirentis intentionem faciendi, quod facit Ecclia, non satisfiat, si minister externè, serio velit mandata formam applicare in ipsis circumstantijs, ex quibus judicari, solet, eum agere ut ministrum Ecclia, solet in casu publico, v. g. privatim, seu potius ex. g. licet interior gratia intentionem habeat: v. an insuper sit vera interna ac sincera voluntas faciendi quod facit Ecclia? Nonnulli gravissimi Theologi, ut Vincentius Glerson. disp. 2. de sacr: Gaspar Juenin de Sacr: q. 6. c. 2. a. 3. nec Catharino Ot: Graed. affirmant, nihil obstare virtuti Sacramentorum, si minister occulta mente gerat intentionem Ecclia gratiam, et intendat animo interiori sacra gerere, dumodo intenda facere externum ritum, et adhibere materiam, et verba proferre, et dumodo externè serio et semotis joco se gerat: Verum malè hæc omnia audit hæc opinio, et gratia qui approbandæ tenentur, tale ego solam intentionem externi ritus ad trientes non solum ordinarios locorum, verum et Romanos centores exigunt, ita ut, cum an. 1741. 7. apr: quidam de Archiepiscopo Romano eadem opinione interetur gnotis præsidibus coetus fuerit in ipso actu Doctoratis laureæ capessendæ abrilla recedere. Hæc Ch

Conclusio.

Nullum est Sacrum, si in ministro sit sola intentio faciendi ritum externum, sine ad fini faciendi, quod facit Ecclia, seu faciendi rem Sacram.

Prob I. Authoritate Con: flor: ad Trid. l. c. quæ præter materiam et formam ad efficiendum Sacrum requirunt intentionem faciendi quod facit Ecclia: quo præter positionem ritus externi exigunt interiorem voluntatem diversam a voluntate exercendi ipsum ritum externum: ergo prob: intentio ponendi ritum externum inseparabilis est ab actu, quo servatur Ecclia ritus; quis enim vigilans facit aliquid, ait ipse Catharinus, quod facere non intendat? ai Concilia, præter observantiam ritus exigunt insuper expressa intentionem faciendi, quod facit Ecclia: ergo. m: prob: quilibet Flor: in Decreto ait in casu necessitatis non pagani baptizare posse, dumodo formam servet Ecclia, et facere intendat, quod facit Ecclia: id est, dumodo totum ritum externum ponat, qui in Ecclia servatur, et insuper voluntatem habeat faciendi, quod Ecclia facit,

Scilicet rem S. Ser signu rei S. hoc est, baptismum.
Eadem è mens Con: Trid. ~~ante~~ quod verba Flor: exprimit,
quia Lev. 14. c. 6. dicit, n ipsi sermone poenitentiae, si
sacerdoti animus serio agendi et vere absolvendi deest. ubi si
minimum serio agendi nequit aliud intelligere, quam intentionem serio peragendi ritu externo. si animus itaq; vere absolvendi intellexit intentionem aliqua diversa ab intentione serio ponendi ritum externum, at certe si deest interior animus absolvendi, n exercetur actus iudicialis in foro interno: nam doctrina ineluctabilis è, nullum actu iudicialem esse validum in foro Eccle. si fiat absq; interno assensu.

Prob II Auth: Alex VIII. qui hanc Synodum damnavit: = vult baptismus collatus à ministro, qui ben ritum externum = servaverit, baptismatis effectum, non vero in corde suo apud se re = solvit: n intendit facere, quod facit Eccla.

Respondit quidem Gallus Irenin imo Decreta transalpina vim n habere in Galliis nisi eadem ab ipsis pape extraxerint. ideo ipsam pronuntiant falsam esse, nec eandem cum suo animo; quia nihil fieri potest extra eis, quin fiat suum, si ille dat serio se eis n donatur, sed forte, sant serio quidem sed n ab eo, qui aliunde ad aliqua circumstantia. ergo è sententi postulare n determinatur ad agendum noie Eccle.

Verum prior Irenini responsio neminem movere debet. nam è verum est quoad Decreta, quae inteligitur centra, n quibus traditur morum regula. unde in Galliis Regi, quando Decreta Roma emanata pro se fecerunt, eadem multum urgent ora adversarios. deinde ipse S. Pontifex suffragio Episcoporum maxime quibus predicta ipsam protrusit. Nec è melioris nota responsio altera. nam hoc nefarium singulare è, dictam ipsam pronuntiatam esse de quo libet ritu externo in foro è peracto. cur enim iterum anathemate hoc verborum nexu damnare haereticam assertionem tam ipsi Ecclesiae anathemate fixam è Trid. Synodo? et certe haec verba intro, in corde suo, apud se, aperte supponunt ritum externum serio positum. itaq; haec pro damnata ipsissima adversariorum doctrina notatur. quod Franciscus Henno. tr: 1. de Sacr. disp. 4. q. 2. a. 2. dicta ipso ingenuit dehinc ita è ex ipsis eugdam Doctoribus = mihi quidem familiaris, qui quaesitè adversariorum sententia = sustinebat. Quod vero addit Irenin de ejusmodi extrinsecus determinantis ministrum ad agendum noie Eccle, quorum è recens exemplum, ut potest. Sed ingenuè: cur go Eccle jmenkarij historici Irenini n prohibetur, cum in sententiam

expresse damnatam gineat? verum insufficiens n. a, probati authorum volumina etsi aliquid praetendant aroneu ob alia plurima utilia et castigata quibus praeterea juvenis in praef. gravissimum suum judicium Ecclia submittit.

Prob III. Ex Rubricis Missal. Rom. §. 7. de defectibus, ubi legitur: Si quis habeat coram se undecim hostias, et intendat solum generale decem, n. ~~[illegible]~~ determinans quas decem intendit, n. gerat quia requiritur intentio. Sed in hoc casu mea, praelat. fra, et intentio ubi externi, ubique absque deliberata intentione: go praeter hanc alia intentio ad validam generalem a seria.

Prob IV. Ex illa qui et ab adversariis admitta regula: Quisquis in certis efficiendis legum opinionem probam valida tuetur: ai omnino requiri intentionem externam sufficere ad valorem sacramentorum, a fortiori: go s.

Prob V. Raae. Externae actiones ad varios usus sunt indifferentes, ideoque in ablutio lametti fiat cum invocatione Trinitatis et sit indifferens, ut sit profanare sacra: at quod sua mea indifferens, quidem determinari ad unum et aliquid aliud: go ubique exterior, ut si certum et aliquid debet determinari scilicet et intentionem interiorem pagendi rem s. Neque dicas ritum externum ad actionem sacram determinari et certam fra praeladem; nam in substantia verborum fra a indifferens: vel et circumstantias ~~[illegible]~~ externas, puta si ablutio fiat ad fontem baptismalem, praesente patrino, hoc quippe a mane pergium frenimi; quae et circumstantias externas aliquatenus et ridem quod nos, et judicium, quod de veritate sacramenti ferri debet, actio ministri determinatur: at gradum ad substantiam ipsa ritus n. determinatur, nisi et intentione intima ministri; cum illaq intima sit verba fra determinare ad substantiam sacramenti, cujus a facere certum: ai solaq ministri a facere certum: go s.

Quae requiritur ad valide efficienda, sicut intentio ministri n. modo externa sed et interna ac finis faciendi, quod facit Ecclia. imo ut legitur rituale Argent. de sacr. n. 3. ad generalem intentionem ita agenti ne sint sacrorum ministri, ut certum interiore religionis negligant, sed quod exterius geruntur, interius intendant, pietatis fervore efficiant.

Sotv. Objectiones

Objectio I. Antiqua Ecclia videtur probasse sacramentum collatum a ministro, qui suam intentionem interius retinuit: go s. ant. prob.: mandavit Ecclia, ut diligenter inquireretur, an baptisma et invocasset divinam Trinitatem dum baptismum collatum fuisset; at nulla ratione curavit, an minister intentionem suam interius retinuisset: go s.

R. N. ogum. Nam Ecclia n. judicet de interna, et si gravium

evidenter apparet, semper præsumit mentalem intentionem ministri sic huic et seriò perseverantis.

Instabis I. Ecclia gra Donatistas definivit, sectæ Evangelij verbi Dei praeter à redi nuta ab aliquorum ministrantiu qualitate qq

Rsd: an: ob qualitatem intentionis ministrantiu N. an: ob qualitatem morum! an p.

Instabis II. Ecclia nunquā baptismū à Lutheranis collatum reiterari jussit, ibidem sub gravibus, licet ipsa n laeat, haereticos nullitatem intentionis interna negantes, posse baptismum, sine illa intentione fieri; ~~expresse~~ imo id prohibuit, ubi in Rhotoma gesta 1581. habitum: go p.

R: N. cojam: Nam ut supra diang: merito præsumit adae intentionem internam in eo, qui ritum externum seriò, quit praeter Lutheranis docent, baptismū n minicè collatum valere, nunquam tamen minicè patrulos suos baptisarent.

Objicies II. S. Aug. l. 7. de bapt. c. 53. à probat baptismum à ministro fallaciter seu animo tantum simulandi collatū. g p:

R: N: an: Nam S. D. ibi y fallaciam, n intelligit intentionem simulacrum in ministro, de quā nulla hinc temporis quaestio moverebatur, sed defectum fidei in accipiente. cum enim praecedentibus libris gra Donatistas docuisset, sacramentū valorem n pendere à fide ministrorum, hoc ultimo capite etiam ponit hypothesin, an scilicet n pendeat à fide suscipientium, et ultimum nihil interest, quo animo accipiat ille, cum datur, = cum simulatae, an sine simulatae. g.

Objicies III. Inn: IV. Com: VI. l. 3. Decret. c. 2. dicit, baptismum ee ratum, licet minister n gerat in mente facere, quod facit Ecclia. g p.

R: N. cojam: Nam Innocentij n ē accipiendo de intentione generali baptismum; sed de intentione specia baptismi, ubi licet Minister n intendat, ut baptisma operetur, quinquin operari = potest; v. licet n creat, potest tamen aliquid operari, ut ibid. Contra S. Pontifex; unde verbis in objectione laudatis non addit, modò baptisare intendat. Adde, quentaria Innocentij fuisse edita, ceterum ad privatij Doctor, nec fuisse praedicta verba juris Decretis adscripta.

Objicies IV. S. Thom: 3 p. q. 64. a. 8. censuit sufficere intentionem ~~interna~~ externam ad valorem sacramenti. g. p.

an: prob: quidam dicunt, inquit, quod requiratur mentalis

= intentio in ministro, quae si deest, non efficitur sacramentum.
= alij melius dicunt, quod minister sacri agit in persona Ecclesiae, cuius
= est minister; in verbis autem, quae profert, exigunturur mentes
= Ecclesiae, quae sufficit ad effectum sacri, nisi fraus extetur
= exprimatur.

Resp. Nam S.A. per intentionem mentalem non intelligit qualemcumque, seu expressam ac directa operandi sacrum, quae non requiritur in ministro sacrorum, sed sufficere implicita et indirectam, seu confusa et generalem, qualem supponit ea in ministro, de quo agitur, seu qui ritum externum sacri ponit in persona Ecclesiae, id est ut minister et institutum Ecclesiae rebus praedictum: in praecepis autem S.D.P.C. non potest minister agere ut institutum Ecclesiae, nisi Ecclesia sola sufficiat per intentionem faciendi quod illa intendit facere. ac hanc esse S. Thomae sententiam manifestum est ex ijs, quae docet a. 10. cum aliquis non intendit certu operare, sed scribere aliquid agere, et talis perversitas tollit veritatem sacri, praecipuè quod intentio sua ex alijs manifestatur. ubi partes praecipuè sacri offendit, esse non manifestatur ex alijs, tamen veritatem sacri tollit.

Objicies V. Theologorum judicio et Sorbonae sententia habitum fuit ut ratum ac validum baptisma datum à Ludovico Gonfredo Barocho Massiliensi, qui ad baptizandum oblatos infans devovebat Diabolo, dicte hyacintho Serry in vind. Catharinorum C.6. Item testatur jure jurando, se nullos praesules Romanos primae notae quemquam, qui affirmavere, ut quae ab Alexandro VIII. damnata, et supra allegata longè aliud à Catharini systemate reprobari: q. s.

Resp. Nam quoad primum qualiscumque malo interdum finis, non propositum devovendi Daemoni baptisatos fuisse cum intentione peragendi rem sacram. at mens praedictorum illius sacerdotis exercendis magicas artes, et habendi intentionem devovendi infantes Diabolo potuit esse recta quoad finem ad effectum sacri; non verò quoad finem ad sacri usum. Superstitiosi quippe et malefici noies abutuntur rebus, quas recte scimus à nobis haberi ut sacras, et intendunt facere in diabolicis initiatibus, quod non in sacrificijs praeting. ac ita intendunt simul sacri officia, ijsdemque ad suum usum abuti, quamobrem probatum minime ut fingitur baptismum collatum ab hoc huiusmodi furiis. ad rem dicimus, praesules illos cum multis alijs doctoribus sententiam

Catharini in minorem partem interpretatos, ac pontifex Catharinam dumsse, ratum id fortum, nono ministerio fingat ritum externum, et minqua traditione, ratum id fortum, quod efficitur p simulacrum internum.

Objicies VI. Valet baptismus a pagano collatus; sed hic intentionem faciendi ritum sacrum nec habet, nec habere potest: g: m: probo: illic negnit ritum aliquem ut sacrum intendere, quem tnqm superstitiosum ac sacrilegum execratur: ergo pagan ritum baptismi ut p. g. p.

Resp: m: negnit habere intentionem p explicite, ita ut revera credat rem illa esse sacra in se. C: m: implicite, ita non ignoret, rem illa haberi sacra apud Christianos, sen illa hoc sonitatem, vam vocant Christiam. N: m: Pagano autem haud ignorat, id quod peragit, haberi apud Christianos tnqm religiosum et sacrum; quod licet non baptismum credat, potest tamen ex genere tnqm Ecclesiae nostra ministrum, et qsq; ner impletè peraguer externum ritum ut sacrum.

Objicies VII. Ecclesiae ministri fungunture officio legatorum Dei, ergo acta ministrorum reipublicae valent, quamvis minister inferior detrectet se gerere tnqm ministrum reipublicae: g. p.

Resp: ell: legatorum, qui sint pure nuntij et exequantur mandata. N: ell: qui praediti sint potestate. C: ell: ita dicta lys: adde: legatorum officia, pactiones et munera se ut plurimum in uno genere determinata, non autem, ut hinc externitus, indifferentia.

Objicies VIII. Scitum a signum et res sensibus subjecta; go nihil, quod non valeat sensibus, ad scitu aptum pertinet, et qsq; ner se nec habens intrinsecum.

Resp: A: signum mere speculativum. N: A: signum practicum. C: A: in signis practicis non solum externa species attendanda, verum in habens efficientia.

Objicies IX. Episcopi nullam intentionem interna habent ordinandi exercitatos, hujus in ordinum collatae pala tenentur; nihilominus si exercitatio cum prolatae verborum praetexant maam erit ordo valid: g. p.

Resp: Nego. Nam Episcopi in collatae ordinum tenent intentionem ordinandos, ne accidat exercitatae innodati; at ubi quantum habet nullum exercitatum adest, quod revera singulis qfertur ordines, quatenus rati sunt in inferioris ministrio non tantum ut functioni externae.

Objicies X. ex nostra sententia sequitur absurda. imo quod salg nostra pendeat ex proritate ministrorum. 200 Ecclesia posse

caficere, quia possit gringere, ut eos Carochis ponendo titu he dimi
tetineant intentionem p. v aliquis à ministro sine intentione interna
baptisatq ê, promotq e postea ad Episcopatum, v. 40. et amplis annos
amplissima praefuit Diaecesi, atq ibi Diaecesis Sacrificos ordinavit,
at alis n fuit verq Episcop, unque n baptisatq, et quoniam sacerdotes
ab eo ordinati n sunt veri sacerdotes; quod hypothesis fieri potest pro
universa Eccliâ. Sic pretnam fore anxietatem et dubitationem
circa valorem Sacrorum.

Rsp. Haec eadem absurda, si talia sint, legum ex adversariorum
sententia, ubi minister ita facile forma solet corrumpit, ac in-
tentionem retinet. praeterea quotu ad nos: in ori sententia salq no-
stra capienda ab aliqua ministrorum probitate. ac ubi vanij la illa
hypothesis; Nam Dus secundum promissiones suas semper ita Eccliae
suae provisurq ê, ut semper baptisati Episcopi et sacerdotes, qui
in ea tales existimabuntur, sint saltem maximâ ex parte veri
tales, atq ad asylum profugiunt quo ê adversarijs quo fugiendi ê.
ac sic. in nostra hypothesi semper habebitur certitudo moralis de
valore Sacrorum, quae ad hoc sit, quod ordinabile externi facta
sint, Nam tunc causa rationis ê ê suspicandi defuisse debita inten-
tionem. nec major certitudo haberi potest in sententia adversariorum
cum sicut in intentione, ita in mata et forma possunt gringere defectus
plures.

Objicies ult. Sacra producunt gratiam ex opere operato: qo illorum
efficientia nequit impedirri intentione ministri.

Rsp. negando. Nam fatemur sacra operata gratiam ex opere operato; ad ne-
gando tamen istiusmodi opus absq intentione ministri; quoniam ex
indifferentia mata et forma nequit absq applicatione agentis aliquid quod
determinatum, sive sacrum fieri.

§ III.

Qualis intentio requiratur in ministro Sacrorum.

Intentio potest ac absoluta v. conditionali tntm. absoluta v. e
actualis, v virtualis, v habitualis v interpretativa. actualis
dicitur, quae operis executionem comitatur, id ê, qua agens
cum animi applicatione intendit facere, quod actu facit, qualem ha-
bent sacerdos, qui praxim dabitur ac mentis nec alio intentione
distracta peragit. virtualis ê idem ac actualis, quae praecessit, ac
mutatio generat in ministro, cum actu gratia n revocatur, nec
inter actum praecedentem et quod intercedunt longa tmporis intervalla
nec media ad quantitatem finis disparata, dirigatq actione ipsa

virtute actu praecedenti. talis enim intentio in sacerdote, qui ofcerat incendit, hac cum tali proposito adit templum, nemo enim sine ipsi licet inter ofcerandum mens ejus a Deo divagetur et rapiatur. habitualis enim intentio mere praeterita, et non retractata per actu oratiu quae tamen non amplius influit in opectum. denique inter praetabitur enim dispositio voluntatis, et quidem talis, ut inter praesumatur aliquem ofcerum aut factum, si res proposita in ejus mente veniret.

Quaeres I. Qualis requiritur intentio in ministro ut valide officiat sacrum?

Ad I. Non sufficit intentio habitualis, aut interpretativa: illa quippe huiusmodi actionem non dirigit, ac in dormientibus esse potest, in quibus nulla libertas. haec autem non tam est intentio, quia dispositio ad intentionem habendam. Stage obst, quod S. Thom. 3. p. q. 64. a. 8. ad 3. doceat sufficere intentionem habitualem, nam ejus nomine intelligit id, quod nunc per intentionem virtualem intelligimus Theologi, ut patet ex definitione intentionis habitualis, quam ibi tradit.

Ad II. Optima quidem est intentio actualis, et mirenque idem locum tenendum, ut in hac intentione sua officiat mysteria, absolute tamen necessaria non est; quia vix fieri potest, ut huiusmodi intentionem, ac diuturnum cogitationum officium diu circa id objectum attenta ac certa maneat. sufficit itaque intentio virtualis; hoc ipso quod necessaria non sit actualis; et ex illa minister agat huiusmodi modo, cum per illam huiusmodi actiones secernantur ab ejus, quae quae sunt libertatis, aut sine officio et libertate patrentur, ut mutam Ritualium praescriptiones, universorumque Theologorum opersum.

Porro tanti quidam agunturi scrupulosi, putantes debitam non habuisse intentionem, cum tamen si examinentur, quaeratur, ipsi actualem intentionem adfuisse, ac quam ubique requiruntur, ut in mente actualiter dicamus: ego intendo officere sacrum, sed sufficit, si sciamus, quid agamus, et mens nostra ad ea, quae tractat, actualiter intendat.

Quaeres II. An intentio conditionalis sufficiat?

Ad II. Non sufficit, nisi transeat statim in absolutam: quia intentio debet esse efficax, qualis non est conditionata, nisi mox transeat in absolutam, hinc conditio de futuro apposita intentioni vel absolvitur ea conditione, restituitque sui, nec vetitati substantiali sacri: quia talis conditio suspendit operum seu voluntatem ministri praesentem officiandi sacrum, at vero de conditione, quae est de praesenti, et de praeterito loquendum, si illa subsistit, intentio conditionalis transit in absolutam.

Advertendum tamen conditiones de futuro ut plurimum non esse vitiosas, qui non suspendunt opersum officiandi, et monente poenitente

ut caveat à lapsu declarat, se ei gerere absolutionis beneficium ea conditione, quod si relapsus sit; tu absolutam pronunciat: ego te absolvo, in hac hypothesi si certum absolvisse sub conditione, sed solum proscripsisse modum poenitendi, qua mente in proprio proposito, sectum recipere doleat.

Quaes. III. an ad valorem Sacr. requisitum intentio ministri dirigi ad certam aliquam personam vel materiam absque illa

Resp. Nam primum quat. ex fine sacramentorum: ergo sacramentum, quibus certa et determinata persona ac materia designatur, et valet; quia intentio ministri debet esse efficax, et operatoria. Sed operanda sunt circa gloriam Dei. Sed non quoad substantiam ostenditur ex eo; quod si intentio ~~[illegible]~~ cadaret in hanc materiam vel personam determinatam, et actio sacralis versaretur circa aliam talis actio non procederet ex tali intentione ac proinde ei actio sine intentione.

Dices, valida foret absolutio, si absolverem Petrum sua mihi confitentem peccata, licet existimarem Paulum esse, qui sua confitetur peccata: ai hoc modo circa personam errare: g. s.

Ri: d. m: errarem substan. N. m: accidentaliter. C. m: g. s. quia in hoc casu directe fertur intentio in personam sua peccata confitentem; unde error ille, quo pro persona illam Paulum, accidentalis dumtaxat est.

Articulus III.

De fide ministrorum sacrorum.

Initio III. saeculi Agrippinus Carthaginensis Episc. docuit, baptismum ab haereticis collatum nullum esse, quarto centurion ad sectae Secuti sunt S. Cyprianus ejus Successor cum 80. circiter Africanis Episcopis, et Firmilianus Caesar: Ep. cum 50. orientalibus, quorum error refert S. Aug. l. 3. de Bapt: c. 3. caeteris in toto terrarum orbe praesulibus, et praesertim Stephano S. Petri disciplicuit, eosque erroneae docuerunt fidem in ministris sacrorum requiri, ut valide efficiantur ut ex variis Ep. Cypr: et simil: nostra Donatista manifesto docuerunt. Equidem Raymundus missionarius Dom. Conv: expolito et elegantis apete ab ebrore S. Cyprianum et Firmilianum studuit acerrime vindicare, dum illorum hoc de errore Epistolas ingenuas spurias et à Donatistis suppositas esse initio l. et facilius missionarius; nam certum est Epistolas Firmiliani inter Cypricanos 75tam praedicti gravere errore

ad hæc re prætur in vetustissimis codeb, quod vidit Bernalig et Nicolaus Rigaleig et Joannes Oxonis: Calutig, ze Ch. ffrec vi: S. Ellarzio. ed quem in editione Ellanbeig sit prozeaz mispa cuzia in Lg transferit latinig scribens, bibl. S. ego latinig omisi, n ella nitig hadi pehlantia dabeatig. eliuidare hinc hanc Gallica fibriliare & detrahere perfectioni Codicis, qui hac ita ra sit spera ad quemvis authoritati. Cypriano quoq hunc errorem tribuunt quidnot ad hæc usq tempora floruerunt, imo Euseb. l. 7. hist. c. 2. S. Basil. Ep. 1. ad Amphil: S. Hier. ad Ineffat: ad pacatum S. Aug: cæterq ad hanc rem primera posuerunt, tractat et quem opportunit, vt Tr: de Eccl. c. 7. a. 2. ob. 13. ad 4. disputing.

Conclusio.

Ad valorem Sacri requiritur fides in ministro

Prob I. Ex Scra. Jo. 1. hic e, qui baptisat in Spiritu. ad Jo: 3. quid igitur e Baptis? quid Baptig? ministri ejq tam credidisti: istaq ad solum Christi pertinet potestas baptismatis, ad discipulos ministerium: ai infidelis minister neqvit ministrare, potestas Dmi: ipsa.

Prob II. Ex Trad. Eccl: quæ nunquam rebaptisari eos, qui ab hæreticis fuerunt baptisati servata sic à Sto instituta. quia quidem prædari ab hostis, desendisse quat, cu neq à Concilio, neq alicuiq Rom: Ontifig Decreto instituta fuerit, sed ab initio, vigoriri, et stetem in Ecclia Rom: usq ad hæc tempora permanserit, usq expresse asserit S. Aug. l. 2. de bapt. c. 7. Hanc traditionem, Cyprianus ejusq asseclis sola opposuit, dicens: si quis à quacumq hæresi venerit ad vos, nihil innovetur, nisi quod traditum e, vt manu illi imponatur in pœnitentiam. vid. Ep. S. Cypr. ad Jub. ad et Vincent. Liren: Com: 1. c. 9. Stephanus hoc unu argto victoriam reportasse. quis ergo, inquit, hunc universi negotij exitig? quis utiqz nisi usitatgat dotig? recenta e solet detrigno, exgdose e novitas.

Prob: III. Ex Con: Concil: Nic. I. Can. 85. Novatianos ad Ecclesiam revertentes sine novo baptismo collaae recipi, Paulianistas verò ad fidem versos rebaptisari jubet c. 19: quia Paulianista vi= noi Patris et filij et Spiritus S. minimè baptisant, vt neq ut Gnostici. I. Ep. ad Ep: Macedon. Synodus Arelat. I. Can. 8. statuit, = vt si aliquis de hæresi venerit, interrogent eum Symbolum, = et si perciderint, eum in Patre filio et Spiritu S. baptisatum, = tamq ei tantum imponatur. quod si interrogati non responderint, = hanc Trinitatem baptisatum. jo ex his Conciliis colligitur hæresis

qui ritum baptismi servant, valide baptizare, imo id expressis verbis definit Conc: Flor: in decreto Eugenii: haereticum valide baptizare, dummodo forma servet Ecclesiae. et Trid. Sess. 7. de bapt. can. 4. anathematizat eum, qui dixerit, baptismum, qui datur = in ab haereticis in nomine Patris et Filii et Spiritus S. cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia, non esse verum baptismum.

Prob: IV. Ex sensu hodiernae Ecclesiae graecae, qui quod ex Concilio Eugenii in modo fidei: C. 15. sic loquentia: Deinde et haec quasi lentiriam fidelitatis integritatem certi discrimen = dium afferre exilitatem fidei ut exitiale et abominandam rejicimus; nam et haereticos abjurantes Ecclesia recipit, quatenus exili ad notum cum fide S. baptismate initiatos, unde = nec denuo eos baptizat, nisi gravem fidem abjicere.

Prob: V. Racc. imo Sacrorum ministri sunt dispensatores, et ministerio fungentur. 1. Cor. 4. id est non gerunt sibi, sed potestas, sed tantum servi, in quos nolunt Deo transferre potestatem suam, ut testatur S. Aug. tr. 5. in Jo. Sed sacrorum ministri non sunt sacrorum causae principes sed instrumentales, quae operantur secundum spiritualem virtutem, sed juxta virtutem illis, a quo moventur: ergo sed tamdiu potest minister validè administrare sacra, quamdiu non amittit potestate ministerialem: ai minister per haeresim potestate ministerialem non amittit, ut demonstrat S. Aug. l. 1. de bapt. c. 1. et racc. quod cum haec potestas sit gratia gratis data adeoque cum haeresi propositis, nec detur in ministri sed aliorum utilitate. q. s.

Solv: objectiones.

Objicies I. Eccli 34. habetur: ab immundo quis mundabitur, quo ab haeretico nemo validè potest baptizari.

R: d: an: ab immundo nec quis mundabitur, sed non ab immundo. C: an: sed non a ministro sch. Subd: si essentiale haeres. C: an: si non essentiale, ut si in casu necessitatis ab haeretico baptizetur, cujus haeresim detestatur: N: an: nec ab illo mundamur, sed cujus nomine baptizamur: ita S. Aug. l. 2. de Pecc. Orig. c. 7.

Instabis I. Haeretici foris et extra Ecclesiam sunt nullum jus habent in Ecclesia: quae enim participatio justitiae cum iniquitate, quae consortio lucis cum tenebris? 2. Cor. 6: 14.

R: N. ergo jam: aliud quippe est. ait S. Aug. l. 3. de bapt. c. 16. non habere aliquid, aliud non jure habere, et illicite usurpare. non itaque ideo non sunt sacra Sti, quia eis illicite utuntur haeretici; sed tamen illi punienda, sed agnoscenda et venerandae sunt.

Instabis II. n̄ aliud in hæresi peccatur, quam quod creditur: at quod creditur fœsum ē. go et quod peccatur.

Ri: Nell: nam nihil interest, ait S. D. C. 17. cum de nihilo gritate Sacri tractatur, quid credat aut quale fide mentis sit.

Instabis III. Sq Apostolis dixit Io. 20. accipite Spiritum S. = Sutrum remiseritis peccata &c. ergo minister debet habere Spiritum S. ut peccata remittat, quo hæreticus n̄ habet.

Ri: cqa. minister quidem debet habere Spiritum S. ut dignè functus officio; sed ut alijs Spiritum S. per hoc gerat, nesse n̄ ē, ut Spiritum S. habeat. Sed tantum ut earum sectis gliciat. ira S. Aug.

Instabis IV. Nemo dat, quod n̄ habet: at hæreticus Spiritum S. n̄ habet ergo

Ri: ch: nemo tnq̃m sonat et causa principalis dat quod n̄ habet C. Sed tnq̃m causa instrum. Nell: sed.

Instabis V. Instrumentum n̄ agit, nisi sit junctum causæ principali, at hæretici sto n̄ sunt juncti: go sed.

Ri: m: Non sunt juncti ffunctione effecta per charitatem. C. m: minus effecta per gratam gratis datam. Nm: sed.

Instabis VI. Deus peccatores n̄ audit p. S. go hæreticus Deum ad gratam gerendam minimè movet.

Ri: d: an: quod n̄ agunt, utpote instrumenta. C. an: Leg. Nam an sed. Nam m̄ verba impiorum examinantur à Deo quod esset instrumenta sunt, quemadmodum ad implenda fuere vaticinia Balaam Num. 24.

Instabis VII. Actio sacramentalis hæretici è peccaminosa: go n̄ potest movere Deum ad causam gratam.

Ri: d: con: n̄ potest movere ex ē actio hæretici. C. ut ē actio Sti tnq̃m ministri principalis. Nsp.

Instabis VIII. Hæreticus negnit ē minister Sti et Ecclesiæ: go sed

an: probo: minister Ecclesiæ et Christi membrum Ecclesiæ; ai Ism. Sed sed.

Ri: Nell: Nam n̄ ē nesse, ut Sacri minister sit membrum principalis agentis, cum possit ē membrum separatum, ut potest in procuratore.

Objicies II. Ephes. 4. detur: una fides et unum baptisma: go. sunt apud hæreticos m̄ ē vera fides, nego ē veg baptisma.

Ri: Nell: cqa. Nam unitas in manibus hæreticorum quia collectorum ē baptisma; cum inveniatur eadem mata et forma, idem finis et effectus, idem institutor ac principalis minister, semper Sto, et ad eamdem Ecclesiam ultimo, quo tendit: nego refert, quod hæretici n̄ habeant fidem; nam fide ablata remanere potest veg baptisma; quia sacramentum baptismi spectat ad Ecclesiam tnq̃m signum et character Sti fidelium; character vero quo manet in damnatis et apostatis, ut passim affirmat S. Aug.

Instabis. In baptismo fit regeneratio: ai ergo haereticos rursus regenerari posset: q. s.

Ri: N. m: Nam haec regeneratio non à ministro pendet, sed ex Sancti authore; hic enim, qui baptizat, et Ecclesia non ut haereticos spontaneo filios generat, nisi sicut haereticis tunc in vero ancillarum, quemadmodum Lia et Rachel filios ex utero ancillarum iure coniugali peperarunt. ita S. Aug. l. 1. de bapt. c. 15.

Objicies III. Can. 45. et 46. Apost: de synod. iubetur Episcopus et Presbyter, qui haereticorum baptisma admittit: q. s.

Ri: N. etiam. Nam canones illi falso in scribuntur Apostolis: sunt quippe illi ex variis antiquis gentilis, Basilii, nisi crimina in Collecti, inter quos duo citati haud dubie sunt Gentilis Comentis et Sinadensis, ubi reliquiae antiqui error asserti sunt.

Objic: IV. S. Dionysius alex. iste S. hier: de script. Eccl: S. Athan. or: 2. alias. 3. contra Arianos et S. Basil: Ep. 1. et 2. ad Amphiloch: concept, haereticorum baptisma nullum esse: q. s.

Ri: Nonnulli quidem recentiores Lectis ducti argtis S. Dionys. Alex: ad hanc errore vindicare student, arbitrantur tamen potius Hieronymo, qui integras suos ex sanctos Dionysii Epistolas non vidisset, quia recentioribus, qui sola earundem Epistolarum fragmenta legerunt, asserunt praesertim esse. excusari tamen potest Dionysius, quia ipsis temporibus haec controversia nondum adeo urgeta, nec à Stephano ex Cathedra, nec in aliquo Concilio definita erat. quod Praetat S. Athanas: pugnare inter rebaptizantes ponitur; vachum quippe et inanem l. c. vocat arianorum baptismum quatenus ad effectum, non quatenus ad characterem. praef. Ed. Bened. 99 reg. S. Mauri in or: S. Athan: At quatenus ad S. Basil. frustra conantur aliqui eum benigne interpretari, quasi eorum duntaxat baptismum rejecerit, qui Trinitatem adulterabant; nego enim Novatiani accusati usque ad legunt violata tria baptismatis: at si et eorum baptismum nullum esse profitetur. Ipsis tamen excusari licet, quod Concil: Arelat: in Galliis celebratum Basilio in Oriente forte non innotuerit, Canone vero Nicaeno res aperte non definitur, cum de solis Patriarchis, ac non nisi per quaedam quaestiones inferri possit, Ecclesiam aliorum haereticorum baptisma respuisse. Itaque S. Dionysius et Basilius eorum reliquiae tantum nicaenae detulisse videntur. Nego tamen inde ut hinc extendum eum traditio Ecclesiae existimari; non enim ex sententia paucorum fides catholica aestimari debet.

Quæ hic apponi possent exempla ordinationum, quæ multa ac invita declarata fuerunt, quod ab hæreticis aut schismaticis celebrata fuerunt, suo loco referemus, ac demonstrabimus n. ea subsistere ordinationes, sed de usu, exercitio, functione subsisti ordinis controversam fuisse.

Quæres II. An liceat ab hæreticis secta subsistere?

Sit: In extrema necessitate n. licet. Si quem prius cogerit extrema necessitas, ait S. Aug. li. de bap. c. 11. ut Catholicum, si quem accipiat e baptismum, se invenerit, si aliquem extra unitatem Ecclesiæ = postrum allegerit, n. solum n. improbamus, quod fecit, sed n. = Laudisque verissimeque laudamus. et hoc a, quia hæc Ecclesia n. præjudicat juri naturali; nec proinde prohibere potest, quo minus hæreticus incurrat æternæ damnationis periculum. vocatur autem extrema necessitas periculum mortis, in quo quis spiritualiter indiget aliquo sacro ad salutem assequendam. extra extrema necessitatem tamen id minime licet; quia Ecclesia e subsistunt sectas eadem sacra participantium: ideoque secta extra necessitatem cum hæreticis participare, idem e, ac hæresin profitiri. unde a S. Gregorio li. 3. Dialog. c. 31. laudatur S. Hermenegildus, qui accipere noluit a Triano episcopo sacrilege gerenda baptismum.

Articulus IV.

De probitate ministrorum sectarum.

Donatistæ Ab Ecclesia secuti n. modo pertinaciter propugnarunt, nulla ac secta hæreticorum, sed insuper ea valide a quovis peccatore et ritem a publico administrari negarunt, ut refert S. Aug. plurimis in libris. Donatistas secuti sunt Waldenses, et Hugenotes Wicleffitæ, Anabaptistæ. quos quos.

Conclusio.

Ad valorem sectorum in ministro n. requiritur sanctitas, seu status gratiæ.

Prob: ipsorum authoritate nominatim, quibus antea procedendi demonstratum, erasore sectarum a sua ministri n. dependere. adeoque duntaxat definitum fuisse quartum. sess. 8. in qua damnatur hæc Wicleffi prop: Si episcopus v. sacerdos existat in peccato = mortali, n. ordinat, n. generat, n. baptizat. et Concil. Trid. sess. 7. can: 12. Si quis dixerit, ministrum in peccato mortali existen = tem, modo cætera omnia, quæ ad sacramentum perficiendum pertinent, se = varerit, n. efficere, aut n. conferre sacramentum, anathema sit. et sane ipsa Ecclesia Catholica tenemus, sacra a malis ministris n. posseri, et malos bona ministrando se intimo tedere.

Confirmatur ex Pacio, quia affert S. Aug. ~~[illegible]~~ Inter bonos ministros ullo unquam melior a bono, et nihil bonum non melior baptismus, qui per malorum offertur, quam infert S. D. l. 3. adversus Cresconium c. 6. nullo modo a malis, qui non per melius datur, fiunt idem baptismus datur, et idem per ministros ex parte Dei munus aequale est, quia non illorum sed Dei est. monitum autem rationale Argent. de sacr. in gen. n. 3. illum autem primum praebuerunt, qui sacra peragunt mysteria, ut alluceat in eis totius forma justitiae. est enim scripturae efficacia nihil detrahat ministrorum indignitas, quia tantum honor sacerdotii honor est Dei, eos tales se ostenit, graves nempe, prudentes, pios, irreprehensibiles, ut quisquis viderit eos, stupeat et admiretur. quibus igitur sunt praerogativae, actiones potius quam nomen demonstrent.

Quaestio I. an ministro in mortali existente licet sacra quaeque alia administrare?

Sed: sacerdos lethalis sibi ipsa quidem ex officio sacra officia, omnino tamen et gratiae illicite exercere quidem, et administrandam jure cogimur Deut. 19. sacerdotes qui accedunt ad Dominum sanctificentur, ne percutiat eos. et Dist. 1. Qui oportet Episcopum suae criminis se fieri Dei dispensatorem. vide S. Aug. l. 2. qua Carmen. c. 10. dia sacra, cui obstinato indigne tractantibus, prosunt per eos digne sumentibus. Quid mater sancta immediate statim se prosternat, eique pedes lustinat. Cui hoc praecepti mortalis reg. hoc gravissimum non gerebat suae gravi injuria dicit: 90 p. Ipse sacerdos et quilibet Ecclesiae minister a Christo institutus ad gradum ordinarium tonsuae, ut sacra fideliter digne ministret: 90 p.

Ex his deducitur 1mo lethaliter peccare ministrum, qui quidem peccati mortalis baptisat, poenitentiam audit, Eucharistiam administrat. imo sacerdos poenitentiam obtinentes audiens tot peccata mortalia admittere videtur, quot hoc absolvit, et quot fidelibus non ministrat Eucharistiam distribuit. quia tot sunt obstacula totalia, tot actiones graves, et mortiferae distinctae. existimo tamen gravissimi Theologi adhuc dicentes, eos de gravi scelere quemlibet, qui pro administrandis sacris specialem indigent gratiam, sacra sic administrent sacrum, quod quidem in ministro particularem non exigat, ut de laici urgente necessitate baptisant; cum tamen specialem gratiam ad tale sacrum administrandum non obtineant.

II. eo Diaconum solemniter in officio Evangelium decantantem, duos peccati lethalis esse, graviter peccare, quia proximè sacerdoti inservit, et quasi alterum ad illud officium deputatus, et operam è id gratam nefariam ad illud dignè exequendum recepit. Unde de Diac. dist. 1. cap. prohibetur primum, et sic ministrent, mortis crimen habentes.

Sed tamen non videtur asserendum de Sub Diacono, utpote qui per certum ordinatus non est: minus de clericis inferioribus mortalis, vel lethalis peccati mortis. quia officia, quæ præstant, sunt impedita, nec tam propè accedunt ad Eucharistiam, imò aliquo excerceantur à laicis.

III. Episcopum peccare mortaliter officiando chrisma aut oleum infirmorum cum gravi peccati gravis. tum quia ordinem suum specialiter adutramque illam actionem exercetur, ac in utraque sustineat cum gravi injuria personæ Chri. tum quia in ordinatione sua accepit gratiam, ut ecclesiasticas illas dignè perficiat.

Ex quid de sacerdote aut Episcopo geminante dicendum?

Si vel è notorio peccator non accedit? Si jam, mortaliter peccat geminando cum gravi lethalis non a [illegible] scandalum; et quia tali dicit Deus? quare tu enarras iustitias meas, et assumis testamentum per os tuum. ps. 49. Si verum id sit caveat sibi, nec illud cum aliis arguit, geminator parvi pendat, licitè habet geminas horas; neq; enim tunc assumit testamentum Domini per os suum, cum plebis scandalo, animarum perniciei.

Si igitur, ait Sid. ar. l. c. secundos pecu aliqua lethali commiserit delicti suum amare desceat, et unq; cum a eo abstineri tuerit, à sacerdotio administrare abstineat, ne urgeat nefas, nam si deficerit alicq; sacerdos, qui posit absolvit ac ministrare à quo post ope priam absolvi queat, gravioris actu quam ipse sine poenitentia aliciat, illos solta, quæ petuntur et urgent tremens ministret, et quamprimum ope sacerdotis adeat, a quo absolvatur.

Quæ re, II. an liceat ab impio ministro petere sacra?

R. I. Ipse è extra gravis necessitatis casum sacra petere à sacerdote notorie impio, nisi sit barbaro, aut vices ejus gerat. imo quia, nemo debet è offendiculo alterius, ejus precatere occasionem peccandi sacrilegium, nec in volenti ea in Deo prono, atq; causa subministrare materiam: digni sunt enim morte, non solum qui ea faciunt sed et qui sentiunt facientibus. Rom. 1. eo quia de illis ministris scribit Gregor. VII. l. 2. Ep. 45. non officium sacrum nullatenus recipiatis. Dixi imo extra casum gravis necessitatis, cum

ē vq in basilica recipiendi Eucharistiā, in gravi morbo ex-
tremā unctionem p. Dixi ēdo à notoria impio. to ē certò nobis
ostare debet, ōsq vita facinorosa, v. haly peccati mollis, alio, vin
in dubio pro humana ē long; nisi omnia moverent indicia, mortis
certa, Charitas n cogitat malu 1. Cor. 13. ecclia autem in vicā
vix haberi possunt, nisi minister versetur in cinturna generalina
v. in proxima occasiē peccati. Dixi 3tio nisi sit Baptisfs
nam

§. II. Licitè à pio Parocho v. ab eo, qui illi vices gerit
quinvis flagitioso, eumdo tolerato sit, in extra casu necessitatis,
et ob Sacrā Sacramentum proficum sēta petuntur sl recipientes
quia quisquis utitur jure suo n censetur inducere alterum in peccatum,
nec dare scandalum, quod versē accipitur ab eo, qui voluntaria v.
versitate sacra mysteria indignè tractat; quicuncqs enim aliqui
equum postulat, rei autem gravem patit ē crimen n suaple sua
sed ex voluntaria alterius malitia amentu, n ē scandalum impiè
obtatum, sed versē accepitum: ai qui petit sēta à Parocho suo,
utitur jure suo, cum ille ex officio teneatur sēta administrare: q.p.
Idem dicunt de sacerdote n Parocho, qui se ad sēta ministranda
spontè exponit: vq qui stat in processionali, v. Eucharistia distribuit
poenitentibus: quia ab eo certum n petitur, sed ipse spontè sua illa offert.
Hæc tamen ita intelligi debent, ut alio minister proprio n adsit,
qui adiri possit.

§. III. à quocuncqs ministro excomunicato, si adsit justa causa,
et iste ab Ecclia tolleratus sit, licita petuntur sēta. quia omnes
de tali ministro dicunt cax. Sikotiorb caus. 15. q. 8. n potest aliquis
= quicuncqs pollutus sit sacra pollutere, idēricò ab eo suspicio
= Gregorius judicio reprobetur quia recipiunda ē. Edo quia
Alderking V. in opitus. adversanda scandala. statuit, neminī Chri-
= tianum à quiāc excomunicatorum in sēta administrandis v. re-
= cipiendis abstinendum nisi eorum, qui specialiter et nominatim
= excomunicati sunt.

§. IV. Ob. Excomunicato n tolleratio extra casū extremae necessitatis
illicitum ē sēta petere aut subsinere; probat Sup. art. de hæresi.
quia gravi lege ex excomunicatis n tolleratis quicuncqs prohibemur
sicut cum hæreticis.

CAPUT IX.

de Subjecto Sacramentorum.

Diximus de ministris, et actis, dicendum modo est de ijs, qui ea suscipiunt, seu ut in Scholis loquimur de Subjecto. Breves hic in capite erimus; quoniam singillatim in ceteris Sacramentis dijudicandae sunt suscipientium officia.

Quaestio I. Quinam possint suscipere Sacra?

Sit I. Solus hoc viator, et Subjectum Sacramentorum, praeter voluntatem Dei, ita voluntatis ratione gaudet ex eo, quod soli homines gratia animae praediti signis sensibilibus indigeant, et soli homines viatores gratia sanari, aut confortari possint.

Sit II. Non quilibet hoc viator est subjectum cujuscunque Sacramenti. Non potest tum ex voluntate Dei, tum ex rei natura. Unde femina non est incapax ordinis, infans matrimonij, longe extrema unctio, imo quilibet non baptisatus est incapax alterius Sacramenti, ergo baptismus est illorum janua.

Quaestio II. An aliqua intentio requiratur in suscipiendis Sacramentis?

Sit I. In parvulis nulla intentio requiritur, satis est ex S. Aug. lib. de bap. c. 29. quia sicut per generationem sine ullo actu gratiae voluntatis nascuntur mancipia Satanae, ita absque ullo suae voluntatis proposito renuntiantur per baptismum generationis a Daemonis potestate. Parvulis annumerantur perpetuo amentes.

Sit II. In adultis ad Sacramentum valide percipiendum requiritur aliqua intentio, seu voluntas positiva illud suscipiendi: pro quia Innocentius III. C. maiores de bap. expressae definit: = illum, qui lingua profitetur, sed pariter operatur, nec se = nec characterem suscipere vult: Ita praeiverat Synod. III. Carthag. c. 34. agrotantes, inquit, si se suspendere non possunt, cum valetudinem restituerint, ij, qui fuerint, baptizentur. et Arausi. I. c. 12. subjungit omnes, qui sunt sani, et baptisari, aut ministrare accipere possunt, si voluntatis praecepta testimonium alterius verbis habet. Ubi S. Aug. c. 1. postquam dixit, a requiri in parvulis pia voluntatis deliberatam, ita loquitur de adultis: at si quis eo, qui respondere potest, aliquis spondeat, = non invitum baptis. Ita Ritualis Rom. de bap. adult. baptismum aperte prohibet ei, qui usum rationis habuit ante amentiam fiat, et ingrata obstitit voluntatem baptismi. Similia legere est in Ritual. arg. de bap. adult. Ubi ratio manifeste

suffragatur, imo quia plane injustum est, ut aliquis adultus sanctitatem vel ipsi augmentum suspiciat, pri-ipse debet, et eam quam adhibuit, juxta illud S. Aug. qui fecerit te sine te, non salvabit te sine te. Sed quia aliqua Sacra ut vi baptismi imponant suscipientibus obligationem, non videtur justum, ut inviti illo onere graventur.

Ex his evidenter et rationum momentis colligitur non ad sacra valide suscipienda non sufficere intentionem, ut vocant mentalem, eam scilicet, qua licet suscipiens negative se habeat, nec dissentiatur, nec positive assentiatur, sed ad id requiri positivam saltem generalem voluntatem suscipiendi sacra, ut possit dicta momenta praendenti.

Dices I. Concilia, ubi praecipit de sacrorum electione, vel ubi intentionem suscipientium mentione faciunt, &c.

Resp. N. consequ: nam Concilia commemorant tantum de ijs, quae ad ea sacra, cum quibus administrantur, sunt necessaria; certe autem intentionem non requiri in mente, aut praeter amentibus, cum vi baptismatis. Concilia loquuntur tantum de ijs, quae necessaria sunt ex parte sacri, non ex parte subiecti.

Dices II. Macedonius Eremita insciis et ignorans fuit a Flaviano Antioch. sacerdote ordinatus, teste Theodoreto monach. hist. c. 13. et S. Epiphanius ordinavit Eunomianum ab haeretico et invitum, ut refert S. Iner. Ep. 100. alias 61. at dicta ordinacio non valida fuerunt habita: &c.

Resp. di: quoad partem primam insciis et ignorans actionis cui se exercitae, cum eam viderent, et in eam consisterent internaliter volendo, quod vellet Deus circa se fieri. N. Ch: quae statim sibi ab eam tradita. Ch. N: dist. primo quoad alteram partem: reluctantem et invitum secundum quid. Ch: Ipsum et abstinet N. Ch: primo quidem ex modestia, ipsa intimitatis quaerendi ac secretentia refugiebat S. ordines, ad quos populi lustrando, votis, jurejurando, precibus, clamoribus vocabantur, quibus hinc inde collecta, Mnich. apud S. Aug. Ep. 173. ad Donat. dicit ebet. = ut Episcopatu suscipiant, tenentur inviti, includuntur = donec cedat ei civitatis suscipiendi opera bonum.

Instabis I. Can. 5. Dist. 45. Judaei qui coacti fuerunt ad Baptismum suscipiendum, retinentur Baptismi gratiam recepisse. &c.

Resp. dist: an: Coacti fuerunt, ita ut nullam plane voluntatem habuerunt suscipiendi baptismum. N. an: ita ut gratiosaliter voluerunt,

fides, ne detrimentum incurrant, licet sublato omni detrimenti periculo non velint credere. Conf. ipsa res explicatur l. majores §. ult. Fides autem revera pertinet in tacenda Fidei.

Instabis II. S. Aug. tr. 26. in Joan. ait: accipere Sortem volens, credere non potest. Ergo

Ad Ut. coja: Cognitur enim de Sacro Eucharistia, quae cum habeat ea quae manent, potest à non fideli et mixto, quoties sine peccato recipi.

Dices III. Saltem ad acquirendam positivam voluntatem suscipiendi Sortem, ad sufficit intentio nemeda; ait enim Innocent. III. l. c. Hinc characterem impressum Sortalis operatio, et obicem voluntatis gratia non invenit obstantem.

Ad: Nam: Quoniam autem eo tempore Lermonem instituens de iis, qui quia Catechumeni existerunt, et habuerunt propositum baptismum suscipiendi, et obicem voluntatis gratiae non solum tollat reluctantiam, sed in exclusionem praecedentis desiderii.

Dices IV. Intentio non requitur in gratuitis, quae non ad salutem coja proh: quia in uno aliter non pertinet ad substantiam Sacri, nec in alio pertinet: ergo.

Ad: hac nullo ac robori, quid enim inter parvulos et adultos interest discriminis non semel repetitum est. ac praeterea si aliquid evincere inanis illa argutio, nisi in morali ita in adultis nullo modo liberi arbitrii vere forent ad justificationem.

Dices V. Non requitur generatio, ut hos generetur: ergo nec ut regeneretur.

Ad: N. coja et par: Dispar, quia generatio est naturalis generantis propagatio et voluntate integerrimus, at regeneratio est quid mere naturae auctorum, adeoque voluntatis non pertinet actionem.

Quaeres III. Qualis intentio requiratur ad Sacra valide suscipienda?

Ad: Perfectior est actualis, virtualis minus perfecta, sufficiens vero habitualis, quod clare patet ex Conciliorum decretis, ut: praec. adductis; Nam juxta illa in ijs, qui subita mortis alicujus vi obnubilesunt, aut rationis usu privantur, sufficit intentio olim habita, et non retractata, ut ipsi inter Lit. Imo in aliquibus sufficit intentio interpretativa. Si quis publicum: idem dicendum de Catechumenis respectu baptismi: subito obnubilerant, ait Aug. arg. de Ut: in gen. n. 4. et ea causa nisi detinerentur, nisi non negandum absolutio, et extrema

= unctio, licet illas ante non expetierint, modo cui baptizent,
= vigam inxerint hoc Sacro dignaritque enim pro primi debent
= habere sufficientem ad illa prima recipienda ratione; cum
quilibet Christ. sua salutis studiosus proximatur sibi velle
applicari remedia ad salutem necessaria velle vitalia.

Dicet. Non sufficit intentio habitualis in ministro: q. req.
in Subto Sacri.

Respond. Dico, quia ad valorem Sacri plus requiritur ex
parte ministri, quam ex parte suscipientis; na hic causa
efficiens instrumentalis Sacri, suscipiens vero e illis dumtaxat subjectum
quod autem requiritur ad agendum et producendum, quia ad patiendum seu recipiendum.

Quaere IV. an et quoniam ad Sacra cum fructu recipienda requiruntur in Subto Dispositiones?

Resp. Aliae in adultis, ut digne recipienda Sacra requiri dispositiones, earum in tr. de gr. ubique justificat dispensing partim in hoc tract. insinuavimus, ad quod liberalis Sacra fructuose recipiendum requiritur fides, sine qua impossibile est Amplis. 1. de fide c. 3. vacuum a ac mysterium. idem de pietate et de ratione generatim dicendum. Sancta enim sancta tractanda, et accipienda sunt. praeterea cum singula Sacra propria habeant effectus, requirunt quoque in suscipiente dispositiones singulares. Sacra nationis, ut sortiantur effectum, requirunt dispositiones, quae ex trid. sunt. in tr. de gr. c. 6. enumerare vero praeponunt in adultis. vinculum sanctae matrimonii quod ad Sacra viventium accedere audeat, nisi debet praemittere confessionem peccatorum, nisi probabilis de praeceptum Sacrae ut certum de Eucharistia ex Con. Trid. sess. 13. c. 7. idem statutum Regina de Confirmatione à Conc. Moguntinensi an. 1578. et Remensi ac Tolon. 1583. de matrimonio quae ex ordine eadem et praxis Eccles. eadem de dispositionibus accedentibus ad Sacra singula suis locis plura. Hic tantum ad

Quaere V. an fides sit nativa dispositio ad valide suscipienda Sacra?

Resp. nam ex praxi Eccles. haeretici quia haeretici ad gremium Eccles. redeuntes non rebaptizantur. Aug. l. 3. de bapt. c. 19. n. interest, etiam de Sacri integritate tractatur, quid credat, quia acceptat Sacramentum. nec, ut tamen habeat integrum Sacrum quod per jam fidem.

Quæres VI. An liceat indignis ministrare Sacra?

Pb. Q. indignum hic intelligitur peccator: qui si occultus, cuius peccatum est secretum, et publicus, cuius peccatum est evidens, et notorius juris et facti.

Rs. I. Per se loquendo peccat gratia charitatem, fidelitatem, et obedientiam, qui sacramentum ministrat indigno sed peccatori: gratia charitatem quidem in quantum dat sanctum canibus, et proiicit margaritas ante porcos, cum magna Dei injuria. gratia fidelitatis, quod abutatur ministerio sibi commisso; gratia illud 1. Cor. 4. jam quæritur inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur: denique gratia obedientiam, quatenus contemnitur peccato proximi.

Rs. II. Peccatori publico in publicis sacra petenti non licet ea ministrare arcendus sunt, ait Rit. Rom: Leprosus de Eucharistia, publicè indigni, quales sunt excommunicati, interdicti, usurarii, usurpatores famosi, ut meretrices, concubinarij, fœneratores, nisi de eorum pœnitentia et emendatione constet, et publico scandalo prius satisfecerint. quia ministratio sacra, quæ parentibus magna scandala excipiuntur tamen sermone pœnitentia, ubi tum non habet publica repugnantia, ut sæpe declarat Ecclesiæ praxis. Ad ibi, qui indigne reperiuntur, quare remittuntur.

Rs. III. Peccatori occulto sacrum occultè petenti denegari debet, si statim illius certo noverit. Si scientiam ex Confessionale, ita Rit. Rom. sup. cit. quia ex tali denegatione neque scandalum, neque diffamatio, nec aliud quidquam inconveniens timetur; imo si aliter fieret, gravis injuria inferretur sacramento, et proximus in crimen sperta tem gravaretur.

Dixi: Q. sciam extra confessionale. quia nemo potest nisi scientia ex confessione hausta cum confessione pœnitentis, et ideo, quasi nihil sciret, debet ei sacramentum ministrare.

Rs. IV. Occulto peccatori publicè sacrum petenti ministrari debet, ut docet S. Thom. q. 8. a. 6. et Rituale Rom: ex præfatis verbis. Hæc S. Doctoris est, quia peccator bona fide jus habet ad sacra recipiendo: et ab eis non potest repelli sine justa causa; ai justa sta causa alia ex negotio peccatum non quidem occultum sed manifestum; quidem enim peccatum occultum est, tamen jus habet peccator, ne publicè diffametur, et quamvis hoc jus habet, tamen gaudet in jure, ne publicè repellatur, cum ab ea publicè repelli negotio sine pub

infamia. unde si Sto Iuda licet indigno Eucharistia se dare garet. Deinde ex Hild denegatae gravissima oriri possent pericula; furgia, Heresis &c. Demqs occulta si suspensio publicè punirì, ac publicè punientur, si publicè denegarentur quo peccatoribus occultis.

Dices. Minus malum è peccatorem infamari, quia sog Sti indignè sumit: q.p.

R. ad S. Thom. l.c. licet magis sit peccatori occulto peccare mulier sumendo quo Sti, quam eum infamari; tamen sacerdot ministranti quo Sti magis è peccare mulier infamando in iusta peccatorum occultorum; quia quod ille mulier peccet; quia multo debet peccatum mortale gravitare, ut alium liberet à peccato.

Dubis. Dare Eucharistiam indigno ipsi malum; licet eum indigne sumere: q.p.

R: Pari: nam aliquando iusta causa ad id potest, Eucharistia indigno dari; scilicet, ea quas supra retulimus. at nulla frugi potest rationalis causa eam indignè sumendi.

CAPUT. X.

de Ceremonijs Sacrorum, ac Sacralibus.

Quaecunqs ad cultu Dei pertinent, possunt generali appellatione dici Ceremoniae. aliae dicuntur Sacrorum, quae in celebrandis et administrandis Sacris adhibentur, tunqs v à Sto v ab Apostolis v ab Ecclia institutae. aliae sunt Ceremoniae, quas Eccla instituit ad Fidelium Sacrificium, et quae ab Gentilibus, quae cum Sacris habent similitudinem, Sacralia nuncupantur.

Articulus I.

De Ceremonijs Sacrorum.

Ceremoniae Sacrorum describi possunt Sacrificiis v à Sto v ab Apostolis v ab Eccla institutis, ut sacra decentiq et cum maiori solemnitate peragantur. aliae v praeeundum, v comitantur, v subsequuntur administrationem Sacrorum: quae verò in magno, Sacro servantur, singillatim huic in loco tradentur, hinc enim universim inquirendum est.

num ceremoniarum usq in Eccla Christ antiquus, num recte sint institutæ, num serventur utiliter, et incuse saltem possint omitti, adjectis quibusdam annotatiis circa ea, quæ in pluribus, ac ferè omnibus Ecclesiis functionibus assumuntur in usum, ut est, sacris vestibus, clericorum cantu, accensis cereis. Hæc quippe ora hæreticis vellicant, damnantq; superstitiosa.

Quæres I. An in Sacrorum administratione semper et quoties Eccla seculo aliqua ceremonia fuerint adhibita?

R: Affirmè. id intelligendo de solemni Sacrorum administratione, nam certum è, sacrifice urgente necessitate, ut plurimum præmissis absq; ceremoniis fuisse olim dispensata, sicut ideo quidem docet. imo S. Justinus Apologia tertia vicina apost. 2. mutarii ceremoniarum ad quotidiana et dispensatam Eucharistia plurientium meminit. Ido Tertul. l. de cor: mil: simpliciter recenset pleraq; ceremonias, quæ hic tempore ex quotidiana Sacrorum erant in usu. 3tio S. Cyrill. Hierosol. tota è in suis Catechesibus, ut baptismi, firmatis et eucharistiæ ceremonias proponat et explicet. 4to S. Greg. off. in suo Sacrario varias recenset ritus, qui sua ætate in Sacrorum administratione observabantur. Imò plures ex illis ceremoniis ab Apostolis fuisse præscriptas tradunt Tertull. l.c. S. Aug. Ep. 54. alias. 119. ad Januar. et certè, quod universaliter nec Eccla, nec quolibet institutum, sed tempore relentur nisi auctoritate Apostolica, traditu recentissima traditur, ut testatur trita S. Aug. regula.

Quæres II. An Eccla habeat potestatem instituendi ceremonias.

R: Affirmè. Nec proinde Eccla ceremonias instituendo jure suo abusa è. id erruitur imo ex Apostolo 1 Cor. 11. cætera autem cum generaliter disponam. quem locum inter prætaxat S. Aug. l.c. ait institutis quædam ab Apostolis ritus totius terrarum observandos. Ido ex trad. veterum P. Justin, Tertul. et alios. l.c. qui talem potestatem aperte in Eccla supponunt. 3tio ex quod minor n id dictas in Eccla Christ, quia quæ data sit Judæorum Synagoga; hæc autem ipsi addidit ipse, quæ à Deo jam præcepta erant. apparet itaq; ex proprio jure Synagoga Jud. Levi. 2. 1. c. 2. declaratione, hanc potestatem quatenus in Eccla fuisse, id in Sacrorum dispensatione salva illorum substantia ea statuerat et mutaret, quæ Religionem utilitati serv

=rorum Sectorum generaci pro rerum tempor. et locorum varietate magis expedire judicarat. Imo haereticis ipsi aliquo coacti sunt veritatem hanc profiteri.

Quaeres III. An Eccla recte prudenterque profecerit aliquas ceremonias in administrandis Sctis?

Respondeo. ac proinde utilis et illarum usq. nam ut Cap. Con. Trid. Sess. 22. c. 5. exterioribus ritibus gmendatur divinorum mysteriorum majestas, et mentes fidelium p visibilia religionis et pietatis signa excitantur ad rerum altissimarum contemplationem; tum quia realia ac invisibilia quorundam rebus imaginibus ad rem spiritualem intelligentiam elevatur, (quemadmodum docet S. Chrisost. hom. 25. in Matth. tum quia quae obscuris in Sctis, apertis p ritus et ceremonias manifestantur.

Dices I. Plures Rom: Eccla ceremonias derivarunt à legibus Judaeorum, quibus si obtemperarent Christiani nihil proderit, Galat. 5. p multa alia dictum pro sunt à paganorum Sacrificiis &c.

Ri: Transl. an. et N. ejus. nam quae Judaei carnaliter servarunt, nos spiritualiter observamus, et quae Ethnici ad Idolorum sacrilegi vertuntur à nobis in Dei cultum. nunquid autem detestanda erant sacrificia Patrum, quia et sacrificia offerebant gentiles? nunquid gemmeae sanctimoniales virginitas, quia et virgines erant Vestales? vid. S. Aug. l. 20. de Civ. c. 21. Deinde ceu fere ritus paganorum Diabolus mutuavit ex nostris, aut ex ritibus Judaeorum, ut doceat Tertul. et Aug. ex Judaicis verò Eccla Chi n eos retinuit, quibus praenunciabantur Chi mysteria, et de quibus Christus Christus, sed illos, qui ad decentiam exterioris cultus, et devotionis excitandam spectabant, ut e nos retinuimus sacrarum, luminum Thymiamatum p quos pura levamus, cum teneamus animo et opere Deo cultu exhibere.

Dices II. Ceremoniae Eccla Rom: mundana vanitate et Pompam Satana redolent, &c.

Ri: N. an: Nam pompa Satanae est, quae non in hominum sed Dei gloriam refertur. nonne ipse Deus auro, argento, purpura tabernaculum suum ornari jussit? nonne cultandi sunt antiquiores Patres, qui Constantini M. magnificentiam in adornandis templis laudarunt? primis quidem Eccliae temporibus, in Oratoriis ac locis subterraneis a Sacerdotibus fidelis sine ullo fere apparatu sacra peragere consuebantur, at reducta pace mun

qua pompa, ac luxuriosis ritibus separatae divina officia fuerunt celebrata. Vid. euseb. in vit. Constantini.

Dices III. Plurima ceremonia, quas Ecclesia Rom. adhibet ex necessitate duntaxat fuerunt adhibita, vt cereri ad tenebras pellendas ex ijs locis subterraneis, in quibus primi Christiani latitantes sacris operabantur; thus et incensum ad purgandum aerem ac fetidum odorem, qui ex illis locis exhalabat, et sanitati noxij ac pererat. Ergo nulla habent mysticam spiritualem.

R: Nam: Nam praeter naturalem et historicam, quae forte habere possunt nostra ceremonia originem, omnino ab agnoscunt in illis mysticam et spiritualem significationem, quam Ecclesia in ejusmodi rituum institutione praecipue spectavit. Ita quique ceremoniae ab incunabulis Ecclesiae ad haec usque tempora ubique terrarum in sacrorum solemni administratione adhibitae fuerunt, vt hoc ex: p. 1.: ac omnis inepte asserunt, Ecclesiam retro vanis ad activitatem invitatis ad hoc usque saeculum tam sollicite usam fuisse. praeterea ex luminaribus docet S. Hier: Ep. adversus Vigilant. ~~ut accendimus~~ illos ad fugandas tenebras, sed in ejusdem Apostolis luminis, et ad signum laetitiae demonstrandum accendi: in sole nihilante. praeterea vero ex symbolum orationis legimus apud S. et aliarum virtutum quarum gratia St. Long. Ep. Lib. 2. Ep. 2. et illud in significari bonam Sanctorum famam, quae velut odor suavissimus ad coelum exhibitur, collecta Himnol. et alijs exemplis est, et docet Ex quibus. Hinc fabitur Claudius de Vert Monachus Cluniacensis qui scribit ceremonias sacras primis nisi naturalem habuisse causam postea vero ob mysticum symbolum ab illis exercitatum in usum retinendas fuisse. Unde Claudium magno errore decepta fuisse censuit Doct: Ep. a. 1720. Episcopus Cremonensis, quandoquidem adversus eum ob anno Legati egregium opusculum Cardinalis Ad Mirum hoc fuisse illum fuisse autem certe quod in eruditissimis annotationibus Sabb. S. Bonifacius Pontifex regnante Benedicto XIV. ~~illustrasse~~ ex hoc demonstratur manet, utrum ab Ecclesia fuisse exhibitas S. Ceremonias, hoc quippe id unice credimus, quod non Ecclesia in studio Christi ~~finxerit~~; et in nobis extitere recentiam exercitum mysteriorum, et exterior symbolis spiritualia nos proponant p. n. vero a nobis servantur, quia existimamus illis promoveri gratiam ad remissionem peccatorum, ut falso calumniantur Haeretici. recte philosophica 14. Affectionis Christi = Nemo e inter Catholicos Clm Pontifex et Superstitiosis Lapsi

credat vestium colorem aut formam, et ceremonias alias huiusmodi, introducere. quasi nonnulli ex nostris ex ignoratione ceremoniarum apparatu abhorrentur quasi religioni Christianae in illis collocandae, eos non profanos, ac virtutibus illius bonae abhorrentes, et rei quae agitur. unde Rit. arg. in 5 monet, ut D. D. exemplo fideliter exploreant, qui ad nostri, ne posuit supra nostra veteretur mysteria, inter ea, Gentili et Judaica, solas in eis quaerens quasi carni ipsorum, ipsos adjungat superstitiosis deliramentis.

Dilucet IV. An ceremoniae ab Ecclesia praescriptae sub peccato servari debeant.

Ad ceremonias ab Ecclesia praescriptas in solemni sacrorum administratione intra scandalum et contemptum sub peccato observari debent. ita definit Concil. Trid. sess. 7. canon. 13. de quibus dixerit, receptos et approbatos Ecclesiae ritus in solemni sacramentorum administratione adhiberi, et eos peccato omnino prohibet, anathema sit. aequitas ante hanc definitionem patet, 1mo, quia qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit, qui autem resistunt, sibi ipsis damnationem acquirunt. Rom. 13. 2d de certa est, ad ceremonias instituendas Ecclesiae potestas, qui illi non obtemperant, peccati rei sunt. 3tio aut ceremoniae in universa Ecclesia receptae sunt, aut pro locorum temporumque circumstantia variantur. si ergo sint receptae, eas negligere insolentissima insania est, inquit S. Aug. Ep. ad Januar. Si vero in Ecclesiis particularibus obtineant, in eadem Ecclesia commorantes eorum ritus quantumvis servare debent, pro eorum inter quos vivitur, societate. 4tio sunt ea, quae ad cultum divinum aut ad sacrorum ministerium pertinent, maxime attendenda uniformitas; cui nihil magis obest Ecclesiae bono, et tranquillitati, quam varietas in talibus ac ceremoniis pertinentibus ad cultum divinum. 5to sunt a singulis juxta praescriptum suae Diocesis, populo, ac quae par est diligentia et religione observanda, ut praecipit Rit. arg. c. 2. ergo gravi culpa non vacaret, qui nulla cogente necessitate rituum sacrorum omissionem aut mutationem libere admitteret, nisi ex causis praetermissae. Dixi jure in solemni administratione, quoniam urgente necessitate fit et. Si non et sua eorundem sacrorum adhibentur. Dixi 2do in extra contemptu, quippe extra gravem iam est, graviter illicitum ac cum scandalo rei S. contemptum, non magna in licere, quod fideliter et scandalo.

Dices. S. Aug. Ep. ad Jan: scribit ceremonias habere liberas observatio: q. s.

Ad 1. Respon. Sta latior S. D. de ijs ceremonijs, quæ ubique receptæ non sunt, quæ utique universos fideles non obligant; dolet tamen ibidem, servandas esse in Ecclesia, à qua fuerunt probatæ, et ab ijs, qui ad Ecclesiam illam accedunt, ut ipsos facit = ge quisque, quod in ea Ecclesia, in qua venit, invenerit.

Ad 2. Varij ritus erant olim in usu, qui hodie non observantur, qo sunt liberæ observanciæ.

Ad 3. Respon. quia non privata sed Ecclesiæ authoritate, aut generali desuetudine ritus quidam sunt antiquati, ex quo non Papam, ipsoque quem libet abrogare Ecclesiasticas ceremonias.

Quæres V.

Quid sentiendum de S. vestibus, luminaribus, thuribulo, et psalmodiæ cantu, qui in solemnioribus ritibus ab Ecclesia Rom: adhibentur?

Ad 1. Non sum S. vestium in solemni sacrorum administratione in Ecclesia Rom: usitatum latere damnant Novatores. Verum in bacon vestimenta in gloriam et decorem exornatu Domq. Exod. 28. præcepit S. Joannem Evang. adhibuisse pontificale, laminam scilicet aut istam referat Euseby hist. l. 5. c. 24. S. Lephang 1. Pio Ecclesia Sacro, statuit, ut sacerdotes et levitæ in Ecclesia Dnm S. vestibus uterentur, quas gerunt vetustissimum illarum usum. in veteribus picturis in Cœmeterio Petri Ex repræsentat l. 6. Ep. 1. S. Hieronym. Dennis S. Greg. Nazi. or. 2. commemorat sacerdotale stolam, et vetustissimum Laodiceanum Concilium orarium sp S. ita et vestes jure merito adhibentur, cum ad gloriam decoremq. Sacrificij, habeantq. præterea mysticam significationem; exterior hujus hic apparatus monet et indicat, ut munda gloria, de virtutum ornatu Deo divine peragantur.

Ad 2. quoad luminaria, S. ad veteris testamenti pertinuit, lucernas in Sanctuario Solentes Levitic. Exod. 25. Lev. 24. 5 ut ipsa cum, quæ ad cultum divini majestatem spectant, eadem quotidiana tempore habenda ordo. Ley et cereorum antiquissimus est. S. Greg. Nazi. or. 2. gra fol. miratur, ab illo repudiatos cereorum usus. S. Isai: luminaria usum vinicie accendit gra Vigil. l. 2. quod deinde antiquo more clericis demandari, ut accendant Ecclesiæ cereos et luminaria, ut liquet ex Con. Carth. IV. an. 398. can. 6. præterquam cereorum ac luminarium usum in nocturnis vigilijs, quorum vetustatem sunt acta proconsularia S. Cyp: apud Eunarium. Denique in miracula ritus ipsi quod gerunt; nam sarcinum, ut S. Lucerna ardeant, sicuti crucis aquam vertisse in oleum refert Euseb. Hist. l. 6. c. 9.

§: III. optimum ac usu Thuris demonstrant clare Scriptura. Exod. 25. et 30. apoc. 8. antiquum vero in Ecclia demonstrant de ritu Liturgicis tractantes ex Cde Eccl. hierarch. c. 3. et ex actis 3. Concilij Constant. procemiorum ro à Lentulo S. Symbr. in Cruciff. il utinam nobis quoque adolentibus altaria dotas angelicas antiqua quoque thuribula monstrant Centosmus et thij adolendi rituum. inter vasa argentea à S. Urbano I. quarata extitisse cochleare ad ingerendum thuribulo incensum ostendit Bollandus in not. ad analecta S. Tom. 2. Item Anastasius in Lib. Pontif. inter dona facta à Constantino Eccliæ Lateranensi recensit thymiamata duo ex auro purissimo.

§: IV. Carmina Sacra quidem psalmodiam et cantica, quibus utitur Eccliæ Catholica ut fidelium animos ad pietatem excitet, verum damnant nefas esse à sacra Scriptura sollentem Davidem, Cantarum choros in omnibus festis Coelestis Sion: hæreticos rationemque ipsi in psalmis et in hymnis ut canticis spiritualibus facile intuiri demonstrabimus, cantandi morem in Eccliæ hujus fuisse usitatissimum S. Ignatium Off. Episcopus Eccliæ Antioch: formam alternatim canendi demonstrat in act. Mar: Pontifij ex S. August. de gest. c. 6. ita Deus allocutus: = quotiens fieri in hymnis et canticis tuis suavè cantantibus Eccliæ tuæ voci by = emoty. pro id probat Cardinalis Bona in harm: gall: Eccl: profanorum Scriptorum testimonio præsertim Christonis, qui de Christi Sacrificio: hym = nos cantasse in Deitatem. cujus testimonij meminit in Cursi. l. 2. Institut. c. 17. eidem cantui adjuncta postea fuerant instrumenta musica exemplo Davidis ps. 150. ut celebrior et venustior evaderet. id tamen probamus abusu illius, si vero alicubi vigeat, quo indecentes et magis ad lasciviam, quia ad devotionem excitantes modulationes adhibentur, illud Con. Trid. Sess. 22. decret. de offerend. damnat. id quoque jure merito ad Synod. Sess. c. c. 5. declarat nec Apostolica disciplina et Christiana Eccliæ ceremonias in solemni Sacrificio administrandæ adhibuisse, et nos lumina, thymiamata, S. pestes aliaque id genus multa.

Quæ: VI. An premienter Eccliæ Rom: in administrandis Sacramentis aliisque officijs divinis utatur lingua latina.

§: I. agre ferunt hæretici, nos in ipsis rebus uti lingua latina, quia pleraque Scriptura et plerique veterum quia iniquissime ignorantur obtendunt nativam quæ Eccliam sponsam ut sola tam nos latina lingua administrentur Sacra et divina celebrantur officia. sive quia ut olim Judæi, quando in captivitate Babylonica lingua obliti sunt Sacerdotibus ac Levitis obscura fuerit, sublimia religionis suæ officia in illa celebrabant. nam in Græca, una semper in Liturgiis lingua usi sunt, omnes ipsi pro religione varietate ritus Dogmatis Christi celebrantes. ego unitas Eccliæ ipsius ad Romanam Eccliam cæterarum caput et magistram veniantibus adunata et quasi idiomata Sacrifactis symbola præscantur, aliqui tot linguas adhibendo fecerit, quod sunt Eccliæ membra, id quod profecto non quia servaret vinculum, sed inducerat potius confusionem Babelis, ut

lingua latina quia e, ubique difficile esset. Sic in vulgari lingua de hujus temporis, secundum omnes partes frequenter accidit mutari; ideo autem in S. ritibus à nostra, quia illiterati potuit simpliciores, portum fieri poterit attinere. Ego in hujusmodi ea laudicum expositulaccra, sicut mutat praxis omnibus et signidem Italorum, Germanorum, Hispanorum, vestas dicit Daniam, frequentat sua Ecclesia gloria, quamvis ignota sibi lingua ibidem peragantur officia. Itaque merito Ecclesia tam retinuit usum linguae lat. sicut et originalis graeca, licet aliquae et sint multis vulgares, eo magis quod in devotione existere valeant, mira percipiantur, ut dicit orig. hom. 20. in fol. S. chrys. hom. 3. de laz. Theodora Dr. Fun. c. 14.

Dicces. Juxta Apostolum 1. Cor. 14. v. 9. 14. et 23. insanit, et in aera loquitur ille, qui peregrino idiomate orat: etc.

Dr. N. cogn. Nam Apostolus solum reprehendit Corinthios, quod ideo admularentur diversos loqui linguis in publicis orationibus, ex quo necessè erat nasci confusionem, qualis et solet inter insanientes. utque hic locus potius à pro nobis. Igitur in publica potius loquendum idiomate publico, ut loquamur ore et spiritu Ecclesiae, quam certissime, nobiliori intentione dirigi, verbisque sublimioribus loquitur perfectum cum pastoribus incumbat, hujusmodi ritus qui potuit in Ecclesia idiomate latino et fidelibus ignoto, lingua vulgari explicare, ut Con. Trid. praecipit. Sess. 22. c. 8.

Quaeres VII. An quae quaedam alta quaeda submissa voce pronunciantur, cum S. mysteria celebrantur?

Resp. et ita definit Conc. Trid. Sess. 22. c. 5. et can. 9. ex aequitate rationis, quia major veneratio rebus divinis oritur ex arcano, et major praeparatio tenus excitatur à silentio; unde quaeda magna et abstrusa mysteria submissa voce pronunciantur. praeterea haec arcani, silentique decentia ostenditur in ex Dei institutione Lev. 16. ubi jubetur solus sacerdos ultra velum pergere, ibique precari non modò in auditu. Sed neque quidem à populo. haec omnia quemadmodum expressa legitur in vetustissimis ill. Basilii et Chrysostomi liturgiis. Secretos erat secreta, Dicitur ibidem. Ubique adest, quod praecipiatur in suis incantationibus, hymnis alte, ubique submissè legunt, nam in Lemel observantur latres, Diabolus ipse Xbianos aemulari nititur, itaque, quo solo, melique quo nostris ac singularibus partis in primam verba canonis, praesertim secretis voce altiore sit missa etiam ex presa Ecclesiae legam pronunciare asserant.

Articulus II.

De Sacramentalibus.

Sacralia sunt res quaedam seu actiones ab Ecclesia institutae, ac ipsi preces spiritualiter consecratae ad quaedam

effectu spirituales producuntur. Hæc à recentioribus numerantur

Oratio, tinctus, edens, confessus, datus, benedictus.

Ita, dominica oratio, aqua benedicta, Eulogiæ seu pars sancti fidelibus distributis, confessio, quæ publicè fit tum in cœna Domini, vel aliàs quando S. Eucharistia accedimus, tum in missa et in officio Ecclesiastico, eleemosyna, et largitio benedictorum. At inepte hoc loco sacramentalia numerantur oratio, et eleemosyna, quæ potius opera moralia sunt, quam ritus ab Ecclesia instituti.

I. Aspersionem aquæ lustralis, quâ nos utimur, quasi nolo primo mistæ, hac aspersione catechumenis præstari, sed quomodo et uberiores attributos à Symbolum, et per Ecclesiæ preces sacrificata plerumque valet ad Dæmonem expellendum, ut testatur S. Hier. in Hilarione, Theod. l. 5. hist. c. 21. aspersionem istam institutionis ex Apostolica demonstrarunt veri doctissimi et quidem non alio ratione, quoniam operiri, eam semper omnibus, nec unam institutionem invenimus. nam Alexandri II. Decretum quidem non quantum genuinum, et eo tantum usum aquæ lustralis præcipit, non mistum.

II. Panis benedicti seu eulogiarum frequens à merito apud antiquos, quemque olim fideles in symbolum operis mixtum inter eulogias ex Can. 14. Con. Laod. stat. illas in Catechumenis distribuebat obtenere nimis S. Aug. lib. de pecc. mer. c. 26. usque in Eulogiarum hactenus apud Græcos dignit, et in quibusdam Ecclesiis Gallicis superest. denique cum specialem benedictionem accipiat, omnis ipse ad spiritualem effectum, fovendamque unionem, quæ inter fideles debet de maximo, distribuendum non est aliter.

III. Rem quisque publicè et generalis, quæ recipit: confitetur Deo injuriatus, nihil habet, quod ipse dare possit sorores. In illo siquidem fideles palam se confitentur peccatores, à Deo veniam petunt, precibus Ecclesiæ sanctis suffragiis intercedunt, eoque per ministerium hujus benedictionis, quæ ita plane sunt religiosa, et ad pœnitentiam provocant.

IV. Benedictiones variabiles cum amplius sit, à potioribus conjecta fitur ipso ad benedictionem episcopi vel abbatis generali alios benedicentis. unde ait glossa in praem. lex illiterat. V. benedictione per benedictione prælati debetur subsequam veniali remittuntur. modo sequentia explicanda. Ita ad cinerum benedictionem antiquitus publicos pœnitentes, qui ipsos cinere, et hanc pœnitentiam ipsi minutim postea in quibus et transactam ingrediebantur tom. 1. p. 2. quod confirmat canon 63. Con. Aga. Hausqui jubet, ut initio quadragesimæ recipiantur pœnitentes

cinerum aspersione. requirunt in hujmodi prouidentia hym
bolum Lectuli: Ejus: Amb: quem laetamia profert Cabalig C.6.
vnde cinerum aspersio tnam humiliatio, pristinae praeuitae
signum in Ulcere Cabalig commendatur Jeremi. 6. et alibi.
Sto ad benedictionem palmarum. Velusta e haec benedictio
ut docti viri observarunt ex sacrario Greg. M. e ipso pervetusto codice Reginae Suecorum, in quo hujj ceremoniae fit
mentio. hujj ceremoniae mysteria sunt memoriae triumphalis ingressus Xti in Jerusalem sepata ejj palmas. et ramos ac grae, ad quam habitam a Christiani festiuabant, quam rami olivarum sepant. Sto ad benedictionem cerei, ostiolum cujj benedicendi ritum antiquissimi e colligere licet et Sancto Cypr, Ennodio, Floro aliisq, qui praetectant de hac ritu tnam in Ecclia quotidianae recepto abate maximum. accendebatur autem ceteg ille ob mysterium Resurrectionis Xti, nec ab Evangelica lucis et gratae splendorem. Sto ad benedictionem cancellarum in festo Purif: B. M. hujj ritj meminerunt Hysteronij Catruacho Prosper. Theophanes Valetang Sm Angua in Ecclia antiquissimi: volunt quidam hunc ritum in tributum e adversis luminibus ambulabat, eas scilicet, quibus Ecclia ipsa vestiebatur. Ejs clarissimis urbem accensis facilig se tenebant, nec ab idem dissentit. S. Bonav. Bellar. XIV. Ant. in h. fest. de eas autem accensus fering, ut Sanctus Simeon accepit in ulnis suis puerum Jesum, agnoviqt superna illustratione in eo Majestatem, ita hoc cereum gestantes carnis fragilis ac laterni sua symbolum superni gradae lumen in pleroq. Sto ad benedictionem cereatum miajum, quas de Agnos Dei appellamus: antiquior illorum hujj Sacram Lec. V. Gregor; inventa quippe e S. cera, sive agnus Dei. an. 1544. in sarcophago Mariae Augustae conjugis Honorij Imper: quae fabrj tecit ante mediam Leonis IV: ita refert Baron. XIV. de Coron. SS. tom. 4. p. 2. c. 20. Idem S. Pontifex p. 1. c. 5. collectaneorum Scriptorum testimonij varia pelagnos Dei patrata miracula refert. porro imagines agni facta ex cera pura symbolum Sanctae agni immaculati Xti abqs ulla pagione à Virgine geniti. Quaeritur Scriptores Ecclia hunc ritum sumpsisse a gentilibus i verum Baronij sententia est: Diaq ex Bullis Christianorum, quas parentes suis sacrini arcendi causa appendebant, occasionem sumpsisse, ut recent baptisatis, sed sacris insignirent, superstitiae in aliquae mutata.

Quæres. Qui sint sacramentorum effectus?

Rs. Per sacramenta peccata immediate remittuntur, nec gratia huiusmodi ex opere operato producitur, sed mediate tantum ex operatis, quatenus licet virtute orationum ac suffragiorum Ecclesiæ impetrante à Deo auxilia gratiæ actualis ad eliciendos actus fidei et charitatis, quibus peccata remittuntur, ea gratia et augetur gratia. Ita Pribas pars mihi; quia efficacia ex opere operato ipsa è sacramentis, quæ Ecclesia instituere à Christo sed vero negari nequit; sic enim precati et oleum, aqua panem, et cætera à benedictione salutares effectus adsotiuerunt, ut de plurimis sanctis fuisse praeiisse Ecclesia testatur, à fortiori ipsamet Ecclesia, in qua ses sancte gubernetur, id præstare poterit.

31 Decbr.
17 54.

98

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

100

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

TRACTATUS II.
DE
BAPTISMO.

Felix Sacramentum aquæ nostræ, ajebat Tertul: de baptismo adv: Quintil: prætactaris. et revera ab ipsa rerum creaturarum origine præeminentiæ fuere huiusce sectæ prærogativa ac excellentia. nec elementum e cælum, quod ab plurimis bene piorum divinorum symbolis fuerit cumulatum. primo enim temporum Spiritus Dei ferebatur super aquas: purgata mundi universo. Naaman aqueaeum fluctibus regenerat à lepra. præcursor Simi piscina foetes aquarum sua paravit cælum Christo. Salvator Servator suo Sanctificavit fluenta Jordanis. de hac itaque felici aquæ Sto, quæ renatimur, abluimur, divini Spiritus præsentiæ ornamur, et de antiqua peccati prægnatione in novam generationem trahimur, aggregamur Ecclesiæ fideliorum arcani dignitate, terrimoque omnipotentiæ æternitatem ac principatum. Octo capitibus rem totam absolvemus, in quibus de tempore, materia, forma, necessitate, auctore, ministro, subjecto, effectibus, dispositionibus ac ceremoniis hujusmodi disseremus.

3 Jan: 1755.

CAPUT I.

de Nomine, et definitione baptismi.

Baptismus est vox graeca, quae latine per immersionem redditur. Baptizare quoque idem est, ac mergere, signato modum aliquid inter Lectores immergere, ac penitus ire, sive ad exitium sui, fundum petere, ut ex veteribus globis ad calcem Cyrilli tradunt Henricus Stephanus et Vossius. Amplius quo et latius Scripturae baptizare idem notat, ac lavare. occurrunt exempla Judith. 12. baptizabat, ide lavabat, so in fonte aquae, et Luc. 11. quare non baptizatus est ante prandium, id est lotus.

Baptismo, quidem idem est ac immersio immergere, sepelitur, dolet per inertia illud Dei Luc. 12. baptismo habeo baptizari, idem poenitentia, quae à S. Greg. Nyss. or. 39. in S. Hieronymum, baptismum baptismo interpretatur. Domus ablutionum, discrimen gratiae, quod sicut quo aqua ita animo mergitur, poenarum angustia, aut quae modum in baptismate agitur, ita in poenitentia lachrymis, ac in Martyrio sanguine ablutimur.

Sacrae enim nomen baptismi insignitum est, illa sacra, quae istum baptismi vulgo appellamus, quae quidem in scriptis variis diversis designatur. Joh. 3. vocatur lavacrum regenerationis. quia hoc commodum natus per baptismum spiritualiter renovatur. Hab. 6. illuminatos dicit, per quam sanctam illam et salutarem lucem sive illuminationem, ut ait S. Clem. Alex. l. 1. c. 6. Strom. Rom. 6. vocatur sepultura, eoquod per baptismum sepulchrum Dei adumbratur. quidem autem appellatur vestis Dei, eoquod catechumeni in pubertatis ritu eadem vestimenta induti protinus induebantur.

Ab ipse quidem Scriptura, ex eo, quod baptismus dicitur vestis Dei, illuminatio, per quam ipsi, nomine baptismi in S. Scriptura, nuncupationem doctrinamque Evangelicam, ita ut baptismus aqua idem sit, ac fidem Dei publicam esse, quod et nostra baptismatis ceremonia fieri videbit, et alia quaeque, ad quae infra inter, ita ut, viam permisit ad negotia baptismi nostrum.

Verum praeterquam, quod nemo tam ex profanis, quam ex S. Scriptoribus baptismi vocabulum in alio sensu in accepit, quam ad significandam immersionem et abluitionem, Scriptura aperitio sere verbis explicitis, quae baptismum à doctrina distinguit. Matth. 28. ait Ite docete omnes gentes, baptizantes eos in et Marci. 16. qui crediderit et baptizatus fuerit, nisi autem baptismus aliquid sit à doctrina distinctum, cur ita dicetur est horum

verbum Christi: docete et baptizate, qui crediderit et baptizatus fuerit, eadem vestra, primam ac doctrinae ministrum Apostolus: 1. Cor. 1. inquit Christus; non misit me Christus baptizare, sed Evangelizare. et cum plurimos docuerit, affirmat se tantum baptizasse Crispum, Caium et Stephanae domum; quod tamen fortasse fuit, si inter baptizare et Evangelizare mutuum ac discrimen. S. Petrus quoque quibusdam jam credentibus act. 2. dicit: baptizetur unusquisque vestrum. et C. 4. Ipse cum qui crediderant, in nomine Christi baptizabantur, ex aqua et spiritu sancto idque Evangelii praecaecum suscepit. Denique eadem ea pacto Eunuchus Evangelii doctrina a Philippo instructus, cum venisset ad quamdam aquam, ait: ecce aqua, quid prohibet me baptizari? ergo nec baptizare et in Christi fide instituere, nec baptizari et fide profiteri, sed aquae tingi et mergi in remissionem peccatorum.

Haec igitur Lector S., quam baptismum vocamus, verum non legis et fidei, sicut omnibus nostratibus; cum in ea tantum sacramentum baptismatis efficitur. ade namque sine ritu externo, ut in abluitione aquae cum expressa mentione Trinitatis. Deo ritus ille est a Deo institutus. baptizantes eos in Matth. 28. Christo appendat talem promissionem gratiae. qui baptizatus fuerit salvus erit. Mar. ult.

Ad quam ad definitionem baptismi, cavenda et ea dolosa, quae protulerunt idem nostrates, aqua quos baptismus est externum symbolum fidei Christianae professionis, coniunctum cum societate fidelium. verum quidem dicunt, sed praecipuum omittunt, nempe baptismum esse signum efficax gratiae sacramentalis.

In Catechismo Rom. p. 2. baptismus optime definitur lavatio regenerationis per aquam in verbo. quae definitio clarius a Philippo quidem sic redditur: baptismus est sacrum N. T. ad. sacramentum novae regenerationem per aquam cum expressa Trinitatis invocatione a Christo institutum. et tradita videtur ista definitio, quia ex ea definitione partes prae, et explicat: ut patet attendenti: quemadmodum autem baptismo aquae, seu fluminis, ut vocant. Triplicem quippe baptismum distinguunt Philippi, baptismum flaminis, de quo mox. baptismum sanguinis, quod est martyrium. et baptismum flaminis, quod est desiderium accipiendi baptismum aquae. ceterum, caeteroquin nisi metaphorice baptismi nomen partitur ob similitudinem nempe, quae producunt in anima effectum, quam in a peccato mundant in ea re nostrati.

CAPUT II.
de Authore Baptismi.

At Xto minime ita fuisse institutis baptismum, quo carpe-
mur in Ecclesiam Xti, ac in numerum filiorum Dei agnoscimur ab
ipso dixi et quidem Doctores: inter hoc tamen e Graecis, qui prae-
cedit, ex Haeb. more derivasse baptismum Christianorum, ritusque apud
quos frequentissimus fuerit, ut gentes non sine initiarentur. Verum fallitur,
quia apud Judaeos p circumcisionem n p baptismum Christi in fide
deuteberatur, ut liquet ex eo, quia melius legatur hinc olim
Christianorum signum foederis, ut de circumcisione legitur Gen. 17.
Quod praeterea a prima Judaeos baptismata in fide Christi ignoro quidem
initiatio symbolum, sed ceremoniam quam, qua baptismum pe-
tebat nisi. cum itaque baptismus Christianorum praeter Christian.
quam efficit, sit mysterium initiationis, quo Xto non Deus, ac
Ecclesiae sociamur, Lustrationes vero Judaeorum mera ceremonia
ritus, quae, ex hoc originem ducere n potest.

Quaere. Quando baptismus a Xto primo institutus?

R: Probabilis nobis videtur, baptismum a Xto fuisse institutum ante
suam passionem, et quidem dum baptisatus a Joanne.

Ima pars apertis colligitur ex c. 3. Luc: ubi legitur, Cum ad omnem po-
pulum baptisatus: ai a baptisarunt baptismo Joannis? ergo baptismo Xti, et quidem
baptismo Xti jam ante passionem sita erat institutus? n: prob: tum ex Matth.
26: 1. ubi de Xto dicitur: hic est, qui baptisat in Spiritu S. tum ex S. Augu-
stino: 2 in Jo: dedit Judaeis baptismum, et n baptisatum e post Judae
= dedit Joannes, et baptisatum a post Joannem, quia datus a Juda bap-
= tismus Xti erat. Denique in S. N. Ep. 108. ad Seleucian. probat baptis-
= mum a Xto fuisse factum baptismum ab eo institutum; et licet Christus a Xto
= inquit: quos baptisati sint, veritatem in ipsos baptisatos intelli-
= gere debemus.

IIda pars prob: Institutus Sacrum, dum praecepit mata; et designa-
tum verborum sua: ai mata baptismi debet aqua fuit praecepta,
et sua designata, dum Xtus a Joanne baptisatus ait n: prob: quam mata
= baptisatus a Domino inquit S. Ambr: l. 2. in Luc. n munderis volens
= sed mundare aquas, ut abluta p carnem Xti baptismatis jus
= habuerunt. S. Marc: hom. 7. quod flumina Jordanis baptisatum
= Xtus, aqua nostro baptismate praecantur. Deu in: prob: quod praem:
= dicatur, inquit S. Aug. tr: 80. in Jo. manifestissima Jordanis in Jor-
= danis fluvio. Basil. in voce filius in hoc. Sprig in columba.

Dices I. Tunc Xtus baptismum instituit, cum post resurrectionem
suam Apostolis dixit, docete baptisantes eos &c.

R: Non: Verba enim illa n spectant institutionem baptismi,

sed praecepitum baptismo jam institutus ministrandi, in modo Judaeos, sicuti ante passionem Xti; sed in gentes et Apostolos.

Dices II. S. Paulus baptismo non docet in morte Xti. Rom. 6. ita ut baptismus sit illius repraesentatio: q. s.

R. N. Dejam: etiam ab Apostolis baptismus dicimur in morte Xti, gloriam p. gratiam in novitate vitae ambulamus, sicut Xtus surrexit a mortuis p. gloriam Patris, ita ut baptismus sit repraesentatio mortis Xti, et futurae vitae facta.

Dices III. Baptismus Xti vim suam accepit a passione ejus, ergo non nisi post passionem potuit institui.

R. N. Dejam. quae ut baptismus vim suam habeat a passione Xti, satis est, si eadem passio praevisa fuerit. non enim clausa naturalis agat necessè non est, ut actu existat, sed sufficit, quod praevisa moveat.

Dices IV. Xtus, si ante ~~baptismum~~ passionem baptismum instituit, eum porro institutus dicendus est, quod Nicodemo dixerat: nisi quis renatus fuerit. q. s.

R. N. ant: Citatis quinque verbis non exprimitur institutio baptismatis, sed nostra: quemadmodum ex Jo. 6. nos manducaverit carnem sed nostra quidem probatur, sed non institutio Eucharistiae.

Porro quamvis baptismus ante mortem Xti fuerit institutus, praeceptum tamen illum suscipiendi non obtinuit ante sufficientem Evangelii promulgationem. vade quippe mysterio exigitur obedientia, ait S. Bern: Ep. 77. ad Eug: ubi non praecesserit audito. vid. dicta. tr: de leg. subi de obleg. leg. Evang:

CAPUT III.
de
Materia Baptismi.

Duplicem in sacris, quae in actione gerunt distingui materiam, remotam scilicet et proximam tr: praec. c. 5. a. 4. dicemus. prior est res ipsa, quae ad efficiendum sacramentum sumitur; posterior verò est usus seu applicatio materiae remotae.

Articulus I.
De materia remota Baptismi.

Materiam remotam baptismi esse aquam negarunt apud S. Aug. de haeres. c. 5. Seleuciani, qui pro aqua ignem adhibuerunt,

eueli illis sanctis de Sto verbis. Matth. 3. ille vos baptizabit in Spiritu S. et igni. Errorem hunc tribuunt quidam Cos Jesuitis, praesertim Lapide: verum, sicut Gretzer in C. 3. Matth. obertat, veteres Patres non aliter intelligebant n. sagrm maam baptismi; sed hodie hymn eadem et facilitis dici potest; cum ex Ludolfo l. 3. hist. Ethiop. c. 16. certum sit, hodiernos Aethiopes vi aqua baptizare. Denique Lutherus in colloq. Sympos. c. 7. dicit, maam validam baptismi esse ad, aqua balnei inserire potest, adeoque vetere baptismum in vino, sacro solo, aliosque liquore celebrum. quod in tenet Beda qui ad Thomam Aquin. memoria autem fefellit eunde Bajum Lovanienses, et alios et Lutheri Scholasticos.

Conclusio.

Omnis et sola aqua naalis est valida baptismi maa.

Prob: I. Ex Scra. Joan: 3. nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu S., non potest introire in regnum Dei. id aquam autem hoc loco intelligi naalis aqua elementum patet ex praeceis discipulorum Chi: act. 8. dum irent per viam, venerunt ad quamdam aquam et ait Eunuchus: ecce aqua, quid prohibet me baptizari? ad descendunt uterque in aquam Philippus et Eunuchus, et baptizavit eum. et. c. 10. numquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur.

Prob: II. Ex Trad: Eccliae. quae aquam pro eidem fuerit ad baptismum veriam semper adhibuit, damnavitque ut haereticos, qui eam rejicie bant. et totum suppositum a praeceptum quia aliqui saeculo II. et III. adscribunt, quod probetur ex baptismo in vino collato; ut pote quis nec collatio canonum, nec Sponsor Glemenzani invenirunt meminisse.

Prob: III. Ex Ch: Tert: l. de bap. c. 4. asserit, aquas a Spiritu S. sanctificatas vim sanctificandi imbibisse. et c. 1. dicendum nostrum Dominum Deum potestatis in aqua nascimur. et S. Aug. tr. 15. in Jo: tolle aquam et non est baptismus.

Prob: IV. Ex Conc: Flor: in Decret. Eug. IV. maa baptismi in quit, e aqua vera et naalis. et Trid. Sess. 7. c. 2. si quis dixerit aquam veram et naalem non esse de substantia baptismi, ac ideo verba illa, nisi quis ex ac metaphora aliquam detorserit, anathema sit. Synodus Concil. Constan. a Graecis Schismaticis saeculo elapso celebratum: baptismi Sacra maa e sola aqua naali.

Prob: V. Rae convenientiae. Imo quia aqua vera e aptissima ac efficacissima baptismi materiam, scilicet abluti nem a sordibus peccati, quia sola aqua apte sordes corporis abluit. non quia gruebat certo apprime varia maa ubique obvia et facillima, qualis e aqua. Has similiter raies affuerunt ab.

Dixi 1mo. dari aqua naturalis, quae è elementis illud, quibus ad necessitatem quotidianam utimur; unde ita appellatam volunt Grammatici, ex A, et qua, scilicet à qua vivamus. nulla itaque dubitatio est, quin Christus l. c. c. 4. natam, quis ad stagno, flumine an fonte, lacu, an alveo diluatur. Sufficit ut aqua pluvialis, aut resolutaex grandine, glacie, nive, quia autem abluitione fit baptismus, ait Rib. arg. ex Bapt. n. 2. glacies aut nix, nisi liquefacta ad baptismum non sufficiunt. Demique sive aqua marina sit, sive fontana, sive alia liquora praeter, sed tamen aqua sufficiam non immutet, sive frigida sive calida, quae graeci dicuntur tingere, rite efficitur baptismus. unde ipse arg. l. c. vult ut aqua modice calefiat, ne timeatur, ne infanti nocent aqua frigida.

Dixi 2do. Sola aqua naturalis, ut excludantur ea, quae licet vim abluendi habeant, aqua tamen esse negantur, sed verum, cerevisia lachrymae, lac, oleum, item aqua rosacea, vel alia in genere philosophia. noluit quidem aliqui, de aqua rosacea certum esse, quia ex Sacramentalis valida baptismi, ac proinde eam in casu necessitatis adhibere posse; verumtamen ipsum non probamus, cum quisque illegitimi lentis illam ut inutilem rejecerit, denique palam ritus Ecc. et esse aquam hanc, aliasque clibanis fabricatas aquas non solitas, sed tenuis addito appellamus; nam Bucc. Sirupus, ac humor alia cujusque aqua.

Solv: Objectiones.

Objicies I. Ex Verbis Chr. Jo. 3. Supp: cit: non modo colligi aquam esse materiam baptismi: quandoquidem ibi noluit aqua non magis debet intelligi baptismus gratia, quam noluit spiritum S. non esse baptismi materiam: ergo.

R: N. C. M. materiam quinque esse Spiritus S. esse materiam alicujus sensibilis: igitur ad rem subjectam aqua supponit pro gratia baptismi, Spiritus vero pro causa instrumentaria efficiente gratiam, et pro ipsa gratia tanquam effectu baptismi.

Instabis! Non magis ibi per aquam debet intelligi materia aqua elementum, quam apud S. Matthaeum c. 3. nempe ignem, quo baptismus gloriosi debeat; licet de Deo idem dicatur: ipse vos baptizabit in Spiritu et igni: ai eo loci ignis sumitur materia, ergo et aqua ergo.

R: N. C. M. Nam nemo unquam nisi haereticus commiserit, ignem magnum in baptismo usurpandum esse. unde igitur Christi interpretatio habere negetur, quam ex praxi Apostolorum et Ecclesiae, juxta quam aqua apud S. Joannem veram materiam, ignis vero apud S. Matthaeum Spiritus S. tributam designat.

Objicies III. Matt. 3. S. Joan. declarat, eum baptismo à Christo discrepare, quod ipse in aqua baptizaret, ille vero in Spiritu Sancto.

8. R: d: an: in aqua fertili multam vim spiritualem latente, illq vero in spiritu S. id e aqua fecundat, et virtutem spiritus S. et mundante animam. Con: an: de eq: Nanno:

Objicies III. Refert Nicephorus l. 2. c. 37. Eudoxum quendam cum de vita periclitaretur, in defectum aquae (arenâ in eum jjecta) baptisatum ee, et repente evaluisse; etc.

R: Nedum. Nam ex ipso Nicephoro apparet, prodatum, eum quippe qualem, et ob arcanum baptismatis deliberum, in virtute collati baptismatis scribit; unde in Dionys. Alex. apud quem res hac relata est, visum, quia juxta Ecclie traditionem actum ee, ut ibid. Nicepho.

Objicies IV. Ad baptismum nam sufficit analogia cum abluitione ee: ai hac analogia nec unchingi liquori, etc. etc.

R: Nell: quia nam recti n solum habet analogiam cum re, quam significat, sed in divinam institutionem; cum itaq solo aqua à Xto instituta sit ad significandam ee abluitionem, ais aliq aliquor ad baptismum interrire n potest.

Quaeres. An aqua baptismatis recte et laudabiter efficiatur?

R: Novatores gecracem aqua baptismatis passim appellant ee antiquam, manifestum magnam atinq Ecclesiis Christi inventum, p verum recte aqua baptismalem solemni benedictione efficari gerebant tratio Ob. et quietudo Ecclesiae, et oportet = ait S. Cyprr. ep. 70. mundari et baptiari aquam prius a sacerdote, ut possit baptismo ino peccata hoim, qui baptisatur, abluere. S. Basil. eisdem benedictionem reperit ex traditione Apostolica l. de Spiritu S. c. 27. benedicing aquam baptismatis. ex quibus = scriptis? S. Ambr. l. 1. de sacr. c. 5. Fra baptismatis et lu = hoc habet, ut ante fons efficitur, et tum deinceps qui baptisandus e. his addi possunt vetera graecorum Euchologia ami Goar. Sacramentarium S. Gregorij, et libri rituales antiquissimi Claudii à Martene p. Ordines caelestin. nacum, de quibus Bodoeq Coccij l. 5. d. 8. ex quibus satis demonstratur, nulla ei in orbe Catholico nacem, quae à vetustissimis temporibus aqua baptismalem n efficuerit.

Porro benedictio aquae ad efficam baptismi n pertinet, sed tntm ad quamdam solemnitatem, quam voluit Ecclia mirabiles baptismi effectus et dignitatem nobis ex primeva, ut habet urbs Ecclia Gnax. nisi autem urgeat necessitas ait Rit. arg. l. c. pastor nulla alia aqua uti debet quam = benedicta.

Articulus II.

De materia proxima baptismi.

Aqua usum, aut externa aqua abluitionem materiam baptismi proximam dicimus, quae tribus modis fieri potest, immersione scilicet, aspersione, et infusione. Sive enim quis in aqua mergatur, sive aqua infundatur, aut aqua aspergatur, quae successive abluitur. immersionem praeterea olim trinam, postmodum unicam in usu fuisse recepta novimus. Licet hac in parte nonnulli Graeci Schismatici, qui huic essaeo Synodo Florentinae ritio verunt, quod in solum in eorum baptismate nulla immersio fiat, verum hoc, quod trina minime fiat. Nos quidem putamus, trina immersionem quondam fuisse servandam, at negamus eam ad substantiam baptismi pertinere. ut ego sit.

Conclusio

Quocunque ritu operatur baptismus sive immersione, sive aspersione, sive infusione in unica validus et ut ego.

Antequam adversus Graecos schismaticos probemus nostram assertionem, ea quae certa sunt praemittere oportet.

Certum e I. A primis Ecclesiae saeculis obtinuisse consuetudinem baptisandi per immersionem et quidem trinam; nam inconcussae veritatis huius apud Patres exstant vestigia. Tertullianus de coron. milit. C. 3. Deinde ter mergitamur, et aliquid praecipimus. C. 26. nec semel sed ter ad singula nomina in personam singulas mergimur. S. Basil. l. c. ter immergi hominem, modo? nonne ex Dreana hac Draconis. anth. l. c. Eccl. Nazianz. C. de bapt. ter idem trifariam mergit. scilicet in honore S. Trinitatis. idem approbant habitae ritual. libri.

Certum e II. Non fuisse trina immersionem ex antiqua Ecclesia ita quoque recepta, ut probetur aliquando a fuerit baptismus unica mersione collatus. trinam quippe mersionem invexerunt: 600. Hispan. Episcopi occasione ariano, qui ex ea pretexebant argumentum ad oppugnandam S. Trinitatis substantialitatem. inducta vero ab hispanis consuetudinem approbavit Greg. M. l. 1. Ep. 43. ad Leam. et a Concilio Toleto IV. an. 633. can. 6. utriusque verba refert Gratian. dist. 4. de consecrat. can. 80. et sq.

Certum e III. ritum baptisandi per immersionem vi-

quisque usq; ad Sec. XIII. tunc enim p infusione dari cœpit.
Sed colligitur ex S. Thom. l. c. a. 7. tutius esse baptizare per
= immersionem, quia hoc habet ex suo genere. Et Concil. Bawar:
sub Clem. V. an. 1311. habitum alterutrum ritum, et immersio
et infusionis permittit. ita qs erica Sec. XIII. mutata e à latin.
rito baptizandi per immersionem ex variis causis. ima et
Rabbi Sworin maxime infantum commodum, quibus ob crassi
oris infirmitatem immersio nocere poterat. Ego periculi
re infans e manibus ministri forte delapsus in profundum
baptisterij demersus aquis extinguerentur, quod nonnunquam
fiebat Aquis, ~~quibus sine multorum periculo nudæ mulieres~~
Ecclesiæ ministrorum judicitia, ejusque ulcere volunt Ecclesiæ,
sicut et ministrorum oculis, quibus sine multorum periculo
nudæ mulieres objici vix possunt, præsertim postquam
desiit in Ecclesia Diaconissarum ministerium.

Certum e IV. Etiam dum quidem necessario erat baptismus per immersionem, eum nunquam per infusionem aut aspersionem fuisse datum. nam imo solo eo tempore, quo vigebat mos baptisandi per immersionem clinici sic dicti à lectulo in quo agrotabant, per infusionem vel aspersionem baptisati erant, saltem quod collatum baptismum approbatur S. Cypr: Ep. 64. ad Magn. approbat, vigent, aspersionem quoque = aquæ Christi lavacri salutaris obtinere. approbarunt enim Concil. Rom. sub Cornelio, neocaesariense an. 314. can. 12. aliqui posteriora. et licet idem Cornelius ep. ad Fab. ex Novatiano in lecto decumbenti baptisato per infusionem dicat: si tamen baptismum = suscepisse dicendus est non solo effectu baptismi, sed quia enim parata ad gratiam sancti si videtur, qui à nisi urgente morte ad illud recurrit. ~~sed de baptismo per infusione dato per exemplo~~ illustria exempla Marlene ex vita S. Laurentij, quem baptisasse Romanum militem aquâ ex urceo clausa restituit acta Martyrij, vetustissimaque pictura in nunc in basilica S. Laurentij via appia. hic hospitis.

Prob: qsio I. Ex Scra. act. 16. S. Paulus baptisavit eodem carcere et domum ejus, ubi certe non adhibita fuit mersio, sed mera infusio.

Prob: II. Ex supra adductis exemplis baptismi infusione collati, probatur ex divino clinicorum: accedunt Ritualium auctoritates, quæ baptismum sive immersione sive infusione datum ratificant.

Prob: III. Ratione. Stat ratio sancti baptismi, si verbum accedat ad elementum, fiatque vera ablutio externa gratiæ, quæ sit signum ablutionis interioris; ai ablutio vera sit tu per immersionem per infusionem: q. p. unde id probat S. Cypr: l. c. Ecceri

gratam baptismatis sola aspersione. nec significatio literalis baptismi urgeri debet; quandoquidem enim immersionem nunquam sperat, poterit tamen abluitionem sufficiat. vt. C. 1. diximus.

Dices I. Latet in trina mersione mysterium Trinitatis Semel trina peccata illum Hyp. Rom. 6. significatissimus cum Christo per baptismum &c.

R: N. cons: Nam symbolum mysteriorum suorum non pertinet ad substantiam rei, vt quod accidentaria sit sufficiat. Deinde alutio quoque modo fiat in baptismo, repraesentat semel trina Christum, quo hoc vt aliqua pars ejus aqua superatur, sicut quoque Christus sub terra fuit positus. ita S. Thom. l. c.

Dices II. Consuetudo abluendi per mersionem tradita a Apostolis teste S. Basil. &c. qua mutari non potest.

R: d. an: tradita a Christo res ad finem pertinens. N. an: tradita ad ritum et disciplinam spectans. Cons. quemadmodum autem traditiones primi generis custodiri debent inviolatae; ita posteriores pro rationibus temporum subeunt novi tale correctionem. ut loquitur Tertull. l. de velan. Virg:

Dices III. S. Ecc. docent trinam mersionem a Deo fuisse praeceptam; ita praecipue S. Christ. aliqui &c.

R: d. an: fuisse praecepta tacitam tacitè. N. an: tacite rei expressa. C. an: trina autem mersio S. Deo finis signum, quod in baptismo 3. persona S. Trinitatis distincte nominatim exprimantur, idcoque eam veriam a Deo praecepta dicentur, quia ex praecepto A. hoc plene exprimi debent.

Haec quae libet abluitio sive per immers. sive per infus. aut aspersionem ad substantiam baptismi pertinet; quod tamen non obstante Ritu mortali servari debet abluendi modo in unaquaque Ecclesia usitato.

Quaeres I. quonam modo olim baptizandi mergerentur.

R: I. Immergebantur nudi, quo ritu demonstrabatur exuere veterem hominem. vt docet S. Cyrill. Jeros. Cat. 7. denudabantur a ~~Deo~~ solum ad ut Deo in infantes, et liquet ex Sermone Gregorii et Ord. Rom: nec in mulieres, quarum pudori in mysteriis haec gratia erat; perfuso nonnisi tum potissimum sola Diaconissae induebant feminae, dabantque operam sola ministrantibus aspicerentur, ut legitur Nov. 6. c. 6. Deinde mulieres tingebantur in loco a viris separato ex S. Cyril. Jeros. praef. in cat. II. Vniuersa baptismalis in modum crucis peractatur, in trina demersione semel trini pronunciabantur baptismi formam; ut patet ex ord. Rom. imo sacrilege se gerere, qui ad unaquamque mersionem repetebat singula verba fra, eundemque baptismum impie repetebat.

Quaeres II. quid observandum in baptismate p infusionem?

Rs. imo debetur gravida successio et fluxus aquae; alias non foret abluvio: ideo in ea quantitate infundatur aqua, quae ad vera abluvione sufficere videatur. Sic curandum est ut infundatur una ex praecipuis oris partibus, quae exstat caput, in quo principales ac sensibilem regent, imago exercent officia, nec in solutot caeteris ac ut cerebro. Inde fatur dubium, et baptismum, in quo usus rationis abluitur tutum nang aut pro infantis ac idcò Christi baptismum praescribunt, taliter collatio baptismum sub gravi peccandi ab. Ito nefas è, ut aqua pectori capitis tangat, quia ad veram abluvionem requiritur, quod aqua pectori, unde se liquor aquam applicari secundum, quae è particula, quae in vertice inferuntur infantes. imò juxta mentem nostrae baptismus, si tali capilli abluantur, quia Christi sequendo in hunc modum oris. unde praecipit Chr. arg. l. c. si capillatus sit infans, qui baptizatur, digitis sinistra manus: capillum ejus adstringet dicendo, dum dextra aqua infundit. Sed infusio debet esse gravia, proindeque ter aqua infundatur in modum crucis super caput baptizandi, unaque pronunciatur sacramentum verba praec. ita quidem Chr.

CAPUT IV.

de

Forma baptismi.

Sequitur, ut disseramus de baptismatis forma, sive de verbis, quibus generatur aquae elementum.

Quaeres I. An sit certum verborum forma in baptismo praescripta?

Rs. In quidem negat Lorinus tr. de bapt. c. 2, at affirmativam tenet universa Ecclesia Catholica ex illis Matth. 28. Ite docete omnes gentes, = baptizantes eos in nomine Patris et filii, et = Spiritus Sancti. in qua verba ait Tertull. l. de bapt. c. 13. Ex Christi institutione est forma praescripta: ita

= Decole omnes gentes tingentes eas in nomine Patris &c.
Et verò in aliâ de causa ab Ecclesia rejecta olim fuit prudentia
haereticorum baptismus. cf. Bambiamsem in Concil. Nicaeno I.
can. 19. Montanistarum, Sabellianorum, Eunomianorum
in Concil. Constantinopolitano I. Can. 7. Cataphrygarum
in Concilio Laodiceno. Can. 8. quam quod sola ab Eto
praescriptam adulterârint.

Quaes. II. quae na sit fra baptismi latinis usitata?

Ri: sic verba ghrachur: Ego te baptizo in nomine Patris et filij,
= et Spiritus S. amen. Legimus enim hanc fraseu in Sermonario Greg.
M. in Ordine Rom., in Decretis Eugen. IV. ac in antiquissimis Pontifi-
cum nostrorum eadem fra viget, unde ait Pontif. Lib. 2. de bap-
= tismo p totum orbem et olim obtinuit, et nunc fit, ideoque Sacris
= verisimile est, morem illum ab Apostolico promanare exemplo.
Legitimam et pacto fram latinam vocem ex eo liquet, quod ex-
pressis verbis ab eo posita sit.

Quaes. III. Quae na sit apud Graecos baptismi fra?

Ri: Non tutum superiores ab Ecclesia; sed in vulgaris dativum
existimârunt Graecos in baptismate geremus ubi hac fra: bap-
tizatur Servus Dei in nomine Patris; verum post ad Gata graecum
Euchologia oppositis textibus veteris recentioris; ut pote in quibus
haec apud Graecos usitata forma deprehenditur: baptizatur Ser-
vus Dei. N. in nomine Patris et filij et Spiritus S. amen. vide ac:
Arcudius l. 1. de concor: c. 8. Legitima e haec fra, quam in ap-
probatis Eugen IV. in Decret. nec nisi accedentibus sicut dati-
vum et genitivum a latinorum fra differt. utraque enim ex-
primit actionem tingendi; dum enim Graeci dicit: baptizatur
Servus Dei ἐμοῦ, ἐμοῦ, ut patet Simon Thessal. apud
Arcud. l. c. utraque expressa in Ep. S. Tomadis Mercadem
nisi graeci dicerent. baptizatur Servus Dei mihi nihil mutarent,
quia baptizatur ministerium non est, sed ordinis. denique de pre-
catione, in fra, judicio gravissimorum Patrum, quinque Sacrificium
formae substantiam nequaquam immutat. ad usum autem Graeci
verbo passivo baptizatur ex modestia, quinne vocantur sui
ordine baptismi ministerium arrogare, sed audeno dicere ego
te baptizo. vide Gabr. Chila. apud. Arcud. l. c.

Quaes. IV. An ora verba fra baptismi quae latinos
usitata ad valorem baptismi veria sint? ante Pbem.

Ri: 1. quaestio sed movetur de pronomine ego, aut de par-
tiente amen: idem quippe quaeq; requiri ghar ex probata
Graecorum fra, dum ex quibus verbi personam exprimentis.

hanc verò, prolam amen et quasi pacti sibi acclamare
p la pater.

N. II. Si minister loco in nomine diceret in nomibus, multo
fore baptisma ignorant seo. quia sicut Matth. ult. in nomine
dixit non in nominibus, ait S. Ambr. l. 1. de Spir. S. c. 3. Deinde ro
in nomine divina substantiae unitatem designat, si ergo dicen
re nomibus sensus ab orthodoxis omnibus et quidem haereticis
amittitur, quo ergo prima, quae proinde de gratiae sub
stantia adulteratur. idem volunt aliqui dici oportere, cum
verba in nomine per ad singulas personas repetuntur, quia hic non
ostenditur unitas divina essentiae, et animae. verum fallunt
nam sicut per repetitionem vocabulum Dei non ita propterea divinam multiplicat, nec eam multiplicabit repetitio
verborum in nomine. unde non in peragendo sacramento ab opere
divina unitatis patrum haec repetitio facta est, ut
liquet in pertendi antiqua rit. Postremo dicant aliqui
num baptisma ratum sit, praetermissa mutatione et, quoniam
demonstrat distinctionem personarum. verum absque ulla hoc
facta ratum baptisma illud existimamus, praesertim quod
vocabula Patris, Filii et Spiritus S. nativa propria sunt demon
strant propriam relationis, idque distinctam personarum.

N. III. Instituimus nunc praecipue quaestionem de veritate baptis
mi nominandae, et de expressa S. Trinitatis invocatione. fuerunt enim,
inter quos praecipuus erat Stephanus Episcopus Tarraconensis, qui ne
gabant ad valorem baptismi requiri hanc expressionem Trinitatis, minus
p haec et similia verba: baptiso, et baptisatur, ac volebant sufficere solam expressam S. Trinitatis invocationem; pariter fuerunt
inter Scholasticos viri ignobiles, qui ratum baptismum pronunciant solum si in nomine invocato, portanter tantum omissis sub illis
invocatione baptismum fuisse, nec proinde expressione singularum personarum divinarum veriam requirunt. quid ergo sit

Conclusio I.

Ad validitatem baptismi requiritur verbum, quo exprimitur de ty baptisanty, scilicet baptiso, et baptisatur.

Prob. I. Ex Trad.: quippe ex Patribus tradita sunt, quae in universam custodiunt Ecclesiam, quemadmodum
ait S. Aug. l. 2. de bapt. c. 7. et maxime Ecclesiae praetulit sunt,
et e, ipsi in baptismate verbo actu abluvioris de primaque,
et quae ex Graecorum, Syrorum, Aegyptiorum, Latinorum
ritualibus ab Irenaeo, Athanasio, et Beato Leone laudatis,
caeterisque a Malbillonio et Martenio laudatis donatis.

Nam in 24. baptisandi ordinib. vetustissimis apud eundem Clarkenium l. 1. c. 1. art: 15. ubique legitur verbum baptisio aut baptisatur.

Prob II. Auth: D: Ch. Lex III. cap. 1. de bapt. si quis, aut: primum ter in aqua immersit in nomi Patris et Filij et Spiritus et si dixerit: ego te baptiso in nomine Patris non è mera baptisatio. et Alexan: XIII. hanc ipsam damnavit: valuit ab hoc = baptismus sub hac fra collatus: in nomi Patris. praetermissis = illis: ego te baptiso.

Prob: III. Ratio. S. Thom: 3. p. q. 66. a. 5. ablutio hois in aqua = non multa fieri potest: quae debent observari in verbis fra, adquis = tial; ac hoc non fit et ids quod dicatur in nomi Patris non est ita = tali nomi fieri debeant: quae ad essentiam actus baptismi.

Quaeres. an in fra baptismi in nomi debeat expimi subjectum?

Resp. Sum quia in multo rituali aut enchologio fra alicui baptismi continetur, in qua, ipsum baptisandi, aut nomi aut nomine, aut adhibito aliquo ne exprimuntur. Ergo quia sine expressione subjecti certa et determinata actio non est, sed potius vaga et indifferens.

Conclusio II.

Non valuit, nec valet baptismus absque distincta Patris, et Filij et Spiritus Sancti invocatione collatus.

Prob. I. Ex Scra. imo praecepit Dng Discipulis, ut baptisarent in nomi Patris, et Filij et Spiritus S. verba hac verba pro forma baptismatis à Xto praescripta sunt, et hanc g. i. posuerunt, et ab nullo ad substantiam baptismi pertinent. ideo act. 19. S. Paulus in multos Discipulos interrogavit: = Si spiritum S. accepistis credentes? cumque illi responderent: = Ita neque Si Spiritus est audivimus. Patris respondit Apostolus: = in quo ergo baptisati estis, sen ut habet Arabs: in quo = baptismo. Unde e gracia, in quibus, sive in quem, ut = legunt, Christi gratiae, ideo: nulla ante alia hujus in = terrogatio causa ee potest, nisi: quod hi discipuli, sibi baptisati = fuissent baptismo Xti, non potuissent ignorare Spiritum S. = quoniam Xti baptismus datus in nomi Patris et Filij et Spiritus S. = igitur Apostolus in tempore baptismi Xti erat cum expressa, = Trinitatis invocatione collatus.

Prob: II. Ex Trad.

S. Justin. ap. 2. adducuntur à nostris Catechumeni, ubi agua est, ac in nomine Dei Patris Omnipotentis et Domini Jesu Christi et Spiritus Sancti hunc in agua lavantur. S. Basilius de Spiritu S. c. 12 sicut credimus in Patrem et Filium et Spiritum Sanctum et baptizamur in nomine Patris et Filij et Spiritus S. S. Amb: de myster. c. 4. ni: baptisatus fuerit in nomine P. et F. et Sp. S. non potest accipere peccatorum omnium remissionem et adeptus accipere peccatorum. omnis Tertull. L. de praescr. c. 2 b. S. Aug. l. 3. c. 15. quamplurimis alibi. Unde opinatur hanc poenam Trahiae ignorantiam mulier ni: invenerunt aliqua baptismi sola, qua expressa S. Trahit non habeat. quia tua nixus innocent. III. qs. similiter definit, Sciendum baptismi ad invocationem individuae Trinitatis videlicet P. et F. et Spi. S. effectum in agua.

Solv: Objectae.

Objicies I. gtra à Scrip. Ex quo Seg dicat: docete omnes gentes in matrem noluit ne solam, cum dicimus, proferendi hae verba: ego vos baptizo. q. ergo ex eo, quod Seg dixerit baptizantes eos in nomine, dum baptizamus, erit opportuna ego baptizo.

Sol: N. conjam. In ijs enim, quae pendent à divina institutione, neq; in illis inveniuntur expressa, tractio à solicerta regula rerum divinarum. tradito autem docet plurimis verbis quinetu ee praecepta prolatio in principij.

Objic: II. gtra ad: Scr. Baptisari in N. Christi nomine, nihil aliud est, quam in Christo, et antiquis illis baptisari: ergo

Sol: N. ar: Nam ut ipse inter Doctores celebris nostri Hadrian, in primoribus mori, Ad et veteris ita phrasim ac, quod Seg, dum allatis ub. in nomine Patris in baptismum ee, gratia appa, baptism primam praeteriserit, et quidem in, ut signa priorum, ee Deum etiam et Spiritum tractio. at in sura interpretandi Scrip. et pij ingenij ductum Seg in sas e, Ad interpretacem Ad. Ad Alexandrum, ut alibi probavimus.

Objicies III. Sallem praecepti de baptismo Geremo in nomine Patris in Judaeis, Sed enim gentiles spectabat unde ait S. Cypr: (ep. 73. ad Jubaian. Hostes baptisabe Judaeos in nomine Christi, gentiles verò in nomine Patris et Filij.

Ita Christ enim docete omnes gentes ad Judaeos quoq; spectat, ita et quod legitur baptizantes eos in Jordan autem in gentes hic intelligentur, quia autem ac. gratiae per sicta versio legit totum mundum. Ethiopia verb ac. g.

veracem. et recte; Nam Marcus Matthæi abbreviator eadem verba ipsa reddidit. Cum ergo in mundum universum prædicate Evangelium omni creaturæ. quod autem ipse Christus ex loco in locum de trans baptismi; sed ex professione publica fuisse illis, qui baptizandi erant; idcò vult ita fuisse, qui jàm credebant sed Deum habere Deum, explicita professione fidei in Christum confitebantur ea. a gentilibus verò, qui nunquam in Christum in aqua nosse cœperant Deum, fidem in Christum.

Inst: I. Rectè igitur in nomine Jesu baptizandos fuisse ab Apostolis, legitur act. 19. q. s.

Sed: an: in nomine Jesu, id est baptismo à Jesu instituto et meritis ejus peccata remittente? Con: sed e solo Jesu nomine invocato. Nam: Quadetur hæc obiectio tum ex eodem loco Scripturæ, ubi ipse baptismum Christi ipsorum baptismo Joannis; unde in nomine Christi baptizari dicuntur, ac Christum imitari. tum e Patribus, ut S. Joan. Damas. l. 4. de fid. c. 10. et Facundus Hermian. l. 1. c. 2. pro. 3. capit. Eulogius apud Photium cod. 280. qui ex propriis verbis nostra ipsa sententiam probant. ely verò Ep. Ep. nos Lyon: Ep. 73. ad Iubaian. S. Aug. l. 2. alia 3. quæ Maximin. c. 17. et aliis ibi mentione fieri Jesu Christi docent, in quibus alia ipsa comprehendunt, seu in et Christi quoque baptismi adjungunt, ait S. Lyon: ut habet S. Aug: et tamen illi non dicuntur baptizati nisi in nomine Patris.

Inst: II. S. Hilar: l. de Synod ait: ne postremò Christi se periclitentur in crimine, qui baptizati in nomine Patris et Filii sunt, tantum in nomine Jesu baptizantur. q. s.

Resp: Con: ejus. Nam sententia S. Hilarii est, de non transeunda, vocem homoousion in ea eliminandam, quia vetitam à quibusdam Patribus, et quod probandum, varia profert sua comprehensa, ubi in quadam malabula in pravum sensum detorquentur, nec ipsa eliminantur. quippe ibi legitur Christos baptizatos in nomine Jesu, si negari velimus, Christoli reperiantur in crimine, quasi à observarint, præscripta à Christo formam, ut ex ipso in oratio liquet, idem est, tantum in nomine Jesu baptizaverunt, ac, intra in nomine Jesu baptizatos legunturus et ipsum annotarunt Ep. S. Clarom. Et Hilarius ita supponit, Apostolos baptizasse in nomine S. Trinitatis, aliàs pernecessarium illorum et semplum introuisset, ad probandum, in ea docem vocem aliquam eliminandam ob ambiguam significationem, pravam illorum intelligentiam.

Just: III. Nicolaus I. refert dist. 4. de consec. can. 24. ita legitur: Si in nomine S. Trinitatis vel Christi, sicut in actis Apostolorum legimus, baptizati sunt fideles, nunquam damnare, ut S. Ex omnibus Ambros. l. 1. de sacr. S. C. D. Quod ea de denuo baptizandos. Et.

Quod nemo, Nicolaum de sola baptismo, sed de fide baptizandi loqui, quia primus a, nomen quod vocat in S. Trinitatem, aut in Christum, quia nominando Christum, intelligitur in alia persona: et hoc responsio breviatur ex eo, quod testimonium S. Ambrosij adducat, quem ibi de fide baptizandi loqui, demonstrant Ill. S. Maurist. Tom. 2. oper. Ambr.

Quod alij Nicolaum ut privatum doctorem non ut Bonifacium Sanam de baptismo sola opinionem proposuisse, ex qua premunt quod sua sententia duci non potest argumentum. Et hoc responsio vel ex eo bona demonstratur, quia ei ita, Bonifacius eo loco de sola fide de ministro baptismi interrogatus fuerat, an scilicet valeat baptismus a Pagano vel Judaeo collatus. In eo igitur illis definitio irreformabilis est, quod habeat legitime baptizatum in a Judaeo vel pagano non esse rebaptizandum; ex eo autem, quod obiter et ut privatus D. tractat de sola, jus nullum eruit.

CAPUT. V.
de ministro Baptismi.

Minister alius est ordinarius, qui jure ordinationis suae et accepto a Deo potestatis baptizandi jus habet. alius extraordinarius, et ex delegatione, cui ejus officio quando urgens baptizandi non potest, et tamen ab eo, qui ordinaria habet potestatem, delegari potest. alius minister ex necessitate, qui nisi urgente periculo mortis, cum de facto id onus ministri, sacramentum baptismi administrare est. alia autem est administratio publica et solemnis, quae adhibitis certis ceremoniis peragitur. alia privata, quae sine ceremoniis fit. Denique administratio baptismi potest considerari vel ut valida simul et licita, quando minister baptismo non peccat, vel ut valida tantum, quando etsi alium peccet, verum tamen praestat ritum.

Quæres I. Num valide baptizare possint?

R. Catholici docent quilibet hominem, sive clericum sive laicum, sive virum, sive mulierem, sive fidelem sive infidelem valide baptizare: cum apertur Calving. l. Instit. c. 15. § 21. et Græci quidam recentiores, a quo Arend. l. 1. c. 2. qui tamen in hoc officium nisi ordinatos valide baptismum perversa ratione docent.

Prob: 1mo Conc. Later. IV. c. 1. Certe baptismum in sta Ecclia à quoungs rite collatum proficit ad salutem, et Hor. Decret. approbat baptismum à laico v. muliere, = mio m à pagano v. hæretico collatum, dum ordo sima = tenet Ecclia.

IIdo ex SS. PP. Tertul. l. de bapt. c. 17. aliquem m laicis = jus e baptizandi: baptismus quippe Dei cuiq ab oiby exer = cers potest. et S. Aug. l. 7. de bapt. c. 53. generaliter asserit verum et baptismum rebiumqs et à quoungs vero Christi fideli datum. Tio: ex eo, quod Ecclia Latina Græca, ut ex Jezem: Latin: Gram. demonstrat arcum l. 1. c. 10. mio m Calving habetur l. c. § 20. ab ipso ferè Ecclia exordio usu recepta, ut in periculo mortis laici baptizarent.

Dices I. Acta et SS. vacuunt mulieres ab oi sacro et divino ministerio: g. s.

R. d: an: ab oi ministerio solemni et publico. Can: pri vato Nan.

Dices II. Concil. Elyerit. c. 38. ni Gaico ut valide baptizet ingnit, ut sit semel ng. g. s.

R. d: an: Valide precise SS. an: validissime et licite Can: s.

Instatis. Deo SS. anti qui hæreticos posse valide baptizare dicerunt, quia hi baptisma, quem in Ecclia recepserunt, non amiserunt: qui supponebant valide baptismum a posse fieri a n baptizato.

R. d: an: concesserunt ergo ad hominem, sen ex prejudicio adversariorum gratia eis concesso. Can: ex pia Ecclesiæ N. an: s. palmare quippe rebaptizantium dincinum erat: nomo det quod n habet. quo profuit hæres est sunt ad prejudicium, baptisma ab hæreticis collatum valuit, quia et ipsi baptismum habent.

Quaeres II. An, qui valide baptisat, semper licite baptisat?

Sp. Respondeo. Inferiores quippe Clerici licite et lapsi ministerium extremae necessitate et quidem absque solemni ritu licite baptisant, quia a Sacerdote ministri et nefrate. Si nefrate contrahit S. Pier. Dial. adversus Lucif.: Sering in licere laicis baptizare. Hic tamen teneamus ordo, ut clericis laicis, et feminis praeferamur, nisi ignorantia viri, vel pudoris ratio aliud exigat, licet ubi infans in ea ob in lucem edit. quia reverentia sexto debita exigit, ut dignioribus praeferantur. Quam autem velim in baptisent parentes in morbo detentis filium, quod aliquando repentinus fuit vir, sive mulier, qui baptisat: alias gratiae sent spiritualem gratiam, quae fuit in illum matrimonii interdicerer. ex Con. Trid. sess. 24. de reform. matr: c. 2.

Quaeres III. Quinam sit minister ordinarius et extraordinarius baptismi?

Sp. I. Tuerunt quidam apud Epiph. haer. 42. et 99. qui ordinariam solemniter in baptisandi potestatem tribuerunt viris mulieribus. verum pro baptisandi solemni ritu Episcopis generaliter datum est, deinde Presbyteris in communione tamen absque Episcoporum authoritate. Ima nam liquet ipso ex Conc. Carth. ubi a presbyteris, quorum hucusque sunt Episcopi dictum: baptisantes eos nec alium dacent antiqui ut Tertull. l. c. Dandi baptismi jus haec tenus sacerdos, qui e Episcopi Presbyteri in tamen sine Episcopi authoritate. Antiqui solos Episcopos jus Ecclesiae tenuisse baptismum solemniter administrare varia demonstrant monumenta. primum petimus ea, quae olim in qualibet civitate et quidem quoque Ecclesia cathedralem unum constituit baptisterium erexerat, ut probant authores, praesertim Vicecomes l. 1. de antiq. rit. c. 8. nulla autem quae nunquam unus baptisterii, et quoque cathedralem structa non potest assignari, nisi quod olim soli Episcopi baptisarent. Zeda secundo ex tectis Ritueis, S. Greg. Ch. ep. 32. aliqui 32. l. 1. hortatur Romanum Fabrinum (ne Ravenna detinea et Blondum hortentur Episcopum, quod so obnoxie fieret, ut viatores itidem sine baptismate moriantur. Ayeriter in notis ad hanc epistolam S. S. Gaurii; quaque obnoxie Episcopo in Ecclesiae sine baptismate moriantur? quia baptismi ordinarius minister e Episcopo, et in illa solum civitatis Ecclesia in qua Episcopus sedebat, erat olim baptisterium. Zeda parte. Patet ex Tertul. l. c. et ex Conc. Flor. in Decret. minister ordinarius baptismi e sacerdos, cui ex officio apelit

baptisare. accedit et ratio, quia baptisare est in Ecclesiam recipere patronum e numero. Dicendum: non tamen absque Episcopi authoritate, quia licet saecularis ut ordinatus habeat baptisandi potestatem, non tamen jurisdictionem, qua omnis ab Episcopis accipere oportet.

Ad II. Diaconus e dumtaxat extraordinario ministro baptismi solemnis minister. affirmant quippe Ter. et Hier. l. 5. Diaconis absque Episcoporum jussione potestate baptisandi non esse. idem habetur can. 13. dist. 95. Diaconum absque Episcopo vel Presbytero baptisare non audeant. et neque in Statutis Diaconus, qui ab Episcopo quoscumque baptisabat, sine Episcopi jussione id fecisse non creditur. neque refert, quod in ordinatione Diaconi dicatur: accipe enim baptisare. quia in ordinis accipit quantum ad potestatem baptisandi ex commissione et delegatione, non autem per ministerium gratiae. unde in praedictis videtur, Diaconum absque delegatione solemniter baptisantem irregularem fieri, juxta C. 1. de clerico non ordinato.

Quaeres IV. An plures possint simul eumdem valide baptisare?

Ad: Nullum hac de re dubium est, si manum simul admoveant, verbaque pronuncient, ac rectam habeant intentionem. qui simul sham exprimerent intentionem, quasi unusquisque solus baptismum gereret. ideo dicendum, si unus ministrum aquam funderet, alter vero pronunciaret, quoniam quis verba proferet non adjuveret, nec posset dicere, ego baptizo, nisi enim alter praeiret.

Quaeres V. An aliquis possit se ipsum baptisare?

Ad: Negat. Ita docuit Innoc. III. C. 1. de bap. quia juxta institutionem Dei inter ministrum et subjectum debet esse discretio. et sicut in carnali generatione alius est, qui gignit, alius qui gignitur; sic in spirituali generatione alius debet esse qui generet, alius qui generetur. Neque obest, quod quis sibi possit administrare Eucharistiam, discrimen enim est, inter baptizari et quicare, quemadmodum inter gigni et nutrii.

Quaeres VI. Quale peccatum comittunt laici vel mulier obstetrix si praesente clerico in casu necessario baptizent?

Ad: Si laicus, sed presbyter mortale peccatum patratur, quoniam ille baptismum ministrat e ex officio, nec fas est alieni alienum munus in se gratis usurpare. Si vero duntaxat adsint inferiores clerici, venialiter non peccari videtur, quoniam hi ex officio baptisare non noverunt, neque videtur jus alienum, nec sed servo notabilis irreverentia.

CAPUT. VI.

de Subjecto Baptismi.

Solum igitur Viatorem esse subjectum baptismi patet apud Ca-
tholicos unicum Viator, sive infans, sive adultus, hic sive vi sanus, hic insanus,
amens, furiosus, energumenus sed, extra quibus de quemlibet
adultum, cujuscunque gentis aut status, sit sive sanus sive insanus,
existat, si dispositionis intra emancipationis se carnerit, cum Ba-
tismum poscitur, baptisari debeat. Non enim est Judaeus neque Graecus
non est servus neque liber, omnes enim vos unum estis in Christo Jesu.
Gal. 3. Et nemo à Christi gratia alienus est, qui pro vita mori
voluit. unde in ait Syricus Basilius. Ep. 1 ad Amphilochium Tarracon.
C. 2. quicunque in cujuslibet generalis agnitionis ~~tempore~~ defecta
=cem incederint, eorum quos potuerint momento temporis
=expedito regenerari praemia glorentur. nisi in Infideli
demuriscentia. 1. si tamen aliquorum testimonio de eorum vo-
luntate baptismi suspicioni qui sint conveniunt ex Con: Carthag.
III. C. 34. pariter catechumenus, si ita morbo oppressus sit, ut
nequeat signo aliquo certo petere quod, baptizetur, quod ipse
in fide jam nota voluntas sit. ex Con. cit. et S. Aug. l. 1. de adult.
grag. denique energumeni, amentes et furiosi valide et licite
baptizantur, si dum quam tale sua ante fuerunt; quia tunc eis
prodest fides Ecclesiae, ut postea de parvulis dicemus. baptizari quos
possunt, si petierint baptisma et antequam in eum statu incidi-
derint, aut dum habuerint liceta intervalla. Sed si eadem ante
furentes baptizari nequam potuerunt. ex C. Elaptiens. de Bapt.

Extra gravem jam quoque et morbos, quod extra pa-
tum mortis non ex baptizandos, neque vivos pro mortuis bap-
tizari posse. hinc dictum Apostoli 1. Cor. 15. alioqui qui facient,
qui baptizantur pro mortuis? hunc tenuim tacet, si mor-
tui non surgant, ut quid pro illis multi affiguntur, dura
et acerba sustinent &c. jam enim ab initio huiusmodi: dicunt,
p. baptismum non nisi in Sinis statuti affectiones gravales. &
haec extra gravem jam sunt, sed utrum insanus sint capa-
ces baptismi, aut eos baptizari expediat, ortus non apparet. Secundo
XX. Quin Metrobrisiam Secundum licere hodiernum genere ministra-
quem autem secundi libri Analytica. Nimirum volunt; Semel
existimasse, satis esse baptismum ad adulta eadem differre.

Conclusio.

Licitum, imo ꝓprium è parvulos baptizare.

Prob. I. pars I. Ex Scra. Infantes sunt capaces regni cælorum dicente Do: Sinite parvulos venire ad me; in quibus è omnium regni Dei, et parvulos, nuncupat, verbis graecum Spectat infantes ut omnis, et tenera, sterq; lactantes. Si sine baptismo regnum cælorum obtinerent, n probat. Jo. 3. ꝓ fin. Dominus verba: nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei, ubique sim obligat baptismi praescribitur. Deinde ea ratione legitur: quod natum è de carne, caro è, quod natum è ex Spiritu, spiritus è. Omnes ergo aperte, posse renasci spiritu, quisquis baptismo carne: ergo et infantes. quod firmatur exemplo Cyprianum, qui integras familias baptizabat lectum. act. 16. Lydia purpuraria cum tota domo sua baptizata è. ibid. omnes qui in fortis carcere. ibi. c. 16. Apostolus baptizatus se baptizabat Stephana domum: at n verisimile è, in his integris familiis n extitisse infantes.

Prob: III. Ex CC: Milev: II. Sen ut alibi placet Concil. Africa plenarium an. 416. celebratum definit: praecipit, ut quicumq; parvulos ducentes ab uterio matris baptizandos negat, sit anathema. Sy. qui. Trid. Sess. 5. can 4. eandem Africam tenet.

Prob III. Ex PP. Ubi zn C. 6. ep. ad Rom. Ecclia, nihil traditum ab hostis suscepit, ꝓ parvulis baptismum dare. S. Hieron. l. 2. adv. Pel. c. 39. Ecce etatem Domino Christus, ecce quid ex eum renatuntur, infantes et parvulos, et senes, et juvenes, et senores. S. Chrys. hom. ad Neoph. n infantulos baptizamus. Denique S. Aug. serm. 176. alias 10 de verb. Ap. de infantibus baptizandis parvulos ita loquitur. Hoc Ecclia semper habuit, semper tenuit, hoc à majorum fide percepit, hoc usq; in finem esse vecanter custodit.

Prob 2da pars I. Quia periculum aliquo damnandi, si quam interfere infans, si sine baptismo ex mundo moreretur, minime operatur fructum, qui ex sola baptismi accedunt. unde monet Sti. Greg. hic n. 7. parentes. ne infantes suos baptizandos differe nimium different; gravissime enim peccarent, si eorum diuturnum eos baptizandos patiuntur differre quibus dies differunt, atq; baptismo è vita migrarent. IIda Si aut ita ad baptismum expectarentur, multi malo circuitu ad veluti potativ dabiti qui recuserent eo baptizari, aut baptismum ad extrema usq; aetatem different: quod utrumq; Christi periculosum è, hinc ne occasionem arripiat impedientes, optime ait S. Greg. nazi. or. 40. ne infans Christi differatur ab ipso unguiculari.

Solv: Objectp.

Objicies I. Qua ja pri: Quia mandatum Christi ita dumtaxat sunt baptizandi, qui docere possunt: euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos Matth. 28. qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit. Marci 16. ergo parvuli, qui docere aut credere nequeunt, non sunt baptizandi.

R: N. an: Nam ipsi in locis maxime de adultis agitur; mitiuntur quippe Apostoli ad Gentes idolatras, quae utique ante baptismum docendae erant; sed non prohibentur hac mandato baptizare infantes. docendi itaque sunt adeo, qui intelligere possunt, baptizandi sunt ex, et ab eis, qui credere possunt, fuere gerenda, ac ab ijs qui pro aliis credere et profiteri ex exemplo fit manifestum. ut circumcisionem accepit Abraha adhuc fidei praecedente, non praeceptum, ut circumcidere tenetur filios Abrahae ipsoque adeo infantes circumcidere proculdubio ad Christi jussum de hac ceremonia Christo mandato instituit; nunquid parvulos incapaces hujus institutionis religiat incircumcisos? sic S. Aug. l. de bap. c. 24.

Denique in infantes, dum baptizantur, fidem vera, quam Ecclesiam Christi et suos Sacerdotes, ut centies repetit S. Aug. ut hujus fidei inter fideles veraci numerantur, ut definit Con. Trid. Sess. 7. Can. 13. nec mirum est, quod aliena fides eis suffragetur, dicente Ambrosio ad S. P. serm. 294. aliàs 14. de verb. Dom. ut ad aliena verba sanentur, quia ad factum alienum vulnerantur.

Objicies II. Si infantes baptizandi sunt, debent in ad Eucharistiae sumptionem admitti; sicut enim dictum: nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei: nisi manducaveritis carnem filii hominis et sanguinem ejus, non habebitis vitam in vobis.

R: N. seq. ch. Differunt quippe praecepti diversa vocatio a fide; quoniam Christus his verbis de altari loquitur, ut in priori praecepto; sed ut de 2da quellat adultos.

Objicies III. Ora 2d. par: Sed omnis ex uno homine ortus baptizatus est: ergo quisque in hanc eadem baptismum differre nequit.

R: N. ex jam: cum enim Dominus dixit, ait S. Greg. Naz. l. c. quaestio à te soluta est; parvulus ipsamet erat, nec quicquam mugebat. sic autem in hac particulari veniunt, ut hinc corruptioni subjiciantur, nec in transitione mentis excessum hinc in Sing. Dru. Ch. 7. Can. 12. Anathema sit, qui dixerit, neminem ac baptizandum esse, nisi in ea aetate, in qua Christus baptizatus est.

Objicies IV. Tertul. l. de bap. c. 18. cum alijs nonnullis satis existimavit, baptismum differendum esse ad majorem aetatem: ergo

R: N. ejusdem. Nam in hac deseruntur à religiosis Sc. et a vita Ecclesiae, utpote qui infirmis ad morum ad suam protandam opinaem utentur argumentis.

Objicies V. Multi sanctitate officii baptismum ad provectiorem aetatem differebant, ut testatur Ambros. p. de S.

Respondeo: Particularia quidque Annalium facta in exemplum et authoritatem trahi non debent. et licet aliquorum, qui baptismum differebant, ut ad eum e gravis morbi periculo deponerent, praetexta laudarat Ecclia, in tamen probarit ostium, unde si postea id supervenientem infirmitatem in lecto quelleretur baptismum suscipere, irregulares habebantur.

Quaeres I. An infantes baptisati debeant ratu habere baptismum grandiores facti, ut obligatos ex eo provenientes in se suscipiant.

Respondeo. Ejusmodi Trid. Sess. 7. can. 14. anathematizat eum, qui dixerit huiusmodi baptizatos cum adoleverint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine cum baptizarentur, polliciti sint. tum quia eos et singuli tenentur in sine testimonium spontanee ad baptismum suscipiendum.

Quaeres II. An infans in utero materno existens valide baptizari possit.

Respondeo: Sylv. arg. n. 5. Ex S. Aug. Ep. 147. alias 57. ait; nemo in utero materno includi baptizari debet. quia, ut ibidem ait arguit: nec renasci quisquam potest, ante quam natus sit. praeterea deficit inter Ecclia mentera, quod sit p baptismum, e eum habeat eorum, qui prodierunt in lucem, et fruuntur caelorum haeum aperto, qui in Ecclia visibili cetum possunt cognosci p quae de infante adhuc materno in utero existente dici negantur. ex hac in legitur, infantem valide in baptisari licet initio puerperii apparuerit uteri oblum, et infans potest p syringulum aut aliquem aqua plenum. itaque apostolus ut baptisem secundum a ligna parten quisenti exstitio matere prodierit, ut valide abluit potest. qui ex quidem infans cognoscitur ait Sylv. arg. l. c. et matris tineatur periculum, baptisetur in capite, ne cum postea nullatenus baptisanda. et alium mentem prorumpere, quae prudent magnum inter eo baptisetur; et si natus vixerit, sub conditione iterum baptisandus erit. vide. dicta. C. 3. a. 2. q. 2.

Quaeres III. An mater praegnans aperiri debeat, si medici de ejus vita desperant, ut spiritali infantis saluti quelatur?

Respondeo Sylv. arg. l. c. nunquam vita matris in periculis aperiri debet ntergi; gravis enim crimen est innocenti mortem inferre. sic ergo si hoc tunc defecto Matris utero carnis extraheniq et fodq, cum mater extrema obierit diem.

Quæres IV. Quid agendum, si mulier enitatur monstrosum?

R: circa monstra baptismatis maxima cautio adhibenda est, ac si fieri potest, quisnam erit Baptisandus: cæterum monstrum, quod talem, aut qualem hominis speciem præferat, baptizari non debet, quod possumus dignosci potest ex carne tantum nuda. Si vero hominem ex sola figura humana habitantem tenet, baptizetur sub conditione. Si gemelli ex id monstro adnati sint, quod dicuntur, si plura præsertim omnium capita, aut plura pectora sint distincta, baptismate regenerandi, nisi externa notitia quæ dat, ut tingantur solemni his verbis: ego vos baptizo. Si vero duarum personarum certum negneat dignosci discrimen, hinc dabit primum ex monstri parte, quæ tempore certius denotat, absolute baptizari, altera deinde sub conditione, ut vitetur reiterati baptismatis sacrilegium. ita Lit. ap. C. c. vi infinet. S. Carolo.

Quæres V. An infidelium infantes invitis parentibus sint baptizandi?

R: I. Licite baptizantur, quia ratio baptismi ubicunque verbis Evangelicis geritur; nec requiritur voluntas parentum, ut infans regeneretur, quasi ex spiritu S. nisi operantis beneficium gratæ si semel tradit S. Aug.

R: II. Licite non baptizantur invitis parentibus infantes, si etiam parvuli sint Lentiles subiecti, quoniam in eo casu possunt iure gentium vendi, si ergo non à patria protecta separabit, quia possunt servitio invasit, poterit enim parentibus relinquitur, solummodo parte facti subiciuntur.

R: III. Licitum non est baptizare infantes infidelium Christianis principibus, tutori subjectorum invitis eorum parentibus, quia illud efficitur, quo violatur aut jus naturale, aut reverentia, quæ sunt debetur, hoc fieret in casu proposito: nam si parentes hi baptisati relinquuntur sub patria potestate, si ab ea subducentur: si ipsis violatur reverentia Sancti, et manifestum periculum subversionis ex parte parvulorum, et quemadmodum ex parte parentum: si ipsorum violatur jus naturale, quod habent parentes in filios, donec hi ad usum rationis pervenant; ergo enim sunt infantes magis spoliari possunt, quam cæteris bonis, quibus ipsi fruuntur.

Excipiuntur tamen jure infantes in mortis periculo constituti, quos Christiani viri solent mortuum agere sinas, quorum baptismate non exploratae priuis parentum opera. ea quippe in casu, nulla inferitur injuria Sancto, ac mors ipsis quasi minister baptismi geniteris filios eripit. ado infantes, quia à parentum gubernio ita separantur, ut eo potestatis patriæ cessat usq, quem se à piratis capiatur Turcarum triremi, eoque vecti prædili ad nostra traducuntur libera; nam hoc in casu liberi parentibus periculum. Sed

infantes, vi quo ad baptismum quantum parentum alterutri; quia cum ubique habeat jus instituendi prolis, proferenda est voluntas justa injusta in favorem prolis. ita Lenzi Con. Tolet. IV. can. 63.

Dices. Eterenim infideles, dum prohibent baptismum infantum suorum abutuntur patria potestate: ergo

R: Negam. quia abusus ille est ortus aliqui superadditi ordinis, in quo principis civilis nullam habet jurisdictionem: sed neque Ecclesia quippe ut eum non spectat judicare de iis, qui foris sunt. 1. Cor. 5.

Quaeres VI. Sed quid faciendum, si hujusmodi infans rejicit baptismum sit invitis parentibus?

R: Secluso periculo religionis Christiana abstrahendus est a parentibus, si adoleverit, ut erudiatur in fide Christiana, quia per baptismum Ecclesia in eum acquisivit jurisdictionem. ita Lenzi Con. Tolet. IV. Can. 60. fabiter tamen baptismus peccat mortifer. dixi: Secluso periculo quia tenetur religiosus quae praeferri debet bono privato.

Quaeres VII. quid sentiendum de baptismo campanarum.

R: Benedictio campanae datur data typhae baptismo, quatenus idem est ac abluto; in baptismo operatur fides verborum et producit gratiam. sed vulgaris et huic opinio, campanas intra saeculi V. usurpatas a S. Paulino Nolano, ac prosterea campanas et nolas a nola campania urbe fuisse dictas. quantum attinet ad usum campanarum, fideles earum sono arcentur: quoties enim tempore ad Ecclesiam signo alicuno fideles qui pari pacta in veteri lege tubis argenteis ac erectilibus Num. 10. pro quibus substitutas campanas Sacris Ritus Hazeq de divinoffic. Solemne duae campanae benedictionem antiquam et probantur ex ritualibus antiquis. 10. cujus Cardinalis Bona l. 1. de rebus liturg. c. 22. Mattonig l. 2. de anti rit. c. 21. Ita illa benedictio imponitur campanae nacn, ut quasi voce alicujus sancti populus Christianus procedat, eoque misericordiae prorsus pertinatur insidiis inimici, tragor granedinum, procella turbinum et vinagotur, quemadmodum lapis quem Jacob erexit in titulum, nempe quia consecratur in Dei cultum, et lavatur et circumdatur limpido mundo in S. olei venerationem.

CAPUT VII.

de Necessitate Baptismi.

Necessitas alia est medii, alia praecepti, prout sepe dicimus. Necessitas autem baptismi est tam parvulorum quam adultorum. Denique baptismus considerari potest relatus in se et in voto. votum vero rei alicujus obtinendae dicitur esse desideratum, quod rei gratiam supponit; aliud implicitum, seu generale, implicite dicendo, quidquid a Deo praeceptum est, supponitque spectam in Sacramento.

Articulus I.

An et quomodo baptismus tam adultis quam parvulis necessarius sit?

Pelagiani, qui existentiam peccati originalis negarunt, sequenter asserverunt, baptismum prorsus non esse verum necessarium medium. Calvinistae aliique Novatores autumant, filios fidelium salvos fieri absque regenerationis lavacro, amplectendo quae Lutherani per sola fidem. Socinianis denique multa alia baptismo necessaria esse fingunt, praeter institutionem et doctrinam.

Conclusio.

Baptismus tam parvulis quam adultis ad salutem merito necessarius est.

Prob. I. Ex Scra. Jo. 3. ait Chr. generaliter: nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sto non potest introire in regnum Dei. Ergo sine baptismo aeterna salus obtineri nequit, et propter verum et necessarium medium, quod ille [illegible] nullo ait S. Ambr. l. 2. de Abrah. c. 11. nullum excipio, non infantem, non aliqua praventum necessitate.

Prob. II. Ex Praxi Ecclesiae, quae magna semper cura providit, ne Catechumeni sine baptismo e vita decederent, et nisi infantes recens nati quamprimum baptizarentur. ut ex Conc. Carthag. Cap. 13. alias 18. ad Cler. et Concil. Carthag. III. Can. 3. 4.

Prob. III. Ex SS. S. Cyrill. Hierosol. catech. 3. Si quis non baptizatus fuerit, salutem non habet. et S. Aug. l. 3. de anim. c. 9. nolit ergo quisquam tradere infantes antequam baptizentur morte praventos, praesertim propter originalium mundae istam peccatorum. S. ipse ex Cathecis. Romano merito tenet. Trid. Sess. 5. can. 4. anathemate ferit eum, qui dixerit parvulos nihil ex Adam trahere peccati originalis, quod regenerationis lavacro mundetur ad vitam aeternam obtinendam. et Sess. 7. can. 5. eum, qui dixerit, baptismum ad salutem non necessarium.

Prob. IV. ex Ratione. Nemo nascitur ex Adam, nisi primuno decisti et damnationi obstricti; nemo autem inde liberatur nisi renascendo ex Deum, ut dictum in locis gra. Pelag. demonstrat S. Aug.

Dicar I. Ex verbis Jo. 3. Supr. lam. non magis argui possit respectu baptismi necessitas medii, quam ex illis, nisi manducaveritis carnem &c. respectu Eucharistiae: ai haec absolute seria non e: gsp.

Ex Nicoll: Nam ex ipsa subjecta mata ratio disparitatis patet; quippe non hypothetice, sed solum baptismum ad vitam spiritualem necessarium; ille autem, qui Eucharistia carent non e, absque medijs vitam aeternam posset assequi. unde ille necessitas necessitate medij; haec vero non nisi necessitate praecepti.

Dices II. Act. 10. Corn. alique nondum suscepto baptismate recepserunt Spiritum S. q.s.

R. Negam. quia licet in his singulari privilegio Deus praeoperetur baptismum, veruntamen hoc visibile signum dari potuit ut ait S. Aug. q. 23. in Num. quare ea posea baptizatus. l. c.

Ex his colligitur, voluntas in neophyto praecepti servari ad suscipiendum baptismum. ac quisque teneatur adhibere ea media, quae ad executionem finis sunt necessaria; adulti itaque habentes libertatis usum, si illis annunciatum sit Evangelium, praecepto suscipiendi baptismatis obstringuntur.

Articulus II.

An Baptismus Flaminis seu ardens baptismi votum suppleat vices baptismi aquae tam in adultis quam in parvulis?

Praeter inter Doctores tam veteres quam recentiores nostrates baptismi aquae defectum negaverunt in nostris in adultis vices ejus et votum charitate formatum supplere posse docuerunt; sed hannadis et alii. Extra hunc quidem inter Catholicos, omnes viatus in parvulis et fidem seu votum parentum sine baptismo posse q.s. in salutem

Conclusio.

Votum baptismi charitate perfecta formatum supplet in adultis in autem in parvulis nostalem baptismi aquae.

Prob. 1a pars I. Ex Scra. Jo. 14. qui diligit me diligetur a Patre meo, et ego diligam eum. Cant. 2. his quidem ego vinctus verit non Dmm. Sabig. dil. et 1. Cor. 4. Charitas operit multitudinem peccatorum. q.s.

Prob. II. Ex Trad: S. Ambr: in orat. funebri Valentiniani ait: Ecce nemini vigili angor vos dolere, quod non acceperit Sacra baptisma vis. ad quod ita votum habuit, ut haberet et gratiam, quam dilexerit? certe quia mortuus accepit. S. Aug. l. 4. de bapt. c. 22. docet, fidem praeponendam esse, si forte ad celebrandum mysterium baptismi in angustiis temporum succurri non potest, id, quod ex baptismo deerat, posse supplere.

Prob. III. ex officiis Ecclie. Jo. Conc. Trid. Sess. 6. c. 4. docet, sufficiam sine lavacro regenerationis aut ejus voto fieri in gratiam. Similia Concilium Sess. 7. can. 4. porro votum illud dolet et contritio, si baptismi praecepto ejusque nostros quoque; impletum vero, quod semper in charitate perfecta includitur: quod minime liber ignorantia. ubi haec Praeji ipso in Sto V. proscriptum fuit: Charitas perfecta in catechumenis potest ac sine remissione peccatorum.

Prob IIda pr. fides votumq; alienum parvulis prodesse nullatenus potest ad delendum peccatum originale; in quibus et institutione sua et opusculo, quoniam scriptum n. a. ore ex medium à Deo pro originali peccato institutum: neq; ex operantis, siquidem nemo potest alijs promereri gratiam primam, nisi de gratuito gratiam dilectionis vel Deo excitante in impijs primam animi affectionem, sicut, charitatem et gratiam incapaces sunt infantes. Et sic unde gratia opinio, quam defendebat Cajetanus, ipsum Pij V. et alij condemnarij et exploserunt.

Sol V: Ob:

Obji: I. gtia jam pz: fo. 3. absoluta nostras baptismi aqua ministratur; S. Greg. Nazian. S. de mysl. C. 4. et Stng. Petrus in Lodis docent neminem degni salutem sinis p baptismum: Q. d.

R: D. an: Nostras baptismi v in re et in voto, vel ex explicatu Trid. Sess. 6. C. 4. C. an: in re dumtaxat. Nam p. quod Conc.

R.d. m: Ideo, et votum parentum cum visibili sacro C. m: sine visibili sacro. N. m: p quorunq; ergo semper visibile sacro opportuit in parvulis exspectari sacrum orgie. ait, rectum. Aug.

Objicies V. Ex nostra doctrina sequitur minimum eos sine sua culpa perire infantes, qui sine baptismo morientur, quod divinae misericordiae videtur adversari glorariam. qs.

R. Dicam: Non enim perimus p defectu baptismi, sed p culpa originalem, quam ne quidem gratuitam, et quae in delata p baptismum eos a culpa damnaori idem efficit.

Dixi in genere: in re stabe. Quare extra hanc vorta baptismi in supplet ejus vices. quoniam in sincera cordis animi quae sic, tibi gemuitur sectum.

Articulus III.

An tam in adultis quam parvulis baptismum aqua p Martyrium supplari possit.

Martyrium generatim duo dicit, nempe tolerantiam mortis, et causam mortis. vg odium fidei; religionis p in adulti vero ratione regitur, ut mors voluntarie et sine suppliali accipitur.

Gnostici et Valentiniani glorierunt nullam ee martyrij meritum nisi clementiam ee pro Deo mori. ut testatur Tertull. in corp. c. 1.

Conclusio.

Martyrium supplet baptismi vice in fidei in adultis sed in in parvulis.

Prob: I. Ex Scra. Math. 10. qui me confiteb fuerit coram coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo. et c. 16. qui perdiderit animam suam p me, inveniet eam: ut adulti, qui in odium fidei occiduntur, Christo confitentur, vino et parvuli, in quidem lapsuro sed moriendo. ut canit Eccles. de infantibus Bethlehemitis, perdentes vitam temporalem p Christum. qs.

Prob II. Ex Trad. PP. me quodd adultos Tert. l. de bapt. c. 16. ait. Et quidem notis in secundum lavacrum Ingnis dicit, hic e baptismo, qui lavacrum aqua et in acceptum repraehendit, et perdetum recipit. S. Cyrillus Hier. catech. 13. si quis sa baptisma salutem in habet, praeter solos Martyres, qui p sine aqua coelesti regno praeminent. ado quod parvulos. Tota antiquitas infantes pro Deo ab Herode occisos ut veros Martyres venerata est. cujus rei testes sunt orig. l. hom. in diversi hom. 3. horum p infantium: / memoria semper in Ecclesiis celebratam secundum integrum ordinem Sanctorum, ut innocuit Martyrum p Deo cuiusdam. S. Irenaeus l. 2. c. 19. adversus haeres. de puerorum esse ait: ipse

= infans cum esset, rapiebatur homo Martyres parans
= Christo interfectos. Denique S. Aug. l. 3. c. 13. de lib. arbit.
= Si enim frustra in infantes illos, qui cum Deoth necando
= ab Herode quærebatur, in honorem Martyrum relegatos conten-
= dat Ecclesia?

Prob III. Baptismus repræsentat mortem Christi. Rom. 6. qui
quæ pro Xto sunt signum, cum sint tantum figuræ, sed re
ac vertate referant mortem Xti, sic baptismus enim, sed baptismi
baptismo gloriosissimo martyrio dicendus sit.

Dices I. Generalis è sententia Jo. 3. nemine salvari
sine baptismo aquæ, saltem in voto suscepto; quod iam affirmat
Conc. Trid. sess. 6. c. 4. & 9.

R: ad 1m. cum S. Aug. l. 13. de civit. c. 7. qui dixit: nisi
quis renatus fuerit ex aqua & alia sententia Chartusiensis
sacri excerptos, ubi dixit: qui me confessus fuerit & alio loco
qui prodiderit eam sua &c. ad quod dicendum, Synod. Tru-
lanum de re medij, sine quibus ad æterna ordinatur obtineri
nequit.

Dices II. Quod est separum nestle medij, & alius supplari
in posset: ut baptismus aquæ ex vt. 1. Petri 3. separis &c.

R: d. ad: Quod est separium è nestale medij, si medium sit
internum salutis, et è gratia sacram. C. ad: si sit externum,
qualia sunt sacra. N. ad: media quæque externa, tendunt à si-
fera Dei institutionis voluntate ea ordinatio ad media interna
salutis obtinenda, quæ cum aliâ viâ obtineri possint, media
externa sine supplentur.

Dices III. S. Cypr: Ep. 74. ad Jubaian. eos redarguit, qui ab
baptismo ad Martyrium properant: &c.

R: N. ogam. Nam baptismus aquæ suscipi debet, cum possit,
ejus vices à supplet Martyrium sicut necessitate.

Quæres I. An in infantes in utero matris inclusi, dum
simul cum matre per fidem occidunt, justificentur.

R: Affirmè. Non enim ad martyrium requitur nativitas ea ubi
cum illud in sit secunda nativitas supponenda imam. nec mor
quod infans in utero clausus simul cum matre in certatur baptari,
nam cum sit persona à matre distincta, separatim S. fonte ab-
luendus è; at matre per Sanguinem, ut infans quia ex est, vera
Xti causa infinitur, nec in materno sed proprio sanguine ab-
luitur.

Quæres II. An Martyrium ex opere operato baptismum
aquæ supplet.

R: Affirmè. Id erinicitur, imo ex Martyrio infantium
illud enim ex opere parvulos justificare (ut dum de re post.

2do ex S. Bn. qui martyrio aparang baptismo. quicunq; in n precepto re ge=
=neratio lavacro; ait S. Aug. l. c. pro Sti martyrii morientur, sibi ei valet
=ad dimittenda peccata, eadem si abluendum ponle baptismatis, sed alij Martyrium
appellant baptismum lavacro aqua praestantiorem sed omnis ed ad quasi bap=
tismo, signum n ex se sed ex vi christi sic ea suscipiend, n separatur a bpo flumen.

Dices I. 1. Cor. 13. tradere qq ad flamam, et qui charitate n habet. Nihil
prodest: qo martyrium ex operibus duntaxat pertinet.

Rs. Negam. Nam libenter fatemur, in adulto ad Martyrium requiri amorem
initialem, quem ab eodem quoniam bnm dispositione ad gratiam; praestantium
cum mors magnam dicit martyrium, nisi prudo operabitur. Sed ex hac ratione
Martyrium h de ipsa efficax ad delendum peccata, ita et ecclesia distinguo baptis=
rantur in adultis ad baptismum q licet ipse ex opere operato operat gratiam.

Dices II. Si Martyrium ex opere operato gratiam, sed est erro: absurdum q: qo
Rs. Nego ill. nam sortum, et habetur, sti noce. et gnat rely ad verbis;
in Martyrio autem deest utrumq; qo n sortum.

Dices III. Innocentes videntur ro petita ex infantum martyrio, cum prima
jubu haeredis excidentur, sacrificati fuerint ex circumcisos mysterio: et Rs.
Rs. Nan: sed quia verisimile est, eos fuisse circumcisos, qui in tota multi=
tudine occisi erant. Sed quia Ecclia eos ho bnm gnendat regeneratos, sed
in tnm in honorem Martyrium haeretos. ex appellat primitiae Sti victima,
Ferentum pregem immolatorum sed

CAPUT VIII.

de Effectibus, Dispositionibus, et Ceremoniis bptsmi.

Plures effectus speciales baptismi agnoscunt Catholici; plures ad hos in
adultis ad hos effectos speciales requirunt dispositiones, plures denique in eo
administrando adhibent ceremonias; quare hic amplitudo materiae postulat, praesens caput in Articulos dividemus.

Articulus I.

De effectibus baptismi.

Cum igitur eodem inter effectus baptismi tenet gratia sanctificans, quia in
cap. 1. Sectio ex opere operato gratiam praecedentibus: sufficienter demonstravimus.

Quaeres I. An in parvulis in baptismo infundatur gratia sanctificans?

Rs. Affirm. imo quid generaliter dicit, qui baptizatus, ita natus est ex aqua et
Spu, ad singulos baptizatos dicit 1. Cor. 6. abluti estis quia lavamini estis, et
S. Aug. S. habitat in vobis. 2do quia Patres Conc: Vienn. sub Clem. V. aden
tes generalem efficaciam mortis Sti; quo q baptismi applicatur omnibus
baptizatis, decreverunt eligendam opinionem, quia dicit, in parvulis infundi
gratiam informantem. et Synod. Trid. Sp. 6. can. 11. anathematizat eum,
qui dixerit, homines justificari sanctitate gratia et Christi. 3tio gratia S. Aug. l. 1.
de Peccatorum merit. dicit: Sty dabe fidelibus secretissimum hui Spiritu gratiam,
=quam latenter infunditur et parvulis.

Quaeres II. An in baptismo tam adultis quam parvulis infundantur
habitus fidei, spei et charitatis.

Rs. Affir. Id quippe affirmat Conc: Vien. supra laud. et Trid. Sp. 6. c. 7. generatim
declarat, in justificatione homo infusa accipiens fidem, spem et charitatem.

Et certè infantes baptisati inter fideles genuantur ex Leo. 7. com. 13. usque pp fidem habitudalem, cum de fidelibus nascantur incapaces. Bonig. l. 3. tng. l. 3. de peccat. mer. c. 2. Item in infantes trajici, de ut nascuntur p baptismum, affirmat. quod idem de Spu et charitate dicendum.

Quæres III. An baptismus remittat ora peccata?

R: baptismus tollit hæ peccatum orgle. Licet cu actualib. u. pæl. ja ex c. 5. Ephes. Xtg dilexit Ecclesiam mundans lavacro aquæ in verbo vitæ, ut exhiberet sibi gloriosam Ecclia n habente maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta et immaculata. 2do ex Ep. Leo l. de bapt. c. 1. ait. felix lectum a qua nostra, quæ a tuti delicto prisina cæli lapsis in vitam æternam liberantur. S. Fulg. ep. 82. ad ocean. dia sorte ab publica collationis sordes, parricidium ab Ecclia sanctæ regenerantur. 3tio et Con. Flor. in Decret. baptismi effectu e remissio oo in sæ orgis et actualis.

Quæres IV. An baptismus tm pœna peccati ablata remittat?

R: Affirm. ad quam Florent. l. c. baptisati morientes antequam culpam aliquam gravitant, statim ad Dei visionem pervenium. et Petr. Lb. 5. dan. 5. confess. nihil e damnatos ijs, qui vera gratia tenti sunt ejus Lti p baptismum, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu tali removetur. Bonig. l. 3. tng. l. 2. de peccat. mer: c. 28. si ultimo post baptismum lapsuri ex hac vita migrant, n erit eis, quod obstaculum Eliam tneat, Ecclia ostia, quæ fecerant. nec de ex gratia Ecclia, praxi nulla ungua pœnitentia seu pœna ap. tisati pro omisso peccatis postuenda imposita est.

Remanet tamen in baptisati concupiscentia ad agonem, morientibus usque nec n alia huj vita miseria, tum ut possimus intelligere ad alterum seculum premissa, quæ nunc sperantur, ex S. Aug. Retrac. l. 6. ut ut vitus in infirmitate glorietur, et crucifixerat Lto testimonium, sic peccati, ut id. S. D. l. 6. op. imp. cta Jul. c. 2. 6. et 29.

Quæres V. An baptismus Joannis fuerit ejusdem efficacia ac baptismus Xti?

R: Id affirmare n dubitant Doctores, sed falso nam, me jo. Mat. Joannes stari i. inquit, baptisari eos in aqua, ille vos baptisabit in Spiritu. quasi diceret: meg baptismus qng tantum a Deus, baptismus meus Xti pertinget adm, ad mg. Spiritu. S. quæ effundet. hinc n leg. mg. act. 19. S. Paulum Ephesi baptisasse baptismo Xti quosda discipulos Ephesi, qui dicerunt, se baptisatos in Joannis baptismate. quæro itaq. ait S. Aug. l. 5. qui: Donat. c. 10. si baptismo Joannis peccata dimittebantur, quid amplius præstare potest baptismus Xti eis, quos Paulus post baptismum Joannis baptizare? 2do Hieron. Ep. Dam. orig. in Joan hom 8. ait, regenerari in aqua Joannis Dei aqua Christum p Spiritum Sanctum fiebat. Ter. l. de bapt. c. 10. in actis Apostolorum invenimus, quoniam qui Joannis baptismum habebant, n accepissent Spiritum. Greg. ch. hom. 7. in Evang. Joannes n ejus sed aqua baptisat, quia peccata solvere n valet. hinc Trid. exactis matisa. Sum, qui dixerit, baptismum Joannis habuisse eandem vim cum baptismo Xti.

Sices. baptismo Io: datur Luc 3. baptismo poenitentiae in remissionem peccatorum.

Quidam: in remissionem peccatorum ex virtute baptismi.
Can: virtute poenitentiae, ad quam excitabat baptismo Joannis. Conveniebat datur in baptismo poenitentiae, id repetebatur, prout repetatur baptismo Christi. hanc responsionem tradit auctor. qui ad orthodoxos inter opera S. Justini. q. 37. scribens, dimittere peccata non in baptismate Joannis, sed per poenitentiam. vel aliter dicam: in remissionem peccatorum prout me futura. Deum, ad quam digne suscipiendum populis ad poenitentiam voce praecursoris excitabatur. Can: ideo N. dicit in remissionem peccatorum, inquit, ~~dicebat~~ S. Aug. l. c. ut ab eo baptisatis in me remittentur peccata, baptismo vero in omni baptismo id fiat. et c. hoc. Dial. adversus Luc. Joannis baptisma non tam peccata dimittit, quam poenitentia baptisma fuit, in peccatorum remissionem, id a futura remittenda, quae esset gratia per Christum et sublevata.

baptis

Instabis. Baptisma Joannis habuit gratiam maiorem
Lenaro et authorem cum baptismo Xti: ergo non effectum, aut: quia
interque gerebatur aqua; et quidem baptismo Joannis fuit hac
in nomine Venturi, act. 19. quia non deinceps alia, quia baptismo Xti
administrabatur, licet in nomine Dmni Jesu. Demum baptisma Joan
Denuo institutorem habuit, cum creatur ex aqua et Spiritu Sancto.

Respon: Frater meum quippe, quam in utrosq; eandem
esse; baptismo Joannis nihil gratiae ex baptismo Xti habuit; et qui
tam, ut vel minam Joannes admittebat; verba enim ac ritus ser
ac Joannis praecipuam secutus, non ad tram aqua et ministri
dominicam. Deinde Xti gratia generatur, sicut ipse ex fa
fra, multum distat ab ea quae in baptismo Xti administratur; ac
ut ergo non Xti; et Xti expressa mirabile Xtus Jesus
collatu finis, et gloriosa ge c. 3. demonstrarimus. Denique bap
tismo Jo. non alium praeter Joannis auctore habuit; hinc ag
nosci baptismo, sed cum ad ante Joannis nunquam, de qua
autem ex cielo, quia Joannes inferiorem ac mere caelesti dicere
eum in Xtum.

Quaes VI. An baptismo Xti characterem imprimat?

Respon: Affirm: momenta et ratio Dd. et Patrum varia in hac quae
C. 7. n. 2. ac probanda characteris existentiam in aliquot certis
allegamus; quae hic repetere ego non est, maxime cum Concilio
baptismi characterem demonstrant.

Recte autem ipsarum characteris baptismalis, ut ibi, quod
baptismo semel rite collato iterari non possit, quia nequeat demu

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

36.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

tratur jmo ex Scra Ephes 4. dctur: unus Dnus, una fides, unum baptisma. unum n solum specie, sed in numero respectu ejusdem Spsi; prout interpretantur SS. PP. Leo ad Dom Ravenn. c. 2. ait: Sicut unus est Christus, quotiens cogitur aliquis lavacrum, quod regenerandis Ecclia Christus e, bis suscipere, reclamante Catholica doctrina, quae nobis praedicat, unum in baptismate sectum. et S. Cyrill. Jerosol. in praef. catechet. ait: n licet bis hoc lavacro uti; unus enim Dnus, unum baptisma. 2do ex trad. SS. PP. pro oib sufficiat S. Aug. l. 2. de bapt. c. 14. quia est generatorij, ora et baptisari, an rebaptisari, judicare difficile e. 3tio ex Conc: Carthag. I. cap. 1. illicitas e Ecclesiae repetitio sacri, et sacri e à fide vera alienum. et Trid. Sess. 7. can. 11. si quis dixerit, vere et rite collatum baptismum veneno e illi, qui eum infidelis Dnm negaverit, etiam si poenitentia ductus fuerit credere omnia Xm. 4to ex Scra. baptismus e regeneratio, qd debet e una, sicut n nisi una e generatio. ita S. Aug. tract. 12. in Joan. 5to baptismus e similitudo et repraesentatio mortis Xti. Rom. 6. ai Apus semel tntum mrtuus e Xtus, qd pro. ita S. Basil. l. de Spsto S. c. 15.

Baptismus itaq, qui semel valuit n potest atque sacrilegio iterari. imo e crucificati et irregenitorum ab Ecclia habentur, ij, qui scienter rebaptisant aut recipiunt. C. 118. dist. 4. de gen. jmo jure civili extremo supplicio afficiuntur. l. 2. C. ne Xs bapt. iterentur. hoc tamen n intelligendum de rebaptisatis sub Politica: nam de quibus dubium e, utrum sint baptisati an non, vimovi absque ulla scrupulo baptisantur, his tamen verbis praemissis: si n es rebaptisatus. Sed Xs e baptisatus, ego te baptiso. Capital. C. 6. C. 184. et. c. 2. de bapt. Vid. Sict. tr: graec. l. 6. a. 4. g. 3.

Lucres VII. Quia sint religiosi effectus baptismi.

Pr. I. Per baptismum capaces reddimur suscipiendi religiosa sacra; ide quippe e ianua sacrorum, et sine illo veraliter sunt religiosi. 2do baptismus nos Xto tnqm membra capiti ejungit, atque in Ecclia sua fideli adsciscit.

Hos ex recensitis effectus baptismi refert S. Chrys. hom. ad Neophit. et ex illo S. Aug. l. 1. gra Pelag. c. 6. Charissimi Fratres nostri, qui renatuti sunt baptismate Christi, et cives Ecclia sunt, qui fuerunt in peregrinationis errore, et filius in hac vita ventur, qui fuerunt in gulfo peccati. n enim tntm sunt liberi, sed et sancti, n tntm sancti, sed et filij, n solum filij, sed et haeredes, n solum haeredes, sed et fratres Xti, nec tntm fratres, sed et coheredes, n solum coheredes, sed et membra sunt.

Quæres VIII. An eosdem effectus habeant baptismus flaminis et sanguinis?

Rs. Gratiam sanctificantem quidem producunt, peccata in debitis baptismus sanguinis sanat quoque peccatorum delictorum remittere creditur, juxta illud Christi dicentis: injustitiam Martyri fieri qui orat pro martyre; at reliquos effectus, quos baptismus aqua producit, non præstant. Itaque neque ius ad Ecclesiam gerunt, neque characterem imprimunt, prout ex catholicis apertum est.

Articulus II.
De Dispositionibus ad baptismi effectus assequendos necessariis.

Fide Catholica certum est, in parvulis nullam requiri dispositionem ad baptismi gratiam assequendam, eosque regenerari in sua Ecclesia, quemadmodum per voluntatem sui parentis adoptati sunt. In adultis vero, qui propria voluntate peccarunt, varias dispon. sive dispos. c. c. c. requirit dispositiones. imo furum quod explete cognoscit existentiam unius Dei Remuneratoris, mysteria Sanctæ Trinitatis et incarnationis, a Deo unigenito patefacta per metuere Dei, et generatim omnia, quæ Deus revelavit. ad hem justificetur et vita æterna. Sic dilectionem initiatam, quam Deum omnibus omnibus justitia sortem obtinere incipiat. sto pœnitentia sive dolorem aliquem figurantem de peccatis omnibus juxta illum act. 2. agite pœnitentiam, et baptismum unusquisque vestrum. Si autem de omnibus peccatis cum pro dispositione certa requiratur, quod ergo certo effectum parere potest. sto motus efficax inchoandi novam vitam, ad observandi divina mandata juxta illud Matth. 26. docentes eos servare quæcunque mandavi vobis.

Quæres I. An baptismus fictè susceptus subsistat obice resistentiæ?

Rs. qui enim fictè, sed sine debitis dispositionibus, sed tamen cum voluntate suscipiendi baptismum baptisatus, non quidem tunc recipit baptismi gratiam, sed tamen baptismus postea repetitus, subsistit et obicem christae gratiam et peccatorum remissionem obice. sic ex Aug. l. 3. de bapt. c. 13. baptismus ficè apud hæreticos susceptus, licet ibi non operetur remissionem peccatorum, incipit tamen valere ad dimittenda peccata, cum suscipientes ad Ecclesiam pacem veneriunt. S. pariter ex eod. D. l. 1. c. 12. baptismus cum fictione apud Catholicos accepto tunc valere incipit cum ficta hæresi veraci fidei recuperit.

Quæres II. Quomodo adulti seu catechumeni olim ad baptismum præparati fuerint?

Rs. Catechumenus græcum vocabulum est, et idem sonat, ac ille, qui instruitur in mysteriis fidei, catechumenatus institutionem a Deo habere originem patet ex Matthæi 28. ubi Christi jussit

prius docere genes, antequam eas baptizarent. vix 3 Canones antiqui distinguebantur, auditorum, electorum, et electorum. Imo enim, qui Chiara ignem appetebant, an electi, probabantur. Ignis, qui eis maxime primum imponebant, et ad hanc ceremonias catechumenis annumerabant, facto ad audiendum verbum Dei admittebantur, unde audientes dicti sunt. et hi vix non aequabant, quae sunt catechumeni numerum electi, quamquam eo non tam accurate detegmentur quatenus quoque et electi. Quemadmodum catechumeni ante offertorium missae, et fideles dimittebantur clamante ex diacono Diaconat catechumenos egredi. ac hinc pars missae praecedens missa catechumenorum dicebatur, eos excluso catechumenatu hic audientia tempore, qui baptismi desiderio flagrabant, ad illum admitti supplici hominis precibus petebant, quatenus, haec dicti, quia est instructiones fidei, gratiam Dei gerebant. ut ait S. Iu. l. 8. orig. pectebant autem baptismum in terram prostrati, ut docet Gregorius: l. 8. c. 7. unde a nullis genuflexiones dicuntur. a Pinis quoque sacris, jejuniis, genuflexionibus, vigiliis datant quaram ex Tertull. l. de bap. c. 19 et S. Cyrill. Hier. Catech. 3. Ecclesia extra eam adhibebat diligentiam, ne admittantur indigni, instituit vita quadraginta mors, examinibus, quae appellabant scrutinia, quorum praecipuum habebatur feria IV. ult. hebdomadae, quae quarta dicebatur dies scrutinii, ut scribit Marcenq. tom. 1. cum aliis. iidem autem die scrutinii fiebant super eos exorcismi, et ceremoniae aliae, quae ora ne jam certis noctium intervallis ante baptismum, ad quinta ac sexta ante baptismum solemnitatem nunc geminatur. appellabantur quoque nonae quadragesimae et cum ita disputantur, ut de quibus quaeritur, si quid ad quae eorum mos obiciendum. Ubi qui indicis scrutinii inventi digni, illis symbolum tradebatur, et dedicabantur electi: tradebant autem symbolum, id est, memoriter recitabant, et Chiara fidei profitebantur Sabbatho S. Sancto ante baptismum ex omnia Sam. haec ipsa de catechumenis verisimiliora videntur.

Articulus III.

De Ceremoniis baptismi.

In baptismate solemni multae institutae sunt a Ecclesia vig, ut quia docet religione administretur, a quibus ante ordo, postea praelata ac ceremonia dona, quae ne eo quinquies, ne ideo frequentium aliquid imprimantur. Antiquissimi sunt, quae quoque ex ipso ab Christo traditae derivatae. memorat S. Basil. l. de Spir. S. c. 27. alia aliquid introducit quorum plerique ex omnia Ecclesia graeci retinemque. Hi sunt autem vig illi a primaeva etate recognitis:

1. Abhinc debant subjectores, chorentes, seu catechumeni praeter antiquissimi Ecclesiae usum ex Tert. l. de bap. c. 18. et S. Aug. l. 1. de bap. c. 29. quae baptismo e lotu regenerantur, ac decebeos, qui ita quamdiu eximum ac celerius fieri enim dicuntur catechumeni, unde praeter Ed. arg. n. 4. tales eligendi sunt, qui vita integritate et pietate sunt commendabiles, spiritualesque filios verbo et exemplo valant informare. ad hoc ministrum chaps admittendi aut infidelis, haereticus, publice excommunicatus, aut minori

peccatores publicis rerum regibiali, infames, ideo, quos fiat eo anno a paschate quae sine, filio poenitentiae abstinuisse, ceno obrepsi, aut alia modo plana mentis et gestes, qui praecipua, fidei sui inserta ignorant. Noverant enim pro infantibus patrum, sponsantur eorum Ecclesiae et fructuosi ad ordinis, proximiore. Cf. Cate. Rom. p. 2. de bapt. gravitet quoque prohibentur parentes poenam prolem a S. Petro Chrys. c. 1. et 4. paul. 30. q. 1. quia alias ecclesiae Deper carnales alias spiritualis. alumne quoque est hoc mysterio oritur quae spiritalis.

II. Imponenti baptismalis nova genitrix e ab ergo eis lectia ablata, de exorta a fitis catechumenorum, qui ut ait Strunius, ante baptismum nativi suis appellabantur. Fideles autem nova genitrium filiis suis imponant, de antecorum, qui virtutis fulgerunt, plurimique quod Deum valent quae. ut notat S. Chrys. Hom. 2. in gen. inter sim. prit. ant. n. 8. ut si imponatur non ab eius sancti e veteri testamento imitaretur non S. ex N.T. regnitum, forte quia obscure Concil. Burdigal. 1582. Nominatores affectus nova S. Ec. veteris Test.

III. Signum crucis et impositio manuum. p. ubium ge catechumenos quadamodo sicut fari ores. Strung. l. 2 de pac. mens. c. 26. abies. 40 Sancto quoque manus imposuit Samuel, antequam cum baptizaret. act. 9.

IV. Omissio talis in os catechumeni. quo significatur verbo ingressio, ac liberatum a vero sapere. hujus rei memoria in S. D. l. 1. de S. c. 11.

V. Exsufflatio et exorcismus, quorum usum a primis Ecclesiae obtinuisse testatur S. Iustin Dial. cum tryph. vel. de praescript. c. 4. et S. Aug. l. 1. gra. pel. c. 5. Ecclia ubique quanto les exorcizando et ex sufflando de = prorsus exuit tenebrosi. et l. 6. c. 5. ipse aborte toto ex sufflando et estes: si hinc exsufflate, quae prima ejus Dominus a parvulis ejiciunt, gradicere volunt esse.

VI. tactus aurium et narium cum saliva. quae ex ing Sabbatho. ait S. Ambr. l. 1. de sacr. c. 1. nempe a partionem. quae mysteria celebrat sunt a pertinis, quod sibi arcus sacerdos tetigit. Ennares. quod fiebat in Evangelio Domino dicens Ephata, quod est aperire. Ita Valiva quoque habemus exemplum Domini Sa. 9.

VII abrenuntiatio. S. Ambr. de myst. c. 2. ait: nigrosque ait rogo zeraos sacratum, respele quae interrogatus sis. renuntiatis diabolo et operibus ejus, mundo et luxuria ejus ac voluptatibus, quam in lavacro abrenuntiamus ut S. Chrys. nehpinem fere Patrum hujus ceremoniae a meminisse. et certe celebris a Tertul. de coron. c. 2. S. Cyp. Ep. 6. ad Rogat. d. abrenunciatio ita pro infantibus faciunt Sponsores

VIII. Olei catechumenorum unctio. S. Cyrill. cate. 2. exorcizato oleo pernocte atro, postea inscribamini ad S. Baptismi lauream et S. Ambr. l. 1. de sacr. c. 3. unctus es quasi athleta Ch. quasi = luctam hujus saeculi luctaturus.

IX. Chrismatis unctio, quae fit post baptismum in vertice baptisati, Cn in fronte, ut distinguat a loco confirmationis, ut mercedem Dei ex post meritorum Christi vocatur, sic ex, ut habetur 2. Cor. 4. ut vita Christi manifestaretur in corpore carne mortali: cuncta habet vi eius unctio spiritalis profectus. de hac fuse. I. Sp. ad Decent. C. 3.

Xmo. Lineolae candidae impositio. loco vestis albae, quae olim induebantur Neophyti sed in gratam regenerationis accepit ait S. Amb. l. de mist. c. 7. vestis alba candida, ut ea indicetur quod ex veris illuxerunt peccatorum. Sicut ac mos fuerunt oportere, ut regenerato cuique nuptiae, in vita innocentia omnimoda candore, ut ex illis ex cat. 4. S. Cyrill. Hier.

XImo. Cerei ardentis v. g. baptisatum v. per eis dominus esse de qua S. Greg. Naz. orat. 40. in S. Bapt. lampadem, quae deferens illius lumina gestabant, cum qua splendida et dignus anima solemnis fuit lampadis Christo fonte obtinuerunt. Praeter has ceremonias sunt et aliae, quae observantur, scilicet admissio seu ingressus catechumenorum Ecclesiam, symboli traditio, de quibus ar. pro tertia mensis, v. tertia adventus, de qua C. 3.

Quaere. an ceremoniae exactae nostrae omissae illa recedere suspicari debeant?

Resp. Ita enim praescribunt ad libri Pont. juxta antiquam Ecclesiae traditionem. unde in S. Coral. Papa apud Cuth. l. 5. hist. c. 43. arguit novatorum in loco sine ceremoniis baptisatum, quae postea quaesivit, religiosa a praeceptis, quae juxta Ecclesiae ritum fieri debent. Infenchas de potest unica baptismum exorcismorum. Fiuntur enim ad juvia fieri baptismo, quasi ex eo habent vim a Daemonis servitute liberandi, quare ut novissime supplent exorcismos prohibuit Synod. Mallorcitis. an. 1691. Verum hoc in ostavae juxta quem Ecclesiae et praecipitur ritualium se gati debent exorcismi, qui hunc totum significant conflictum et impugnatae diabolo, ut notat S. Thom. in 4. Sent. dist. 6. q. 2. a. 3. quod expresse additur in dictis exorcismis an. rit. arg.

Ceremoniae baptismi solemniter administrari audi possunt long et temp. quantum antiq. baptismi quoque tempore fuit interdicti et cessaverit a divinis Ecclesiae tempore, ut testatur S. Ba. l. hom. 13. de baptism. qu. hom. et habet praxis Ecclesiae, tamen dicta sunt post sunt ex antiquissimo Ecclesiae usu diebus sacris, in quibus solemni ceremonia hac, scilicet administrari maxime quemque, nempe Sabbatum ante S. Pasche et Sabbatum ante Pentecosten, quibus diebus baptismalis fontis aqua vile geratur, ut demonstrat Cerc. de bapt. c. 1. 9. quem usum pro

fide Christi efficacem in adultis baptismi, quem Christi, retineri, aut, aut certe in eo praetermitti: nulla tamen ad id copia legum nostrarum.

Denique radicitus Ecclesiae pace et ordo in loco, et antiquam Christi, quae baptisterium dicuntur, baptisma baptisma; unde gravissime peccant, qui Ecclesiae nostratis casu, aut sine laudandis Sacrosanctis in domibus privatis baptisant. ita statuit Clem. VIII. de bapt. ubi et speciale principium baptisant. ita statuit Clem. VIII. de bapt. ubi et speciale principium baptisant. deinde et gravissime infantes, qui in aqua Ecclesiae seu oratorio eorum baptisari possunt.

Dilucescentibus autem eorum Ecclesiae Christus baptismo, in aqua baptismali de more benedicta Spiritus delectus, se haberi gaudet, nec nisi ceremoniis adhibendis sunt, quas in Ecclesia Christi agnoscit.

Lapsus in hac re, ac praesertim hac nostra libros de sacris et mysteriis sive initiamis S. Ambrosii allegavimus, quos obstantibus et ignoratis authorum in dijudicandis veteris scriptis stoatis, libenter et merito. Liber enim de mysteriis, tantum a Sancto Ambrosio authore optimi, quem magno Christum gaudet tribuitur, Andreae, nullo, jure ipsi dijudicatur, ut in quest. tom. 2. demonstrant et S. Chatrii. in praefatione in libros de sacris demonstrant, quae ab aliquibus scriptoribus agnosci Magni Ambrosianorum, et quaedam demum adhuc prodierit: quae eventus ante ipse. VII. signet et codice ante mille annos exaratos apud Mabillon. p. 7. multis falsis: et refertur in ambrosi Lenentijs ac plerique in vertis: dignum proinde, quod S. Doctoris laudetur nomen, et quod in ordine suo et prosapiae teneatur.

18. Jan.
17 55.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

A4

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

45

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

46

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

TRACTATUS III.

DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

Per baptismum regeneramur ad vitam ait Euch. Orig. hom. 20 in Genesim, et post baptismum confirmamur ad pugnam, quemadmodum Sertum, sic scribit, quia teste S. Cyrillo Hier. catech. 3. vi Christi induti armis Spiritus S. adversum nobis oppositam Satanae inimicum, cum illo nos eiusdem qui sitirdy, et fortiq praeliamur, ac ab hac Sti initiatio, professione illustramur. de cho hac ratione qui noie quem latinos vocatur confirmatio. Nec recens e haec appellatio sed ipsa prima veterity usurpata in Con. Arausic. 3. an. 442. Arelat. II. an. 455. et testatur Ven. Beda comment. in Pl. 26. Hac tempore Sclet initio saeculi VIII unctionem, quae ipsi manuum in pectore ab Episcopis datur, vulgo confirmacam appellari solita fuisse.

Vocatur in hac idem confirmatio Sertum a S. Cypr. Ep. 73. ad Iubaian. manuum impositio, quia ad ministrando manu imponuntur. et a S. Greg. Gra. Gr. Hom. 1. C. 10. Sertum Christmatis, Sed unctionis, po unctionem Sclet et chrisma, quod in illo solet superpari. a S. Ambrosio 3. de sacr. c. 2. appellatur signaculum, quia baptisatis et accepiam quae recognitio ac confirmatio fit potestate et plene Sting. Denique a Graecis quidem datur sphaculum seu sigillum, quia adhibito chrismate et signo crucis confirmatio cognitur.

Fertur autem confirmatio Sertum Nil. a Do Domino institutum, quo baptisatis confertur Spiritus S. robur, quo Sti suam gratiam de intrepide profitearentur. de qua caeremonia, cubi abstrusa sterint huiy tractatu quae sitos, nulla dubitare poterit superesse. Hinc quae priora Cap. Sexta Sti Regis se Conciliorum generalis tenere, reliqua vero, quae pertinent Sacrum S. robur, ad disputationem pertinere. quibus autem abstinuimus a sacrificiis mentis maxime obscuritate de quibus in inter Catholicos et maxime controvertitur. denique, quae de Sexto confirmatio praecipue dicenda sunt, ad capitibus prosequemur.

20 Janu 1755.

CAPUT I.

de Existentia Sacri confirmationis.

Inter veteres haereticos soli Novatiani veniunt in suspicionem negatae existentiae confirmationis, ut pote quos non praebere Chrismatis Sacrum testatur Theodoretus l. 3. haeret. fab. Novatianos vero Lutherus et Calvinus confirmationem aliquam sacram Sacri larvalem appellant. Ita quos Nov.

Conclusio

Confirmatio est verum N. T. Sacramentum.

Prob. I. Ex Scriptura. Act. 8. Apostoli Petrus et Joannes oraverunt pro baptisatis Samaritanis, ut acciperent Spiritum S. hunc imponebant = manus super illos, et accipiebant Spiritum S. Haletur itaque hoc loco signum sensibile scilicet manuum impositio, cum oratione, quae invisibilis gratia, nempe virtus Spiritus S. sic mandatis sere instituto Christi non temere asseritur, praeter mandatum et institutionem Divini Apostolos ea ceremonia usos fuisse, et excogitasse, quod tam eximia virtus, qualis a Spiritu Sancto ceremoniae a se pro libitu et absque ullo Christi usu pateat; habemus ergo, quidquid Christus vocat N. T. Sacramentum, quod confirmationem appellamus. Ita

Reponunt Novatiani, non illam manuum impositionem fuisse ceremoniam quamdam, sed actionem, qua quam baptisati Deo generarentur, ac fuisse singulare privilegium Apostolorum, ut Sacrum Chrismatis et manuum impositionem manuum largiri gratarum dona. Sic fuisse S. quem Apostoli exercebant manus imponendo, fuisse linguarum donum, quo carebant baptisati, non gratam, mutatio, utpote quae per regenerationis characterem jam abunde fuerant exornati.

Verum haec ita facile confutantur, ac ipsum quidem; tum quia Apostolus ab ipsum baptismum ab praecurrere initiatione et actione, quibus, si hac mutatum impositio (quibus nulla ceremonia) eam sin Philippo Diacono, qui Samaritanos baptisaverat, efficere potuisset, nec necesse fuisset, ut duo ad eam peragendam (ex Apostolis) proficiscerentur. Denique ubi debitur ex Trad. Eccl. ita S. Aug. l. 15. de Trinit. c. 26. de impositione manuum, quae Apostoli exercebant Spiritum S. quem morem in sua praepositio in nunc servat Ecclesia. Eodem dignatur Cassiodorus hinc a leg. Nec obstat, quod nonnulla visibilia signa ad impositionem manuum Doctorum quidem significantur, ea nempe signa divina virtutis argumentum sunt ad initio incredulis exhibendum, ut ut Lector S. Aug. tr. 5. in Ep. 1. Joan: Signa erant temporis opportuna, quibus gratiae hodie ad fidelem confirmandos in indiget divina providentia. Aliqui in dicunt Goresi, nunc Baptismum sine carere effectu, cum Apostolorum actale ad ejus virtutem quantumvis Spiritus S. visibili sua descendant. Act. 10. Sed facile arguitur ex eo, quod inverisimile sit haec, quibus Apostoli manus imponebant, linguis variis fuisse locutos, juxta illud 1. Cor. 12. nemine dicit Dominum Spiritum Sanctum, quae praesertim S. Spiritum S. sicutur interior gratia roborare, ut ma Ecclesia fuerit habendo gratias gratis datas, quae fidelem minime excludebant Deo sensibili ceremonia operabant. Ita inquiunt haeretici; nonne baptisati receperunt sanctitatem et gratia dona? verum est, eos receisse quidem ad renascentiam et adoptionem, non ad virtutis robur et fortitudinem;

varia Supt enim Spiritj S. charismata ac munera: cujus Apostoli justi
ubique et gratia Christiana ornati, post ascensionem Domini accesserunt virtute
superuenientis Spiritus S. ut Ipse promiserat act. 1. v. 8. Sic ut legit Arabs rotun
= ipse ad centum Spiritus S.

Probatio II. Ex Orat. Ecclesiae, Cujus argumentum sunt ea testimonia SS. Patrum
S. Cornel. Cyp. Ep. ad Fab. apud Euseb. l. 6. c. 43. haec de Novatiano scribit: neque
= ab Episcopis oleum Christi est, hoc autem lignaculo sanctum Ecclesiae, quod tunc modo
= Spiritum S. Novatianus accipere? en chrismatis Spiritum in baptismi ceremoniam,
ut ferunt Novatiani, utpote ipsum in fertur Spiritum S. in nocapit 2. Ep. ad
Decentium c. 3. solus Pontifex ob boni, ut vel chrismate et Paracletum Spiritum
= tradant; ita Lecto actorum Apostolorum demonstrat. Ex hac ipsa ignatione
Spiritus S. quae fiebat. ad sanctum Concilium. Concil. Elbertin. Can. 38. fa
= cit, baptizatum in nefariis a laico, si ille superuixerit, ab Episcopis Ec
= clesiae, ut per manus impositionem effici possit. Baptismus autem a laico datus
= e ministri, et ipsectio illa ab Episcopis requirenda a chrismate. Concil. Arelat.
III. Tradit: Manichaei, et sectarii ab Episcopis chrismandi. Florent. in Decret.
Secundum certum, ait, et chrismate. Ritus Sancta Ecc. Lat. l. de bapt. c. 8.
ait: deinde post baptismum manus imponitur, et benedictionem ad gratiam
= invocans Spiritum S. S. Cyr. Ep. cat. loquens de manus impositione
ab Apostolis super recens baptizatos facta ingit: quod nunc quoque apud
= nos geritur, ut qui in Ecclesia baptizantur, et nostram orationem ac manus
= impositionem Spiritum S. signantur, et signacula Dominico chrismentur.
S. Thar: in Dict. ad: Ecclesiae baptizator in Ecclesia nisi et manus Episcopi
non accipere Spiritum S. ooo. S. Cyrill. Hier. Cat. 3. Vestis postquam ex aquis
S. lavacri discendis, datum e Christum quod imaginem geris illius, qui nu
= nctus e Spiritu, hac autem e Spiritu S. Denique S. Aug. l. de gratia Christi
c. 104. sacramentum Chrismatis in genere Christianum et ideo et Ipsum sacra
sanctum est, sicut ipse baptismus. Itaque ipsectio haec ingenua traditio
monentis cum Con. Trid. Sess. 7. Can. 1. merito dicimus, si quis dixerit chri
= mationem baptizatorum ordinem ceremoniam esse, et non potius verum ac pro
= prium sacramentum Sed.

Probatio III. Ex consensu Ecclesiae Graecae, quae etiamsi locum in diversis synodis
gratiosis. et Hierosol. c. 15. ipsa Novatianos nostri temporis in antiqua traditione
existentiam chrismatis profitetur. Magis refert, quod in Graecorum Liturgiis
verum sit officium baptismi et unctionis, sub titulo: ordo baptismatis. in eumdem
exinde legitur, quasi unctio chrismatis apud Graecos, sic nuda baptismi
ceremonia habetur, sed ideo ipsi admittunt Sacramentum chrismatis sub officio
baptismatis ipsius, quia olim et mutuum apud Graecos Ritum post baptismum
ferebat. Cum Ecclesiae Graecae Orientales, Copticorum, Abyssinorum et
Chrismacem in numerum Sacrorum Ord. recipiunt, hat in Tr. de Sacr. in gen.
c. 6. vidimus: de Armenis idem testatur Nicanor Episcopus S. Sergii in Ch. Armenia
in Tract. de varias quaest. de Fid. Armen. Sacra Congregat. Cardin. Ch. Fid. 1651.
Et Graeci dicte Ecclesiae Schismatici et haeretici a nobis Latinis Graecum Sen
tiunt, nihil ex illis Graecorum dogma certum probatur; ut ut ignoranda enim
e invita Sert: de praescrip. c. 21. in Ecclesiis Apostolis et originales, qualis e
praecipua Ecclesia Rom.

Quaeres. A quo et quando fuerit institutum sacrum chrismatis.
Ex certum ipsum Christi institutum a Deo, nec posse aliunde quam ab essentia

Conci: Dru, absq; nota haeresis, videriq; in certum, quod praefatum Concil. de institutione immediate Christus demonstrabit tr. i. c. 4. la. 1. adeo insuper probat ijs, quae ibid. dictum, doctrina Conc: Tridentinis 1547. collata. c. 2. = Sexta institutione, ait, quae ex sua institutione et praefatione efficaci mirabilem gratiam, quae Sti Sti, qui Christi mysteria in excellentia sibi retinuit, potestatem ministerij Apostolis et caeteris successoribus dedit. ita quod Sti. Sti. Spu p Sanctu, tum immediate institut, aliqua tamen praecipue efficacia et extrema unctione p Apostolos promulgavit. illam act. 8. hanc Jac. 5. haec errarunt Manichaei et quidam alij qui Christianis sacrum chrismatis in Con: Calidens. an. 447. institutum fuisse. et certe inter 80 ejusdem Con: canones nihil extat de institutione hanc attinens. Quo autem tempore efficacis sacrum fuerit institutum, planè incertum est, cum hoc de re nihil certi ex ulla e sex trium Ecclesiae patet. in improbabile quod dicitur illud institutum ac sacramentum intervallo, quo Christus mortuis redivivus, per 40. Apostolis apparuit, loquens de re quae Dei act. 1. ijs quae ipse dicit magna et arcana sunt certa, magna revelata mysteria. Nec absq; Sp. fabulis, quae hic fingitur dictus post certam Domini, fide enim à criticis inter Apocryphis censetur; nec dictatus Concil. Lugdun. 1528. habiti, quo vel efficacem institutam fuisse, cum Christus Matth. 19. parvulis manus imponat. i. Tegnitur enim ut sed institutione quae dicta. Sed de delinitione quadam et symbolo.

CAPUT II.

de Materia et forma efficacis

Ex ordine Rom: habemus, quod Episcopus in administranda efficacia imponat, seu extendat manus ad confirmandos, convenientem in hunc pronunciando orationem, deinde ipse ungit chrismate in fronte per modum crucis, dicens signo te signo et in hac efficit te Deus efficacis ut. in quo quid ratione materiae et forma habeat, huius loci e mysterio.

Articulus I.

De materia confirmationis.

Quanta e ostendere cordia ut pronunciandum veritate certi efficacis, tanta dissensio e inter illos in sciendo est determinanda ejus materiam. in sola enim materium impositione efficacis hinc Sti matem, sacerdotes Bellarm. Maldonat. Sp. quidam etiam, quam distinctione existimant esse, adeo ut habeant pnam aut aliquam additam, in Sacr. Chrism. et alij multi denique adaequatam efficacis materiam habuerunt simul in impositione manus, ac in chrismate, in quam sententiam gerunt Rel. Doctores.

Conclusio I.

Manus impositio est materia essentialis Sti. Efficacionis

Probo: Illa e in Sacr. efficacis essentialis materia, qua Christus efficacis gratia Sacrifi. qua impertiunt ad pugnam et in fidei defensione robustiores efficacis Christianae, hoc ipsum ut gratia efficacis, et ut in probo: Apostoli act. 8. et manus imposuerunt Petrus et Joannes. Sed illa Christus dumtaxat Sti gratiam Sacrificatam, interim omissis priorem, ut c. 1. demonstrat, ipsumque nunc agere Apostolorum Successores Episcopos et manus impositionem,

ex professo tenentur Veteres, Tertull: S. Cypr: sed quorum testimonia c. praec: ad
Interim, dedemus quandam esse Ceremoniam, qua accurrantur Moribus
qui petunt, gradus confirmandi Neophytos manus impositionem in adhibere. Tandem
quippe Sp. 75. inter Germanicas Superstitiones, confirmacem fieri et manus impo-
sitionem, cum Gicarat: Si in Orig. Ad. Velet Testimonia ad Horiem pertinent, cum
in eandem Ceremoniae valere possit et manus impositio ad accipiendum Spiritum S.
Constat enim de illa manuum impositione, de qua Act. 19. S. Chrysost. h: 18. in
act. Sp. Loquens de manuum impositione, quia Sp: act. 8. Fideles Baptizatos
Spiritum S. ait: hoc erat in Apostolis singulare; hinc in nunc Sacerdotes et
in alios videmus hoc facere.

Conclusio II.
Etiam unctio Chrismatis est mea Confirmationis.

Prob: I. auth: Con: Innoc: I. l. c. ait: solos Episcopos frontem
eo oleo signare, cum tradunt Spiritum Paracletum. S. Leo S. 88. affirmat
ad Episcopos spectare chrismate baptizatorum frontes signare, quod Chrisma
Serm. 4. de Nativ: appellat Chrisma salutis, et signaculum vitae aeternae.

Prob II. Int: Con: Synod. Laod: can. 48. tradit, baptizatos, super caeli-
chrismate inungi oportere. Item: in Decret: Secundum sentiam Pontificum confirmatio,
et Chrisma. denique Trid. Sess. 7. can. 2. si quis dixerit ministros et Sacerdotes S.
con. qui S. confirmationis Chrismate, virtutem aliquam tribuant, anathema sit.

Prob III. ex PP. Tertul. de bap. c. 7. Egressi de lavacro perungimur
benedicta unctione. ait: in nobis carnaliter currit unctio, sed spiritualiter pro-
fuit. S. Cypr: ep. 72. pergit quoque nobis et eum, qui baptizatus est, et accepto
Chrismate, id est, unctione est unctus Dei, et habere in se gratiam Dei potest. S. Aug
Tr. 3. in Ep. Joan: unctio spiritualis est ipse Spiritus S. cuius sentum est in unctione
visibili. ad.

Sed quaeritur quoque et ubi huic Sacramento mea in ritu, quisnam debet, id est in manus
impositione, et in unctione Chrismatis. quia Patres indiscriminatim tam manus
impositionem, quam Chrismatis Sacramentum gratiae spiritalis effectum. tandem in hac
nostrum quoque et illorum. Sentum enim est signum visibile gratiae invisibilis: et illud
magna probabilitate creditur, ad Sacramentum pertinere, quod cum institutione divina
expressis signat gratiae pietatem. Ut habemus tam in Chrismate quam in manus im-
positione cum institutione divina vim quamdam significandi eam gratiam, quae per confir-
macem datur. et quidem id habetur institutio divina in manus impositione, ut
prob. Ci. Eadem quoque institutio apparet in usu Chrismatis, ut definit Synod.
Bituric: tit. 20. an. 1584. habita ab Sixto V. confirmata. in hoc per Chrismatis
Neophytos confirmant Coelibes ordinis matrices et Apostolicae. et Urbanus VI. Coelestiani
ed, in quo hoc Coelibes confirmant, ab Episcopis accepserunt. Ideo dicit in super
in impositione manus symbolum gratiae, quae pro maximum ad pugnam; tam in
S. Litteris manum imponere idem est, ut auxilium praestare (Isaia 41. 5. in
memoria manus meae protexi te. Sicum quoque gradus et fortitudinis huius est,
athletae dum pertuchos in signum fortitudinis Christi figunt.

Ubi manus impositio, quam ipsam dicunt in confirmatione, et ea manuum
extensio Episcopi super confirmandos initio ritu confirmationis fieri solita, id est ea, quae
fit in ipsa unctione, quando Episcopus pallida tangit frontem confirmandorum, sic
perpetua manus parte super illorum caput extensa; hunc enim vere manus im-
positionem dici potest. unde impositio manus in fine unctione, nec hoc sine illa.
Id innuit auctor Const. Apost: qui libro 8. c. 5. Clemens Rom: antiquissimus Romanus,

personam; Lectorem fuisse monstrat. ait autem l. 3. c. 13. in manus impositione capitis Christi unges Episcopus. idem ex ruit ex c. cum venisset de unctione §. 2. ubi Pangebat dicit. Ut frontis chrismatem manus impositio designatur, id est: in chrismate manus impositio habetur. Deinde illa manuum extensio Episcopi confirmantis in Papyri. Denique extensio illa cum oratione quotta Sanctificata dom: praecipit, ut Episcopus dicat, et dum postea ad eundem confirmandis illos confirmet ungendo illat chrismate eorum frontem: ubique declarat eorum praecedentem manuum extensionem confirmatos tuperegnidem particulariter, quia animadvertimus Pontificem actu dexta confirmandum tetigisse, quod tunc tamen minister degerat: at ab illa extensione ut creditur ita ab illa manuum extensio e ceremonia mere accidentali, ~~tamen~~ ut vile offerretur postulat religio, ac omissa supplari debet.

Solv: Object:

Objicies I. ora jam ecclesiam. Ecclesia Graeca habet confirmationem graecorum ab hi chrisma duntaxat absque manus impositione ad illa confirmanda utuntur, ut patet ex eorum Euchologio: ergo.

R: N. m: Nam ipsa unctio Chrismatis non est absque manus impositione, ita ut ubi unus mentitur est, ita Derum Synod. monstrarunt, ut supra dictum est.

Objic: II. Con: Flor: in Decret. pro nata confirmatio assignat chrisma nulla mentione facta impositionis manuum; imo ibidem ex professo dicit: loco impositionis manus datur th Ecclesia confirmatio. Ergo.

R: N. ant. Nam ipse ex dictis, cum Chrismatis commemoratur, simul impositio manus, ~~[illegible]~~ sic autem, quod auditur non dicit; non enim a Patrum Concilium, chrismatem indicetam pro impositione manuum hoc indicata, sed verba ordinem eorum verborum sensum aperuit cum taxat, appellari nomen confirmationem aut chrismatem, quo Christi temporibus dicebatur manuum impositio.

Obji: III. ora 2da ecclesiam. Sacra Nunc e mata confirmatio, quae erat tempore Apostolorum, non enim sufficit seri mutari potest: ut ita manuum impositio sum totalis mata huiusmodi: ergo.

R: D: m: Manuum impositio conjunctam habens unctionem chrismatis, Con: Christum Nam in Apostoli chrismatis ab sunt, cum enim huiusmodi chrismatis mentionem fecerant eorum Scriptorum Patres, necessitatis ita in aliquo Concilio invenitur, nisi e illud a Sto repetere, qui mutatur et tam in specie confirmavit. nec ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ S. Lucae, nostrorum quippe dogmatum quaedam e S. Libris, quaedam ex traditione accepimus, e qua ex S. Basilio l. de Spir. S. c. 27. chrisma repetit. Deinde nunquid Apostoli th baptizarunt sin sola Unctatio, quia id Lucas minime exprimit? negamus, ~~[illegible]~~ sera ait S. Aug. l. de fid. et op: c. 9. quandam fecit Graeca Breviatio, tamen Sacra traditionis semper imperanda.

Inst: I. th act. Spe. c. 8. mentio fit manuum impositionis: ergo in chrismate ~~[illegible]~~ mata applicatur: ergo manuum impositio distincta ab ipsa chrismatis unctione.

R: D: ant. et Con. ponitur numerus solutalis pro singulari, ut saepe in Sacris Libris fieri. c. 11. Leg. Nott: hinc in Concilio S. allegati, de confirmatoria manuum impositione loquendo plerumque numero singulari utuntur.

Inst: II. S. Greg. l. Ep. 6. ad Luciam ait: Arianos per impositionem manuum baptizatos, per unctionem vero Chrismatis ordine reformat. ergo in occidentali Ecclesia per mata tempore S. Greg: data est manus impositionem a Chrismatis unctione distincta.

R: Nego. Nam S. Hord: hoc loco de manus impositione regulatorum in confirmatorio tantum, ut patet legenti. Ut si in de hac intelligenda est, ut rationem ritui sed non non contraxat opponi, ita ut volunt, ceremonium, quae ab orientalibus

dicitur chrismatis unctio, ab accidentibus impositione manuum huiusmodi appellata fuisse.

Obji: iv. Can. 2. Con: aurel. II. Chrismae habetur pro pura ceremonia; ibi: qui de baptismate et chrismate, in confirmatione fidelium admonebitur, et ut pro iudicent quidquam, id est ut et veria habeatur repetitio chrismatis. Et qui in baptismate chrisma accepit, in confirmatione unge non debet.

Fides vetus aurelij antijrany Abbas ex postrema canonis capite parte, deleatur et pertinam non, indo probat ex dupli: cliff: Lodovij i. Italiae Lib: quando in baptismo omissa est chrismatis verticalis, monachus et Episcopus confirmatus, ut pinguiori ad vitam confirmatis pergat, supplebat illam, ut pote veria restat praecepti. Vel levari in potest notiola non, et hinc erit, unctionem verticalem praetermissam supplenda esse, quamvis in veria sit ad sacramentum confirmatis, quod in unctione frontis et aurium sit. Deinde ostendit et huius canonis sensus, unde in Samborij alijs, sententia gratia, patroni et praesertim intentum, ex illo suam opinionem stabilire et probare.

Objic: V. Synod: Mediol. an. 1569. habita. C. 17. dicit: hoc, scilicet ab initio baptismatis ordine exhibitum, mox sub ipso tempore apostolorum et ex eorum traditione adhibita chrismatis unctione expressum fuit. Et supponit chrismatem esse tantum materiam confirmationis quae integrantem et essentiam.

Ri: Ad ea. Nam Synod: Cann: particularis tantum, et cuius iudicio aliqua ecclesia sub [illegible] regimine plus aequo gravata partium, ipse scholasticis detulit, qui consignarunt, et ipsos, sed maximum impossibile dantes spiritum S. et [illegible] sed [illegible] tantum, et electorum quod quia excelentiorem, unde et negat unctionem chrismatis ad ipsam sacramentum confirmationis pertinere.

Quaeres I. Quid videlicet per chrisma?

Ri: Chrisma est unguentum factum ex oleo et balsamo, ut habetur Con. Flor: l. c. oleum autem intelligitur olivarum, quia ipsum quia olei nomine significatur; praecipue Ecclesia in consecratione chrismatis super adhibuit oleum olivarum, ut ex Ecclesiastico: patet.

Quaeres II. An mixtio balsami ipsius sit ad efficiendam confirmationis materiam?

Ri: Affir: imo quia Flor: ita balsamum commendavit, ut in eo significat gratia symbolum. et Trid: chrismate confirmationis habetur virtutem tribuit sess. 7. can. 2. chrisma autem ex oleo et fragantis aliqua mixtione effici demonstratur tum ex Eccle. Exo. 30. fabricis unctionis oleum unguentum compositum. Sed ut habent 70. = facies illud, id est oleum, chrisma et unguentum fragantia, chrisma effici mixtione tum ex praxi ritis Ecclesiae, quae non chrismatis intellexit unguentum ex oleo et balsamo factum. tum ex S. Greg. Ch: expos. in can. C. 1. in Engaedi balsamum appellatur, quod cum oleo Catechumeni benedictione chrisma efficiunt. idem S. Bernard. confirmationis et appellant chrisma et unguentum. dicentum hoc unguentum ait Cyril. Cat: 3. n. 2 unguentum illuminatio et unguentum ex sola nota etymologia alius est, quam diversorum omnium mixtio, ideoque Aliquando illi meminerunt unctionem olei, oleum mixtum et simplex intellexerunt, praesertim cum multi adversarij sententia, oleum aperte distinguant a chrismate. Ero in eo efficit hoc, et oleum, cui applicatur ex verbum, et certi tribuitur effectus: ai ergo modi a chrisma, ut ex hac ex Catechumenis: confirmo te chrismate salutis: et sic.

Itaque balsami admixtio praesertim quod in Ecclesia semper observata, nec ab alia ecclesia in Italia invenitur, ac doctrina nostra unctionis confirmationis attinere significantur. Harum autem interest, an balsamum sit syriacum, an arabicum, et americanum quia unumquodque horum veram tamen balsami habet. praeter balsamum Graci quidem ad 43. alias species fragantium rarum oleo permiscent, ut potest ex eorum pontificali, quae tamen solae non sunt.

Dices I. Innocen. III. c. Ea Noralis, de sacr: n iterand. docet oleum, de
vetegram firmaris maam: respondet enim; in eo qui p errorem fuit n chri-
-mate, sed oleo delinitq; n ea aliquid iterandum, sed causa supplendum, quoniam
-causa fuerat praetermissum. at quo aliquid supplendi e dubitarat; integra chri
manet substia: qo s.

Ep: N.ath: Quam Innocentij III. sace e mens, n iterandam, publicam, solum
-tem firmaris, sed supplendam, scilicet unctionem chrismatis, unacum sa verba
protulit hinc causae pijer potentur percelebres canonisto, Innocentij IV. Innocew: p.
quia Christex n air, supplendum balsami, sed supplenda unctionem chrismatis, qua
fuerat praetermissa. n ideo, quia maa, quae auferitur ex macerio Ecclia maa
esoli, profecto sine dubio e debet supplebi; n enim poss gerad in ad mi cerde e
divino tegna, ie hanc facerdos n appnerit.

Dices II. Cerporum mda poset ec quis: at verum balsamum prestiere e, et
varum: or s.

Ep: N.ath: Sed sufficit, ut maa sertij, quod n e tanto nostabis ad baptismum, quod
de facile ad oia loca terrarum deferri, ie S. Thom: q. 72. a. 2. Ecclia ante ad
praeandum balsamum mungula deficit facultas. Eccnde ante ad profectionem
Chrismatis sufficit exigua ipsem balsami pars.

Quaes III. An chrisma nesio debet ec ab Episcopo gerad, ut possit
ec maa valida firmaris?

Ri: affir: pro qua Con: Flor: docet maam firmaris esse chrisma gerati
ex oleo, et balsamum p Episcopi benedictos. Nu autem n ejus sacro firma
ris chrismati virtutem divina tribuit l.c. ad quia sug sert. maam Patres
discerunt n ungnerum sint chrisma simpliter, sed sacrum, benedictum, gerati
-mo S. Basil: de Spir. sol. cat. 3. et S. Greg. l.c. tribuit ungnentum n fieri chrisma
nisi postquam gerati e, aut ab Episcopali benedictione. Ano gerad
Chrisma, Christum a Deo, ipsis patrum ab Apostolis, et ad nos ab origine
traditae derivatum facile probat Bence: XIV. in Ser: 5. et 6. Sab. Tom. l. de
bapt. c. 7. et ex S. Basil. l. de Sp: S. c. 27. Denique haec sententia bellum habet,
ex dupe repetito principio, quod ab Apostolis accepering, quidquid unive
sam ecclesiam Ecclia, neq ab aliqua synodo fuit institutum.

Dices. Baptismus in simplici aqua datur, quamquam praescribit eiusdem
aqua gerad antiqua traditio: qo a pari s. Cyr. Hier. l.c.
Eodem modo loquitur de gerata aqua et chrismatis dicens: gerata aqua
-baptismatis sed oleum unctionis.

Ri: Nego iam: disparitatis ratio e evidens Ecclia instituentis, quia colligung
ex momentis infra adducendis. eadem etiam allegat S. Thom. q. 72. a. 3.
quia aliter loquendi de mda, quia Ecclia usq est, ut ro aqua baptismatis qua
cijnnet qo illum gerari; dilectio de ea, quia nisi n e Ecclia, nec chrisma quod
nec energiam habeat, gerari debet. Nec nobis loquitur S. Basil. n enim
ibi gerat terrenum chrismatis cum benedictione aqua gratia ad finem,
aut effectum, sed tnt in gerad actu benedictionis.

Quaes IV. An gerati chrismatis nesio fieri debeat ab Episcopo, ita
ut nego a sede Apostolica quilibet possit simpliciter sacerdoti?

Ri: affir: Cum quia Innocent. I. Ep. ad decens: Scriptum quod Ch. ordinem Tom:
Pontificale, Euchologia Graecorum eande gerati, solis Episcopis quadrant
Unde quia n aliter statuimus Con. Cart. II. Can. 3. et III. cap. 24. Cum denique quia
n presbyteri in orientali Ecclia ordinantur, solo chrismate ab Episcopo
crato ordinantur; et s ungente causa simplex sacerdos Apostolica de benedictione
ad nutravit aliquid sacrum firmaris: in solemnia praetiam Chrismatis Episcopum
eadem gerato, qui ait Eng. IV. in Pontif. nulla q hac in re. e periculo
ficultas, ut recte animadvertit Benedict: XIV. anno 1747. in Ser. N. ch: Lotum.

Dices I. Conc: Tolet. I. can. 20. ait: quia in aliquibus locis Presbyteri conficiunt chrisma dicere, placuit ex hac die nullum alium nisi Episcopum chrisma facere. Ergo cum Presbyteri illa Presbyterorum synodalis prohibitio prohibita et declarata fuerunt, eam non nisi pure Episcopo fieri licere. et Episcopum fieri.

R: N. ego. Nam non declaratur illa, nisi haec repetatur, unde in alia Tolet: an. 531. habita petitur, ut Presbyteris chrismatis ab initio fidei Catholica Patrum Pontificibus debitum. Et Conc. 329. Tol. Carthaginensium Chrismatis gerendi a Chorepiscopis ~~minime licere~~ recte declaratur, nulla ordinis, et inferior Episcopi gerere chrisma a Chorepiscopis minime licere dictum, hinc periculo relinquendo gerendi, quia Episcopi non offendunt gestum, non tamen, ut videatur iterandum.

Dices II. S. Hier: Ep. ad Ruf: Presbyteri, si nosse sit, possunt chrisma facere. et sic

R: Hanc Epistola a ce S. Hier probant eruditissimi Erasmus, Cave, Dupin, Martianay ex stili discrepantia.

Dices III. Tam possunt Presbyteri chrisma facere, quam firmare; ergo posterius ex dispensatione Pontificis potuerit. et sic

R: Non disparitatis petitur ex voluntate Dei, ita in Sacramentis, quae autem ex praxi Ecclesiae, sicut cum solebat Presbyteris permitti firmare, id non faceat chrismate ab Episcopis gerato fieri vetit.

Quaeres V. An unctio Chrismatis esset adhibenda fieri in fronte?

R: Affir. ita Concil. Flor: quia in fronte verecundia sedet est, ne noen Christi erubescat. nam Graecos quidem in totum frons, sed oculi, nares et alij sensus inungantur, ut a vere coat. Concil. Carth. 3. et sola unctio frontis est. Et Sancta ac Int: Libros haec unctio debet fieri in modum crucis, unde Cant. Eccl. in Ps. 141. quia in fronte erubescitur, ille qui dixit, qui me erubuerit, etiam crucem ignominiam quam nos in loco mysterio nostri confitit. Hinc multi putant, signum signi crucis ad imitatio Christi pertinere, quia pertinet ad Christum Christi Ecclesiam, quae non spondet quasi signo se signorum.

Quaeres VI. An sit fidei dogma, unctionem Chrismatis seu ungendi ex olio et balsamo facti in fronte praesse ad recti hujus aliorum.

R: Affirm. praecepta ita, Ecclesiae de Laeret Eug. IV. ubi unctio Chrismatis pro mad, est unus quinque sacramentorum. illud autem Decretum de fine propositum, ne ulla in futurum Ecclesiae veritate subirao se valeat, ideque ~~sic tres quoque unctio orthodoxa fuisse videtur~~, ut detur in Concil. Lect: ut tamen ob declaratos Pelagos dogmatum Ecclesiae, aut in utramque partem disputandes non ausim de hac pronuntiare.

Dices I. Decretum Eug. emanavit e, in disdulto Concilio Flor: ergo vim dogmatis fidei non habet.

R: Non ex: quia initio ejusdem Decreti legitur, latum fuisse S. approbante Concilio. et in fine: datum Florentiae in publica Sessione Synodali, solemniter in Ecclesia Majori celebrata 14. 39. 10. Calend. Decemb. Non enim Graecorum errorem confirmatum e hoc Concilium, sed adhuc 36 anni firmatum, ut detexerunt Concil: ad an. 1439. et Pallav: p. 1. Hist. Con. Trid. l. 6. c. 2. ac hac e ratione, cur hanc numero Decretum Eugenij Synodo Flor: adscriberimus, ac hic ejus nomine allegaverimus. Praeterea pendo

à Concilij approbatae illij Decreti robur; unde transmisso in gradu antecedente neg: ejusdem.

Dices II. Eugenius p Christmo denotare voluit materiam integrando duraxat firmationis: et ant: praec: idem Eugenius pro materia caelibis assignavit vinum de vite et aqua, et tamen ex hac parte e caelibis materia ipsa non sacri ordinis materiam dixit, illud p. conj traditionem generaliter ordinis. et nihilominus caelibis materia ordinis n e instrumentum sacratio. qsp

R. M. Jun ant: nam requirit ea materia integrans duraxat, quia e symbolum et causa gratiae, prout talem ee materiam Chrismatis clamat universa traditio. Deinde patum e Eugenium assignare pro materia caelibis tu aquam; aut enim volumus, caelibis materiam ee vinum de vite, cui inne=operaretur aqua non ejusdem aut miscere debet. admisceri vino aqua dicit, pertinere de sua mate n dixit. Denique in instructione correctionem esse ee ordinis materiam dixerunt: 1, c. 5. a 3. ac hic loco debuerunt Fabiano. Verum dato, quod Eugenius p correctionem ordinis materiam integrantem duraxat intelligat; e latus hujus generis ee Chrismatem, quia tangens de ordine omnemorum instructa tegm symbola munerum ab ordinatis exercendorum; adde quod praetaxatus canon Chrisma tegm symbolum gratiae.

Articulus II.

De forma Confirmationis.

Tram firmationis posita ee in ejus verbis, quae pronunciat episcopus, dum materiam applicat caelibi inunctatum et. Sicut autem de materia firmationis n una omnium est, primo; sic nego ee tra: qui putant hujus sacri materiam in illa manuum impositione, sed extensione, extendere, ostendere, ostendere ee oratione, quam extendendo manus verbis firmandos dicit. Ora quae pro materia Christmatis hic etiam, sive cum manus impositione junctam, tram firmant in verbis, quae in actione proferuntur.

Quaeres I. An oratio episcopi imponendo materiam Chrismatis, quam dicit, dum verbis firmandos extendit manus, sit tra firmationis?

R. Negativè. imo, quia haec materiam extensio n habet rationem materiae firmationis, ut supra docuimus: et nego oratio ei correspondere ratione tra=ratio quia haec oratio fuit aliquid in firmatione praetermissa, ut patet ex libro Sacramentorum Missarum Mozarabicorum annorum 800. aliquando dicitur recitata et immediate post baptismum a presbytero baptizante, antequam episcopus ad confirmandum accederet; ut latius optime notat Cardinalis Tom. C. 2. n. 3. de ritu. qsp. Interim tamen si omitteretur, religio et veneratio ergo sacra exsiret, ut caelibi supplentur.

Dices. Tra firmationis ostitit in aliqua oratione, graverunt pro ritu ut accipierent Sacram S. ac Sp. et S. Lipsi: Ep. 73. ait: qui in Ecclesia baptizantur, praepositio Ecclesiae offerunt, ut p nostra oratione et manus impositione sanctum S. sequantur: qo sp.

Sed R. an: Ora actibus quidem Apostolorum fit mentio orationis, ac ei n tribuitur effectus firmationis; qui soli manuum impositione facta post orationem accidit. Nunc: post oratione; imponebant manus super illos, et Spiritum accipiebant Spiritum. Deinde tamen n negamus; apte firmandos adhibuisse tram verborum; ac affirmamus, hanc n ipsam ee actibus

sollemnum, sed ex traditione. Quod ex S. Cypr. colligitur, multoque ante pon-
teris; ita enim per orationem exemplo alioqui Latine pia Ecclesia Sacra-
rum designat, quae nunquam ab ipso exorcismo, quae invocatio appella-
tur, quia minister eum eam profert, non pro Deo Sti nota agit, idque de
habet vi mera deprecatio, non imperatio sed sic Patres in sua baptismi
et eucharistiae vocant deprecationem, invocationem licet indicativa sit
et eande padem.

Quaestio II. Quaenam sit primaeva sua ablio apud latinos?

Ri: Verba, quae mutantur chrismatis unctione, signo te signo crucis et chri-
mo te chrismate salutis in nomine Patris et filij et Spiritus S. Sunt apud latinos vera
et adaequata primaeva sua. ita Lom: Flor: in libro 4. et post ordina Rom. in officio
Albani, et plures antiquissimi Ecclesiae quos refert Chiarup. haec autem
sua non integralis, sed ablio: Ipsum, quia haec verba determinatur ad ac
Sacramentum et praenecessarium effectum scilicet: quam verba exprimitur robur,
et quod ad sacramentum signum idonei reddimur: et in verbis illorum prolatis
signo crucis et chrismate, significamur tegmen crucis militiae ornati vexillo, facies
athletis adsigno.

Dices. Non eadem in antiquis Ontifcalibus legitur sua unctio chrismatis
responsens, ergo haec non est ablio.

Ri: Non ergo. haec quidem latinorum semla varias inter se subiit mutationes saltu
tamen substantiali schaae verborum: id ergo quod Ecclesiae communis Ontifcalium.
quod enim inscribitur Egberto Lecnio VIII. hanc ex libet sam: accipe signum
= S. Crucis Chrismate salutis in Xto Jesu in vitam aeternam. significat te Deus
= Pater per Gelasianum: signum Xti in vita aeternam. significat te Deus per
in S. Ecclesiensi ante 800 annos exarata te gitur: signat te Deus sigillo
= fidei sua in primaeva fidei. in alio ergo antiquissimo: primo et signo
te in signum Crucis, in nomine Patris &c.

Ex his inferitur, tempus inutiliter terere istos, qui disputant an valida
sit primaeva si omittatur semel vel alterum ex illis singula verbum. Sana
enim Ecclesiarum Ebrorum variae ostendit, non primi S. Graeculum, non ita
sufficent verba, nec subtiliter disserant, ab una aut altera ex adductis filis.

Quaestio III. Quaenam sit sua primaeva apud Graecos usitata?

Ri: Graecorum sua haec est: Sigillaculum doni Spiritus S. in phosphat, pro arcu
S. Ex. C. S. caritate Ebr. qui est primaeva ipsos effectu, sacramentum dicent
in ea imprimit Spiritus S. sigillaculum. sed Quarighi not. ad Euchol. de
monstrat huius sua antiquitate et nostratem, ita ut hac omissa multi fuerit
apud Graecos certa primaeva.

Quaestio IV. An valida sit sua Graecorum?

Ri: Affirm. tum, quia si sua ita a valeat, nulla ja superest apud Graecos
primaeva, cum nulla aliam adhibeat: ut observat Goar: Lup. Lit. tum, quia
magna latini fuere inter caeteros Graecorum errores, quos sub
sua ita signent: nec alia adhibet Roma in templo S. Athanasij in ex ig-
norante S. Basilio. tum quia haec sua quoad sensu et substantia sua Ecclesiae
latinae non defecit. in ea quippe conservatur canti praecessalis graeci, semper
Spiritus S. cauta in mysteriis, sensu actu significantis, ostens in unctione chrisma-
tis et verbis significatum. denique effectus, quae habet, per verba com. Hoc
refert, quod in sua latinorum bona et tuta ex primatur, in illa vero
obscurus Spiritus S. nam ex falentur, expleta S. Trinitatis invocatione ad quia sua non pertinere.

Dices I. Lectio prædicta Græcorum fuit ambigua, nec reddit finitam perfectamque orationem, &c.

R: N. Licet enim sua Latinorum claior sit ac magis explicata, græcorum tamen sua ambigua non est; sed sufficienter ex experimento non nova demonstravimus. nec imperfecta quoque oratione, ut lege ex illa Luc: 22. hoc est calix novum testamentum in meo sanguine, ubi in græco textu hæc verba Domini sola, de qua agitur, practice habere determinata sententiam, velut si quis porrigens panem nominum diceret: ecce mutuum.

Dices II. Invisibilis gratiæ et spir. S. signaculum symbolis sensibilibus et quia sua Græcorum non exprimit explicatem effectus primarios: et gratiam S. Spir. Nam vox græca σφραγὶς quidem indicantur donum, non tantum gratiam, sed largitione plum donorum, observatque Suidas, usurpari maxime vocabulum id ad significandum omnia amplius et regium, hæc spectatum, ubi hæc sua peculiarem primarios effectum denotat.

CAPUT III.

de Ministro Confirmationis.

Cum iniquus Sacris quantinopolitanæ invasor, extendit, jus ordinarium confirmandi Episcopis et Presbyteris ac quæ, nego lege aliqua sacram divina eius ministerium solis Episcopis restringam de. Nunc etorem sui ducis amplexi sunt ac Græci schismatici, et post illos Ecclesiæ Rom: hoc est illustrissimi Waldensis, Huszita, Lutherus, Calvinus aliique huiusmodi, quos ob anathemata sacri Concilii Trid. sess. 7. c. 3. hi verbis, si quis dixerit, quos ab anathemate sacri Concilii Trid. sess. 7. c. 3. hi verbis, si quis dixerit S. confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem sacerdotem, anathema sit. Dicit ordinaria primum, verum enim potestas confirmandi simplicis Presbytero omnino potest, solum sola in usu partem dispensatum.

Conclusio I.

Solus Episcopus institutione divina ordinarius et confirmationis Minister.

Prob: I. Ex Scriptura. In qua sola Episcopi semper confirmasse eos, quos inscerant ab aliis baptisati. Act. 8. Petrus et Joannes profecti sunt Samariam ut baptizatos a Philippo Diacono confirmarent. et adhuc Clerus Ecclesiæ confirmasse eos, qui ab aliis fuerunt baptizati: ac confirmare mutuo ordinarium ex institutione divina ad solos Episcopos pertinet. gratia autem ab adversariis fingitur, Apostolos hæc practicasse in ut Episcopos, sed ut Presbyteros. Nam hæc assertio innititur adversus veterum traditiones, quæ tantum sola fidelis interpretes sacra dignoscuntur. ex his quinque argumentis probatur: 1. Ex ad Hebræos: c. 6. munus confirmandi solis Episcopis debetur, ergo ab aliis quam ab Episcopis confirmandi fieri licere. 2. Ex: Ep. 73. ex hoc loco demonstrat, baptizatos in prospectus Ecclesiæ offerri, et ut communicant manus impositionem, Spiritus S. datur, et signaculo Domino confirmari, quod omnibus aliis S. Christi ex act. 8. erinnit, hæc munus omne eorum intermodum 12. Apostolorum, et nunc in præcipuos et in aliquo exercetur.

Prob: II. Ex Traditione. Nam ab Episcopis ipsis, et officiari baptizatos, et quia in exordio Ecclesiæ ab Apostolis, non non ab Episcopis facta sed diversis tradunt præter Clem: Const. lib. 8. c. 46. et 47. hier: Gral. adversus Luc: ex Pseudo Dionysio Eusebius Ecclesiastica c. 43. et S. Hieron: Gral. adversus Luc: ex Pseudo Dionysio Eusebius Ecclesiastica Hierarchia cap. 2. et 3. Quamvis Ecclesiam quendam ut Episcopus ex ordinare ad eos, quia in minoribus hic dicit sine baptisati et eis manum imponant.

Prob: III. Ex Con: Flor: in Decret. ait: Presbyteri confirmare, minister
= Episcopi, et cum caeteris, unctione simplex sacerdos valeat ex libere,
= scape mysti Episcopi exhibet gerere.

Conclusio II.

Etiam simplex sacerdos extraordinaria facultate valide confert sacram confirmationis.

Prob: I. Ex Con: Flor: ubi postquam dictum est, solis Episcopis ex ordinario munere confirmare, haec subjiciuntur: legitur tamen aliquando per Apostolica sedis dispensationem ex aequabili et urgente admodum causa sacerdotem sacramentum confirmare. Quibus verbis ita admirabile confirmationis sacramentum. quod autem gerendum ex aequabili causa factum asseris, id approbare certum est. Concil. Trid. l. c. quoque minister vult, haud repugnare, qui ex delegatione hujusmodi ministerium exercitatur. Presbyteros, qui potestatem, solum Episcopis et omnibus ordinariis confirmationis conferendi adverti Palatinus Cl. D. D. hist. Con. Trid.

Prob: II. Si Pontifices rescripta aliqua, Presbyteris ministerium confirmandi concesserunt: at nemo audebit violare canonum illos interpretare, quorumque sententiam canonum contraria, et interpretatio: ejusdem Cl. Pontifices: Greg. XII: l. 3. c. 26. ad Sancta Sardinia Presbyteris, qualibet, ut ubi Episcopi desunt, in his frontibus baptisatos chrismate tangere debeant. quibus certe in de alia, quae de confirmatoria unctione sunt, quam potestatem Ep. Presbyteris in quibusdam declaravit. Item secundo alii Pontifices Sanctus XXII. Nicolaus IV. et V. Leo X. qui fratribus Minoribus, missis ad Indias infidelibus annunciandam confirmandi facultatem indulserunt, hoc in hanc rem Wadingus in annalibus Minor: diplomata affert: quae ab ipso auctore proprio manu fabricata arbitrae, neminem, qui id de capite sortum fore. Ipsa Adrian. VI. etiam in 4. Lent. decubitus gravium, atque tamen ad Pontificatum indulsit Franciscanis, ut in Indiis administrarent confirmationem, contagio antegressum hujus facultatis habuit in canonico S. Francisci. Idem Arcuerius l. 2. c. 15. de accepto ab Ludovico Pontifice ex Indiis Romanis 1593. quod ibi vi similis indulti confirmasset. Denique in Ecclesia Graeca tum tanta schisma Graecis Presbyteris collata, quae ipsa confirmandi praerogativa ex Ecclesiastica ejusdem Patriarchas, ubi ad recepta Latinorum consuetudine provocat, in Presbyteris licere confirmare, quod certe non fecisset, si Graecis primum non examinato pro more ritum Presbyteris confirmandi permittat, ut ait Holstenius. Ostendunt certa dubitare, nec in hac unquam ab Ecclesia Latina fuerunt reprobati. Dum in, cum Latini ex Con. Flor: Graecis objecerent l. quare Episcopi in unguent. confirmarent, sed sacerdotes, cum haec contradicitur sit dictum. Porro Ecclesiae Graecae cum aliis quibusdam objectionibus canonice legitimeque defendit. hist. Flor. ad quam Graeci: Hieromonachus de gratiae ostaci Ephes. de gratiae Trid. in nostra unique nihil habuerunt, quod sibi objecerit, Latini quoque orthodoxi habitum ab orthodoxis Graecis. Igitur ad haec momenta stropenitus posse detegari Presbyteris facultatem confirmandi sufficiunt.

Solv: Objecti:

Objici: I. ex 1. Act: Ananias act. 9. Saulo recens gerso impositione manus dixit spiritum. atqui ille apostolico non fulgebat honore, ergo

Resp. an: Ananias, qui manus impositionem aequaliter dicit spiritum Saulo contulisse ~~non~~ asserit, ut Scriptura ibi: et ait Ananias imponens ei manus, ut visum recuperet. unde haec impositio manuum erat

chrismatoria; sed ejusdem generis ac illa Marci ut: super aegros manus imponent, et bene habebunt. et quidem haec baptismi Christi praecessit, tunc quo irrita e chrismate: dum ex Ananias imponens ei manus ait: Saule frater; Dominus misit me, ut videas, et implearis Spiritu S. Ananias, misum se, ut per impositionem manuum tabaret caecum, ac Christum Christi baptisaret in remissionem peccatorum. hinc legitur: visu recepit, et surgens baptizatus est.

Obj: II. Ex Pontificali, quod tribuitur Damaso, Silvester baptizatum ipsum chrismate, ut solus episcopus baptisatos signet: igitur non ille lege Christi Episcopi hoc privilegium habent.

R: N. ergo. Ex namque in loco: si famen hunc libro fides adhibenda est, sed rem chrismate, non recenter facta institutione fuit, sed perantiqua chrismatis et declaratione, ut habit Bared: XIV. annot. in ser. V. Ol: Rabb. et privata ita decerni Silvester occasione alignotis Presbyterorum, qui sibi semper chrismatis ministerium arrogaverant.

Instab: Concil. Sipal. II. an. 619. can. 7. ait, novelis et Ecclesiae regula chrismatem Presbyteris esse prohibitum: alludere itaque videtur ad Decretum Silvestri.

R: dian: Novelis et Ecclesiae regulis, quae pro aliquot rerum statuunt. Non quae pro divinum et institutum Dei declarant. C. an. id patet ex ratione, quia ibi additur, quaeque semper usque nostra est. asseritur enim prohibitum esse Presbyteris chrismatem, quod Episcopis competere habent, qui solis debetur Episcopis, et quidem ex institutione divina.

Objici: III. Con: Tol. I. an. 400. can. 29. habitum est, Sacerdotes non chrismade, sed Presbyterum abesse Episcopo. et Aran. I. an. 441. can. 6. haeriticos in mortis periculo positos, si Catholici esse desiderant, debent Episcopi, a Presbyteris cum Chrismate et benedictione signari placuit: ergo

R: N. ergo. Nam quoad primum, ut ibi agitur dubitatur de unctione verticali, quam ante Sp. Sanctum I. ad Sacerd: cum licentia Episcopi Presbyteri usurpabant. Ut ibi agitur de chrismate sacrali, presbyteris ex gratia extraordinaria concessa. ad rem dicimus, ibi non agitur de chrismatis, sed de regeneratione haereticorum, qui ut dicimus, recipiebantur variis in locis simplice chrismate, non tamen sicut, nisi forte chrismatis doctrinam non recipiebant. errent enim, qui ubicumque nomen leuimus aut chrismatis, aut oleum, in aliquem habitum sortiatur unctionem.

Objj: IV. S. Ambr: l. de mist. C. 9. ait: unctionem unguenti seri a Sacerdote. et S. Hier: Ep. 101. alias 85 inquit, quid facit exercitus ordinatio Episcopi, quod non facit Presbyter? nisi enim ait: quod Episcopus de gratia divine, non ex potestate ministros et chrismatis: ergo.

R: N. ergo. Nam imo S. Ambr: hic nomen Sacerdotis designat Episcopum, sic enim et Sacerdos et antonomasiam nuncupatur, et illa, ad quae ascendebant baptisati egressi de fonte, ut ait hoc S. de Sacr: c. 1. qui ibi vocatur Sacerdos. Sunt Sp. S. et alii in quo ad h. l. recte observant. Dabunt alia objicientem sola locum inspectione refelli. Sed S. Hier: cit: Ep. ita loquitur reprehendendo ac gravidinem Ecclesiae ordinationes, in quibus in Presbyteri ex Sacerdotalia facultate chrismatent, ut observant Collenti C. 4. Sequitur et Sacerdotes Episcopos dicunt Orat. chrismatis munus honori Episcopatus esse et Sacerdotium. nego ergo quod in Sacerdotium ad honorem solus Sacerdotes, sicut ad ejus ministerium; non esse,

ad n ea ordinatur ex nat rei, quasi vero Spir. S. aliter n possit accipi, qua p. episcopum magis in positione, sed p. voluntate et institutionem Chri, qui S. Sacerdotium speciali gra Presbyteris honorare voluit praerogativa, g. nec minus quoq. allegando n excludunt institutum Chri, ideo cautae a verba Sagrosanct. Concilii, iam ex ea authoritate colendere, quod postulat secundum omni Spir. S. ac Apostolos defendam.

Objj: V. Graeci antiq. Chri. etiam a simplici Presbytero ordinabantur: ergo

Ad 1. am: ordinabantur potestate delegata et extraordinaria. Con. ordinaria. Dani: in Summ. Gabriel Biel. Sent. lib. 2. c. 13. affirmans, antecedenter hoc episcopo datum esse, ut mungant chrismate baptisatos, Ecclesiam vero quidem, in Presbyteris post. Ch. ordinatio ceremoniam quasi inferior metiaqa chrismati. unde cum Petrus Ottomarius solis mediatoribus potestatem ordinandi, a Nicolao I. damnatus.

Objici: VI. Qui potest magis potest et minus, ai Presbyteri possunt Eucharistiam gerere, quod et maius est.

Respondeo: non enim n habet aliquid minus in se, quae a libera potestate institutae, alias n gra adversarios posset impedire Presbyteros ordinare, quod episcopo gerere hanc praerogativa, itaque Chri. soli episcopatui reservavit, qui e ordo perfectionis, ordinibus ante Presbyterum praeeso. maxime n, quod episcopus ordinat designare milites Chri, quod et in reipublicae regimine praeunt imperatores, ducesque exercituum.

Objici: VII. Ex 2. Cl. lignet ex momento gehyst I. productio episcopos ex institutione Chri. ex ordinis ministros: g. c.

Ad: Nicoja: quia ea ordinatio accipienda sunt de ministro ordinario, n delegato.

Inst: Potestas ordinandi inter ordinario graecos episcopis a potestate ordinii et Hierarchiae; alias n posset diacono graeci: ai, quod ordinis episcopalis sunt, n possunt inferioris ordinis clericos demandari. C. C. de Gr. Eccles.

Ad: 2. m: Inferioris ordinis clerici, qui negotiorum inspecti characteris episcopalem participant. C. m: Sec. Nom: In Presbytero autem ex imperfecta tamen charactere episcopalis participatio, utpote, qui n sit, nisi maior caracteris Presbyteralis amplitudo aut expansio, docent enim Ch. episcopatum ex sacerdotalis ordinis complementum ac consumationem.

Objici: VIII. Nicolaus I. inhibit ierare ordinari Bulgaros, qui ab Presbyteris Graecis a Photio missis chrismate unncto erant, ergo confirmatio huius sedis delegari n potest Presbyteris.

Respondeo: Nam ideo episcopi latini, non Nicolaus ordinarunt Bulgaros tamen ordinatos a Photio, tum quia ei missi fuerant a Photio Macedo et invasore, tum quia ordinabant in prioribus dioecesis episcopis: tunc enim Bulgaria subjiciebatur ejus ordini, et affirmant Romanae Ecclesiae scriptores in Synod. gen. VIII. et omnium tenuerunt Graecorum, tum quia Photiani illi Presbyteri ordinationes Rom. Pontificis ordinario jure, sacrilege et illegitime ordinare audebant, ideo n erant legitime delegati.

Objicies IX. Innoc. III. c. 4. de Gnec: Presbyteris Grandimagni prohibuit gravier, ne chrisment renatos: g. c.

Ad: hanc prohibitionem pertinere ad solos Presbyteros latinos, ne timentes, ne sibi gessum ponent, quod tolerantur in Graecis. unde cit.

can: certo ita retinenda è, prout latinis Presbyteris ayun. ghanrinoqe
lim ghituris, prout legunt Petri Rezenhorge et habetur in antiqua
Rom: Elegantissima Epistolarum Innocentij.

Obj: X. Cem. VIII. in instruct: de ritu graec, edita 1595 insert
= ng Episcopi latini infantes baptizato a Presbyteris graecis, et chrismate
= ghinatos ghriment. quod ghrimavit Bened. XIV. an. 1742. in ghri:
Ste nostralis: ergo in ghecq ritum morem deberent è illegitimq ghri
mandis minister.

Sri: R: Eja. Nam Clemens in praescriptis Presbyteris graecis, seu
albanensibus, sub latinis Episcopis, in coetris universis, Benedictq
quoq, ghituionem dirigit ac Graecos in Italia, eiusq insulis ad accessibus
gnorarees, quibus ergo ex praedecessoribus neqz ex zelum facultas illa
gecsa è, ut infantes baptizatis latini ghrmaris gerant. igitur non
mittitur à dictis Pontificibus, ut ubi latini in Ledent sacri donantur, non
prebetq, quod expresso verbis declarat Bened: et ghri. §. 9.

Ergo licet, ut ordinario ad solos Episcopos, tuncas poterat gfir
mandi, ea tamen simplicq licet tibi delegari possit, et ghrisma in eum
hac delegat debet fieri à S. Pontifice, nec valet è sit à quocunq Episcopo,
sum quia nusquam legitur, eam authritatem sibi arrogasse Episcopos, sed
semper ad Rom: Pontificem recurrebatur. tum quia Clemens VI. in litteris
ad Bartiacen: Armen. apud Rainaldi ad an. 1351. haec scribit, si credis,
= quod solum per Romanum Pontificem possit dispensari ghri ghrmatis
= Presbyteris omnibus. tum quia Flor: declarat, Presbyteros aliquando
hoc ad ministrasse ex sedis Apostolicae dispensatione. pro ordine autem, ut
valide Presbyteri ghrment, requiritur peranqua et ziminis in recepta
gnetudo, quae idem Rom. Pontifex ordinatis, aut saltem permittit;
quod colligitur et dicta ghri. Bened. XIV. §. 9. Scribentis, per suam
prohibitionem nullum praejudicium inferri graecorum in oriente sub
piis Catholicis Episcopis et Comorantium quorumcunq ritum à Lati.
approbatorum, seu permissorum, viribus qualibecunq sed.

CAPUT IV.

de Subjecto Confirmationis, ac dispositionibus in eo requisitis.

Cum Baptismq sit fundamentum omnium Sacramentorum eorunq
janua nemo nisi Baptisatus ghrmeri possit. hinc in Sacrificiis quos
dam Joannis Baptistae omnium ac tinctos, cum perfectus, hesit
eos, baptismo Christi abluit, antequam nang eis inhaereret, hispiri
ret Spiritus sanctus. sacrificq. unde in ghrmatis à Concilijs Catholicis
dicitur ghrmatio perfectio Christianorum.

Utrates II. An in infantes hujusq vetri sint capaces.

Sri: Affirm: hoc enim patet ipso praxi Ecclesiae, quae
olim Sacr. infantibus ghirmationem administrabat. de ghirmatis
infantibus manifestum è non ab alio, quam ab Episcopo fieri licere.

aliq Graec: I. Cor. 11. Decent; et quidem potius [illegible] hostiarum
prout videtur è lin. Ser: Greg. Ch: cum ord. Rom: in cf. [illegible] quam ma-
rem Sacerdotes retinent Graeci, ut liquet ex eorum Liturgiis: nec
quia in pastoribus eq. sacer, hunc esse ordinarij Confirmator, qui è Episco-
tatus Spiritualis, et plenitudo, sicut l. Verum jam è generis Apostolis
apud latinos Sacramentum esse invaluit, ut ab hac sorte administratur nemo
qui minor ad minorem ordinis annum gestium, et sacrij usum non habuerit,
quo de Confirmatum certis meminerunt, et Confirmacem majori cum
[illegible], ubenioris gratiae fructu [illegible].

Quaestio II. Quaenam Dispositiones requiruntur in Suscipiente?

Ad I. requiritur Sacramentum Baptismi in ipso, qui gravis peccatis se non
noxium, quo mundo donatur, sicut l. Metaxatur audispere. Cap. 5.
c. 6. qest: Stato enim gratiae ad Confirmacem suscipiendam ordinem
et fit, qui alicuius Sacramentum dabitur sibi quia [illegible], accedendo Sacrilegium
[illegible].

Ad II. Puri poenitentiam solam fidei sufficiens ordinia. nec ubique
admittant qui praecipua regenis mysteria, sum solum aquam Ecclesiae,
Caecam, et Salutarem Angelicam, mandata Dei et
Ecclesiae edocti in sit, ac ea, quae hujusmodi Confirmationem hujus sorti dationem
praecedant, prope in mutaverit. vid. act. Eccl. Tridi. sess. de Confirm.
Concil. Colon: 1583. p. unde in monent Con: Rhedonag. an. 1581.
Burdig. 1583. habita, hujus sorti vim virtutem et utilitatem ex plicat.

Ad III. Exercitium bonorum operum praesertim oratio sunt se ad
recipiendum spiritum S. disponant, imitando Apostolos, de quibus
dicitur act. 1. erant perseverantes unanimiter in oratione.

Ad IV. Jejunium naturale. quidem fieri potest, nisi ipso dissolu-
tocorum et numerum ingentorum sustinere in, posset. Ferma-
tio quippe in prioribus Ecclesiae saculis in hisce jejunij da-
batur, ut probat Tertullianus Lambertini nunc Bened. XIV.
in lit: quas Baron: datis. 1732. ex varijs auctoribus monuit.

Ad V. Prono a parte et intra sit ex Concilio Aquensi a: 1575.
restituto sinistrolex, ac malefacie Christiana quaerandi.

CAPUT V.

de Necessitate Confirmationis.

Quaest: I. An Confirmatio sit necessaria necessitate medij?

Ad Nostra. quia sine Confirmatione salte obtinere si potest. Signide si
Sacramentum, antequam ab Episcopo confirmentur, et ab hujusmodi radio perveniant,
decerto sit dantur [illegible], cum nihil damnatis sit in ipso transferunt
in regnum aeternum, nunc ait in Eccl: Luge: hom. 6. Eccl. Confirmatio
transfuris superiunt a generando benefacia. quia in S. hier. Ciel. aver
tulit: Certe de ipso, qui in tenebris sac remoriorij legis pie fuit ce
dunt, priquam inveniantur ab Episcopis, ut confirmentur.

Quaes. II. An sit peccatum omittere praeceptum?

R: Confirmatio fideliter adultis et rare infantibus peccatum est omittere praeceptum Dominicum et Ecclesiae: et imo quidem omittere divinum praeceptum cuiusmodi est ex ea vigilantia et solicitudine Apostolica, ne cuiquam ex baptismatis hac spirituali subsidium deesset; ut ligatur ex c. 8. act. tum ex eo, quod ipsa confirmatio in primitiva Ecclesia modum, sine quo vix haberet in primitiva humana inter multos periculis et tribulationibus, unde dicunt C. Lutha dist. 5. de cons: quamvis confirmatio non sit ad consequendam regenerationis beneficium, veluti tamen confirmatio annexa = nexa est. tum quia ex lege Christi quilibet debet se ipsum diligere; at fideles non se nisi confirmant; docet enim S. Aug. l. 17. de civ. c. 14. Christianus non recte vocari nisi chrismate unctus. et Can. omnes dist. 5. de cons. omnes fideles confirmandum impositionem Episcopum, postea sacramentum accipere debent, ut potens Christi inveniantur. et can: ut jejunium ant. c. quamvis esset Christianus, nisi qui maxime Episcopali fuerit chrismatus. 90 sq. et hinc patet hoc praeceptum Ecclesiae de subeundo confirmatione; quod ulterius habetur ex Conc: Eliber: c. 38. Laodicen. can. 48. Lenonex: et aliis. ordinem autem gravis obligationis ex his praeceptis, ut pote de re sacra et rara. quod confirmari potest ex S. Greg. M: l. 4. ep. 17. aliis 32. qui confirmatio praecepit, re minus fideliter fiat. et haec ipsa, quae mox de hac materia dicemus.

Dices. confirmationis defectum supplere potest per unctionem verticalem in baptismo, quo salutem jure divino necessaria non est: an: probat ex Rabano l. 1. de instit. cler: c. 28. qui unctio fuit in vertice, specie fuit Christi 90 D:

R: N. 1. an: quia ceremonia ad Ecclesiae institutio, quatenus est unctio, verticis, non potest supplere defectum illius, qui est Sto signum signo praecepto institutum est, prout unctio chrismatis in fronte unde ipsa Patres, qui in baptismo unctionem verticalem ad Sacerdotes et fundunt, in inner ne pitatem chrismatis in fronte adhibuerunt. ad prob. an: Dicemus, unctio in vertice est specie Christianos, ut et in alienos a Do, ut ibid. ait Rabanus, in gratiam regenerandi, in baptismo recepisse, et in participationem plenitudinis spiritus. quia unctio verticalis habet gratiam, sed quia omnis in chrismate frontis super unctio vertice affirmat idem Rabanus. C. 30.

Quaes. III. Quandiu obligat praeceptum suscipiendi confirmationem?

R: I. Affirmant Sti quia post hoc saluberrimum Christum baptismi sensu gravi peccare. sic hac verba manifesta. verum arbitramur ex eorum, qui chrismatis sentiunt gravem, qui nam in illam ceremoniam chrismatis unctionem habent, quod nedum sacrilegii crimen, haereticis perpetuum, sed et illos, qui ex negligentia et secundum confirmationem, tuto, ut ait Sto Aug. ad confirmandum se parari obtendat, dicit, stale, nullos baptismo consecrantes dicendi sint huiusmodi Christi temporis, de mortalis rei. ita ex Theodorian. IV. ibi: idcirco timendum valde, quibus potuerint in ea salutari, negligentes fuerint. Lenonf. an. 1528. sed ipsi raro habentes obligantur suscipere

aut saltem ut differre confirmationem; plerumque autem contingit, quod Episcopi rarius, parochi vero hac re minus negligant, ut de Episcopis dubitare licet. Benedictus XIV. in Epist. Pastoral. §. 3. de Sacram. eos gravis peccati reatu teneri, si cum fortunis ad Confirmationem accedere, illa sanctum hac negligunt. Hoc ipso, quia circumstantiae infirmitatis, laecitiae ab hostibus et mundi maxime arrestis illecebris, media noxia ad vincendum, dum ad manus habentur, negligunt et respuunt.

Ex his colligitur 1. Quanta sit obligatio parentum, filium quod filios spiritualis sui regenerandos idoneos, in occasione offerat, Ecclesiae Mater, prout demonstrat Cardinal Gabriel, pune Bened. XIV. in lib. pastor. Dioec. tam, tunc ut ait cit. Con. Sed. 11. parentes taliter negligentes ex libro paenitentiali paenitentia olim egisse animo Ecclesiae apparet. Sic quod curiosi Deiparae graviora peccata vel dum qui licet ut impediri, raro huiusmodi diaecesis indicant, ut fere praeter confirment.

§. II. Urget maxime hoc praecepti, cum ratione, quia sicut, et quando crebro de gravibus adversis respicere valeant agricolae, valet haec ratione ex fine, ad quem instituitur a hoc datum. nempe ad praemunendos fideles pro variis adversis fidem, ejusque hostes superandos, et firmiter et constanter Catholicae Religionis professionem.

§. III. Ipse Ecclesia obligat ante omnium, imo in prima confirmatione suscepta, in prima confirmatione ut intelligitur. Sit Con. Trid. Sess. 23. de Sacram. c. 4. quod sicut confirmatio in Sacramento. et ideo ut, quia cum ordo Ecclesiastica sit, sicut et effectus, simul effectus admittit. unde ut Concr. Ea cit. Nostrum ex mysteriis, quod Sacramento chrismatis ut gratia Spiritum Sanctum suscepisset. Ejusmodi volumus ut hoc sacrum Sacrosanctum debere ante emissionem professionis religiosorum praecepti hac de re subiisse meminerint.

CAPUT VI.

de Effectibus et ceremoniis Confirmationis.

Sacramenti Confirmationis duos effectus Orthodoxi agnoscunt, gratiam videlicet et Characterem. quintum ad ceremonias ut eximus nimium prolixi, sed quantum fieri potest dicemus.

Articulus I.

De primo effectu Confirmationis seu de gratia.

Sacrum Confirmationis gemit gratiam Sanctificantem Lector ex ijs, quae c. 1. et 2. adduximus, momenta: ipsa namque locis occupatissimis tum Sacra, tum Conciliorum, tum Ss. produximus testimonia afferentium baptismo, privilegiali manus impositione aut Chrismate accipere Spiritum S. proficere Spiritualem. Superest illi dono ipsumque hoc aut ita demonstrant gratiam Spiritus S. per Confirmationem gentri. Ed

Quaeres. In quo praecise consistat gratia Sanctificans per Confirmationem collata?

R: Et gratia roboris ac virtutis ad fidem, fortiter profitendam et superandos, quae quia eam aperuerunt dendecer. in quo id ex Catechismo Ecclesiae Con: Elibert: Can. 28. tam gravem infert, sicientium. Mat: Effectus Spiritus Sancti ad, quia vi eo datur spiritus robustus, ut hoc Christianum laudet Christi confitendum non. Part. 1. 1. 1. in hac sedet robur et fortitudinem dari docet. ideo ex Tertull. Tert: l. de resurr. c. 8. ait: Caro ut ad munitur. S. Cyrillus cath. 3. tradit

non christiniale iniungi, nisi in usu armis christi adversus apostolicam potestatem praeliantium, &c.

Verum quae, quae confirmationis effectus, commodissime tradit distinguit a gradu Pastorali: cum enim illa efficiat, confirmatus gratiam baptismalem roborari, necessum non est, aliud indelebile imprimi in anima et characterem efficere, nisi id, quod Scholastici appellant differre secundum magis et minus.

Dices. Ecclesia infirmatis in confirmatio desperandum, ubi gravissimum periculum imminendi casus accidit: ergo

Ibid. an: in confirmatio, qui se ipsum negligentiam indignos redderunt auxilium hierarchicum adhibere. Christiniale. Cap. decis. Nam enim qui post baptismum confirmationis gratiam negligenter et gravissime amittit ad pignus efficacis.

Articulus II.

De ido confirm: effectu, seu de charactere.

Arcudius l. 2. de confirm. c. 18. refert, quanta graecos Ecc. existimare confirmationem reiterari posse, ac ejusmodi non primere ceteros.

Conclusio.

Confirmatio imprimit Character.

Prob: I. Ex Trad: Pp. qui Stiano confirmationem tyrannibus signari dicunt, ut Ter. l. de praescip. c. 40. et aly Scpt: cui Ceo. cari. Sacr. Sectu appellat, sigillum notamque regiam. Demqe S. Eug. l. 2. cra Ad. Petil. confirmationem gratiae baptismatis camq. manere docet in hoc peccato, quod de charactere tantum accipi potest.

Prob: II. Ex CC: Tolet. VIII. an. 653. c. 7. ait: Chrisma cotidie accedit negavit. Sicet rare characterem. Flor: id aperte definit, et Vigilio 7. can. 6. anathema dicit eos, qui dicerent confirmationem non dare imprimi characterem.

Prob. III. Ratio: Actu confirmationis iterari negatur: ergo sed. ergo potest ex qui rare 66, qui, ideo in aliquibus locis imprimit characterem contf. quod sint indelebilia. ex. ordo probat. Ita ex Ceo. hab. 6. = ex duris jacientes fundamentum poenitentiae ab operibus mortuis, et fidei ad Deum habituatum doctrina quae in confirmationis quoque ma = nuum; et gratia designari confirmationem magno, sensu interpretes = graeci et latini tradunt, ut ad Eug in S. R. Sed nugat aude dicere = impossibile esse eos, qui semel illuminantur, id est baptizatos sacri hunt spirit. confirmationem delet, et prolapsi rursus renovari ad poenitentiam adhuc sapientiae, ut iterata marmum in poenitentiae sacr. mysteriis. Prorsus inter = pretes ex ponunt. Ecce ex dictis Ecclesia c. 8. et 9. qu. 5. de dic. = ea presse prohibet per iterata confirmationis. id quod prohibet Sanctus c. 1. de Sacr: non iter: Synodus Cabilonensis II. an. 813. ait: nostris = vihmus, ut ando confirmationem sicut nec baptismum minime iterari = debere. idem definiunt Con. Flor: et Trid. l. c. unde qui his fidem et volens servari illum negaverit, gravissime peccaret, non tamen ire-

gularis efficeretur, quemadmodum sit regulam baptismi, ita ea quoque irregularitas tractatur, dum taxat in casu juxta expressis, ac ipsa lege postea restringenda, quia amplianda.

Dicas I. Ad de ritu, quo olim haereticis redeuntes ad Ecclesiam recipiebantur, et quomodo impositionem omnemiacem Chrismatis et reiterationem sem. Primatis ante Ref.

Ad: Nulla est difficultas de haereticis ex regulae baptismi, quos utique respicientes iterum baptizari et confirmari oportebat; tamen quia de ipsis baptizatis quidem ita confirmati fuerant; qo de haereticis et baptizatis ac confirmatis. haereticos quidem ex jurisdictione receptos impositione manuum confirmatoria fiendi, simonio ex antiheretico 2. c. 5. item affirmat de haereticis baptizatis et confirmatis in haeresi seu extra Ecclesiam Stadonensis q. 1. de confirm.

Ad: Ritus, quo olim haeretici sacro ritu baptizati et confirmati recipiebantur in Ecclesiam, non erat repetitio confirmatio, sed sola ceremonia Ecclesiae, imo quia sicuti baptismus ex certis suis secretis adversariis, ait, de a quacunque haeresi generis, nihil minuitur, nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur in paenitentiam. impositio autem manuum in paenitentiam et confirmatoria, dei enim regulariter; quo ipsa ex ipsis verbis offerat et gratiam quoad haereticos in Ecclesia baptizatos et confirmatos; ut nigra in haeresi, haerentur. ut affirmet S. Cyprianus: Ep. 71. et 74. de baptizatis quia et confirmatis in haeresi idem affirmandum est: quoniam scribit Innocentius: Ep. 18. Arianos baptizatos in haeresi, ut in Ecclesia per manuum impositionem sub invocatione nominis Trinitatis ad Ecclesiam reverti interpretantur impositione manuum confirmatoria; quidem ita ut ipsum quasi chrismatis collatam ab illis veniam probant; prout ipse et omnes Aug. l. 7. ex Baptismo verbis: Si non extermineremur a vobis electus autem, merito nos, mis cas maritimas appellare potuisset, ad eum quod a vobis mortui sunt, tabescerunt, quasi subjacuit, multae mortuae et in poenam. 3tio haec abierunt adversarii in opportunam admonitionem, quod fiet ex veteribus monumentis ex Concil. Arelat. I. can. 8. Synodus Papae Zephyrino in concilio manuum reconciliabit ab haeresi; ut accipiant Spiritum S. ad haec de sola manuum impositione regulatoria accipienda sunt: quod in: proba: ita accipiunt et sententia Aug. l. 3. de bapt. c. 13. baptismum apud haereticos secundum in operari remissionem peccatorum, gloriosae fidelitatem, et disjunctionis imaginatam, ac tamen valere, ut in ea Ecclesiae pacem veniunt, hoc quod et vigilantiam haeretici recipiunt peccatorum remissionem, quia ipsa vigilantiae, ut log: in l. 4. l. 1. c. 12. ac pace praestam, ut ad remissionem peccatorum in unitate ipsa prodesse incipiat. Istum, quod accepit in Christiana prodesse non poterat. qo impositio manuum, quia accipiebantur haeretici in gloriam Spiritus Sancti, ac pacis, et quia ipsi in unitatem redierunt, et vera Ecclesia recipiunt prodesse. Ita illa manuum impositio non erat sortis confirmatio, et hoc in libro Pontificali appellatur Reconciliatio.

Dicas II. Con. Gran: I. Can: 7. jubet ut Novatiani, Arriani, Macedoniani, Sabbatiani ad Ecclesiam redeuntes, et unctionem chrismatis in fronte et praelatam verborum: Signaculum doni Spiritus S. accipiantur: qo p. confirmatio Legum ab eos pecta confirmam et fram.

Qui haud dubium haberi subscriptionem canonis, de quo agitur: suppositum
etiam Sebastianorum nomen ab Ioseph. l. 5. c. 21. e hac synodo, postea
in paraphrasi ne arabica illius synodi apud Stauranum tom. 1. Concil. delet
detatur canon iste, et apertur, eidem in dicta synodo canones 4 tantum, verum
illo admisso explicari possit de haereticis ex germanis. et certe Novatiani
auct. theod. l. 3. haeret fabul. c. 5. ijs quos baptisarunt, sagittibum chrisma ex
prebent, quasi eos, qui ex hac haeresi quam Celia quinquinter, sumpsissent ab ipsum
= qi praecepterunt. l. Sabatianorum pregi haeresis Novatiana. Strepq. ira
Sila. Ioz. l. c. item facile asseritur ex Ariani, Macedoniani, Spiritum sanctum
negantes.

Dices II.

S. Pius: p. 73. ad fin. supponit catholicos uniuersim iterare
sortem ordinacionis cum ad societate ecclesiae haereticos; ait enim ut quodli
= secundum pravam fidem baptisati dignos sint et remissione peccatorum
= qegui potiunt; secundum eandem quoque sortem S. potiri, et non nisi veni
tenti manum imponi, ut sortem S. quadam. qes.

Sol. 1. an: Novatian. certum S. Doctor de ordinatis sero, sed de regulari, hoc
quod ut valem fiat, animaduertendum, acceptu fuisse consulta S. Antistitem
quod cuiuscumq catholicos, ex hanc adhaerentes velle, baptisma ab haereticis accepto
ex modo quod subsistam, seu characterem. sed non quod effectum et remissionem
peccatorum valere. ex enim distinxit inter characterem sacrum, et gratiam
ac hanc ab illo separari ex potest quandoque. qo verborum suspicari licet e. i. S.
fieri ab haereticis quantum peccatorum remissam; quare redeuntes ad ecclesia
exprimuntur in positione manus, ut accipiant sortem S. non solent ipsum in
prob. 2. explicabo? quod stigo argum. ex praecedi ex suppositione, quod
haeretici rebiperentur in positione manus ordinatoriam, sed ex sola supposi
tione, quod catholici praetendent, haeretico ab haereticis peccatorum quoque re
missionem, et gratiam sacram S. Ergo ex eo, quod in l. 2. S. locum in de ordi
nacio explicemus, arripere possint haeretici aliquam, alia ejusdem loca de
manus impositione sub solita ceremonia interpretandi, atque ne quidem
ab eo admitti ordinatos sortem. Siquidem cetera sunt ipsa ch. et l. e. a nobis
deducta sunt nimis aperta, ut in oriam dentum possint ab ideis detrepari.

Quaeres II.

Quinam sint effectus characteris sacri ordinacionis?

Sol. 1. Distinguit subtiliter praecedens ab his, quibus dicitur, quae mo
do geniti infantes. sed quoniam erat fidelem tam militem Christi, ut a tantum
mire valeant quia et quotidiana certamina, verum ne do sicubiora interdum
erunt profitiunt sanguinis inundi. Ergo dat ordinato potestatem circa
ea, quae sunt vini precti et in potestatem eucharistiae spiritui. Ita S. Thom.
3. p. q. 72. a. 5.

Articulus III.

De Ceremonijs Confirmacionis.

Ritus ordinacionis ministrandi in Ecclesia latina et graeca diversi est
ut patet ex sermonibus Patrum et Ecclesiae Graecorum. Quod latinos
spectat. Confirmandi a Patribus afferuntur Epistolae quae praetis e pen
tiqua ex Ecclesia graecana. C. 100. et 101. dist. 4. Graec. et ut Serm: Hieronym.
cuius ritus hanc Hrabanus rodem S. Thom: l. c. ad 10. quia illi, qui delinquuntur
ex pignam locum habere, a quibus erudiantur. ernis qui in Ecclesiae

eligunter, debent ea chrismati, ut habetur C. 102 dist. parentes autem
hic proli chrismandæ patrini ea se offerunt. quia oritur gradus spiritualis
ex chrismate sicut ex baptismo, ut patet ex Pius. lib. 24 de pontif. mot. c. 2.
quare, ne quis hæc, quæ è impedimentis dirimentibus matrimonium
=monij, sit arg. de cognat: n. 3. a plurimis contrahatur, et multi adhibentur
=testimoni, et unus sit patrinus masculo sine matrina, unaqua sine patrino
=fœmina matrina.

II do. Diversus extensis verbis chrismandi maniby invocat Christum
gratiam spiritus S. ad robur; tum eos unge in fronte Christiana, Christiana di-
vendicat gerato. gerantur tere singulis annis der. 5. Oct. hebd. (vetere quisto
ex Laurito Sabiani Barac, tanetis pariby Ecclesiis tarerat chrisma quere
quacuy; sic, ut habitur Car. 20 Con: Tolet. I. cæterum cubanti, Dorbone
gratiarum illam, qua Christus et Christiani gaudent chrisma salutare
Cave S. Christi ma; tum quia adorat secta manum elementa invocatus no
relative crimen, tum quia verbum sit jubere, ut salve Sores bonis dicti-
tuta. verum delirant heretici. adorat quippe chrismatis in è altare sed
relative ad Christum nempe, cuy symbolum è, reverendo, illaq; animi
exultatio hi de plectam rem mysteriorum, ad vetustis alexibinam,
ut observat Ben. XIV. not. 190. in ser: Ch. h. nec ex hunc exemplo antiquitatis.
Nam S. Bonifac, cum Bethleem veniset, exultam dicebat, sic Bethle-
ut scribit, S. Hier. in ep. ad Ep. et S. Greg. Naz. quando se abrie avit Cricopatri
vatti ivit urbi Constantinopolitanæ, templo et cathedræ. denique vitæ Chi-
tardi S. Christi ma jam V. et VI. Seculo vigent, quæ facile probatur ex eo,
quod illiq meminerint S. Greg: in Ser: antiqui ordo Rom. Constitutiones
Rhemens. anno 1000 ed. Ed. Ita quinem, in quasi eo tempore institutus fuit,
ea quam, inter recepta, prolatagis authorbate majorum.

III tio. Christus aliud novum chrismando imponit, si prius hoc Christiano
indignum sit, ut habet Con. IV. Tol: quando nulla in cognoscere nesciat de
mutari nomen potest, aut aliud adi, ut monstrat praxis.

IV to. Post chrismatis unctionem Episcopus chrismato Cervem maxillæ
exhibitionem adit dicendo: pax tecum. tum ut integriti certi servetur me-
moriam, prout tradiderunt Synod. Laodicensis et Carnotensis. tum
=ut scirat hoc Christiano se jam militem esse, cuius pugna vi torqui cluceat
=in patientia injuriis. ut ogent S. Car. Bord: in acto Ecl. Ch. p. 4. de pri-
Cerimonia hanc in via antiqua se affirmant Rhenum, Tournelly et alii
Ill; sui tamen illam antiquitatis hostis demonstrat Constantinus cœpe Ch.
Patriarcha ante 400. ab. quæ 500 anno quisqui, qui in Christum, sed Ecclesiam
Ecclesiam, imponunt hunc ritum.

V to. Chrismatis sinistra linea seu fasciola circumligatur. tum de
Christiana Ecclesia detinat. tum ut circulus accipiat gratiam diligenter et
gestandam. ita ordo Rom. et Con. Leron. manebat olim chrismatis hæc
fasciola septem diebus, postea octo diebus, denique 8. diebus, quod vertit quis
stat. usq; tamen ejusmodi ritualium talis erat, ut in arbitrio Episcopi
esset consensare vino hodiem plurimis diaecesibus in amplio usq.

VI. Denique loco ad magnam primaria item e, qui fortasse in illor Ecclesiis, quod vero spectat tempus, atque amalarii Fortunati, post exigua: 820 florui, administrabatur primaeo Romanae more propriorum Ecclesiae hora sua, quae notis h. nono matutina, nisi neque ante prima surgit. Sportulis in die Dominicae, ejusdem primaeos omittit, quod in observantiis Ill. Arch. Con. Med. V. falsum fuit hodie est, primaeum quoris tempore et hora posse ministrari, ubi tamen ipsum observata prius, quemadmodum a, ne dum minus generatur. ait S. Thom. l. c. a. 12.

8. Febr:
1755.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

TRACTATUS IV.

DE SACRAMENTO EUCHARISTIÆ.

De Venerabili ac divino Eucharistiæ mysterio dicturi, fasciculum in admirandam Sapientiam verba sane non invenimus, quibus ejusdem umbram tali sacri delineare possemus. Omnipotens Christus ejusque quam suppeditabat eloquentia magnificentia, se non habere fatetur, ut digne de eo loquatur. Ut Mysterium quippe unum quasi summa et quendam de Eucharistia, in qua Sly divitiarum ac thesaurus potentiae hic, viz. tubis, amoris ac benevolentiae in geng hominum mirandam liberalitate explicat, atque defungit, dum nos ab mandito infinito amoris argumento Christum nobis intimis inserit, et ingerat, ipsa hac carne et sanguine animos pascit ac gloriat.

Eucharistia hoc dicitur a verbo graeco Eucharistein, quasi agere quod in hujus sacri usu Deo pro illis in nos benefitia collata gratias rendamus, ut observat S. Justinus in Apology. Varijs nominibus tum in S. Litteris tum a SS. Patribus Eucharistia. vocatur enim panis, panis caelestis, supersubstantialis, Angelicus, tum a mensa, tum ab epulis. dicitur in Synaxis, id est collectio, quod quia ex pluribus panem Ecclesiae fideles enim Deo ac inter se tanquam ejusdem membra, qui charitatis vinculo colligantur. nominatur quoque Coena Domini, vel potius Christiana à Deo vestere in coena. appellatur sacra graeco, quia sacra sanctam vitam gratiae gerit. Dicitur Viaticum, tum quia illo S. cibo in hujus seculi peregrinatione reficimur, tum quia ex hac vita

ad altera procedens disputabimus. Deinde, ab actione qua efficitur Eucharistia, vocatur Missa, Sacrificium, Oblatio &c.

Varijs quoque signis Eucharistia in veteri lege adumbrata fuit, Scilicet per manna, per panes propositionis, per panem subcinericium, in cuius fortitudine Elias cum bruterit per 40. dies usque ad montem Dei Horeb. 3. Reg. 19. per sanguinem testamenti, Exod. 24. precipuè verò per agnum paschalem manducandum cum azimis. Ita quidem S. Th.

Porro cum Eucharistia, ut ex dicendis patebit, eadem sacrificium simul et sacrificij habeat, prudentem tractatum in 2 partes dividamus; prima erit de Eucharistia ut sacrum est, altera de eadem, ut est sacrificium.

PARS I.

de Eucharistia, ut est Sacrum.

Diu & immoramur in ea quæstione, quæ solet de caeteris, an Eucharistia S. P. Sacrum sit, postqua tam pertractavimus tr. 1. c. 6. ubi vivimus, in in ea questione Novatores, qui ejus veritatem fuere miseriis perturbare, et evertere tentaverunt, duo tamen Sacra tetigerunt, Baptismum scilicet et Eucharistia, et certè ita de vero S. P. Sacrum requirit in ea charitate circumscribe namque signum sensibilem a Deo institutum, scilicet species panis et vini. accepit Jesus panem ... et accipiens calicem Matth. 26. signum illud animam habet gratiam efficientem. si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum. Jo: 6. denique ex hac mandato divinum intendit hoc ritu: hoc facite in mea commemoratione Luc. 22.

Definitur ante Eucharistia Novæ Legis Sacrum a Deo institutum ad spiritualem animam nostram refectionem, in quo Corpus et Sanguis ejus vere, realiter et substantialiter sub speciebus panis et vini continetur. et ex hujus definitione explicatae sunt hujus partes, dicam capitibus absolvemus in quibus de institutione, materia, forma Eucharistiae, de reali praesentia Christi, de modo praesentiae, de parte et quantitate, de ministro, subjecto, natura, de effectibus, dispositionibus ac ceremoniis hujus Sacri, quantum ejus erit agendum.

CAPUT I

de Institutione Sacrati Eucharistiae.

Ut ajunt notes ait Con: Trid. Sess. 13. C. 2. dicebatur ex hoc mundo ad Patrem, sen priusquam celebraretur, ut habetur in Canone Missae Eucharistiae Sacra institutio, postqua scilicet cum Apostolis in ultima cena Judaicum pascha manducaret; ipse ipse die mediis Noctis cum Deus jumentorum ut ita in Martyrologio reponitur, seu die jam affinarum, quo ne se erat occidi agnum paschalem; cum ipso die festo paschatis legimus mortem pro nobis in cruce subiisse, ut habet Evangelium Lucae, quem autem hoc posteriora de se habeant, nunquam tamen veteri fuerit cognoscat sacra quinque ea de re dictum erat; unde labor fuit nulli in inter Catholicos, palam defendunt. Cum ipso die festo, sed in laboriosa dali die antecedente crucis affixus fuisse. ad hoc quotidianum varia

excogitarunt argta. imo Basilius Concil. l. de agni mosaico legitimo tempore. quindo maetatis agni luna ipsa nonnus, seu Tibia excunte; quia Patriarchi septuaginta gloriur, sin excunte luna, ipsa morte Christi. Ideo alij ut Bedanus in hist. Evang. hardum de separemo Chri. pasch: quo sibi quasi relaxa, maetari deluisse agni luna ipsa ascendente, duplicem distinguit Neomeniam, seu initium mensis; scilicet a gimeratione lunae, et ab eius apparitione, volunt Chri celebrasse Pascha ipsa die a gimeratione, Iudaeos vero ab apparitione lunae, et plerique illi maximum diuum eo die, qui secundus mo pasch erat. Ideo alij tenent, Iudaeos eo anno obtulisse maetatis agni pro Domini crucifixione in excantem luna, sicam, hoc ipsa traditionem aliquam, qua praecipiebam, ut paschalis solemnia, ita ut cederet in Iciam tam differri possit in sabbathum, ne duo festa gererent. ita Carolus Burgensis. sine ut occasione a negligerent, sum negligendi. ita Strang lugg. Dicty quotidie l. Chri. Ideo dicuntur magnae multi celebratum a Do ante mortem Christi Pascha celebrandes nostrum illius cenam argtra fuisse quidum, quinde dei a dimorum ab ipso institutum. ita Toynardus harm. Evang. Bernard Lamy et Aug. Wolfner. in diben. de hoc darg. Verum aperte fellunture, qui talia cuerunt argta. nam

1mo Basis Mosaicum immolabatur luna ipsa excunte, id est hora pomeridiana, ipsa dies mensis Nisan. 2do quia exodia praecepit Deus, ut agni servarentur usque ad ipsam Nisan, et ab universa Chorus Israel multitudine immolaretur ad vesperam. seu ut habet hebraeus inter duas vesperas. id est inter tempus vesperinum diei ipsa, quod est ante solis occasum, et vesperam, unde exodium ducit usque ipsa quod est post solis occasum, usque luna ipsa excunte. ita interpretatur R. Shlomoh. in l. vaeic. cuius verba refert Buxtorfius in lexico, 2do Vesperam, ad quam maetabatur Paschalis vitulus, excipiebat solemnis et festiva pasca die 15ta. sic S. Ellias, c. 27. diuo subjungens Eucharistia Christi hodiem diem solemnem: n ergo erat prima vesperam die 14ta sed postrema. 3tio manducabatur pascha in vesperam: unde Immetallexodium solemnitas primi, quia agnus habebatur a vesperam usque ad vesperam sicut alia festa, celebrabantur. Lev. 23. et ceteris S. Marcus c. 14. primo die azimorum, quo pascha immolabant. et ex c. 12. Levi. solemnitas azimorum e quinta decima die: g. p.

IIdo. tempore Chri. a veteribus Iudaei duplicem neomenia, de qua Syra. sine quia duplicis mus neomenia era nullo veterum praeter, verum aperte docet ea 12. pasca Romuli ab universo terrarum filiorum Israel celebratum, ita Sulcharore Lerarum tractat Chri. in lib: de Epilepsia. item Joseph. l. 6. de bello. c. 9. ideo quinta ed dies Neomenia n pro libitu statuerint Iudaei, sed Synagoga illum universi populo praescribebat p tubicinem, juxta illud Ps. 80. buccinate in neomenia tuba. ita scribit R. Moises ben Maimon: Kiddush hachodesh c. 1. § 5. Sic Neomenia apud Hebraeos dicitur, quia incipit sol splendore sensibili lunam illustrare. ut vidimus Chiolio, et Grotius quoque antiquissimus Lupton, et hujus hoc fragmentum nobis

Exurit elapsus alec: t. 6. Prom. mihi apparuerit luna, Judei
= n celebrant nomeniam. omentiuat p plurplex illa reconcenia
quat. unde quidquid ea de se a Rabbinis traditu e, recentiorem
et novem detestis hebrais ignotum, et tamq. demonstravis.

III tio. Nulla Judaeorum unno passionis Chi distulit pascha in excenu
em lunam istam. Ipso n quidem per aliqua traditionem, sysra
nemoadam. quia tradig de prentatae filiorum Israel de egipto
exitu; tradunt ipsimet hebrai diem Paschatis non in Sept. scribit
ezim. p. pasch. Ita in levit. 23. in feria ita pasca fuit celebratum.
n m ni Jesum morti damnarent: id quidem tradit vulgus S. Chris.
hom. 86. in Matth. at potiunq. tabla Dominis reverentia relevare
a singulari hac animone relignis Christi operia, cum ne zela in
ea fuerit glorificing. nam Rom. 84. scribit: miserunt in eum
= manq ipsa nocte, in qua commederunt pascha. in firmacem adjung:
quod tantum Judaeos in more positum fuerit, insontes reos plectere
extremo supplicio, in solentem fuso, ut ex qui Rabbinorum ostendit
drusig in cap. 26. Matth.

IV to. Ut prius quam poterentur legale pascha cum discipulis suis
manducavit, et quidem eadem die, qua Judaei; ipsa pars prob. 2.
clare. 14. primo die, quando pascha immolabant, dicunt ei discipuli:
= quo vis eamq, et paremq.tibi, ut manduces pascha? et paraverunt
= pascha; neque ritum facta venit Ihsus cum duodecim, sed discumbebat
ut habetur Matth. 26. ad quo vidit carnem discetat: et sibi nolebat
= manducare hoc pascha vestrum, antequam patiar, Luc. 22. ac haec
cena n erat vulgaris sed Paschalis, ac tenebatur nostram am-
plectitur universa Ecclia subscribent trid. Synod. Ds. 22. c. 1. dicent:
= nam celebrato veteri pascha novum instituit in solemnis quae
Christus idem n tenet professatur Ecclia, ut in summo ad vesp.
in suprema nocte cena recumbens cum suis, observata lege
plene cum in legalibus et in altero ad matu. ipsum agnum immolat,
= ex populo exodi p. 3tio. cum Chronica ipsch alia verbum
damnarent ipsum tamen eos recarpuit Sapi: nar. 90. et eo, quo
n Jmno Judaeorum pascha comederit, quae ipsabat agne. praeter
cum Marcionita eadem veterem a Deo malo promanantem dice
rent, eorum argto tlo premebat Gau. S. Beler her. 42. unde pp ait
S. Chris. hom 81. in Matth. decet Dominum breve pasca, ut usq. ad
ultimum passionis diem a et adversarium se legi obtenderet.
imo phong, cap. 96. quamquam referet S. Scripturis fere omnibus
positionem ad aenea Christianorum, invitavit tamen, eadem temere
proclamam, quoniam Chrysostomus et Ecclia docent, Jmno anno, quo
= mortuus e, legitimum pascha precipe, antequam mysticam institue
= ret cena. pp. p. 1. 2da pars prob. 1: Jmno celebravit pascha de
ma azimorum, quando pascha immolabant Judaei Marc 14. aut in qua nepe
= erat occisio paschae Luc 22. scilicet ex patrocinio legis: qo simul cum Judaei:
deinde, s. Ly celebrando pasca antevertibat diem praecedentem, tnadi-
mam quiebi occasionem obtinet, ipsum transgressorem legis acu fandi;

et sic, ut ait Leo IX epsa graec. quo n fuisset factus lex, ut necessaria
=ennq; maneret, cum Ille solo [illegible] dictetur ipse. Unde ipsi nego
Victor Papa, nego Patres Nicaeni quartadecimanis ostendunt eq
exemplum Chi de celebrando pascha responderunt. Sum q Deum sine
gratitudine Judaeorum, quod nisq; ad illos rebellendos fuisset apostolorum,
Sed unice responderunt, aliam ex eundem ratam, postquam abrogata
fuerunt legalia, et pascha nostrum immolatq; est Chs.

Solv: Obj:

Objicies I. Jo: 12. dicitur Chs instituisse coenam ultimam ante
festum paschae: q; ante vesperam luna 14ta ergo in hora prima diem
azimorum: q.f.

R: Neg. Nam ibi legitur S. Joannes de die natali, qui eq media nocte
in mediam noctem producitur, n de legali, qui praeparatur a vespera
in vesperam; et quidem Judaei festum paschalis peculiari titulo adscribebat
a media nocte, quia Dmus quando tenebrosis infecerat eq ipsi in medio
Lucae 12. ac pascha erat victima transitq Domini, ut ibi
Objicies II. Judaei ante mortem omni rerum armederunt agnum
paschalem: q; ergo n introierunt in praetorium, ut n polluerentur,
sed ut manducarent pascha. Jo: 18. 28.

R: Dist: 1. q pascha n agnum paschalem intelligis. Sed victimas omnis
et bovum, quae die eq azimorum immolari debebant, et quarum partem
ipsi lacerei, sic determinati n erant, celebant, in to illud Deut. 6. immolabis
pascha Domino Deo tuo de ovibus et bobus. et tempore [illegible] de paschalis agni non
dicitur n ita sollicite fuisse, ut mundiciae gratiam ob eadem, quae
gravissimam portabant, quia immundi existens pascha potuit deferre in
mensem eorum. Nunc q.

Objicies III. Cum ultimam coenam Chs dicit Jude, quod facis
=facito. Jo: 13. quod Apostoli ita interpretati sunt, ut existimarent
dictum, ut emerent ea, quae necessaria sunt ad diem festum. ibid. q nondum
erat vespera diei festi, in qua nefas erat aliquid emere: q.f.

R: Ad. cta. Nam die ipsa azimorum licitum erat facere ea, quae
ad vescendum erant. Exod 12. v. 16.

Objicies IV. Jo. 19. dies mortis Chi vocatur parasceve paschae ideo
praeparato: q Chs pridie paschae mortuus e.

R: Ad. cta. nam pascha n habebat parasceve dicta a cibum pra
paratae (cum ut nota diximus, in die paschae licuit ea ad sabbatum
quae ad vescendum pertinent. Ergo dies mortis Chi dicitur parasceve pas
quod Summi ei parasceve sabbati legitis, et pascha eo fermi coacto,
quo a nobis detur. Omnia pascha, dies illa in qua Summi incidit
paschae et initium sabbatae. unde ipso nomine a Judaeis feria sta
dicitur parasceve. unde ait Marc. 15. erat parasceve, quod est ante
sabbatum.

Objicies V. Sabbatum in cuius parasceve Chs mortuus e, dicitur
magnus dies sabbathi, Jo: 19. n nisi quia ido anno in illo incidebat
festum paschae: q.f.

R: Nan: Nam dicitur magnus, quia celebris erat, eo quod esset dies
azimorum, in quo victimae offerri debebant. Exod 12. v. 15.

Dies autem festi, in quibus populo cum holocaustis et victimis cora Domino erat apparendum, debantur magni. p. 7. v. 27.

Objicies VI. Iudaei noluerunt Christum interficere in die festo Matth. 26. = ne forte tumultus fieret in populo. ergo

Resp. S. Chrys. hom: 80. in matth: quivera valde ipsos timere, non Deum, sed homines, et tumultum: ita tamen mitigati, postquam praetorem invenerunt, quantum ex spectare non potuerunt. Ad id ipso Christus ipsa occurrere.

Objicies VII. In Evangelica historia narrantur plura in die magno festo facta, quae fieri non poterant in ipso die azimorum festissimo ac sanctissimo militum ut testum ea perent: accusatio ipsi ante tribunal: executio suplicii: sepultura (corpus syndoni, aromatibus ergo.

R: Iudaeos impedire et avertere in Christi obscuratos facile sibi praestiterunt, hoc die festo licere, et se praebere obsequium Deo, procurando mortem Christi legis violatrice, ut asebant cultuetoris. vt executores se praebere, quod plura egerint gentium ministerio. imo insignes reos damnatos in solemnibus diebus dictum supra. quod ad sepulturam attinet, ea similitudo in die festivo ex c. 2. tob: et quoniam ea die, quae ad ipsa pertinent, permissa certetur.

Objicies VIII. Josephus in uno qui loco numerat 8 dies azimorum, ea quo interim adversari, quia diem azimorum generare cum luna 14. vidimus; ergo Christi excurrit luna 14. mensis e

R: Non dici 7. dies azimorum numerantur Exod 12. nec plures recentiores Josephus l. 3. ant. c. 10. quamvis alibi octo inveniantur, quae legitur in libris de vita, vi qua ea qui tractat Iudaeorum apud Philosophum vie horibus: tom. 1. tractu suo investigato, rem in bono aliquot Galeres formentatum juxta illud cit. l. Exod. vi die imo non erit fermentum in domibus vestris.

Objicies IX. Iuxta antiquam traditionem anno, quo Christus moriebatur, dies Pentecostes incidit in diem Dominicam, et Dominica Pasca, et Christus Apostolos illoque ait: ergo in eo anno dies 2da azimorum incidit in Dominicam: ab ea enim numerandae erant septem hebdomades plenae Lev. 23. seu 49 dies usque ad pentecosten, quae erat dies quinquagesimi; et consequenter incidit in sabbatum, in cuius pro vesperae proxima mortuus est.

R: Affirm: N. consq. iuxta quos, si dies 2da azimorum incidit in sabbatum, ubi anno mortis Christi contigit, hoc 50 dies non a 2da sed a tertia die azimorum numerandi sunt; quia dicta 2da die ex praecepto legis demetendi erat frumenti manipulus, quod fieri sabbato prohibitum erat. unde lic. vulgata habet. allero ad sabbata, et hebdomadas: a crastino cessabis. id est, prima die profanae post festum paschae, qualis in erat, si pascha incidit in feria 4am.

R: Obj. illicitum non fuisse metere manipulum frumenti die sabbati, quia erat actus religionis, non servile opus, ac proinde nullo producto lumpporum detrimento aperit, demetere manipulum die 16. Nisan; et consequenter anno mortis Christi diem 2da azimorum sac diem pentecostes incidere in sabbatum incidisse. ad defendendum sententiam S. defendit die Dominica contingere, quia decima, ita futura erat Pentecoste Judaeorum. Eum quia vetus act. 2. cum celebrantur dies pentecostes donantur, diem jam pentecostes

hunc finisse prælium: reddunt quippe hunc sensum, verba græca; = mihi gratum diem pentecostes. sen ut habent Syri et Arabes; cum tm pleni ea dies pentecostes. cum quia S. Lucas quinquagesimum diem numerant à resurrectione Domini, quæ dominica contigit, n à via die adjunctorum; vereque hæc responsio probbi è, ac objectioni solvendæ sufficit.

Objicies X. Chronicon S. Petri alexandrini, aliique veterum nonnulla lectitur, Dum in ultima cena n paschale sed vulgare quidem celebrasse: q f.

R: hæ chronicon à suppositionem, ac hois alicuiq, quem vel lapsus fuerunt: veterum profq: nemo appellat, nemo ante Pigonium novit, = quem nostra ætate ~~et~~ cum numerosis anachronismos Eusebij sprevit et scaliger. allegat quidem eis. author chronici Clementem, hypolitum, tnqm hæ opinionem asentires; ad mentitur; et illorum testimonia singulis; cum verbatim eorum, quæ allegat, ne syllaba ellibi extet.

Inst: I. Sed in ultima cena dicebat aut secuerit: Matth. 26. Cor. 11. qd agnus paschalem n gredit, Judæi enim in egipto pascha eum gmedebant: Exod. 12.

R: Coje. hæ enim intercedit discrimen inter pascha jmu egiptiacum, et alia solemnia, quod illud celebrarint Judæi stantes, calceati, accincti rembus, et ad iter faciendum parati, ubique ex domo servitutis profecturi; sed ut scribit ajun: Esdræ. cap. 12. exod: cui gentium et commentarij aut libri rituales Rabbinici testigna pascha celebantur à Judæis secum tantrib; in signum domini et libertatis.

Instabis II. Sed in ultimo quinto panem insuetum posuerit Christus. ut sit ad in cena paschali n adhibebatur ostium, in quo intingi potuisset panis; carnes enim agni erant absque igni. Exod. 12. q fu.

R: Nam præter panem cum carnibus agni ali parabant Judæi patinas cum cibis aliis elixis, et paraphidem cum embammate ex pomis, dactylis et ghusis ac sacharo et condimentis aliis quibusdam ad gustum agno, et hæc ipsa cœna, vulgarem institutam, ac solemnem equiparantur. ita R. Ellarmonides, R. Eliezer, et Thalmudista ac le quin bibliothec. Rab: tom. 2. et lightfoot in hor: hebraic.

CAPUT II
de Materia Eucharistiæ.

Intelligimq hic materiam, ex qua perficitur hoc Sctm, n illam ex qua fiebat. cum antem antiquissimum hocce mysterium fuerit nozum refectionis spiritualis fuerit à Christo institutum, illiq mos ex cibis et potij gtare dignoscitur, sumpta gratiæ à quotidiani refectione, ad quæ cibi et potij requiruntur. itaq duplex è illiq Scti matq, cibij solent et potij, seu panis et vinum. hæc enim Dq in institutione mysterii Eucharistiæ usurpavit. Matth. 26. accepit Jesus panem et benedicens: hoc è corpus meum et calicem vini sumens: sumite ait Christus: n bibam amodo de hoc = genimini vitis: f dicens: hic è sanguis meus. ec hanc utramq

materiam seriò usurpanda præcepit his verbis: hoc facile in materiam quæ
vorabem. Ex Dz. unde eos, qui Lotto S. Aug. hær. 28. pro pane
cæterum abhibebant, Gorgo, qui in Africa pro vino aqua vesci solebant,
unde aquarii dicti sunt, Damnavit Con. Carth. III. Can. 24. nihil aliud
offerendum ajunt, quam quod ipse Dominus tradidit, scilicet panem et vinum
cum aqua mixtum.

Articulus I.

De prima Eucharistiæ materia, seu de pane.

Quæres I. Qualis debeat esse panis Eucharistiæ?

Rs: Ad panis rationem e valida Eucharistiæ materia; ita definit Flor:
in Decret. Eclesium e Eucharistiæ sacrum, cujus materia est panis triticeus,
et vinum de vite, in quibus ante consecrationem benedicitur, Sacerdos panem pro materia Eucharistiæ sumit, et panis solitus materia è triticeus; quo quidem tempore utitur; nam panes alij introducti sunt
in hujus panis defectum, et nisi cum additio nominantur. unde in
Ecclesiam Diæc: alexandrina in Con: Calced. can. 3. quæritur in libello
adversus Dioscorum, ejus authoritate factum esse, ut missæ sacrificium in
hybla non offeretur, defectu tritici.

Invalidus è igitur ofertorio panis ex fructibus arborum, glandibus, castaneis, item ex avena, hordeo, sedigine, de qua ultima specie
tamen dubitant aliqui, an non possit triticum, quia quidem in molendinis ex tritico generari videtur. de specie tamen seu Zea Germani maxime nititur, Kolben, Korn, Fesen: res non videtur adhuc
detecta, quin sub nomine tritici veniat, quia ex ea fiunt panes, ajunt,
in Germania vulgaris, et qui in Germania solebant panis dicti. maxime
cum rationem et sine scrupulo scientibus et non gradientibus Episcopis,
et Summo Pontifice in pane ex Spelta germani offerent.

Debet autem panis triticeus fieri ex farina triticea aqua tradulcata et igne cocti, ut habeat rationem veri panis. hinc valide non
offerantur placenta et similia ex lacte, butyro, ovis et specie, nec
massa cruda seu sacrilega quæ sine offerto Catechumenorum, qui farinam seregunt in sacris mysteriis ministrant, vel clericorum
qui eam offerebant semine suae, ut laudatus S. Aug. hær: 46.

**Quæres II. An offertorio Eucharistiæ valeat tam in azimo quam
in fermentato pane triticeo, ante Schisma?**

Rs: Sta in Ecclesiam Romanam, per city Michael Cerularius Cpl: Patriarcha Lec. XI.
primo asserere antea, nullam esse ac verbum offertorium in pane azimo; licet
enim jam ante Schisma Græci in fermentato ac latini in azimo sacrificabant; nemo tamen ex græcis ritum latinorum tanquam invalidum reprehendere
ausus est, neque ullus Schismaticorum anathematizare; nec magis latini græcorum ritum mutare, quia fermentato utebantur pane; unde ait S. Greg VII. l. 8. ep.
= non ad finem usque huic pugnabitis, desinendo, ejusdem fermenti non reprehendo.

Conclusio.

Valide tam in azimo quam fermentato fieri potest Eucharistia.

Prob I. ex Definitione Flor. a Græcis subscripta: definiunt in azimo
sive fermentato pane triticeo quod Christus verum et proprie. ac in professione

fidei à graecis facienda habetur et graece et latine ipsum graeg XIII. legitur
illum in azymo sive fermentato ipsum Christum veraciter esse:

Prob II. Christus revera gloriatur in azymo, et Ecclesia latina semper ab
Christorum aetate azymum usum retinuit, ut postea dicemus: ergo

Prob III. ad validam gloriam sufficit panis vere et simpliciter dicitur;
at talis est tam fermentatus quam azymus; nam vinum et ex aqua mixtum
ceu aqua mixta subsistit, et igitur panis, vinum dicitur panis species, de
coelum nihil valebit, tum in festis paschalibus, tum sacerdotibus V.T. ex
singulis sacrificiis ar. 1. Regl. 21.

Dices I. Azymi Judaeis propria sunt: ergo qui ipsi utitur in religione ritus
cum Judaeis quadat.

Resp. Humbertus Cardinalis Roga, nam non est judaizare, nisi ratione
ulterius Judaei; sed ipse usus eorum sitis, ad eundem finem, et ex eadem
motivo; à latinis autem non adhibetur azyma, quod a Judaeis ad certam
sphaeam instituta, nisi sed quia ipsi Christi non sit in graecis, eaque ecce non
Ecclesia velit adhibere.

Dices II. Azymum non est panis proprie dictus; nam panis à graecis
dicitur artos, id est, furnum elevatus, quod fit ex, salis et fermento: ergo
Resp. N. an: et ex prot. nam etymologia non est semper ex rei substantia
sed ex libera hominum institutione oriuntur, ac proinde nihil ex ea pro
rei substantia geniti possit. ad certa manna vocatur artos ps. 77. v. 2 et nec
non panes propositionis Matth. 12. quod ex lev. 2. quod fuisse cibus fermentatus. qui
jubetur? Azymum appellatur ellopes artos deut. 16. v. 3. unde Viana
sac. proverbio hoc argumentum vocat Humbertus dial: adversus Carul:

Dices III. Melchisedech non obtulit azymum panem: ergo nec sacer
dotes N.T. secundum ordinem Melchisedech mandantur azymum offerre debent.

Resp. Tranl. an: quia graeci nam dementiabant, ejusmodi generis panem
Melchisedech obtulisse. sed Resp. ergo: nam ut speculantur N.T. secundum or
dinem Melchisedech initiati dicuntur, sufficit, ut ea pane vero Eucharistia
gerant, nec opus est, ut ille ordo accedens geratur, ut fermentatum in
Eucharistia, quales habebat panis à Melchisedech oblatus.

Dices IV. azyma, ut pote insipida virtutem Eucharistiae effecta servare
non possunt: ergo

Resp. N. an: quia panis sive azymus sive fermentatus quod est vere angelicus
quod et Eucharistiae efficit in ea. imo ut azymus angelicus est, quam fermentatus;
quia ut illum magis insipidum principio et Eucharistiam quam est. Sed tum fidelium
quam habere debent ad Eucharistia accedentes juxta illud 1. Cor. 5. epulemur non in
fermento malitiae, sed in azymis sinceritatis et veritatis.

Dices V. Christus gloriatur in azymum et fermentatum tum: ergo vero panis
non - mda valida Eucharistia.

Resp. N. copam: Christus est panis sive azymus sive fermentatus ut est Christus in
quibus, quae fieri, id exigebat, sed quia cena, in qua hoc fecit, est
alium panem non adhibebat. inde cum vero panis, vinum est vera mea.

Interim tamen tum graeca quam latina Ecclesia ritus servari debet, nec
unquam licet latinis uti fermentato, nec graecis in azymo panem gerere, ut
tenuit Con: Flor. in Hera. nego illa exclusa nefaria.

Quaeres III. An Christus in azymo celebraverit?

Resp. affir. Christus quique celebravit pascha cenam die imo azymorum,

ad C.1. remanserunt, quæ è Judæorum domibus sublatum erat fermentum Exod. 12. in die prio non erit fermentum in domibus vestris. Ergo in cena ac in pasca Christum apostolis instituisse Eucharistiæ sacramentum, ut ipsos sancti Evangelistæ, qui p. insania quisque è alignorum graecorum credere; Christum permisisse sublato antecessorum ex hoc fermentum, quo certè Jesu azymum tunc dicunt fermentata. Ergo hæc ergo Leo IX. adversus Cerularium Graecum, non gratis detur, Christ quæcunque ex causa legitimum pasca tempore praevenisse, ac hinc hæc fermentum ea Ecclesia azymos panes credendæ, cum ritè sit alia lege ad pasca celebrandum præscripta et hostis paparata fuisse.

Quæres IV. an ipsoque fuerit Ecclesia Rom: usq azymi?

Rs: Tripliciter è ad hac re agimus. Jacob Pamelius S.J. in disquisitione azymorum usum fermentati 800 annis in Ecclesia latina obtinuisse fuisse, recentiores verò azima post Christum probavit. Contra Mabillonius O.S.B. in diserta: ad at: et perm: C.7. Ordo ab Apostolis tempore in Ecclesia latina gaudere fuisse azymorum usum. Deinde Cardinalis Bona mediam viam inire ejusdem, dum C.1. Rerum Liturg. C.23. pacet primi Ecclesia Pontifices et Patres promiscuum fuisse azymi et fermentati usum, nec ante Leonis X initium azymi lege ab recepitum. ad adhaerendum nobis videtur in hac quorum varietate illis, cui 200 annorum Concent cum Mabillone.

I. Quia quemadmodum, cujus certo non potuimus commentare principium, præsertim hujusmodi in institutione fundamentum habet, arcanum sere mitia patuimus ab ejus instituto: ai certum è Christum in azymo operatus, et quod utilis apud latinos quemque operandi azymum natu est, posteriora, Romanum nulla certa argumentum, nec gravium nitet et Leone IX. Ed.l. C.E. graecis novitatem objicientibus responsione. Ecce jam post mille à Christo Salvatoris anno indiscrete Romana Ecclesia, quasi ter memoria antiquis, et recentiora et Card: Humberto: prima Ecclesia ac hæc moderna tempora sicut ab Apostolis accepit, fideliter retinuit, scilicet azyma operata. Illorum ad verum fore, nunquam Leo IX. aut Card. Humberto Cardinalis primum Lec. Nunc scribentes ani eum repulere ab Ecclesia primorum fuisse ante hac quemadmodum.

II. Cum antiqui patres ea, quibus quant. S. mysteria, ex pertinent multis meminerunt fermenti, sed semper tantum et aqua, ut S. Cyprian: Ep. 63. ad Cæcil. S. Aug. Serm. 2-2-7. et 2-2-9.

III. In veteribus missa, quam Walafrid Strabo l. de rebus Eccl. C. 22. scribit à S. Ambrosio ordinatam, legitur: oblatas panis azymi. Alcuinus Ep. 69. panis, qui in quo Christus operatus, abq fermento ac gabet. et Rabanus C.1. de instit. Clr: C. 39. ait: panem infermentatum sustinari oportere. Ergo jam ante Stratum usq azymi erat in Ecclesia Rom; hac enim tempore initio Leonis IX. et ejusdem ante initium Photium.

Dices I. operabatur Christus Leonis Eucharistia in Ecclesia latina, ex ipso oblatibus Leonis, ex quibus, quos Sacerdos, dilexisque fuisse videmus ac panis azymis: ai illa oblatio erant ex panis fermentatis: at.

Rs: Non: Nam oblatio olim erant facta in missa, una ante Evangelium, in qua offerebatur panis, et quotidianus aliud in Sacrificium facere datum et egenorum, altera facta in Evangelio, in qua offerebantur panis et vinum ad operandum, et ex opa, si quis superaverat ab Ecclesia conservandum custodi, ut deferrent infirmis, aliorum diebus sacrificii. Imam oblationem fuisse panis fermentati, ceterum, alteram

autem finito adjuni colligunt tum ex Missa ambrosiana supra allegata, et ex more, qui unum à prima institutione Ecclesiam servatur. vid. Mabilly.

Dices II. S. Amb: l. 4. de Sacr: c. 4. accipiam oblationem pro veritatem Eucharistiae ait: tu forte dicis: meq panis è usitato panis aliud videtur è fermentato. Sed Ambrosio panem usitatum dicens cum opponit gerari, et hoc quidem facem Neophyti primo S. mysteria accipiente, quod habit facit ad quae pionem, in qua versamur, ut annotetur Bene Benedict. in l. c.

Dices III. Olaeis gerare, quae olim ad timos et Ecclias deferebantur, dicta fuerunt fermentum: go ex pane fermentato fiebant.

Respondent aliqui, fermentum ad Ecclias transferunt pulsae enlogia in Eucharistiam. at libenter assentimur doctissimis viris Mabillonio l. 10. Musaeo Eucharistiae, quorum sententiam certam et ingenua arbitratur Bened. XIV. pt. 115. in Dom. Colon: et 326. de sacrif. Missae, qui fermentum aliud interpretantur Eucharistiam, quod in vigilia certo stabilito. Ut igitur autem, et ille probari usum panis fermentati in Ecclia latina. nam ollae illae gerari dicunt, licet appellarentur fermentum, quid enim ory erat dicere, hujusmodi oblatam gerarum appellari fermentum, si eam de causa ita nominabatur, quia fermentata est et datur ita fermentum, quia sicut illud farina grossum totam gestinat, ita Eucharistia omnino et quoties Ecclesiam è vicinio, et quia utilis causam ad Ecclias pertinebat. vid. Bened. XIV. l. c.

Quaes V. An usq fermentati panis semper in Ot: Ecclia usuerit?

Pr: Fuerit quod non, nam S. Joseph. Haer: 30. de Ebionitis Scripsit: mysteria quoque jesuitarum ex imitatione sanctorum, qui sunt in Ecclia, quotannis azymi quoque tempore, saltem aliqui in Ecclia orti, panem azymum adhibebant, cujus usum forte prima graeci defuerunt in odio ac detestatione haeresis Ebionitarum, ut nihil quae cum ipsis haberent, prout arbitratur S. Thom. in 4. Sent. d. 2. q. 3.

Ut non quoque Chronicon in adjuni gerari. de Ut mani et Ecclia Demetrio Cytiseno in tr. de haer. ta cobi. et Mazonitis idem ait ex Guilielmo Tyri Archiep. l. 22. hist. c. 8. haec antea quietus, quam ollarum nita celebratur in sinu Ecclesiae et antiquissima, mutuere Sacra eadem, olim apud orientales quotidianis fuisse panis azymi.

Quaes VI. An azymi panes in Eucharistia gerandi debant et figura rotundi et exiles?

Pr: Affirm: et primum ex antiqua Ecclia disciplina. unum probat ex S. Isid. in officio. coenae, panem et quotio Dni Symbolum, licet sit forma coronae. et ex S. Greg. Dial. l. 4. c. 55. qui ollaeos gerarum coronas mad in quem locum, inquiunt SS. Benedict. videntur panes fuisse rotundi in modum placentae. Cesarij frater Greg. Nazi: dial. 2. de fide gerarum quod Ti, sume inter nos degebat cum eadem in Lato: illud, in quit, et artuum gerarum, hoc rotundum, quae exteriorem speciem panis appellabant. Illud erunctur exsiccata rotunda sacrum hostiarum impresso ferro characterata, quam veteres imagines exhibent nobis viri de Literaria re publica optime merit. Mabill. c. 8. Martene: l. 1. de ant. rit. c. 2. quod simul probat illarum exilitatem, cum Walafrid Legislatio ipso l. 2. quotidiana. c. 13. tradat, in fermento, quod characteram gerabat, hominis factum et gloria. Sponsus Augustodunensis ecce Lento hybrid. Sigibert. in mandatum gerari, tum quia panis ollae pro gerarum tradito, tum quia gerarum in vinea latebant, et pramium crit. vide in Patriarcat Sphed. Tom. XVI.

an: Ut Sacerdos [illegible] ut n alij panis in altari Eucharistiae proponatur, = nisi integer et nitidus, qui ex studio fuerat, ita paratus, atque granis aliquis = tec modica tritum adhaerat, secundum quem Ecclesia ghletudo tradentur.

Apud Graecos quoque panis Eucharistiae praefert sigilli figuram circularis, quadrangula seu hac in Hymnis: Ego sum vinculi. ut Serdici Gabr: phil. in apolo pro Eccl. or:

Quaer: VII. An panis in quelibuscunque quantitate possit ad Eucharistiam gerari?

Resp: Primo, Ut praesens ac benefitis. Imo quia sic sit in communi, certam quantitatem panis. Ecce quia major atque minor quantitas et moratur substantiam panis: tenetur tamen quisque sacerdos servare Ecclesiae disciplinam, ne nefarij sacrilegij e reg, si tantam panis gerere, quod nequeat a sacrificiis quotidiana, quotidiana abutitur, praetate sibi a Ecclesia gerere cum integritate Sacrij, qui tamen abusus ejus valere et subtilia n commendat.

Dixi, consequo sit praesens, gerra sentia quippe panis requiri palat = ex fra Sti, hac e ang quem: in qua particula hoc e sti praesentis = demonstrativum: Ut ait S. Thom. 1. d. q. 2. ad hanc autem praesentia requirit imo ut gerarum sciat panem ibi esse. unde hostia, quae sacerdote ne tractare nec adverlente. Super quotidie posita sunt, n concentur gerare ne. n e tamen rerum, singulas hostias quae numerare sicut, sed sufficit assertura earum quitio in toto ciborio, quod praebuit. Hinc S. pontifex Ecclesiae unam totam, post ghergacem interrezit tuisque duas simul junctas, ut ragis gerata sit, ait chrysale hom. de defect. ado ut panis propinqua sit ad sensu aliquo parietis potest n quidem necessitatem ut sit. Sed saltem in alio non sto toto, v. praecipue attinente, sed ling legitur n gerari quazem post parietem, aut a tergo sacerdotis, aut sub mappa, aut in tabernaculo positum; extra altare cinde panis coram sacerdote ghitatum, ciborio licet clausa quia nulla obnecta ghentum. Non enim ad praesentiam moralem rerum e, ut mag, in se in altaris occulgeriam, aliquid nec particula sub aliis latitantes prixide aperta gerarentur, ut doct. Bened. XIV. p. 4. de sacrif. Miss. Lect. 2. n. 153. Ita paraxi tamen cuandum e, ut aperiatur praxis seu ciborium jam in oblatae, quam in gerarage. Supponitur autem hic semper res praesens gi intentionem sacerdotis determinata. ex tr. i. c. 8. q. 2. §. 3. sed hostia, quae super quotidie n sunt, licet aliàs sufficienter praefinitae, tamen gerare, quia eum gerari licite n possunt, praesumi n de bene sacerdotis quandiu illam gerarem, quae ex multis hostiis, si ra entis vellet hanc gerare dacem, si determinando illas in particulari, nullas gerarent.

Sed an sufficienter determinari possit hostia n gerara casu gerarentis in discernibilibus mixta? Dubitant quidem aliquilli, verum affirmo eio licere da e. tum quia in habet praxis multis sacerdotum, qui in die Natalis Domini gerant in ra ad stia mixta vini mixtum relatiuji S. sanguis ex praeteri sacrificio. tum quia proinden hoc si requirit objectum discernibilitate, sed praesentiam dintae ad de se percepibilem.

Articulus II.

De altera Eucharistiae maa, seu de vino.

Vinum de vite, alterum de materiam Eucharistiae esse in tribus Sti. et Concilionum de publicis tum mr. h. cap. tum a. 1. q. 1. pro hostia; ita ut pro vino si possit substitui aqua, aut alterius generis liquor, quia n habet naam vini: neque vulgo gerarum vi lacte, ut pote vino subtiler corrupto; si tamen vinise aliquid acidum fuerit, valebit quidem m

gseraõ; sed illicita erit, ob irreverentia, quæ secta exhibetur. valet
Item gseraõ in musto seu vino ex uvis maturis recepter ex mato-
cum habeat naam vini. quamvis sit prohibitum extra nefandum in
musto gseraze, quia imponit e ob admixtas feces. Dehinc vinum
detributgelatum se maa Dubia gseraõis; quare debet vino desolvi, prius
quam gseretur.

Quæres I. an aqua vino calicis admiscenda sit?

Sed Armeni, ne videantur spiare, inquit Nicephor. l. 18. hist. c. 53.
unionem duarum in Xto naatum, qua negant, ipsi perdere vinum pur-
ine aqua offerunt, at ora hos ex antiqua traditione docemus, vinum
aquâ miscendum esse. S. Just. apol. 2. enumerans oblatas, ex quibus
fit Eucharistia ait: panis offertur et vinum et aqua. S. Irenæus l. 4.
haer: c. 57. Sed temperamentum calicis hunc sanguine aspersuris. at
ad adversus oblatrantes in d. l. temperamentum calicis mixtum calice
vocat. l. 2. c. 15. S. Cyprianus ep. 63. calix mixtus vino offertur. et S. Ambr.
l. 4. de Sacr: c. 4. dedicisti, quod vinum et aqua in calicem mittitur.
Genuinum gallia, Carthag. III. unitio l. c. producit. Trullanum an.
692. can. 32. Secundum Gradianum mistleart aqua vino in Sacrificio mitte-
tradit. Hor: in Decret. infra allegandum. demqs affirmatur eadem
veritas ex liturgia S. Jacobi, quatenus nos nullo pluribus hujusmodi
eam tamen ex divina ac demonstrans graecorum ostensio, aliaque nonnulla
ta laudata h. Bened. XIV. de Sacr: Mis. p. 4. sect. 1. hujus mixtionis me-
minerunt in liturgia S. Basilij p. 4. Chrysost. ubi de merito synod.
Trid. sess. 22. cap. 9. anathematizat omnes, qui dixerit aqua et vino
certam ac vino in calice offerendo, eo quo ex gra Xti instituendam
Porro aqua non sicut prima calicis admiscenda solet, ut ait Flor: Licet
nisi aliquot quæ, sed qui ipse de vino quam de aqua ponendum
ait Bonav. III. C. 13. de calicis Mis. et gesilin Tribuni an. 1875. can. 19.
definit, saltem duas tertias trium lee debere in calice. ad tres quas
quantitas aquæ calici miscenda restringitur in antiquo ord. Rom.
apud Mabill.

Radis autem et causas mixtionis aqua has profert Lyra Flor: cit.
ipse quia juxta S. Ath. testimonia creditur Christi Deum in vino aqua
mixto hoc sacrum institisse. 2do quia sicut unus aqua simul et sanguis
de latere Xti fluxit. 3tio quia venit ad operandum hujus sacri potentia
qui e uno populi Christiani ad Christum; aqua enim populus significat Apoc. 17.

Quæres II. qua nestale aqua calici vini miscenda debeat?

Sed Tempore S. Bernardi, ut ofert ex eij Ep. 69. quidam asseverant, aqua
ipsa nerio vt calice miscendam, sed sine illa, mixtura nulla sit gseraõ. verum
dicendum, quod aqua cum vino mixtio n sit de substantia sacri, nec ghaer de
negotio praecepti divini, sed praecepti ductu ac Ecclesiæ.

Ima patet ex Evangelio, ubi mta gseraõis calicis appellatur ge-
nitum vitis. Matth. 26. huijusmodi autem e vinum granum nulla aqua dilutum.
unde et Flor: n aliud petitum de vite. pace mta calicis assignat. Item ex S. Cyprian.
Ep. 63. Si vinum tantum quod offerat, sanguis Xti incepit ee sine nobis. et ut
sed gseraõ in solo vino. Hinc Sait S. Bernard. l. c. e ge vinum aqua mixtum deseri
=ptum; sed aliud e culpare negligentiam, aliud negare efficaciam. Denique
species aqua, cum insit sed vino, nequaquam aquatel; ideoque vinum ductus ac
quod affirmatur ex Lib: Mis: Rom: de defectibus ibi: si celebrans post gseraõem
calicis adversus n fuisse appositam aquam, nullo modo apponat, quia n e da
nestale dari.

Ita pars n̄ valet, qua enim Dg observanda praecepit in lectione ad
mutrack, ea ad sorte sufficiam pertinent, ita ex dictis illa mixtio n̄ pertinet
ad substantiam Eucharistiae: go n̄ è de praecepto Chi:

Ita pars, Sacerdos ante ordinandos, ac ex professo à Con. Trid. sess. 22. c. 7 tradit,
= praecepta ea ab Ecclesia oribus Ecclesiis, ut aqua vino in calice offerendo misceat.

Dicas. Christus aqua in calice tradita fuit, ut habet pars Ritus ordinan.
go è de nostra traditione.

R. d. an: tradita fuit velut exemplum, quod Sequi licuit. Con: velut lex,
quia Sequi oportet. Nan: Dg n̄ pro pane Eucharistiae à Christo traditus, quin
tamen obligatio sit eo cum exclusione sacramentum abuendi:

Quab: I. Christus aqua à Christo fuit praecepta; Sapiens enim reperiri S.
Cypr: l. 2. c. Solum manifestum, mistum de aqua. Aut calicem vino et aqua
et misuisse, ac nemini dubium esse debet, quia quod ipse consulit: go
R. d. an: S. Cyprianus abiam praeceptum Chi urgens illud n̄ refert ad aqua sed
ad vinum, de quo ipse non fuit ex quo agitatio ortta aquarios, qui sive ex errore,
sive ex vitam pertinacia et superstitione solae aquae offerebant, ut patet ex legendis.

Qst: II. Addit S. Cypr: l. c. quod utrumque misceatur, tunc sacrum efficitur go
R. d. an: efficitur Spiritus Sanctus et vita gratiae quam obtinemus mistificam,
ad quam itidem unice attendit. C. an: Subtilis et subtilis fuit: quoad mixtionem
vini, quam negabant aquarii. C. an: quoad mixtionem aquae. N. an:

Quaeres III. An aqua vino mixta per verba consecrationis convertatur in Chi
sanguinem.

R. affirmat. quam sententiam quidam centent de fide, negantque alii, eoque
Innocentius III. c. 6. de celebr. miss. ea tutius observari praecipit. ut tut
autem sit, hujus sententiae sectatores, quod ex verbis sic dicunt vinum
aqua temperatum, prolatis, in quibus dicitur Dominus: Hic calix San
guis meus; ac Patrum quidquid in calice è, mysteria adorandum exhibet: go vinum
sanguis Chi fit è. ergo ex tra. St. Ignatius Sup. q. 1. cit. S. Ambr: l. 4. de Sacr.
c. 5. quia verba Chi calix è vini et aqua plebis et ubi verba Chi operata fue
= rint, ibi sanguis efficitur. Item et S. Damasc: l. 4 de fid. c. 14. vinum
= et aqua, et Spiritus S. invocatione mirabili modo in sanguine Chi vertuntur.
unde ait Patrons. ad an. 1198. Romana Ecclesia semper credidit, aquam
= simul et vinum transubstantiari in Chi sanguinem.

Dicos I. Sera solet vinum pro materia calicis sumitur: go
R. d. an: solum vinum purum. N. an: vinum usuale. C. an: vinum autem mo
dice aqua permixtum tam è vinum usuale quia vinum purum. nego inde inferri
posset duplicem esse materiam calicis, vinum scilicet et aquam. nā aqua vino mixta
facit una materiam, vinum usuale.

Dicos II. Sanguis Chi continetur etiam sub speciebus vini et aqua juxta Con.
Trid. sess. 13. c. 2. go solum vinum, n̄ verò aqua vertitur in sanguinem Chi:
R. d. an: n̄ continetur sub speciebus aquae separatim et separatim à vini speciebus.
C. an: aqua cum vino quinta. Sed speciebus aqua mixto et unitus, ut dicunt
Innocentius III. l. c. speciebus vini. N. an: hae enim remanent species tantum mixti
quod fuit consecratum, quemadmodum quae Chi remanent sub speciebus fermenti,
prout haec adjuncta et permixta sunt speciebus panis.

Probatio. Aqua n̄ è idonea materia Eucharistiae materia: go
R. d. an: Non è idonea ratione sui. C. an: permixta vino. N. an: ex hoc solo non
ex dictis. unde si species vini ab aqua species separarentur, hae
n̄ retinent rationem sacri. verum haec hypothesis fictitia è.

Quæres IV. An aqua immediate generatur in sanguinem Christi prout generatur? v. an prius transeat in naturam vini, et sic mediate demum et transmutetur in sanguinem.

Respondeo probabilius esse, aquam vino mixtam immediate in sanguinem Christi transmutari, quia citati Patres asserunt, jam aquam in sanguinem Christi transubstantiari, ergo immediate. Tum quia aqua vino mixta sentitur non vini ut alibi: et hæc immediate est sanguis Christi, secundum momentum quod gratia adhibetur panis, tritico, sed simul immediate ex Christi. Tum denique quia aqua est elementum ejusdem particulis adeo specialiter significatis, ita ut sine ejus destructione in aliam naturam negotiari prout fiunt in ipsa vinum et aliis.

Dices I. Ex praxi Ecclesiæ aqua modicissima vino miscetur et in aliam naturam, quam in vino, sitis sit verterit, quo ante generat aquam in sui substantiam vertat, unde in ipsum Dominicanus et Carthusianos mos est, aqua in initio missæ calici vini miscere, ut versio aquæ in vinum facilius efficiatur. q. d.

Respondeo: Non aqua modicissima abhabetur, tum quia generans et ultimum pro aqua emineat, cum illud ex hibeat ex quo nostrum, cui fideles per aquam Christi Dominum membra uniuntur: tunc ne aqua copiosior deinde trinum corrumpat. nec Dominicani initio missæ aqua et pronti sed omittent, ut illa comoda queat vini naturam induere, ut sibi vulgo videtur; Dicex eorum quietudine in faciunt, qui prius pro S. Dona parabant, ut de gratia ab Cardinalis Bona lib. rerum litur. c. 9. et certe si forte facerent in modicia ante generatam reconderet se in permisse aquam in calice, infirmi pro sinistrum, ut ita ponat, mocq generet, ubi prius in vinum aqua verti posse nemo diceret.

Dices II. Gnoc. III. Sc. hoc aqua vino mixtam in sanguinem Christi mutari oportet, cum in vinum transeat mixta vino. q. d.

Respondeo: Non enim ex pia mente illam naturam allegat, sed ex authority quem refert, sed magis ejus deserit; unde nec ejus meminit, cum ipsam probabilius aperat, aquam simul cum vino fieri sanguinem Christi, vel si ex pia sententia loquitur, intelligit transmutatam in propie dictam quod debet particula aquæ sta inpiendum particis vini, ut sic sanguinem amittunt, ac prorsus vitandum evaneisse.

Ceterum, quod superiori art. de quantitate, præterea panis et calicis generandi, ergo determinata intentione sacerdotis dicimus, de vino intelligi debent, ad endu dumaxat guttas vini, quæ calici adhærent, et ex guttas, quia cum licite generari non possint intentio sacerdotis ad illas dirigi non certum. Sed dicendum est quia intra culpam sunt et parata à toto; exercit tamen, ut faciunt ea ante generatam a Deo.

CAPUT III.

de Forma Eucharistiæ.

Dicturi in præsentia de forma seu verbis consecrationis Eucharistiæ hæreticos, Græcos Schismaticos, et Scholasticorum nonnullos refellendos agredimur.

Quæres I. An Xsty in generanda Eucharistia usus sit verbis?

Rs: Quidam post Catharinum asseriere, Christum nullis verbis in generatione usum fuisse, utrosque tamen ab eo fra generandi quia ubi hæc sacerdoles, et hæ synod. Trid. Sess. 13. cap. 1. de hujusmodi generationis definitione temperavit. ar certe nobis videtur Xstum Eucharistiæ instituendo usum ea verbis, imo ipsa ipsa ab Evangelio Xsti in institutione cœnæ vera asserendo protulisse, addendo hoc facite in mea commemorationem. igitur dicendum ipsis ipsumque verbis fecisse, quo fecit Xsty, id eos sacerdotes sacra verba asserant, id quoque fecit Dmnus. Nec Xsty an extent quam Xsty ipsum dicatur papæ benedixisse; nam benedictio hæc fuit Xsty generatione missa, ut ex omnibus planius Evangelica historia sensibus ex Evangelistis. Dlor: ait: fra hujus sancti hymni verba salvatoris, quibus hoc fecit = Xstum. Trid. vero Sess. 13. C. 1. docet, Xstum hoc admirabile sacrum instituisse = cum post panis vinique benedictionem se suum quoque præbere ac suum Dominum = esse verbis Xsty. Et quo in benedictione Xsty in verbis post hanc benedictionem prolatis institutio et generatio Eucharistiæ sita est. 3tio ex Xsty Decis. l. 4. gra. Matt. c. 4. inquit: accepit panem quod suum fecit Xsty, = hoc est quod meum dicendo. l. Damas. l. 14. de fid. c. 18. scribit Xsty dicendo = hoc est quod meum, hic est sanguis meus, ipse et hoc tertio. 4to quia = sacerdos generat in persona Xsti, quam in ait: hoc est quod Xsti; sed hoc est quod meum, quo sacerdotis officio aliud non est, quia repetitio illius unus, quia a Xsto generata est, ut tradit. S. Chris. hom. 83. in Matth.

Dices I. Juxta S. Marc. c. 14. Apostoli prius calice sumpserunt, quam Xsty diceret: hic est sanguis meus, quo præcedunt benedictione facta et generatio Xsti; Nequa. Nam S. Marcus tempus calicis ante prolationem verborum hic est sanguis meus quemadmodum ante panem, ut patet ex Matth. c. 26. ut Xsti porrigentis calicem ad bibendum, et apostolorum illum recipientium actionem simul ac primo referret.

Dices II. 1. Cor. 10. calix generatus est institutione Xsti vocatur calix benedictionis. Quo Xsty in verba Dei et benedictionem generavit.

Rs: Diant calix benedictionis sumptus pro mundo et simplici benedictione, sed a precedente facta et illici generando. Nota: sumpta pro benedictione missa verbis expressis generatorijs dona mystica immutante. Can: Sed sera enim et Xsti sequentes primero generationem ac mysticam benedictionem indiscriminatim accipiunt; et revera quod generatur, cœlesti benedictione repletur.

Quæres II. An Eucharistia generetur verbis Xsti, et an precisis, quæ apud latinos illa præcedunt, et apud græcos legantur? ante Xsti.

Rs: Græcos, quæ apud latinos verba Dmni præcedunt, sunt illa = quam obligaverunt Deo benedictam facere, dignetur, ut nobis quoque et sanguis = fiat dilectissimi filii Dmni. apud græcos vero hæc verba Xsti subjuntur = dicit: hæc panem istum pretiosum quod Xsti, et quod est in calice, precisis = signum Xsti. his precisis non minus ac verbis Xsti divina Eucharistia = mirera sanctificari brisum est quibusdam Græcis Chrismatibus, aliisque = multis; quod non nostrum asserere audeo. Patet ex Decreto Oratorij tom. 3. Ex Gallicis. Indum refutatur a Bonac. XIV. de sacr. Miss. sect. 1.

Rs: Eucharistia verbis Dmnicis, a precisis quæ antea et postea iuxtantur a sacerdotibus generatur. imo quia Hort ac Thal. declarant, supra cit. Eucharistia institutam, quemadmodum verbis salvatoris, quia ab Evangelistis memorata sunt = quibus utitur Dmnus quod et Ingne Dmum præbere discipulis, nempe hoc est = Ecc. Ipso unde non in Libri Miss. Rom. præcipitur, ut sacerdos post generationem

fiore animaverteat, hostia n frise triticam, alia sulphinat, et facta oblatione
= nisi a verbo, eius pariter quia pagerentur, non pisit. ado id quod ex tribus
B. Pt. lat: tum Grac: ex illis praeter dubit. Superig. Cau. Sufficit S. Ambros.
l. 4. de Sac: C. th. sperao an, quibus verbis fit et cuius Sanctus? Domini
= Jesu: nam religiosa ea quae dicunt, laude dignissimum, nisi veritas, et
= dicatur referrable factum, ja n sunt legendi utitur sacerdos, sed nam
= sternunt Sti. ipso Sermo Sti ex quibus sedunt. Ex Graeci S. Chris: homi
de proditione Judae. ho mem dignus, ingnit sacerdos, ho verbum Jesus
= Dominus in aliam sma gratia. Sic. Consul ex liturgiis S. Basilii, chris
arum graecos recepitis, cum sacerdos ofta voce per orationem Sti. verba
populum uno responsione amen. quasi diceret: verum a quo sacerdos
alta voce affirmavit; prane nemo ignorat. in Gr. et Angre Sti. Tertullia
ge verbis Sti in a pon graeco sperao verba gitur. ita reducitur Cardinal.
Bellarmin Martin Gabriel pringerh. quia rocio affirmatur ex ipsa
sperao graecorum in Con: Flor: Sess. 25. de misericordia ante paradum
sea sperari p Dominicus; licet non verba mercandi dicamq; sed
= gaudet sanguis Sti. quibus augustis Reg: IV. graecos tnem habere in sic
Sacrum Graecorum habitus. ibid.

Vices I. S. Sti quis e sententia Eucharistia sperari prenitq; mercede
spiritus S. S.

Bellarmin. Nam p graecos et mercedem Dei intelligunt; ita verba Sti
sic Christum a col. 2. orat. Eucharistiam sperari et preces ab ipso verbo Dei
= perfecerat; quas dicit ec verba, quae legunt in Evangelio: ho e fe
quae p ideo appellantur preces mercedis quia a Christo prolata
Semper tacite orabem mirabilem, ex sacerdos ea voce Sti pronuntiant
Semper implete orat, ut Sti ratificabat, quod ejus voce agit.

Vices II. In ellipsi S. Christi post Sti verba sic orat sacerdos, fac
= pane hunc pretiosum quo Sti, mutans Spiritus S. S.

B. N. cont. V. Cum graeci et haec oratio postulant ea facta gri
magem; in eum affirmum est, ut ipsi pacem, qua hominem gessa dem
ut quod adeptum est, eum iterum quaeritur, mercatur amore ac ca
velementiori. vel n spedet petunt, ut fiat Sti qui, ita ut fiat Christi
enthis, propositi. legitur, licet p eiusem intentione formandi, ita et
fiat quicantibus in gongaum ac, in remissiem peccatorum. ut legitur
Graeci in Flor: Sc. advertit omnis, arcuig l. 2. c. 13. verba graeca, nale
Credita de p ipso immutano Spiritu S.: cum n praeunt Christum sed
Sed praeterea, ideoq; in ea habia latine: potuna immutasti, et immutan
quod clara ostendit, verbis hac referentes ad ad Spir. sanctum eucharistiam
n ad panem sperandum. quamvis eadem affirmat Gaang in non. ad l. c.

Vices IV. In verba sperandi a sacerdote historice (v. ipsa in praecedentibus
B. Tum historice tum Statuae. historice quidem, donat quia Christus
aliqua narrandum maximum Sti quasi humanitas cum praedentibus. Statuae
vero: tum quia sacerdos ea verba proferens p in ipsa sed persona Sti loquitur
ac sperari intendit; quae ipsi Sti Christi operatae; quibus usque n ego verum, sed de
ceteris ea verba solum historice proferet. tum quia sperans verba dominum
ad panem et vinum posita in sacendum mandatis, n ad panem et calicem
Sacramentum ea ne; quae Sti accepit et dedit, ideoq n operantur tyrum
quae Sti gesit, sed hoc idem legem Sti sermone ipsi; quod e verba
sperandi statuae proferri. Ernio in Graeci; hac verba: ho e opp meum
a praecedentibus verbis submissa prologio sejungunt, ac alte voce lata
proferunt; quem morem in sperandi Gelasium, licet in latini voce
submissa pronuntiantur, ne n ostendant; inferit. ex Con: Dud. Sess. 22. cap. 5. can: 9.

Quæres V. An singula verba, quæ usurpantur in consecratione essentialia sint? ante Sess.

Ob: Solum consecratio panis hæc est hoc est enim corpus meum. in qua sola verba essentia ex sola adverbium enim excipiatur, facile ab premissis. Sed quidem in ea essentia consecrationis requirere videtur verba præcedentia: qui prudentiam patefaciunt, si quis verba quamplurimum audiat: quod pro vobis tradetur. Et ut clamat quis Christum. Forma vero consecrationis calicis hæc est hoc est: Hoc est in Decreto perfectum: hic est enim calix sanguis meus, novi et æterni testamenti; mysterium fidei; qui pro vobis, et pro multis effundetur in remissionem peccatorum; quibus verbis ex sententia verborum omnis pape, quinimo ipsa est consecratio, docet Vrbanus S. Thom. q. 73. a. 3.

Ob: Ego omittarat verba: hoc est enim meum: et: hic est calix sanguis mei, vel: hic est sanguis meus. consecrationis essentia sunt. sine quibus Patres hoc capite laqueati ea tantum verba commemorant, quibus consecratur quod et sanguis Christi nec quidem ad validam consecrationem sufficiunt illa verba, quæ operantur praxim corporis et sanguis Christi quales sunt verba in hac forma; non ea verba operantur præsentia quoad et sanguis Christi; quæ illa effecit consecrationis prædicta verba eadem effecit istam: g. e.

Sino ea verba, quæ in canone missæ ponuntur, sicut ex præcepto Ecclesiæ, conferenda sunt ut sine gravi peccato omittere possint; excepta forma enim, nisi forte ex quempiam omittatur.

Dices I. Cum Scot. Quia hoc est enim meum. prolata sine præcedentibus: qui judex qua poterunt esse in substantia esse quod Christi, ad sacerdotis officium. g.

R: Nan: Etiam hæc verba: hoc est enim meum. sine præcedentibus prolata ex mentione mysteri, Christi non agentis sufficere possunt quod Christi non posset.

Dices II. Christi verba illis: hoc est hoc aliquid dicit: quod pro vobis tradetur: g. e.

Ob: Ne quidem: quia Christi hæc verba addidit, non ut consecratoria, sed ut prænuntiatia mortis suæ futuræ pro eis, quæ allegebatur.

Dices III. Cum verba ipsa calicis tantum pro consecratione calicis statuantur a Patribus: g. e.

R: Nan: Nam a laudibus singula verba quibus adhibentur, sed non omnia verba: hic est calix sanguinis mei: statuuntur pro sola; sed signum adjungitur, quia ex præcepto Ecclesiæ simul cum sola prænuntiatione sunt.

Dices IV. S. Thom: expresse dicit verba: novi et æterni testamenti esse essentialia in pro quinto exemplis subiis ex commentariis Cajetani eam partem, quia negabat, prædicta verba esse de essentia sua calicis.

R: Ob: an: esse e Christi, ut consecrans mota, ad vinum quantum ex Christi sanguinem. Nan: ut substitutum Christi passio et sanguis ejus Christi. Can: Si refutatio palaeae ipso S. Thom. l. c. S. Pius V. vero ideo ea partem e commentariis Cajetani expungi jussit, quod id in toto de S. Doctore non debito cum honore sit locutus.

CAPUT IV.

De Reali præsentia corporis et sanguinis Christi in Eucharistia.

Amplissimam hic instituimus quæstionem, de qua non esset disserendum finis, si ea pro merito esset agenda. Ita conabimur tantum præfare, ut qua alii, ut Bellarmino, auctore libri

de perpetuitate fidei & defensi tradiderit lucubrationibus graecis ac latinis rerum copia praeterea mag. quae pugna fugatur eiusdem principio, quinta adversus catholica veritatem, publica sua produxerunt gratiam. Emissis veteribus haereticis, Simonianis, Chamichaeis, Marcionitis qui negando veram Christi carnem, ipsam in negabant, illam in Eucharistia ignari. Imum locum tenet Joannes Scotus cognomento Erigena, qui 14. Kalendas Januarii hoc tempore Pl. de praedest. c. 31. docuit, Rerum altaris non ac verum corpus et sanguinem Domini, sed tantum eorum memoriam. quem error sub saeculo XImo Berengarius Andegavensis Ecclesiae archidiaconus sparsit, asserit, et defuit latius vulgatus et pag. Scriptorum parum vulgatus inciderit. qui tamen tandem post longissimas varias depositis errorib. pertinacia ad finem mortem rediit, ac in pace Ecclesiae quievit, et narrat Clarius chronicon Floriacensis.

At legentibus Scriptis in Eucharistia Christum perniciosiores haereticos, sparsae post obitum Berengarii Bibliotheca de Bremi, a quo dicti sunt Berobistae, Deinde albigenses: tum saeculo XIIo. Carlostadius Wittembergensis, Zwingli, qui in Tractatu Tigurino libro contra Missa et Eucharistiam disputarit, Calvinus et Socinianorum Grex pugnarunt. hi veri in Eucharistia figuram, signum et imaginem corporis et sanguinis Christi fabentur, ipsum vero corpus et sanguinem adeo negant. Calvinus quidem in signis sacris quia unguis fuit, fallenis arcana verbis in speciem sanguinem vere carnis Christi, Eucharistia non ac nudam ac vacuam corporis Christi figuram, sed virtute plenam, imo ipsam substantiam; ad rem ritualem quam significatam praestantiam per quem nominum ac virtutem a Deo definitam agnoscit.

Divem Ecclesiae catholicae corporis Con: Div. sess. 13. cap. 1. et can: 1. docem, in altino Eucharistia sacro, post panis et vini consecrationem Dominum nostrum Jesum Christum, verum Deum ac hominem, sub specie rerum illarum visibilium contineri vere non figuratione, realiter non obiective ac fidem, ac substantiam per virtutem a Christo diffusam sub specie panis et vini contineri. quam veritatis catholicam doctrinam ac intellectibus omnes contra haereticorum privatam demonstrabimus.

Momentum I.

Ex verbis promissionis Eucharistiae.

Jo: 6. v. 52. et seq: dicit Christus: panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita. Mox litigantibus Judaeis: quomodo hic possit nobis carnem suam dare ad manducandum? respondit: amen dico vobis, nisi manducaveritis carnem Filii hominis, et biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam. caro enim mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. verba magis expressa, magis ex professo ad gnostiam veritatem corporis et sanguinis Christi in Eucharistia praesentiam adhibere non potuisset Christus. sed licet lectores verba illa sensu disparent mystice de manducatione spirituali seu fide in Christum, ejusque beneficiis nostra gaudio fieri, plura tamen sunt gravissima argumenta, quibus evincitur, non posse ulla ratione excludi sensu literalem de manducatione orali ac realis corporis Christi.

Primo. Quia Judaei ac Discipuli laudata Christi verba de realis manducatione intelligerunt, et ipse, qualemcumque non correxit Christus; imo ejus magis perstiterit praeterea ipse mat. S. Joannes, si alium quid tropice a Deo dictum Christi

adjecta ex pliciae notavit, ut c. 3. v. 21. c. 7. v. 39. c. 12. v. 23. hic autem
nolam apposuit mutari quia certissimum signum est, verba illa accipi debere
in quo et literali sensu.

Prop. Si meus sit Christi sequendo, manducatae spiritualis, fidem in
eum incarnatum, si dixisset in futuro: panis quem ego dabo, sed panis
quem dedi: jam enim incarnatus erat.

Prob. quia ex cit. et verbis concilium Flex: an. 431. in p. ad Cyr.
approbata à Con: Chalc. Gen. act. 5. probat non in Eucharistia mirabile fieri
sanctificando quem et prenosti sensum Christi. et Con: Trid. sess. 21. c. 1. ex ipso quem
repetit hujus rei mirabilis effectus. et omnes ut Dionys. l. 8. de Dimit. Mystic.
cap. 4. Aug. in c. 6. Joan. existentia Eucharistiae ex ipsis demonstrant.

Pro. ex illis verbis; nisi manducaveritis carnem Filii hominis, non habebitis vitam
in vobis. et Christum volunt Eucharistiam; ex quibus in ipsimet nostros dogmatis
veritate ex quibus sub strage sperent.

Dicit I. Jo. 6. v. 27. Ego sum panis vivus, qui de coelo descendit, si quis manducaverit
ex hoc pane vivet in aeternum. et panis vivus, de quo loquitur ille Christus, qui dabitur vitam aeternam
est fides. et ejusdem Jo.

Resp. Nd. conja. Nam tres in ea capite Christi partes distinguit sunt;
in prima usque ad vers. 25. agitur de multiplicatione 5. panum, in secunda
a v. 25. usque ad 52. agitur de cibo merè spirituali tantum fide in Christum
et hoc tribus a v. 52. usque ad finem agit de manducatione oralis et
sacramentalis carnis Christi in Eucharistia ex Instit. Christi certum est.

Instabis I. Jo. l. c. qui ex hoc pane manducaverit, vivet in aeternum.
Sed christianorum morientur; ai multi Ergo Eucharistia sumpsiant, qui
spiritualiter perent, non vero, qui ut oportet, credunt. ergo

Resp. Nd. conam. nam verba Christi accipienda sunt cum cautione, de qua
Jo. 1. Cor. 11. probat ante et ipsi Ego. nec enim Ecclesia vim suam exercet,
cum aliquo ex parte recipientis obice vitio naturaliter, et in peccatis.

Instabis II. Murmurantibus Pharisaeis declaravit Christus, se verba
non literali sensu, sed spirituali accipienda esse: verba, quae loquutus
sum vobis, spiritus et vita sunt, spiritus est qui vivificat, caro non prodest
quidquam. Ergo.

Resp. Nam: caro enim ibi sumitur pro carnali ratione, juxta illum
Jo. 8. vos secundum carnem judicatis. sicut ut sensus Christi, Spiritus Dei est,
qui dat intelligentiam, non carnalis non potest percipere mysteria divina.
quam expositionem probat Maldonatus ex Dionys. Origenes, et praesertim
Chrys. hom. 45. in Joan.

Dicit II. Sed ut Clem: Alex: l. 1. Pedag. c. 6. Basil. Ep. 141. Chrys.
in Ps. 147. et praesertim S. Aug. in Ps. 98. consulto Joanni de spiritualis
manducatione quae fidem vitae praestantur: Spiritualiter intelligite, hinc
hic S. D. dicunt loquendum, quia loquutus sum vobis; non hoc quod videtis,
manducaturi estis Sacramentum aliquod vobis commendavi: et Jo.

Resp. Nd. conja. Cum enim ibi verba ut illum literalem simul
et mysticum sensum patiantur, qui quem tenent, non prorsus adhuc negat.
nunquam id ap. negat veritatem historiae. Nd. dicit Christus 1. Cor. 10. ita Judaeis
in figura objicit? minime. quod quia praecipue Aug. admonet, spiritualem
illi opponit et realitati ac veritati Sacramenti, in Eucharistia, sed carnali conjicion
Pharisaeorum, qui carnem sic intellexerunt, ut laceratam et dilaniatam
quemadmodum in cadavere dilaniatur, aut in macello venditur. quo tempore enim
juxta eximem S. D. l. 3. de Sac: c. 16. videretur Christus frangi et flagellis laceratus.

Momentum II.

Ex verbis institutionis Eucharistiæ.

Verba, quibus Xtus Eucharistiæ instituit, sunt hæc: hoc est corpus meum: hic est sanguis meus. Matth. 26. quæ si in sensu literali sumantur, quemadmodum Christiani realem præsentiam Xti in Eucharistia, ac alium quam literalem sensum in ea ponunt: quis non videat Xtum instituendo Eucharistiam non nisi clare et aperte debuisse loqui: ac Xtus sensu literali clare, plane, et aperte è, metaphysicè verò obscurissimè valde difficiliter ab illo patet: quis? Ut proc. tum ubique Xtus hoc verum locum testamenti reliquit: in testamentis aliis quidem verba plana et ad, erta valent ut, ne alter hæredes eximat gentio, tum quia discipulos discipulos adequabatur, quos amicos vocat, et quidem maxime pro eorum; sine autem manifestè sibi hoc verbis quibus amicos aperiri, et intima cordis arcana revelare: quo verbis aperiri debuit, et obscuri: quorum sensus difficile inscitur. inde in ipsi Scriptores Matthæus, Marcus, Lucas, Paulus eadem prorsus non eternum laudare Xti verba, quod tamen in rebus obscuris facere non solent; in aliis enim ad difficiliora unus alium plerumque exponit. Denique sensus mere phrasis citatio Xti verbis affici, quasi pannicos commixtos Xtum quasi ad diversis ut Scripturæ Xti hoc propositio ad diversum præparare, et abeos instituere expositione affirmat per rem sensu sensu quod et sanguinem, de signo sin de pane, qui ab aut verbis non ostendit tantum signum, cum panis neque ex una sua sit sed ipsum Xti, neque ex institutione Xti quod tale ex usu deber: alias enim Xtus apostolos de hoc munere debuisset.

Cum igitur Xtus, ait S. Cyrill. Hier. Cath. 4. hoc affirmet, ac dicat de pane, hoc est corpus meum, quis deinceps audeat dubitare? ac ad quosque dicendo: hic est sanguis meus, quis unquam dubitet, et dicat non sit illius sanguinem? quare cum ex certitudine quod ait Christus Xtus, innumeram hic species panis datur tibi, quod, et sub specie vini datur sanguis. Sic igitur etiam, cum ex quod est signum pro mensura nostra recepimus. Similia habent Chrys. hom. 6. ad pop. ant: S. Ambr. l. 4. de sacr: c. 4.

Siced I. Literalis ex plicio verborum Xti, hoc est corpus meum, traditionem involvit, vel enim pronomen hoc designat panem, et quod Xtus, 2. aliqua substantia vera et intimiorem? et panem, factum quippe è, panem ac quod Xtus, ad partis figura illius non quod Xtus, aliud quo hoc est identica et migatorta: in substantia tunc aliud aliud nihil sharet.

Sic: I. Argumenta logicarum argutiarum inepties facile de problemi, si ad alia exemplis transferantur. Sic si Xtus aquam in vinum quod eius dicisset: hoc est vinum, nonne recurre vinum finisset, nisi eadem difficultas remaneat circa sensum pronomis hoc.

Sic: II. pronomen hoc sine designare panem, si sumatur semel eadem transmutem, ceda substare quod Xtus: si semel sensum permanentem accipiatur, Xtus pro eo substanti, quo monstra illo, pro nomen significat quod Xtus: neque inde exsistit, quod identica, quia identica est ea quo, in qua eadem res, eadem virtutis aut dynamis de eadem enunciatur: hoc est hoc, gladius est ensis; in vero quod ab-

hudum, clariq ex permitur quam subiectum, ut fit in dicta oratione; ubi Christus pronomen hoc quasi ex proprium attribuens panem meum apertis designatur, aliud ac ipse vel alia res. Christus de figura hic verbis pro diversis infantibus: hoc est corpus meum; hoc est sanguis meum; à impolite quasi sub specie subiecta Christi dicebat exhibere, hic idem quia quidem unus Christus maneat, quamvis subiecta mutentur; et ita hic equivalent, ha quod me tangere panis est, in tanto mutationis est corpus meum. Vide dicta in loc. c. 3. a. 3. n. 6.

Instabis. Pronomen hoc in propositione hoc facit, quod Christus accepit: et accepit panem: ergo.

R: Nego: Cum enim hoc pro sit operatura, ac efficiat, quod significat, oratio propositionis hoc significat quod Christi, quia ut verborum proferebantur, unde in, ut erudite observit Conradus Hornius Lutherana opera, Tract. c. 2. c. 3. Christus non dixit, hic panis est corpus meum, sed hoc id est hoc res.

Dices II. In ipsa oratione hoc est corpus meum, verbum est substantivum pro ita, ita ut panis dicit signum Christi figura corporis Christi; sicut intern verbum substantivum solitum in hoc sensu dumtaxat pro significat, ut Exod. 12. de agno paschali, = Et erit phase, id est transitus Domini. Et 1. Cor. 10. petra erat Christus.

R: N. ergo: Hic quia ipse est locus, in quibus verbum est idem valet ac significat, significatio Christi antecedente, in sententiis exprimitur, aut ex subiecta materia, quique circumstantiis tam generalibus, ut nulla opus sit de figura verbi Christi. Sic Exod. 12. figurata locutio de agno paschali, quod est phase Domini, aut signum in memoriam liberationis primogenitorum Israel Christum, adeo ut sit clara et apertissima, ut nemine in errore possit adducere, in sacra ancta Christi: c. nulla est metaphora. Christus enim vere et proprie erat illa petra spiritualis, de qua biberunt Judaei illi veteres; ab eadem de ipso spiritualiter acceperunt, et quicquid supernaturalis virtutis illis inducta fuit, ex Christi merita donatum est.

Instabis. De tabella Christi representante vere dicitur: hic est rex, licet sit tantum figura regis, ergo à pari:

R: N. consequ. Disparitas est, quia tabella hac ex se est signum ac figura Christi, quare qui de tabella dicentem, hic est rex, audiunt, ut patuit nisi de christi figura regis cogitare. at panis nego ex se non nego ex institutione Christi, ut supra.

Dices III. Luc. 22. dicitur: hic est calix novum testamentum in meo sanguine; sed calix nisi metaphorice appellatur testamentum: ergo.

R: N. m: Nam calix, sed juxta uniuscuiusque gloria figuratum, ut quod in calice continetur sanguis Christi, et vere ac proprie testamentum novum, quod Christus in sanguine suo contulit; hic est testamentum aeternum, quod appellatur nobis haereditas gratiae in hac vita et gloriae in altera. quodsi tamen locutio illa haberet aliquid secundum explicare illis dictum, quod fecit ab aliis Evangelistis, qui hoc multo ex posuerunt. Matthaeus enim et Marcus habent: hic est sanguis meus novi testamenti.

Dices IV. Matth. 26. vocat consecratum vinum dicitur genimen vitis: ergo.

R: Dist: non ergo: sic intelligo est de calice in consecrato, et vocat consecratum vinum ex parte vitis fructuosa ex hauriendo, ut apertè patet ex c. 22. Luc. Vitis Vel transtan: N. cons. Sanguis dicitur Christi vocatur genimen vitis, quia de vino facta est, et vini subiectum retinet.

Dices V. 1. Cor. 10. inquit Ap: Patres nostri eamdem spiritualem manducaverunt: sed ergo illi non nisi in figura seu manducaverunt: ergo.

Ad Mega. Non enim substantia Panis eandem petrus, eam manducasse, sed nubes, de, tam eos qui Israeli sunt in deserto, quam eos, qui perierunt, idem manna manducasse, quod creatur ex humiditate variis quibus generabatur. ita S. Chrys. hom. 22. in 1. ad Cor. Et Judaei eandem nobiscum ejusdem spiritualem manducasse dicit, analogice; quia manna erat figura Eucharistiae, quemadmodum ipsum Baptismum baptisati sunt in nube et in mari. quoniam nubes et transitus maris fuerunt typus baptismi.

Dicto VI. Dogma realis praesentiae Christi in Eucharistia stare non potest cum multis locis Scripturae: ergo verba: hoc est corpus meum metaphorice intelligenda sunt. ant. probat: et Matth. 26. dicit Christus: Sumite, manducate, me autem non semper habebitis, quod verum non esset, si haberet realis Christi praesentia in Eucharistia. et Luc. 24. Christus ex eo, quod palpari potest sua caro, ostendit, veram se carnem: ideoque non esse veram in Eucharistia, quia palpari non potest: Domino ellar: vel. Christus assumptus est in coelum, et sedet à dextris Dei: ergo in Eucharistia praesens non est.

Resp: Nan: Christum, non sentit dominus, cum intellexit, denuntiare de praesentia visibili, qua Christus gratiam visibilibus oculis exercuit, quemadmodum hic ex dicentibus constat, non de praesentia certali: ad 2dam dicendum: licet actuè, recte colligatur: palpatur et palpatur: ergo et ergo; non vero magnè: ideò colliditur: non palpatur, non tangitur: ergo non et ergo, praesertim si cogitetur modo quodam peculiari et mirabili. ad 3tam negamus esse ut Christus coelum deseruerit, motu localis detentus, cum in Eucharistia praesens, quemquemodum ut asserunt Sancti. act. 3. coelum non deserit: quia idcò non fieri potest, ut idem Christus simul sit in pluribus locis, si quaeramus, Scripturae, divina interpretum sententiam, ergo similes, si possunt, ponant.

Momentum III.

Ex perpetua Ecclesiae Catholicae Traditione.

Balthasarum Rauchertum Corbejensem, Librum Dogmatis de realis praesentia Christi in Eucharistia primum auctorem fecisse Calvinistae, ac solum in ipso libro, quem circa an: 1831 edidit de quo et sanguine Domini effatur Claudius apud Carentonenses olim Evangelii praeconis minister. verum quantum suspicor, in Ecclesia nunquam fuisse dubium de realis Christi in Eucharistia corporea praesentia Christi est et accepitur, maior universae retro antiquitas.

Imo. quidem antiqua Concilia. Nicen. I. Can. 14. mandat, ut non qui non offerunt, sacerdotes donent quod Christi. Ephesinum in Cp. ad Nest. Sapiend. accedentes ad mysticas benedictiones participes fieri et corporis et sanguinis Christi, nequaquam carnem percipere, sed verba vivificatricem, et ipsis verbis factam. Nicaenum II. act. 6. post sanctificationem inquit, et panem et vinum, quod panis et sanguis Christi appellantur, sunt et credimus. addit postremo Concilia Lateran: IV. c. 1. Vienen: c. un: de relig. et Ven: S. Constant. sess. 15. Florent. in Decret. unionis ac Trid. sess. 13. quorum definitiones tam obvia sunt, ut nesciam a sit illas describere.

Ad. II. S. Ch. cunctis Ecclesiae saeculis, imo saeculo S. Ch. Cp. ad Smyrnaeos de Simonianis Cognomen Scripsit: ab Eucharistia abstinebant, quod non confitentur Eucharistiam carnem esse Christi, quae pro peccatis nostris passa est. S. Justinus ap. 2. non hic quem panem, ait, neque quem potum

ipsa Sumimus; Et ecam, in qua ipse precepit fieri, quae acta sunt,
eleemosynam incarnat. Ipse carnem et sanguinem ipse dedit sumi.
eadem habet S. Irenaeus l. 4. c. 17. et 18. Sic: Ait Dent. l. 4. quae Moses
c. 40. cuius verba c. 3. Mos. 1. recitantur, et l. de resur: carn. Cf. ait de
peccatis Christo Eucharistiam: quare et sanguine Christi vestitur. Sic ipse S. Cyrill.
Jerol. catec: 4. cuius praecipuum locum supra nom: 2. exposuimus.
S. Ambr: de offic. l. 6. probat Eucharistiam ab Manna praefigurari et
ex eo, quod illa Sitis vertitur, hoc in umbra. S. Chrys. hom. 83. in Matth:
quoniam igitur partim dixit, hoc est quod mentem, ut ita loquamur
clarius significet, et credamus, et oculis intellectus intuiamur. et hom.
24. in 1. ad Cor. id quod est in calice, et illud idem, quod e latere fluxit
lex: 50. S. Chrys. in c. 1. Jo. ad Jud. tantum interest inter ipsum, quam
et quod est in Eucharistia, quantum inter umbram et ex: Ecclesiast. S. Aug.
enarr. 1. in ps. 33. ingrediatur: ferebatur Christus in manibus suis, quando
commendabat suum quod sumpsit: hoc est quod mentem ferebat enim
ipse quod in manibus suis. Leonl. 6to S. Hieron. Com: in Jo. 1. Cor.
et Dec. Vero S. Greg. Nyss. hom. 22. in Evang. similia habent. Denique
Dio. S. Joan. Damasc. l. 4. de fide c. 14. in vero panis et vini
gratia et Sacramentis Christi figura sunt, et Christi Domini quod de illis carnem.
Deinceps Ecclesia, Eucharistiam testimonia allegare, quae a, cum
Christo praecepto pugnantia, hoc dogma a quo Christi omnium animos praeripere
Confirmatur. Haec Diadicho ex fide qua antiquitus in Dispensatione
Eucharistiae Christi Domini l. de Spectac. S. Cyrill. cath. 5. S. Ambr: de Myst. c. 9.
adhibebatur: accipite quod est: et verum et quin illi quod; Ita quod
fideles respondebant: Amen, id est, verum est, et in eo credo quod dicis.
Longe ipsi mei adversarii, solantur tota Ecclesia Romana Berengarii
credidit quotidie ab praesentiam in Eucharistia, et ipsorum haereticorum
eandem fidem habuit. probi: cap: multis aliquot haec in parte quinque
in quibus haeretici imperii; quo enim ambo! tam bonis, qui creatus,
et antistites, Rationiferos, Clericos, et tam in pendam nostrum rate tam
imperitiam ac Christi adversam obrigi illius tam facile accepisse, prin-
hanc fidem affectasse nemine reclamante, nec adversentur nec ora-
dicentur Christi pastoris, et in negantio autem dimentibus vel dari
et sanctitate opinione? praesertim cum furium ac aliquot nostrae et
trinae publicae experit. Longe gravissimi in Ecclesia Romana eaque
sunt, ut ex historia Ecclesiae, et nostrae ex ipsi, quae occasione doctrinae
Novatorum in Germania et Sanctorum in Galliis facta sunt. Deinde negat
laudari autem, qui primus eam erita illud Dogma multae in mirepi-
Nam Baiche, et Pachetti, quem illi autorem, quem tagium, Pistatores,
fuerit, et antiquis Ecclesiae fidem propagare, et miratur, cum ex
Pontifice quod dicebat, pneotor et Ipsi clamentum gravis de crant.
Nec obstat, quod nil aliquam libium de gratia et Sanguine Domini
adversarios, praesertim Kalanus Arch: Colon: et Hartzamnum Monach.
Corbey. di Christum in Sacramentis dogmatis impugnabant, Sed modum
existendi quoque Christi in Eucharistia, qua prout a Catechesi doceneatur,
non ipsos vicebatur. quaestio inter ipsos erat, an quod Christi Sacrallo
praesens in Eucharistia, de quo dubitabant, id ipsum idem quod
quod natum e ex Maria Virgine. quod affirmabat Catechesis; negan-
tes qui adversarii non quidem, quod Christum, sed quoad existit in quo
dem quoad species extremorum figuram; in et ipse petrae habite-

p. 2. in Gr. Lec: Danad. praeterea hardning eu zolrig mirac. demon
strad. Christum de spore et sangne Domini. Gilla quae Christo
eodem tempore ex latere perfosso fluxerunt, in Sacramenti, Illem proprie loche
plurimus haereticorum dissidii reus est, de alienis sorte Jo: Scoti Erigenae
est. unde et in indice librorum prohibitorum reputatus est.

Dicis I. Si hoc dogma firmis Ecclesiae Catholicae auctoritatibus innitatur
in gentiles idem tuum absurdum ac rationi dissonum opponentes, Nostri eadem
Christi mysteria excogitarunt, et illud secute in lucem prodierunt: quod
Ri: I. S. Leg. ell: Nam Veteres Christiani Sacrificia in secretando mysterio
tanquam secreta observarunt ut Sacrilegia Fides, aliquid certi ad paganorum
notitiam pervenire. S. Basil. l. de Spir. c. 27. inter arcana, quae non
= juniori rerum initiari, habentur adversarii quoque Eucharistiam
et Verbum quod Theodoret. dial. 1. ita inveniebat Ingenius de hac mise
rio praedicatur: ita ut, si obscurius responderas, ad Christi enim pertinet eligi
= tur Veritas nihil initiati.

Ri: II. Nim: Nam ex quibus aliquis huius mysterii nobis famosa ita
Gentilium in Christianos criminis inventio, calumnia, cum in certione publica
quoque pro Christiana religione, cuius quidem accusationis quinto natum
aliud non fuit, quam Eucharistiae mysterium; quid enim aliud designat ha
rupus ille Varro dicebat, et accusat Christianos sub Christi Sacrificio
proprio accusat Caecilius quod minimi Felic: in Octav.

Dicis II. Habere quoque Eucharistiam non quod sed figuram quoque Christi
appellatum, ut Ter. tert. l. 4. praeclare c. 40. Hieronymus l. 4. de Ep. c. 5. l.
Origen. enar: in Ps. 3. imo Ambrosius l. c. c. 14. expressa dicit, Christum quod Sum
Deprehibere non vane: quo.

Ri: Dian: figuram, quam et quinta cum revocat, quae mihi ad
Deum Deus dedit imago Christi, et tuum verum hoc in Sim. Gudne carni
Cath. Can: figuram mihi et vacuam. Non. et alter dicit: figuram
quoque Christi signo crucis affixi, ita ut quod Christi exilium sub illo Sacrificio figura
eisdem quoque in cruce pacti. Cum Lact. dicit quod profecto Christi
Tertull. Prum l. 4. addit: figura autem non est, nisi veritatis est, quod
nec aliter S. Aug. ad Paul. ex ep. l. ubi vero ait Ambr: oblatum vero
excellat quoque Christi figuram, non de oblatione gerenda, sed totum de praeme
ratio datur, ut adverterunt Ch. Reneg. Ch. Genio nec Catholicis dogmatibus
adversatur, et: repraesentandae omnis, quae ipsis modum Christi
idem tenet ac exhibitae praebens, ut ipsa et Ch. q. qua Matt. c. 22.
ubi ait: Deum, Patrem repraesentasse filium, summum mente Christo
ide, paradendum offendisse dicendo: hic est filius meus.

Dicis III. Origen. in c. 15. Matth. S. Cyrill. cat. 4. alique plures divina
munera in quae oblata eum arcanis adhibuisse, seu sumpsisse ad
Christi cena. Illa enim arcana adhibuisse ut respicienda ad Christum
praeculum figuracem, sicut apud Latinos in Ostiaria panis vocatur
fermentatus latina, quia ibi figurae furnus repraesentatur ut quae
praeterita: et in quantum ad futura referuntur mysteria in quibus
aeterna Christi futuri luminis praecepes, et fundum manifestat Ch.
repraesentia, ut tradere videtur S. Damascenus l. 4. de fide c. quadrag
veterum Lyrici pro regnantia, aut quaerendo quod Christi sub forma
habitu Sacerdotis repraesentat idem quod immolatum in ara crucis, et
ara altaris. Sed teria prola repraesentat antiquo sacrificium in
Ecclesiae idem est, ac hodie aequabiliter Sacrificat, quod in

laicis tradunt Lutherani Sacramentum Eucharistiæ ut per antilipsin
gravis Christi in eum qui illum accipit, deberet ex Elia Tishbite in Israel
apostolorum S. Pleg. Nota.

Dices IV. Non tamen affirmant Romanenses à nobis Christum
corporaliter, ut orig. hom. 7. in Levit. et S. Aug. notavit: ergo

R: N. etiam: nam id nec à nobis affirmatur, tantum quia Eucharistia pasci
anima spiritali gratia, et finem Eucharistiæ esse spiritualem, ut ait S. Chrys. hom. 83. in Matth. tum, quia non vivatur oculis
corporalibus sed mentis ac fidei, ut inquit S. Gregorius Matth. 5. tum quia non de
simplex caro hominis sed Dei, ut ex polycrat. Theophylacti in c. 26. Matth.
tum quia nisi accedant cum fide et gratia sanctificante, quamvis recipiantur sortem visibile, nullum tamen percipiunt fructum. vid. dict. Nom. 5.
4

Momentum IV.

Ex Consensu Ecclesiæ Græcæ.

Qui sufficienter gat tum ex Confessione Jeremiæ Patriarchæ Constantinopolitani ad Germanos an. 1574. gerenti, ut art. 16. declarat: Christum non
hoc e panis assumpsit aut pendere quoris, sed hoc e ipsi notum. tum ex
Con: Gennadii: an. 1672. habito in synodo Hierosol: cap. 17. ubi: in hujus ecclesiae
Christi Dominum nostrum Jesum Christum et praesentem non quidem secundum
figuram et imaginem, neque in solummodo quandam, ut caeteris
sanctis gratiae excellentiam, sed vere realiter. Hæc ubi Græci Schismatici hoc dogma tenent, sed et eos Christum in oriente varias in diversas
dispersi: nimirum Cophti, Abyssini, Syri, Armeni et proinde ex eorum
liturgiis in sua liturgiarum orientalium Catechesi an. 1716. edita
demonstrat Eustig Stranowdig.

Dices. Jeremias Patr. hæc affirmat, nequaquam à nobis in Eucharistia comedi carnem, quam Christus gestavit: ergo

R: Dicimus carnem ut materialem manducandam sacramentalem sed
sub specie carnis. Can: sub specie panis sam: unde immediate prophetia Jeremiæ sed quotidie by transmutatur panis et vino Panis quoque

Jut: Salem antiqui Græci Dogma realis praesentiae Christi in Eucharistia non tenuerunt, Iconomachi quique asserebant Eucharistiam esse
imaginem quoris Christi et quod à Christo Con: Nic: II. gravissime re-
prehensi sunt.

Sed: Iconomachi Eucharistiam imaginem dicebant non tantum, cui non Nobis sub specie quoris Christi divinitatis junctae, ut ajebant, et proinde
tanquam Deum adorandam ac dolebant, quo eum a caeteris imaginibus
excluderent, cum illa careant hypostatica unione et hypostatica vim
sumant; quam dativam, ut Christum exhibeant et tandem, negarunt Eucharistiam dici imaginem, repugnantes Christum ab Eucharistia
poni exemplum, ut notatur non ab Christi quoris Christi; sed ipsi ipsa
metu et his verbis latur inter Iconomachos et defensores imaginum
circa veritatem praesentiae Christi in Eucharistia. Ind. Nomony in apol. Eucar.

Hæc Quatuor nimirum momentis adeo gravium mysteriorum in veritatis firmamentum probata, ipsam validam in Eucharistia Eucharistia infantem partim redegerunt, et eam per carne eorum suis dictorum, et per sanguinem sacra caro amarunt, et è scalice tenuerunt pollicitum. vid. Am philosophy in vita S. Basil. Greg. Nam: in Gr. ad de filer. Ab.

Quæres. An præsentia realis Christi in Eucharistia nostro possit possit demonstrari in rationibus?

R: Negat. nam de veritate et possibile mysteriorum, denique non ex infirmo et angusto nostro lumine, sed ex lumine Dei virtute et potentia. Sic ut ipse Hy. 1. Cor. 2. non in sapientia hominum, sed in virtute Dei. Dantur autem è Deo, inquit S. Aug. Ep. 137. alias 3. de Volus. aliquid posse, quod fateamur nos, quia fieri non possit. quod si semper in hac vacuitate statuatur fuerit norma, multa mysteriorum ignorare erit.

Dices I. Impossibile est præsentia corporis Christi in pluribus locis: ergo.

R: D: an: aliter C: an: divina virtute, cui libenter præstitere non possumus. N: an: quod exclamat S. Chris. l. 2. de sacerd. quem in Cœlo Christum laudat, ista hora eum manibus tenetur.

Instabis. præsentia ejusdem corporis in pluribus locis adeo involvit contradictionem: quia hoc unum est à multum, dividum à non dividum: ergo neque demum fieri potest.

R: D: an: esse multum ex parte entitatis, et non unum respectu loci tantum: C: an. Neg: et D.

Dices II. Ergo Christus in Eucharistia non est extensum: ergo neque quoque cum extensione. sed de essentia corporis:

R: N: an; sed quidem in sanguine, latum et profundum existit, non autem extensione connaturali: quia non in Eucharistia naturalem existit: sed tamen aliqua, quia sua sit; cum et ibi habeat partes extra partes, sicuti prius probatum est. quod Christus accepit. vid. Dict. in pol. p. c. cuique locum pol. Eucharistiæ. ergo Christi accepit.

Dices III. Dogma præsentiæ realis multa Deo indigna Deo imponat. ergo sunt ex proinde credi, manducari et. D.

R: quemadmodum et illa ignota sunt ad ruiniarum mysteriorum quibus olim non pagani et nunc hodie Christiani zmyrnam multarum incarnatio, quod dicant Deo indignum esse, nisi multarum includeret, et varia et tales gradus transire, et in crucem fugam sceleratum agi. sed tamen hoc unum à Christianis; cum in decorum sit Christum manducari, accedentem manibus tractari et pugna dignatus è, trahi manibus peccatorum, vulnerari et

CAPUT V.

de modo realis Christi præsentiæ in Eucharistia.

Triplex potissimum modus quo ipse Christus realis præsentia Christi in Eucharistia, scilicet per impanationem, vel apud, sive per hypostaticam unionem, vel per substantiationem, et per transubstantiationem, et hujus ultimi verbi dicimus. per substantiationem

quia Eucharistia panis ita quoad Christi corpus, vel simul quantum ad
ita alegit vinculo substantiali et hypostatica unionis. Denique per transu-
bstantiationem, quia e quasi Eucharistia panis et vini, vel substantia
= quoad et sanguis Christi nequentibus duntaxat specierum panis et
vini, ubi declaras signo Dei. Ep. 13. cap. 4. et cap. 2. juxta
duos priores modos, quorum primus [illegible] tenent aliqui cum Osiandro, et cujus antiquorum fecerunt aliqui Ruperti Abbatem Tuitiensem, quae
tamen Ed. Gerhardus Benedictus egregie ab hac errore vindicat, non pro
major Lutheranorum numero Eucharistia manet simul cum vero quoque Christi panis;
licet enim literarum nobiscum ordo Calvinorum et Divinorum [illegible] in Eucharistia
realiter quoque Christi et panem tamen idem transmutari negant. Juxta
illum vero medium, quem Catholica tenet Ecclesia, Eucharistia substantia panis et vini
substantialiter mutatur in quoque et sanguinem Christi; ita ut post consecrationem nihil Eucha-
ristiae quoque et sanguine superstite, et non nisi panis et vini species maneat.
et quamvis haec Catholica veritas ex ea ipsa quae cap. praecedentis momen-
tis, jam sufficienter stet, nihilominus illa adhuc peculiari disputatione
adversus Lutheranos insuper demonstrabimus.

Conclusio
Corpus et Sanguis Christi sunt in Eucharistia p transubstantiationem.

Prob: I. Ex Scra. Dominus Eucharistiae quoque ait: hoc est quod meum
quoad duntaxat in panis mentionem fecisse; non enim proprium hoc
sed panem poterat referri, cum sit pronomen generis neutrius: n. 2. omnia
vertimus; imo si ita panem referretur, falsa est Christi dicta; quia falsum est
panem esse revera quod Christi; praeterea quod Christi ebibit quod [illegible] quoque
indicit fidenter Lutheranis quoque Christi praesentiam; ad dicta quod non [illegible]
quod Christi quoque cum pane, cum in pane quoque non ait Christi in hoc, aut
cum hoc, sed: hoc est quod meum; denotat quod ita quoque Christi quoque; ut definit
ac substantia panis. Denique Lutherus, Lapis monachus verba Christi Eucharistia
accipiendo ad juxta Suae grammaticae mightiam: quod cum in praeve
Christi panis non praemoretur, sed quod duntaxat, panem non debuit
intelligere; sicut cum dicit erat accepit Jesus panem, quod Christi non intelli-
gitur, debet.

Sed haec auctoritas sunt Lutheranis, cum cessaverit, Christi quod in dicta haec
non praedicari de subjecto, cum dicit demonstratur, sed tantum de substantia
in quo continetur, et absimili ratione, quia frequenter de dolio continente vinum
dicitur: hoc est vinum.

Verum falluntur: Nam aliter Christum opportuit per dicere: hic est meum
non hoc est quod meum, ne deciperet discipulos; tum panis non est substantia
nec ex substantiae Christi desiderabilis quia de finaty Christi, utique Christi magni
ulus ante flocq in se continet. Mutatio enim ipsius et minimum substantiae
exhibuisset. perinde est, ac si quis in pane cum includeret, et ita prius
in declarasset palam diceret: hoc est aurum. quid tantum intelligetur?
exemplum de dolio vini non ad rem: non quisque qui dolium vinum
apellatur, quia vinum continet; quia nominatur, quod definatum sit
ad vinum continendum.

Prob: II. Ex Trad: S. Cyril. cat. 4: aqua, inquit, Christi aliquando
= mutavit in vinum, et non erit credendum, quod vinum in
= sanguinem suum transmutabit? item ibid: Ne igitur tuque

panem mundum, et vinum mundum; quod enim est sanguis Chri. quamvis enim Christus hoc tibi dixerit tamen fides te quietat, ne ex gustu venificies. S. Ambr: de mist. c. 9. Si panis valuit Verbum Dei, et ignem de cœlo deponere, non valebit Chri. Verbum, ut species quales demandarum? et qui omnia ex nihilo facere, quod non erat, non poterit ea, quæ sunt, in id mutare, quod erat? Non ergo minus est novas rebus dare quam mutare naturas. S. Dama: l. 4. de fid. c. 14. panis et vinum in quo et sanguis Dni transmutantur; S. regulas, quoniam praeceptis fides, sic tibi sit audire, hoc fieri quod Sacerdos.

Prob: III. Ex defec: Substantiale corp: Rom: sub Greg: VII. Secundo quis coactus est profitari, se credere, panem et vinum in verum carnem et sanguinem Chri substantialiter verti. Con: Later IV. c. 1. definit, quod et panem et vinum Chri sub specieb. panis et vini veraciter continetur transmutatis pane in quo et vino in sanguinem. Idem affirmat Con: Trid. sess. 13. can. 2. Si quis dixerit, in Eucharistia vero remanere substantiam panis et vini, negaverique mirabilem illam et singularem totius panis transubstantiationem in quo, et totius substantiae vini in sanguinem manente tantum specierum panis et vini, quam Catholica ipsa Ecclesia appellat transubstantiationem anathema sit. Idem et Concilio Constantien: Ecclesiam quam Gamnarii accidentia panis et vini in Eucharistia remanere sine subiecto, panis scilicet et vini.

Prob: IV. Ex consensu Eccliæ Gr: Iudicium Ecclesiæ Catholicæ, ait Beren: Berengarii in pij. confessione: panem post consecrationem non esse panem quod ante fuerat, et Synod. Trib. Cap. 17. panis et vinum facta consecratione transmutatur, transelementatur. panem quidem in ipsum quod Domini carnem, vinum in ipsum Domini sanguinem verum. Et facta consecratione nec panis nec vini manere creatur substantiam credimus sed ipsum quod et sanguinem Domini sub panis et vini speciebus.

Solu: Objectb:

Objicies I. Ergo: hic hoc est, verum est sine gressione humanitatis in divinitatem: quod et quia hoc est quod manum sine gressione panis in quo Chri. vera est.

R: N. ergo: Dissimilitudo est; quia in ipsa unione hypostatica verbum humanitate substantialiter assumpta sunt pro eorum in recto, scilicet, ut ipsa verbi: et in ista unione panis in quo subiecta et praedicata supponunt pro diversis et disparatis rebus et ipsorum facta est.

Objicies II. Eucharistia in Scrip: 1. Cor: 10. hic panis vocatur panis: ergo post consecrationem remanet.

R: N. ergo. Vocatur enim panis, id quod substantia panis in manet; sed tum quia ex pane facta est; sicut in Jo: 2. aqua in vinum versa vocatur aqua post conversionem. Tum quia retinet species et apparentias panis: sic act. 5. angeli dicuntur viri, quia sub specie humana apparuerunt. Tum quia Eucharistia est cibus ac; in hoc autem ordine cibus se pro nobis panis venit.

Objicies III. S. Christ: Ep. ad Cæsar: Monach. Theod. Dial. 2. Gelas. P: de 2. in Sto sanctis dicitur cum Domini gore substantia et natura panis: ergo &c.

R: N. ejusdem: nam non natura et substantia sed accidentia. 2 substantiam, quae dicam; et Hardwing multis exemplis probat, nam et substantia apud Patres saepe pro accidentibus usurpatur; et in Eucharistia ante pronunciatam panis permanere, et quidquid in pane terrenum mordet, aspectu sentimus quam in substantia naturae ejusque visibilis percipimus; ita ut nata panis tota pereat, et caro ejus substantia et natura in corpus Christi transubstantiata, et quidem Patres laudati; ita nam intellexisse, merito contendunt, Scriptorum quippe ipsa demonstrantur, et haereticorum qui ita veritatem factorum carnem esse negant, ut pretatem carnis permisse dicunt adversus quos ex mysterio Eucharistiae ostendunt, panem non post consecrationem tenere nam id est visibilem et externa species, et certe S. Christi transubstantiatione agnoscit l. c. ubi sentit panem post consecrationem, Hierarchi ab appellatione panis, ac non esse sed unum quod omnium fieri, sed non autem esse, si ejusdem essent substantia panis et species Christi. imo hanc Epistolam id de S. Christostomi invicte tamen Berengario assertionem non monito ad Ch. Eo: Stendorfi quoque l. c. ipsa transubstantiatione, sentiens de S. Symbolis: alia quidem sunt ante sacerdotis invocationem, post invocationem vero mutantur. Item Gelasii ed. libro, tamsi hunc in posterium aliqui suspicentur de pane et vino ajunt ad divinam transeunt S. Patres proscinde substantiam, permanente tamen in sua proprietate naturae.

Objicies IV. Si remanentibus specieibus panis, remanet panis substantia, Deus non decipiet, cum species panis naturales, non sint substantiae absolute consistens.

R: de Deus: M: Deus haud decipiet nisi ex revelatione et verbis certis certo, aliunde et factum supra naturae ordinem, et panem non latere. C. Deus: M. Deus: N.

Objicies V. Si detur transubstantiatio quod Christi sit ex pane, proinde ex eadem, quod ex Ed. V. naturali fit consequ. S.

R: de Deus: M: sit ex pane ut termino a quo, id est, substantia panis desinente succedit quod Christi. C. sit ex pane ut ex materia generante. N.

Instabis. Ergo panis non quoniam in quod Christi, sed quod annihilatur: quod vera aeternum repugnat.

R: N. illat. nam adveniam annihilationem regitur, non ad substantiam alicujus substantia nihil reale et positivum producatur, ex cujus positione ista de Bro legitur: quod tamen sit in operatione panis ita quod Christi corum ad desinentem panis transmutatur quod Christi.

Objicies VI. Quamvitium fuit ante later: IV. Lab: 1215. vocabulum transubstantiationis, ergo fuxa e sunt transubstantiationis.

R: N. ant. nam transubstantiationem vocabulum expressum legitur apud Petrum Blesensem Ep. 104. et apud Stephanum Episcopum Eduensem de: de Sacr: ad C. 13. Lyonense secundum Ch. imo Lapsus Nimo Sectarum quoque fideles, quos vulgi in sacramentis non traducebat transubstantiationis dogma tenere. imo est antecedens verum, et aut ajunto tamen meritis re ponere nos, quod Athenas l. de Eucl. Syn: Dicam resumulat suis hujusmodi vedem substantialis. an nostrale

= vocis offendere, an in ejus rei veritatem, quæ hoc sub obscuro velatur,
= religio? res enim antiqua non non aequet, et ut ab illo rei
= veritatem arcessere. Ipse vox ipsa in hoc non erat, Concentus tamen quæ
= gestat, vere in eorum habetur.

Reliquas objectiones ratione accedentium, sub specierum panis et vini,
quæ permanent post operationem, fieri solitas, quæ prima philosophica
sunt, in p. i. obiter notaco (ut dissolvimus). Ergo tertium modo ad eum
S. Hilar. l. 8. De Trinit. addendum: non et Christiana aut Deuli sensu
= in Dei rebus loquendum, quæ Christi sunt loquamur, et quæ loquimur
= intelligamus, et tunc, quæ facit sumpsimus officio. Ego vit: panis
= mea vere est ipse, et sanguis meus vere est potus: qo da veritatis carnis
= et sanguinis in relicto ambiguum locum.

Quæres I. An actio, qua panis in ipso Christi transubstantiatur,
sit productiva, vel adductiva?

Bilfive. Opinionem, quam superat modulum ingenii nostri, minime
tamen operatam operatur, primum itaque Deumque transubstantiatione
fieri, et remanere accidentia, prout alias operatum. Interim
tamen videtur probity: et actionem productivam, quia in ea quæstione
datur ipsa productio; inde S. Th. asserunt, ipsum Christi corpus
ex pane, non quidem abiisse, neque ja in eo existere, sed tantum quæ
scilicet sub speciebus Ecclesiæ subsistunt antea non erat.

Quæres II. An totus Christi sit sub unaquaque specie tam panis quam
vini?

Bilfive. et ipse de fide Synod. Trid. sess. 13. can. 3. et verbis ex C. b.
Joann. Christus vere continetur sub specie panis: qui manducat me: ait
Christus et quicumque Christus, et quicumque sub specie panis totus Christus corpus
similiter et humanitas, cum quo et ea, carne et sanguine continetur.
Ipse tamen totus Christus et sub qualibet specie, non tamen eadem verbum
praecisi ipsum sub specie panis, et solum sanguis sub specie vini
continetur, ex eodem Synod. cap. 3. quia et verbum praecisi ipsum
sub specie panis et vini quod ipsum verba consecrationis ipsum
verba sua praecise efficiunt id, quod significant: ait ipsum verba consecra-
tionis panis Christi ipsum, et consecratio vinum Christi solum significant, et tan-
go ipsum autem ipsum, per reflexionem: sub specie vini, et tan-
= quinem sub specie panis animamque sub utraque et naturam Christi
= concomitantia, quia partes Christi, qui ex mortuis re-
surrexit non amplius moriturus, inter se conjunctae, divinitatem
= porro ipsum adorabilem illam ejus cum corpore et ea hypostatica
= unionem ipsum, semper hae fides in Ecclesia Dei fuit.

Quæres III. An in toto Christi sub qualibet parte specierum
continetur?

Bilfive. Ipse facta separatione tempore de fide definivit Sess. Decimo
can. 3. anathema dicendo: qui negaverit in Eucharistia sub singula
= cuique speciei partibus separatae, facta totum Christum contineri, et ita
habet Sancta Ecclesia, quia quoties ipsa eadem hostiam frangere, quae
vit in plures distribuendam, seu et eundem cibum cibi ministrare
porrigere juxta illud Christi: bibite ex eo omnes. Matth. 26.

Dixi: facta separatione; nam ante separationem sub qualibet specie pars
totum Christum videtur, non ante separationem sub qualibet specie pars
totum Christum existere; tum quia Synod. Trid. cap. 3. generaliter dici:

= tota et integra tota sub parte specie, et sub quarta ejusq. species parte existit. Item quia et sacramentum non fit nova substantia, quia de nova praesentia fieret apud Omni: ergo ja ante illa praesentia existit, quia tantum ibi ab ut illativis tra. quod Ut. cum figura et ordine sensuali eorum. Quarum partium, cum singulis, quarum species partes sensibiles; non enim repugnat, partes quarum et ideo repugnat sub extensione minori et majori cum figura et ordine sensuali. et sic hac a nostra responsione haec recte dicuntur, quamvis tota tota in tota hostia existat; et tota in qualibet parte sensibili.

Quaes. IV. An sit substantia et circumstantiae in Eucharistia, et ejusque ordine, non apte circumstantiae sed modo et ordine specierum et virtutis. Quod quidem ex ipsorum modo quem sibi virtutis existentia sine ut, polestas vero quam habet existentia quae autem sit habet in Eucharistia et ubique; unde ibi tota nulla unionem a sensibus dependentem ulterior potest, nec aliquid ab agentibus quoque patitur; quia haec nadem subjecta agentis aut patientis tempus supponunt, quod tamen non prohibet quia localiter movere possit.

CAPUT. VI.

de Natura et proprietatibus Eucharistiae.

Quaes. I. Quid Christi in Eucharistia habeat rationem sacrifi. ante.

NB: plura hic Eucharistia distinguit possunt, scilicet vinis et panis species seu accidentia, quae et sanguis Christi, verba operatoria, denique ipsa sumptio, hinc natae quaestio, quid horum ex praecisa habeat rationem sacrifi, seu boni?

Sp. I. Omnium Lutheranorum, qui negant sacrificium Eucharistiae sacrificium sumptionis sacrifi, quatenus nisi assumptio Christi quae et sanguis fiant praesentia, a haereticis. imo quia objicitur sacrificium, et modo eorum ita accedit ad elementum et sacrificii; ut hoc fit ante Eucharistiae sumptionem, ut patet: quia 2do verba Christi: hoc est corpus meum et hic est sanguis meus ad usum et sumptionem plenam et integram ipsi adeo habent, ad eos operatio sunt, seu operantur id quod significant, indeque pendent a usu et sumptione, quae sequitur; prius quam a Deo prolata, idcoque vera sunt, quam bisponti quae non accedunt, et sanguinem bibunt; id quod hic 22. fol.: et ut. imo Deus eos ad manducandum et bibendum non ob aliam rationem invitavit, nisi quia sub specie panis quae et sub specie vini sanguis ejusque ipsi particulam sigillatim consalem enim usurpat. Matth. 26. = bibite ex hoc omnes hic est enim sanguis meus. unde dicit: Quid. sub. 13. can. 4. quaedam mandat eorum ipsi dixerit, quaedam operatio in Eucharistia sicut non se quae et signum Domini, dum sumitur non autem anima sed. Denique, quantum Coel: Graeca in Con: Florent. c. 1. = credimus ante usum Eucharistiae, quod sacris in praeparatio quoque moribus non operatur, verum id quod Domini.

Nisi ostat, Christum expresse dixisse: accipite et manducate sumptionem Eucharistiae notare Christum, quia verba et eadem genere, et ejusdem esse in actione tran. prinde. nam seu verba Chri

in genere promissionem praestitit realem Christi sed Gratiae
praecepti commendari, sed tamen hu motivum quaerendi, ut
mox observavimus, et praesertim praestant, Eucharistiam ex praecepto
Christi sumendam esse. Deinde cum ipsa Eucharistia, quatenus
quaerenda nobis illa applicatur virtutem effectus sortiatur omnes quae
oria sitque N.S. sint quidem certae, sunt tamen diversae species;
ergo Eucharistia quibus vel manente, reliqua vi accidentis transit.

Ch. II. Ratio sacri Eucharistiae posita in eadem re his generalis:
quia in sacro Eucharistiae, Christus praemanens est, ut mox dicemus,
verba praeseentia non possunt habere rationem sacri; primum quidem
quoniam non verba significantia rem aliquam, sed ipsum rem,
et ut caetera efficientia, et autem ut partem hujus substantiam.

Ch. III. Nec sola species sacrae, nec solum quod et sanguis Christi
habent rationem sacri; non quidem primus, quia Eucharistia est animarum, cui
et sola species non continent animam, sed Christi quod et sanguis reale
Domini. Jo. 6. Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. Sed non
sola quod et sanguis Christi; cum non sint hoc sensibilia, et tamen quia haec
Sed quae ingerunt rationem hic, haec possunt angulari: quod.

Ch. IV. Sacrum Eucharistiae, sacrum est tam visibile species panis et
vini, quam visibile Christi quod et sanguis. invisibile quidem sacrum
et naturam sacrum est, sed separatur ab alio. sacrum potest fieri ex
pendere, cum quia omnis in his duobus simul, inter sacrum omnium
sensibilia, quae Eucharistiae sacro una cadere quae est, ut docet Con.
Trid. sess. 13. cap. 3. non tamen species sacrales; et hoc non producens quam
animam Christi et sanguinem Christi, sed quod et sanguis Christi.

Dicere I. Con. Trid. sess. cit. cap. 4. can. 1. quod et sanguis Christi
et vitae Christi: quod supponit, eadem sacra Eucharistiae et quae in quae et
sanguis Christi, sed tantum solis speciebus.

Ch. Negat. non sacra, quod Christi existere sub speciebus, sed alibi,
quam quod in tantum, aut nequit exhiberi sub visibili signo; quale
est Corpus, quod Christi non est sacrum: quemadmodum ex verbis Evangelii
c. Cap. 5. Caro erat in Sto, et quietus, et Spiritus et Deum, sed Dei
facti et nobis visibiles in Sto.

Dicere II. Eucharistia quidem appellatur sacrum quoniam Christi: quod non
quidem Christi quod, sed solae species, quidem eadem sacra Christi.

Ch. Negam. Nam tunc est Eucharistia sacrum, quod est Christi,
et quidem, nec solum, quamvis gratia dicit. Et appellatur sacrum
quoniam Christi, quia est sacrum quidem quod Christi.

Dicere II. In Eucharistia, sacrum species sacrum, sed quod symbolis
species diversis panis et vini.

Ch. Negat. Dicitur quidem can. 12. dist. 2. de cons: quia Christus
quia sanguinem abstulerant; an integra sacra perpetrant; aut a nide-
quia accedantur, quia divisio unus ejusdemque mysterii sine gravem
et sacrilegio non posset permitti. et Eucharistia, quia ex quant et non
efficitur, et non est sacrum quidem. Sed ad, quia unitas specierum
salutem sacri respectu debetur unitate sacra praecepti, ut patet
ad Eucharistia, tamen ex diversa mea efficiunt, habet tamen unam
sacram praecepti nempe sacrae sacrae refectionem, quae una est
sacra Eucharistia instituta et analogiam ad quantum refectionem

[illegible] ratem: at quia cum et reliquis quoadlibet una integri existimantur, [illegible] ex [illegible] speciebus consistere, ac [illegible] et [illegible] generantur.

Dices I. Varies [illegible] Eucharistiam [illegible] pertinent numero plures [illegible] esse.

R: Dian: [illegible] tria symbola, tres ligna ex quibus [illegible] C. an: Leg. [illegible] p. [illegible] eodem [illegible] Ritu [illegible] [illegible] praetermitto.

Dices II. Diversa bona [illegible] diversa [illegible] species panis et vini [illegible] diversae [illegible] gratiae: [illegible]

R: d: Ill: Diversa ligna [illegible] diversis [illegible] diversa [illegible] [illegible], et ad finem diversum ordinata. C. Ill. Leg. [illegible] p. [illegible]

Dices III. [illegible] diversae species [illegible], [illegible] diversae [illegible]: ut in Eucharistia [illegible] diversae species panis et vini [illegible]. R: d: Ill: [illegible] diversae [illegible] in facto esse [illegible]. C. Ill: diversae species [illegible] in [illegible] [illegible]. Ill: Et Eucharistia [illegible] generandae [illegible] et in facto esse [illegible] unicam habet [illegible], [illegible] praeterea [illegible] refectionem [illegible].

Dices IV. Et species panis et vini cum [illegible] et sanguine Christi [illegible] species [illegible] [illegible]: [illegible] unica entia [illegible] speciem: [illegible] accipiunt totum [illegible]: [illegible] [illegible].

R: d: Ill: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. C. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

= Sed Sum n ac cultu latriæ in eucharistia adorandum, = et eją adoratores ac sacrilegos quos ut ęjusdem dicunt Adoratores.

Calumnia n flectunt genua, nec huic ab Eno Sacerdotę genuflexionę accumbentibus, ut speciem obtinerent, necessarię, ut sic nō idem latenti ignare fecerit. Dęjus latrię sunt definierunt adoramus in Eucharistia Christum unigenitum Dei filium. Tametsi Ecclesia Catholica dici possit, adoramus Christum, quatenus ha nōa n generalis sacrilegos sacrilegantum, sed quod sub ęjus genitum.

Dices. Quando Christus Eucharistia prabuit, eam n adorarunt, cum n legantur in genua procubuisse. Ergo

Rid: Nan: ejus post: n enim in illa exteriori gravis gravitate placitum ipsum adorāo, sed maxime in interiori devotione animi, quam habuisse Christum dubitare n licet.

Ex quibus colligitur 1o. ordinem officio solemne festum S. Corporis Chri ab urbano IV. an. 1264 institutum, et a Concilio Ren. sub Clem: V. an. 1311. confirmatum fuisse, tunc ut fieri illi quod magnifico ac splendido apparatu celebratę Eucharistiam ad pietatem magorum Eorum excitaret, tum ut ita communis cultus hipolatrię devotio, quę in frequentię et quotidiana sacrificij ob plurimum negligentiam fuerat. Tum maxime quia gratum est, ut quod de Dei institutione specialem habet Ecclesia memoratione, ac divinę Christi memoriale perenne, recolatur peculiari aliqua celebritate. unde et Synod. Trid. l. c. anathematizerit eum, qui dixerit Sanctum in Eucharistia festiva peculiari celebritate n ac veneranda.

2do. Cum solemni festo, ita ordinę pietatum ac processione et circumgestacem Sacramenti Chri. ut sed ecclesię periculis de mendacio et haeresi veritate triumphum agerent, et eją adversarij in = gloriam tanti splendoris et in tanta universa Ecclesia festiva posit = et debilitati et praeti habeant, et pondere affecti et ejus ali = quod respiscant. ita Synod. Tra. sess. 13. c. 5. Unde Can. 6. = anathematizat eum, qui dixerit, Eucharistiam nec in processio = nibus secundum laudabilem et mitem Ecclesię ritum solemniter cir = cumgestandam, nec publice, ut adoretur, populo proponenda esse.

Dices. I. Eucharistia ad cœnę usum a Deo fuit instituta: ergo n ad circumgestationem.

Rid: an: ad solum cœnę usum. Nan: ad cœnę usum tantum ad finem praecipuum et immediatum. Can: ad circumgestationem Eucharistię n tollitur ęjusdę, imo ad Christum in veteri Dęj in circumgestatum fuerat, dum sacrum cibum ac adorari solemniter deportatum.

Dices II. Ex quo arca huję sacri figura, quod ad castra fuit asportata, rapta fuerit, stat huję mos circumgestandi ac sacrilegos.

Rid: Nan: nam eandem aliam filijs Israel secum laudabiliter portasse stat ex c. 3. Jos: et dum, ęjusdę Sanctificę, et gratiarum universę populo vesperadę portaretur ab Israelitis

ad castra pellitur, vigenti terror gentis hunc. 1. Reg. 4. Da. 9.
quod solemnibus tabernaculum arca tenebat fuerit in Christum Dei
quod ex l. 2. Reg. c. 6. quo autem tempore ex castra in arca, ex filij
Israel casi, in poenam idolatriae facta se colligitur. ex c. 11. c. 17.

Dicco III. Ejusmodi praecepta pro consuetudine hujus ecclesiae fuerunt, sic relata; ergo

Ex: Ro. cap. Quaecunque enim ad disciplinam, in ordine ecclesiae positas, quam alibi vindicarimus, decernendi aut immutandi, ergo locorum et temporum circumstantiis, quae ad disciplinam spectant. quae tot veteris prisci Ecclesiae saeculis, ut tabularum mysteria gentium profanarum subtraxerunt; nunc vero adversus profanatas ejusdem sortem sacrorum, qui existunt a nobis, jam colenda sunt; vindicanda fu.

Excepta tamen S. quoties solemnitatis ab Ecclesia tam gravissimis intimata mysteria Eucharistia exponatur, aut processionalis circumferatur, nisi ob gravissimas causas, et semper de licentia Episcopi, ex Con: Mediol. IV. p. 2. de Sacr: Eucha. Prohibitum est insuper, statuit ut: arg. de sacr: Eucha: n: 9. ne ad extinguenda incendia deferatur, et quidem sub poena suspensionis a ministris deferendis ipso facto incurrenda. Sed obstat 2 enim: = ut tentetur Dominum Deum tuum. Matth. 4. et qui dixit quare = ergo huc venisti, et hic quinque fumentes Eucharistiae Joh: 39. poterit et in poenam signis repraesentare, quamvis antea sicut pagens, sic et justis mala quaeda punitis; et quia non facile sit placabilis iratorum, vitanda illusio, quod et quaerimus Christianorum fidem infirmare posset, et nostrorum horrorem mysteriorum malignis haereticis insultis exponere.

Quaeso IV. An Eucharistia recte et licite deferretur?

Ex: affir. quia de hoc habemus veteri Ecclesiae exemplum. ut testatur Salv: Salutar l. 4. nisi. c. 17. 8. 29. et quidem quia enim antiquus et adeo facile et aditu tempola, domi a fidelibus, et in eremo a eremitis asservabatur Eucharistia, ut de eis liquet Tertul. l. 2. ad uxor. c. 5. S. Clem: Alex. l. 1. Paedag. S. Cyp. de lapsis. S. Basil. ep. 289. ad Caesaria patricia. ego consumte illa argentea in templo suspensa, ut quibus reposita Eucharistiam gestantes, et de quibus fit mentio in vita S. Basil. ut ita nerve perpetui Eusebius. in Conc: Ephesino: sub Clemente a. 536. prostant Eucharistiam antiquis fuisse asservatam, ut pro viatico ad infirmos deferri possit, quemadmodum nunc in Ecclesia tam Latina ut Graeca asservatur in viaticis infirmorum.

imo consuetudinem pro infirmis Eucharistia asservandi adeo antiquam, testantur Dion. Ep. c. 8. c. 6. ut eam secundum Chiam Cyrilli agnoverit. et revera canon. 13. Nicaeno haec habet: de his, qui ad exitum veniunt, in nunc

Sed antiqua, regulariqz servabitur, ut si quis egrederetur
e ecclesia, altiusve et longius vehiceretur, quam fuit
Concil. 7. anathematisat eum, qui dixerit non licere Eucharistiam
in sacrario reservari, aut non licere, ut illa administratur ho
norifice deferatur.

Dices. Ecclesia Jerosol. teste Hesychio l. 2. in Levit. c. 8. ma
num habuit quotidianam, quam et Eucharistia servato superesset,
Ecclesia vero Constantinop. teste Evagrio l. 4. Hist. c. 15. superfluas
Eucharistiae partes pueris innocentibus distribuit. ergo &c.

Resp. Negat. et quidem in Ecclesia Jerosol. non conservabatur
Eucharistia pro infirmis, nec forte species vinum aliquam gra
dierent diuturnam asservatione. Si post aliquot dies reserva
batur, ea quae ex priori superaverat, igne consumebatur, vinum
inquit Hesychius l. c. igni fundi, quasqz non manere oportebat
consumta, et eo ad, quae una die, vel duabus antecedentibus
servata sunt. Et quemadmodum ac haec mandat ris arg. ritu
ut sacra particula frequenter et singulis saltem mensibus
praesertim tempore pluviosa et hibernali renoventur. ita
Hesych. autem primitum hiemis frequenter. Deinde
ad Evagrium, is quidem narrat, pueris innocentibus distribuisse
Eucharistiae partes, quae ex quotidiana quae
fuerunt superesset, sed non negat, prius Episcopos illis
partes aliquas in graeam infirmorum.

CAPUT. VII.
de Ministro Eucharistiae.

Duplex distinguitur Eucharistiae minister, unus generalis, qui illa
ejus, alter dispensatio, qem distribuit.

Quaeres I. quinam sit minister ejusmodi Eucharistiae?

Resp. Waldenses et Lutherani affirmarunt potestate ejusmodi Eucharistiae
esse in manibus laicorum, imo quoque mulierum, et quemlibet
quemvis, sive clericum sive laicum. verum illis sacerdotibus in hac
ordinatione data est potestas illa. Ex quia ex Eucharistiae institutione
Christi Christus non tantum sacerdotibus, sed omnibus Apostolis
Luc. 22. c. 1. Cor. 11. c. 1. verumque in sacerdotio successoribus, ait: hoc facite in
meam commemorationem, per hoc verba audain praecepit, ut
panem vinumque gererent et offerant, ut ipsos Ecclesia catholica ju
bet docuit. prout ibid. docuit Trid. sess. 22. can. 2. quam
sententiam anathematisat: qui ait: probat: dicta de verbis sacra
sacerdotes apostolos, eorumque in sacerdotio successores, sed ad eos solos fidelis
directa sint, ac procul dubio sanctam generare, quod nec pro

fere omnes haereticis, extendentes quod sacerdotem, sed et praeceptis quod ad laicos. II. Cafer. 1. 11. C. i. Hoc scilicet nemo = prohibet agere, nisi sacerdos, qui fuerit sibi ordinatus. Ergo indec. = sacerdos in ecclesia Christi legitimus non agit sacra. III. Sic Cyprian: apost. 2. Ja qui praeter praecepta Dei et praeter ordinationem Ecclesiae et Christi, eremo = to facit ab omni secundum, et haer. Scribens adversus Lucif. fide armo, quia sacerdotes non habent, qui nos Christi agitare possunt, ordinat, quam solos Ecclesiam non ec. IIII. Ex Ecclesiastica Ecclesiae praeter nisi Concil. C. 17. nominem praeter sacerdotem hoc S. Eucharistia creatione = posse agere sacrum. Denique V. Diaconi nequaquam agere Eucharistiam: quo minus inferiores clerici aut laici, et quinet. animal. ja ex Leg. Ecc. Can. 18. aferendo Diaconos offerendo corpus non praesentatem. Ita qui ab eorum Diaconi nomen dignum fuerit. Scripsit enim sacerdos dicatur Sacrificando, et magnitudo. l. 7. et Jmol. C. 12. Diaconi ben minister appellatur a ministerio vestro minister dia eis minus, sacerdotes offerunt inferiora. Ita ut adversus eis Ecclesiae Ita praecludatur, ut dicatur, haec agere, ac vestes = tent adhuc, nihil enim adhuc, potest quidem et sacerdotes Eucharistiam agere. l. Gnosti. in mysteriis l. haer. Diaconum animar, in Ecclesiarum, ne multitudo patrum ibi degentium = inquit Gr. ad Joan. 2. c. 1. Sacris primarium ministerium, cum = non habuerint, qui sibi sola divina agerent, et nec unus quidem inferiorem clericum aut laicum Eucharistiam agere ipse vetuerit. l. Apostolos.

Dices I. Ex Gr. N. l. ac sacerdotes et affirmat S. Petrus. 1. Epist. 2. et l. Joan. Apoc. 1. unde et ait Tertul. l. de exhortat. castit. C. 7. quidne et laici sacerdotes sumus? Ubi Ecclesiae et ordinis non a gesta, et offert, et tingit, et sacerdos ac sibi solus gr. ed.

Rd. an. Sacerdotes laici Christi, qualem Deo preces, Eucharistiae gratia ministrantur, prout Trid. l. C. 8. n. 1. Can. 1. Nec quod Tertul. l. de exhortatione castitatis accepto, de quo ad Capitula C. 21. Scripsit: sacrificat, quomodo praecepit Lex, nisi mere. Ex credendum enim Christi gratia notum. Tertullianus haeresim Ecclesiae a fuisse, scripsit enim hunc librum, postquam factus est Montanistarum, a quibus in saminar sacerdotio detentus affirmant l. Epist. et Trid.

Dices II. Con. Arausi. Can. 2. de Diaconis, qui Dei violaverunt, statuit, ut impositam sibi a sacro ministerio sive a gratia = sive a calice offerendo: quo non ministerio offerit panis et calicis inter munera Diaconum munera nitur.

Sed. R. ejusdem. Non ergo offerre non Diaconi offerat glacrare, sed tantum ministrare, porrigere, distribuere, sicut sentit ait Cirjus: tr. de lapsis calicem offerre praerogativa apud Diaconi agere. Con. Arausi: in quam Monolatria ab eo non sacrificio, proinde in a diversitate sacerdotio Ecclesiae Ecclesiae Diaconi.

Insuper. S. Laurentius Diaconus apud S. Ambr. l. de offic. C. 41. expresse ait: Sibi commissa fuisse Domini Dominici Dominici gerendum. qui

Ad 1. Legam. Nam preterquam quod edito Pom: ha legat, sanguis dispensatur, n obstaret, idem nosse, nihil hic refert; quia enim Omnei sanguis sanctificatus et gerarum et omnium sacerdos particulam Christi ipsiusmet in calicem mittit: hac quidem ratione et gestacio vide: Rod. Ch. Fenel. in l. l.

Quæres V. Quæ sint legitimi Eucharistiæ dispensandæ modi?

Rs: Ministri ordinarij solo sacerdos, ex traditione Apostolica habemus, ait Cert: l. de Cor. milit. c. 3. nec in ea aliquem quam quam præsidentem Eucharistiam sumunt. unde Synod. Tum Toletan. c. 9. Semper in Ecclesia Dei tres fuit, dat laici et sacerdotij quisque accipierent, sacerdotes enim celebrandos sibi quærerent, qui non tantum ex traditione Apostolica datum, sed jure ac merito retinen debet. Et vero ille solus e omnes ordinarij Eucharistiæ dispensandæ, ad quem pertinet ea officia, ai solus sacerdos sed.

Dixi minister ordinarij, nam ab episcopo delegari posse Diaconum ut certum Eucharistia dispensetur, ratio tum ex qu. Rom: tum ex ij, quæ sup. gest. in obiect: addiximus momenta, et præcipue ex Con: Carth: IV can. 38. Cum priscis Celtis Gallia, cum Ecclesiam Eucharistiam de accentum Diaconi quam decanam, præbiaret in domos deferebant, et sibi sumebant, ut test: ders: l. 2. ad uxor. c. 5. p. Denique de Sanctorum Martinus Lemo XVI. ferunt Mariam Sancta Sororem Rapinam, quæ in carcere detenta, et morti proxima, Eucharistiam, quam spiritu Sancto ferebat, sibi ministravit.

Ceterum pro gravi notandum sacerdotem sine stola et superpelliceo, et alia Eucharistiam ministrantem peccare graviter, quia agit ora reverentiam huic Sacro debitam, ad qua præcipium Celtiæ in re tanti momenti graviter obligamur.

CAPUT VIII.

de Subjecto Eucharistiæ.

Inquiri solet hic loco, quibus Eucharistia seriatim administrari possit aut debeat? Resp.

Quæres I. An vitandis posset dispensari Eucharistia?

Rs: datur abigendo periculis statim post Baptismum Eucharistia ex S. Cyrill: de Sacr. et Sermo: 18 de mist. c. 8. quem morem Sinum Scribunt Græci, ne prohibeat eorum Eucharistia. cum autem periculis nostra in sit Eucharistia, prout patet, et legitur agi hic de re ex, Sam. Sciante Sigebert quale Celtia latria pro hac gratiam in re sacra distinct. mandatis exercuit 12ma Seculo Rege Rug. vicer: Cl. 10. de Sacr: c. 20. gravium induxit ghedum,

Dem gamis licet Eucharistiam percipi, qui ex chelis in Ecclesiastica
divinam hoc Eucharistiae judicium non pertulit, quam Synod. Trid.
Sess. 21. c. 4. probavit, retinendamque sancivit; tum quia gravem
Deum quid sibi peccati poterit, nisi sub specierum vini, Corpus
le autem non edituit in Ecclesia latina, in qua parvulorum de
finere debuit. Tum quia sapientiae fuerunt primo ardere
manducandi gustum illum panem. Factum est, ut cum fidei adhu
imperitiores et idem non satis potuit Eucharistiam sub
panem unum sumerent, qui deficientibus domesticis pietatis exem
plis ex prima irreverentia religionis vitae totam pervertere
ceri malo, ut occurrerat Ecclesia, poneres a Eucharistia
donec de annos discretionis pervenerunt. nego tamen damnatur
antiquos, ut ait Syn. Trid. l. c. cum horum alcunus in loco
aliquo servavit. Semper Christi fuit problem dandum pro ut
emphus vacae habuerunt.

Infantes adimpugnandi sunt omnes à nativitate, et quibus
nullo impetum vacuo reddere illicere; simpliciter et illi, qui ante
mortem arrentiam lapsi ignam penitentiae tuti redierunt. Si vero
habeant lucida intervalla, et his in viderentur de Eucharistia prae
cum exhiberent, multumque adhuc irreverentia venerabiles,
recenda ipso e Eucharistia. Rit. arg. n. 4. Semifatuos quae
licet habere possint rationem dispositionem, tegnet ad praegnaem
gravis Eh admittere in exequiis, ne Eucharistiae vilescat.

Quaeres II. Quid de energumenis dicendum.

Primis Ecclesiae temporibus Eucharistia in gedebatur energumeni,
nisi urgeret mortis periculum; quod demonstrant antiquae Liturgiae tra
deres, Diaconum post exitum Sacrificium alta voce clamasse
exite energumeni. et hodiernis Ecclesiis fiere, praecipue Eucharistiae
gratiae ad eam cum fructu et reverentia percipiendam ipsi hinc dissoluti,
ut colligo ex Sithom. T. 2. p. q. 80. a. 9.

Quaeres III. Quid circa mentis et sensus à nativitate deficientium?

Hi Eh capaces sint percipiendi cum fructu Eucharistiae, si nulla peccata
lethalia afficiti sint, tamen ex dictis, plane Ecclesiae, si multum hujusmodi
fuerunt significent, ipsis conferuntur Eucharistia: imo quantumvis si signa
et mutis peccata sint declarent, et mysteriorum nostrorum interesse et
dignitatem intelligere et dignoscere, ipsi ministro Episcopo Eucharistia
in ecclesiis. ut jubet. Rit. arg. l. c.

Quaeres IV. Quid circa hos ultimo supplicia afficiendos statuendum?

Hi Varia circa hos delictorum ratio, ut Galliae, et Hispaniae observat
eg modi sed conferatur Eucharistia, quibus jus prodiit, si cum dolorem
lex ignominia verberis manu appellatur tractetur, quod super supremi
regem excepit. Illi vero in Italia Eucharistiam in conferri quae ex
con: Mediol. V. ut Germania provincias in una eademque à praxis;
quare in hac diversitate Ecclesiae Romanae ipsi regionis, ut quia habet. pag.

Quaeres V. An peccatis admissis possit Eucharistia?

Hi Non parva Eucharistiae immoratur gratia, si in eunis sumpsit
participaverit permitteretur. Sanguis enim Dei de manibus Jesu

requiritur, ut ait S. Chrys. hom. 83. in Matth. Erroneae igitur omnes qui peccatores Cœnam quovis prandentia, de quibus vid. Dion. c. 7. c. 9. 9. in relig. autem dubitis, et quia nequitiam hæresiarum possunt Christiani participium Eucharistiæ mortis, ait Sic. arg. l. c.

Quæstio VI. An mortuis dari possit Eucharistia?

Resp. Negtive. quia Eucharistia ijs dispensari non potest, qui illa uti volent, quinque quod à Christo institutum est accipere et manducare. cadavera verò hæc accipere possunt nec adire ut tom. Cartus. III. c. 5. abusum quorundam damnant, ex eorum solitudine ortum, qui Iste Alba Pinac. l. 10. observ. c. 9. intelligendos legitimè Ecclesiæ autem ex, ne quisque ex hac vita discedat, quin prius L. quinquies facto est participes, existimabant hinc abusus mortuis posse hinc ipsis restitui: arg. quando salutem subsidium gerunt, et Eucharistia ipsis licet mortuis geneserunt.

CAPUT IX.

de Necessitate Eucharistiæ quoad Communionis.

Communionis vocabulum ut semper eodem sensu ab Ecclesiis dictorum usurpatur; ipso enim aliquando adhibetur ad significandum sacrum Altare, et vocatur commune Ecclesiæ quod integrum privantur, qui gravioribus criminibus obnoxiunt, excommunicati, ita dicti. ad quam quoque spectat laudata epist. ipsorum crimine lapsa, quæ erat pena, quâ clerici et parum aliquod crimen in ordinem plebis redigebantur. Ita ad designandum mihi sacrificium, parte hostiæ pro illo, quoniam in illis sacrificio omnes participant. Ergo et præcipue hoc ad dandum Eucharistiæ participatione appellamus in Concilium Sacra Communionem Dominicam, communione divinorum sacramentorum ad cuius necessitate nunc à nobis tractandum est. diximus autem jam in decursu nostræ Theologiæ duplicem esse necessitatem, medium scilicet ac præceptum. ego arg. ut hæc item explicamus.

Articulus I.

An quos Eucharistiæ necessitas sit noscite medium?

Ad ejus aperiendum et tam respectu parvulorum quam adultorum prudentiam quidam Recentiores Græci apud Crew l. 2. q. 80. c. 40. Novatores quorum passim gerendum) tam Sanctæ erroneam Conventum Sacrum. unde colligendum in rebus fidei omnia tractare sola Dei quam et Maldonatus l. 1. in c. 6. Joan. contra hanc S. Ireneus annos ante Eliae sublimissæ Christi; Gratianus Can. Dist. 2. cap. 4. Ait S. Cyprianus facta: ut parvulis Eucharistiam dederint; problem autem pro ipsis = tem omnis nasci habemus; in quit, cerei lumen eos Christi sanctus = necessitate ut facere; sine operatione sit agendum est. causa autem alia prioribus alia et fuit; quam augmentum gratiæ, quod parvuli ex Eucharistia sumpserunt accipiebant; et quo, ut proda ad salutem assecutia ut nemo, Dominus Ecclesia latina permanere solum; ut majori cum ratione Christi generet.

Conclusio.

Eucharistia comunio neqz parvulis neqz adultis nevia e necessaria medij.

Prob: I. Omnes baptismo regenerantur in Chto, sanctificantur a peccatis purgantur, efficiuntqz membra Chti, heredes quoqz regni celestis, vt ostendunt textus. c. 8. qui ea hac vita migrant, primo innocentiam in baptismo receptam amittunt, qz omnes plerumqz filiorum Dei haereditate. nec Con: Trid. Sess. 7. can: 4. anathema et dicentem, parvulis antequam ad annos discretionis perveniant, non esse necessariam ad Eucharistiam quoqz. praeterea saec illo apertissime a quam nox patuit: Ergo quem ait C. 4. p baptismum haereditatem regenerati et Chto incorporati accepiam jam filiorum gratiam in ita adde amittere non possunt.

Prob: II. Ningqam Ecclesia credidit Eucharistiam quicqm ad absolutionem, tum quia eruente in de hostiarum quae parvulorum, nullum Patrum scriberent donegari illis novum Chti remedium. Jum quia aliquando fuerit Ecclesia ex nimia disciplina negare lapsis non in extrema quidem necessitate, multoqz ipso absolutionem, hoc non ob aliam rationem, quam, quia quia sit tam bona ad salutem ac absolutio et ministrio sacrilegis.

Prob: III. Ch. alterum obtinendam sufficit baptismus gratia, et quemadmodum nostra non quia Eucharistia, utpote qua habu gratia supponit, cum sit sacra trium: &c.

Dices I. Jo: 6. dicitur: nisi manducaveritis carnem filij hominis et non habebitis vitam in vobis: &c.

R: N. quam: Haec enim verba probant solum necessitatem praecepti obtinendi adultos. vid: ea placuit h: l. Ch: 2. c. 6. ch. 2. ad c. 7. n. 1. et: j.

Instabis. N. Ch. laudata verba Chti non ad parvulos extendunt: quemadmodum medij non solum praecepti inducant, utpote cuij parvuli sunt incapaces. an: probat hoc illung. l. 1. de pecc. mer. c. 20. dicente: an vero quisquam in hoc dicere audebit, quod ad parvulos haec sententia non pertineat, postqaq hic participate ipsorum et sanguinem Chti non habere vitam? eadem habet Bno. 1. scribens ad fratres Con: Milevi: &c.

R. de an: Verba Chti secundum mysticam interpretationem intelligunt: an: literaliter sumpta. N. an. quod th. th. et praecipue p. Aug. laudata Chti verba de parvulos extendunt, mystice illa interpretantur, ac intelligunt mystica gratia manducationem, potestatem Chti in ea possitam, quod quia et etiamq baptismi ignorantia Chto vivum et membrum efficit, tuq gratia et filium adoptatur, ipso quoq mystico nomine Ecclesia Sanctum. Ita S. Fulg. S. Aug. Discipulus, quem Ch. mem. Litere non potuit, i. Doctrinam interpretatus est ad Ferrand. Diacon. scribens: arbitror desiderasse nostram, praecipui Doctoris Augustini sententiam, nec aliquando se amicitiam, tenere quemqmodo fidelium participem quoq et languis Christi, quod in sacramento membrum quoqz Chti efficitur, nec Christi adoptatum gloria, etsi antequam sanguis Ecclesiae quidem, de hoc saeculo in eximitate quoqz Chti quoqz discedat. Deinde novum est,

Resp. ipsi solitum apud S. Thom. appellare manducatione spiritualem Ecclesiae, non tamen in Sp. sed ut C.T. de spe: merit. c. 4. th: 2 lib. in fon: c. de mystica cibos manducatione spiritualem locutum et persecutum fuerit quod ex Dicit. ipse Christus vitam aeternam, quae manducantibus ipsi promittitur, nisi baptismate gerri. Denique ipse Sanctus Doctor exigitur, cum enim grant citatis in locis in demonstranda necessitate baptismi gratia Pelagianos, qui dum praesti Christi verbis sibi: nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei, ut eorum a vita aeterna, pl: 2 Dd. haec alia adstruerunt Christi verba: nisi manducaveritis p, ut docerent, et modo a regno caelorum, sed non a vita aeterna excludi eos, qui gst. Sp. S. manducaverunt sen. p. baptismum gerri esse Sacrae Ecclesiae ipsi non sint.

Dicto II. Plurimi Sanctorum a fermentis, et emissam sine Eucharistia gerrae salvari posse: q. p.

Sp: Nego. Vel enim loquuntur de necessitate praecepti, et specie adultorum, qui dum Eucharistia abstinuit, dum praeter negligunt; hoc ipso salute excidunt, et de manducatione mystica.

Dicto III. Eucharistia est cibus spiritualis animae: et sicut alimentum corporalis est generatum vitae corporalis ablata nascit, ita cibus spiritualis ad generatum vitae spiritualis.

Sp: Nego esse et par: Superiora est: quia cibus corporalis defectum nihil eis supplet, hunc ad generandam vitam corporalem ablata nascit est: et vero Eucharistia defectu, quae quidem est efficacissimum medium ad vitam ab generandam, et multa alia ut gravem jejunium, varias etiamque acts supplere potest. Nec obstat quod Con: Flor: in Dicret: Eugen. Eucharistiam cibus et potus mabis apparet, haec enim quando dicitur praedicat quae effectus sum eorum praedicat ita ad Eucharistia, quos cibus mabis in corpore; non vero quoad necessitatem.

Articulus II.

An Ex: Eucharistia quid adultis lege divina praecepta sit.

Eucharistia sectum cibus mandatum est a Domino cap. Tertii l. de coron. milit. C.3. Select. Luc. 22. hoc facite in meam quae memoriam, quibus verbis Christus adultis loquens, successibus in sacerdotio, injungit facere, quod ipse fecit, id est gerere doctrinere, et ipsum fidelibus legere instituit, cum vero a Christo Eucharistiam praedicat in cap. 6. nisi manducaveritis carnem filii hominis, non habebitis vitam in vobis. Trid. Sess. 13 cap. 2. ait: Hunc vobis sectum Dominus suis ministris Eucharistia est vita spiritualis gerrae: ai, ut eorum fidelis jure divino tuere gerrae vita spiritualis, sine qua filiorum aspegni nequeunt q. p.

Quaere I. Quandoque haec praecepta omnes obligat.

Sp: Ex praxi et mente Ecclesiae dicit obligatum adultorum obligare Tres, Sacrificio in decursu vitae. cum enim caro Christi vere sit cibus, et sanguis ejus potus, quae

quo anima nutriatur et gloriatur, vita spiritualem negligat
[illegible], quisquis nimis ille negligit hoc Divinum nutrimentum.

IIdo. In quari periculo mortis, tunc enim maxime
necessaria est Eucharistia, sed nutrimentum ad, ut qui de morbis mortis pri
tempore ita solent ad gravescere, differre possit. unde Ecclesia in hunc
finem sancte collegit et servavit Eucharistiam, prout Concilium de morbis
sing. et Concil. Nicae: I. can. 12. Sacrorum, antiquis legis regulam fecit,
ut Clerici ex hac vita migrantes hoc cibo tanquam viatico ne defe
fraudarentur; quod in Ecclesia Dei diligentia adhuc servatur
solemniter observatum fuit. Hac effata, quod Ecclesia quandam prelatos
certis in casibus Eucharistia partem, eadem in fine aliquibus denegaverunt,
ad rigorem quinque disciplina ut fieret, ut hac laboriosa studia à
gravioribus cibarium deterrerent, quam tamen a rigorosam praxin non
quam aliquo tempore usus Ecclesia approbavit.

Quæstio II. Quæ circa administrationem viatici observanda sunt.

Dic. I. Nos ab alio, quam Divino praecepto, aut Sacerdote ab eo dom
tato viaticum agere contrari debet, cum pastoris sit oves pascere, nisi
Parochus aliis istunc enim quilibet Sacerdos illo munere ad bono mortuare
2do. periculosè decumbentibus Eucharistia quotidie viatici dari potest
quidem, hora, mane aut vespere, diu recitando, et prohibet omni
die posse in ore bibere, ita Rit. ap. de quibus infra n. 3. **3tio**
potest eodem morbo durante multoties administrari infirmo viaticum
more ab una viatici perceptione de gliatim dies ordinaci applicaverint,
quorum quidem numero prudentia pastorum arbitrio determinandum
relinquitur. id. n. 2. **4to** quod in firmus accepto viatico
periculum mortis evaserit, et non dies aliquot amplius vivere,
et pro desiderio poterit Parochus annuere, Eucharistia jejunus quiet.
Ibid. **5to.** qui mane sanus quiescit, eodem die Viatico
mortis periculum, potest Eucharistiam sumere in modum viatici
ibi. licet ulterius domini licet hi in die Eucharistiam sumere.
6to. Si infirmus quiescere non potest, quod et ut determinetur illum in
aliquam similem mortem talibus incertis prudenter timeatur,
ad eum ut deferatur Eucharistia sub quocumque phalerata, unde deli
genter ipse vitat parochus, an commode possit ager sedi praere
gustata, antegram ad eum accedat. id. n. 1. **7mo** Si quis erit,
infirmus accepto hostia nausea, et vas aut linteum hac ac
cipiendum vomitum citò offeratur, et si in vomitu species in
tegra apparent, quæ separentur, ad in vase mundo decenter
ad Sacrum deferantur, ac in aliquo loco sacro, non tamen in
tabernaculo deponantur, donec gratum patitur, et tunc corpus
in sacrarium projiciantur, si forsè species gestata non apparant, re
mitto collecto gestatum, et cineres in sacrarium mittantur. id. n. 3.
Ubi autem periculum est, ne ager integra hostium sumere
possit, ei danda erit duntaxat illa particula. ibid. **8vo**
Si infirmus, cum quidem recipit, hut statim post ejus acceptum
moriatur, antequam sacramentum deglutierit, tunc, quæ apparebunt in ore ejus, extrahantur, et serventur, donec corrupta
in sacrarium projiciantur: ibid.

Articulus III.

An SS: Eucharistiae sumptio in lege Evangelica praecepta sit.

Nullum in primitiva Ecclesia legimus de S. Eucharistiae praecepto Ecclesiae, nec ingressum hanc tempore Virgem, tranquillitatem, ut ad eam accederent, ung. fideles cum colat hac esca primaria eam illis tempore à fidelibus quandoque se sepissime sedem fuisse sumptam, praeter S. Cypr. in expos. orat. Dom. l. Basil. ep. 289. ad Caesar. Patric. S. Hier. ep. 50. et Canonch. Verum Religiosis primum idem servare, sanctiores fuere, illa divina mysteria et quia maximè de Eucharistia fuere solliciti, qui, ipsis ardnos à S. mensa abstinendo in deserto fuere. Atque inter nota negligentiae sub ostiariat Ecclesiae in Synodo Agathensi an. 506 can. 18. statuit, ut Sacerdotes qui Decani, Selectiones, Mansionarii, Basilicae, et Cancellarii quicumque laici, nec tamen decreto hac lege ancta postea Concilium Agathense, cui ut meminerat Ecclesia Romana, praecepta infirmitatem in Con: Later. II. can 21. prescriberat, ut bis saltem lege fideli, postea adamus disciplinam praecepit, suscipiat reverenter ad minus Pascha Eucharistiae sectum, et Chrismum et unc. ab Angelo consecratur, et omnes Ecclesiae carent Eucharistia. Et Lyrinen. Dicit. Sap. 13. can. 9. anathema dicit, qui negaverit ab his fidelibus omni singulis annis sacerdotem in Pascha ad quicandum juxta praeceptum S. Mathaei Ecclesiae.

Hagis omnibus teneantur ad quiaem, quod habent sufficientem ratio, hystem, ad discernendum qui sit a baptismo, et ad illum accedendum et dare sed suspiciendo sunt idonei; quod aliis citius, aliis serius fit: generis genitur erica annum tiptu. phellis verò erica 12 mens. Verum si ad dolo abstinent hac in re attendat Curionis, sed maximè eorum matrum mentem spiritus Eucharistiae fidei imbuitam. ita Dict: arg. de quide mercor.

Per Pascha autem ex Origine lib. III. in Psalm. fuit signa et usu Ecclesiae intelligitur tota quindena à Dominica palmarum ad Dominicam in albis mediae. licet varius in hoc hic ex gravitudine hic ex privilegio hic ex notitia tempus magis tamen pleratur. Quidam in aliis varia ex rationi causa quidem pascha cum praeceptis ultra Quindenam differre. ex cit. Con. Later:

Verum qui aliis omnibus omnibus Eucharistiam sumpserint, praecepto paschalis quidem de nihilominus subjacere obedientiae quod in Dominica tempus indagra à minaleant, nisi tempore determinato. hinc inbet Dict. arg. de Eucharist. n. 6. ut aegrotis, qui quinquiante Pascha diebus tam matrium sumpsunt, Eucharistiam intra dies Paschalis praesentatos de novo suspiciant.

qui vero intra hæc ieiunia quindenam à quicarit, tenetur adhuc postea intra eiusdem annum quam primùm quicare. quia tunc ipsa pascha à tribus, ut solemnitatem facit & obsonnatum, sed in re quid dubitatur. unde hoc præcedum sumit ex gabetum, quatenus prohibet discaem quicare intra pascha. ut ostat ex usu et quaki Ecclie, quæ omittentem pascalem quicam censuris lot mouis opetlit, ut opam primu quicet.

Denique qui prædicit se à habitua ordinubitudem quicandi in paschate, nec totò anno quicarit, tenetur præcenire; quia tenetur singulis annis semel Eucharistiam sumere; nisi autem obligatus in ea temporis parte, quà ministeri potest. qui verò eam ipsa præcenit, tenetur eamdem quicare in pascate, si postea adhuc potest; quia eadem satisfacit huic alteri præcepto quicandi in ipso pascate. nam duplex urget præcepto tanum Ecclesiæ, ut fideles fideli semel in anno Eucharistiam sumat; alterum, ut id præstet tempore paschali: ita quisque tenetur.

Consuetudo pascalis fieri debet in qua Parœchia, et hinc ipsa Parœchia non subsidiaria, ab ipsa Parœchia nisi scilicet, quando ipsi Parœchi licentia obtenta sit, ut præscribunt libri Rituales; habetque obtenta legitimè præscripta. unde Congregatio an. 1692. declarabit, Seculares satisfacere præcepto Ecclesiæ, si quidem fuerint in locis regularium. Peregrini autem et vagabundi, qui certum non habent domicilium, Eucharistiam sufficiunt in qua Parœchia, in qua eadem tempore paschali versantur, cum revera hanc subditi sint illius loci.

Affert autem, ut qui arbitrantur, si sacrilegè transgressi præcepto quicandi annua satisfecerint. hanc quippe sententiam damnavit Innocentius an. 1679. tum quia sacrilegium horrescit Ecclesia, ac ipsa non sit in lege finit, secularet ad eorum quærendum ut Christus ipsa. tum quia illud Ecclesia præceptum, ut è mere Ecclesiasticum, sed determinat præcepta divini de singulis Ecclesiæ quoad tempus determinatum; si quidem verò sacrilegia violatur ac gravantur et præceptum et ritum.

Quidam. Quid sentiendum de frequenti quicatione?

Si singulis diebus quicare, ex participatione ac Corporis et sanguinis Christi tum et potestate quis enim dubitat, quin tuta opinetur ac participem in sit altitu, quam multiplicem ceca vivere. ing. nit S. Basilius l. c. hinc pacei Christi, qui immaculatos se conservarent ab hoc lecito quotidie cui sagittorum saltem quicaberet, ut ab initio Christ. et Ab. Nicolaus ing. primum hunc initium Ecclesia morem renovari exaltat Synod. Trid. Sess. 22. c. 6. et certò Ecclesia primitivum morem frequens ibi quandoque, ita ac, quò ut tempore arosit ac, et defecit, quotidiam, qui longe à sacro, quibus rarum, longe à à valvae, quam habet accuteurq. ait Concil. Agrigent. III. c. 9. frequentior ac defecit ac tempore Christum et tiam monsum accessi quoties autem ex sudiaq, inquit Catech. Rom. p. 2. de Eucha. certa ita regula præscriti non potest: verumtamen illa è S. Ambrosii norma certissima, hic vivat, ut quotidie sumere mereatur.

adeat quisq; quantum suam, et prudentis esse pari monita legatur. Itemq; eam quantum pare sibi introducere conatur, ut quotes omnino desiderunt, et pertinaciam aggreditur, ut ipse cum proximae quartici est, et cibos quantum maximes, sit semina, dropanies immanente parte sertyrle mamiant. in. Lit. alg. de Eich. n. 6.

Articulus IV.

An Eucharistia sumptio sub utraq; Specie sit jure divino praecepta.

Licet à primis Eccliae temporibus, ut libes subt. S. Just. apol. 2. S. Leo serm. 4. de quadr. usque ad tra Eccliae, quae à primis gentibus Christianis, et ad istum, quae generali lege, in quibus plantrissi latè abrogata fuit quia laicorum aliorumq; fidelium in Christianorum sacrificantium sub utraq; specie, fideles in laici publicis in gentibus sub duplici panis et vini specie, plerimq; gerebantur, nunquam tamen credisti è, hunc Eccliae ordinem et usum ita verum esse, ut immutari nullatenus possit. Quinimo quibusq; diecisi sumptionem esse diserimus, fuerit Eccliae XII. excusatione Berg Pudensis Hodimagister Bragae in Bohemia, et hacdelq; alii sing. fidi, quibus saeculo legati, adhaeserunt Hussitae à synodis Constantiensis, et saeculo XVI. Lutherij Calvinij et alij. opta quot sint.

Conclusio

Communio sub utraq; specie laicis non est necessaria ex praecepto divino.

Prob: I. Ex Scra. Jo. 6. Dominus enim speciei sumptione electu Eucharistia seu visam aeternam quemvis tradit. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum. qui manducat hunc panem vivet in aeternum. Quae verba Christi Scriptura ita e in una specie, atq; ipsum usum proximum et usqu synod. Trid. Sess. 21. cap. 3. Deinde ut dispensabili in Eucharistia diuturnum seu quotidie in Ecclesiae panis, quae est ipsa Eucharistia, ut tenet S. Aug. l. 2. de gest. c. 26. Ubi Christum figura Cena Eucharistica ut à multis tenet quotidie: et Eucharistia sub una specie dispensari potest. Demo Gaet. 2. de pani. Quatenus Christum: erant quotidie in Ecclesia Christiana panis. Hoc autem in loco sermonem de omnia Eucharistia tantum ipso quoq; adversarij fideles et Calvinij: quia Ecclie Eucharistia sub sola specie panis sumitur, et non ibi solus panis in Synecdoche capitur, quasi sumeretur panis pro toto, seu intelligeretur integra hoc dicimus omnia in cibo et potu quisquam ut volunt Novatores; quamquidem hic ut functio panis nulla ratione potest melius, quia ipse panis pars est, ut videtur, potum ex duntis dispensatum erantur.

Prob II. Ex Ecclia tum graeca tum latina disciplina ut cuiq; sub unica tantum specie quo Eucharistia depeq; sacrata fuit ad Christum e

I. in quinae infantum, quibus potissimum sub specie vini Eucharistia data est, ut colligitur ex S. Cypr. serm. de lapsis. et ex

antiquis Pontificalibus laudatur à Marlemio l. 1. c. 1. a. 15. Solis quoque Hispanis in sacris dari in Eccles. Graeca meminit Gelasius l. 2. de Anathem. c. 10. apud Cochlaeum in Bibl. col. 222. Demonstratur Drevus l. 3. quest. c. 40.

II. in quae confringuntur, quibus modo sub specie panis, modo sub specie vini consecrat, apud latinos fuit adhuc frakta Eucharistia: sicut ait ex vita S. Ambros. à Paulino diac. Ipsa fracta à S. Aug. ubi de honorato Vercellensi legitur: ostulit Sancto Domino quod, quo accepto amisit spectum, bonis viaticis seu ferens. Idem tollitur ex Ser. Dolet. XI. an. 675. quod nisi nos credit delitiosum ex Ser. Dolet. XI. an. 675. quod nisi nos credit delitiosum speciem vini dispensari, quia solent sancto sacrificio, pondere degustari, ut mites, chorum illatibus posunt refici: apud quos ex in terrae fremitu: nam apud Hieron. l. c. Haec Elbe Gallicus Chorepiscopus regula datur, ut quis accingatur ad agitandum infirmitatem, nemium si quemque pugnant, solicis mittatur parvulis Eucharistiae ac Sacrificii in ecclesiis poneretur fiscus exigua Hostia particulam in aqua mincta, tepidus Deus Eusebio l. 6. hist. c. 44.

III. Ex quae domestica de qua Synod. l. 6. q. 4. Solus ante praecepitum Christi domi Agnum inferunt ex Ser. l. ad uxor. Hieronym. si quis mariti, quod secreto ante omne sibi gestes, et S. Hieronym. sancta illa et cuncta ea, quae dicuntur, nunquam in quantum integrum servam fuisse privatam, lectisque à Sabrana vicam in regno agentibus, disciplinae et praesertim et problem à medica vini qualitatem Sandrae decerti potuisse.

IV. Etiam in quae publica, in quo licet pro more priorum tempore tragos species immigetur, hucusque nihilominus fuit alternata. Haec in Stat. tum ex gr. 22. S. Hier. ubi memorat gregarum de vigili, quae ab erant abstemia, ut in ipsis mysteriis speciem vini non bibere et ex eo, quod Gallicanis, ut laterent, panem Eucharistiae cum Cathecis sensebant, à calice autem abstinebant Leo S. Leon. l. c. Ubi tragos erat tunc temporis alterutram speciem sumere; aliis Gallicanis à specie vini abstinere ex Hostia à potu sentit.

Denique Vto in Missa Praesanctificatorum, quam latini ex antiquissima consuetudine celebrant feria VI Cariseq, et graeci, sepiq in Quadragesima, et in qua sine specie vini sola Hoccium panis prius generali abstinuit, et Missa Praesanctificatorum dicitur. Quod quia et sacrificio, cum panem, apud Graecos fuisse sanguine intinctum, et non praesanctificata numero pluralis dici. verum praeterquam quod illa intinctio apud Graecos non fit, ex siccato panis vini species desinit, ut recte observat Allatius de Ulte Synod. Gal. c. 14. appellantur autem praesanctificata pluralis numero, et quia in plures particulas dividuntur, et quia instructa specie tangunt quae sanguis absumitur.

Cap. III. Ex usu aliarum Ecclesiarum Orient. quibus ex quo Maronitas, caeterosque Orientales quicare subunica specie rusticos patres et aegrotos, qui Eccles. adire non possunt, quod ex Dionysii Abraham Cathellensis et Gabrielis Sionite apud Allat. Diu calice Ep. de pegatura Gent.

Cap. IV. Sub unaquaque specie Corp. et integer Christus cum gratia et sanguine genetur, ut C. 5. q. 2. Dimorphadum: potior ubique Species Sacramentalis tota sacra una calice.

Ex his ambitum et rationem memoriae aperte colligitur, quia meritò Synod. Trid. sess. 21. can. 1. anathema dixerit eum, qui dixerit, ex Dei praecepto vel necessitate salutis omnes et singulos Christi fideles utramque speciem SS. Eucharistiae sumere debere.

Solv: Object:

Objicies I. Mandatum Christi est, ut omnes fideles dirigantur: nisi manducaveritis carnem et biberitis sanguinem &c.

R: N. conc. Sed alternativa disjunctiva hunc quoque eodem loco ubique, quae utrique speciei adscribitur, non vim tantum habet, ut supra dictum, ubique in illo textu, ut saepe aliàs in Scripturis et optimè accipi disjunctivè pro vel. Sicut quia non licet carnem Christi, ab naturam quinam essem in sanguine sumi, cum sub utraque specie totus Christus continetur.

Prob: I. Matth. 26. Christus de calice dixit: bibite ex eo omnes.

R: N. conc. hac quippe Christi verba ad solos apostolos ut sacerdotium promotos, tantùm in sacerdotio successoribus, quibus unicè munus mysticum è, cum idem sacrificium peragunt, quod et calicem Domini offerendo assumere. Hinc versiones Syriaca, Arabica et Ethiopica legunt: Ex hoc ex eo omnes. et Graecus Scholiastes addit c. 14. et Hieronymus ex eo omnes. Scilicet Christus denique, cum adverbum Christi addidit in consecratione calicis, quia enim unus tantum bibit, ut proximiori, et sic alteri ad vicinum usque porrigerent, unde S. Lucas c. 22. dicta verba ita addidit: dividite inter vos.

Prob: II. Christus in ultima coena se ipsum tradens unicè sub specie panis, non sub specie calicis singulos fideles dispensat.

R: Dn: regula hujusmodi Ecclesiam eo firmè pacto quod Principes et Magistratus exhibent rem publicam. Can. Deus R. 96.

Objic: II. 1. Cor. 11. Dominus post Coenam Christus calicem dixisse refert: hoc facite in mea commemorationem: &c.

R: N. conc. nam è hac loco Christi Apostolis dictis, ut allegatur, ut supra dictum, sive ut alterum certum tantum ex gratia, et licite calicem. Petitur enim ibi: quotiescumque biberitis. et ibi non praecipitur, ut calicem quisque sumat, sed ut quotiescunque id in Christi memoriam faciat.

Instabis. Poenam Christi ea praeceptum affirmat, cuibus sumenda est utraque species, nolentque se sanguine, et sic de plane illo adhuc de calice bibat: &c.

R: N. ex: Nam hoc loco nil mandat, nisi ut fideles ad hoc sacra digne accedant, ac praecepta edit de ea probanda, ut supra subjectum utriusque speciei; hinc ipso disjunctive ait: qui manducaverit panem hunc, et biberit calicem indigne &c. ubi agitur in mutuo, utrique speciem veneram in ea.

Objic: III. Juxta eundem Ap. l. c. Eucharistia percipienda è eo quod commemoratio mortis Christi: ut ibi Christi commemoratio sub utraque specie panis.

R: N. N: Nam cum quoque Christi et verbum sub specie panis sine sanguine gignatur, et sanguis per commutationem dantaxat ibi gignatur,

in Eucharistia solis species panis substantiae ex primitiva mori
Ecclesiae, siquidem Christi verba adumbrantur separatim a corpore,
quae facta a Christo in cena Eucharistia. Ideoque quidem et nos eamque speciem
exprimimus, sicut mos est Christi, ad tale ministerium, quod ad nam
Dei et Christi, ad ea ratione sacrificii eucharistiae, quare ut suo loco
dicemus, ad Eucharistiae ejectionem sole dum ut sacrificium Dei offeran-
tur, species ejusdem regatur.

Objicies IV. Magnus prioribus saeculis de Eucharistia sermone
habebatur, de utraque specie sumenda regula ex legata patuerunt: ergo.

Resp. negam. Nam si qui sunt, qui utraque species ejusdem
autem modum ante praecipuum ii et adhuc in ante praecipui
divinum accedunt, sed ex Ecclesiae consuetudine, sed
usum hunc temporis recentium, quo in latiis sub utraque specie
Eucharistia distribuebatur.

Instab: Gelasius Papa cap. 12. dist. 2. de consec. refertur, quemadmodum
quidam sumta tantummodo Christi corpore, sumptis a calice Christi
abstineant, qui cum ex antiqua consuetudine nescitur sorte quidam, aut
ab utraque arcendum, aut divisio unius mysterii, sine
grandi sacrilegio non videntur proveniri: ergo sub utraque specie debet
sumi.

Rid: cons. a sacerdotibus consecratis Christi laicis non damnatur ante
Concilio decretum quidam clericorum, qui post consecrationem sumebant, qui
abstinebant a sanguine; hinc quidque canon hic prorsus ex
titulus: qui Christi sunt, et sanguine Salvatoris non debent decipiare.

Objicies V. Sed certe in Eucharistia existitur fidelibus spiritualis
quidem: ai quidem separatim constat cibo et potu. ergo.

Rid: m: quidem quoad. Transm: quidem spiritualis sen quoad
ad alimoniam spiritus. N: m: hinc colligimus, quanam ordinis Eu-
charisticum rectis Dei species quidem partes; cum utraque
species in se parata sed etiam quidem, cum id et sub specie
panis, quod sub utraque continetur, scilicet quod et sanguis Christi.

Dilatio I. An quidem sub utraque specie, amplior gratia
gratia, quia quidem sub unica?

Resp. Tradit quippe Synod. Mog: an. 1549. illum sub una
specie quidem motum ad salutem fidelium esse unica et efficacem ac, quam aliorum sub utraque specie. et vero sub una
tantum specie quidem et integer Christus cum omnium gratiarum et auctor:
ac absumentis unica specie certum gratia manducantis carne
Christi. ergo sunt sanguine bibenti: Jo. 6. promissa. Divina vero virtus quidem
ad sacramentum Christi e a corporale illius hypostatice ejusmodi: cum et tam
sub una specie quam sub utraque recipiatur quod et Christus, quis unica
dentibus tam sub una quia sub duplici specie quidem eadem
virtus sorti:

Tamque quamvis in utraque specie quidem ano symbola,
quorum utrumque gratiam quidem sulcipiatur, eadem tamen sym-
bola continent gratiam ratione rei, quam dicunt. Sic in eadem res
quidem sunt una, quam in duplici specie, participe tem
quoque eadem ratione gratia.

Hæc quidquam officit, quod in quibus utriusq; speciei sive eadem res, quanta distinguitur; significetur in Cœna illa assumptione filium hominis hostiatio factio, in qua proinde aliquo sacerdotio, et potestatem modo se habet, ac dum sacerdos, post sacrificii factum pluriores assumit particulas; quo in casu ulteriore quam ut recipiat nisi forte ex omnibus, et ob reputatio acty devotionis, quod hominum quibus utriusq; speciei fieri possit.

Hæc in oculis, quod duæ species habeant, gratiam, naturam diversam, nam etsi hoc ita se habeat, quem tamen adeo pertinet, eadem sine efficacia; quia species panis repræsentat quod corporis unitus e sanguis; ac species vini sanguinem cum corpore unitus e sanguis; ac efficacia autem hujus sacri non symbolis, nisi ratione rei, quam significant, et finem.

Hæc damus inde colligi, mirabiliter sunt a sacerdote utraque species; nam in exigit ratio sacrificii missæ ad eumdem eumdem sacrificium effectu repræsentandum. Deinde non e minus id, quod quæ prædicit, etsi sine illo producerent, utraque tamen species ad effectum quæ producendam quisque, licet idem ordo quæ effectu efficiatur et unum. Ut Christus aliquando sola voluntate miraculo patrasse cum leprosum curavit; aliquando voluntate verbo et gestu, ut cum prostratam mortuam excitavit; hinc cæcum illuminat; in his autem eis nihil erat minus, quia ea operabantur, quia tamen ea essent media, aut majorem effectum producerent ea simul quam unum.

Quæres II. An Ecclesia jure fidelibus non celebrantibus usum calicis negat. an sic.

Nb: Illustrissime, ab usu calicis in calixtini dicti, Lutherani, Calvinisti et gravissimi in Rom: Ecclesiam inveniuntur, quos laici usu calicis interdixerit. ex Diabolo prendit officina ostinata, quæ primum eam variam malorum portatis de numero furata e. aut calixtini l. 4. hist. c. 17. circa varie disciplinæ quæstionem, an laicis permittit cœnam sub specie vini accipere, et in synod. Thuringiæ multi ad vota sunt peratoris et Regis Galliæ usum calicis, populo recondum ex orabant, negabant alii; quibusdam tota synodus quæ sit sess. 21. cap. 22. ita tamen ut ad prudentiam Rom: Pontificis spectet examinare, an usus calicis et cœnæ Dominicæ sub utraque aliquibus non sit regno sit redendus; quem ipsa Dig. IV. ad interdiam imperatoris an: 1564 quibusdam Germanicis populis restituit; verum illenti exitus, in sua quisque ordine prædicatores extiere tosse Balas fit: Con. Trid. l. 24 c. 12. his Mihi

Sic sunt optimo ac in æquitate Ecclesiæ laicis et clericis sic celebrantibus usum calicis negat. quia quod ei salutem verum non est et spectat ad sola disciplinam, si ob se retinere et reaciam remoti et auctoritatem ad prava dogmata subtilitatem, eis sunt ab Ecclesia, quia pro temporum et locorum circumstantiis non sunt ad disciplinam pertinentia, antiquatur et indulsit, ac tulit sub calicis, quem de salutem in se absolute verum quod ex corpore

et quod ex altera parte panis, abrisi sunt ad dogmatizandum
sub una specie n. sic dog. magis, quod parvulorum specie
altera; pueri deparuentur merito sacra alimonia sed Dispensatio
hac sibi gratia non negari calicis. ecce servunt eucharistiae
alia: una vestimenta non desiderunt; tempora enim pueri Basil.
ipsa, nec ipsi prorsus transierant anni, ex quo sub una specie
laici gaudebant, ut ostendit in oratione sua in diem con. habita pro
de Eucharistia. ita abstemium meretur, et quam racem non
bibiquet calicem p. 12. a. 62. disciplina Eccli. servant, posse in dari
e calicem ipsi, quibus grave est, cum non alios timeret persecutionem effusionis in magna praesertim penuria hostiae: diffundimus
gerimus species vini absque eo quod accidant. Tamen uniformitas quoque
respectu eorum, quae nunc habent vix potest cum usu calicis ob penuria
et raritatem vini in plurimis regionibus, ubi in Eucharistia consecratum
bibere accidit et carnem panis. unde notare in con. Trid. anathema dicitur eos,
qui dicunt Anathema Ecclesiam laicis et non sacerdotibus communicare
tantum posse, ut laicos et in clericos ministrantes sub specie panis
tantum communicare, aut in eo usque.

Dices. Dog. reliquias fidelibus Eucharistiam sub utraque specie; ergo
Ecclesia eos aliquid privare non potest.

Respon: Eucharistiam reliquit Christus sub utraque specie hominibus
Nam: sub utraque sub una specie hominibus secundum ordinationem
Ecclesiae. Can: tamen haec relata praeter in Ecclesia Christi: ut in
Scriptura dispensatae salutem plurimum dispensatae ex fructus et mutuae,
quae in sacramentum utilitatem, seu totum sumpsit venerationem pro ratione
temporum et locorum variatione magis expedire judicavit. sta
con. Trid. sess. 21. cap. 2.

CAPUT X.

de Eucharistiae effectibus, et dispositionibus ad eius perceptionem requisitis: item de ceremoniis.

Quaestio I. Quinam sint effectus sacri Eucharistiae?

Hi. Haeretici non alium effectum agnoscunt praeter remissionem peccatorum, quorum errorem damnat Trid. sess. 13. can. 5. professus sic verbis: si quis dixerit in sacramento Eucharistiae et remissionem peccatorum, vel ex ea alios effectus non provenire, anathema sit.

Ipse effectus e gratia Christiana, quae nos dog. vehementiori charitate diligentis ipsum idem Jo. 6: qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo. et quae hilen
lat, auget, roborat vires spirituales ac sustentat in decret. Eucharistiae idem Chr. agnus Jo. 6. 6. qui manducat hunc panem vivet in aeternum. et: nisi manducaveritis non habebitis vitam in vobis
unoquisque. un: de relig: sl. hic e filius qui plene recipit, vere nutrit, sumens impinguat non quod lacerat, miscetur deo carni, in
ventrem de mente. Per se autem non effert iam gratiam
Eucharistia; quia instituta est modo alimenti spiritualis, quod sup

peniti in eo, qui illud percipit, vitam spiritualem, sicut alimentum
corporale vita corporis i. molimen omni alimento nihil prosunt.

Negat ergo, quod Matth. 26. legitur: hic est sanguis meus, qui
pro multis effundetur in remissionem peccatorum. et in missa
Eliae est: Hoc nos quod pungitur est mihi. nam inquit Christus
dixit, calicem hic in remissionem peccatorum, sed ad ea
haurire, potemus sanguinem, qui fundebatur pro remissione
peccatorum remissionem. Ideo ora illa Eliae Sacrificia Eucharistia
quotidie a populum, sed quotidie a sacrificium, quod in remissio
nem peccatorum omni die hoc dicendo. Dixi pag. aliquid
enim Eucharistia offerri prima quam ipsi accedamus offerendum
Sr: l. C. 7. a. 1. lg. 3.

II do. Eucharistia sumitur delet peccata venialia, praeservatque
a mortalibus, ac proinde appellatur a Trid. Sess. 13. c. 2. antido
tum, quo liberamur a culpis quotidianis, et a peccatis mor
talibus praeservamur.

III. Quia, ut monuit Concilium Tridentinum semina, augemus Christi, Christum
ipsum in nobis manet, ut ait S. Cyrill. Alex: l. 10. in Joan. Sed
enim membrum nostrum legen.

IV. e pignus hujus gloriae nostrae, ut ait Con. Trid. l. c.
et cauta immortalitatis, prata illis Christi Sr. 6. qui manducat
meam carnem, habet vitam aeternam, et ego resuscitabo eum
in novissimo die. unde et a i. Ign: Ep. ad Ephes. vocatur
pharmacum immortalitatis.

V. Efficit aliquam spiritualem delectationem, in ea quippe Christo
fruitur ac delectamentum, et ex sapor suavitas, qui ipsa pul
cedo omni denigratur. Clem. Al. hyp. cit. haec tamen spiritualis
delectatio ac pessime impeditur, si id porem quicunque, ut ait S. Clem.
Sr: 5. de Ascens. Dom.

Quaes. II. an Eucharistia sumpta in alijs prodesse possit.

Ri: in quibusdam directe, quia cibus sumenti intus dorsalis prodest
indirecte ex dispositione spiritualem ac devotionem, qui quae
dam in utilitatem aliorum collata Christi possunt prodesse. Unde a S.
Greg. Con. Trid. pro vivis, et defunctis Eucharistia, quae quidem
pro mortuis offerri solitam bonum natam tanquam gratam, et audem,
sordam, et serendam, ejusque fructus, propitiatorium,
sacrificatio.

Quaes. III. Quaenam dispositiones ad Eucharistiam dignè
percipiendam requiruntur?

Ri: ad S. quidem accedere debent ex corpore animique dispositi;
unde alia sunt dispositiones, quae quoque, alia quae eam spectant.

Quaes. IV. Quaenam sint dispositiones ex parte ea requisitae.

Ri: I. requiritur status gratiae, et qui peccato Christi in inqui
nata, quicunque enim manducaverit, et biberit calicem Domini in
digne, reus erit corporis et sanguinis Dni. 1. Cor. 11. id regerit, ac S. Cyrillus
ad Christod. Unde ait S. Hier. l. 2. ad Jov: C. 17. Ex quare accedamus
ad salutem recipiendam, in gratia quippe ad poenam et judicium
Deinde quantum propriam ac integrum omnibus in Dum, cum
Christiano in fide in mansuetudine et pacati

IIdo. Gravissima et peccatorum quasi illi sibi, quos quia peccati mortalis graves, quemmenus est se arctos sacramentis sacri se copia gestiens, ut definit Tridentinum Sess. 13. cap. 11. juxta illum Hyp. 6. probat exempli hoc, et sic de pane illo edat et de quo gustet unguisque gustu suam, et Eucharistiam accipere et praesumat, nisi antea sit illisata et repentata ab illem sacramentale et divina lio per inventia remedia. ut docet S. Aug. Serm. 229. de tempo. subjoeit in S. Ambr. l. 6. in C. l. Lucae: Ministerij ordo servatur, ut prius per remissionem peccatorum vulnerati medicina tribuatur, postea sacramenta mensae caelestis capiantur.

Petur habite copia gleberis: si enim haec desit, et nequeat quicunque, aut ecclesiae integrat, ut si verificinty aut quo sine quo quis scandalo aut infamia periculo omittere queunt, ut si quis omnipotens jam adhaeret, et sacerdos die festo velet celebrare precaliter sacrificare potest: Sufficit et requiritur christus specie, ut ghed ex Trid. Sess. 13. cap. 7. ex hac qui maxi fidelium.

Deinde de iacendo qui in tali nostrae ecclesia fecit, et gesta fecit idem Can: l. c. ut quamprimum quicunque, id est quam primum poterit, ut sacrificant inter: ellis. Rom. ne licet de periente ex nona, iterum sine prorsus festum celebrandi; hinc cum quidam laxiores capitis haeretici, quam primum quicunque semper die interpretati sunt, cum tempore suo tempore quibusdam, ad hac quilij ostinetur et praecepto ad quam ad, alexander VII. eadem interpretatio damnavit.

Sed quid si aliquis festiae peracta et absolutio: beneficio etiamsi recordatur de aliquo crimen ex mortali gravi obliviosa facinore, qui ante quidem iterum fenetur, gelatium quaerere, ut qui sit indrectis ab illo peccato abluti? Affirmant boni quidam philosophorum, si absque scandalo et infamia periculo id fieri possit; quia de praecepto divinum ante quidem fidem ita restituta, quorum quis recordatur, et ita habet vrae, priorum.

IIIdo. Licet peccata venialia quidem non redant indignam, ut poste cum quibus stat gratia quibusdam, quia parem fructu ipsi minuunt, dem ad ea affectum recuperant fideles. ita S. Trid. Sess. 6. c. 2. ad Theosph. c. 1. f. Christ. hom. 4. de poenit.

Vdo. Tegatur exercitium aliquid virtutum, nam fidem exigit aeternae mysterij, pietatem ac dilectione quemadmodum exercitij Dominica, humilitatem Majestas altissimi: finem pretium, quo redempti sunt, monetrinfuerit. S. Carolo p. 4. in instr. Eucharistia: eos, qui Eucharistiam suspiciunt, ut aliquid cogitandum, servandum et linguam cohibeant, abstineant ab praecipue ab die a verbis otiosis, et contentiosis, et mendacibus, praesertim ab iurandum ostentare gentia, alijque: pietatis operibus exercitium se

Lucae V. Duorum agnoscunt disciplinae ex parte gloriosi.

§. I. Jejunium naale, quibus non ea, quae tempore ipso mo dum cibiant poty et medicine a media hoc peccatorum

ab ore in stomachum transeat. de hoc jejunio Salmeron se illud divinum praeceptum sed Ecclesiae ante oblatum; nam
= ligamus apparet quando jmo accepimus disjunctim jejunio et
= sacramentum dm; et accepisse jejunos. ex. c. Mtg. ex. 54. et
1154. ad fam: idem autem et praecepit dmnq, ait S. D. l. c.
= quod deinceps ordine sumebatur Eucharistia, et a presbiteris, et
= Ecclesiae deputaverat, servaret hunc locum. et revera hanc
tiglm de jejunio quicantum a S. Bando gesta, lata quae
colligit ratio S. D. ex. 1. Cor. 11. ubi ipse de Sacrae Eucharistiae
praetam ait: caetera cum venero disponam. hujus enim
= rotulea agis tetes habemus Tert. lib. de ux. or. c. 5. in hoc
= matrimonio quid secreto ante diem eiusdem gestes. S. Hieron. hoc
= in S. ad Cor. priscqua gaices, jejunas. S. Aug. qui l. c. ad
= hunc morem et universam orbem servari, ut a jejuno accipiatur Eucharistia. redditque rationem; ex hoc enim placuit
= Spiritui S. ut in honorem Sanctissimi Sacramenti in os Christiani jejunus
= quisquam intret, quam caeteri cibi. Con. Car. III. can. 29. tom.
VII. can. 2. contentiosae. pp. 10. p.

Haec servant ab hac generali consuetudine quidem eos ubi
apud Sozom. l. 7. hist. c. 19. qui die Sabbati, jam transit Ecclesia
missam participant. et Africani, qui pr. Vell. Reb. in quamo
quaem certa Pami quicadam consuetudo. S. Aug. l. c. quam
tamen gravissimam quorumdam praxin reprobavit Synod
Trullana. can. 29.

Nec re magna est ratio de jejunio naturali ex exemplo. Chri
= nego enim, ait ibid. S. Aug. quia post cibum David Saeng. Ecclesia
= transit aut canati habet ad illud sacrum accipiendum quemvis
= detenti, namque salutare, quod recuperatis generaret in tanto
= illis actatibus, nihilum hoc valuit in sacro convivio Christi
= monia discipulorum, a quibus ad participatione dignus erat.

Porro, ex hoc jejunio in dari gravitatem mae quae se
Ecclia Lensiles praxi et ex can. 2. con. tom. VII. praecipiatur
ne celebretur missa: aut participatur quis non poterit, potum nec quae
Ciles mmum, sed ut sp. mis. Ri de dafaci in quartucunqs panis
= quidfide. idque tum ob reverentiam et honorem Eucharistiae, et
calestis, ille Christi cibi, cibo terreno praeponatur; habet spiritale
= sacramentum, quia Christi debeat de jmq ac transitu fidelium cibi.

Non tangitur autem hac sententia naturale signum quod
rudis et nimia quorumvis anxietas: ut ea, quae per modum saliva
aut respirationis, in stomachum decidunt, nec imperio per modum cibi aut
= potus trajiciuntur, ut quinta quae aqua, quae aliquis ex laudando
per modum saliva potest deglutit, reliquia cibum dantur ad hoc vero
= et pilula cadit trajecta, sanguis et humor a capite autem dentis ma
= ndum, nec per gutturis aut fumigium vacuati, quod tamen ratio
= imicum e, et ab aliquibus Christi prohibitum, dumque ea, quae
= a stomacho nec alterari nec digeri possunt, ut lapilli et globuli

eqnon ñ dallcant raaem orti aut poty v medicina. hac cria gfant
ex quisa Doctorum.

Denqs ab hac lge jejunij naalis dispensantur ex lon: gratiam:
Jos. 13. et ñ in Eccliae jmo aggni in mortis periculo gstituti viaticum
accipientes. illiciti tamen e sacerdoti à jejuno celebrare, ad canonem
natium mortuum: nam gnctudo Eccliae ita inter prescripsit divinum
gratiae, ita ratio sumendi, ut ñ debeat dari nisi sumendum ritum et ordi-
nem gn officiorum Eccliae ab Eccliae qua ipsum. cuique Eccle-
siastica ñ ob ullam necessitatem, majori reverentiae eidem debita
habenda e rae, quam privata ullaci gremii. 2do. excejnim-
fur sacerdotes, qui aeque gerae sacrificantur, se ñ ce jejunos si di-
cum id adjuvetur ante gerae, tenentur recedere, ñ possint absq
gravi scandalo: aut post sumptione calicis advertant, se calici in
approbisse vinum sed aqua dumtaxat, aut quibus gtiendum foret sacri-
ficium alterij sacerdotis subito morbo correpti, quia se de primo fa-
ciendi sacrificium gtiatum ac integrum praeceptum legi Eccliae de jejunio. idem dicendum de ijs, qui sacra sacramenta ministrare tenentur; quia legis naalis de violandum scandalo quoties obligat, alia gestae de servando jejunio. Ito excipiuntur fidelis ñ jejuni sumentes sacrificium, ñ periculum sit, ne alioqui praeparatum a infidelibus aut haereticis; quia quod in reverentia sacrificij ab Eccliae factum e, ñ debet aliqua profanacione violare. Ito sacerdotes ante ablutionem ñ prohibentur religiosis operatis sumere, quia ad divinum sacrificium pertinent, et accipiunturque modum unius refectionis. ñ licet tamen illum sumere particulas alterius sacrificij seu operae in alia missa ex gratia rae. sed ille ante ablutionem sumenda sunt.

2do. Ex parte gravis regretur mundities seu pureties carnis quae considerari potest, ñ in ordine ad sacramentum matrimonij, v extra illum legitimum. Primo actus quoslibet licet in se honesti, quia tamen praeter generationem et procreationem, quae cum semper conjuncta, nonnulla operantur salem cum ill animo, proclivis disciplinae ad castrandum voluntatis desiderio exercetur, ñ s. quae ratione ipsis dolor, nisi offerat aliqua rationes, hoc demonstrat tum lex v. testamenti, in qua legens panes offerebatur ad mundi et mulierum. 1. Reg. 21. tum illud Apostoli 1. Cor. 7. nolite fraudare invicem nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi ergo ab oratione et mulierum abstinendum, multo magis ab s. gratiam, ut refertur s. hic cap. 30. unde omnes Chro. Rom. ff. 7. c. 4. eos, qui matrimonio junctis sunt, ut ante gratiam aliquot dies a contactu mulierum abstineant. praecipuum inprimis regula tradit a s. Francis. Sales. c. 20. Philotea, ubi docet, quomodo gratiam quinquagesimam desiderium ñ debere petere, nisi vero operae matrimonii, sed qui petit, redatur, nam ut ait s. Aug. in epist. ipso conscias facta debitum gratiae, si ñ quod tibi debetur exigis, sed redis, quod debetur uxori. 2do. Immunitas carnis extra matrimonium, quae peccatum e, ut fornicatio, adulterium, cum violentia offentis, vel liberum dedit, aut ejus fornicationis actus quisque horribilia die ex mortuis

repetet à sacrosanctae Eucharistiae, etsi de illo crimine ejusdem absolutionem recuperit, nisi magnam aliquam mensam, ut ait Nicol. I. de dictum et gravissimam mulcentiam, tu quia talis ex desperatione egitatem suspicium, recordaccen officiorum de lectionis et infirmitate ex voluntaria vitae debitae cernere habere possit, perfectio vero voluntaria quae non detur. C. 1. dist. 6. ex nec hinc minus de = ex superfluitate crescit, quia haec animae nequam et cupidae mu = gis dolendo et quia sicisse hominis in jacere debet a genere Eucharistiae denique ob. manifestum, cum quae sydereliter non culpa et debent imputari. C. 4. dist. 5. n. e. cum aliquis alimonia caelesti pertinet = sancta quoque quoris misterium lix eidem coeli recipere non debet = prohibere mulier menstruata. h. c. unde Clarissimus in forma in hac decreta à Clemente XI. Bracc. XVII. et XIV. affirmato damna vitae suspectiaem, mensium, qui mulieres ipsen funeali morbo laborabiles a sacris arcent.

§. 10. regnum habus hu cultu gravis, qui eam honestam, hau reverentiamque praeferat. jucta vestitum S. Caro, ac ad Eucharistiam accedam munda mentis, et pectori adnexis, humili ac decenti habitu, non corpore: praecipue mulieres a sumptuosis vestibus, et crinibus manere interdum, non tuco aut pigmentis vultum illitis, non pectore nudo, aut tenui velo obtectis, quare in hunc. XI. instet eas mulieres à S. mensa repellit, quae adgricta fuerit, ac aperte non ad Eucharistiam accedamus.

Quaestio VI. Quaenam ceremoniae in Eucharistia sacro observandae sint.

Ob. Hanc de ceremoniis Eucharistiae quinto dicenda supra egit, quatenus solemnes de missa, et ministro ipsi hac jma parte scribendes jam sed omnia aliquae ad Legentes pertinentem.

I. Olim celebrabantur à mutuo Christi, antequam Eucharistia perceperent lectio S. Ing. Evang. Jan. et certo ipsum Christi filios, magna fuisse cum gravia assidere decet maximè. Denique unitatem et pacem verum à Jesu Christo, ut ait S. Just. apol. 2.

II. Tradebatur olim pacis Eucharistiae in manu laicorum, cujus ipsum nunc prohibiens habemus testimonia apud S. Greg. Nat. et in Gulielmo Gergonia, S. Ignat. Jerus. Cath. 5. mulieres quidem munus linea mine Dominicale dicto manu, quibus accepturae erant qui dti, conscriberd. ex Con: Antis. an. 578. Con. 6. c. 42. hodie autem Eucharistia in os fidelium ingeritur, qui mos sa ante Gregorii M. tempora obtinuit, ut ipse ex relig S. Dial. c. 2.

III. Utebantur primitus Eucharistia discalceandi, ad indundum omnia aliqua verborum fila. tempore S. Greg. M. hoc erat in usu; quod = Dominus noster Jesus Christus servet animam tuam. ut ipse ex ejus vitae, sed à Joan: Bac. c. 2. c. 4. ea autem, qua hodie inferiorum, non se singulis Graeci, ut in eorum Ecclesiis Cathedrali tamen adhibent: = imperfecto libri pretiosum, tamen ex illicitis qui Domini Dei et = Salvatoris nostri Jesu Christi in remissione peccatorum, ut vita = aeternam. particula amen dedicam olim ab ijs, qui Eucharistia sumebant, dixerunt c. 4. mem. 3.

IV. Mos è prohibitus, ut communicaturi imitandes humilitatem centurionis dicant verba, quae agunt ante praedicta solam per eo remeantque à ministris: Domine non sum dignus, hujus retributionis sensus parcerunt origenem [illegible]: p. 285. edit. Mlan. 1615. e Christi.

V. Quietus fuit olim dum Eucharistia distribuebatur, psalmum cignum canere, cujus rei gratia antiphona missa appellatur quia ut S. Aug. l. 2. retract. c. 2.

VI. Non modo in missa post consecrationem calicis admittuntur quicaem, sed in sacrificio perfecto dopo S. Antiche Benedi. Lib. Ceremoniali p. 1. lect. 2. et quidem tunc casula et manipulo deponitur, ut vult Con. V. mediol. V nec planeta nec manipulo deponitur, ut habet decret. S. Cong. Rit. Apostol. sedente Urbano VIII. Pata.

VII. Cum in missa defunctorum ponatur admittain Eucharistiam sententia probabilior è, quam in libro S. Bud. S. c. S. Emm. Rui. Spag. ponebat, hic in singulis missis fideles quicant, ipso quae agunt pro defunctis magnoquam decentis. in his ~~[illegible]~~ alii sacerdos in canone: ut quotquot ex hoc a defunctis participabunt et in rubricis signanda pro defunctis pariter dotur: si qui sint quicantes, eos quicet, antequam se purificet. Innocentius omnino gratia eundem Decreto S. Congregationis an. 1701. quod tamen ab a gregato an. 1711. retulit, ne deinceps prondelgetur.

VIII. Terna vita paraseves solis infirmis danda quicaem sancivit eadem S.R. congreg. an. 1622. in Sabbatho m.s. à quae obtinendum monstrat praxis Eccliae, quae vetustissima ac colligitur, ex quo in missa illius diei in lectur antiphona, quae appellatur gradio.

IX. no. Sacerdotes extra missa quicantes deferant stolam à collo pendentem. ex Ceremon. Pois. l. 2. c. 23.

Et hisce de Eucharistia, quaeng dictu è, pertractavimus satis.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

PARS II.

de Eucharistia, ut est Sacrificium.

Quia nunquam vera religio extitit, aut existere potest, sine sacrificio, ut tradit Eusebius l. 10 de civit. c. 4. debuit in hac nova Christi autem regnante Ecclesia omnino hostia aliqua substituere, per quam et Summo Deo cultus haberetur debitus, et multiformi gratiae donis locuples civitatem; quod ipsum in ultima cena praefiguravit, dum quasi sumtis et angustiis sub specie panis et vini Deo Patri in sacrificium obtulisse ut eadem primo Deo et Sacerdotes operantur, praecepit.

Diversis nobis apud antiquos in significare Eucharistiae sacrificium quibus exponitur, quid in eo officiatur agatur, quorum primis in praecipuis huius tractatus resultant. Liturgiam illud vocant graeci, quae idem denotat ac publicum ministerium, apud latinos vero missae nomen quod sacrificium est. Conc. Trid. Sess. 22. ed. Romam. Sess. 6. de temp. quae vero a missione sic dimissione exitum fuerit; quoniam ex poenitentibus quidam cum catechumenis et populo fideli ad Ecclesiam venebant, et ipsi ab Ecclesia non erat licitum ante ac integro abstinere, post orationes super poenitentes, et eas, quae super catechumenos fiebant, successive illi dimittebantur: hac Diaconi voce: ejcite catechumeni et si qui sine mysterio sunt populo fideli dicebatur: ite missa est. ut autem fideles et isti catechumeni ac poenitentes Ecclesiam se frequentasse laterent, missae se adinvicem dicebant, id est dimittere, sive a Diacono. et ab hac ceremonia missae nomen retinuit Eucharistia sacrificium, ut demonstrat Benedictus XIV. de dec. Ecclesiae l. 1.

De hac sacrificio in hac ita parte tractatur, praemonendum 1° sacrificii nomen nunquam non intelligere gratiarum actionem bonum quod quidem sacrificium in Christi appellatur, quatenus et bona ex hinc proceduntur accepta a Deo, ejusque indignationem avertit, et promerentur benevolentiam, in hulliibus nos ap. Sacrificium laudis honorificabit me. Sed intelligimus sanctii nomine, aeterna oblatione a legitimo ministro, soli Deo factam, qua in ejus cultum et supremum dominii argumentum res aliqua sanctae intra mitta operatur, et mutatur. Ac qua distinctione, in sectio referendam ea rem aliqua datur nos profecto non volebat duntaxat, animique affectum: oblatione tanc n à gnoumus, sed ab eo, qui vocatur a Deo tanquam aaron hab. 5. et efficiendi,

Item si nisi Deo fieri posse; quis enim sacrificium ullum
= nisi ei, quem Deum dixit Christi; aut profari sunt Ecclesiae
ait S. Aug. l. 10. de civ. C. 4. nam si sacrificium hoc quod
offerri Deum ac supremum creatorem Dominum, pro sententia
totius divinae scripturae devovere, inde et Christum, mario
institutum est, ut qui benefaceret omnibus, ne solus, sed multis
Deo; Denique rem oblatam, ex quodcumque supremae Dei
potestas refulgeret, et mysticae dispensanda; vel immutandam,
aut alterutrique ignis; aut divisae partium, aut liquorum effu-
sione, aut rerum oblatarum quantitate; aliquid nisi talis
mutatio intercedat, habebitur quinde oblatio, sed non verum sacrificium.

Omnem de sacrificio Eucharistiae materiam legibus
caporibus exhaurienda, in quibus de existentia, gloria et potestate
huius pro et subiecto, effectu certus Eucharistiae, de obligatione
missae sacrificium celebrandi, audiendi, aliisque de eiusmodi
hujus.

CAPUT I.

de Existentia sacrificii Missae.

Dicitur ex haereticis realem Christi praesentiam in Eucharistia
negant, ij et verum sacrificium in missae aperte negant. Pro et
Catholicis, licet realem Christi praesentiam in Eucharistia sacrificium
missae injuriosum videtur ita tamen Christi, quoque abolebunt, cum ante
ex reali Christi praesentia in Eucharistia, sed ipse collegatur sacrificij exis-
tentia. Philippus ostendunt Lutheri affecta efficax sibi usque ad aperiendum
medium ad expungendum Missae sacrificium, dictum dicta real
praesentia, si ne missae habeatur, stuprum ne ea in Eucharistia magnea
per praesentem, sed tum transeunter, et in usu, quod dimittunt.

Conclusio.

Eucharistia est verum ac proprie dictum V. L. sacrificium.

Prob: I. Ex Celebri Vaticinio Malachiae c. 1. Non est mihi
= voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, et munus non suscipiam
= de manu vestra; ab ortu enim solis usque ad occasum magnum
= est nomen meum in gentibus, et in omni loco sacrificatur, et offertur
= nomini meo oblatio munda. Itaque abrogatio Judaeorum sacrificiorum
aliud in loco veterum orbe offerendi praedicitur, quod ipsum
nisi sacrificium; primo enim non de cruentis veteris sacrifi-
ciis, quae non fuit loco. Sed semel Hierosolymis oblatum est a Christo
non est interitus laudis sacrificium, tum quod ipsum sacrificia
prius apud haeres legis dumtaxat jam in usu essent. Tum quia
hoc habeat mutatio, qua usque a prophetis oblatum est.

Sitam habet, ac præsertim oblatam similia, ac farina
Lev. 2. in drusio p. 20. fol. 4. gr. Anglor. vinderopolitur hæc
verba: vinum, quod offerunt ex lagena mondina: & designatur
sersium Ecclesiæ, de qua Patres ab sacerdotium illud interpre-
tati sunt. Ita quoque accepit, dit S. Iren: l. 4. cap 32. et
non dubitandum quin notam obtulerit, de qua et Malachias hæc
præsignavit: n. e. mihi ordinar in urbibus eadem habent S.
Justinus Dial. cum Tryph. S. Iren. in l. l. S. Aug. l. 18. de civit.
c. 35. Idem posunt veteres Rabbini, qui apud Galatin. l. 11. c. 9.
Malachiæ verba explicarunt de vero sacrificio absque victima
nunquam cruore, et hæc loci contrariae deserunt.

Prob: II. Ex Sacerdotio Xti. Ita pol. 109. ex hab. 7. dicitur
Sacerdos secundum ordinem Melchisedech. n. nisi ex eo, quod
obtulerit sacrificium secundum ritum et similitudinem sacerdotii
Melchisedech, sai Melchisedech, cum ad sacerdos Dei altissimi
gen: 14. obtulit panem et vinum: ergo Xto sacerdotio functo,
seu sacrificium obtulit, dum ipsum Eucharistiam sub specie
panis et vini institutam offerendo et obtulit, et sic Prodromus
Ex. S. Cipr: Ep. 63. ad cæcil. docet, Christum obtulisse hoc idem, quod
Melchisedech obtulerat, id est panem et vinum, Christum Altare quo
et Sacrificium. S. Iren. cap 44. ad Marcell. S. Aug. l. 16
de civit. c. 22.

Nego Dicas, in sensu Cyri, Melchisedecum obtulisse, seu
protulisse pane pane et vinum, ut hunc Abraha, tum copiarum
ex prælio reportarum vires refocillaret, nam verbum Hebraicum
hasi, quod latine vertit proferens hic idem sit ac offerens,
seu proferam panem et vinum ad offerendi Deo sacrificium quarum
actionis, quemadmodum tradunt Ch. Episcopi Palat. doctissimi, qui ne-
gaunt hoc verborum Hebraicorum ignorare. et quid est id quod
ratio quippe, cur Melchisedech pane et vino protulit, hæc traditur:
erat enim Sacerdos Dei altissimi. proferendo igitur pane et vinum
sacerdotio functus est, et quidem sacrificavit in hac ideo loco enim
ad gentilia et; Ipsa panem in sensu ipso carnali ponitur
ut gen. 20. v. 3. 4. 5. 6. 7. et præcipue hoc loco juxta S. Iren. R.
Samuel Ben-Malachin, qui legit: erant enim Sacrificia panis
et malachi dum vinum, quia ipse erat Sacerdos.

Nego ultro, quia S. Paulus Ep. ad Hebr: dum ad Sacerdotij Xti cha-
racteres in Melchisedech præsignatos commeat, prætermisit
panis vinique oblationem: nam cum ibi Apostolus agit de Xti Sacer-
dotij ordine, seu Autor de excellentia, enumerat cætera, quibus
Melchisedech gavisus fuit, et figuram Xti, ergo Sacerdotij designabat
expressit, prætereaque solemnis similitudinis per oblata, in qua
ipse Xtus Sacerdotij ritus est ordo.

Prob: III. Ex Verbis institutionis Eucharistiæ. Luc. 22. Xtus accepto
pane dixit: hoc est corpus meum, quod pro vobis datur. id est offertur;
quod utique, cum præsentia Corporis Xti, referendum est ad quod Xti
existens sub specie panis, unde et Ap. 1. Cor. 11. prodatur, posuit

frangitur. et de calice dixit: hic est calix novum testamentum in meo sanguine, qui pro vobis fundetur, et haec verba ne quaeant intelligi de sanguinis effusione facta dum laxat in cruce, tum ob participium praesentis temporis, tum ob praecisa simultanei, una cum funditur, referuntur de calicem, in ea verba: in sangne meo: ubi stat graeca interpretantur. et sic verum sacrificium offerunt et sanguinem filii Dei sub specie vini, et ipsum ab hostiis, extinctum in deserto successerunt, ut fecerat in sit. hoc facite in meam commemorationem, ut docet Ugo: Trid. sess. 22. cap. 1. et tradunt SS. PP. Cypr. l. c. S. Aug. sacrificium Patri laudis pro nobis offerit, et hoc fieri in sui commemorationem praecepit, ut perpetuo sacerdos vice Christi ista suscipiat, quae ipse Christus immolavit, et sacrificium verum et plenum tunc effectum Ecclesia. S. Prosp. l. 4. c. 92. postquam Ecclesia mysteriorum commendavit non solum mundam oblationem docuit, quia Ecclesia sub typis accipiens in universo mundo offert Deo. 1. Cor. Kom. 2. Ch. ni. 1. ad Cor. 10. pro pecunia fructuum Christi suscipit offerre, postmodo sacrificium mutare.

Prob: IV. Ex actibus AP: c. 13. ubi legimus: ministrantibus illis Domino, graeci habent: sacrificantibus, penitus dicit erasmus, operantibus sacra, et hunnius lipsius: cantibus operam sua divina praestarent Domino; quod clare demonstrat de sacrificio sermonem esse; ministrare enim Deo, e illi sacrificium offerre, 2°

Prob: V. Ex Gr. S. Pauli. 1. ad Cor. 10. ubi de Eucharistia et mensa praeter quam Christi Corpus mentionem facit mensae (Hebraeis) vocabulo, quod ita verum sacrificium denotant. et Hebr. 13. altare in Ecclesia meminit, de quo altare non habent potestatem, qui tabernaculi deserviunt, seu qui Christi fidem non habent, ubi autem est altare, ibi est quoque et victima et sacrificium, haec quippe sunt correlativa. omnis vox graeca agnoscit altare pro sacrificio seu victima, ipsa: nulla aut alia in N. Lege victima est, de qua altera posimus, quia Christus sub speciebus panis et vini existens.

Prob: VI. Ex Traditione. Cujus ea habet testimonia synodus Ephesina. in declaratione anathematismi 11. Dicens: sanctum de virginem sacrificium consecrantes in Ecclesia praestantes sacrificium. S. Iustinus ep. 2. ad, sacerdotes verum immortalem Patri et noster filii et Spiritus S. offerre Eucharistiam. S. Cyrill. Cath. 5. postquam spiritus sanctus, dum Spiritualem sacrificium, et ille ductus, incrementis superna gratia praesentes hostias Deum offerimus. S. Ambros. l. 1. in Luc. c. 1. docet Christum in altari immolari, et S. Aug. l. 10. de civit. c. 20. virginitate de Leo: sacerdos est, qui offerens, et oblatus, cujus rei sacrificium quotidiana ecclesiae sacrificium.

Prob: VII. Ex ritum publicum non vulgum liturgiae, ubi oblatio, immolatio sacerdotum, sacrificium, altarium passim mentio.

Prob: VIII. Ex ipsis Ecclesiae graecae, quia sua liturgiam normam divinorum celebrandam exigit, et non sine in synodo Nicaeno. in professio fidei. c. 17. definit, Christum verum de propitiatorium et sacrificium.

Prob. IX. Hæc. Nihil in Missa de sacerdote, quin
revera sit ac perfectum sacrificium. offertur namque ipse
res sensibilis, licet quoad substantiam Christi sub panis vini species
tantum sensibilis. ergo hæc oblatio sit cruentaliqua rei oblatio se-
cundum substantiam, quæ cum à sacerdote immitur, & cum in verborum
solum, quæ sub specie panis, et vini sanguinis sub specie vini
remanent, et quoad modum quoad mortem, et vitam Christi habet
extinctio. Ita sit soli Deo; nam ut ait S. Aug. l. 20. cap. 1.
c. 21. quamvis in memoriis Martyrum sublimamque a Gaza; Deo
antistitum in loris, sit quorum assistens altaris alique ante altare
offerimus tibi hanc et hostiam, quo offertur, Deo offerimus
qui Martyres coronavit. Ita addit mutatis mutandis, sacerdo
tempe specialiter in hoc ordinatus. Sic offertur in Dei culto
nemo quippe negabit, sacrificium missæ, in quo Christus, et Deus et
hoc Patri offertur, referri in gloriam Dei. meritis illaqueo Hono
Trid. Sess. 22. can. 1. Si quis dixerit, in missa non offerri Deo verum
et proprium sacrificium, aut quod offerri non aliud, quam nobis Christum
ut manducandum dari, anathema sit.

Solv: objectiones.

Objicies I. Ergo una oblatio crucis sufficiebat in semper
fecit Sacerdotio. Hebr. 10. Ergo unica est, et legis a sacrificium
crucis, nec potest nisi derogando ejus virtuti et sufficientiæ alia
admitti.

Rid: an: una crucis oblatio Christi sufficiebat quoad
ad solutionem pretii, pro redemptione nostra. Cen: quantum
ad applicationem fructus hujus oblationis crucis. Nam: Nam illi
oblationi crucis, ait Synod. Trid. Sess. 22. c. 2. Et hanc inquit
tam uberrime proinde fuisse, tantum abest, ut illi hanc
quomodo derogetur. neque enim oblatio crucis excludit
media, quibus ejus virtus hominibus applicetur: aliquoties et baptismus
et pœnitentia sufficiens ac omnis sacerdotio instituta.
Præterea negari potest ejusdem, quia sacrificium crucis, et sacrificium
missæ licet alterum oblationis modo diversus sit, hæc tamen
sunt sacerdotis scilicet Christi, et quidem una hostia, quæ offertur,
ipsis nempe corpore et sanguine eadem oblatio sunt, sive unum
et alterum applicatur, ut tradit Conc. Synod. l. c.

Objicies II. Ergo alterum sacerdotium; cum quilibet nun
quippe habet sacerdotium. Hebr. 7. multoque ipsi sacerdotes, quia
per ipsum multa a presbyter legitimus, qui offerat aliquod sacrificium
Ad: Ergo. Ergo habet quidem sacerdotium temporalem tum
tamen, quia ipse non sacerdotum, semper sacrificium
offerentium, hoc officio, quia semper vivit ad interpellandum
pro nobis; tum vero ejus, quia per sacrificium omnis factus
secundum causa salutis: non in sacerdotio aliquis Christi succedit, quia
successor ille est, qui subrogatur in locum al-

terij, à Amici, v. mortui; sed autem in amplij mordur, sed primo p. ministros suos, deposum Deo Patri offert ac succedere singitur; rerum hoc est impedit, quin alij ab ipso sint, succedere, qui licet ipsi p. succedant, quemadmodum Aaroni successit Eleazar, ac ita deinceps, sunt tamen illi ministri, 1. Cor. 4. qui nisi ipsi in terris agunt, quorum manibus et ore ipsum hostiam viventem bonus et sacerdos offerat. Imò quod sit sacerdotium alterum sit, nerò inferius, quod in Ecclia, ministros ipsi ipsorum gerentes nisi in fidem Deuti debeat exercent.

Instabis. Heb: 7. absolute ait, à nova lege excludi sacerdotum multiplicat; g. f.

R: d: an: sacerdotia multiplicat in eade dignitate, sed tale ac excellentia cum Xto. C. ab: in ministerio ac dignitate. Nam: Ubi sacerdos, sacrificia à sacerdos ac principalis operans, hic ipse in habens; hoc vero mysterium ipsum à sac. offerens, et a Xto, cuius vice agit, accingitur adhibere. quo Xto legate sunt Angeli Deo exhortante p. nos. 2. Cor. 5.

Objicies III. Io. 4. Legitur: Venit hora et nunc est, quando veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate: ergo ac externum sacrificium à lege nova excludit.

R: N. cojam. nam sic hoc loco intimate docet, sublata judaeorum sacrificia altarum in victimarum mundam, sed fide et veritate, non in figura et futurorum typo, sed in fide et spirituali devotione, ita exclusis tamen V. Coro, et externa actione et oblatione rei sensibilis, quae tamen ab et gratia gratuita, in congregatione fidelium, et religiosi Xtiae officij sunt ne nia ita plenum interpretes.

Objicies IV. Hostia, quae in sacrificium offertur, debet occisa, ac nullum à sacrificium ipsi dictum sine sanguinis effusione: et sic in Eucharistia non occiditur, nec fit sanguinis effusio: ergo p.

R: I. N. Ill: Nam quamvis in sacrificijs veteris effundebatur victimarum sanguis, plura tamen intercedunt discrimina inter illa et sanguis effusione, ac talis fuit in oblatione Melchisedech, cuius ordinem ac institutionem nostra imitatur. unde à S. Cyrill. Hier. Ep. appellatur spirituale sacrificium memoriale, et à S. Chrys. hom. 52. in S. Euphem. antioch. sacrificium sine sangue.

R: II. N. m: Nam fingitur in sanguis in Eucharistia mystice, omnia calix operatur separatim, qua operatio ex veterum pontifex his à operatione, licet p. concurrat cum sangue in adest quia ut sine diremptio, itaque et Christ. hom. 15. à pontif. antioch docet, Deum in Eucharistia mersa occisum facere.

Objicies V. Eucharistia est sacrum, ergo non sacrificium.

R. D. cons: Sub eo enim sensu respectu, quo est sacrum.

C. Sub alio R: Eucharistia est sacrum qualeng est signum sensibile, et efficax gratiae aeternae nutritiva, et vero sacrificium qualeng in ea Deo offertur per missa panis datur et vinum.

Objicies VI. Missa est mera institutionis, ergo non est verum sacrificium.

R. D. an: Et mera institutionis quoad varias preces et ceremonias. C. an: quoad substantiam. Sto licet enim Apostolorum successores divino mysterio preces adiecerint, ritus ac ceremonias, ipsum tamen S. mysterium a Sto Christo institutum ac praeceptum supra probavimus.

CAPUT II.

De Essentia ac proprietatibus sacrificij Missae.

Quaeres I. utrum ex vi sacrificij missae qua sistat in mera memoratione sacrificij crucis.

R. Sed affirmant Angli eorumque Apologista Franciscus de Cantaijer Gallicus Reg. Cons. ~~[illegible]~~ Verum sua doctrina, sacrificium missae non in sola Sti mortis memoratione, sed maxime in oblatione incruenta Sti realiter praesentis sub specie panis et vini reponendum esse. Si quis dixerit, ait Synod. Trident. Sess. 22. can. 3. oblatio sacrificium ex mutam memoriam sacrificij in cruce facti, anathema sit. et vere ex dignoscitur hoc sacrificio quae in Missa peragitur, dum ille ex Sto offertur, et incruenta immolatur, qui in ara crucis se ipsum cruente obtulit, una eademque hostia, sola ratione offerendi diversa, per Lapum eod. Synod. Cap. 2. unde in quibus S. Ecclesiae veritatem sacrificij ex praesentia reali Sti in Eucharistia colligunt, et probant, nec unum absque altero fieri quit.

Frustra autem laborat P. le Courayer, ut eiusdem S. Ecclesiae probet sacrificium missae memorativum esse sacrificij crucis; nam hoc non negant Catholici, sed utrum ex simple commemoratione et memoratione illius esset, et verum ac proprie dictum sacrificium quotidiana Ecclesiae oblatio, ait Card. Bellarmin, nec ipsa ex Scripturis et imaginem gerat sacrificij crucis, veritatem quidem quantum ad hostiam victimae, imaginem vero et figuram quantum ad actum immolationis, quae mystica est et incruenta.

Quaeres II. An in specie panis et vini requantur ad essentiam sacrificij Eucharistiae?

R. Non pertinent ad sacrificium tanquam partes, sed tanquam mera quidditates; quia species illae sacramentales Deo non offeruntur, nec hostia seu victima earum habent; et quantum

quales sacrificij à Christo, sed tantum quotidiano, sine quibus sacrificium Christi à redditur. nam quia sacrificium altaris est æternum sit, ac visibile, sed antea in ipsa Ecclesia videri non possit, species panis et vini requiruntur, quibus hoc sacrificium redatur sensibile.

Quæres III. In qua actione ipsa sacrificij missæ posita sit ante Ch:

Ch: Ecce distinguuntur actiones, ministri sacrificantis, sicut oblatio ante consecrationem, ipsa consecratio et oblatio post consecrationem, fractio et commixtio sacramenti, communio ipsorum sacerdotum, denique distributio Eucharistiæ?

Ch: Ipsa missæ sacrificij ita quoque ipsi in sola consecratione, quia in ea actuatur principium sacrificium, in qua sacerdos agit nomine Christi ad solam consecrationem et factio, qua sacerdos vicem et nomine Christi, dicendo: Hoc est enim corpus meum, de quo ait S. Christus hominem de proditione Judæ. verbum Domini. Hoc est enim corpus meum = usque ad mundi consummationem, quia sacrificium commutatum ideo, quia in sola consecratione ipsius representatio mortis Christi. Hoc enim panem panem vera hostia, ac mystice immolatur, cum verborum solum quæ sub specie panis, et sanguis sub specie vini permanent, ut plurimi dicunt. Ipsa sacrificij missæ à Christo in oblatione, quia fit ante se, et ab ecclesia, ubique quia à Christo usque ad tempora non legitur sed introducto ab ecclesia initio tempore negotiis, fractione et commixtione; hæc quoque Christi non adhibuit, panem vero non fregit nisi ad usum populi fruitionis. neque se simplicem quoque sit à populo; tum quia ita placuit suppletur sacrificium, cum populo Eucharistia distribuitur; tum quia frequentissime christi sacrificium celebrari atque usque ad Christi adventum. Denique zeno in sum sacrificio quotidiano fit a sacrificante, nam ipsa sacrificij ipsius in actione, quam sacerdos facit in persona Christi, quoad in eo quia.

Quæ: in sola consecratione ita ipsius sacrificij missæ inventum tamen, in quo sacerdotis ipsius at in celebratione huius sacrificium quia de ratione sacrificij, ut sacerdos sacrificium ex oblata perfecit ex capite holocausto, quod totum igne absumebatur. tum quia ipsum carnij. dist. 2. de ipso: quale est sacrificium quod = usque hostiam primam ex dispositum? Regimen dolcat et illustrium unia ecclesia patrum, ut si quinque collegantem respectivo morbo corrini antiq. hunc ipsum, alij subtilitatem sacerdos, qui species sumat, ut speculatur sensum.

Quæres IV. Quæ ipsam sacrificij missæ ex via sit usque species consecrata?

Ch: Ecce. 10. 16. strangos species consecrat in persona sacerdotis lege, ut idem sacramentum hoc facilestum ideam commendacem ipsum to. lo. tri. lo. 50. cap. 1. nuntiorle sunt ipsa sola hæc verba interpretata è. qui. 22. quia memento Missæ

sacrificium ipsius imago, ac repraesentatio hostiae cruentae, et mystica quaedam mactatio: ad talis ergo, nisi quatenus per eiusmodi species et verborum ipsa quinta Christi Extatica separantur, licet reipsa quinta Christi non adsit, gratiae exercem.

Dicis I. Atqui ipse in Cena Emaus coram duobus Discipulis Christum panem fractum, Luc. 24. 30.

Dic. Non Christi ex facto, sed mandati institutionem in ultima Cena factam, nec Sacrificium offerebat, sed singulari exemplo quantum, quod una Christi Species distributa vocaret.

Dicis II. Per Species Eucharistiae ut una Species Christi praesens in altari ponitur, ac Deo Patri offertur, sicut ab Israelitis fidelium ipse.

Dic. Precant. Dei quippe hunc exprimit Christi mortis, quae in missa imitatur, ac Eucharistiae species ut ita ut ad quae ad eadem sacrificii missa natura se, juxta illud 1. Cor. 11. quotiescumque manducabitis panem hunc et calicem bibetis mortem Domini annuntiabitis.

Dicis III. In Eucharistia unius speciei ut panis sumitur, sacrificium crucis, seu mortis Christi, quia distinct in Eucharistia ac a quoque; dum scilicet ex verborum quinta ac vino ad sectis speciei panis ponitur: ergo.

Dic. Nam cruentum Christi sacrificium ipsum includit sanguinem, sed et causa mortis, effusione nempe sanguinis: et ejusdem Eucharistiam a quoque, quam quidem Eucharistiam ortum, ipsum dicta species consecrata, mortem vero mediate tantum significat et exprimit.

Dicis IV. Innocentius VIII. à Raynaldo Platerano l. 7. Leon. c. 4. refertur dispensasse cum Norvegis, ut in panis dubitant Sacrae Eucharistiae, quod ob mensa frigora vinum in ea regione importatum cessat: ergo.

Dic. Fabula est haec dispensatio, quippe de Innocentio VIII. quasi Imperatore quaedam Roies sacrilegae literas, quas ipse non celebrabant, vitiasse, tabellas privilegia vendidisse, ac Ecclesia sacerdotio exercere ac suspensos adiecto Sacrilegio Pompeium quemdam Ferrariensem, et Franciscum Maldentem, qui et Pomentinum hoc privilegium Norvegis obtrusserunt et alia huius generis scelestissima. vid. Spond. Ann. Eccl. Leonis Dei Lactis. c. 33. Nec adducta à Platerano restitit ratio; nam quippe in Norvegia facile aperam, et vinum ab eo, omnia de eximia Contrex. l. c.

Praeces IV. In missa sacrificium sit vere propitiatorium et impetratorium. Ad Dic.

Ad. I. Sacrificium aliud est Latreuticum, et cultum Latriae seu proprie latriae, qui Deo ex sacrificium exhibetur aliud Eucharisticum, quod offertur in gratiarum actionem ac aliud impetratorium: alterum pro beneficiis obtinendis; alium denique propitiatorium, quod offertur ad remittendos peccata ac poenas peccatis debitas, quoque Dei spiritum nostri ac peccatum ablatum.

Ad: II. Sacrificia, postquam cœpti sunt offerri, totius mundi universos quandoque, Eucharistiæ sacrificium, in apostolorum aetate fuisse, sunt, pro actione gratiarum, quam in missa agere alii in hac strant, Omnei tranquillos fieri quemadmodum, tamen pro eis, gratias redi: ita ego admittere, dicentur sacrificium sacrificium et Eucharisticum. ad vero propitiatorium ac impetratorium semper negant.

Ad: Incrementum missæ sacrificium vere et propitiatorium et impetratorium. Prima pars probatur. Sacrificium propitiatorium est, quod offertur pro supremo numen placandum, et pro remittendis peccatis, et peccatorum pœnis avertendis; at tale est sacrificium Eucharistiæ: ergo sed. m. quod: ex litera Luc. 22. hic est calix novi testamenti in meo sanguine, qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum, ad Ephes. 5. Ambulate dilectione, sicut et Christus dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis. Item ex Trid. Sess. 22. c. 1. Eucharistiam vocat hostiam propitiatoriam. et Sess. 6. in Decret. ad Rig. hostiam salutarem, per quam peccatum mundi tollitur, et Sess. 6. ex radice; res oblata est ipse Christus, qui 1. Io. 2. est propitiatio pro peccatis nostris. Deinde Eucharistia offertur a vero sacerdote, quorum est offerre dona et sacrificia pro peccatis, Heb. 5. ergo Eucharistia sacrificium revera pro peccatis offertur. unde Cyrill. l. 6. de sacrod. c. 4. sacerdotem ac legatum et oratorem apud Deum ut propitiet habet eum peccatis. Sess. 22. com. in Leg. 1. Ego ad tit. tradit, Christum non pro sua populi peccatis illibata Deo offerre hostias. Denique sacrificia veteris l. erant propitiatoria: igitur tale et sacrificium sacrificium Eucharisticum hic illi prefiguratum, ut vocatur S. Aug. q. 57. in Levit.

Neque inde sequitur, inutile fore accedere ad sacra pro commissione peccatorum quaerenda, si ex vi unus Missæ sacrificium sine labore, et sine tedio gratiæ. Nam ut sic loco hoc sacrificium immediate ac proxime peccata diminuit, sed mediate dumtaxat in petrando scilicet auxilio gratiæ, ac donum pœnitentiæ, quo peccatores moventur ad sacra de sperandum et quærenda.

II. pars. Negatur ac ig; si enim missa sacrificium propitiatorium, et impetratorium sit ipsa et per se, nam si Deo placata posset, ac propitium reddere ad dimittenda peccata, quidni poterit et ab solo non et interiora auxilia gratiæ, etiaq. beneficia impetrare? cum ibi offeratur ante hoc ipse gratiarum.

Ergo merito Lynod. Pius. lib. 22. cap. 3. anathemate feriunt eum, qui dixerit, missam solam ac tantum esse gratiarum actionis, et quam propitiatorium, seq. pro peccatis, et quæcumq. satisfactionibus, et alijs necessitatibus offerendam esse. Bellar. q. 79. in Conc. prot. in prefat. fid. c. 1. et 2. Eucharistia ac vere propitiatorium sacrificium, quod pro populis, ac particulis eius offertur.

Corpus, vel eis hæreticis carnalibus, qui maculam adversendum, quod a nos, sed sacrificium missæ est propitiatorium, non ita intelligendum est, quasi illud plenaria solutio pœnæ reatus nostri, ac satisfactio pro nostris peccatis detur fieri; ea, quippe superabundanter factaque in cruce pro omnibus. Sed solummodo, quod per sacrificium nobis Deo pretium applicetur, ac quietur. ut docet Con. Trid. Sess. cit. c. 1. et 2.

CAPUT III.

Cui, à quo, et pro quibus offeratur Missæ sacrificium.

Duatur, ut advertit S. Aug. l. 4. de Trinit. c. 14. aliaque considerantur in ea sacrificio, nempe quid offeratur, cui, à quo et pro quibus offeratur: de primo jam dixi mq. c. 2. reliqua S. itaque hic generenda sunt.

Articulus I.

Cui offeratur Missæ sacrificium.

Soli Deo offerri sacrificium missæ jam supra c. 1. probat 1. insignavimus, et ipsa ex eo, quod sit supremus adoratio cultus. hæc de causa, ait S. Aug. l. 10. de civ. c. 20. Martyribus secundum sacra et sacrificia non exhibemus; quoniam non ipsi, sed Deus eorum noster est, Deus.

Quæres. In Cœlo et quo offeratur missæ sacrificium Deo in honorem Sanctorum, ut ipse nos nobis apud Deum intercedant? Resp. et ita habet traditio S. Cyrilli Hierosol. Cath. 5. mystag. ut hoc sacrificium offerimus, memoriam facimus martyrum, qui ante nos obdormierunt, primum patriarcharum, prophetarum, apostolorum, martyrum: ut Deus orationibus illorum et deprecationibus illorum preces nostras. S. Aug. tr. 84. in Joan. Martyres, de clarare hic commemoramus, ut orent pro nobis. quo idem habetur in ritibus Græcis in laudibus Liturgiæ unde anathema dicit, qui dixerit, non oportuisse, ut pro eis celebrare in honore Sanctorum, et pro illorum memoriam apud Deum fieri, sicut Ecclesia intendit. Con. Trid. Sess. 22. can. 5.

Dices I. Oblatio sacrificii in honore Sanctorum repugnat cum institutione cœnæ Dominicæ in quam dixit Christus: hoc facite in honorem Sanctorum: sed, in meam commemorationem: ergo.

Resp. an: etiam licet Christus de præsente id dixerit; hoc facite in honorem Sanctorum, non illud fieri ab Ecclesia, quæ fidelis et obsequiosa Sponsa sui cultos et interpretes, quæque jam ab ipsis nonnullis Sanctis martyribus et pontifices Ecclesiarum. ex S. Iren. ora Vigil. C. 4. S. Anter. ep. 22.

Dicco II. Oblatio sacrificij cultus Religiosus et soli Deo debitus, quo tota ipsa Hierarchia, illum in honorem S. Trinitatis

Resp. Negatur. Mordacius hic agunt Sectarii ex ignorantia ut Caeteri, Eccleti; Ipse enim Sanctis Deo, cui et ipsi oblati sunt offertur sacrificium. ut ait S. Aug. Lem 113 Psalmi 310 et qui de Mortuis victoriis gratias agendas eorum patrocinia invocant, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in coelis, quorum memoriam facimus in terris. Alex. Tr. cit. Sp. c. 3.

Dicco III. Imitatio S. in sacrificio Missae dari possit meritis, quasi haec ex sufficerent sanctis in S. Aug. l. 22. de civ. c. 10. quamvis falcatur ad altare fieri memoriam Sanctorum, negat tamen illi Sanctos invocandos esse.

Resp. ax: Si merita et preces Sanctorum adjungi potantur ut oblatio fiat efficior et majoris meriti. Cum Sanctis et pretantur, et indignitas nostra obstat; quod Deus gratis et quomodo meritum rei oblatae et infiniti valoris nobis applicetur. Praxis. S. Augustinus docuerit tantum de intercessione quae fit per ipsum Sacrificium, quod usque e efficacissima intercessio ad solum Deum dirigitur, non vero de ea, quae fit precibus Sacerdotis, ad Sanctos, ut pro nobis apud Deum intercedant.

Articulus II.
A quibus offeratur Sacrificium Eucharistiae.

Qui in ultima cena sub specierum panis et vini sacrificium quod ac sanguinem immolabit Deo, ut dilecta Sponsa sua Ecclesia visibile relinqueret sacrificium, ipse sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in aeternum constituens declarans Apostolis, quos tunc novi testamenti sacerdotes constituebat, et eorum successoribus Deum mystica Ecclesia sacrificium offerendi dedit potestatem, ut docet Concil. Trid. Sess. 22. c. 1.

Praxis Ito. Sacrificium offerunt ministri sacerdotes, ubique. ministrorum ipsi ordinem accipiunt, qui vero oblata mutant, et immutant, ut ait Aug. S. Prosp. l. 3. de sacerd. c. 3. Sacrificium et, inquit S. Aug. l. 10. de civ. c. 20. ipse offerens ipse et oblatus Sacerdos Concil. Trid. Sess. c. cap. 2. ait. ideo unus offerens Sacerdotem gerere, qui se ipse in ara obtulit. et certe dicit Aug. Serm. 7. Sacerdos in aeternum, nec ullus habet sui sacerdotij successores, sed dum ait ministros, ut ipsum sacrificium offert ministrum sacerdotum vocat, et primaeva Ecclesia in quibus ipse et regnum in hac ipsa vocat aqua, et vino perfectam repraesentant. Denique, subjungatur ut dicit quia sacrificium munus et pretium sit genuum et ipsum in palmis parte res oblata, sed in ea gratia offerat bis alumnus ipse hoc sacrum a Deo pro nobis et ministris; unde adhuc ipse Christus ac principalis offerens, qui mutatione commodat

quinari possit, ac peccato subiacere: talis decebat, ut nolis
sed Christus Dn, sait Apo. hebr. 7. sanctus, impollutus, innocens,
segregatus à peccatoribus.

13. II. II do. Cum sacerdotes in Graeci alijque absentes è cetero
spiritualem sacrificium offerunt; quia peculiare pertinent Deitas
mistum, cuius noie, à sacerdotes offerunt. inde in missa dicit
sacerdos, oremus fratres, ut meum ac vestrum sacrificium acceptum
fiat Deo: memento Domine eorum, pro quibus tibi
offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium, potest aut
illorum vota generalitè celebrantur, hoc tale specialiter adimplentur
sacerdotis authoritate et ministerio, ait: Innoc. III. l. 3. c. 6. de beneficiis. Solus enim sacerdos Christi caelibi vocat, arcuque praesentem fecit et immolat.

13. I. III tio. In Ecclesiae, ubique mutatum ordinem sacerdotes
legitimè ac rite ordinati dicuntur; probat demutatum. p. 1. c. 7. q. 1.

Quaeres I. An sacerdotes excusati, suspensi, degradati,
validè sacrificium missae efficiant?

Respondeo. Quia potestas ordinis in caractere sacrali fundata
dicitur in ijs, non potest licet ligari queat, nec licite vi abiuerunt
augere, in vida à gestatio ab illis facta cum applicare debite mate-
riae, ac intentione.

Dices. sacerdos celebrans mediatorem agit inter Deum et hominem;
ac noie Ecclesiae cuius: ai hanc personam sustinere non potest sacerdos a
Ecclesia praecisus?

Respondeo: i. membru Ill.: mediatorem agit noie ac suo noie. Ill. haec rei
obiicit, et quaeng. Ch. noie offert sacrificium C. parter dist. 2. memb.
noie Ecclesiae agit in gerendo. Ill.: in hac quippe gerit personam Chri-
in gerendis. C. quae proinde efficacia in habent, cum fiunt à
sacerdote ab Ecclesia dignitate praecisus, ut docet S. Thom. 3. p. q. 82. a. 7.

Quaeres II. An Eucharistia à pluribus sacerdotibus simul offerari
possit valide?

Respondeo. Colligitque id ex Rituali Rom, quo sacerdotes mox
ab usque ordinati intentur Graecis verba simul cum illo pro-
ferrent. id autem in casu singularis actio in habet, si modus simul
actionis moralis; quae geruitur, Eucharistia tunc ab offerantur,
cum ecc sacerdotes verba offerendi proferuerunt. interim tamen hoc
sacerdotes monentur, ne ante consecrum, sed una cum ipso illa proferant.

Quaeres III. Quoties in die ab eodem sacerdote licite possit
eiusdem missae offerri?

Respondeo: semel excepto die Nativitatis Domini, nisi causa rationi
alia suaseat. ut dicitur c. 3. de celebr. mis.: ea autem potestas
intelligitur si respectum ad populum, qui quidem vi tuy obtineri in
potest in Basilica, in qua sacrificium offertur, vi sacrificium habet
oblatarum, ut duos subeunt sacerdotes. iudicium tamen simili
alij nostratis à parte Episcopum.

Quæres IV. An liceat missa celebrare sine mensa?

Dicendum: id enim graviter prohibuerunt Conc: Colog. an. 850. habitum can. 43. Basil: sess. 21. ac plurima alia. nullo quoq casu licet mulieres cum mensarum ad altare accedere. nulla sit missa sine mensa ad altare accedere, vel Ceremoniarum missarum. detur l. c. 1. de consecrat. Eccle.

Quæres V. An liceat sacerdoti offerre sacrificium missæ, in quo ipse solus quicat. quæ Ex.

Ob: Lutheranis multa efficiunt in missis, in quibus nullus sacerdotem nullus ergo ipsi quicet. equidem nempe ejusmodi missas, et institutioni Chri, et antiquæ Eccle. gravis, de prorsus abrogandas esse, quas ad imitatio appellant angulares.

Conclusio.

Licitum est sacrificium Missæ, etsi præter sacerdotem nullus geuceat.

Prob: I. Con: Agath. an. 506. can. 7. jubet ab fideles singulis diebus Dominicis missæ sacrificio assistere, ad quam ante eos non adigit, nisi per in anno; ergo licitum erat ipso tempore sacra habere, tamen illi omnes laicorum ad S. mensæ accedere.

Prob: II. Non ob fideles etiam S. Chrysostomi et sequentibus temporibus quidem quicabant, licet multi sacerdotes quotidie celebrarent, unde ait Hom. 3. in Ep. ad Ephes. frustra laboratur quotidianum sacrificium, frustra adstamus altari, nemo ex qui participet. frustra utique in ministerio sacerdotis, sed populus. ergo licita sunt ejusmodi sacrificia; alias certe a S. Doctore prorsus missa fuisset.

Prob: III. S. Greg. Naz. orat. 19. in laudem Cæsarii fratris ait, de in cubiculo privatim ipse sacrificasse, et Leontius Cypriotam in vita S. Joan. Eleemos. c. 41. Hæc secum viri profert verba: ego Ep. vos descendo in Ecclesiam; nam quotidie facere consuevimus missa in Hospitio. ergo manifestum est illicitas esse privatas missas, ac publicas ab ob solos quorum populorum.

Prob: IV. Jam a primis Ecclesiæ seculis plures eodem tempore et in eadem Ecclesia fuerunt celebratæ missæ, quod probat ingens numerus sacerdotum; scribit enim Cornelius Papa Ep. ad Fabium apud Euf. l. 6. hist. c. 43. Hoc tempore Romæ 44 Presbyteri fuisse. et in Ecclesia Constantinop: 50. diaconos fuisse testatur Socr. c. 8. plures, c. de sacerdotes, Ecclesiæ quot numerus sacerdotum dare potuerunt fuisse, si non de omnibus missas dixisset; quod vero in singulis aliis missis quæ audiunt fideles quis credere?

Prob: V. Ex usu Ecclesiæ Græcæ, quæ sapissime offert sine populi quidem, et qui in eadem sit Leo allatis de Gen. l. 3. c. 15. ad eas vias Græcorum Ecclesias ubique derivari affirmat: non est sacerdotes ut plurimum multa interpretantur quæ fideliter tum privatim tum publice celebrando.

Prob: VI. Prae. Luchgiscurus, offerendo Deo verum ac perfectum sacrificium, quod reditur cultus Dei debitus, quo fidelibus gratia bona impetrantur, et propagantur, ac Summo honore afficitur sacerdotale ministerium: ai in sacrificio missae, tametsi nullo tangam ministerio S. percipiat, offertur ipse sacrificium hujus generis; colitur optimus Deus; cum ex hibeatur supremus dominus coelum creator Dominus ac operatur Deo Jesu quod et sequis Sti: fidelibus quoque ora bona impetrantur; cum sit quaedam realis et efficatissima oratio, quae prodest in ipsi, qui nesciunt idem in Ecclesiam fieri.

Hic aliquo, mixa nomenclatis Lynod Trid. Sess. 22. can. 8. merito anathemate animadvertit in eum, qui dixerint, missas in quibus solus sacerdos sibi ipsi quicat, ac ideirco abrogandas.

Solv: Object.

Objectio I. Exstat divinum praeceptum distribuendi Eucharistiam, cum sacrificium missae celebratur; de ista Sto: Luc. 22. hoc facite in mei.

Rid: an: Exstat omni praecepto distribuendi Eucharistiam, pro loco et tempore. Can: tempore et quotiescunque sacrificium offertur. N. an: duraverat, ipsi negatum est, ut in quotidianis distribuant Eucharistiam; sed ut distribuant omnes et quotiescunque sacrificant, tum aliud, quod praescriptum sit, quin velitis, sit ne dent sancta canibus, neque margaritas porcis. Certa: ideoque si paragunt rem divinam, ipsorum est distribuendi priori dispensatione Eucharistiae ac sacrificii absque ut prioris, aliaque, si dia, quae sibi fecit, sub praecepto caderent, quot cuique semel in anno a disumbentibus, et fidelibus Eucharistia accipienda.

Objectio II. Sp. 1. Cor: 11. Dominica cena apposita privata, asserit nempe eum, qui privatim manducat, non celebrare Dominicam cenam; quo illud sacrificium cepit, ubi nemo praesit sacerdote quicat.

Rid: aga. Nam ibi, ipsi sacrum duraverat de cena vulgari, ex qua ab initio Ecclia ad exemplum Dominicae fidelis simul adumbrant pauperes cum divitibus, ergo ideo agape dein quivum citatis nuncupabatur. cum autem divites Corinthii sorsim pauperibus alimentis sacrae epularentur, hinc ebrietum reprehendit Apostolus, dicitque, jam non ac Dominica cena manducare. id eidem mistati, qui praeter cena legalem et Eucharistiam alia vulgarem cum ipsis celebrant.

Objectio III. In Latinorum Liturgia habetur: ut quotquot ex hac altaris participabimus S. Ipsi et sanguine humectemur, ac certa ipsa verba genuant fidelium adhantium quicem: ergo.

Rid: n. m: Can sacerdos haec verba profert, quia multi sepe numero etsi non semper de altari participant,

Nonnulli quoque Sacerdotes hac alionugo fidelium nece offerebant et orant.

Objicies IV. Veteres ut Pauli de reb. Eccles. c. 12. humilitatem Mysterium mysticum et humilitatem illud Sacrificium missa dixerunt, in quo fideles adstantes a quicunque. Ergo

Resp: an: Mysterium et humilitatem quoad finem Sacramentum nempe nutritionem populi fidelis. Can: Sacrificium ad finem meritum sacrificij ex eo, quod Christus superexistum Deo Omnipotenti et populo fideli in Sacramentis ac Eucharistia, quibus indigent. R. an: unde quoad eis. Ergo Sacrificium offerendum efficacia perpetuae, quae in finem varium, ad quae fuit institutum applicatum.

Objicies V. Missa Sacrificium e publicum et quae. Ergo non e, ut multi illic fiant publicae.

Resp. Concil. Trid. l. c. c. 6. illae quae missae, in quibus solus Sacerdos Sacraliter quoad, quae quibus Ecclesia dabant, quantum quoad in ea possint Sacerdos quoad, praesertim vero quoad a publico mysticae Ecclesiae et pro se ipsum, et pro omnibus fidelibus, qui ad Ill. qq. pertinent, celebrantur.

Objicies VI. In ea aqui Sacrilegis, qui erat hujus quoad Eucharistiae plures ad eandem cenam quemadmodum, qo et illud a Deo abs, cum fideliam et quoadque institui.

Resp. Concil. Tum quia non est, ut Ecclesia et quoadque antiquitatis. In quia tota agens ut podestat ab uno multiplicari, sed autem integer sumitur tam a singulis, quia ab uno.

Omnia, quae in hac et hoc dicunt, confirmantur et illustrantur apostolica litera Benedicti XIV. die 19. Mai: 1742. datis ad Italos Episcopos, occasione novae doctrinae, quae in quibusdam Italiae Diaecesibus publicabatur, quae Sacerdotes celebrantes, hortantur monstrare Eucharistiam fidelibus quibusdam, qui petunt Sacrificij, cui adsunt, fieri participes.

Articulus III.

Pro quibus offeratur missae Sacrificium.

Verum hoc Sacrificium tu pro vivis, quia pro defunctis, ut definit Trid. Sess. 22. can. 3. et quia ex hoc ipso ordinatio Sacerdotum, et quia posit haec Ecclesia offerunt.

De Viventibus.

Inter viventes alij sunt fideles, alij infideles; haereticis fideles, sunt Sti, et Ecclie vivae membra, et peccatores Sti, sed tamen vinculo fidei adhuc Ecclesiae quodam; et quae Ecclesia habentes, et adhuc separati et excepticati: ita quibus

Imo. Missae Sacrificium hic offertur pro vivis, quibus hic justis, hic peccatoribus, quia tibi offerunt, detur pro con: missae, pro vivis petitionem. et certe cum hoc officium typicum propitiatorium pro delendis peccatis institutum sit, ut recte pro peccatis offeretur.

II. do. Ex eadem ratione licitum fuerit pro infidelibus, haereticis et ijs civibus, qui excommunicati et publice habiti sunt sacrificare nec tolerari oferre sacrificium, tum quia crucem sacrificium quod ille à Sede sortiatur ejus; tum quia illum pro regibus publicis oblatum legimus apud Tert. l. ad Scapulam c. 2. Sacrificare, inquit pro salute Imperatorum. At lege Ecclesiae pro illis tantum oferre prohibemur ij quia ab Ecclesia sunt separati, ergo, nisi fuerint ab publica ablati excommunicatione nefas est. C. à nobis. de cons. eccles. licet tamen privatim in missa vel in memento pro ejusmodi oferare, ut habet quia sententia.

III. Indirecte saltem potest offerri sacrificium missae pro infidelibus, haereticis et quia Ecclesia semper sacrificium obtulit pro tranquillitate publica, pro extirpatione haeresum quae preces, directe quidem tendunt ad bonum publicum Ecclesiae, sed indirecte ad conversione infidelium &c.

De defunctis.

Inter mortuos alij sunt sancti aeterna felicitate donati, alij aeternis supplicijs addicti; alij denique flamis purgatorij adhuc detinentur.

Imo. Sicut nec pro mortuis in impietate ac ad aeterna supplicia damnatis precare, aut sacrificium oferre licet; quia in inferno nulla est redemptio: ita nec pro piis Deo fruentibus orare aut sacrificare fas; illis enim a Deo ablata est, quin imo et pro eis orare, quorum gloria de bono orando gaudeat, ut ait S. Aug. l. 21. de civ. c. 24.

II do. Sacrificium missae nec dicitur pro ijs, qui tegunt igne purgatorij. Sunt quia Judas Machabaeus pro ijs, qui ex tolerata dormitione accesserant, jubet offerri sacrificium &c. Mach. 12. Scilicet ut à peccatis solvantur, ut dicunt ibidem quia ita habet tradatio SS. Tert. l. de coron. mil. c. 3. ait: oblatas pro defunctis annua die facimus. S. Ambr. ait: Sacrificium pro ea fratris sui detulit, ut liquet ex l. 1. de Tobia excessi: S. Aug. l. 9. conf. narrat, Monicam suam Monicam enixe rogasse, ut sui memoria ad altare fieret, cujus voti satisfactum est. Ecce S. Aug. affirmat, oblata se pro ea sacrificium petij nostri. tum quia in ordine Sanctorum proprium habetur memoria pro ijs dormientibus in Spe resurrectionis vita aeterna, ij dormientibus in Domino, sed tum quia in diptychis ut à tabulis sic dictis à Graecis, seu plicis, quibus inscripta erant nomina quae olim tempore sacrificij à Diaconis legebantur, post nomina Episcoporum, Regum et alia defunctorum, qui in gratiae discesserant, memorabantur, ut ex libro demonstrat Leo Allatius l. 2. de ofic. c. 14. tum quia Ecclesia Graeca Sylon. Jerol. c. 18. profitetur, potissimum ut fere invenantur Missae sacrificium pro exaltandis animis defunctorum, quod arcidiae ab Ecclesia pro defunctis offertur. unde recte dicunt Con. Trid. Sess. 25. in Decret. de purg. adeo in purgatorio detentos Ecclesia suffragijs, potissimum vero acceptabile altaris sacrificium juvari. vide pac. [illegible]

CAPUT IV.
de
Effectibus Sacrificij Missæ.

Sacrificium missæ pro peccatis satisfactionibus, et aliis necessitatibus offerri potest. Synod. Trid. Sess. 22. can. 3. et quia ex c. 2. eo deinde aliud præter remissionem peccatorum, pœnarum illi deleta fuerunt, non negandum, quin ex hac parte ad diversum genuinum, quale est hunc S. Sacrificium tam fit. et in ac. Sr. Trad. offerri Sacrificium pro hujusmodi terra et S. Eng. l. 22. de gr. c. 8. memini ablati Sacrifices ad pergendum domum a vexatae Daemonum.

Quæres I. An et Sacrificium missæ peccata mortalia quoque culpa remittantur.

Dicitur: Sed mediante dum peccata, quæ quoque ex plenitudine gratiæ detinebat, quibus quis excitatur et gratiam ad præcedentem Dei gratiam, cuius beneficio, peccatorum suorum venia obtinetur. Huic quippe collatae, ait Synod. Trid. Sess. c. 2. justificatio Deinde gratiam et donum pœnitentiæ peccatis criminibus et peccata mortalia dimittit. Dixi, quoad culpa; nam quoad pœnam temporalem virtute ejusdem Sacrificij mediante relaxantur, et certum est lapsum ad.

Verum Deinde Sacrificium missæ specialiter unum quoque ejus effectum quis obtineat, et ipsum in secundo intentio de eadem habitualis, quia Sacrificium pro eo offerri ante generalem.

Quæres II. An Sacrificium missæ efficiat hoc producat ex opere operato, ante Sacr.

Sed: Duobus modis potest aliquid efficere ex opere operato, scilicet si modus signi, ad certo institutus ad certum effectum mediate producendum, et si modus impetratio, qua alicui actio certe adscripta est.

Ex: Sacrificium missæ efficit hoc producit ex parte ejus quinque signi, et impetratio. Ipsa pars: Probat: efficacia missæ sacrificij tota oritur ac fluit ex oblatione ipsa sacra sacrificij, et ante a prohibitione omnibus: ac ex ipsa ex aquarum sacrificij: minus ita oblatio est, ait Synod. Trid. Sess. 22. c. 1. quæ nullo modo negantur ac mactatio offerentium inquinatur peccatis. Et forma et Sacrificium missæ determinatur per ea, quæ agit in et mactatio et in ipsa passione, ac deinde quin fuit in Sacrificio crucis: et ejus et ejusdem sacrificij ablatio rem ipsam ex Sacrificio oblatio et offerendo. Denique Sacrificium missæ non est publicum, ad plaxeum pœnæ implicat et ipsum ex opere operato, sæpe a secundo in ordine operatus: ex quo. Hinc habetur axioma: missa malis [illegible] tota valet, et manu valet missa bona.

IIda pars probat: quia vis major trium et habet sacrificio missæ quam Sacrificio crucis, ipsum quidem totam vim impetratoriam, ipsius

cavit, quatenus debet Deus placari, et impetrari potest, media salutis. Ex sacrificio ipsa in ad modum signi gerebatur, dum per ea Deo excelentis cultus oratio, quo interiore fidelis Deo movebat ad ad gratiam et donis participandis, ubique ineffabile gerebatur.

Dices sacrificium missae non annexa habet Dei promissionem, neque infallibilem effectum; nec enim ex alio, quam quod offertur, potest longior esse: ergo sed.

R: Ad 1. pr. an: promissio enim Dei his verbis continetur: hic est sanguis meus, qui pro vobis fundetur in remissionem peccatorum. Matth. 26. ad 2. arte ad 2. an: non ex parte effectus ex parte loci, qui gratiae ponit obicem. Ad 1. an: sacrificium enim, ut vires suas exerat, cessat esse id in ipso, pro quo offertur, diuices ac praesaraces animi, quae fides celebrantur, multa praestantur functionis et unitae effectu officia divina, sed vitio et culpa loci. Et specifice quidem temporalia spiritualia obtinentur, licet illaetitiis sit ordo sanctitatis, tum quia ad prodeunt ad salutem, tum quia Deus ea dicitur, et ex posteriore tempore illa gerat; tum quia ipsi, pro quibus offeruntur, indigni sunt, qui ea temporalia petunt, cessa dignissimi, qui severissime punientur.

Quaeres III. Utrum valor sacrificii missae sit infinitus an?

R: Ita haec quaestio in equivoco posita est, nutatur; unde ad ejus elucidationem valor sacrificii ab ejus effectu distingui debet; nam valor sacrificii habet modum dignitatis, quae habet tum ex parte principalis offerentis, tum ex parte rei oblatae. Ex ea autem indicat id, quod ex facto datur infinita illius dignitatis, praesertim valor sacrificii quoad v quoad substantiam et sufficientiam ex parte rei oblatae ac principalis offerentis; et quoad efficaciam seu meritum, quo nobis applicatur fructus sacrificii.

D: Valor sacrificii missae quoad substantiam infinitus finitus vero ex parte efficacia, seu effectus et modi, quo nobis applicatur, sua pars est certa, quia sacrificium missae est idem cum sacrificio crucis, ita offerens, ac idem sacerdos, ut log. Tid. Ps. 22. cap. 2. ita autem infinitus valoris quoad substantiam et sufficientiam, cum a persona infinita pretium infinitum ac proinde ad infinitum, totum quidem pionem sufficiens oblatum sacrificio. Ita pars similiter ligatur ex parte Ecclesiae quae plures missas ad dandam impetrandam celebrant possit, porro si valor sacrificii sacri infinitus quoad efficaciam, electa et modum applicandi meritum Dei, unus sufficeret semel oblatum missae sacrificium, quemadmodum ad expiandas nostra delicta sufficiens fuit unus crucis sacrificium. Si quis autem eadem quaestionavit, cur missae sacrificia sint vilia, cum ejusdem vis sacrificii crucis sit infinita, aliam profert rationem, quae mera Dei voluntatem,

cuiq vade ipsi alias raro fundita. imo id ita missae sacrificium respiceretur, ado, quia fructus ac laborem ac vigilantiam nostram hac raro Deo exhibere volunt, et non pro mensura nostra pietatis ac religionis majore et omnore sacrificii fructus caperemus. ita S. Thom. q. 79. a. 5. ad 7.

Dicces. Can. 24. dist. 5. de cons. Legitur: cum pro uno quilibet aliq missa detur, nihil minus, quia si pro uno quilibet solemnis oriretur, accipiuntur. Q. S. Sacrifij missae valore quoad effectum e minus.

Resp. an: nihil minus accipiuntur quoad meritum specialis C. abs: quantum ad utilitatem est, pro quo fit. N. an: ita S. Bonaven. in 4. d. 15. a. 2. q. 3. Haec fructus sacrificij missae dividitur, et quemadmodum dicuntur, pro uno pro plebe 3 pauperibus missa celebratur.

CAPUT V.

de Obligatione Sacerdotum Sacrificium Missae offerendi.

Certum est atq indubitatum, eum Sacerdotem, qui curae animarum incumbit, saepe celebrare teneri, idq tam praecepto est Trid. sess. 23. c. 14. ut sibi munere satisfaciat. Hidcaq; diebus ipsis diebus sacra facere obligantur sacerdotes, quibus parochiam commititur ipsi interesse, aut aliunde nostros v. magis alias pro suis subditis omisi, postulat.

De Episcopis praecedentibus dictum C. ult. de praebend. in 6. n. decere quemlibet transire sine missa alias rea alicui causa.

Quaeres 1. An m. sacerdotes liberi, quibus nulla cura animarum incumbit, missa celebrare teneantur?

Resp. affirmative: idq tum jure divino, tum ecclesiastico. imo quidem ad fructum divinum, ex presumptione Christi mandatum habemus. Luc. 22. hoc facite in mei. quibus verbis intelligere Con. Trid. sess. 22. c. 1. Christi Apostolis illiq eorum in sacerdotio successoribus, ut sacrificium offerent praecepit. denique ex hab. 5. sacerdotium sacerdotium ad officium est, offerre dona et sacrificia pro peccatis. Christi ad suos Ecclesiam, clarq habetur textq in Ecclesiastes de celebri: missa. Citi: Sunt, qui missarum celebrant solemnia vix quater in anno.... haec et similia subjacera superiori pertinent nihilominus.

Quotiens autem in anno celebrare teneantur sacerdotes, quibus nulla cura animarum incumbit, nullo lege divina, certum est. Concilium tamen Trid. sess. 23. c. 14. statuit, ut saltem diebus Dominicis, et festis solemnibus missa celebrandis vero laudari et quemadmodum negligunt sacerdotes, qui eo quo par est, religione et pietate sacra quotidie efficiunt.

Cæterum in Eccles. cathedralibus, collegiatis, et quæ totaliter gratiæ excepta sunt, ita Canonici sub nomine dominicalium una diei missam, idque ex ipsa Ecclesia vim legis habente, non ex fundatione.

Quæres II. Ubi missa sit celebranda?

Hic In domibus privatis mysteria innumera facta sunt, ut ipse ex c. 7. et 8. act. decima edisserunt Dissimilorum numero exhibita sunt in sui imperatoribus Ethnicis oratoria quæ alio nomine vocabantur Pronaeum, Lamp. Dei, Basilica, memoria, charisterium, libris ipse refert quinque libb. l. 8. hist. c. 3. ædes sacras instituebant solo aperto ac turpeo autem persecutione, quinto long. aeri, solitudo, navis habebant, carcer intra templo ac locus quem peragendo fuit restituit, ut. Eus. l. 1. c. 22. Hæc tamen ipse constantini M. Ecclesiæ data dedificarunt templorum celebrata, et oratoria recens structorum ipsorum sacerdotes Christianis ab, casinerarum spectaculis prohibuerunt tale con. lib. 16. c. 3. Et ex eo tempore non nisi in Ecclesiis et capellis sacris Benedictis sacratum est, ac S. Cyrillo Alex. l. qua anthropomor. c. 12. ac nunquam sub nomine ob maxima gravitatem, alibi in loco celebrare non licet, præterquam certis in casibus, in quibus ob justas legitimasque causas ex licentia episcopi in domibus privatis aut alibi in locis missa celebrata est, et celebrari nunquam potest ex Con: Mog. 1. can. 19.

Dicemus in Ecclesiis et capellis sacris Benedicti. Quamvis enim quæ ad sacrificium hoc obeundum quotidie exponuntur donum fieri possint sacratæ sunt, et specialem ritum adhibendum. cap. 2. dist. 1. de Consec. tum ob reverentiam tanto mysterio debitam, tum ad fidelium devotionem augendam.

Quæres III. An liceat celebrare in Ecclesia polluta?

Hic Gravissime prohibet jus licet sacrum sacrificium celebrare in Ecclesia polluta, quamvis reconciliata et purificata fuerint. Nunc si Ecclesia notorie polluitur, dum sacerdos celebrat, tenetur intermittere missam, nisi canone jam inchoato ex rub. miss. Rom.

Polluitur autem Ecclesia, ita ut indigeat reconciliatione, si quis intra eam sepultus, et excommunicatus, aut alienigenus aliqua baptismo abluitur. c. 7. de Consec. Eccl. et c. 12. 1. dist. 5. de Consec. Ecclesiarum. de haeretico nolim loquor, ubi haeretici publice cum catholicis vivunt ac tolerantur. c. 2. de haeret. in 6. dixi intra eam. nam si in cœmeterio cum tanta sit Ecclesia quidem consecratur, illud quidem polluitur, at non Ecclesia, quia minus non trahit ad se majus, nec accessorium principale. c. ut: de. Consec. Eccl. in 6. Idem quando quis non casu fortuito aut morbo insanabili sed criminose in ea occisus et vulneratus, aut ubi ex plaga in Ecclesia recepta subsequitur

multa sanguinis profusio, nisi mors ñ sequatur. c. 4. et ult. de spec. Eccl. Ergo, si ea talem poenitentiam sive graeca Ecclesia meretricium, ac quamcunque humani sanguinis effusionem voluntariam in Ecclesia factam, &c. Si igitur notione gaudet, ita ut nulla sit ejusmodi celari possit, cur his casibus aliquem in Ecclesia emittere, qui ea sanctum e sub officio divino, et s. Eucharistia alio transferenda, ait Rit. trig. de sacr. Mis. n. 8.

Caeterum in Ecclesia ñ consentit, quod haec fieri, quando fuerit supra Ecclesia fornicem, v. sub tecto, sive in camerio, ubi certe trig. in turri, vel in sacristia; quia haec ñ pertinent ad Ecclesiae usq. nec cultum divino destinantur.

De his advertendum, quod pollutae Ecclesiae polluantur limen, altaria, imo et cimeterium, si ei sit annexum; quia accessorium sequitur principalem. c. 42. de R. (fin. b.

Quaeres IV. An liceat missa dicere in Ecclesia excerata.

Respondeo. Ad prohibendum ipsa Ecclesia sacrificio. Ecclesia ante excoriatur, ita, quemcunque suam amittit, ita nulla ceremonia adhibenda, si parietes Ecclesiae sudent, pasce parte detrimentum aut corrumpant, si ex aere cuncta, aut pastor alta, per aquae aspersionem. c. 29. dist. 1. de gloss: Ecclesiae, variaeque partes in ea sacrificia desinant, ac reficiantur; quia tunc in per eam Christiana manera, ut numera Ecclesiae; modo tamen ea pars, quae ad ñ sit major; quia id quod magis trahit ad se, quod minus ñ nec excoriatur Ecclesia si lectum quintaeat corrumpat, quia ipsa vae e pertinent in parietibus, et exterioribus cruciis, ut sunt cruces fuit. quod excoriat Ecclesia vitro excaecant altaria.

Quaeres V. Quae hora missa celebranda sit.

Ex sacrum olim praeter fuisse modo una missa altera hora ex diversis antiquitatis monumentis quae patet. nam legimus praecipuorum semper missa celebrata fuisse ante ludem quotidie jejunii diebus hora pomeridiana celebrabatur: in quarta feria et sabbato et vigiliis paulo ante noctem. in quinquagesimam vigiliis autem Paschae et Pentecostes in ipsa nocte. ita quoque Cathedralium, aliorumque liturgicos, nisi post meridiem diebus quibus jejunii inveniebantur, colligimus ex Con. Carth. IV. can. 29. nunc ante solis matutini ortum, si nocte Paschae omnino aperiamque celebrari possit missae, et quia jure quidem tuta obligante hoc in loco juxta S. Thom. q. 82. a. 2. ñ debet ante auroram, nec post meridiem inchoari. nisi in casu necessitatis ut officiandi Eucharistia pro viatico. In aliis tamen locis ex consuetudine et sacra licentia in quam opus in hyeme una hora et omnibus ante aurora celebratur: imo religiosi ordines hoc privilegium sibi annexum in

dicant. Per Auroram autem intelligitur, ipsa lucis irradiatio, quae exactè tempore non ante, et finiretur cum communis, et ab ea duas horas, unde generaliter in sacris hoare licet duabus horis ante solis ortum, hic enim ad ipsum aurora finitur; ita tamen horis ante ortum solis missam licitè inchoant, qui privilegio gaudent, una hora ante aurora celebrandi.

Quaeres VI. pro quo applicari debeat fructus missae sacrificij, ante Lge.

Rs: Triplex vulgò à theologis distinguitur fructus sacrificij, generalis scilicet, qui ab omnium fidelium cum sacerdote offerentium; specialis seu ministerialis, qui è illis, pro quo specialiter offertur: et denique specialissimus, qui è utroque offerentis, et speciale fructus hic innitatur verbum quaeso, certus quippe à generali gemmae fidelium post hac peccata privatur, et solo intentione excludi; specialissimus verò soli offerenti applicari.

Pr: Nulla supposita obligatione licitum è fructus specialem sacrificij Missae applicare pro quorunque voluerit. ex triplici nude titulo ortri potest obligatio; ex justitia, gratitudine et fidelitate. ex justitia obligantur, et pro ij, quicunque à fundato beneficij seu stipendium fundatum, vel manuale hac intentione eorum accipiunt, proinde in omittendo ad restitutionem tenentur. quod tamen capellanus ex fundatione obligatus singulis diebus offerre sacrificium aliquoties à celebrando impeditus, impune nil restituit, quia si praesumitur hanc fuisse mentem fundatoris, cum nequidem stipendij ob eam causam stipendium minui soleat. si tamen idem capellanus ipsa authoritate imminuere mercedem missarum olim obligatam, nisi tenetur diminuere, et recurrendum ad episcopum, ut jubet Trid. sess. 22. cap. 7. Ad quos curam animarum habent, ex eod. con. sess. 23. de reform. cap. 1. praecepto divino mandatum è eis, quibus cura animarum commissa è, pro eorum suis sacrificium offerre, ac quidem ita pro populo, ut tenetur qui sci.

Ex obedientia. tenentur ij, quibus superior jurisdictionem habens mandat, ut pro aliquo, seu ne stale aliqua publica sacrificium offerant.

Ex fidelitate. denique obligantur ij, qui levis promiserunt pro altero missa dicere, promissae à eo accepta, nullo tamen pacto stipendio.

Quaeres VII. An hic triplex titulus gravem inducat obligationem?

Rs: Res certa videtur de titulo restitutionis, et obedientiae,

quia è de re gravi, et magni momenti. ad mihi sufficiunt
ipsio de titulo fidelitatis; nam promissio liberalis non de re
gravi non affert obligationem gravem sub peccato. si quis tamen stipendium offerret, facendo vero, illud accipere contra rituale
mingo sodalium offerendi obligationem in se suspiceret, sub mortali
ad id obligaturus. Jam quid contra, si stipendium accepisse tuli,
quia nequivit facere offerendi stipendium facti, quem ex alacritate
spiritus speraret, et exspectat, ut sit probatum et fidelem juvare.

Quaeres VIII. An liceat stipendium pro celebratione missae
accipere?

Ri: licet stipendium justum pro celebratione missae accipere,
non quidem ut pretium operis, quod est grande beneficium,
sed in sustentationem operantis ex merito eleemosynae; tum aequum
est, ut qui in ministerio altaris occupatur, a laico sustentetur.
digna enim operario mercede sua luc. 10. tum apostolus
docuit 1. Cor. 9. quis militat suis stipendiis unquam?
quis pascit gregem, et de lacte gregis non manducat? dicitne
hoc secundum legem? Nonne in lege Moysi non alligabitis bovi trituranti? si nos
vobis spiritualia seminavimus, magnum est, si nos carnalia
vestra metamus? nescitis, quoniam qui in sacrario operantur,
quae de sacrario sunt, edunt, et qui altari deservient, cum
altari participant? Et hoc verum est, sive sacerdos sit
dives sive pauper; aequum sacerdoti ministerium agenti ex justitia eleemosynam de altari deferatur, ac ipse accedere ad quaestum
de sustentatione habeat; quod sacerdotalia usu in primitiva
ecclesia colligitur ex Act. Ap. ubi varius argumentatur, et
pontifices a Corinthiis victum accipere, licet aliunde modicis sustentandi non careret.

Dixi: stipendium justum. Scilicet, quod lege vel consuetudine approbatum est; nam licet stipendium illud non sit vera pretium,
servat tamen proportionem pretii, quatenus in eo deserendo a regula justitiae. quare, qui amplius exigit, et accipit, tenetur restituere; cum ille excessus non sit debitus, nec ipsorum ac liberaliter
dari censetur. hinc si quis amplius ultro offerat ex ignorantia
justi stipendii, monendus est, si vero sciverit, excessum liberaliter donare censetur.

Caeterum, cum debatur stipendium justum, id celebratur missae
in tali loco, et tempore; hoc ita ex justitia servanda est.
nam si quis det stipendium, non vult tradere dominium illi,
nisi sub hac conditione, et alter accipiens hoc ipso se obligat
ad id, quod petitur. hinc peccat graviter sacerdos, si non intra duos menses differat celebrare sacrum, pro quo stipendium
accepit, cum interea magno spirituali fructu ejusdem privetur,

quorum debitor est, et illegaliter et licite sacerdotibus hos stipendia accipere, ut non possit pro eis satisfacere nisi post tempus diuturnum: id quantum manifestum sit eadem ex parte in id illegitimat.

Denique cum sordida nonnullorum sacerdotum avaritia ex nimia circa missarum stipendia abusu introduxerit, varisque ad eos eliminandos à S. Pontifice manarunt decreta. Igitur

I mo. Alexander VII. hanc damnavit praeem: nolit sacerdos cum missae celebrandae traduntur, pro alimoni satisfacere, celebrare illi minore stipendio, aliqua parte stipendij sibi retenta. tum quia hoc substituto parte illa retineret, illud quippe stipendium datum cum onere celebrandi missam, celebranti id totum debetur. tum quia sapit turpe lucrum.

II do. Idem Alex. VII. aliam praem ejecit: non esse gravis pro pluribus sacrificijs stipendia accipere, et sufficit non esse nam qui dant stipendia, intendunt hoc pro se fieri, et speciale sibi applicari sacrificia. et licet unus missae unter sit multos secundum rem, quia quinet, nemque stu, si tamen limitatis quoad applicationem, ut sup: cap. diximus. Innocentius Congreg. sub Urbano VIII. gravior prohibet, ne ut, qui stipendia, plura justo minora pro pluribus missis accepit, sine authoritate Episcopi illa ad justum pretium redigat, et ipsa pauperibus eleemosynam hoc ipso, quod accepit stipendia minora, conscientiae suae habere, et reliquum donare, licitum prohibet. se tenedem sacra dicturum.

III tio. Idem Alex. VII. hanc aliam praem jecerpsit: duplicatio stipendium potest sacerdos pro eadem missa iterum accipere, applicando partem missae specialem mani fructum ipsi celebranti correspondentem. Ita quia hoc repugnat praxi Ecclesiae, sensui intentioni fidelium: in quid fructus specialis illa sacerdoti a Deo, et alteri quicari negatur.

IV to. S. Cong. sub. Urb. VIII. a. 1626. declaravit: Sacerdotibus quibus dicitur tenentur missas celebrare, tam beneficij, capellanis, salarij, si eleemosynas in quo alijs missas celebrandi suscepterint, non posse eadem missa uti, quia satisfacere quia aliàs accipiendo duplicatum stipendium pro una et eadem missa gra superius dicta; fructus quippe beneficij habet eadem stipendij.

Quaestio IV. An liceat anticipatè dicere missam pro eo, qui sibi prius offerat stipendium.

R: Negatè. quia non potest sacerdotis sacrificij fructum eluti spendere, alteri, cum velneri, posea applicare: haec praxis, quae in Hispania vigebat, merito prohibita est à S. Cong: Card. sub Paulo V. tanqua plurimis noxis periculosa, fidelium scandalis onerosa, ac à veteri Ecclesiae more minimè abhorrens.

CAPUT VI

de Obligaõe fidelium assistendi Missæ sacrificio.

Inevitabili Sacerdotis obligationi sacrificium missæ offerendi altera correspondet obligaõ fidelium eidem assistendi: itaq;

Quæres 1. an sit obligaõ aliqua assistendi Missæ sacrificio.

Resp: Ex fidelis cadit usu habentes tenentur sub mortali aliquando assistere sacrificio missæ, ejusq; præsentiam sua ac rebus cooperari: ipsum enim inter nostri: quia distante ipsamet nata sacrificium Deo gratissimum e tanquam supremum sacrificium Deus, in gratiarum actionem pro accepto beneficio et pro nobis, quibus quotidie indigemus, impetrando: sed alibi n e in religiosa Christiana sacrificium sine dicti assistere missam. Sum mere divino, quod enim sua suggerit tum Deo debitum obsequium, hoc jubet et jure divinum imperat. Deinde sacrificium missæ, a Christo prædicum ubique instituti e, qo voluit m, ut ac eidem assistendo cooperarentur. Tum jure Ecclesiæ, quod insuper tempus determinavit: nemo enim n ab infantia didicit hæc præcepta Ecclesiæ: sacrificium missæ singulis diebus dominicis et festis audito.

Præcipit autem Con. Cathariensis can 4. specialiq; quinque festivitatibus missas diebus festivis totas audire, graviter illos peccat, qui bulpabiliter notabilem missæ partem omittit, eq qui labet tempore operandi, quinis, quæ sunt parte maxime notabiles, quarum illa ad assum, hæc vero ad integritatem sacrificii pertinent, v qui abest p. 3tia missæ parte; nam præcipitur quidem missæ n solum quod sacrificium, sed quoad ceta liturgiam, preces selectas, actiones et ceremonias sacras, quæ in ea fiunt. Locus vegiale duxerat omittit peccatum, qui ex tyrannia Missæ parte negligit, eq qui nisi ab initio Christi, aut in Evangelij missæ interesse neglexit.

Verum tota missa ejusdem sacerdotis audienda est, ut habet Concilij et plaxiol Ecclesiæ. unde n satisfacit, qui partes v simul v successive a diversis celebrantibus audit, n ille, qui simul illas audit; Innocentius XI. quippe hanc ipsam damnavit, satisfacit præcepto Ecclesiæ de audiendo sacro, qui duas ejus partes, imo quatuor simul a diversis celebrantibus audit, nec ille, qui successive, quia partes duas partium missarum n faciunt unam missam integram, cum ab illa mente n ordinentur, sed disjunctæ manent.

Denique qui integra missa interesse impedit, sit, à parte totius audienda in excusatus, cum ex parte missa praecepta sint, ergo id solum interesse qui valet. Et reliqua parti missae ad id teneatur, praecipue cum illa pars sit pars potior, et quinta essentia totius.

Quaest. II. Utrum omnes illi fideles ipsum rem habentes, licet sint gravis peccatis inquinati personae et debant illis praecepti, teneantur missae interesse?

Resp. Affir. nisi sint excommunicati quod intendit vinculo ligati; quia praecipue pro peccatis nostris et pro defunctis, a Deo petitur, ad illos recipiendum, ut de Deo propitio sibi redant. Deinde quia olim a Sancto missae remissa pagatores erant, qui peritiae publica gravia peccaverant; et in Ecclesiam non quidem ingrediebantur disciplina, in ex notabile, quae ipsi illi poenitentes, tamen quae rerum hic ad missa legitime audiendam. Non negamus tamen, cum iniquae teneri accedere ad missae sacrificium, qui de peccatis doleat, ante sacrum donum praesentia sincere a Deo petat, ut Trid. synod. Sess. XIII. tit. de his quae spectant ad Eucharist. Dixi: nisi sint excommunicati vinculo ligati; nam excommunicati, tolerati, et portati sunt fideles quae. Et licet ex gloriosi Martini V. fideles illos vitare, et Ecclesiam, ea tamen nullatenus fuerit hujusmodi excommunicati, ne ipsi ecclesiastici sacrificio assistit.

Quaest. III. An sit gravis obligatio audiendi missam parochialem, sed sua parochiae?

Resp. Affir. monent Episcopi populum. ait Trid. Sess. 22. in decret. de reform. ut frequenter ad suas parochias sacra diebus Dominicis et majoribus festis accedant. Hinc diversis in concilijs, ut Bracar. can. 8. i. Turonens. can. 14. Agathens. can. 21. sacra sacra, quae fideles ad audiendam missam parochialem tenetur, ut ab ea nemo discedere, nisi legitima interveniat excusatio causa, excommunicandi, et publicae parochiae quantum satisfiant. Licet autem gravis haec quaestio sit. Vid. arg. de sacr. Miss. n. 9. et de prudentia sacerdotum in hac diocesi inferatur, scilicet quaecumque pater familias salva gravia in parochia missa ex rationabili causa facta confessione delegit; quae tamen ita etiam praeter quorumque gravissimam exemplo Apostoli Hebr. 10. v. 25. toto Deo fervore frequentent.

Quaest. IV. Quaenam requiruntur, ut omnis praecepto de audiendo sacro satisfiat?

Resp. Tres. Primo intentio audiendi missam tanquam actionem sacram, qua Deo supremo cultus exhibetur, et quae est ipsum missae officium interior offerendi, et sacrificium, et cum Deo ibidem colloquium. Nam ipsa intentio audiendi missam existimanda ex parte audientis ad actum religionis, qui praecipitur, dum fideles missae assistere jubentur; nisi qui ex mera curiositate sacro interesse, actu religionis non exercet, et praecepto non satisfaciunt.

Secundo gravis. Hanc enim requirit ut omnis audiens ad hoc intercurrit locum adire, in quo missa celebratur. Sufficit tamen si in ea loci quibusdam colligere possit, qui ascelebrante agatur, spectata loci ratione, et omnibus quae dicuntur pars ejus mysteriis, quae dicuntur praecepto. ad tam Deum praecepto

impleat aliquis sacerdos, ex quorum templi loco, pro quo
posset sacerdos vicariatus alio per pace, ipsum generatim, priori
sete gravitas, ostendit. Si quidem accessit, sit non recte, quam
nisi p. ecclesiam celebrare ipse vegeat fuit, nec audiatur.

III. Moralis, et pia praebitia, ita ut quis in solum quae
rest, sed in animo sine intentio sit in ieg. immaculatus qui
ceo meditaem, et obtaedum, durissimo quia, praecipue audito
onise religiosa, quare finitur fiat. d.c. n. quisque dum
fuit in gravitate domus, ni prius, qui interfuit, decenter
quisque quam habitu declaratum, et quia in sac. domo
Nostro affectu, n solum quae adee. et. Clerg. gall. an. 1700.
hanc praeceptum prohibit: Ecclesia praecepto audiendi missam
sit fit, p. reverentia exhibendi animo licet voluntarie in
aliena, imo in prava intuitu exercere. hinc qui si inopatte
mis in partem, gaudiatur, libris profanis legit, dormit, et
alias ego fitis gaudiat, aut voluntarie ad alia diffrahitur, pra
cepto non implet. idem dicendum de eo, qui gaudiatur; nam parat
attentione ad divina mysteria, quae repraesentatur cum ea,
quae habere debet ad meditandum, ad narrandum peccata
Ecca. eidem praecepto satisfaciunt, qui quomodocumque ministrant
sacro, et se occupantur quaerendi e sacristia necessaria vasa, thuris
quia haec ordinantur hac missam, et simul in loco, qui quidem
Ecclesiae, imo n consentiunt tolerandae illos qui occupantur qual
landis organis, sollicitudinis quae, haec ordinantur ad ceremoniam
officij, nec dollant laetitiam ad ea, quae in
ara geruntur.

Quaere V. Fugiam excusent ab obligatione audiendi missam
Dic I. Impotentia n solum physica, sed moralis, quae
sicut nisi audire nequit sine gravi damno, scandalo, n gravi
culo, et quae judicabit prudens, gravis. unde excusantur
qui custodiunt castra, urbem, domum, quaemque infirmi, quibus
gravis est foras egredire, qui tetanus, et privilegio gaudent
audiendi missam in oratorio domus suae, ac ad denuntiat, quia
hinc mortem sit poenitentiam non habent. II. christus peccatum
ut si infirmus egeat praebitia alterius. nam ut dicit S. Bern.
l. de praecep. et dispens. quod in christiana introducta est, ut
obliga enim eglem christus dispensio.

Religiosi, quae ad praeceptum de audiendo sacro spectant, colligi
possunt ex Ri: lect.

CAPUT VII.

Dispositionibus de ac ceremonijs missae lectij.

Dispositiones eaedem, quae parte I. c. 10. q. 2. et 3. ad suppe
nendum Eucharistia mensae dominicae, ad digne celebrandi exigunt
hinc sequentes addendum ex Rubrij Missi: Sum sacerdotis nulli
existente rationabili causa non licet celebrare ante peractam horam
matutinam. obligatorem vero hanc gravem ex eo, sacra donat qui

Deinde ad ceremonias sacri seu missæ abeunt, in duas generatim classes illæ distribuuntur, in ea quippe, quæ præcedunt, et quibus missam. Priorum autem de illis distincte articulis agemus, deinde in septem genera referemus; quarta tamen plura, et sub eadem rubrica peripiuntur, quales sunt, quæ tabula appellatur à tempore, ut feriales, matutinæ, diurnæ; vel à ritu, ut latinæ, græcæ, Illyricæ, et ab Authore ut Jacobi, Basilii, Chrisostomi, et ab officio, ut de tempore, pro sanctis, votivæ: et locum, à celebranda sacra, publica solemnis, et privata, quæ ultima ea dicitur, in qua solo Sacerdote Scriptur quidem, et quæ vel apud unus absque publico populo, nonnullis tegmentis, vel absque sacrorum ministris clericorum comitatu, quæque à eo non celebratur solitaria, et peculiaris, licet magnam partem legendo missa privata sit, cum quo tamen sit tunc et publicum sacrum, à publico et solemni ministro operatur, et pro eis fidelibus celebretur.

Legimus præterea missam catechumenorum, quæ erat liturgiæ nostræ pars complectens Psalmos et Evangelium, quibus recitatis catechumenis dimittebatur clamante Diacono, si quis catechumenus remansit, exeat. Missa fidelium, quæ catechumenis dimissis completur reliqua sacra actione, cui solo fidelibus adeo sacra erat, quam aliqui dicunt missa sersarum, et Missam Consecratorum; in qua nulla fit sacra, sed solemnis quidem Hostia, sed generatim sumitur à Sacerdote sine Sanguine, ut fit apud latinos feria 6. parasceves, et quod græci in quadragesima, de huius missæ antiquitate legi possit Concil. XIV. an. ser: sola Sancta; missa sicca, quæ ab missa siccata; vel qua sacerdos in gerat, nec quiescit, hanc prohibuit Synod: VI. c. 2. de cotidi: miss. et missa trifariata et trifariatam, quæ ita sunt appellata quasi multiplice habentes sacrum, in quibus interdum quinque sacerdotes, non pro uno sacrificio diversa plura recipierent, plures missas diversis generis, ut de sanctis, et pro mortuis, ac votiva tunc celebrabant usque ad offertorium, aliam quoque aliam; deinde ex ordine tot sacrificia recitabant, quot missas inceperant, ac tunc recitabant canonem, et ita gratiæ et quinque gratiarum totidem in fine addebant collectas, quot eorum pro offerant orarent. Ineunt autem huius generis missa, sanguinolentas, sceleratas, et prava turpissimi libri cupiditate introductas damnant ac reprobant auctores.

Articulus I.

De ceremoniis, quæ missa præcedunt.

Ceremoniæ quibus præcedentes, quæ de vestitu sacerdotis, quæ eam loco ubi celebrat, quæ ad sacra, quibus utitur, respiciunt, quæ ea præcedunt ad sacrificium.

De vestibus sacris.

Sed cum ecclesiæ sacrificium obtulit, vulgarique tunicam assumpsisse vestibus sacris admittunt. Primi quoque Ecclesiæ pastores, cum in locis subterraneis plerumque matutinis sacra facerent,

alia vestimenta, adhibuisse, quæ ipsi, quibus cæteri pro usu indigebantur, Linea hæc fidei exuunt, postquam vera pietate omnibus Ecclesiæ spiritum, ordinari ex parte Ecclesiæ disciplinæ et cultus, exterior ceremoniarum apparatu ornari, quare usu ac habitu Ecclesiæ specialiter vestiri, in sacris officiis ministrare assignatae fuerunt, tum ad summi majestate commendatum, quod mentes fidelium pie excitandas, religione divina ait. S. Hier. in c. 44. Ezech. alterum habitum habet in divina ministerio, alterum in usu vitaque quæ. vid. dict. tr. l. c. 10. a. i. g. 8.

Lex numerantur hujusmodi vestes sacerdotis, cum ad sacrificium officiendum geruntur; nimirum amictus, alba, cingulum, manipulus, stola, et planeta.

Amictus seu humerale, cujus usus saeculo VIII. vo indicatur, et Claudius de Vert. adhiberi cœpit, ut collum unius cingulum, ne gravatur pannus, sed attendunt partis superiores, quæ usumat Bon: XIV. de Sacr. Miss. n. 54. quod dicitur non ideam tectum, quia lineum vel debet vel oriundi hujus, et velum ad velandum dia baliceas tentacos, quia illum quia Gaisiorg in ordinaca. Sudicum dicit: accipe amictum, per quem designatur caligo veris, et quia tabulum, quod habendo a mitra indueris erat: impone Domine capiti meo galeam salutis ut ex quegnander. Catalicis mentis.

Alba vestis e lenuntica species a candore sui hunc nomen egit, nominat Con: Carth. IV. celebr: an. 398. c. 44. albam stolam vice, quam Leg. ex habitu et docent. Trad. pot. III. de mysm. mysi: c. 21.

Cingulum, qui lumbare, cinge mentio fit apud Gran. Decan. in Vita S. Greg. et, ut ait Walkir. p. 1. 2. c. 30. ad habiendum quo sacerdos albam stringit, ne distrahat et gressu impediat, ut ait Alcuin. l. de div. off. mystice autem dicit alba, quia mit innocent. III. l. c. c. 52. = cuta lumbos zona praecinge, ut castitas sacerdotis multis incentivorum stimulis dissolvatur.

Manipulus, apud veteres mappula, manutergium dicebatur, quo sacri ministri sagum ter tergebant manus, et interdum abluebant lachrymarum, hoc de arbitrio legunt in Chartis Bern. Ipse cibus Ruph. et hinc in Legend. mappulis militia sagum exterge. Rigat quippe colorem ac fletum, qui in hac vita sustinendo, et manipulo quasi detergendo.

Stola non historialiter a veteribus de quovis indumento; a latinis vero pro ipsa ambitu magis ad imos pedes demissa, ac non illud traxit ex graeca fabula ad ejus vestis ora ortum ducta, quia stola dictus. Stola usq antiquissimi in Ecclesia cujus documenta mille e trecentis annis ascendunt: ind. Bonel: XIII. l. c. n. 45. et Leg. Stola e metaphora sacerdotalis dignitatis ornamentum, signum potestatis; unde Rom: Pontifex semper et ubique gestat stolam. Quia sit mystica stola Christi, declarat Card. Carm: pond. l. n. 60. stola

Sicut et illi fecerunt, quia non erat nisi ut obedientiam
ad omni factum exhibendi sunt, nolle ut inobedientiam
primi parentis decimus, ubi non decimus sola sit mansuetudo,
a Deo petit solam mortificatio, quam in Dei pro servitio
amisit.

Canonica. Sic dicta quia omni ecclesiastici ornatus, et
quo totum hominem ad cultum magis ad sacra ministeria, et relig.
parata esse circumdare, capsula appellatur: hujus ornamenti
sacerdotis jam in an. 1566. et an. 1567. Cathol. C. 27.
fit mentio. Ignitus Christus ardentem; nam cum Episcopus
secundum gradum deficit, ait: Esse sacerdotali characterem Sig-
nante le merito esse possimus. In oratione quoque, quam Mater
dos recitat ad planetam, ingrim Domine esse dicit, et jugum Tuum
cujus suavitas et charitas significatur. vide Rom. XIX. n. 61.

Quare. An hodie nostrum more mungua liceat sacrum
missae altare sine velis facere?

Ritus mungua licere, non obstante quia Ecclesiae nostra de
prisci hodie praxis et Ecclesiae. quidem tamen abstinent
Dd. in nostra celebrari posse abque manipulo, aut amulo,
vel ubi pro stola manipulo. Mihi tum a quoque licere velis
ad sacrificium ubi, nisi prius ab Episcopo et ab alio habente facul-
tatem benedicta fuerint; ex eadem Ecclesiae quietus. Benedictiones
autem amittunt, et ejusmodi ad sacrificium missae vestes redantur
et laceratione, autem in mentalem, quae pristina tram tollit,
sig. si manica albae disnatur, licet mox iterum quaerenda. Si cingulum
ita pollet rumpatur, ut nulla pars ad cingendum sufficiat, et aude
unde quam facta et totalis partium dirupta, nisi et quae mutantur,
benedictione hac non perdunt. vel si praeque figura vestis detinatur,
ad eam reficiendam adhibentur, partem aliqua non benedicta, eam
nisi benedicta manet, nisi tamen illi accessio fiat, ut prisci pro ante
nova egressi.

Caetum aranier peccare quaeritur an, qui alienos usque
quamdiu benedictione retinent, in usu profanorum habeat? c. 25.
et 42. dist. 1. de consec.

De templo et altari

Templum loco divino cultui specialiter operatur; quatenus aut
et tres erigunturque templa, unum in urbe dicitur nova, unde
ad sacrificium Deo offerendum, et deinde speciales templa. ad ora-
randum, et recitandum oratoria. Sic ad reliquias Martyrum hono-
rificè gerendas, et adhibentur Basilicae. Sic ad populum verbo
Dei et sermone pascendum, et dicuntur Ecclesiae. aliqua, quae
huc pertinent, jam supra sed explicavimus.

Altare. ad sacrificium ordinari res est apud eos exploratissima
ac sacrificium super altaria offerri debere, antiquissima et tradita
Ecclesiae. apud S. Jon. Ep. ad Ephes. et Tert. l. ad uxor. c. 7. et lignea
aut lapidea olim, et non ex argento, aurique gemmis distincta erant.

Hujusce statutum fuit Silvestri I. tempore, ut altaria fierent ex lapide, atque ut si ex integro lapide non fiant, saltem ut ex medio donatum lapis sacrificandis destinatus tam amplus ut hostiam et majore parte calicis capiat, qui lapis integrum altare gestarum et portabile.

Altaria autem tam solida, quam portabilia ab episcopo consecrari debent ex Con. Bracar. II. can. 19. in qua speciale notitia sanctorum reliquias quirimant Con. Gen. VII. cap. 7. et Con. Afric. an. 424. can. 5. unde et sigillum, vide Gradenigum, seu tumulum reliquias sit violatum, de novo consecrari altare. Ciacon. de Eccl. praeterea altare portatile tria habet, quae omnium multa pars quigen lapidis, calice et hostiam capere possit; altare ut fiunt in bellum, tum et praeterea notabile tu et amovetur a loco sive basi. c. 1. ab 13. cor.

Moratores nos admirat, quo tanto ceremoniarum apparatu apud nos templa dedicantur, et consecrantur altaria, et memineriut, quia magnifica pompa tabernacula et altare dedicatum fuerit in veteri lege. Rom. 7. quae quidem consecrata, tam tabernaculum et altarum figura quae dicitur ab Benedicto XIV. Lest. de Sacrif. Missae. N. 8. unde sacrum illum titulum veteri testamento nomen Proseuchae, Proseuchae vocabulum et existimat idem S. Bonav. l. c. quem locum utraque Ecclia, occ. et or. amplexata est.

Ecclia autem magalis ideo operatur, ut sanctificat illa a praeludatur, quia Ecclia fuit in certo tempore figura Sinagogae, ut docet S. Thomas Aquin. Bonav. l. c. n. 9.

De sacris vasibus.

Calicem et Patenam ad licitam sacrificii missae celebrandam nervo regimini nervo tali, cum dubitat, primis Ecclia temporibus fiebant ex quaeliet materia, ligno, panno, vitro, prout vasa communia, ut ipsi ex demonstrat Plane. XIV. n. 26. sat. et deinceps pro sacrificio usus in ventilum intra amaleg. Rom. ubi. hodie tamen, prohibitum can. 45. ~~5.~~ d. 1. i. de Ceremoniis ne in vasis ligneis, vitreis, ~~ter~~ corneis, sacrum ageretur. Erat ergo antea, aut saltem argentea intus deaurata, sinat. Ecl. argent. n. 12. quemadmodum S. Pontifex Con. Tribur: refertur: quoniam sacerdotes antea ligneis calicibus utebantur, prime altra ligneis sacerdotes antea calicibus utebantur.

Consecrari debent calices et patenae ab episcopo, vel alio habente cultum habente, quae in ea legitima quae tempore praesens Abbatis regularis refertur, quod si patena operiatur, operacem amittit, dicendum de Cuppa calicis, tabernaculum ipse dederit, rursus inaugurari et consecrari debent.

Sunt et alia vasa ejusdem divina de Sinaxi, ut sunt Sacra navicula, seu cibaria, et turnula ostensorii destinata ad ut Eucharistiam asservandam aut exponendam, quae licet consecrata sint

benedicuntur tamen, et ab Episcopo, et ab alio facultate habente.
Prædicta vasa sacra tangere non licet laicis aut feminis, non religiosis, sed bello ministris sacris absque privilegio speciali, ut notat Schlaff ne sifas. Can. Pt. dist. 1. de cons. imo et ut ait Ginesius qui e sanguine Christi, nisi ab eis maxime peccato prædicti sacerdotum et Diaconum non tamen absque stola et superpelliceo ea præstringere.

De linteaminibus.

Linteamina vocamus generalia, pallam, et purificatorium quia specialia quædam modo sacra sunt, corporale extimo tribuitur ac calice, nec lericio, nec auro, nec tradito indecentis sufficiunt ad comode ministrandum calicem et hostiam. C. 46. dist. 1. ex concilio Bracar. quod Dominus in Synodo linea munda sepultus fuit. Nec debet velo calicis superimponitur, ne quid forte cadat in eum decidat. olim unica tantum fuit generalis, quod super calicem replicabatur, nunc vero ad majorem commoditatem à generali distinguitur. debet esse linea, sacra tua quia partes calicem tangit. Purificatorium quoque adhibetur ipse est, quo extergatur interior cuppa calicis, quod græci faciunt spongia adhibita teste Goar in Ritual: ex lino vel tenui cerata efficiatur. Purificatorii usus haud antiquus est.
Singula hæc ab Episcopo vel alio, cui a Pontifice ea facultas, post benedictionem benedici debent, quam semel mittunt, ubi non bene et indecore scissa sunt et lacera, aut etiam perdunt formam.
In hisce autem notandum indecentia et immunditiæ gravem peccatum; nimirum enim videtur abhorrendum in sacris abuti, quæ dedicata sunt in profanis. C. ult. de cons. Eccl.
Reponitur præterea Bursa, in qua generale ex antiqua consuetudine reconditur. Velo quoque calicem in antemissa parte post quadam cooperiendum ad Patrum S. R. Concil. 1. Mart. 1664. pro Bursa autem et velo nulla extat benedictio, quia primum nemia in eis certo calicum.

De reliquis ad sacrificium requisitis.

Crux in medio altaris collocanda est, nimirum, quæ gerat imaginem crucifixi, quæ in illum prius sit, sed semper, et a quolibet alio quoque depicta; cujus aspectu excitetur devotio ad magnum. quo dictum in altari sub cruce sitque quoque, ut ait Pontifan. 567. Rat. can. 3. et sic fert Ecclesiæ ordinem quatuor in ante hujus concilii, quæ celebrandum, unde usu cruce in altari ex traditione Apost. de ipsius dist. Bened. 1. 19. et quidem ponenda est crux in altari, quamvis ubi sic ex positum S. Sacramentum, prout decravit S. C. Rit. die 14. Maii 1707. quia sic in sacro profano oculi fidelium abstrahuntur, non vero oculis propius, ut ait Cæl. Bon. l. 6. Extra nostrum ac non ponatur alia crux, quando adest in altari magna statua crucifixi declaravit eadem S. Rit. 16. Jun. 1663.
Necessarium quoque est Ciborium, et quidam duplex ad majorem decentiam ex certis candelis, cum pavo vel alto.

Sed neque lampas, nec cereus lucifuit; et ut candela ex lecto ardeat in tempore quo Ecclesiae caeremoniarum lampas, nec unquam sine luminari extra nostrum altare de proferetur Eucharistia.

Circa de cereis haud dubie Ignis ac principio sed in ordine: 1. c. 10. adeuntes hic dumtaxat Secret. Tud. Lib. 22. de Ordin. prohibetur candelarum centum numero cum, qui magis a Superstitione cultu quam a vera religione recedunt.

Denique ordo Missalis memoria omnium labitur, et dicit in altione tam Dura de ex genere periculo eramus, et omittendo aliquid, praesertim nil canone.

Articulus II.

De ceremonijs, quae Missam comitantur

Ad sto accedendum, quod in sacrificio praecipuum est, ritus Ecclesiae operandi Eucharistiae Matth. 26. fab. Christus autem et Apostoli ut Christi quidam Sanctuarii ministrorum quemadmodum qui Ministerio cum Clemmorum apparatu fuerunt servati, exercuerunt enim tamquam actionis operandis et Dei oratio, Hymnorum cedebantur preces brevis et suavis humanae, prout tempus opportunitatis, prout ordinem et alia. Sed Christi Dato autem pace liturgiae ritum Ecclesiae secundum hunc, ut sacrificium uno et eodem modo peragatur, sed ritum quarundam Ecclesiarum ritibus, quae ipsas Ecclesiae ceremonias ex more antiquo retinuerunt, aliae neglectu temporum intermissas de novo sibi vindicarunt; hinc ita Graecorum inter et Latinos in liturgia varietas. Quantumvis tamen differant inter se ritus illi, in eo certe conveniunt Ecclesiae, ut quem sacrificio esse et per a majoribus praeceptum, fideliter et religiose servent.

Ceremoniae, quae in missa adhibentur, aliae efficiunt in actione sacerdotis, aliae in precibus ad populum recitandis, ipsa elevatio nanimum, cuius exemplum habemus Exod. 17. ubi Moyses elevatis manibus orans victoriam impetravit. Ergo elevatio brachiorum, quae sic familiaris fuit Matth. 14. et Marci 6. et 7. sic etiam hodie observanda in oratione, quae sacerdos elevat corde Deo id, quod offertur. Ut etenim sacrificium, quae antiquissima et omnium gracorum ut ait Clar. Bon. C. 2. rem liturg. c. 12. in Ecclesia autem Latina, ut nisi etiam Berengarii cognitum et elevari solitum, ut demonstrat Bened. XIV. de sac. Missae lib. 1. n. 3. 70. Ergo funtio sacerdotis, quae actio panis extra mensam, ac exemplum habet in gente Christiana. Nec ipse Ero osculatur altare, quae salutatio genuflexionis osculatur ante decentes altare, ut eo osculo manifestatur, se adhaerere, cui Deus mandare cupiebat, quorum reliquiae ibi servantur, ut nostri Christi sunt sancti, quorum reliquiae ibi servantur, ut nostri Christi. 2mo fractio hostiae, quae fit ex ipsa Christi institutione.

Caremoniae, quae efficiunt in precibus sunt

1mo. Ephemeris Judaica, qui ut veteri monumenta diligen

tis exenserunt, hucusque ordinem, psalmum hunc in principio missa dici prescribit Concilium VI et VII.

II. Oppositio generalis, quia e ex opposita laud. ut probat laud. Bogt. in 9. sed autem fit in sancto, id e Deo cota sanctis qm in eum sto in fine Ecclesiam Dominus huiusmodi genere judicio Math. 19.

III. Sic. Introitus. Sic dicitur, quia missa mitto e, quia canitur a choro in introitu sacerdotis ad altare, cujus auctorem Greg. M. fecit Bevel. XIV. n. 99.

IV. Hinc etiam, id e Domine miserere. Cum antiquissima hac oratio, et huius prolatitius maxime gerna. decessit e hac oratio, et huius prolatitius maxime gerna. decessit inter Cultores, qui existimarunt ita et S. Gregorius Romanus Pontifex fuisse; sic nisi anni 60. et amplius ante S. Gregorium Romanum vixerat, ita Apostolica Sede et ab Ecclesia provincia usque ad patriarchatum, ut testatur Joh. Valesius an. 429. hoc tu. c. 3. etiam ante numerum enim in fuisse regestorum Hieraclitum, ad Sedes dici Pontifice, quotiies solutiset Gregorio, testatur Marcenius l. 1. c. 4. Hae verba graeca sunt, et nunc servantur, sicut et quae a hebraica tamen etiamnisi per eaeo Sigbertus Eccla. ex hebraeis graecis et latinis facta, ut animadvertit laud. Bon. n. 102.

V. Gloria in excelsis, seu hymnus angelicus dicitur ex eo, quod primum illi verba dictae fuerunt ab Angelis. Luc. 2. cetera quae quis addidit incertum est, ait laud. Bona. l. 2. c. 4. hymnus ille est totus Ecclesiae nostrae l. de form. missae.

VI. Dominus vobiscum. quibus verbis sacerdos populo fere precatur. pacem sacerdotis haec dimissa e ex ritu hebraeorum Ruth 2. et Luc. 1. antiquissima vero ac pulchrium e ex liturgia S. Basilii et alii.

VII. Collecta dicitur oratio, quam sacerdos post salutationem populum fundit, sive quia vota populi colligit, ita ait Walfridus Strabo. c. 22. Sive quia suppla populi collectim funditur, nadis ex S. Gelasio Pontifice et Ioannes Diaconus. c. 30. a quarat ut ecclesiae quemque in suis precibus ad Deum et Deo collecta recitaverunt antiquissima et merito existimo.

VIII. Epistola Epistola est collectio; ita quippe a primis Ecclesiae Christi Scriptorum lectionem sacrae Scripturae aperte colligitur ex mea et. 66.

IX. Graduale e responsorium ita dictum, quod canebatur, dum ad gradus Diaconi ad ambonem lectum Evangelium descendunt ut ait Br. Rhabanus in annot. ad l. Ambrosii de caeremoniis quae ex alteri loco expungari solebat.

X. Tractus, e alium responsorium, quod tractim et voce gravi cantabatur in signum tristitiae; dicitur enim quinquagesimae loco Alleluja dicebatur.

XI. Evangelium. ex primaeva institutione legi in omnibus manifestum e ex Con. Laod. can. 15. Carth. IV. can. 48. Arausi I. can. 16. Eluctuo e, ut ab reverentia Domini loquentis ab Deo, et quasi paratis ad defendenda Evangelicam veritatem.

Olim post Evangelij lectionem in diebus festis, sermo seu homilia habebatur de psalmum, et quod ea. Justin. apolog. 2. et viget usum in Gallia huiusmodi quidem; sed atuzy, hac concita gallice prône à voce Graeca pronaos, hoc est ab illa de ambi quarie, quia ab eij limine ad chorum procedunt laici quibus hac mos derivatur ab latrejo, apud quos in more positum erat, ut post lectione legis et prophetarum, sermo habetur ad populum; ex c. 4. Euc. et ex c. 13. act.

XIII. Symbolum quinque patriarchis Ecclesiae Deuli inter missarum solemnia decantatum in Evang. Triach. Ep. Gran. an. 919. sermone in eij tridentinum congregatis inter sacra Ecclesia; et Conc. Tol. III. an. 589. cap. 2. Arel. 1. ante ea Ecclesiae Hispaniae Symbolum fidei recitatur. qui mos sigillatim ad alias Germaniae, Galliae et Italiae Ecclesias manavit.

XII. Osterum. Verbum quibusdam diebus quae gratiae et mysteria accepit, quos canendum de propriis mysteriis, quae sacrificia maxima erant nevia, poenam dolet et tonum ex pluvi. et l. 1. Ren: post antiphona illam alia oratio legunt, quae in quibusdam veteribus ex libro Walchii Amalarij, et Innocentij III. qui de caeremoniis missae disputarunt. in ima oratio detur hostia esse rorum gerenda. Amalarius quo quidem nemo mirabitur, nego enim ad poenam referitur, sed ad quod dicit, quod hostiae offerendis in holocausta panis pro lemo dicitur. ind. Ben. XIV.

XIV. Praefatio quae ante quoque gestae, quae propriae atque excitantur, ac de proprietate, ut hoc vocis supplicio unicuique canendo superandum virtutum, commendatur a S. Lujer: 2. Eccl. ut sicij praefatio antiqua et authoritas requiratur ab illo in ordinem vocari.

XV. Praefatio annectitur Trisagium. Sed hymnus Sanctus qui partim ex hymno angelorum, quem Esaias 6. et habetur in liturg. S. Basil. et chrys. et de eo ante canon. Concilij Vasc. an. 529.

XVI. Canon, qui incipit ab his verbis Te igitur, quo usque ad orationem Dominam, sed non vero ignoratur donat idem ac regula et quibuslibet ritum, regulamque dicitur praeagendi: alij notat probatur legitimum, diversa quae varia ratio indicant quam de ferens ordine celebrandi missam arbitrarium a pupe, ut vel Hemmitij, sed ab Ecclia praescriptum.

Institutio et canonum multis ante seculi. docet Trid. Sess. 22. cap. 4. ipso eiusdem, tu ea, eo, quod in illo antiquum ritum martyres commemoratur, in confessores, quod iacendum est, carnem priorem et seculo Nto, quo tempore quibus Sacrificiis tentum rem vero sacrificiis tribuebatur, ut observat Bona. XVI. n. 21. tum quia multa verba canonis ariu S. Ambr. l. 4. de sacr: continetur. Denique canon missae in unum congestus sed ex pluribus prosilit est, ipse quippe con. Trid. l. 6. ipsum tum ex Christi Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac ut

quoq; Constantinum pijs institutionibus. unde cum S. Gregorius
l. 7. ep. 63. scribit, quendam sacrilegum, quem Leo ex nouo
Leo 1. de ejj doctrina in aquilat, profuisse canonem, vel
dum tacet, quod in omnium redegit partes canonis jam
ante ipsum institutas.

Nonatores multis capitibus canonem impugnant, ac pra-
primis Lutherus inveratumque ait, Verba addita non canonis
= signare se cruce dicere, ac si illis diabolus conflisset.

Imo. ex prolatis, quae in eo fiat mentio S. Martyrum.
verum, libri et priscum eo S. veneratem et invocationem in
app. praeter de mart. demonstr.

IIdo. Quod signum superflua verbositatem hanc orationem
quam oblationem sit Deus in eis benedictam, adscriptam, rationa-
bilem acceptabilemque facere dignetur. at ibi nulla signi mentio,
alias in Apostolum ejusdem arguere debent, dum ait Rom.
12. hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obse-
quium vestrum. rogamus itaque, oblationem benedicta, quam
= nos benedicimus, adscriptam, quam nos ob in ea con-
= sciniamus, ratam, quam in vobis sit consecramus
= rationem, quam a Christi corpus exiamus, acceptabilem,
= quatenus et nos, quae in vobis efficimur, acceptabiles
= in ejus unico filio simus. can. Verum dist. 2. de cons.

IIIdio. adhuc, nimio signa crucis fieri dicunt ad benedicen-
dum hostiam et calicem, sed id falsum est,
signa crucis ex hac fiere dicit super panem et vinum oferendum:
ea quippe benedictiones a referuntur ad ejus oferendum, Deo
ad Eos, qui illud simpliciter sunt, ut illud digne suscipiant;
et ita ad illum referuntur, ut benedictiones exprimant et
gratias, quibus abumat ejus Ecc., quasque late cupit, ut nos
eluceat; sic advertit S. Cor. 11. 2477. id denique Fulx. ad S. Thom.
hac declaretur, hostiam, et quod efinetur in calice idem et
ejus, quod cruci fuit affixum, et ipsum sanguinem, qui in
cruce effusus est.

IVto. Ecce displicent hae verba: Supra quae propitio vultu
respicere dignetur, sicuti accepta habere dignatus es munera
Abel, et sacrificium Abraha et oblationem Melchisedech, quia eidem re-
spicitur, sacerdote velle Deum respicere Patri, et oblationem
Ei sacrificio dignam S. V. T. praeparare. Verum falluntur,
non enim fiat sacerdos pro Ei regis, sed pro nostra in-
firmitate, quamvis enim oblatio in missa ex parte rei, quae
offertur, et ex parte personae offerentis semper Deo pla-
ceat, tamen ex parte nostri et ejus, qui offerit, potest non
placere. quare rogat sacerdos, ut Deus dignetur et
religiosorum veterum Patriarcharum, sed de hoc modo sacrificium
longe praestantius offerant; quorum sacrificia Celia hoc loco
memorat, quia in Veteri Lege N. T. sacrificium ex primeval.
Abel quippe obtulit de primogenitis, et Deo se obtulit

Ingre primogenitis ex multis hostiis Rom. 9. Abraham obedivit Deo ad immolandum filium suum, ipsi facit, et obediens patri usque ad mortem, Melchisedech obtulit panem et vinum, ipse sub specie panis et vini Deo Patri obtulit. Vid. Bened. XIV. n. 279. S.

Vto. Ut probant, memoriam fieri mediante Eucharistia, ita dicunt in ea commemoratio manifesta et praedictionem. Dicunt, ut nos in ipsa Missa, pacem, et tamen pacem appellatur illis locum hoc et pacem, verum quoad primum novatur, facit quin inter e ipsa quia dicunt ita expressa purgatorium inter et nec et ipsa [illegible] idem [illegible] ad purgatorio fieri ita [illegible] hujus [illegible] pacem, ut [illegible] clarius a tentatio hujus [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

S. Eucharistia, et ex. se ad illorum divinum pertinente. Hinc aliquis mittens, et omittens in canone, ratione excusetur a peccato gravi, in additione quoque hic in canone hic extra canonem, et variae maxime ferè punctuationes facere voluit, ob injuria quae inferuntur Ecclesiae, insurgendo protestandum illis, quam, habendi ea, quae ad eiusdem celebrandi pertinent, qui in Ecclesia uniformitas adhibet, et ob periculum superstitionis, et erroris.

Quod si aliquid omissum sit, si ita gravis, ordinaria non suppleatur, illud iterando, et praetereà omnia dicendo ad haeresim, quia id plures generatim et sequaliter efferti, ac illa accidentalia ad decorem et ceremoniam non juvant, dum, et fiunt haec omnia, de Pragmatica, et ordine ex collecta veniat post praefatam, meminit, in fine ingrediendi hinc singulis. Si verò aliquis caecitatis subitaneae causa non praevisae, et integritatem hostiae, quae ad supplere, quia facere superfluum, minutum et imperfectum pugnat cum praecepto Ch.

Quaere II. An in casu licet aperire superium imperfectum?

R. Quamvis licet directè intendere mutilationem hostiae, ita ut non cedat in ob malum motivum intentata operare substantiam, quia talis intentio, cum se pugnet praecepto divino negativo, et mortè mala. At quidem excusantur sacerdotem, qui post operationem hostiam et cadens, urgente ac inopinatum mortis periculum eam amoveret, et ejusdem calicis amissa fugeret, quia hunc non intendit, sed tantum ut mortem imperfectorum hostiae ob extremam necessitatem.

Quaere III. An missa inchoatam liceat abrumpere?

R. Neque: nisi urgeat necessitas; et qui hoc temerariè praemiserit, teneatur sententiam subiaceri. C. nullus de celebr. missis, in tamen ipso jure, quod i. quaeque non semel reformidet necessitate autem urgente tale licet, tam quibus tradunt Theologi, relinquendum altare ad tempus in post operationem, et sortu hostiae aut praesentiae administrationis in extremis. Ad an id missa procedit interrumpi, si alicujus praelatum in dignitate constituti advenit, qui missam de facto non audierit, praecipit cuncta; nisi sacerdos, qui eam praecepit, et forte ad officiorum praecedit, illam ab initio repetiat? videtur quod non; quia ordo hierarchiae postulat eo facet, quam horum praeter dignitate superiorum semota; et quia aliàs via patere ad abusum.

Haec sunt, quae de S. Eucharistia occurrunt, ubi si quid nobis occurrit bonum, sanum, et rectum ex cumpse de jure tenendum pro non dicto et revocato habemus declarang.

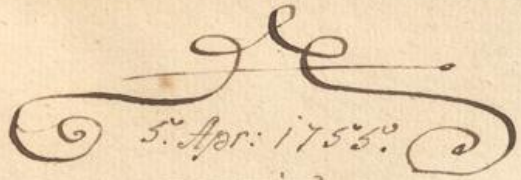

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

TRACTATUS V.
DE
PŒNITENTIA.

Si ea in regeneratis omnibus, ut cum Concilio Trid. Sess. 14. c. 1. loquar, gratitudo erga Deum esset, vel ita iam in baptismo suscepta gratia conservarentur, è superiori cap. aliud ab ipso baptismo lavacro ad remissionem peccatorum ex institutum. quoniam autem Deus diuer in misericordia ignoverit figmentum nostrum, idcirco in vita remedium gratiae, qui lapsi post baptismum in peccati servitutem et damnationis periculum incidissent, scilicet poenitentia, quo lapsis post baptismum beneficium mortis applicatur.

Poenitentia à poena dicta, quia quis, quod deliquerit, animadvertit in se ipsum ipsa confessio. l. 6. Corinth. cap. 7. modis appellari potest, nempe resipiscentia, et ut Latinum. poenitentia prout est virtus huic applicatur, imo intimus dolor lenitum et peccatis humanae indicant ita, tandem poenitentiam clamores, peccatis meis quia me à tempore stulti coli peccavi et malum coram te feci. Ps. 50. 5. 6. quae ipsis meis à facie peccatorum meorum. Ps. 34. 20. mutatem in mutatione vitae qui novam aliam, quae, postea sit, mutata illud Ezech. 64. projicite à vobis ab iniquitates vestras in quibus praevaricati estis, et facite vobis cor novum et spiritum novum. Ita poenitentia satisfactorium, seu vita malè acta expiaeam vi gratiae in virtute Dei illata; pervenit ex verbis Christi Matth. 11. ante illa calidum in cinere et cilicio poenitentia egissent. hac vita Graeci ex primum maximis nomine, quam in postrema resipiscentia dicere, ait facit. l. 6. in Phil. c. 4. ~~[illegible]~~ resipiscit enim, ac mente sua quasi ab insania sua ejusit, quem errabi quasi, castigatus, sibi de mentis, et quasi ad minimum ad recti sensum. l. 2. Pisab. poenitentia dicit, quia commissa à nobis scelera detestamur, ac praemissò certò firmaque corruptos mores emendemus, quasi ita scelera à potente vindicemur in gratiam in virtute Dei illata huic definitioni, cum partes ejus sunt manifesta, lux major et primò in determinatione hujus tractatus accedit.

Hanc ergo, ut dictum est, gradus actu virtutis poenitentiae, nec enim nisi per eam fit apta poenitentia peccatorum decerpit, et ipsa quoque ex Ecclesiarum unde detinet, sed et ipsa intentum, quo quandoque sacerdotis absolutionem gratia, quia et ipsa ponentibus peccata post baptismum gratia reconciliatur. Hae ea et proximi dispositionis gradus sunt. Vocatur haec dextrum nomen quia a vetustis Manum in postio, ut ex Conc. Carth. IV. c. 76. quae hac dum in poenitentium reconciliaae adhibetur lege morum l. 8. tit. 28. Ut maxima a graecis vocatur ea malagma, quia hoc lacunam vim vocis de effect ge. gesnos de unguentum integram regeliaeam Spiritualem, aedo ipsorum actu designat. detur in la Tert. libri de Poenitentia post naufragium tabula. quia sicut quasi navi omni bona deinde profugium religionem est, si quia tabulam aliquam licet assinere, sic post amissa baptismum quam, nisi quis ad poenitentia tabula confugiat, sine ambiguo ipsum actu est. denique negatur baptismo baptismo, quia primae ac baptismo eam naufragio a diabolo, ut minimum quem illuit animum dolorem de peccatis, ac liberatus in eam vinculis labores.

Nam hic ratio sorti in poenitentia, sic gesserabimus, ut multo ignorare possit, in quo periculo sit vita poenitentia. Ratio enim rag. et virtutis et actus ipsa ipsi quaerere in poenitentia, ut neque vitio proprie possit sine lege, et ordine ac illum; neque sicut sua virtute gestare, cujusdam ab in se gestati dolet ut rationem sit ac valdem. quae ut ordine fiant, profundem tractatum in 7 capita distribuimus, quibus ea, quae ad exactitudinem, et necessitatem, modum confessionis, et ritum sacrificii, satisfactionem et satisfactionem, item remam seu absolutionem, ministrum et effectum sacri poenitentia pertinent, exponemus. adjungemus denique appendicem de indulgentiis.

8 ap: 1755.

CAPUT I.

de Existentia Sacrati Poenitentiae.

Novatianum Presbyterum Romanum III. saeculo asserunt, cum qui post baptismum delinquerent, nulla prorsus gaudere misericordia, et omnem negasse existentiam sortis Poenitentiae, tradunt S. Cyprian. hae. 82. Hos tamen deliquisse Novatianos seu ab alio hoc Catharistarum genere distinxerunt inter peccata gravioria, ut homicidium, idololatriam, adulterium, et levioria, ut iram, detractionem, ac alterum peccatorum genium post baptismum veniae posse in Ecclesia volunt, et autem illorum. Haec patebit ex S. Ambros. l. 1. de poenit. c. 2. scribente: ajunt Novatiani se exceptis gravioribus criminibus relaxasse veniam Ecclesiae, et hoc quasi author veteris errori Novatiani, qui nemini dare poenitentiam voluerit. Eidem haereticae opinionis quintuntur Montanistae a Montano sic vocati, seu Cataphrygiae, a provincia Phrygia, unde ille oriundus erat, et Pepuziani a vico Pepuza, ubi quoque hos celebrabant.

Novissime hudem pertinaciter tertium poenitentiae negarunt Zwingli et Calvinus, quemadq. baptismo ne se distinctum, et nos, quemadq. baptismum tempore, in aeum diluam abluimur, et purgari, ita ut si post baptismum peccaverimus, repetenda sit baptismi memoria, et hac arma quibus anima, sit de peccatorum remissione semper sit securus. Lutherus videtur aliquibus poenitentiam accentere sed, aliquibus ab horum numero illam excludere, sed sive admittat sive non, negat absolutionem illegitimis se solum judicium, quo remittantur peccata, autumans illam se Dum tantum declaratam ex illam, qua absolutis excitatur ad fidem, seu fiduciam credendi sibi remissa esse peccata, in qua commentitiam illam justificationem statuit.

Plura itaque, ut undequaque refutentur haereses execrandae, a nobis in disputatione tractata sunt; primo an sit aliquod tertium, in quo judiciaria facultas potestate clavis post baptismum Deo restituitur. Secundo an hoc tertium sit aliud praeter baptismi memoriam. Tertium an et illum remittat peccata ora, quantumvis gravia. Quarto an sacerdos absolvendo vere remittant peccata, an vero tantum ea declarent, ea se remissa.

Conclusio I.

Pœnitentia est verum N. T. Sacramentum.

Prob: I. Ex Scrip. Jo: 20. Xto apostolos eorumq; hic successores ita allocutus: quorum remiseritis peccata remittuntur eis, et quorum retinueritis retenta sunt. Ai si collocem hujus mandatis verum institutionis signum, quod a sensibus percipitur, et p. m: quod ad sortu regitur, ut ista sit institutum ex externo aliquo symbolo quam signet, ut eam denuo, prorumpat ai in verbis Xti habemus divina institutione, quam in hoc quod fiant peracedentia verba; sicut ma misit vivens Pater, et ego mitto vos: quorum remiseritis habetur ut signes vitæ eterna quam signans; sibi mandam se habendos, solvere velit peccata alterius, non sit ipse peccata quibus, et secundum quidem proferens et ego, sicut signo apparent, quibus dimittat urineiha. Omnis flagitia collo quæ, ergo sua gra, ut pitifica è inferiorum tin: sed ego: dimittuntur; à maculis peccatorum n abstergimus, nec sortu removimur.

Ergo hoc breui verbo Xti Legum affuerum, ut geluit Paratores Sedet in, voluntatem retinendi peccata ec dictum; si hæc quippe n dictis gratia, et vero auto dicto semper amicta è gra, sicut sic.

Prob: II. Ex exaui: Apost: 2. Cor. 2. Paulus vice Christum, quem Satanæ tradiderat in interitum carnis 1. Cor. 5. post dura pœnitentiam absolvit, declarando Ecclesiam Xti tanti veniam vile: quin ipse.

Prob: III. Ex Trad. Tert: l. de pœnit. C. 7. hæc venena prævium Deo, ad clavis vinexentia janua, et infectionis cerae obstructa aliquid adhuc omittit patere; collocavit in repudiis pœnitentiam secundam, qua prudentibus aperiat. S. Hier. Hial. adv: pelag. scribit, Horum hæremi à peccat, ut in domo baptismatis, aut in pœnitentia, quæ imitatur baptismum gratiam, et ineffabile clementiam. Vicen. Lirinens. l. 2. sin. Dicit: Vidimus turmas ita ad Episcop. ac ad Martyrium properantes clamantes, quibus non mihi non relinquitis, qui nobis pœnitentiæ arenam collatuli sunt, et regeliam indulgentia peccatorum vinculis obstricto datum, quia vobis certum est: quæ eunq; Salvertis pt.

Prob: IV. Ex prisca ecclesiæ, cui jam ministrum venerando ordine est, quod hæretici negant pœnitentiæ quis quing Christum ipsum venerit, sive apud eos: sive ant accedebat, qui unanimiter Sata à pœnitentium a Christo ne agnoscunt, hugue existent in ritualibus formis, parvas à Ecclesia: collectas, deinq; publicam tam agunt graves fiat testantur. Gram: Lib: quæ: et Syn: Trid. adv. Lutheranos apud Jacobitas et Syros Lutheriq; ne apud. ad Pon: alia.

Prob: V. Pacè. Iuxta divina et infallibilis Ecclesiæ meritis maxime generatur, ut peccatis post baptismum commissis, quæ et maxima sunt in peccatis pro contritione ac illis multiplicantur, ac gravium certum, ter illis est hominibus accommodatum semper praesto esse qui.

Sive ergo authoritas derazu ab antiquis, sive Ecclesiæ doctrina sive Ecclesiæ praxis, manifesta e optimis jure Trid. Sess. 14. cap. 1. Satisfactionem hanc, sive de poenitentia canonem, ab omnibus dicendam poenitentiam ex vera et pia scriptura pro fidelibus, quotiens post baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis a sacerdotibus, amatterna sit.

Porro ut tradit eadem Synod. c. 1. Deus noster Servator poenitentiam gratiæ gratiosae instituit, cum a mortuis excitatus insufflavit in discipulos suos: quorum remittitis peccata, dimittuntur eis: quorum retinueritis, retenta sunt. Quam poenitentiam Christus ante mortem suam solum jam quasi in libertate providens hostibus iniquitatem propitiatam. Clavis 15. Sacerdotibus: quæcunque ligaveritis super terram, quæ verba Christi: 19. 19. Joan. Sacerdotibus et sapientibus tribuit, ac in ipsis verbis apostolis, claves datas Ecclesiæ. Cf. Ezra Legis c. 17. Gerhard. l. Chrys. Theodoret. aliique graeci apud Conder.

Dices I. Ubera tribunal de remissione peccatorum solum in priori quæstione, ter poenitentia et repoenitentia. Ps. 50. §. 18. 19. 20.

Dic. ad: de prudenter a Sacro poenitentiae, cujus a quasi mag. Con: indeprudenter Sub. in l. V. ubi poenitentia et dignitate Sacri dum erat exacta. C. in C. N. Rhe.

Inferes. Poenitentia, quæ in Con. Legis, ut ria erat, antiqua Sacra inferat: et ergo in N. Legem Sacra in Trim dabit.

Dic. Ad cing. ea quo enim ut ea tam per Sacri poenitentia quadam vitæ e: nemo interea profert in Legem quæ in Christo impetrandam in Sacra; sic tale enim facilitet certis jubrat; facilis quidem, quia ex tam in appetione effectum requirit, ac vitæ poenitentia ipsi Sacro, certis ergo quia ex misericordia peccatorum ex opere provocit, poenitentia a aliis praecepit ut vitæ Sacrata Christi ex gratia.

Dices II. Ab Deo semper praeter maxima quadam peccatorum: ac Joan: 20. nulla fuit gratia fuit; imo hæc ex remissione peccatorum vera est; utpote quæ enim solutae dimittuntur: g. qu.

Dic. m: nulla ex plebe: C. m: impulse Sm: jugum Christi impecavit, ut pectoris impetum gerere et morum judicij, promeretur et aeterna a Christo praesaem verborum, Sind gratia Ecclesia gessit regnit, unde Ecclesia a suo exordio ad hoc usq: tempus fuit absolutum quibus verbis, quæ a Christo dimittunt peccata regulatoria.

Conclusio II.

Pœnitentia et Lætu à Baptismo, ejusq; memoria omnino diversam.

Prob: I. Ex Trad: Tert. l. de pœnit. c. 4. pœnitentiæ vocat secunda post naufragium tabulam. ad c. 7. secunda sc. suggerit in qua tam à baptismo distinguit, quæ è ipsa tabula est ima spes. S. Aug. l. 82. de quæstiones q. inq: peccatum, si à catechumeno factum è sacramento abluitur, sola baptismate, pœnitentia et regulitiae dimittitur.

Prob: II. Patet. Quæ ex variis utriusq; Scripturæ locis distinctis, quæ assignant Ecclesiæ. Ecclesiastes 12. 14. inter deferendum omne opus ad judicium, sive bona sive malum, sive pulchrum, sive turpe, sive publicum, sive occultum. Ecclesiastes 2. ex parte ministri et subditi, cum ex parte ministri, baptismi jura ad Ecclesiam in nomine judicum excercenda, qui in religione gratiam et baptismum jamjam fuerit consecutus; in subdito autem pœnitentia sit facienda, sed cum triplicem Ecclesiæ, qui è Christo aliquo gravia quæ gesserit. Ag. Augustinus. Hoc idem affirmat Trad. S. Aug. l. 20. de civ. c. 9. Item in hoc situ è, quod baptismus datur, neque, et pœnitentia in vero postrema ab adultis peccata datur, quatenus ad Ecclesiæ tribunal ejusmodi. quod ex traditione l. 2. ep. 153. aliàs 5. 7. ad Maced. particulatim baptismi alij pœnitentiæ finem seu effectus; sed quia baptismus datur in fuerunt novæ prorsus vitæ, et ultimum creatura potens et integram peccatorum origine tam originalis quam actualium respiciunt quantum. at pœnitentia sola actualia relaxantur, et ratione satisfactionis, ac, ut ad novitatem sine magno nostro fletibus et laboribus divinæ id exigente justitiæ neque quæ prorsus prosiliunt. unde ait Augustinus ep. 98. aliàs 23. ad Bonif. peccata actualia in regeneratione auferuntur, sed sed alia curanda remanent.

Prob: III. Fundamentum adversariorum multum in hac habet fundamentum, ex quibus inferunt totam Lutheranam et Calvinianam pœnitentiam omnino probari debere: quæ severa et judicandum præcipuè quod ex ipsis sacris gradum posita esse possit, ubi baptismus et pœnitentia duo fugam diversa remedia peccatorum appellantur. de illo enim dicunt Marci 16. qui credidit et baptizatus fuerit salvus erit. de ista autem Act. 20. quorum tamen ipsis Act. nunc in S. Petri act. 7. Simone magum non ad baptismum sive ex magnorum revertat, sed pœnitentiam agere jubet, ab hac sagnitia tua, et rogo Deum. Meritis Concilio Trid. sess. 14. can. 2. anathema natus est eum, qui sola credunt solo baptismum pœnitentiæ solum ad dixerit, et quasi hæc duo sola distincta non sint, ac ideo pœnitentiam non recte secunda post naufragium tabulam appellari.

Dices I. Hæc verba Joa. 20. non adscripta nil aliud evincunt, quam Christum prædixisse, ut Evangelium annunciarent, et baptizarent credentes in remissionem peccatorum, adeo ut alibi velint, quam ea verba, quæ Dominus Matth. ult. docet, de gentes baptizandi.

Resp. Nam: quid enim longe diversis de locum non locum Joa. et Matthæi. neque modum omnium ex eis collectarum in alteri reperiri.

Instabis. S. Cyrill. Hier. l. 12. in Joan. ait, non in baptismo tantum datore, quod agitur, quam remissionis peccatorum.

Resp. Ejiam: Etenim S. Pater ea loci ex professo hæc verba de ratione pœnitentiæ a baptismo diversa, cum ait, duobus modis remitti peccata, uno quidem ex baptismo vocando, sed alio novo, in quo, peccata secundo remittunt, ac retinent, quemque cum filios Ecclesiæ peccantes continuit, et pœnitentiæ ignoscunt.

Dices II. Ex peccatorum remissione in subsequentum inditur baptismo Jakob. 5. ab Apostolo, et Aug. l. 1. de nup. et concup. c. 33. Ergo baptismo vere et effective. Nam: Resp. Nam: Inditur baptismo ex dispositione et non positive. Nam: Inditur baptismo peccatorum in subsequentum remissionem quia et baptismum interimunt Ecclesiæ in qua et desinit et mortis, quibus quia peccata delenda, et sine quo ex pœnitentia nec ulla Sacra prodesse possunt. unde ait Aug. l. c. quid enim prodest ante baptismum pœnitentia, nisi baptismus detineretur, et potest nisi prædicetur.

Dices III. Baptismus nequam deletur: et tota vita utitur ad potest ad delenda peccata, sed ad memoriam revocatur.

Resp. Negatur quod deleretur. Nam: quoadum primum remissionem, seu remissionem peccatorum. Nam: sane quidem et baptismus, nisi cum ritu externo dominatur, quem cum tamen non sit, sed hoc quod baptismus et peccatum aufert, et baptismum recuperatur, sed alia ratione tamen debet, ut patet. Ergo.

Dices IV. Diversa mea et sua argumentum diversa. Nam: ex quat in Eucharistia: quamvis enim in quercoe quam et vini diversa sit mea et sua, unaque tamen species tu eqnde Eucharistia pertinet: ea, licet in baptismo et pœnitentia diversa mea et sua habeantur, pertinent ad idem tertium esse.

Resp. Nam: Mater diversa mea et sua quando substantia et substantia ordinata. Nam: Alter diversa et diversa sua. Nam: Ita in quarta Eucharistia mater diversa species et sua habentur, sed unaque species sunt eamdem refectionem, ac Eucharistia, utique tertium modaliter multiplex, unum tamen, seu specifice Christi, et quod producitur. Ergo in baptismo et pœnitentia diversa, et tertium quid, ac diversa, in eam substantiam significam, baptismus et spiritualis regeneratio, pœnitentia vero reconciliatio regeneratorum, seu gratia in baptismo et regeneratum,

in pœnitentia quia [illegible] a morte [illegible] ita ad o
tale dono Sacra n mutuat rem, sed in fide [illegible] sine.

Conclusio III.

Sacramentum pœnitentiæ institutum ô p modum judicij, ita ut in eo p sacerdotes peccata vere remittantur, et n tant̃ remissa declarentur.

Prob: I. Ex Scrip. Sed Jo: 20. ait Christus apostolis cum pace
testatem, quam pater ad eum mittit vos, sicut mittit me pater
ut ego mitto vos. Accipite Spiritum S. quorum remiseritis ipsi
ant. &c. Sciangelo. 1. ad Timothe. quod p sacerdotes sua facit
Christi, sua profectus e. et ap. 3. quod ego facio, id n meo jure
sed Domini. Ergo ex potestate a Christo accepta vere peccata
remittit, et n tam remissa declarant, prout primi Christi
mittebantur, cum ipsum fuc. 5. quis e hic, qui etiam Christus
mitis, quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus. &c.

Prob: II. Ex SS. S. Chrys. l. 2. de Sacer. c. 6. a sacerdo
verbis nostra quasi quam quirimus: quomodo ergo sacerdotes
verij dicam, haud temerare quidem, sed temerarios procere
Sacerdotum sacerdotij dignitatem, at vero nostris cogendis e gra
tia aperam, verum ac dubia, n dico, temerarios probare,
sed temerare prorsus accusare. Sacerdotes quasi deus vera
judices in tribunali pœnitentiæ docet id Sct. hom. 5. de
verbis Isaiæ: judex sedet ad ferendum: Dominus sedet ad ser
vum. idem Tertullian. S. Hilar. com. in c. 15. Matth. S. Aug. l. 2. de civ.
c. 19. et alij passim. Hinc pura mentis spiritus, quia hinc
diversis hæreticis dep. 14. canone quum adiit. S. quid dixerit
absolutionem sacerdotem n ex actu judicia em, sed nudum modo
quorum pronunciamus ad declarandum remissa ex peccata pœ
tente, modo tantum credat se ex absolutum, anathema sit.

Dices I. Verba Jo. 20. v. ea ipsa & Ecc. intelliguntur de
remissione peccatorum per prædicationem Evangelij. Ergo
Ecc. Ad. dicam: Nam dicit Ambrosius, & Ecc. ita hunc locum ex
plicant, prudentius, multo tamen eorum quæ ex spiritum re
jicit ac authoritatem Ecc. ita ut dimittendi peccatis p ac rem
judicialem hoc ipso Evangelij testimonio probant. nisi p
ipsa. Trid. Sess. 14. can. 3. Hæc n obstante anathema vetatem,
qui dixerit verba illa: quorum remiseritis &c. n ad illegenda
& potestate remittendi et retinendi peccata, in sua promulga
Ad Hieron. Lam. Simon. ilos Scribes prescripsit, qui secen
sitio verbis aliquo alium sentiunt, sed eos hæresis
damnavit, qui illa ad solam authoritatem prædicandi Evange
lium quæ huiusmodi sententiam detorquebant, ut Bellar.
Valent. l. 12. Hist. Ecc. Trid. c. 12.

Dices II. Verba remitte peccata Christi aliquando
veram peccatorum dimissionem significarunt, ut Luc. 7. v. Ei
Mag. Magdalenæ dixit: remittuntur tibi peccata tua. jam
enim dimissa fuerant ob ardentem ejus charitatem &c

ita declarante: remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit
multum: ergo et Sp. 10. n. nisi declarare peccatorum dimissorum gradibus.
Ad: I. Estrangi: urbis. Sera aliquando impiis noen Dei respondet:
ergo ex eo, quod est verum Deum, non ex vera ratione intelligere ejus
fieri; quod Scriptura sanctissima non prohibetur literarum. Licet igitur
verbum remittere separare et aliquando declarare remissa et peccata,
malè tamen inde geluderetur, non Sp. 10. hunc habere locum;
praesertim cum illi non retinendi peccata non ipsis gratiae, quia
verum autem praedicata ita retinere auditorum peccata possit,
quin imò quidem in ipso est, cum peccata libri, quatenus vita
adversario excitat diversis, morbos ad credendum, non solo
divinis. quasi quidam non credunt, non verbi mysteriis sed incredu-
litas auditorum retinet aut ligat peccata.
Ad: II. Ad an: nam verbum remittere Luc. 7. in qua historia
continetur, ac ita veram et adoratam remittere primum.
quam in enim dicit, ut ait Cathrinus in R.P. peccata mulieri
dimissa ea Pharisaeo dixisset, utinam tamen directo ad mulierem
sermone absolutionem praetexere et confirmare, quo et certior
ita fieret de peccatis sibi remissis, et ipse manifestis offen-
deret, prae se se ostendendum peccatorum et culpam.
et ita non malexerunt contra dicentes: quis è hic, qui in pec-
cata dimittit? videlicet verè et efficaciter; nam declarare alicui
peccata sibi ea remissa, nonne ne mandatum ipsis non erat?
id enim in David fecisse Nathan non ignorabant.

Dices III. Sola Deus verè peccata dimittit: Luc. 5. ergo
R:d:an: Solus Deus autoritate propria, supreme et independen-
ter. C:an: Solus Deus per eae absolutionem causae mediatae
d:an: mmg Christi. ea officium decernit: est Matth. c. 1.
de poenit. c. 1.

Dices IV. S. Aug. serm. 67. a libro 8. de verb. Domini et Apostoli
from 26. in Ev: Eadem ratione Lazari prius à Deo ad vitam suscitati,
quam à Discipulis solvantur, prius ad vitam
gratiae à Deo revocari, quam à Sacerdote absolvantur: ergo Sacerdote
peccata vera non solvunt, sed dimittunt sola fratrum dimissa declarant.
R:d: ergo. nam per vitam gratiae ex mente eorundem Ss. in
Scripturis vitia mortalia seu dispositiones pugnantes vitae spirituali,
quae consistunt in actibus fidei, spei, poenitentiae, in ipsa gratia
peccatorum, et vita nova Baptismi, charitatis initialis, quae
merita sunt, et peccatorum à culpis solvi possit, ita autem non
fieri nisi Deo per gratiam intus clamante, ut loquitur S. Aug. Gen.
2. in ps. 101. solutio autem peccatorum per Ecclesiam dari possit
ut ait ibid. et S. Greg. hom. cit. eadem habet: quos in potestate Dei
per nonnedum gratiam vitae, illos per Sacerdotis sententiam absolvit.

Dices V. quia a Sacerdotibus, non sic in potestate Sacerdotum
ligare et solvere, quos ad arbitrium voluerint vel non ad dari ligare: ergo
R:d:an: non de in potestate mulieris ligare et solvere per quae pro arbitrio
indignos solvere, et innocentes ligare possint. C:an: ipse Christus allegat et
solvit Sacerdotes, ait S. Hier. com. in cit. Matth. in eos qui infantes sunt
ita pro officio suo, cum peccatorum auctoritate varietates, sit quis ligatus
sit, quae Christus.

Conclusio IV.

Nullum datur Dei peccatum, quod per poenitentiam expiari, et ab Ecclesia remitti non possit.

Prob: I. Ex Scra. Matth. 18. Ly Apostolis eorumq; in eorum Successoribus indiscriminatim ait: quaecunq; Ligaveris super terram, erunt soluta et in coelo, et Joan. 20. quorum remiseritis peccata, remittuntur eis. unde S. Ambr. l. 1. de pa. c. 2. ita adagitat Novatianos: Deus distinctam peccatum fecit, qui misericordiam suam permisit esse, et relaxandi licentiam secundum suo Nos illa dare praeter.

Prob: II. Ex Patribus Ecclesiae. Concil. Carth. an. 255. canone 16. Dist. opinionem Novati de gravis emanissima et a Pa. Ecclesia, Catholicaliana, a qua impiae ab hac disp. semper Ecclesiae Christianos execrata est; ut ait Synod. Trid. Sess. 14. c. 1.

Prob: III. Ex Ratione. Si Christus cum mite et humilis Matth. neq; fas ei nos ex praecepto Legis dando veniae numero excludi, cum per Evangelii praecepta hinc modo nobis fiant per Ecc. indulgentiam. Aug. l. 1. de agone Christiano c. 31. nec eos audiamus, qui negant Ecclesiam Dei, dia peccata posse dimittere.

Prob: IV. Ratione: Deus nemine in poenitentia per ecclesiam ne ad eam meritis: Jo. ait, per Sacerdotes ejus potest peccata, ita S. Hieron: Ep. 52. ad Rutinian. Sally hoc, nisi prius Novatiani dogma probarit: et respondet S. Hieron. l. c. verum est, Sed et quod per Sacerdotes suos facit, ipse potest facere.

Dices I. Plura testimonia in V. Testamento habentur, ex quibus apertè colligitur, plura ea peccata, quae dimitti nequeant, ut 1. Regum 2. v. 25. Mach. 7. v. 13. etc.

Sj: Nihil ex his locis Suffragari Novatianis; in quorum in eis Sermo fit de prohibito Ecclesiae in remittendis peccatis, ac de executibili impiorum poenitentia, et de falsa aliquorum poenitentia, ac etiamsi hoc locis probarent aliquid Novatianorum, nec apud Deum crimina atrocissima remitti, prout Novatiani unquam ausi sunt affirmare.

Dices II. Matth. 12. detur peccatum in Spiritum S. neque hoc neque in futuro Saeculo remitti: Hab. 6. negant Apostolos, ut pro illis et eos, qui semel sunt illuminati, et prolapsi sunt, rursus renovari ad poenitentiam. et c. 10. voluntariè peccantibus post acceptam notitiam veritatis non relinquitur hostia pro peccatis. et 1. Jo. 5. e peccato ad mortem, a pro illo dico, ut roget quis.

R: Ad 1. ad primum dicendum, peccata in Spiritum S. quae juxta S. Th. intelligitur gravia veritatis agnitae, et ipsi Deici inimicitiae et abjectio, Sed quarata ad alia peccata, Deici inimicitiae et abjectio.

dei, ita etiam hoc peccatum mihi ex ignorantia. Et hoc
S. Christ. hom. 42. in Ev. Joan. Quia huiusmodi peccatum non hoc
ignorantia, nec ex infirmitate procedit, imo ex habitu illam
Dei et sapientiae, quae ordinat ad veritatem, et quae
depellunt ignorantiam, ac ex praecipua cognitione, et quam
sanatur ipsius. Et hoc est illud quod dicunt illuminati,
id est, baptismum sanctum, qui ruunt in peccata
cognitionis, in gente relegata hyemis, et ambulant in
nerum gravium, in vero in facie, quia retrorsum a lumine et in
mina dicuntur posse, et quantum, semel omnia delinquunt
quemadmodum corde bene cognovimus, et liberati a veritate
ipsius ac denuo iterum, et iterumque quemadmodum valetudine
quae dependebant saepe lapsi mutantur, ita et Origen.
haeresi 50. Christ. hom. 9. in Ev. Joan. ad Sin. dicebat
Legem vel Evangelium de peccato hypocrisis, quo quis sese
nunciat, et ceteris ingerit collectionem rationem, quasi sapiens
mori habet, quamvis in hoc peccato perseverant, nulla sapiens
ne peccatis hostis: quae omnia ferunt. Et ad eum negantes
et ipsum apostata. Denique quae ex Ev. Joan.
Christum a Christ. l. de gratia et gratia c. 12. dicitur, peccatum
ad ea finem, quae et diligentiam operatur, deinde duo, ad
mortem, seu finale impenitentiam. Hac Ioan. Chrys. a
Hom. Nic. II. can. 5. peccata ad mortem est quae quidam
peccantes nec orandi quaerebantur.

Dicis III. Plurimi haeretici quaedam peccata ex irremissibilia
Sed haeretici qui peccata aliqua dicerent irremissibilia
cum tamen sint de ipsis, qui defuerunt a fide, quamvis in fide
apostasia perseverant, aut de ipsis criminibus, quae in mortale
aut ignorata, sed plena certitudine necessitate gaudent
redimunt, ideoque dicunt irremissibilia, quia in illis nihil habet
accusatio, et quia difficilius quam peccata reliqua remittuntur.
Sed quidem dicere tradunt esse, sed non obtendunt.
Ipsae quae sunt ad Mortem missas de scribe.

Dicis. An haeretici generatio nativum sit?
Et certum quantum ipso ordine, quae post baptismum in gravem
peccatum lapsi sunt, et vere et in vero penitentia est, et quae
nostra mea. Et autem hoc Sacra. ait. Ind. Ep. 14. cap. 2.
Lapsis, qui baptismum ad Sacra nativum, non habent regenerat.
Et baptismum. Et p. unde ait S. Leo qq. 84. alias qi. ad Dioc.
Prenegustia Dei nisi suppleantur baptismum sequitur ad
Dixi in eg. et in arro. Licet enim ex sua natura tam
penitentia in nostra sola gratia gratia christi et
limitis sufficere possit, prout nisi, regeliacam tamen
ipsi gratiam sine sacri voto non ad libertatem. docet Laud. Syn.
c. 4. porro hoc vitum semper in vera gratiae inclusi dicere
ita, ac quippe gratia christi in illuit nobis de regno dominata
vitae quae a mortuorum sum hominum, potentia dictum. Gratia
quae militant ad ch. tam regnum, quamvis primum Christi mite
ipsi: partim blandae armis, ipsae in Ecc. gratiae pertinent, et ex pari-

CAPUT II.

de Materia Sacri Pœnitentiæ.

Dupliceem distinguunt Theologi in hac pœnitentia materiam, remotam scilicet, seu circa quam occupatur hæc sacramentum, et proximam, seu ex qua id efficitur, ex qua ipsi dicitur sacramentum.

Quantum ad materiam circa quam pœnitentiæ sacramentum versatur, facile occurrunt, ea peccata, quibus gravis angat, sed actualia tantum venialia quam mortalia, ita ut post baptismum, sine tamen ut mortalia sint, mera venia, venialia vero libera.

Et quidem sine quoad ugle res ceneta, tum quia obligatio ex institutione Christi ordinata ad illa delendum, tum quia potestas pœnitentiæ non nisi de iis, quæ voluntaria nostra omissione, necessario sit, quia Christus mandavit, ut unusquisque, ut de peccatis, quibus Christum pœnitentiæ instituit, et modus hoc judicandi ut c. præc. qu. 3. demonstravimus, qui proinde erga illos exercendus intercedat potest, qui sunt Ecclesiæ subditi, quales non censentur, qui ante baptismum in Ecclesia non intrarunt. et ex parte eos, qui ante baptismum peccata actualia ante baptismum omissa clavibus Ecclesiæ hujusmodi subjiciuntur.

Ad de peccatis actualibus quibusnam post baptismum quæstio res itidem est, quia Scholastici ex mistatum dicit: quoad veniamque venialia tantum vera peccata sunt. quarter tamen Trid. sess. 14. c. 1. generaliter ait, Christum hoc sacramentum instituisse pro iis, qui post baptismum lapsi sunt. vide cap. 5. et canon. mere hæc quidem sola peccata venialia, cum quibus multis nocte obliti sunt, tanquam licitum et utilem approbat.

Dicit: Peccata mortalia ex maxima misericordia, hoc sacramento, quo alia via dimitti a priori nisi per hoc sacramentum in re et mysterio suscepto, colligitur apertè ex Conc. præd. c. c. ubi via peccata mortalia nexio et ostenda declarat: venialia vero quibus ad = gratia Dei non excludimur, et in quæ frequenter labimur, nec = tamen ea enumerandum, et in quæ frequenter labimur, nec = tamen ea enumerandum, et in quibus omnes alios ex merito = ecc. Lyn. c. 5. facere citra culpam, multisque alios ex merito = ecc. pigris respiciunt, quod manifestum indicium est, ita peccata pœnitentiæ materiam non esse. sed an peccata ejus mortalia venialia jam rite in confessione declarata, et ab absolutione remissa adhuc sint materia sufficiens circa quam sacramentum versatur certe ex C. inter cunctas extra eod. et Trid. sess. 14. c. 5. ut conjunctam peccatorum jam remissorum recitatio efficiat, et sacramentum fieri. et ita habet usq. prorsus et dicunt fidelissime. at certè, cum eadem culpa sæpe quoties repetitur, peccata ita remissa denuo remittuntur nova remissione priorem confirmante et nova gratia infusionem.

Hæc sicut facile probantur, quia de materia circa quam, et ita res de dubitat de materia ex qua sacramentum, circa quam erant Doctores, et Scholastici de ea, quæ in varias partes abeunt.

Gotherq duas pœnitentiæ partes quasi materiam assignat nempe terrores mentis ob conscientiam peccati, et spem quæ sumitur ex Evangelio et absolutione, qua credat quis sibi remissa ea peccata. quem errorem refutat Concilium Trid. Sess. 14. Cap. 4. et vero Luca antecedunt pœnitentiam tropi ex profundis dicit negarunt illis partes: ut terrores qibus mentes et Deus Deus et ira aeternæ pœnis obnoxia, peragarant tropum disciplinam ad penitentiam.

Inter Scholasticos Aliqui pro materia ex qua pœnitentiæ ponunt mang in positione antiquiorum partes circa peccata sententiam: veniam ipsam et detestatio hanc nerbo dicerit, tum quia tum Doctores et Theologi Dominicani inferiores tenent S. Thomas q. 8. mang rationem habent requirentes ipsi quia hæc tempore in positio pœnitentiæ ad mutatione vamitatis Christiana renovetur, ut certum ex Con. Cartb. VI. c. 78. mera itaq; ceremonia erat. Durandq; vult sola quæ fiat in eo loco materiæ sacri vere absolutionem quatenq; ritus exterior et sensibilis; nam quibusq; veniam peccatorum, efficaciter ipsam habet vacem hæc; acta autem pœnitentiæ dicit ad gitionem ad sacru pœnitentiæ pœnagnitias. verum mera hæc de nova quæstio quæ subtilis quæ utilis maretur. unde cum qui theologi

Conclusio

Tres actus pœnitentiæ, contritio, confessio, et satisfactio sunt partes, seu materia ex qua sacri pœnitentiæ.

Probatio I. Ex Concilio: in Decreto ibi: quartus sacramentum pœnitentiæ, cuius quasi materia sunt actus pœnitentis; certe habet Trid. Sess. 14. Can. 3. et Cap. 4. ubi anathema dicit eis, qui negaverit, ad obtinendam et mecta peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente quasi materiam pœnitentiæ, videlicet contritionem, confessionem, et satisfactionem, quæ tres pœnitentiæ partes dicuntur, et hi actus vere et quasi materia à S. Synodo appellantur, non quia vere materiam non habent, sed quia loco materiæ exigunt adhibentur, et aqua in baptismo. ita Catech. Rom. p. 2. de pœnit. n. 13.

Probatio II. Ratio. Sacra pœnitentia institutum est ut magnificet, quo peccator per sentiat sacerdotes Deo reconciliatur: ai ad Rudimenta tria requirunt, contritio, seu dolor de peccatis, confessio peccatorum, qua judex quinta causa noscat sententiam dare, et satisfactio ad reparandam injuriam Deo et peccatis illatam. hinc ait S. Cyr. Hom. de pœnitentia: sicuti pœnitentia quotidie peccatorem via libenter ferre, in corde ejus contritio, in ore confessio, in opere tota humilitas, ut quibus Deum offendimus, corde, ore, et opere, ipsum reconciliemus Deo.

Dicis I. Dispositio ex parte poenitentis, ac quia dispositiones agentis poenitentis sunt dispositiones ad sacramentum, ergo et sunt ejus partes.

R.d.n: Sunt dispositiones ex sumptis modo quasi sola abstinentia, ad hoc effectum pertinendum, quia ergo dnt.

C.m: Sumptis dictis quasi ex eo di, quod ad ejus integritatem pertinent est, N.m: tunc enim actus poenitentis habent rationem dispositionis, sed partium sacramenti.

Dicis II. Sed actus poenitentis sunt proprie et sunt signa gratiae efficacia, ergo solus poenitens et signum de sacerdote ejusque sententia, quia ex nisi absolvit detur.

R.d.n: Actus poenitentis sunt signa gratiae efficacia quatenus a poenitente procedunt. N.n: quatenus ejusmodi sunt ita abstrahi. Cum sub illo enim aspectu a Deo institutus sint ad efficaciter significandum sumptionem sacramentorum. nec inde sequitur poenitentes qui multis fuisse sorte in debito actus multiplicare, nam sorti, ipse quia dicatur minister sorti, sed insuper requiritur, ut quod eam ministrat, eandem in eum ita gratiam, ac ad se sibi vindicet, quo solus sacerdos.

Dicis III. Ergo sibi debet ex sententia absolvi; ergo, et actus interna non essentialis; ergo.

R.d.: Ut debet ex sententia, sed ex v gratiae. Ut et sacramentum.

N.Ant: Contritio autem est vere sententia, sed ordinatur ad petitionem sibi, et sed aliquod aliud signum.

Quaeres. Ergo hae poenitentis actus sunt partes essentiales sorti poenitentiae?

R. Contritio et confessio sunt partes essentiales, satisfactio vero est pars tantum integralis. Ipsa pars quia quae illae sunt essentiales, sine quibus hare requirit effectum sortium, ad sine quibus et confessio hare non potest sortu poenitentiae; cum judicium sacerdotis non confirmat e hoc sortu, nec a nos quin potest, quin ex culpa sua agnoscat, repetatur ac detestatur, ergo ex de sortis plura in decursu. Ex quo colligitur sortu poenitentia non posse se sumptum sufficiat et integrum, seu effectu suum non producere; quia ut parte essentiam includit dispositionem ex parte poenitentis requisitam ad ejus effectum consequendum, quae videlicet, sen detestationem peccatorum, quae proin deficiente ipsi sortu nullus est: unde et ad minor alio sum sortum sicut sacramentum revivisceret nequit, quod est absurdum.

Ille pars non certe videtur, effectu quidem e sortu poenitentiae sine satisfactione, valere utique ad sententiam dari poenitentiae quoad et ejusque sine injuncta ab ipsa satisfactione. Licet autem fateamur, non ex positu satisfaciendi absolute re-

quini, sed tunc in ipsis sorti contritio partem
à gratiam disjunctam, unicola quia includit solum ha-
bere mane, oiz. legis, gratiae, et ipsum Deo pro pec-
catis satisfaciendi.

Dico I. Ipsa sorti contritio sine gratia, valde
quippe absolutio impenditur hoi, qui postulavit secundo
Deo ante quia ille admoneat, ipse vacis amisit, ideo et ille
vio probo, qui prae timore mortis obmutescens nec ipse le-
nec per alium contritione sorti petit: p gratiam Deo ipsi.

R: Dan: Sine gratia ovis, sed et plena et dicit peta
singulorum peccatorum in ij circumstantijs, ubi habere reputat,
C. Sine gratia mulcta et gratia Dei: eo ipso enim,
quo quis ofsarium petit, se peccatorem confitetur, proba
ta quoq; via, quam duxit is, qui publico morbo corpori
obnoxe scit, et imperata postulato sorti, et mercenaria sine
gratia, ita sugo hac plena gratia peccatorum, quia postulan-
tem examen memoria recuperant, an placentia divino
observata est, si fieri potest; in ij vero circumstantijs,
in quibus talis gratia impossibilis est, sufficit ad veritatem
sorti, ut quis antea signa de peccatore se
fecerit, aut factum detestatur.

Dico II. Con. Trid. Sess. 14. cap. 4. docet, satisfactionem aequa
ac integritatem sorti spectare ad gratiam et poenitentiam.
p. ne explicit.

R: Ad coeja: Nam Trid. non integritatis de industria ubi
volunt ad ea omia spectanda, quae ad sorti poenitentia ne-
cessaria sunt, sive detinere ad essentiam sive tantum ad integritatem
quoad sanctis primum philosophorum intellectus spectant;
quod decidere noluit, ne pro more suo quaestionem in-
ter scholas Theologos disputata dirimeret.

Dico III. Sed satisfactio a tantum quasi integralis po-
nitentia, mihi probat, et gratiae mutatio.

R: Ad Legales: Utilis omnis, sed non ratio ad remissionem
poenae temporalis, quae post peccata culpam subsequitur.

CAPUT III.

de Contritione.

Contritio prima est sorti poenitentia pars, ut ipsa
à qua calores tuos à causis sua spectant, ex ipsa quippe de
peccatis dolor de id admittit peccatorem, et de fide deinceps
hinc quoq; ardens illud de iudicium faciens, Deo sorti, et
sorti gratiam, et veritatem primindi illa calicis, quibus erum
aberat gratia, parcebatur. Contritionis nomen vero Ecclesia-
sticum, ac latinis scriptoribus profanis plane incognitum.

oritas verò à verbo Sacro, quod dum à Christi spiritu omnipotentem in parles ipsum, ac ipsum metu etiam de peccatis corde detur, quod quidem cum dimissa gratia multis obstitit durum & indoratum in Christi appellatur. Secundi, prorsus verò dolens eorum magis admittit ad ipsi obtemperat, gratiam suscipitur. ipsi Sc.

Duplex Sacerdotis potest attritio, scilicet generatim et specialiter: et enim quidam gens, cuius species sunt attritio specialis et imperfecta. illa scilicet vocatur attritio, hac vero attritio.

Articulus I.

De contritione generatim sumpta.

Hæc definitur à Con. Trid. Sess. 14. c. 4. animi dolor ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero: quia definitio convenit omnibus, prout hæc et quæ te nervia sunt ad obtinenda veniam peccatorum, unde ut legis Evangelica hic pœna, insuper ex ed. Con. addit. = et ordo procandi ait, quæ requiruntur ad veræ poenitentiæ = sortem poenitentiæ.

Detur 1o animi dolor, id est tristitia quædo animi orta ex offensa Dei, hinc ipsi dicentur gemitus: laboravi in gemitu meo: Psal. 6. lacrymabo ex amore meo in amaritudine ex mea. Ps. 38. unde ait S. Greg. Hom. 34. in Ev. poenitentia agitur, id propriatur malis plangere. Est autem hic dolor in voluntate non in sensu gratia, quia dolor animi dolor. et quamquam sensibilis dolor inducitur tendit sensibilis sit, non tamen necessaria, hoc est quod in hoc potestate non sit.

Detur 2do detestatio de peccato commisso, quia illegitimo disponit. Iustitia quidem Christiana odium peccati et detestatem vitæ priori acta inimicitiam ac, ac ultima poenitentiam præcipit in nova gratia gratiam ac, sit dum dicit ei Ezech. c. 18. Ejecite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus prævaricati estis. et cerne = qui iter sanctum Clamores ad Deum accepit, pergit laudi: facile intelligat, eos ex veterum quidam antecessorum ordo, et ingenti peccatorum detestatio manifestat. hinc in ait S. Ang. serm. 9. de verb. poenitentiam certam = in facit, non odium peccati, sed amor Dei.

Ubero dolor ex, et detestatio peccati in gratiae a Sacro poenitentia sufficiente debet esse tis et complectitur quo injuriam vestras verè et expresse detestae dolentes peccatum; quia verba Trid. haec sane nimis clara sunt hinc ima, non Iustitia virtualis et implicit dolor in aliis charitatis species mihi. attamen in praxi moraliter sic

hujus poenitentiae, cum ipsum, adeoque de peccatis suis ea gravem et sincerum gerunt amorem, Dei superiorem, et non desperant de peccatorum veniae, dum, detestantur. ita quoque minus, justi dolor impletus in sola voluntate minorum non peccandi, quia hoc sana, potest cum quo peccatis, ita peccatis pura perito. Sed Nec denique dolor impletus in deliberato dolore, si nimirum quis odiat odere, aut detestetur odere, sed sola dolor de peccatis moneat tamen D. pro pravi, quod memorata gloria, cum optant dolere, gemunt, fabitant verum illum dolorem, et ipsum dilu non consistat.

Hinc graviter peccant, qui de poenitentia sentit accedunt cum solo venialis incessit dolore aut detestare eorum, quia tunc defectu mae est, voluntarie redunt sibum multum, quod e gravia sanguinem. non tamen graviter peccat in quibus plura venialia quorum de eis non dolet, modo saltem tunc ex illis detestetur si satis ad numerum, ac ea ex dolent, quia id ad valorem sacramentum cum unum venialis sine alio remitti possit, quamvis satendum sit tamen quitare aliquam irreverentiam, ac leque mendacium, quam se accusando de plurib, hac zelo exercitii dicit, se dolere de ipsis omnibus, ac velle ab illis absolvi.

Dictum 3to. cum proinde non peccandi de cetero, quod ut ait gritioni e epist. Caveamini ait Isaias c. 1. quia disce agere pravum, discite bene facere. et Deut. 18. facile gratia agere nocum. et S. Aug. l. c. multi assidue se dicunt peccatores, et tamen adhuc illos delectat peccare, proinde non emendae, accusatur ea non sanantur, pronunciatur deserta non tolliturur. disputant inter se stigi, an sint non peccandi proximum desiderat ex pleniorem an impletum sufficiat, quod in ipsa vera detestatione peccati. Superior in Eluidum? Secundum meo verior nobis videtur cum Lacroix, qui sic et ex proprium desiderant; tum quia de illo propusito expressam mentionem facit Scriptura; tum quia gratia Spiri. illud a parte distinguit ab omni peccati, licet et ab omni impletio gratiae. peccatum tamen, cum in omnino gratia quis ac satis tuta videatur, cum, qui aliunde satis gratia ex obliviae omittere potest sic ac ex proprium, ad se pendum gratiam adignum in ea mutamus.

Dictum IV. cum vota praestandi in e, gratiendi peccata, et pro ipsa divina justitia satisfaciendi, quae semper habere debetur in, qui animo non facto certi tantum decedat.

Quaeres 1. Quae nam sint proprietates gritionis generatim sumptae?

R: Veram gritionem a falsa secernere, Sciant hoc maxime interest, et praecipue iacentes exponere debet, an vera sit poenitentia gritia, antequam absolutionis

beneficium ejus amittere, ita quippe dicit, quod fere gratissime data solet in qua mentitur, imo dabat ad libera. Gratiosam caecam et non vocandam confidentiam, quam fere totam in solide terrorem et omnimodam, quibus ad veritatem, repositis ad gaudere gratiosam, totam hypocritam, et magis peccatrix redditia docuit. quem errorem proscripsit Synod. Trid. Sess. 14. can. 5. Haec autem hactenus, non solutionis est, quia ille acceptor se debet, tenet et haneth, qui à Deo praecepitur, et dissonit ad veniam peccatorum obtinendam: ut fabis e gratia act. 3. poenitemini et convertimini, ut deleantur peccata vestra.

IIdo debet se Supernaturalis tum ex parte principii seu Dei, quam moventis juxta illud Jeremiae 31. = converte me, ut me et convertar, postquam enim convertisti me, egi poenitentiam. Et Con. Trid. Sess. 6. can. 9. de Justificatione: = sine Christi Spiritus ac ejus adjutorio liberum parere in gratia, sicut et, sortet, ut ei justificatio gratia = donatur. Cum ex parte motivi, ita echo quippe motivis ex motivis praesertim hiam speciem sumit; nulla igitur e gratia, quae motivis pure naturalibus orietur, qualis fuit illa Antiochi poenitentia deflenti praesertim et gravia, quo cruciabatur morbum; et ecbu enim, qui et naturali dici Sup. tam alicujus temporalis bini illae relatae ad Deum ad detestanda peccata movendum.

Porro motivum principium ac gravionia debuit distinguit debet ab occasione, ita que quidem, ut morbus, aut alia afflictio occasionem praebeat redeundi ad Deum et veram ac Supernaturalem gratiosam. Sic Ninivitae occasione quidem Luciferismi urbis, quae imminente jam praedicabat, et non ex ejus motivis sed aliis Supernaturalibus in sacco et cinere poenitentiam egerunt, quae ipsi Dei ore praenunciata fuit.

IIIdio. Debet se vera et sincera, non falsa, non fucata, non in sola mentis et imaginatione superficiari, non in ma ni verborum strepitu, (aut fictis lachrymis) sed in intima voluntate. ingemiscere gratiosum, lachrymas fundere peccatis, fundere dolores, bona sunt, quae nocenda, quia fa man mens huiusmodi sibi mentitur, et de bono opere fingit amare, quod non amat, et de malo non amare, quod amat. hic loq. S. Greg. l. 30. pastoral. c. 9. inventum est, qualis sit ejus, cui poenitentia vera dola debitetur, animi affectio. Qui igitur cum ficta gratiosam, quamquam cum vera existimaverit, ad Christum poenitentia accederet, nequit ipse gaudere certum, neque non deceat pro aliis, solet vera gratia.

VIto. Velim ut adsit respectu peccatorum mortalium ita ut dolor se extendat ad omnia mortalia admissa, et proinde ad omnia mortalia vitanda. nullum quippe peccatum grave sine dolore et proposito emendandi suscipitur unum hinc alio, cum se quibuslibet avertamur a Deo et mutemur ad bonum prius per impressionem gratiae sanctificantis, quae impossibilis est cum peccato mortali. Sic praesertim ac quod, ut ait Con. Lateran. IV. C. 27. cum Gratia gratis data de uno solo generaliter agatur, aut fuerit sic agitur de uno, ut non dicatur de alio. Non quidem requiritur ex solete doloris extensio ad singula peccata mortalia distincte recognoscenda sed ex qui sufficit extensio eiusdem actus doloris impletus ad omnia mortalia quatenus et in ipsis apprehensa sub motivo generali et omni peccato quod lex quae sit operatur Dei.

VIto. Deflet se efficax et stabilis, ita ut excludat eum affectum ad quem in peccatum grave ex Con. Trid. Sess. 14. c. 4. et quineat propositum servando omnia mandata, et adhibendo quoties medium ad hujusmodi peccati et mandatorum observatione necessarium. Quaelibet de hac quidem videri possunt ipsa de actibus.

VIIto. Deflet se apprehensive suma, ita ut hoc operis ac detestatur peccatum super omnia alia mala, sitque paratus omnia bona carendi, et quoties malum patiendi propius quam ut grave peccatum committere velit. e quippe motivo nervus ad justificationem conversio ad Deum ex toto corde, totaliter, apprehensive, ut loquuntur, juxta illud Joel. 2. convertimini ad me in toto corde vestro. Caveant vero confessarii gravissime praesertim quoad particulares inter peccatum et hoc vel illud quasi malum subsumendum; cum enim quoad plures ipsi Confitentes magis mereantur mortem, quam mala culpae, et pene libari faciant eorum eadem ultima, aut horrendis in ipsos templos praecipitabunt.

Quamvis in gratitudine, vicissitudine suma optanda sit et optima; quia cum peccatum sit summum malum, nulla timeri debet cessatio in detestatione omnis peccati; et S. Hieron. de lapsi. ea praedicit: quam magna delinquimus, tam grandia defleamus, poenitentia enim nunquam est, nisi ea flamen nervus et radicitus, quas hic vid. Thal. c. 3. a. 3. quae adhuc non est.

Demum nunquam requiritur certus ac determinatus tempus ad eliciendam actum contritionis, utpote quae in momento fieri queat; ut patet exemplo Petri, qui mox ac peccatorum suorum gravitatem intellexit, ea ex corde doloroso dixit

peccat. Unde 2. Reg. 12. confessus sum mihi peccavi. Unde ait S. Aug. Enchir. c. 8. Ut poenitentia non tam gaudenda sit mensura temporis, quia dolendo.

Quaes. V. An Christus generatim sumptus sit venia?

Resp. Affirm. Quia ad veniam mortalium multum: quamvis gratiae sempiternae, docet Joan. Bapt. 14. c. 4. ad impetrandam veniam peccatorum Christus non fuisse ostium, quia illud hic 13. Ut poenitentiam non egeritis, nec Mediator poenitentiae. et illud S. Aug. l. de duab. anim. c. 14. profecto quidem aliquis dicere, se non peccare, et nulla ei bona starcies, quia dicere audeat, se ea poenitenda, se peccavit. Imo non ad remissionem venialium Christus, et poenitentia caligna seu displicentia ac detractio sui sibi sedem virtutis, quae Christi in actu supernaturali habitus alicuius, vi cuius displicaret illud peccatum, sed memoria ac [illegible] nefaria est. Tum quia Lyrad. Trid. l. c. indifferente asserit, ad impetrandam veniam peccatorum sed tamen venialia sunt mera peccata. Tum quia S. Greg. in expositione Psalm. 44. misericor: nec quantumquam parvus ad correctionem sua praeterita posse transire. Tum quia sapiens et [illegible] divinae potentiae quemvis non per offensa spiritualiter ad misericordiam displicentia sedes aliquibus non remittatur.

Quaes. VI. An praecepto Christianis statim obligat, ac peccatum mortale quisque fecit?

Resp. Affirm. Tum quia sic videtur omnibus fidelium tam gentilibus quia poenitentiam sancti illi liquidem sed circumstantiam an gloriosae mutuae examinare; illi vero mutuam declarare solent. Legitur ergo, et dedisset Samuel ac prismos primumque vivos aeternum damnatos fore, nisi vigilia gratiam omnipotem peccatum delitude et; tam quia si non omnibus peccatum omittendo gratiam statim, ac peccatum perdita ab illo mutuo multiplicabitur peccata, quae nozentia proponi deficerunt a peccato omisso, quod a peccatum statim denigri, quia sicut alia gratia ad salutem aeria, baptismum scilicet gratiam et statim nisi pare non tenemur, ita ac poenitentiam.

Interim libenter fatemur, poenitentiam quique differri a posse sua novo peccato impenitentia et gentes asserimus et graves eorum, qui peccatum statim ac omnibus sunt, caelestentur. Quod illud Eccli. non tardes quelli ad Dominum. et Rom. 2. an ignoras, quoniam benignitas Dei ad poenitentiam te adducit, secundum autem duritiam tuam, et impenitens cor thesaurizas tibi iram. S. Greg. hom. 11. in Ezech. Tacem tardit quia peccatum, quod non fuit poenitendo delentum, sic pondere habet ad aliud.

Dico V. Voluntarie manere in statu peccati mortalis, et inimicitia cum Deo est insanabilis, qq. s.

R: Dn: Voluntarie manere positive, scilicet volendo peccatum et inimicitiam cum Deo. C. an: Negative tantum ac suspendendo omnem actum seu nec volendo hec nolendo peccatum gravissimum: Nemo.

Instabis. Qui voluntarie non permittit se a peccato gravi, ipso facto videtur eadem vitanda et intrecta velit ipsum peccatum: qq. s. angeli qui voluntarie non possunt causam destructivam alicujus mali, positive vellent ipsum malum, qq.

R: Dn: non possunt causam, quam possent tenere. C. an: Leg. N. an: Nec enim, ut in tribus actibus dictum, notis affectus cernitur voluntarius in causa, nisi quod tenetur id eam ponere vel auferre. cum qq. nullus existat processum futuri avertendi causa destructiva peccati, scilicet contritionem, postquam illum commisit, ideo permanentia in statu peccati, et inimicitia Dei nostra nec indirecte e voluntaria.

Dico VI. In periculoso morbo corporis morte aliquis tenetur adhibere medicinam ad evitandum vitae discrimen: qq. magis in lethali morbo status peccati.

B: Neg. Ubi et pari. Ratio disparitatis est, quia vita morbi semel amissa recuperari nequit, et ideo in gravi morbo periculoso quilibet statim tenetur adhibere remedia, ne patiatur irreparabile damnum. et vero status vitae semper, dum licitum recuperari potest.

Dico VII. Injuria passio mox ac facta est satisfacientem est: aliquis peccat gravius, quam in ipsa est: ai qq. peccata Deo fit injuria: qq. si contritione statim resarcienda est.

R: Dll: Injuria qq. quod injuria e damnosa, non satisfactio novum infert damnum, quod fere semper contingit in injuria laesae proximi in bonis fortunae et famae. C. dll: Leg. N. dll: ac injuria Deo qq. peccatum illata post non e damnosa: nec Deo qq. voluntaria peccantiam in peccati statu ad breve tempus nova infertur injuria.

Articulus II.

De Contritione perfecta.

Contritio perfecta nuda mente Trid. l. c. e animi dolor ac detestatio de peccatis gravis cum proposito de caetero non peccandi ex motivo perfecte charitatis perfecta semper quia peccatum est offensa Dei super omnia qq. dilecti; nunc etiam fieri altera perfecta charitatis vel vocatur spiritus contritio quia perfecte imitatur peccatorum analogia. Ducta a quantitate durationis qq. vid. supra.

Quaeres I. an attritio perfecta peccatorum Deo reconciliet extra actualem sacramentalem absolutionem.

R.: Baius et sanctorum negant attritione perfectam peccatorum justificare extra usum clavium, nisi in articulo Martyrii, Electi et mortis, hi desiderio sacramentorum pari; quibus vero R.R. pro eorum [illegible] affirmant, quorum quidem sententiam Christo Christum justificare in extra Christum, cum vero, quod a Deo sola licet ipse se superaddit dicit quisque solum in sacro ex ipso sacramento justificare, colunt. verum ex jam ante dictis Chlg. c. 3. a. 3. Gaudium et amore Dei superadditis et Christo remittit sua absentia vera perfecta et omnifaciens illorum R.R. knit sunt matrum.

R.: Attritio perfecta, quae ex motivo christiano profecta quidem in vitae in cassum ne justificet sed semper extra Ecclesiam justificat.

Prob: II. Ex Sententia quae perfectam attritionem vocat Christi eremariam sitiendi, hodie nulla pugna a peccato; mipsa = impii in peccatis sua, in quorum die gratia justificari. Trech. 33. Christus inserit multitudini peccatorum.

Prob: III. Ex Ref. Eccl. ima Com. Trid. c. 6. docet. attritione aliquid habitata perfecta ea, sicut quo ex = cellare, pertinaca hoc sorte actu se disponat. ergo ulterius differa enim se hoc pro: nec refert quod auctorio aliquid tetatur sinuosy, quasi in certis casibus contra aut justificare perfecta attritio; ma illud in quinquit ex hic verbis: [illegible] = te regeliare. Ex cum his: Christus in perfecta ea, ita ut sanctificationem, quam aliquid perfecta ea quinquit, longe = multer regeliare, antequam extra sacramentum retineatur. Ceo = Chlg. 1. et Qu. XIII. hanc Baij proscriptam: Attritione = te cum Christo perfecta et cum voto suscipiendi sacramentum, revi = vitur extra confessionem absolutionem Clavium sine actuali = et vitae sacra.

Prob: III. Ex Ep. 1. Christ. hom. 1. in 2. ad Cor. ubi Christus = cia sublata sunt mala. 1. Joan. 1. in 3. p. Sola Christus extinguit = delicta. 1. Cc. 9. p. 82. ipsum Deum solitaria patitur venia mora = vera quasi bonitate Christi Dei: ex quibus nigrum ex Chlg. ci.

Prob: IV. Rac. ima in c. 1. Christo attritio nuncupa = tur, ai ita Bangica nihil detrahit efficacia perfectae attritionis, ex solummodo nomen addit mandatum ex quibus sacra patrae quae corpus infirmabit nostra propriae voluit Christus quae perfecta in habente attritionem, sed ex mysteria [illegible] = sacramentum peccatorum impetrare possit. Ergo si sacramentum [illegible]

[illegible]

Dices I. Mulier peccatrix quia multum dilexit, Luc. 7. quam veniam peccatorum obtenta est: remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. ingnit Chr. ibid. go charitas obtenta ea profecit sine remissione peccatorum.

Sed: an: quia dicit postea, non: Can: prius quam ipsa Man: nam hic sine absolutio et sine fuit simul tegere.

Instab: S. Aug. Serm. 99. de verb. Evang. Luc. 7. alias Hom. 50. inter 50 de illa peccatrice ibi locutus: accessit ad Dominum munda, ut redderet munda sed go n fuit munda ante ch. sententiam: sed.

R. N. concedam. Nam S. Aug. ibi loquitur de mulieris accessu adequate sumpto, prout dempto hypothetice spiritum ut inter di ho Aum, et ipsi progressum donec in presentia Chi. ejus amore exhoeret. et certo eam dicit accessisse immundam, quia quatenus ante talis erat, et quatenus adhuc habebatur peccatrix, licet interiori go ardentem charitatem mandata finiat.

Dices II. Ex Con: Trid. Sess. 13. cap. 7. nemo peccatis mutatis quis, quantumvis sibi gratiam indeatur, debeat go tali sibi poenitentia, hesiptione ad Eucharistiam locum accedit, extra casu necessitatis go sumpsit Eucharistiam gratiam in [illegible] n [illegible].

R. N. concedam. Nam id docuit Concilium go ad mapotem caritatem accedentium ad S. mensam, et ad majorem [illegible] Sch. i valde quinque [illegible] et aqua, ideo d. Lat. infrequens e gratia obtenta, quo fit, ut multi ignorant sibi habere videntur, go careant, et gratiam indigne ad Eucharistiam accedant.

Dices III. Juxta S. Th. sententia Petri procedit sententiam coeli, seu quia sacerdos in terra solvit, et postea Deus in coelo Nam Sacramentum rationabiliter go gratia obtenta n justificat sed sed.

R. N. etiam. nam cum gratia ad gratiam in Sacramento poenitentiae requiramus in maria n sit, ut mea dicamus, ac pancis in poenitentiis ex parvitate, ordinarie Petri seu sacerdotis sententia praecedit sententiam coeli, nemo enim habens gratiam obtenta solvatur nisi cum gratione petendi absolutione a sacerdote, quia sententia

ascendit absque et specie solvitur, et prolata a Deo, eo modo absolutio ratificatur, ac sic Christus dentibus Petri Lutheriam coelo praecedit. ex quo in facile colligitur, regulam Sancti hujus Sententiam vana et superflua non esse, sed solam nemam in ipso, qui ipsa gratia ad illud accedunt.

Quaestio II. An ...

... in praxi ac fructuosa hujusmodi parochia sentiam?

Ego quidem ... Illgi, aut Magnum Gabriel Cl. cum ... Synod. Trid. sese Gall. Moralistae in hac quaestione aliquid definire superscit, unicuique liberam relinquam, ac aliquid ... Con. generum, hanc quaestionem ... ex ... Sancta ... ex ... ac Christo ... quae hinc ... ad ... si aliquid ... quin sit ... ad ... ad ... declaras Cleri Gall. in comitiis an. 1700, ex S. Synodo ... et monachorum ... ne ... in sexto ... mentis ... ad ... distinct. attritionem ... ad ... Tum quia certe ... in ... ex instructione sua vix habet ... Tertiam ... ex ... et ex ... peccatum; a Gregorio ... medium ... et ... ad ... peccatum. ... saeculo ... 1688 ... Gratiam ... in ... praxi ... Ecclesiae ... Sent. ... in ... proposita.

Articulus III.

De attritione, seu attritione imperfecta.

Attritio imperfecta ... ac ... peccatum ... ex alio motivo honesto ac supernaturali, quia ... Christi ... Scil. ex turpitudine peccati, in quia ... animum eorum Deo deluxerunt, metuit, ... ex metu gehenna, seu ... naturaliter ... peccatum, ... Deum ... quido ... Deo ... ipsum ... ex ... et ... Sed ... et ... ab ... ab ... ab

omnio [illegible] nisi in certis [illegible] imitarentur.

Quaeres. an ipsiusmodi poenitentia quae non warm
[illegible] sola sine pleno amore Dei
[illegible] ad spectat [illegible] obtinum?

Sp: I. Affirmamus de metu poenae saltem ex
[illegible] Dei in tridentino Tom. c. 2. a. 1. q. 5. supra
[illegible] probatum.

Sp: II. Contritionem sine vera parvitia [illegible] poenitentiam
[illegible] justificam [illegible] cum gallic. Pub. l.
c. tradunt [illegible] cum ad [illegible] nervi sine
[illegible] sola attritio sola ex gratia in sacramento
[illegible] accedat dilectio Dei super omnia, [illegible]
[illegible] dolor quem aliquis Dei amore metendo, (inter
[illegible] gravissimus. [illegible] nec signi rerum Dei amore
[illegible] inter se quaerunt, quam aliquis amore vera
[illegible] et [illegible] alio amore quaeritur [illegible]

Sp: III. Contrition [illegible] dicimus de gravissima [illegible]
nec [illegible] attritionem ex amore initiali [illegible]
ad gratiam in sacramento justificandam sufficienter dis-
[illegible] in vitiis [illegible] probat Pallavic. l. 12. c. 10. [illegible]
[illegible] VII. decretorum 5. maij 1667. occasione gravissimae
[illegible] de re Lovanii [illegible] praeter [illegible] ne quis
[illegible] opinionem sive affirmante sive negantem ne-
[illegible] aliquo dilectionis Dei in attritione ex metu
[illegible] aliqua [illegible] notare aut [illegible]

Conclusio I.

Sententia exigens aliquem amorem Dei in attritione, ut sufficiat ad gratiam, certa et videtur.

Prob: I. ex scra. Joel. 2. ingrediamur Deus; quaerimini
[illegible] ad me in toto corde vestro: ad quod ex [illegible]
[illegible] negant sine amore Dei super omnia; quo ante [illegible]
[illegible] quod [illegible] 1. Jo. 3. generalis regula [illegible]: qui
non diligit, manet in morte.

Prob: II. Ex Con. Trid. sess. 6. cap. 6. ubi inter dispositiones
adultorum ad justificationem in baptismo [illegible]
ponit motum dilectionis in Deum, inquiens: [illegible]
[illegible] justitiae sondem diligere incipiunt, ac [illegible]
[illegible] peccata [illegible] odium aliquod et detestationem
[illegible] praeparare animi nervi ad obtinendam justitiam in
sacro baptismo disponuntur pariter, nimirum magis in sacro

pœnitentiæ, utpote in quo difficilis quia in hac vita
remittitur peccatum sed quod abolendum. Synod. Sp. 14.
c. 2. peccatum [illegible] tolleriolo. Hinc Dr. Aug. de pœnit.
n. 2. §. 1. ait: Hæc nihilominus sunt monenda, ne se putent Lectores in sexti gradus pœnitentia excepti,
si quisque fidei et spei atque in unoquoque diligere
Deum, quem ois justitiæ finem.

Prob: III. ex PP.

S. Aug. Serm. 157. in append. alij
p. de comp. pœnitentiam certam non facit, nisi odium pec-
cati et amor Dei. S. Chrys. Serm. 94. absolvit non dma-
charas quem multitudinem peccatorum.

Prob: IV. Ratio.

Imo attritio e vero dolor ac odium
peccati cum proposito non peccandi de cætero; ai nec dolor,
nec odium peccati nec propositum non peccandi quisqui possunt
sine amore Dei; dolor quippe quisque figuratur in amore
rei alicujus; de cujus jactura dolatur, ut ait S. Aug. l. 14.
de civit. c. 7. et odium rei alicujus oritur ex amore contrarij,
quia enim omnis peccatum odit, quorum justitiam
diligit, ingenue D. S. D. Sp. 145. alias 147. Semper qui
propositum formal, sic animo præparato ea delet, ut
Deum creaturis cuique anteponat, malitque omnia terrena
dispendium pati, quam Deum offendere. Ideo hoc
ipso peccatum mortale aversitatem Dei, et quæ tibi ad
creaturam ponendo in ea finem ultimum, sicque et ha-
bitudinem; eo ut remissionem obtineat non solum debet
à creatura averti, sed in ad Deum quærendi; quod fieri
non potest nisi per amorem illi inhærendo.

Conclusio III.

Amor necessario in attritione ad gratiam in sacro obtinendam non est amor charitatis sed concupiscentiæ.

Conclusionem hanc manifesta ratione ex a. 2. q. 1.
ad 2. ubi ostendimus amorem charitatis ad super omnia
extra sectum peccatorum Deo tangitiare, non necessario
dispositionem ad sukipiendam gratiam in sacro. ulterius
ordem.

Prob: Si ad gratiam ad remissionem peccatorum in
sacro pœnitentiæ recipiendam requiritur amor charitatis,
minus nam moribundi damnati poterunt ab ea parte
absolutionis: sed Sp. q. 1. Leg. 8. [illegible] Si enim mori-
bundus amorem charitatis aut attritionem ex tali amore
ceo jam habet, salvabitur sine absolutione, ut quantum
adversarij, necessario illam insufficiere in gratia [illegible]
extra sectum: Si illa deest, damnabitur in cum ab

solutione sacerdotis. m: sneller ghet tum ex praesi
Eccles, quia in articulo mortis omni peccatorum re
vocem tollit, ne hac occasione, ut Concil. Synod. Trid.
sess. 14. cap. 7. abigni queat, et ideo studeat sibi et
suis maxima sollicitudine sacerdotis absolutionem
in morbis periculo exquirere. tum ex can. S. Pelag.
can. 26. q. 6. Si vero moriendi poenitentiam
abnegaverit, sit ei vita animarum.

Solv: Objectiones.

Objicies I. qta j. ess: Synod. Trid. in tria sess. 14.
c. 4. Gravitatem de tis, quae praestant ad sacra
poenitentiae praxiorem et plenioremque confessionem, et
tamen in tota illa scriptura verba ad nostrum propo
situm omnino: qo n agnovit hanc ne statuem.

R: Negam. nam in proam: sess. 14. promittitur
exactior et solemnior confessio quaerendae ab ea, quae defi
nita fuerat sess. 6. quoniam praeter illic habita de jus
ficatione in genere et de meritis ad illam dispositionis
evellendi grave errores, quos singulatim sectari et
poenitentiae vulgarunt haeretici. poena itaque et
exacta Tridentina confessio supponit, quae generatim
de justificatione decreta fuerat sess. 6. et ubi multis fuit
de sacro poenitentiae sacramento nexus quoda
modo strictiore interposito. ut scribit Pallav: l. 8. c. 13.
ubi autem quaerebatur, ne totus individuus dilectionem
Dei; ne sed poenitentia tota ortum ex timore Dei et
amore justitiae, et dolor oriatur in poenam suam et
offensam Dei offensam, infructuosa esset. prout docuerant
Patres. Trid. apud Pallav. l. c.

Instab: I. Can. Synod. cit. sess. 14. cap. 4. declarat
attritionem ex solo timore gehennae ~~amoris~~ gehennae
ci Donum Dei, et disponere peccatorem ad Dei gratiam
in sacro poenitentiae impetrandam. etc.

R: d. an: Disponere sic de sola et sufficienter. Nam:
simul cum aliquo Dei amore gimitem, juxta sess.
6. cap. 6. Can: hinc in sess. Pallav. l. 12. c. 10. verba
subdit, quo capitis ipsi ab eis, quibus id caput ob
tendi sua demandata erat, poenitentiam interpretati
fuerat, de monstrum dictum, ac verbum disconvenit
esse.

Instabis II. S. Synod. eam attritionem sufficientem de
clarat, qua Luthero sufficiendum negabat, hic malo ac abere
tur; et Luthero solam attritionem ex timore gehennae
geenam, non vero junctam cum amore Dei malo videbat: g. fa.

R. Nihil: Ergo quinque Sententiis bis fuit gratia Adamo data, primo, ut ad justitiam et timore gehennae peccatum vitaret, secundo ut non faceret talem injuriam et magis peccatorem, tertio ut eum laudabilem et donis Spiritus S. moventis, et disponere de gratiam in Sacro recipiendam, quemcumque tunc tunc disponat, ut ex historia et gesta Concil. apud Ludolf.

Instantia III. Justa, sapiens laudatur in Salomone et Christo ex solo gehennae timore, gente excludit voluntatem peccandi, ergo et dispositio sufficiens.

R. Ergo: excludit voluntatem peccandi, respectu tem. S. Ant. habitualem. R. Ant: qui enim praecisè timet, ita habitualiter affectus, ut peccare velleb, si magis alicuius non haec habitualis affectio non sufficit, quae timent ad Deum, quia ceteris nogirit hoc aliquo Dei amore.

Instantia IV. Concil. cap. 4. Trident. quam C. D. dicitur et quasi magam Arti contradicit ni eam quae charitate gloriatur, et in eam, quae quidem certitur ex timore gehennae, ergo ultraque sufficiens dispositio.

R. Ad Concil. Nam ex hac nihil aliud deducitur, nisi dispositionem illam locum habere inter homines ante poenitentiam, inter quos jam locum habet gratia, (sed dum in retinendae hujus caeteris abjecta sunt ex vera, sufficere ad gratiam hujus sacri, ut jam supra dictum.

Objectio II. Contra 2da Chrm. Sine Poenitentia, quae ad praebenda jam gratiam tendunt de perfecta et spiritu dicta charitate intelligentur, et amorilla debet ex vera charitate, unde eio regitur.

R. Ad Ipsam: Sacerdotum ex gratiam charitatis et ipsam charitatem designari, et poenitentiam non non sine aliquamodo quadam exaggeratione illa urgent et alias loquerentur gratia filios adversarios, vera ac charitatem, non autem ex motivo hujus ipsius charitatem, et non ex summo intentionis gradu affectam, quem intensiorem alias probant illis verbis ex solo ore laudata itaque sera tua et secundam distributionem summa gratia et intelligenda de vera charitate, si extra sacramentum praeter justificatio, et de quemcumque alio amore Dei sancto non ipsum, si ipsum sacri talenda sit sufficiens gratia.

Instab: Dilectio Dei, quam exigit quilibet quae est circa Deum, tuum ab justitia fortiorem: ai dilectio, qua Deus non justitia sono diligitur, et amor charitatis juxta S. Thom. 2. 2. q. 2. a. 4. ergo.

R. Ad m: Dilectio, quasi Deus diligitur ut bonum justitiae in se absolute sine ulla ordinatione ad non respectu. S. non est bonum justitiae nostra R. ex f.

Objicies III. Con. Trid. sess. 6. c. 6. requirit ac gratia spiritu sancti inspiratam dilectionem à metu Gehennæ distinctam, nam quidem actu servi exigit, ut diligere incipiam Deum, qo amore ut operam efficaem.

Sol. 1. à metu Gehennæ distinctam tangm re a rep. Sant. tangm effectu et gradu, v. g. ita ut spiritus a naa. Can. Sp. unde in Sp. Sinod. pratig generali voce dilectionis usa est, quam Christus, ne tem dimineret inter Scola Theolo. ignorantiam.

Objicies IV. Sol. 2. quidem rem amore christiano tegnd dispositione ad gratiam recipienda requirunt. Sol. 3. Ex. etiam. v. tamen cum sententia mera ex Scotistis ad vera christi actum eliciendum, tangm dispositionem optimam et utilissimam ad justificationem obtinenda, et ad quam quisq; salutis studiosus omnis debet: ita sententia, qua requiritur velut, qo se sit et habitus gratiae sancti, v. probant ne postulatum veri et sancti amoris cum.

Objicies V. Ex Catech. Lon. p. 2. de pœnit. n. 4. poenitentia, qua unicq Dei causa ut, amore sumq, ac Christum sancti obtinend: qo attritio amore veri christi includere debet.

Sol. 1. etiam: nam ut ex tota doctrina ibid. tragde ghet, hæc verba, unicq Dei causa, ut aliqm christo ut sed quodcunq; mortium superandi et aliquam Dei reconciliationem habens medium.

Objicies VI. Ex Sinod. prandia unicq ea attritio christiana, ut habet ore gratia, qo vera penitentia seu conversionem cum amore christi, qo hoc certe requirunt.

Sol. 1. etiam: tangm tenq; hoc gregmatis est, minimum ut ea, qo attritionem eiusmodi effectum, nempe gratiam obtinendam sequi, quem extra certum spert gratiae ex christo sequi.

Objicies VII. qui peccavit gravi fide aut spem Deo requisiam in voluit, nisi actq fidei et spei, quamquid, qo ei remittatur peccata quibus, quem a gratia christum, sine peccatis christi actu non sed eo sequi in voluit.

Sol. 1. etiam, et carni. Deo disparatis est, quod fuga et spes. Sinod. minimum ac radice, justitiam nostra, ut aiq Sinod. Trid. sess. 6. c. 8. christus solus fides, et zelamat fra, quia sancti sumq.

Objicies VIII. De duo sei videtur requiri, ut qui Deu offendit, in eq amicitiam reciniatur, nisi justitiam christi amanda, qo.

Sol. 1. videtur requiri solutio privilegio sancti, et specialis gratiae naturali quidem rerum exigentia, et clementia. Can. Superflu privilegio sancti latenti, cum requiriam, iccaus suppleandi defectu vera christi a tingm requisita. Sol. 2. an pd.

Integram quidem hanc capitis sinem in omnia, quæ adhuc circa pœnitentiam dixi, pertinere absolutionem sacramentalem hic.

I. Pœnitentis actus necessarius, et sufficiens ex parte ipsius, ad obtinendam absolutionem, est contritio, quia alias non esset actus totalis.

II. Pœnitentia esset ante absolutionem fieri debet, quia ut sacramentum sit, sua applicatur materiæ, et forma materiæ, id est pœnitentiæ, et pœnitentes, et pœnitentiæ subeant; eam ante absolutionem non elicuerit; omnes sacerdotes supponent illam jam elicitam, et quæ nihil aliud in medium verba absolutionis pronunciare debent, et sufficiens ad eliciendam contritionem, quod non raro accidit.

III. In gravioribus semper sequitur nova contritio, quotiies detur nova absolutio; quia nova fit excessus novæ materiæ peccatorum, unde absolutione accepta recidivus mortalem adhuc à peccatis non nisi iterato contritio ab eo abstrahitur.

IV. Contritio maneat in se, et in affectu suo perdurare debet, quod absolutio detur, quia alias non esset unum cum ea sacrum.

CAPUT IV.

de Confessione.

Triplicis generis confessionem patres distinguerant, sive confessionem fidei, qua Dei bonitatem, prædicatione quo tempore [illegible] 34 dictus: confitebor tibi in ecclesia magna. 2do fidei quia fidem exterius profitemur, intra ecclesiam. 10 corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem et ap. Symbolum à S. Aug. Enchir. c. 20. dicuntur confessiones illam quoque templorum parietem, in qua reconditum Martyrum corpora, et fidem abiitis angue confirmatam, veteres appellant confessionem. Sic confessione peccatorum, de qua Cathol. ipsi sibi confitemur peccata nostra, fideliter et sine umbra [illegible] peccata. et de hac sola tractamus, quæ pœnitentia tertia agimus, quia quidem à religio defuit; agit ad priorem delictorum [illegible] omnium sacerdotibus ad obtinendam eorum remissionem, prudentia [illegible] sacerdotalem absolutionem. Detur accusatio prima de delicto non mera narratio, non excusatio, nunquam superbe vide quidem; sed humiliter confitendo culpa sua, et aliena, de qua nubere fieri debet mentio, nisi aliqua ratione [illegible] accusatio fieri debet, ut possit cui agenda et solvendi collata à [illegible] ad eorum remissionem obtinendam, quem longe superat humana judicium à carcere, et à [illegible] judicio, ubi pœna et supplicium à culpa veniæ obtinuit à [illegible] Cathol. Rom. p. 2. de pœn. n. 32.

Confessio peccatorum sic de fide à græcis [illegible] sive et passim à latinis vocatur exomologesis à verbo græco.

exomologesis, quo latini [illegible] dicunt. quo tempore erit
I. Cyprian. l. de lapsis quorum tamen de hac re [illegible] verum
= hoc quidem etiam secundum Dei voluntatem [illegible] exomolo-
= gesis [illegible] facimus, animi sui pondere [illegible] salutarem
medelam exquirimus. licet nonnunquam eum nomen
exomologesis tantum habuerit et publica poenitentiae actio
fuerit, ut ex Tert. l. de poenit. p. 9. et nos jam praemiserimus.

Articulus V.

An sacramentalis peccatorum confessio sit jure divino praeceptum?

Confessionem peccatorum adhibitam olim fuisse Judaeis omnis
fere antiquitas testatur. Hanneri Commentarius Rituum Ad. Admin. Sacram.
c. 20. et seq. in fide quidem ex Mosaico, de quo Levit. 16. quemadmodum
Judaeos Romanis temporibus patratis delicta in totum generaliter
ed. in particulari confessi probat, ut doctissimus et plurimum hebraica
eruditionis monumenta miranda, quae ea confessionem illa,
quam Ottilia Celia veniam deprecatur, conservata, haereticis legem miserabilem, tumenque ejusque carnificinam
ab Innocentio III. in Con: Later. IV. introductam, ut calumniatur
Calvinus, et proinde nihil [illegible] quatenus libris de hoc
argumento Recentior Calvinistae Dallaeus. Lutherus, cum ipse
quidem confessionem peccatorum omnino dimittere Chr. de cap. Babil.
et in Apert. art. 9. inter damnatos a Leone X. praecipuum haere-
sem illam vocat delictorum confessionem appellat eumque hominum
carnificinam, negatque eam jure divino praeceptam, improbat
hominum [illegible] damnum affert, et quidem illam, sed pub-
licam tantum poenitentiam omittendam esse Celia Ordinis, quae Con-
cilium Latinum praecepserunt. Lutherus et Calvinus praeterea
Wicleff, Lenzo, Huss, et Petrus de Osma Lenzo Huss docentes quidem
nem ex infinitis mere Deo [illegible] non existere quorum offerre
Lenzo sive exercere, quin afferunt soli Deo peccata et ape-
nenda, scribit Alcuinus ep. 71.

Porro agimus hic maxime de peccatorum mortalium quae
non veniali alia quae quidem sacramentali apud sacramentum
[illegible] ex c. 2. quae sic [illegible] unice versatur, cuncta peccata
[illegible] baptismo omnibus quae eum praecedunt, absque sacramentali quidem
nem [illegible] per baptismum praeterierunt.

Conclusio.

Integra omnium peccatorum mortalium, quorumcunque post diligens examen recordatur, sacramentalis confessio jure divino praescripta est.

Ut recta methodo prava haereticorum omnium refutemus
quatenus praecipue inficta nomenta pro dogmate Catholico
firmando stabiliemus.

Momentum I.

Ex c. 18. Matth. et 20. Joan petitum.

Quidquid ait Christus Apostolis et eorum in Sacerdotio successoribus: quæcunque alligaveris super terram, erunt ligata et in cœlo, et quæcunque solveris super terram, erunt soluta et in cœlo, dum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, et quorum retenueritis, retenta sunt, ac ea, quæ verba Ecclesia à Sto Spiritu ipsa in suos successores judices universæ Novæ Legis intellexit, et Syn. C. 1. gel. 3. demonstratum est: id ut judex in exercendo et impetrandi sui, iste rectissimo judicio proferat sententiam, opus est, ut cognoscat causam, peccatum tueatur, seu ut quantum in se in agnere dimittat, sed potiùs in specie et similitudine hæ peccata declarent, et manifestum è Sp. p. ita Synod. Trid. Sess. 14. cap. 5. et Concilio Ex. 7.

Ex premunt ipsa Novatores. Postrem clavium apparere in baptismate, quin tamen ei præmittenda sit poenitentiorum publicis: et, inquiunt hanc recte patitur hujus sacramenti necessitas, ex quo cœlis ianuas datas sit absque ullo gradu quæ parantur à baptismo verum maximum discrimen est inter baptismum et poenitentiam, nam in baptismo hoc tantum solo, adaptatur Deo, ideoque prius sacrificium accedendo qui baptisari, et in poenitentia absolvunt, cum prius exercent judicium, cum judicio animarum sanationem, quæ fieri nequeunt, nisi causæ peccatorum dijudicentur, aperiantur, et illis eliminentur.

Ex premunt II. In verbis Ti Jo. 20. n distingui duo genera criminum, quorum unum apostolos remittere, et alterum retinere, sed duo genera peccantium, unum poenitentium, quibus peccatum remittitur, alterum impenitentium, quibus remittitur denegatur; ac sufficit generaliter se peccatorum confiteri, et poenitentiæ signa edere, in quibus peccatorum numerum singularem indicare. Ille is pronomen quorum et quorum Jo. 20. ad personas referunt, pronomen quæcunque ad quæcunque Matth. 16. ad opera et delicta referri debere; imò licet in Evangelio fiat sola distinctio peccatorum et non poenitentium, nevertheless tamen fieret distinctio peccatorum nobis; cum dignosci nequeat, nemo illum, qui se accusat, verè poeniteat, nisi omnia enumerata, an velit proxima evitare occasiones, mentitur damna, quod quibus nequit, sine delitis enumerate peccatorum.

Ex premunt III. Ex quo sacerdotes titulo sunt à Sto judices, in Lege, nemo sed solos opus esse et sacerdotes, sed totum posse sacerdotes ipsi absolutam impetrare, omnitio ac sponte venit se solos solos judicio subjicere. Nemini quippe recte ad Deum solum tendit se interclusi; unde in

Ita mulierem peccatricem Luc. 7. et feminam adulteram
Joan. 8. atque Christum Petri pecavit in gratiam. imo S. Petrum
Simonem effugiam ad gaudium agendam, non vero ad punitio-
nem horrendam. ut. 8. Et fatendum Sacrilegos, qui quo
cum sacrifices Lind. judices à Deo constituti, mortales, ut
S. poenitentes valent absolvi, se sufficiant sibi judicio, ne
Deus quod causa hoc dimittere non velit, ita tractari, ac
finiri doleat, quam methodo ac ratione ab ipso institutum,
nude aiit S. Regl. Serm. 99. nemo sibi dicat, occulte ago,
= apud Deum ago poenitentiam: novit Deus, qui mihi ignoscat,
= quia in occulto ago: go sine causa dictum est, quia Deus ipse
Hoc praeterea fidelis interrogatus adhibet ad Sacramentum veram
poenitentiam, et regarung eam veram esse, nisi nihil inducat in-
cuntalem servandi via mandata, inter quae non sunt ad eam
dabile facienda. Denique attate exemplo non sunt ad eam.
nam mulier peccatrix et adulterae absolutione recuperunt
immediate à Deo, in quo è potissimo praetexto, et quibus locis
forum eium praeter, quae carent gerere fidelis gerere
gerig incep. Denique tum Ingratis nid non mistu erat Servat
Pharisaeis. S. Petrus vero ex horatio e Simone effugit ad
poenitentiam, quam ipse Christum agere optabat, quae
utique supponit gravissime peccatorum sd.

Momentum II.

Ex C. 19. act: petitu.

Fideles ingenti timore percussi repiebant fideles, et
= annunciantes acta sua, ut. Sub lapi: delicta sua, seu opera
sua; facta dicat distincta enumeratae peccatorum suorum, Ita
Apostolorum Syriacum, et sub aperte colligitur ex verbis an-
nunciantes et fideles. praeterea gravissime peccatorum hic
intellexerunt S. Chrys. Oecumenius, Theophylactus; et S. Basi-
in reg. brev: n. 288. ita manifesto exemplo insert, perinde ac
= apud illos exomologesis peccatorum facere, quibus credita dis-
= vina mysteria. Pistis magis luberg. Baptismo et alis actis
eo loci interpretatis sunt miracula, non enim recte discerning mira-
bilia à Deo per fideles patrata, solarum sublimia opera. unde et
= ipsi certurbatores Magdeburgenses apud hoc in loco de gravissime
Peccatorum non dissentunt.

Momentum III.

Ex unanimi majorum traditione.

Ea quidem I. saeculo habemus testimonium S. Clementis a pp. 2.
ad Cor: in qua p. 176. edit: Ecclesiae Corinthiis indicitur peccatum gravis
II. eo saeculo S. Iren. l. 1. c. 6. narrat quaedam mulieres, ita
à Valentinianis circumventas ac pertractas ad Ecclesiam quasdam cum
religione erroribus gravissimis fuisse, certe stupore gravitudinem; certe in
cum tanto fomite dispendio non fecerunt, nisi quia ea doctrina
Ecclesiae noverant, gravissimum in peccatorum excitatum meria

ea, ad maculam peccati eluendam. et C. 13. apost, quoda multiores e Ecclesia apostatas, cum erubescerent exomologesi facere, à vita Dei abstrahebat, iisque poenitentiam negabat. Tert. l. de pudic. c. 10. poenitentiam publicam sui dari sufficere, aut de die in diem differre praesumunt, quanto magis metuere, quam salutis, velut illi, qui in partibus occupantur apud Graecos exercere quaestum, cum ipsa eorum erubescentia sua perenni. Se ante quid haec notitia subtracta rimq; perinde et Deum cultum?

IIIto Seculo S. Cypr. l. de lapsis, qui eandem singuli de Bitumen in for. Sacrile, dum ad mitti qui sic gesti, dum remissio facta et sacerdotes apud Deum gratia est.

IVto Seculo. S. Bris: Ego potestem novatores authoritate abuterentur Serm. de Samaritana ait, qui sic peccata ejuraverit, negas ejidem ante, et poenitentia agere, ut ita in coram mo, sed nobis, de universali terram ante mortem tenta reducetur.

Vto Seculo. S. Aug. in ps. 85. Si non ejecis claves, non ejecis cum navaris. non ejicentis ecclia Sanctam collegerat, a publicanis inverat, sacrilegis sacrilegis pomenta nostrorum, et aliquando legat. tu agnoce matrem nostram, ejicere, excedat in ejus et deflueat lamen. et serm. 99. qui impicatis mortiferum vinculis peccatorum detrectat, ait dixit ejicere ad claves coelia, quibus ligatum in terra, et solutum et coelo.

VI Seculo. S. Greg. hom. 26. in Ev: ex persona illa Christi verba: Lazare veni foras ita loquitur: veniat foras nostrum, ut, cum jam ejicetur peccator: nementem foras deferant discipuli ut pastores Ecclia in ejicenam debeant amponere, quam metuit, qui in erubit ejicere, quod fecit.

VII. Seclo. Synod Trull. c. 102. apostol, nisi, eos, qui ejicerent et ligarent, ipsam à Deo accepisse, peccatorum qualitatem ejicerent, hanc quemadmodum effere nescirent, et quod certe fieri quit sine peccatorum ejicione.

VIII Seculo. Guerg. Arch. Ebriac. in suo libro poenit. ajunt, Clarum in appere, sic poenitentem allatum, apparet ejicere, non fatere suorum peccatorum, verificer ag, et nol. sacrifice, quia sine ejicione non e indulgentia.

Denique omnis alia Concil. Ratisbon. IX. Sec. qui habit c. 32. hanc quidem, cum ejicentur peccata sua secundum, non ejicere, et sic peccata, non fo plena ejicio, scilicet ut ea ejicantur, quae ejicere sunt ejicea, quibus in total dolendo delinguit.

Apparet ergo Palmare mendacium Novatorum authoritatem, sacramentale in ejicione peccatorum et poenitentiam; hi enim ea a Deo accepit, habes ab Apostolis, Apostolis à suo Domino, juxta regular Tert. et Aug.

Dicendum I. Socrates l. 5. hist. c. 19. refert, Dat excerpta Schisma Novatianorum Episcopo, ut ministrarium Presbyterum Ecclesiastica alij ejicerent, sed qui, post de Schisma Papae, ipsorum Presbyterum ad eam rem gratiae delata, sua opitulantibus, quem deinde Rectorij Cons. general: in doctrina et sanctitate celebris, ipse quandam Ecclesiastica Adventum, ora fere mutepes, qua ipsos, et Diaconum eum ipse Super, ipsa Pudore Latinise Infidelis et abegerunt; idem detulit Sozom: lib. hist. c. 26. in Ecclesiastica, a nisi ab Ecclesia instituta, et potka in Ecclesia quasi Sacrogata, et ipsorum pro divino Patuta n. e.

R: Nullo e Ref. in historia Ecclesiastica, qui doctum hujus ingenia magis excenuerit, quam ipse, ad cuy proin interpretationem Lenio Lib. Ihgi applicuerunt. Baronij et Petrus in hujus historia ipsorum an. 1547. Roma edita Centent hanc Syriatis, ad ipse Barbij Novatum adiectisami narraram inter anile fabulas et recensendam. Bellarmij autem Bellarij et alijorum Centent abrogatam a Rectorio antiqtiore aut Ingenuitas publicam criminum accentorum. ut autem sententiam, quam teneny, ipsimet tradamy.

Dicemy I. Nec n existimare Socrates mentitij fuisse; n. enim credimy, adeo ipsis frontis apriaste, ut n. ipsi petrat, de quo petherat ab ipsy Reuingui manifestissima Patriarij. Deinde nec probari potest, Socratem ad ea fere parvity Novatiani; ipsa ipsi certe aperte Decretu Rectorij de abegando poenitentia improbasset, quae Novatiany nec poenitentiam nec poenitentiarum unquam tuemiserat.

Dicimus II. Nec Sarium ipsum, cum Senatore et eruditione celebrem, ut dicit a Novatanis, sed inter laicos ad Senatum usque versatum, tamesse ob capitem, morumque Sanctitatem Rector Clemens plebi accepisse, ac Senex Inde quasi Sacerdotem per ipsa narrao; cum hoc Historia Scandalo, quid Sacrificiumque est, referit: hinc m, si quid ora ipsorum Sacrificium Ecclesiastici, nihil excinde Sacramenti Catholicorum dogma patetur.

Dicemy III. Ro. Presbyterum poenitentiarum, quod Socrates post excidium Schisma Cretiarum, Sozomenus Ecclesiastica, et Rufinus l. 12. c. 29. et Epiphanius, qui praeterea post ista fere ipsorum Scribunt, in Solum fuisse pro excipiendis Delinquentibus alios praesertim pro Secretis admittendis. Quam Sententiam Pacij mortis quasi ex Chamavit. Quia Pacius l. 6. c. 6. properat quasi, et ipsi quandoque ab Pluri, occasione mihi ipsum ex presbytero. Dig. Rom. 2. in Pl. 37. monet poenitentes, ut circumspiciant Deum Presbyterum, de eorum Gravi peccatorum Summa. et S. Cypr: l. de Lapsis et Exomologesis Pleb. quae facerdotes. Denique Lucius poenitentiarum in Ecclesia Graecorum Metropolitana perseverarunt, qui in poenitentiam excipiebant Graecos, Scilicet Christi Lum. 13. in Matth. ei curis ante quae a Fidelibus recipiendi et regulicae, et hujus rei causa in Ecclesia Latina Presbyteros.

Dicing IV. Cessissem poenitentiarium, nec illa, ut ipse poenitentium secretis ipsum auditat, ut ipse, ex Lezoke, dicerte, mulierem illam se accusse coram Presbytero, in para-
cyclo; Ita ut poenitentiarium Presbyterum accederem de
ipso post baptismum à se praestatam Virginitatem deputasse.
tunc, post hæresin Sabatianam, sed antea finito hæresis de
ghinitum, ut praeter poenitentiis agendis, ac nemo ex mulie-
ribus accederet, ubiquinque praeter mulieres publicas. Imo quia
severa objicientibus Novatianis, quod in Ecclesia laxiori ad in-
dulgentiam recipiamur, studiosius data operam, ac hoc
Reverendum onere poenitentiae, quia in se omittis praestitis
Zelo S. Cornelij in Ep: Rom: et Cypr: Ep. 52. ad Antonian. ne
quia hoc non sonat, praestitit qui praeest mulierem, quo
vocabulo tabulae Sacrae et Evangelij cum maxime
prout ab ex omologesi ostenditur, sit executio operis in satis-
factionem judicii. Sunt demum, quia Eusebius demonstrat,
poenitentiarium Presbyterum in Ecclesia Romana ipsorum
publicam abrogarit posset quantum ubi, defunctis publicam
poenitentium regulam, seu à poenitentia agendi, et hæc
Dicing V. Scandalum in Ecclesia quam in fuse eor-
rum ipsi gestione Socratem, sed ipsorum, quia mulier, post
gestionem in Ecclesia poenitentia, ipsum omnes sibi
à Diacono, ipso ait gesta inparidenter publice dederit,
aut poenitentiarij abscissio signum exerta gestione inquiri
prius quinque hæc mulier, ait Socrates, ab ipsorum de Eccle-
Virginitatem deguerit, nullo Liberto Clamasse, et praecepe
tamquam profanciavit aliquid crimen, et dixit quomodo
eorum Ecclesiae Diacono genuerit, scilicet, cum poenitentia
gerenda causa in Ecclesia moraretur, ut ingressi eorum
pronunciarit, in ipsum coram populo declaravit, ut
gestiae Sermonibus. quare ex quibus populus eis gesta mente
threnuit, et Eccl. Diacono ex Ecclesia ejecerunt. ut
referunt Socrates et Sozomenus.

Ex quibus ex ipsis gestis, ut hæresis Sabatiana
in primum introducitur Presbyteros gestiens ulterius mutua,
nes gestionem, sed tale in antiquis, sed Presbyterum, qui
publicae poenitentiae agenda praeerat; Nec Nec Sozomenus
illam gestionem abolerit, et ostendit, ut post Sozomenus
in antiquis agentur publicae illa poenitentiae, ut jubetur in
nones publicetur, praeerat aliquis Presbyterum, ne peni
tentiae sacra in ecclesiis hominum gestientibus similes ali-
quid fuisse quisteretur, et ex de causa, Presbyterum, qui
poenitentiae praeerat abolevit.

Instantia. Amodo Presbyteros poenitentiarios unicum
omisit electione, pro arbitrio et quinti, in gestia accedere
ad Sectam praeparam, et Socrate et Sozom: ex abrogarit
ipsam gestionem Scilicet.

Ri. an: pro arbitrio, id e n ex precepto certo in gra-
que enim, nisi prout a Pastoribus in quantu Ecclia pantitiam
ad gniam accedere liceat. Cum pro arbitrio id e n pertinet
ad confessione peccatorum agnoscendi e Christus in S. an. Qui
Christus S. Pro: tua. Nigne dixit, quo debent hominem, antea
miserica pnitere peccata, et ingremuisse eam, qm sua delicta
=mn confessus, et qo laeriatate judicum, qm ad n erant qtum
nam revera a moto pnitentiae, et sebenoi agenda spam
tendae disciplinae Nullatu clerig. accepant, qtia qm qfite
tantur peccata sua, subire et sekebant publicat poenam,
quae dignebatur accusacem qravium delictorum, nec qua
ouin dignebatur nota qpecaty infamie.

Ex hac sufficere ad refutandam intercessionis Calvini
l. 3. instit. c. 4. ita qra catholica Ecclesia: hic, hi arcessen-
=di veniant. Si Ex Dei erat arcion Sacra qfessio, qm ant
Sepel Nectarij eam refugere, ac quellere.

Dico II. Multis in locis docet S. Christ. Soli Deo qfessio
nem fieri debere, n coqet Deo in medium procedantes, qua
=peccatorum commemorare. inquit hom. 4. ad pop. antioch.
Sed sibi soli eam redere studes, et soli qfiteri. et hom. 5.
de mgdalen: n te hoiby peccata revelare cupio, ex pena
=coram Deo qfiteamtuam, offende vl. ulnera. Denique
hom. 9. de poenit: Deo soli dic peccatum, et dimittitur.

Ri. Sl. cosa. nam in citato loco hoc unu vult S. Doctor,
peccata non a pernenda n et cora pupuli multitudine
sed sufficere, si manifestentur soli Deo, id e Sacerdoti Dei
ministro sine delay: nam mota eum. hom. 50. in Matth. alion
graecorum, qtes p sacros ministros exercentur, firi debent
soli Deo. unde facenos exprimam apud Graecos qfessione
Sexabam ita poenitentem alegatur apud Goar. 7 pag. 679. Frater
=cur accepisti ad Deum et ad mol? ne verearis, non enim
=mihi sed Deo, cora quo fas, peccata tua annuntias. Deny
=Christ. nullibi dicit, ne qfiteamur Sacerdoti, imo qfiteamur
aliquit. locis supr: cit.

Dico III. Nringua igitur priorby Ecclia bonis in usu
fuit qfessione Sexabam: et eam jure divino praecepta et
=tradiderunt.

Ri. S. an: nam n sequitur in scriptis veterum plura mo-
=nimenta, quibus probatur usu qfessionis priorby Ecclia
bonis vigisse. ut enim taceamus famosa qfessionis exemplu
matrona illig sub Nectario, S. Ambrosius dicit premio Lectori
filetum qfessionby Ecclia operam habuit, ut scribe in
eg vita Domini zilig notarij. n. 30. extet in qfessio
S. Hilarii Episcopi, libello signata a Redemptore clerico
cum in periculo mortis pro se qfessby e in ode S. Vincentij.
alia exempla refert Calmet in tr: de qfess: generali.

Dices IV. Gratianus dist. 1. de poenit. canon. 3. occasione cuiusdam mulieris quae crimen suum intra Deo confessa videbatur, quaerit, an ipsa non confessione absque ecclesiastica confessione crimen delere possit. et tandem quaestionem in utramque partem solutis rationibus in fine decisionis iudicio huiusmodi dijudicandae relinquit: quae antea Can. Laudo. in Ecclesia non credebatur confessionem peccatorum ex jure divino, floruit enim Grat. saeculo 12mo.

Respondeo. Gratianus quemque alterius, in dicta ad quaestionem sibi ambiguae, inter Dd. quaerentem, ut ipse non ex. l. patetur: tunc autem quaestio agitabatur, an peccata delere possint solae confessiones, et contritio confessione, quia scriptura minime eorum hoc docet, de quibus tum Patres tum vetera. Non vero an confessio ordinata ad veniam peccatorum necessaria sit, sicut nunc fit, ut ordinat.

Momentum IV.
Ex consensu Ecclesiarum orientalium.

Ecclesia Graeca schismatica eandem cum latina quoad confessionis sacramentum fidem tenet. Cassiodorus Graecus Scriptor, Ecclesiastes, ipsi in ex profess. Litterae c. 10. ne solum ex confessione dignosci; sicut et Longo Psalm: 6. de Sacr. ord. in Graecia confess. an. 1672. et Parthen. an. 1672. quia Cyrillus Lucaris, Patriarcha Constantinopolitanus, ad Calvinismum inclinans, confessionis sacramentum ab Apostolis traditum, nec apostolicis ab Ecclesia in hujus rei testimonium ante Concil. de poenit. c. 2. Concil. Altaeum 1. c. 3. de consec. c. 9. Leo nonnonagenarius, cui subiecta omnia pertinaciter Graecorum ora, adeoque diversae, Clerus, viros fecundatos, quidem.

Omnem quoque adversantur ne solatio confessionis; si quidem tam essi quibusdam nonnullis erroribus quos nonnunquam Evangelicis Synodis mutatis, relatis Synodi dogmatis Christianis antiquis, de quo tamen dogmate tam diffuse praecepit laudata Synodus.

Cophtos vero, et Aethiopes ad omnes sacramentorum, ita certum scribit Bellarmin, et nihil prohibet ex eorum testimonio.

His itaque aliisque momentis inimica Synodo Trid. sess. 14. can. 6. anathema dicit ei, qui negaverit confessionem singularem et integram, et quae statuerit praeter et ipsi divino. et can. 7. et, qui dixerit necessarium non esse jure divino confitendi omnes et singulas peccata mortalia, quorum memoria cum debita et diligenti praemeditatione habeatur, in occulto.

Dices I. Ecclesia non nisi sibi vindicare judicium criminum occultorum esse non: Trid. sess. 14. cap. 1. quod judicet de occultis, aliquo vero et collata sit ligandi solvendique potestas, nesciat et occulta crimina et sincera cordis confessionem Ecclesiae judicii patefiant.

Dices II.

Impossibile est enumerare omnia delicta juxta Ps. 18. Delicta quis intelligit? Et Bernh. lib. Med. c. 5. nihil esse in Ecclesia à peritioribus exigi, quam ut postquam omnes diligenter se excusserint, et sua sua acta et latebras explorarent, ea proprietate efficant, quibus se sibi non modo ipsis offendisse meminerint: reliqua autem peccata, quæ diligentior cognitio non invenit, in universum eadem opprobria eclusa esse intelligunt.

Quæres I. An Publicis peccatorum operibus esset Ecclesiæ seu publica, vel secreta, seu an veniæ vel fiat coram multis, vel solis Ecclesiæ Sacerdotibus.

R. I. Nonnulli interdum juniores Ecclesiæ seu dies ob dolorem pœnitentiam, et sublimem Sacrificiorum publicè enumerata tanquam peccata sua: id quod ex S. Irenæo, qui l. 1. cap. 13. de Marcione ab Marcionitis, inquit: quorum non in manifesta exomologesin facientes, quasi tanto reverentiam habentes in secretis sensim semetipsos retrahunt, quo loco Sonnorum fieri ejusmodi publicata quandoque factum se fatis Gratis, et affirmat Pilig.

R. II. Aliquando Ecclesiæ antistites præceperunt pœnitentibus et publicam peccatorum publicè ejusmodi, id colligitur ex S. Cypr. ep. 62. Pontan. qui publicè, si prudentia quia quum vivis dominus quæ reverunt, et ostendit inspicantur, et si aliquæ cognitæ deprehensæ fuerint, ad publicam emendationem gratiatur.

R. III. Nunquam lege aliqua divina vel Ecclesiastica statutum est, ut peccata occulta in ejusmodi publicè proferantur, id quod ex quia ab initio Ecclesiæ gravem semper ac metuendum, ac prudentiam institutionem singulis visum est, tanquam in Theatro crimen hæc evulgarentur, sed tantum Sacerdotibus crimina sua evulgarentur, ut legitur Sozom. l. c. 20 ex Ch. l. Chrys. hom. 4. de Pœnit. et hom. 5. de interpretant. decet, necesse esse, ut redeamus in publicum, et quasi in Theatro oculis nostris ejusmodi, quæ occulte gesimus. et S. Leo. ep. 91. quoque se meritis, quæ quia Ecclesiastica regula peccatores occultos geslerent ad publicam ejusmodi pœnitentiam cum reatu gesiam sufficiat solis Sacerdotibus indicare secreta gesiant. quamvis omnis genitrix filii vocatur tamen ejusmodi, quia ejusmodi sunt peccata, cum non veretur, tamen quia non omnia sunt peccata, ut ea quæ meminerit ea sunt, a timeant publicare, ne monetur ta improba fides aperitur, ne multi a pœnitentia remediis arceantur, dum aut erubescunt, aut pertiment inimicis suis hoc facta ne fieri, quibus possint legem gestionem recti. Sto. Jac. cap. 5. cæterum quæ ne morientur secreto apud solus Sacerdotem, et si id a notarii, quum aliquis in sui humiliacem delicta sua publicè

= quidem, cupit, ut id tamen hoc divino praecepto prohibeat, haec dicit quidem huiusmodi aliquo tempore praecipiatur, ut de = licta praesertim secreta, publicata sint, qui non aliquando

Qi: IV. Confessionem et poenitentiam publicam praecipit lacerdos secretorum peccatorum quis, quae aliquis secretorum poenitentiam imponebat, si delicta et criminum aliquam, quae ab aliquo videbitur; ideo quidem servatis ea, publica praeiudicia, sed cupiat facere ita dicit exordium, quod mi = nisteria carnificiant Jacobus Lamelius in notis ad l. 5. Cypr. de lapsis. Petrus Damianus ad S. Joseph. Morinus libro 9. de = ultima probat testimonio ordinis tom. in 99. 57. cuique prae = diligentia, ut peccatum quidem peccatum suum; et ita dimit = quae illa dixerit, et stipem ipsi dederit, facias et legum = tu mitteretur, talem ad conjugem tuam, tum inventu = rus, Ecclia ex poenitentia, et curam, ex quo tempore et = cetera existari volunt, multa hoc delicta maxim = dum e. ead. habet. S. Aug. serm. 3. 51. alias hom. 50. = haec Ecq. Gennadius, Bacchanus, Ambrosius, Theod. de quibus legendi sunt, Lamelius et Morinus l. c. Denique, quae et = sent tot. illustrantur famosa illa exempla mulieris, de quo Augustinus; haec omnia ubi delicta sacerdoti poenitentiam secreta apertis cum alijs in Ecclia poenitentia = lebitat.

Ergo ex his ex consiliis, tangam mirabili momentis = gratiam e, quibus Christus sit sola sacerdotis secreto, Ecclesiae = ewen constantis et publicis vera ac veluti ea, et quantis = Synodi Trid. recte anathematis perisse eum, Can 8. qui dixe = rit, modo secrete quidem solis sacerdotibus alium ea a = mandata Ch.

Quaerc. V. An quidem ita verum ore et voce fiat, aut = saltem nequeat fieri mutis, et alijs signis aut in scriptis.

Qi: Extra casum necessitatis alias, quae ore quidem a loco, ut = ardentis periculis occurrat, sacerdoti facienda, ipso quidem exigitur. = inter circuitus. extrauag. de priv. et ea habet praec. et quidem Ecclia: non verba sunt alijs signis longe aptiora ad occasionem. Dicit extra casu necessitatis, nam ipse, qui ebrietate sacerdotes, = nisi aliave signa habuisse mentionem dubitandum, cum tum et = multos peccatum sacerdotes declarari, publicis, quae Ecclia dicit, = ipsi a naturalis mentis, aut subito stimulandos, qui ipsumque = ea peccata quidem. nemini aequipatatur in causa ve = urgens: sic in casu ejusmodi fingitur non vere cum = peccatum carnis ex explicare in calendis quidem sacerdotem = sicuti ipsi legendum datam admittere, ergo praetermittere = absolute potest, dumodo illa ipsum de hoc accusat vere = dicendo: accusso me de hoc peccato semper et a quidem tota = prout tenet quis Allgue.

Quæres III. An absolutio per literas sacerdoti absenti facta valeat?

Resp. I. Convenimus ex, hodie nec licite nec validè fieri absolutionem per literas sacerdoti absenti missas; et quidem Clemens VIII. an. 1602. edidit, in qua Sequentem poenam licet per literas aut nuncium absolutio absenti sacerdoti seriosiliter quidem, sed ab eo absente absolutione obtinere, damnavit, ut falsam, temerariam et seditiosam, prohibuitque, ne omnino tanquam aliquo casu probabilis defendatur, aut ab praxim quovis modo deducatur. quod intelligi debet de solutione quamcumque, seu quoad substantiam essentiae liberae limitatae, seu in diffusum, seu quoad adjunctum partem, ut declarant Sanctus V. an. 1605. dixi hodie, nam decet Moring, ant. Pacarium Clementio XIII. taliter facta absolutionem nec illicitam nec invalidam fuisse, quod tamen ab incertis dici. Sed

Ri. II. Concilio Lugdunensi absenti per literas facta in anno decretum Cap. VIII. certò invalida fuit ac irrita.

Prob. I. ex Can. quem quidem de pen. disp.: praecipit Christus mundandis leprosis, ut ostenderent ora sua sacerdotibus docens praesentia sua ostendere peccata in judicium, et quinquium examinanda. et Rodes con. Rheumensis an. 1284. a clero fideli per nuncium et per scripturam, seu viva voce, ore proprio et praesentialiter, et qui se peccavit, per se ipsum ostendatur et examinetur. quo Clem. VIII. a novam suo decreto, sanxerit legem, sed antiqua traditione vindicavit, quod sufficienter indicavit Lugerius, dicta poenam ut facta damnando, dicta quae jam existebat, antiqua ipsa eam ut talem pronunciavit.

Prob. II. Ex Synod. Trid. Sess. 14. cap. 2. cujus haec sunt verba: Christus Dominus ea, quae se post baptismum crimine aliquo polluerint, ante hominum tribunal ea non vellit, sicut autem judicio non esset, sed ante tribunal reservari, quantitatis sicut.

Prob. III. Confessio sacramentalis debet esse, si qua sacerdos certior redatur, poenitente revera peccata, quae patrare accusat, ac dum absolvitur, illorum poenitet, at quidem in omnibus posito; ai ea in absolutione per literas nequaquam fieri, quotiquam illa praesumit de quibus, et si vere sunt, praesertim poenitentes negari, à se fuisse confessas; ac si id fabatur, in illo temporis intervallo, quia literae mittuntur, poenitentia à proposito vitae meliorem incedere: q. s. w.

Dices. Hieronymus Archiepiscopus Ulissiponensis Dominicanus per literas quam absolvit. et S. Thomas Cant. per literas absolutionem ab Alex. III. postulerat, qua et obtinuit: ergo

Ad 1. cap.: nam huiusmodi obligationes non erant
criminales, sed et a censuris, quas praeter canonicis, et ab
intra illius, quate sub pretio ordinum in gratiam mortis
Religiosis dat, et quae suppresit quaestione fortalem. unde hinc
merito fortatur Hilibaldus, ut sacerdotes singillatim sua pec-
cata confitentur, ut quae ex illis Ex. et Mlex. III. p. quaes-
tiones Kolerus ad l. 5. Romo. de Ordine mons, et si quis
quisit, do quo quo quia debat remanere, illum sacerdos
absolvat.

Quaestio IV. Quandonam praecepta divinam quoad omnes obligant?

Q. I. Ex dictis c. 3. q. 1. q. 3. de quibus nostrae facile
colligitur, etiam si ipse non obligare a peccato gravi
quoad omnes. quod accedens tamen et iuxta alterius obligare praecepta,
quae tunc et sacra officia, et ad sacra mysteria accedere
tenentur, proinde ut praecepta observent.

Q. II. Obligat ut quoaenque probabili mortis periculo, vel
in gravi morbo, difficili partu, periculo gravi, naufragio
gravissimo, in quibus quoad et sao? Quinque tunc quilibet
teneatur salutis suae curare. unde Innocentius III. in Con-
cilio: IV. prohibet medicis visitare gravidos infirmos tertio
die, nisi confitentur se. Et quidem in periculo mortis quoad
tuta certum ponitur, hoc quoad omnes praecepto tenetur, in quibus
vale, quid alia remedia suppeditant pro ea gravamina venia-
libus, sed et accedens, tunc ad vitandam praesumptionem,
ne quis ita dicunt nimium sibi blandiendo
quia peccata, quae ipsi venialia videntur, forsan criminalia
sint, quorum distinctio ad sacerdotes pertinet, tum ad vitan-
dum scandalum, quod inde oriri possit.

Q. III. Divinum quoadam praeceptum obligat in saepe
in decursu vitae eos, qui gravium peccatorum rei sunt.
quia praecepta extra et ipsum obligant in extrema ne-
cessitate, sed in omni probabiliter putatur eorum observa-
tio; et saepius in vita nostra judicatur, et tanto pesce
peccatorum, finis quisque illius a, ut hoc in quaem eadem
cum Deo, a quo et peccatis quae recessit, iat tum saeng
gringat, noviam peccare metuat, ac periculum, in quo
in malo praepaveri in cura debet, hac timeri, et de nunc
peccati effectu, nosse et saepius ad remedia sibi fabrio
recurrere. Deinde peccator qui et nisi penitentiam a
mortis periculo tenetur poenitentiam agere tenetur legi
a Deo instituta, sin saltem eam, a nemine deferre,
proinde de quit: l. 5. de q. m. pot. ofieri. Ceterum qui voce
in potest ofieri, tenetur in alteri modo, nutu, signis,

imò et debito interpretabe peccata sua confiteri. omnes teneamur dia tradit tutiora ad salutem ipsi nota adhibere nec talis ofessio censeri posset generalis; sunt tamen, et ipsum posset fieri, interpretes autem sicut necessitas ad ipsum observanda obligantur. ita praxis piorum.

Articulus II.

An sacramentalis ofessio sit m̃ praecepti Ecclesiastici.

Celebre in Con: Later. IV. an. 1215. sub Innocentio III. can. 21. de ofessione peccatorum semel in anno facienda peccatorum labyrinthus omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit sua sibi peccata ofitetur fideliter saltem semel qui anno quod sacerdotibus pro lege tamen Ecclia n instituit sertalem ofessionem, sed dumtaxat tempus illis ad implenda determinavit: nec enim y Catechismus Concilii Ecclia Tridentini, ait Syn. Trid. Sess. 14. c. 5. ut Christi fideles piscantur; quod pre divino verum et institutum e in Scriptura exerat, sed ut praecepta ofessionis semel in anno et ab omnibus et singulis, cum ad annos discretionis pervenerint, implerent.

Haec obligatio ex se gravis e, ut qui ex grav pena adjuncta: aliquam et nisi ab illo reus Ecclia arceatur, et moriens Christiana carpat sepultura. quia tamen pena n e lata contra eos, qui illam praecepto a Deo facit, nisi intervenerit superioris judicis sententia. Haec hujus obligatio fit ofessionem voluntaria mutam et scribendam, i prout decisum Trid. VII. gratiam poenam damnando. et rae e, quia Ecclia hac lia pura ogitu praecibus tam p praecepti divini impletionem determinavit, di praecepto divino sacrilegium sacrilegi reputat.

Quando licet in Con: Later: certu anni tempus pro ofessione annua n statuatur, tamen ex usu et consuetudine Ecclia Synod. Trid. l. c. approbata fieri debet intra quindenam pasqualem, qua ratione e omnis ex praxi fidelium mutatur. qui quotannis cursu omissis omittit gitieri, tenetur eo anno quantocyus huic praecepto satisfacere, sicut in praecepto quae pa [illegible]

Dubium I. Sin ille, qui peccatorum semidum omittat sit gravis, tenetur in hujus praecepti ea lege in anno gitieri.

R: Neg: nisi forte scandali alterius periculum foret, quod tamen raro adeo fiet. Rae e, quia praeceptum Ecclesiae obligans n constitutum, quando totum id obligat dicunt, cujus illud e determinatio quoad tempus: sed praecepta divinum y tota obligat ad gitiendum omnia ex dictis ut prae: gitiendum.

Quaestio II.

Quinta veniat nunc quis secundus.

Qui secundus secundus est, cui cura harum ex officio demandata est; licet confessarius in ipsa diecesi cum auctoritate sit generali, attamen hic extra ipsam diecesim in ipsa, hac in diecesi in ipsa est, ut quilibet sacerdos sibi a peccatis poenitentes, sicut alias ut omnium, ita et hoc tempore peccata sua ipsi, cum hactenus obligatus fuerit, mihi ipsi in primis bona fide de omissis annua confessione facere scheda a confessario recepta dixerant. Ita Rit. Arg. n. 7.

Articulus III.

De vera Confessionis conditionibus.

Sexdecim vulgo numerantur his quatuor versibus quae ad veram confessionis dotes:

Sit simplex, humilis, confessio pura, fidelis,
Nec non nuda, frequens, discreta, integra, tuta, verecunda,
Integra, secreta, et lachrymabilis, accelerata,
Fortis et accusans, et sit parere parata.

Plures ex his quidem speciem difficultatem non habent, nec multa dictandae indigent, quaeve vero majorem disquisitionem magnam. Quinque hic enim praecipue sunt, quae discretio & sexponamus. Sing. confessio debet esse simplex, verbis non ornata, sed ad historiam narrandam magis quam ad accusandam accommodata. Humilis ex intima cordis indignitatis sensu, oculis in terram demissis, dicentes, qui veniam precatur. Non ita sententiosa, et animae quasi disputando, quam peccata accusandi facta, quae nulli fine praeter honestum, et paenitentiae quae sunt. Nuda et simplicata, nec circuitus verborum vitabile ea, multis minus urbis discursibus ad rem et ipsi ut pertinentibus permixta, ea, quae confessarii perpetuis auribus, qui in confessione praesertim hiems gravissima proemium aut diaritum, sive ad humanitatem sive ad peccatorum horum excusandam efficere solitos in primis, eas auscultare; nec a peccatis citatis interrogandis ad eiusmodi extractiones ipsis ansam praebent. Frequens quem praecedit, in die in diem dicta, ne peccandi habitus aggravatur, et mutatus libens, non certa a confessario; unde qui certa crimina necessitarant, nisi mutatis confessarii vicis, et prodamodo caeci, vix bene disposita ad sacramentum et sacrificium recipiendum accedere valent. Verecunda cum quodam pudore sincera, certa et modesta, ne licet turpia verba turpioribus expimanduz. Quae in parte caute praecedendum est, ne scandalum oriatur. Secreta, in aurem secretario, vice domina facta; qui enim aliquando publice enumerabant crimina sua, ad hoc nulla lege sinebat quidem ap. Sup. Gaeng. maxime tamen a praemitenda caeremonia, ut ea a secretario bene intelligendus, quatenus de ejus judicare possit, aliis nemo est confessio. Quare si sac-

nihilo quæsit, Confessarium et distractionem, et turpitudinem, et alia et causam a parte nihil aliquid peccati, tenetur illa reprehendere, ut totam quæstionem, si noluerit, quæ illa sint: cum pluribus simplicibus prudentes dubitare possit, ea e fuisse à quæstionario inselecta. Pessimi autem agunt illi, qui fundo tales quæstionarios, tendos quæsunt aut ita secreta peccata enumerant, ut hæc inseligantur. Lachrymæ illi, cum maximo animi dolore. Fortis, et timide Lex generosè peccata detegat pœnitens. accusans, ne excuses, cor= ni verso, malitia et extenuandas exquisitas in peccatis. Ipsa peccata, et minimas, sed nec gaudet, sed gratia sua, et sanctificaveriat, et merita extollat, sed delicta deponat. parere parde pœnitens ita animo prosarandi ea debet, ut facere velit quicquid prudens sacerdos, qui index vice Dei præcepserit.

§ I.

De fidelitate Confessionis.

Fidelis debet ex ratione, id est vera et sincera, quæ nihil falsi habeat admixtum. nostra quippe sacrilegium est, de mendacium in mea quæstionis nevia, ut si pœnitens falsi nor, le quisque peccata graves nolum tegimè factum, et crimi= tantum vaviè in quæstione examinandam interrogatus in fatetur: item si quis ora quam tam numera quorum peccatorum angit, peccatum grave dubium sciente quia ut certum aut vitium, aut falsè asserit, de peccata non tacia, de quibus se accusat, jam in alia quæstione de hac clavis sufficiat quia ita ces in ea grave qui sectia pœnitentia, ergo recte admi= tem obtinente decipiunt judicem et medicum à sto instituum, ut secundum quitionem causæ, et pœnas peccatis proportionales imponat, et remedia opportuna prescribat. Dicimus scienter et ora tam, quia à peccato sacrilegij excusantur præci= pue servuncsi, amici, rudes, simplices, qui sono fide ice ancillæ, ignorantes. sæpe de ijs, quæ in secerunt, et de peluribus, quam egerunt, accusant.

Quæres. An in aliquis in quæstione interrogari de peccatis gratuite aut occasione eam fateri teneatur.

R: Affirmè. quia huiusmodi quitio apprimè nevia a quæstionario ad fatum pertinent, dignoscendum. unde Jun: N. sæpe damna= tum prum: nonnemer quæstionarius interrogant fateri præ= tat alicuius quæstionem.

§ II.

De Discretione Confessionis.

Discretio sit quæstio optima, id est, prudens et cauta, ne pœ= nitens quid omissa, et minus enumeres, quam necessè sit, ad ea ex finis se quinat, quod exigit quæstionis integritas, de qua postea.

Quæres. An pœnitens liceat quæstionem detegere possit in quæstione?

R: Affirmè 1. si aliter non sit peccatum suum sufficienter expri= mere. tam S. Bernardus, aut quisquis e auctiler a consulit, ut ricij:

sincera vita semper, aut de nullo similiter sentiri, nisi in confessione; et hoc, ubi non secus aliter manet fere peccatum. Quis illa res evidens est, quod tamen proximi delicta, ingenuo alios, quibus causa sola tegere. Unde confessio debet prohibere, aut in argueri sententiam, quae animae nostri peratur, ut semel publicem sine iusta causa, multo minus ipsemet curiose inquirere debet de persona publica.

§. II. Complex licito manifestatur, quando aliter peccatum ipsi species integre negari declarari. Sine qua in profuit Ecclesiae monimenta. Quae omnia ex Scriptura l. c. Multiplex ab Ecclesia recepta Magno consensu prodidisse ipsi confessione eundem Ecclesiae authorem et ex aliis exemplis apud Mart. l. 2. de adm. sacram. cap. 10 gentis S. Bernhard. relatis. Ubi in aperta colligitur ex notitiae integritatis confessionis, quam alios urgenti rarae mala e risare: at multa, quae illicita sed publicem occultanti, nisi forte alia, est haec una, ne alteri generetur, quae forma publicis cognoscitur; at haec nulla est; enim vero non e diendum Creatori, qui non dicit, ut alium prodat, sed ut se liberet, quod aliis facere non potest. Praeterea l. Paum. l. 3. de paen. §. 24. Interpes non multum juris habet hoc ad loquendum peccata existimacem, quam non, alieni, nisi unicuique se alteris praestare debet; si ergo tenemur publicari crimen occultum accusando eo, cum, non possumus accusare alterum, ut publicet confessionis integritas. Unde alium distinguit diligenter medium, occultat crimen alterius non publicandi alterum, sed publicandi, quod salutem magis quibus complex hic facto tegitur terminetur, juri, quo habet de certarum semam scienti notitiam peccati publicandi; et denique eriemen publicis, et fugam sui. Ut mystro revelatur, quibus Ecclesiae haec huic ad spiritum, et notitiam, ac haec poenitentis; unde illi accusantur nec alia damnum timendum est. Et haec ita certe putamus, praecipue si quaeritur comodo alium confessarium, cum, quod ex ignoratione sua non posset, et in aliquem praeterea publicam habeat, tibi absolvit peccata sua publicari, dicit, aliquo publicem quaeri, aut alias ad longinquam terram confessionem differre debere.

§ III.

De integritate Confessionis.

Integra debet esse confessio. Integritas est quidem integritas confessionis, illa selecta et mala. Haec est accusatio omnium peccatorum mortalium quorumcunque, quae post longam et praecepto divino cognoscimus debent. Hanc absque et memoriam vix esse qui, quod saepe et haec fragilitas impossibilis omnium, sed peccatorum mortalium, quae post diligenem examen memoriae occurrunt, quam sufficere docet Pius P. 14. c. 5. dicens, veniam peccata, quae diligenter cogitantur occurrunt, ut innocentium causa confessionis publicae, et dimittit.

Hæc ita quæ sit filter integra, oportet, ut sint peccata,
quæ in morte accidunt, tam quoad speciem quam quoad numerum
de cognoscentur. Secundo quinto fid. can. 5. definit, sana et integra
peccata confitenda esse, ita ut verba eius intelligantur speciem, et
ut nullum singula numero peccatorum quis possit ut prudenter de-
terminare, præsertim numerum horum peccatorum, se neque
eum exprimere cum aliqua certitudine verisimilitudine, dicendo:
ita circiter decies, plus minus. quodsi quis ex ostium frequentiam
præsertim, cum hi peccatis et carnis fuerint, negandum
profecto circa circiter numerum determinare, interrogando, pe-
nitens, ex quo tempore talem frequentiam habuerit, et quoties ci-
circiter per diem, hebdomadam, et nonnem et frequentia talem cum ea
ut mihi, an, aliquo tempore frequentia, alio tamen illa, quibus
rigo si neque hoc dicere potest, saltem si interrogetur de
ut respondat, quantum ita fuerit quantum, ut ad quantitatem
occasionem in illam incurrere. quia cum hæc declaratio sufficienter intelligere potest sacerdos, quam in hoc sit peccator
in lino profundo, et de animo ejus habia cum aliqua morali
certitudine ferre judicium. nunc quos meretrice habuisset, sicut di-
cemus; et annos in habu meretricio panarsi, quantes occasio-
nibus, et quibusnam in singulis, sacrisque personis coram quibus
fecerit, et sic de cæteris. Ita.

Verum qui certus de numero peccatorum quisque civilium experi-
mit cum hac circiter, plus minus, peccat gravius, quia talis
nunc saltem peccatum certum et dubium, et quoad
in se gravi mentitur. prezam quoque agit, et peccat, qui absque
judicio et examine debito ad hoc et quoque peccatorum numero
particulas illas circiter adiecerit, et quasi dirigando nu-
merum eorum ex primis quare quasi certus esset passim et
mittere illas phrases, nisi quia prudenter judicat, præmisere
potuisse moraliter dubitata declarare ex certis numerum.

Quæstio I. An in actu externo in confessione exurimi debet?

Resolve. Nisi interno actui et se in actus novam malitiam,
non tr. de d. 1. dm. Hæc est, quia actus externus cum interno
facit unum actum mortiferum totum. c. 11. c. 6. a. 5. peccatum
penitens affectum malum ex actione mala secutum, si tamen
præcisus fuerit, aut prævisus profuisset ac debuisset, in ea sua
declarare; quia si verito imperatur ad confessionem. hinc qui mul-
ta prosiravit philtrum, quia iam in hoc amorem tradit,
non de hac effectu locuto se accusare debet.

Quæstio II. An peccata dubia in confessione explicari debeant?

Sic. Peccata possunt dubia, non tamen negatur dubia, seu
peccata dubia, quæ aparent talia, prudenter ac rationabiliter
non veri ac vani probabilium confessione exercenda. hæc
x. an. 1520. hæresi Lutheri articulum. n. 8. damnavit: in primis
tiva Ecclesia solum manifesta mortalia confitebantur. Ulterius
autem manifesta peccata intelligitur non publica, sed quæ

certè mortalia sunt, Gabriel. Corras. in Gr. ad Albert. Cand. et Lutherus
post in Apocr. ar. hoc: et auctores Colon. germanici. 2do
Quod. 5tio. cap. 5. olim peccata venialia et ea mortalia,
sive sed diligentem inquisitionem memoriae non occurrunt
dicit memoriae non ea quaerenda: ergo peccata dubia, dum occurrunt
memoriae, sunt abnuenda. Atio. omnibus peccata dubia
retinens exponit se periculo non faciendi quae sunt integra,
qualis est illo praecepto ô: qui sed illo aequalis cerstum quaere
vitam suam, qui in antipsoti valetudine non arcessit medicum
ergo in rebus dicendum de salutis suae, qui in prolali aegritudine
ag. non quaerit medicum. Dic. clamant dia jura, in dubiis
tutiorem partem esse eligendam, quod praesertim in dubiis
servandum est. Denique olim in lege Moseri ad accedere
ad totam Ecclesiam adunandi erant, sed non ij, in quorum cube
cemor apparuisset, ac Suborna est legere historia. Levitic.
quor erat symbolum gehenna. ex eam quae penitent. desiderant

Itaque qui certò judicat, se peccasse graviter, dubitat
autem, an illud peccatum gesserit dum qui dicit, se pe-
trasse peccatum aliquod, dubitat tamen, sine mortale sive
veniale, vel dubitat se aliquod peccatum commisisse, illa quaeri
tenetur ut dubia.

Dices I. Cum Caramuele. nemo in dubijs praesumitur deliquisse l. merito. ff. pro. re: ergo

R. N. Casa. Nam illud axioma non habet ad propositum. in
Ecclesia enim valemus peccata dubia quaerenda et ex eo, quod facta
firmantur, ut ne poenitens se exponat periculo offendi
non faciendi, quia probe est, illa quae sunt integra

Dices II. Ex Con. Trid. l. c. nisi mortalia quaerenda sunt,
poenitens etiam habet, ergo de peccatis dubijs
habetur gravia, quae utique sunt firmam persuasionem.

Rid. ell: quorum poenitens etiam habet, intelligendo
non gravia sinterio judicium, sive certum sit, sive dubium,
Cell. aut enim Concilio, etiam de eorum, quae post discus-
sionem in materiam requirunt, nisi cum dicit, ut de ijs
a poenitente, ut exploret gravia sua sunt apparet a specie
et quam virtuosum tantum, qui facta apparebat, ut aliquo
modo redarguit. Lessig. Bell. Scilicet hic negari mi: sma
et de peccatis dubijs habetur certa persuasio, illa ac re
vera dubia.

Dices III. In judicio forensi nulla proferitur sententia de facinore dubio: ergo a pari.

R. N. Casam. et pari: Ego è, quia in judicio forensi con-
fessoris officium, ita secularis vero poena ac re mitior ob-
servatur, ut in illo non debet haberi tuto solicitum dubium.

Dices IV. peccatis quae aliquis dubitat poenitere
non praebet impedimentum alterius, quae sertu multitudi ea gravamen

Dictum: Dictatur quippe periculo mortis lapsi, et impetrandae absolutionem sub poenitentia, si ipsi peccatis subjunxerint aliquod veniale aut mortale crimen, licet alias ja rite gesserint.

Caterum nimium anxijs et scrupulosis saepe mitis debet, ut se de peccatis dubijs accusent, quia eorum dubia ordinariae revisionis rationem fundatis, quae proinde merito gemuntur.

Quaeres II. Quaenam circumstantia in confessione merito exprimi debeant?

Pri. I. De fide e, circumstantias speciem mutantes merito in confessione declarandas esse. Si quis dixerit, sit Lyn: Trid. Sess. 14. cap. 5. nemini in ea jure divino obligari circumstantias, quae peccati speciem mutant, anathema sit. et ratio e, quia hae circumstantia novam speciem malitiae adunt, ac novum peccatum constituunt. hinc qui furatur in templo, debet sui circumstantiam exprimere, eo quod de hujusmodi furto fiat tum iniuria Dei profanatio.

Pri. II. Probabile in circumstantia mitia eamque speciem mutantes aggravantes, in confessione declaranda sint. quo in quae ex Can. 8. de poenit. dist. 5. quaerat quando crimen in loco, in tempore, in adolescentia, in senectute, persona, et qualitate haec fecerit mutatae, et in ratio vitij multiplicetur, et in circumstantias a mere speciem mutantes; has quippe posteriores vir. arg. n. 2. §. 2. ad sequentes reducit, scilicet de potentia sacri adversantiam, mala quae in furto, sacrilegio gradu in incestu, duraeam ac mali ad proximum vicinum, quo peccatum admittam et. ad ea praesertim Ecclesiae, sullenus Episcopi nonnunquam in illa rum circumstantiarum innulla crimina sibi reservant, vel incestum in 10 et 20 gradu, licet haec dicta et incestum in 3tio gradu; et poenitentiae liberum in hac, dicta circumstantias in confessione reticere, alias sacrilegium et hae restitutio. Dicit Catechis: Rom. p. 2. de poenit. et praecepto sacramentorum S. Caroli Borom. Mediolanensis Synodo: XII. an. 1580 in Ulterior dicto: ubi nostra resolutio expressis terminis confirmatur. Ito ex eo, quod sacer, quae Can. Trid. C. 5. affert, primum quod sine illarum declaratione peccatum recte cognosci possint, et poenam quam oportet pro illis poenitentiae injungere, secundum pro circumstantiis notabiles aggravantes; nec unicuique patet. Ito ex absurdis, quae sequuntur ex contraria opinione, scilicet furatum mille aureos satisfacere dicendo: cum sit grave furtum, cum qui modo vitae crudeli alterum occidit, vel secando per gorges, vel igne adurendo satisfacere dicendo; hoc in occidit quae ora absurda, et qui prioris repugnant. Vid. dicta. de Dec. h. C. 6. a. 2. §. 2.

Dices I. Synodus Trid. declarans, quaenam circum-

Justitia declaranda sit, solum meretrix dicit circumstantiam speciem mutantem, nihilque aggravantem peccatum.

Ad 3. capitum. Cum enim hac quæstione contineatur ad Ejusdem, quibus S. Doctor, et Sapientia dictum est, affirmat à defensoribus Scholarum opinionis, quamquam ab intentione, et remanentia reatus, quibus restituit Confessio, et prodest circumstantias, quæ speciem mutant, a poenitente ad, manifestandas erit, et ipsas quoque circumstantias intra eandem speciem aggravantes declinandas esse. Et denique non speciem, et nihil parvi momenti sunt, sed generatim de speciem, peccata graviora aut levioria, quia tenet eitiam, diversas ea species vini, argenti &c.

Dicere II. Opposita sententia tenetur à S. Thoma. in 4. cap. 17. q. 2. a. 2. q. 5. &c.

Ei: Religiosus et ea à sententia S. Thomæ recedere, quam publice prædicaverit, et ait Natalis Alex: mio S. Dominicus, et fuit Kalendis Maii et Cano ibi exponit aliorum, a primorum monem; et hi audendo Gonet, loquitur de illis circumstantiis, quæ sunt intra Circulum peccati venialis.

Dicere III. Dominus et Venatur exprimere circumstantias quæ multum detrahunt de peccati malitia: et nec tas, quibus multum augetur.

Ri: Nam: hæc enim regitur, ut detectur in sacerdote primoris cognitas. et transf. tn. N. cogit. et pat. tacere, quia circumstantia, quæ peccatum immutant, et deserunt ad accusationem, sed ad excusationem, quæ et incumbit ipsi rea.

Dicere IV. Circumstantia notabiles aggravantes et ipsum nanum peccatum: &c.

Ri: an: Novum peccatum specie distinctum. Con: quamvis dicatur æquivalenter dilectum. Ri: gn: tribuunt et actui malitiam mortalem, quam hinc illis et haberet, ideoque tantam, quanta habetur duo peccata mortalia numero distincta.

Itaque qui aliquod peccatum mortale et circumstantiam veniali ut gesticulo ex primendum scienter, aut ex gravi negligentia omittit, facit gesticulum mutum et [illegible] privata illud Con: Sed. l. c. Qui scienter aliquid retinet et a nihil divinæ bonitati et sacerdotem hominem prudentem. Et quibus a peccato lectus, et posse omittit gesticulum peccatum mortalium, ideo, ut gratia unius gratia alteri accedat, gravioribus, quæ in carnaceis an. gesticulet et quanti. c. 5. et hæc, quia unus peccatum mortale hinc alio et dimittitur. quia si vero gravioribus et gravioribus levioribus, ne aperiatur gesticulum et vinaeum denuo peccatum illud gesticulum alteri, et postea si gesticulum Ecclesiæ detegat, nondum veram habeat Christiana, et [illegible] sunt, quia mortale crimen sine venialibus valide remittitur. Caveandum tamen, ne decipiat nos falsa erudicentia, nam cupiditas, et amari medicamenti [illegible]

Quæres IV. Quæna ab integrale confessionis excusat?

Ri: Confessio enim integralis ab excusari, imo a, dum quis omittit, de eius obliviscitur cura suppositis tamen accurata et diligenti sui discussione. Ratio est, quia, dum alicuius iuvenis, in multis parte à confessario intelligi potest, ratione alicuius facinoris, ipsi lingua quæcta calentem invenire, aut p. integrum ipsi eiusmodi negotiat, ac sicq. nostras quisque: Sicq. cap. 2, quando ea alicuius peccati aut circumstantia ignoratur timet pariter sibi et alteri maximum gravissimumq. detrimentum. Ut si prudenter timeat, ne gestam tradat sigillum, timeat occasionem peccandi, et gravior noscendi procrea. n. sufficit autem nam diendo, subiugo futuri damni lapsum, sed regitur grave, stans, primis minus momentum: debetq. hoc nostras studium, et hæc cognia alterius gestarij, sicq. cap. cum minet mortis periculum, vi incendio, naufragio, hostili incursione, diet simili vitæ periculo instant, tunc enim dubitis mo aut alterio peccatis absolutio impenda debet penitenti.

Quidam dicerunt, excusari in ac hæc integralis eos, qui in magna solemnitate populiq. genu sibi gestantur, ne alicuius ab angustias temporis, qui impedian gestarium indulgentiis subsistentur. Sed minima hæc ē ratio, et maximi inde abusus vitij prosenti. Quia ipsa, imo, hinc tione gnam: licet sacerdotes a obligare dominicale ritum = gestiones, ratae magni generis sacramentum, quales in prælio = stinguere in dea magna alicuius totularis sui indulgentia.

Quæres V. an peccata aut circumstantia ex inculpata oblivione et ob aliam iustam causam omissa, debeant declarari in legitimi gestione.

Ri: Affir. quia ita habet quis fidelium gnasis, et praxis. Glex. VII. quæ hanc vocem damnavit: peccata in gestione obliti = azo omissa ob instans vera periculum, aut ob aliam causam = ri ie nemini in legitimi gestione ea proferre. qui ante peccatis aliquid mente detinum inculpabiliter et debium gestio, quia semper potest certi gaudet à le quisque suisse pro dandis in = cognitione gestione id ipsum declarare, et ecrum. Sum quia jam gestio = nam peccatum, prout erat in gestio, et ab ea directe abstinuit = sum quia dubio de emissario, aut cura proximi = pertinet et obligatio disjuncte et ab obliviosa ac causam, ni tenetur eam de novo iterare quia certissimum, sin vero aut certum gracie. qd à parte. Similiter qui detrimere = abstent numerum, sicut tum illum exprimit, si illum certa = ciuiter sd. Licet tamen certi numeri celebraretur, qui ad eum = ut numerum illum de novo regnitum ni alia gestione ape = rat, nisi tunc tinta occurrat mutatio peccatorum sit, quod = effectu stingere, potest: si ut notabiles excedat numeri pri = regnitum. ita Di. arg. n. 2. § 2.

Quæres VI. Quanam diligentia in examine sui faciendo impendi debeat?

R: Diligendam sui discussionem ad sua meditacion. regulas synod. Trid. Sess. 14. c. 5. et. can. 7. ac confessionis sum integrum merito præsupponitur. ea autem diligentia adhiberi debet, quam in rebus gravissimis ponere solemus, ut loq. Cath. Rom. de pen. et quæ moraliter sufficiat ad quærenda peccata omnia, deletis ex memoria, quantum fieri potest, omnibus abstinendo confusione, multitudine et qualitate negotiorum obligatorum, occasione aliunde circumstantiis. Hinc non æquale in omnibus reperitur examen, dum in alio brevis, in alio longior, quod perinde exacti ejus examen facere ignorant, eos in hac diligenti discussione adjuvet confessarius, redatque ipsi quæ protulerit facilem.

Quæres VII. An in omni labilis e memoria deleatur, omnia ejusmodi, aut peccata sola dubiosa designare, ne eorum dolore obligetur.

R: Nullibi videtur expressa hæc obligatio: Synod. quippe Trid. non requirit, nisi ut ea peccata ejusmodi omnia, quorum post diligentem discussionem ejusmodi habemus.

Articulus IV.

De repetitione Confessionis invalidæ.

Confessio peccatorum invalidum ex quacunque causa invalida rejicitur debet; nam jure divino illa absolutioni validæ adhibenda sunt. potest quidem ea invalida esse ex parte confitentis, si ex carentia jurisdictione, approbatione debita: ut ita quoque peccatum, si scilicet habuerit veram contritionem, aut scienter et culpabiliter omiserit aliquod peccatum grave aut ar cumstantiam veniam, aut in ipso confessionis actu gravitter peccaverit. Ex his ergo omnibus quisque ubi certo novit, non cum fundamento dubitat, qui ipsi ob, ad repetitione suagnosci confessionis tenetur, imo et hic negatium, ob eas sæpe cum ejusmodi confessionis invalidæ nota repetitur, ut quæ et ipsa invalidæ sint ob defectum ipsum. at si quis confessionem invalidam fecit aliqua cum debita dispositione et bona fide precedente præcedentes defectu nullatenus habeno memoriam eas non tenetur repetere; sed solum illam et illas, quas fecit cum ejusmodi defectu, cum illis aliis si nihil defuerit ad bonam confessionem. Imo non debent quarisum Theologi, qui volunt, peccatum et integri debere ea repetitionem prima illarum confessionum, ut quisque aliquod peccatum in secunda retinuit, si quodlibet, et nisi forte omnino non dubitasse, quasi peccatum illo silentio, et tutum quallendi ac, ut de peccato omnino excusat. Verum in quacunque parum est, aliquid fuerit peccatum aliquod in confessione retinere, ut omnibus ignorat, huic silentio malitiam.

Quæres. Qua ratione ad pœnitentiæ sacramentum necessario requisitum confessionem peccatorum integram, et distinctam fieri debere?

Sit. Sæpe contingit pœnitentem, e quod omnia vitia peccatorum retinent, quoties ob illo tempore cum quibus ex pœnitentia defuncti fuerit, et quæcumque non in possessione tempore suæ obtinuerit, ad prælectio quæ sunt huiusmodi, multis peccatorum remissorum; sic multa de novo ex oblivione sui. Et quæ tandem tales pœnitens a 30 forte annis in vita gesset, innumeros peccatis omissis, et insuper, ut pœnitentiam obtineat, a boni alto tempore examine ut ipse sinceram peccata sua in specie et numero exponere debet? Ideo

II. Cur se suspendo ajo, ne forte ejusmodi pœnitente aliqui absolutione remittere ad se examinandos et pœnitentiam dare in amorum confessione; et accidens autem vitæ omnium sunt dimittendi, quia omnis pœnitentiam experientia docet, tales se solere recidere, regula quidem generali certum est ut necessario specialiter quotiens pœnitentis faciat id quod judicat ei magis fore salutare. Hinc suadeo ipse et ego mihi cum decere, quæ et quoque modo in confessionem ferunt; sic enim pœnitentis rectius addiscet, tandem antecedentem adjuvet summo examine, et præcepta decalogi, ecclesiæ mandata, virtutes theologicas et moralis omnia peccata, capitalia, specialis sua professionis obligatos sed etiam regulas et numerum inimicat sed curet autem peccatum, ut circumstantiis specie actum, qui se exponat et in genere ad peccata, quæ alia confessi sunt, et in specie illa, quæ hinc dimittit accusant, et, iterum, in se excitem pœnitentes, et jam et firmum propositum meliori vita ordine teneant.

III. Sic tandem cum morte certa sit in ejusmodi accelerata confessione plura omittere iri, quia oriatur, monendi sunt pœnitentes, ut si aliqua peccata mortalia, quæ in hac confessione eorum memoria fugerant, postea recordari, ea diligenter clavis ecclesiæ subjiciant.

Hæc autem tam particulariter exponere, quia in difficillima praxi hac secundum disunctum tempus, quam errando.

Hinc præter ejusmodi generales confessiones pœnitentiis et vivaldistarum præcedentium quæ eorum nemo faciendas, sunt et aliqui, qui solent multi mysteriam tyrones, qui iterum peccatum omnes sua in amantium ad hoc, ut, horres confessiones faciunt, ut et tertium prudentium detectis medentur, quoque atentis sum monitis prælectum. Hauendum certe cum prudens affectione tuorum. Sic tamen se gerere debet confessarius ergo tales, iterato amatores, ne ex prudentia, eorum mentis a mibria variatales, quibus si facile simulentur, regulam unio omni confessionem ipsis vita quidem, minque vero imponere.

CAPUT V.
de Satisfactione.

Cura putaretur culpa, si cum illa finiretur et pena. vid. Lessing. lib. 2. 4. in fin. Hoc, huiusmodi peccatorum, ipsorum satisfactio Legis, debito Deo pro peccatis pro sanctis, qua prout Lessing ait, liberavit, deus probat, liberatus Legis, maxi particulae, defuisset voluntaria hominis poena ad gloriam hujus ha ad quantumvis injuriam et peccatum laedibatur. et quia accepta satisfactionem potest, si sane vocant poenitentiam: hoc quippe, non ab observatione, a poena etiam, quae maxime vim satisfactionis elucet.

Articulus I.
De necessitate satisfactionis.

Sectarii deo, legis hisce decretis praecipere ipsa Ecclesiam catholicam eraxere, nestatem sortalis satisfactionis negant, gementes, sirmisatina in sti meritis suscia negant eam, et ac passa delirem omnibus, laboriosa poenitentia ipsa ad Deum placandum, nisi vitae, ac poenitentiae canonicae olim praescriptae in fine ordinatae ad satisfactionem, de solutio ad publicum omnem aeris et omnium Ecclesiae et hereticorum ut apparet, quantum a veritate novatores exorbitent, mox demonstrandum est, remanere dimissio in culpa peccatorum aliquam eluendam, tum opera laboriosa poenitentiae valitur ad placandum Deum, ut in poena peccatis debita omittat, denique decerpolem pro hac poena opera satisfactionem impingere, ratio respectu Dei, quae Ecclesia non, quod attinet, sufficienter ipsi nos arbitramur. in Tr. de gr. c. 8. de ~~mort~~ ac pect. k. 4. a. 3. q. 7. idem partim colligitur ex ijs, quae in tr. de ghad. c. 11. de mert. Dei mq; et aperte in Legis tractu Dan. 4. peccata tua eleemosynis redime, et iniquitates tuas misericordijs pauperum. quentil. ad Ghad. S. Cypr. ep. 55. ad Cornelij regandy e Dig. et satisfactione potest placamq. 4. c. Chrysostom. 4. ad pop. a nobis vehiaem sumamq. ira placatrinq. jndem. unde Lynor ipsi sese. 14. con. 13. anathematizat eum, qui dixerit, pro peccatis quoq. poenam temporalem minime Deo pro sti meritis satisfacere ab poenis ab eo inflictis et patienter toleratis, a sacerdote imponendis. et Dig. V. hanc Papi praxim damnavit, satisfactiones laboriosae, inflictarum in vitae ex praxi de quigno poenitentiae tam praesentem, et tantam culpam gravatam. idque Dominum dunta ad demonstrandum sufficere.

Conclusio.

Neque à Sacerdote confessis poenae satisfactoriae injungunt, non tantum ad novae vitae cautelam, sed ad praeteritorum peccatorum vindictam, et ad veram satisfactionem Deo exhibendam.

Prob: ja pars I. Ex Scra. Matth. 18. Quae ligaveritis super terram erunt ligata in coelis. Ligare sacerdotibus est claves ad solvendum dei in coelis datas potestatem: sicut ergo utuntur potestate solvendi, dum absolvere impendunt; ita eodem modo, quando praestant ligandi, opera satisfactoria injungendo, seu poenam vindictae inferendo. ita interpretatur Concil. Trid. Sess. 14. c. 3. ex fide et doctrina antiquorum Patrum.

Prob: II. Ex Con: Sacerdotes enim debent, poenitentibus pro qualitate peccati poenitentiae tempus attribuere. Sec. Lat. Carth. III. cap. 6. poenitentibus secundum differentiam peccatorum episcopi arbitrio poenitentiae tempora decernit, et Trid. can. 15. anathematizat eum, qui dixerit, sacerdotes, dum imponunt poenas quibus pro gere quantitatem.

Prob: III. Ex Ra. S. Basil. in Reg. Brev. n. 198. et 199. ait: pro qualitate delicti tempus poenitentiae imponatur: hoc sibi in mente ponitur eorum, qui praesunt, v. Reg. Lem. 35. et alias hom. 50. à pro positis decretorum poenitentes accipiat suae satisfactionis modum.

Prob: IV. Ex Rdoctrs. Concilij Trid. cap. 3. sine quia justitia divina tale accidit, ut aliter in praesentia recipiatur, qui ante baptismum ignorantiam deliquerunt, aliter qui liberi templum Dei violaverunt. Hoc quia id decet clementiam divinam, ne ita nobis absque illa satisfactione dimittantur peccata, ut occasione accepta peccatis deinceps privantes in gravius labamur, ita quippe nobis iram in die irae. 2dio. quia hae satisfactiones poenae magnopere à peccato revocant, et quasi hoc quodam coercendo efficiunt: medentur peccatorum relignis vitiosos habitus, quae vivendo quaerendo ordinem actionis rectum. 3tio. quia nulla certior via ungua existimata fuit ad amovendam minorem à Deo poenam, quam ut hae poenitentiae opera hoc cum vero ei dolore frequentent.

2da pars. Prob: I. Ex Scra. Luc: 3. dicitur: ociae fructus dignos poenitentiae, quinto verbis in Scriptura dicta vita dicuntur, dic Scriptores volunt, ut sed praecedat in vita modo qui poenitentiam gerunt. Solent vero ij, qui vere poenitentiam

in solum ab injuriis temperare, sed in damnis illatum resarcire. ita hoc loco S. Christus hom. 10. ex Matth. et S. Paulum 20. in Evangelio, ergo Theodorus recte, et de dignitate nihilominus fructibus loquitur, dicendum est, si quis in homicidio extorquem, ut scilicet in adulterium lapsus, tanto à se licita debet abstinere, quanto de necessitate et dicta praestare.

Prob. II. Ex SS.

S. Cyr: hic quasi per metaphoram in ergo, qui pacem, a nitentibus dabant, in exhorta alios ieiunare, et eleemosynas, in quibus, ne deo indeprecanti satisfiat, datur opera, ne satisfactionis instrumentum S. hier: Cum in sacris qui peccatorum excisio accingatur, et ambit a domo, sed, ut prosperitas diversas, quae Deum offendebat, vita asperitate quanto, S. Hier. l. 2. c. in Luciferi mores et malis mutare, et a facinore malis recedere, nisi in de his, quae facta sunt satisfiat deo.

Quid ad haec Novatores? parum ne mercatur, ait Calv: l. 3. inst. c. 4. § 38. quia in ea determinatione de satisfactione passim accipiunt. videlicet quidam eorum ea fere ad hac in parte legere et, aut crimis aspere bonitas, verum tantam arrogantiam, quod sed ipsi quisque est.

Hoc dijn: Trid. merito declarat, c. 8. satisfactiones, quae nihil a sacerdote injungi debere, ut pitenti in futurum ad nova vita custodiam, sed quod praeteritorum vindicta. et. Can: 12. et 13. quae mandat enim, quod in dixerit, ejusmodi satisfactiones, sed pro peccatis quae, poenitentiam, poenitentiam in satisfacti, sed satisfactiones, quibus poenitentes, et etiam peccata terminant, et traditiones Christianorum Dei cultum ac etiam beneficium mortis Christi observantes.

Solv: Objectiones.

Objicies I. Ly quod mulieri peccatrici, quod Lukam et alijs dimisit peccata, multa ij poenitentiam injuxit, quod.

Resp. Cojam. Nam Ly ub fuit, probabile excellentia ac integra pectinam charitatem et sed fementiam abilitatem, quae ex de delet poenam in temporalem, ideo injuriasse, nec in ultimum eorum animi insecisse. Secundo vero nec sequuntur illam probabilem habent, nec potuit in pirari ideam dilectionem, neque intro-ire poenitentium corde; ideo, desent qui iso non fingi cum ponderare judicij cum legis aequitate, et ipsa dicunt ex majorum. Gra. S. Cyr. l. de lapsis.

Instabis. Sed Christus exemplis illi tendi sua requirunt poenitentiam imponere, sed tantum ea peccatis: quae perabatur, jam fuerunt. Lib. 1. de Luc. Gales. 4. 99. 50.

R. N. Am: et quidem eò loci principaliter quæstio à pœnis, sed de satisfactionis, quæ nos satisfactionis, nimirum hanc sententiam, quæ proxime sequuntur, magis autem laboret operam, ne ab illis sinus, vt dabat, nunc attribuat nostrum gratiam. quæ verba Ecumenij in hi: ex S. Chrys. hom. 14. in 1. C. ita exponit: nec enim sibi à, à peccatis exclusa erant, qui pœnitentiam egerant, sed prius gratiam ipsi antecedunt via, dicentem autem, laborat, quem difficultate significavit. similia habet Theophylactus.

Objic: II. Rom: 8. nihil damnationis è in ijs, qui sunt in Xto Jesu: regeneratio, et in injuria præcedentium peccatorum pœnitentia, et sibi injungit satisfactio.

R. D. Ex. Quisque quipse damnationis quipse intelligit æternam mortis, et eximunt, pœna temporalis; tamen omnis de renatis per baptismum, in quibus nullum delictum, et æterna mortis reatum remanere decet; tiet huiusmodi in illis æterna mortem, quod dubio nitelle xit c. 3. quorum damnatio justa è: et c. 13. qui sibi damnationem acquirunt.

Objicies III. S. Chrys. hom. de pœnit. ait: imponit nobis pœnam, et de peccatis dimittit sibi ipsum, ita ut futura non contem. et satisfactio pœna è in vindicta peccatorum injungi debent.

R. N. ejd. Nam S. D. nihil aliud intendit, nisi ne nos huiusmodi magis ad admonitionem quia gemmatis, et magis ob ea quam punitionis, quia Deus hic pœnas exigit, sed illas temporales, ut nos à sempiternis pœnis eximere, ut testatur Rom. 28. ig. i. Cor.

Objicies IV. Xtus morte sua tam nobis cumulatissime satisfecit et tam quoad culpam sed in quoad pœnam, et nequeunt pœnitentia injungi aera satisfactoria absq; gravi injuria plenissima satisfactionis Xti.

R. N. ejdem. Nam opera satisfactoria exigunturà pœnitentibus non quidem in pretium redemptionis nostræ, quod desperatum, sed Xti, sed tantum media, quibus nem nostrum nobis applicetur. quod è magis necessarium ad plenissimam satisfactionis Xti, quam ipsa fides, quia in opinione adversariorum planè media è, ut finitis factionis Xti principium.

Instabis. qui potest nobis operibus suis illatus Deo injuriam quemfacere, sibimet gloriam redemptoris adiudicare.

R. N. Ex: quia hæc opera satisfactoria, quinquid valoris habent et dignitatis, habent ex meritis Xti, ex illo enim vim habent, et illo offerentur Patri, et per illum accepiantur a Patre. ut ex: Trid. Sess. 14. cap. 8.

Objicies V. Pro pœna æterna nulla potest injungi satisfactio, ut definit Syno. Trid. Sess. 6. c. 16. et ergo pro mysti.

Q. M. cap. et par: Hic d, quia cum reatu pœnæ aeternæ à reatu graves culpæ, à pœna, pœna aeterna una cum culpa, v. Scotus, l. poto, but he mistaken, ut ibid: Tradit S. Tom: nec aliter quoad ghingere, cum in statu gratiæ sint filij Dei, et nulla sunt aeterna damnationi obnoxii, at cum aeterna pœna in temporalem abiit, de quo ut certum, quia in dimissa culpa et aeterna pœna reatu remanet, ut alibi demonstravimus; ergo merito pro illa quera satisfactoria injungunter.

Hag. legis divina detur sacerdos, pœnitentiæ pœnitentiam injungere, ita, ut quatenus ex dictis Christi et ejusdem satisfactio (sit pars integralis, tertia, essentiæ; gravis autem videtur irreverentia, sedu urbanitatis privare sua integritate, modo tamen pœniens illam exigat, habeat, nam abluitur hinc impositione, pœnitentia data à moribundo, qui dynamus et gratiæ existit, ut nadler praxi, Edia.

Quæs. Dona, et quoty Indulgentiæ satisfactionis?

Rs: Breder genaeam ab remissionem pœnæ temporalis, quam ex opere confert, ut Mengi demonstravimus, ratio adhuc licenset Synod. Trid. sess. 14. c. 4. quod et nos supra probavimus.

Articulus II.

Quæda servanda à confessariis in satisfactionibus injungendis.

Imo. Retent sacerdotes Dñi, (ait Synod. Trid. l. c. quantum sapientia et prudentia suggerent; pro qualitate criminum et pœnitentium facultates salutares et convenientes satisfactiones injungere, ne si forte peccatis connivent, et indulgentiores quæ parent, cum pœnitentes amant, levissima quæda opera pro maximis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Item ex c. 4. 5. et 7. can. 27. q. 1. et ex S. Hyp: l. de lapsis ferente. alte vulneri diligenter et longa medicina non est. pœnitentia crimine minor non est. hinc pessime se gerunt, qui pro gravissimis culpis opera levissima imponunt. quorte d. Pierio, ut confessarij prescriptiones canonum pœnitentialium non ignorent et hac sæcularia infirmitate hodierna pœnitentium pro more antiquo canonum pœnitentiam non habet legitimi. ait S. Cardinalis Bonum in instr: confess. tamen pœnitentiæ omnes quæ articulo in ijs explicatas tractabit, ut hic ad majorem eorum auditorum, pœnitentiam, Erinkulam, quam ipsi dant, alecrum excepatur.

IIdo. Semper desiderio anteponendum est indulgentia nimia severitati, cum sæpium severitas non hic forum ira et pœnitentiam, ut ait Synod. Trid. l. c. Hag. sacerdos, nisi de causa, non tamen quisquam fallaci benignum se præbeat. nisi tamen causam, ipse bonum, ut pœnitentiam et acer bitudinem

christianis. ex C. de poenitentiis d. 3. de pce. quia quanto
e major christianus, tanto magis diminuendo prosunt.
agricultura particularium. Nam ut ait Ric. qlq. n. 2. §. 3. ex
C. ab infirmis. caus. 26. q. 7. cum quidem injungi non potest
= gravis et laboriosa poenitentia, non pro gravioribus delictis,
sed eleemosyna secundum facultates portionata, aliqua oratio, aut
= quid simile eis praecipi debet; et quantum fieri potest, poeni
= tentiam illam publicam, ut est oleum et vinum, penitus
= adimpleri. Mutetur illam ergo pro statu aegri totam
= aliam poenitentiam, aliam in super quinam, et poe-
= nitentia ex prandio partem pro poenitentia injungat, postqua
= praeterit aegrotus peragendam. Hic quidem et hujusmodi
personarum. quare terror poenae e injungenda, ubi mung
= nalitas et deliberata voluntas e. L. Denique injungen.
caus. 20. q. 1. habendo e illum aetatis limites juxta
C. Sententia. caus. 26. q. 7. et ideo quoque debent delinquentium
sexus, sexus et aetas. C. 6. de homicid. demum, haberi potest
rae eorum, qui misericordia a Deo flagella patienter tolerant,
cum ut tempore, pena a Deo illiusque habeant aliquam
racem satisfactionis ex trid. c. 9. ut hucusque indulgen
= tiarum ea de, quae veniens afficitur, cum jejunia ra
tionabiliter poenam remittendam. Imo ex qui, illorum certum
vitetur, in gravioribus peccatis, qui ad graves poenitentia
tuendas satis difficiles sunt, terrores, pose injungi, ut
ne aut paenitentiae graves omittere nolijam, aut ma
lentur poenitentiae eis excusi redatur, aut quaerant, et habenda
sibi ipsos, aut ne in ipsis aliquam illaminitatem praetentur
ac perdant. juxta illud C. alligant. caus. 26. q. 7. et si ita
= mag mortem poenitentiam imponendo, nonne melig
= ut, ipso misericordiam racem redere, quam ipsi crudelitatem?
cum illud Geymus: melig e cum parva poenitentia
= ducere et eis, ut pugnatorum, quam cum magna in
= molestiae perseverare in infernum.

III. Opera a confessario injungenda debent ut sa
lutaria, ut penalia, cum in quantum in diuitiam praeteritorum
peccatorum. praecipue autem ad 3. reducantur, oratio, ni
mirum, eleemosynam et jejunium, juxta Cn. trid. sess. 14. can. 13.
Oratio quidem ut ora ad spiritualia, preces huc mentes huc
vocabis, deliberatam frequentiam, auditiam missae, lectiones sp.
eleemosyna ora opera misericordiae huc spiritualia huc corpo
ralia. ag curae pauperum et infirmorum, donatione injuriarum
catechisticam ignorantium. denique sub jejunio, praetendit
universale quoque cathigae, a cibis, ac delitiis mulieris, abstinentia,
vigilia, opere grituaeos sed.

IV. Sed prudens curet sacerdos, ne gravia peccata imponat poenitentiis; cum confessarij non modo jure id facere possint, et ipsi sacerdotes satisfactiones ab ea re imposita minuere, et ipsi ad pietatis viam custodiam, et infirmitatis medicamentum, ut Trid. c. 8. gravia autem confessarij curantur. Oremus ergo illum, ut illectis jejunia, pulmacia animi oratio, rem exercendam abusui opera misericordiae, habita tamen ratione poenitentium, ne pauperi eleemosynam, operarijs laboribus et debilibus jejunia, mulieribus longae peregrinatio, valetudinarijs longae preces praescribat. Videant qui confessarij, quam miserabiles sint, recidi, qui in rem suam alteri solemnem et laboriosam aliquid poenam et hoc pro eis ac morbis, nec discriminatim injungunt.

V. Ergo peccatis occultis quantumvis gravibus manifesta poenitentiam non imponant confessarij, ut Trid. loco. nam Deus magis rationale, et gravia ipsum celebre, quando autem jubet Trid. Sup. Ses. 7. c. 8. publicae satisfacere et in omnibus confessis crimen omnibus patent, unde alios scandalo afficiat, quales, fuisse et deplorandum, hinc dignae pro loco et culpa sua poenitentiam publice injungi oportet, haec non dabis, ut quibus exemplo sua ad malos mores provocavit sua emendatio laetamur ad rectam revocat vitam. quod si tamen casus quidam occurrant, in quibus sine cum flagitio aliqui e fidelibus gravissima quibuvis peccata, diligenter recurrant ad Episcopum, qui pro gravitate delicti et reparanda scandali, quod aliquando et publicum videtur, statuet. declarat Sir arg. n: 2 de cons. Eccl. discipl.

VI. Quinque denique in ordine satisfactionis poenitentiae praecipuis sacerdos, ita se gerentis temperetur, ut neque pro nam ejus improbi laudent facilitatem, ne veri poenitentes illis diuent crudelitatem.

VII. Satisfactio a confessario imponi debet ante absolutionem; tum ut ex pluribus poenitentis dispositos et voluntas faciendi fructus dignos poenitentiae: tum quia ordo judicii postulat, ut ab ipsis satisfactionem exponendam, quam absolvatur quaesitumque sacerdos vide absolutione praemittat, illam postea, si fieri potest hinc benedicto injungere detetur. Porro poenitentia injungenda est, quotiens absolutio datur.

VIII. xo. Confessarij non tenetur habere distinctam singulorum peccatorum memoriam, dum imponit satisfactionem, sed sufficit, si tunc ex auditis et intellectis peccatis tota poenitentia sufficiens memineris, ac eam quodcumque insuper nam, et vere, ipse mutatur impossibile o, ac confessarij tunc potissimum singulorum repetatur.

QUAERI. Ita in satisfactionem licite imponuntur opera aliunde non debita?

Ri: Non possunt licite imponi solum sola; quia vindicta peccatorum in tribunali poenitentiae exercenda aliud in

satisfactionem videtur exigere. dico solam solam; nam
ea solum cum alijs indebitis posse injungi in confessione,
quia ejusmodi opera adhuc sunt libera et meritoria; et ubique
nunquam imponuntur magno peccatorum, quibus ob fragilitatem
vel alam ob causam, digna pro peccatis injungi nequit poenitentia. Interdum tamen
sacerdos nisi ex primata injungere, ob ne
praecepta, cum ipsis et mysteriis ejus diversum ab opere
aliunde praecepto.

Quaestio II. An poenitentia injungi possit opus pro alium
praestandum?

Respondeo: praesertim quoad debiles et aegrotos: et tunc primum
non applicetur, quod ab alio petitur, vel quod peregrinando sed
ille ipse ejusdem procuratio a poenitente cum aliquo alimentum
aut talem facta, satisfactionis vacare habet.

Quaestio III. An pro poenitentia injungi possit vel quod
jejunium et applicatio.

Respondeo: quia jejunium est actus virtutis, quo quis defunctis sub
genere, habet vim satisfactiam unicuique quem meritorio
ipsam. ita Cath. Dam.

Articulus III.

Quaedam ex parte poenitentium circa satisfactionem attendenda.

1mo. Prohibitum est, injunctam satisfactionem a poenitente
aegrotante et infidendam esse, ipsum recusat, ne
aliquatenus. tum quia facerdos quod est a Deo institutus. tum
quia satisfactio est pars integralis sibi; ergo qui eam integrae
negligit, totum sibi nutritat et affert ignominia. et haec
obligatio ex genere suo gravis est; cum ejus mala pertineat
ad religionem et justitiam divinam. imo volunt theologi, gravis
crimen esse, in se satisfactio Christi omittatur. quia satisfactio,
quae in se Christi est, debet gratis omnium aestimari; quatenus
est pars sibi. verum omnes affirmant, esse solum veniale
omittere levem satisfactionem secluso scandalo et contempt:
quia detectio partis integralis est quasi levem et obligare
videtur nisi aliter pro hac mea. Nec occurrunt poenitentes
injunctam satisfactionem a confessario non acceptamo, eoque
velit alium adire; nam non licet poenitenti sua injunctam a
sacerdote mutatione relinquere, et eligere justum, sacer
dotis judicium, cui se jam libere subjecit de peccatis apud
illum accusandis; hinc enim sequitur vice versa, ejusque auctho
ritate ligat. Caeterum fere omnes docent, posse confessarium poe
nitentiam injunctam abaltero ob justam causam commutare; cum
quilibet sacerdos possit ligare et solvere quoties, nec al
teri sit minister, sed Dei; etamen tunc hinc sacerdoti eorum
omni peccatorum detectionem; quia nulli judicij actus
nisi potest exercere ignoti causa.

II do. Tamen tenetur satisfactionem injunctam implere, tempore à Confessario praefixo, si id ipsum certum tempus determinabitur fuerit, quam primum commodè poterit. Non integra sorte, et hac debiti, puta satisfactionis, ac mediuna celerem executionem exigunt. Dilatio tamen satisfactionis ad unum aut alterum diem, gravis è reatu; qui autem praesentiam eiò implere neglexit, ab ipsa solutione liberatur è; nam dilatio solutionis datur ultra terminum à liberat debitorem ab onere illius solvendi.

III tio. Tenetur satisfactionem injunctam, si determinatum implere, nisi ipsi Confessario expressè aliud praeceperit. Non jejunat qui debet poena debitam subire, et cum culpa quotidiana, delectus gravis. Quotidiana quo ea satisfactio. Confessarius: VII. Omnibus et hac quo: poenitens, qui authoritate suffitionere sibi solum placet, qui loco ipsi praenitentiam admittat.

IV to. Ut ergo injunctum habeat meritum satisfactionis, fiat ab hac intentione gratia posito, necesse è, quae sanctificationem offerunt ex Deo habent, quando in ipso Deo viving, meritum satisfacing. ut Concil. Trid. Sess. VI. cap. 8 in Deo autem non vivit, nec meretur, qui è gratia peccatum Deo mortuus è, ac inimicus. Hinc qui post reconciliationem graviter lapsus est, injunctum peficiat, hinsine contenta è impunis à Deo pro temporali peccatis debita; quamquam servitat, et efficacia Sacramentum, quando iterum poenitens redit in pristinam gratiam Dei, ut infra dicemus. Si verò praecepti facere ni, nisi restitutio satisfactionem potest in statu gratiae adimplere, adeo ut qui in gravi culpa injunctum est exequitur, in incurrat reatum omissionis ex satisfactione tacitè. Sum quia antiqui Ecclesia temporibus satisfactionis executio praecepti absolutionem. Sum quia locum est ut injuria patratum Deo placet, et congruo ad justificationem disponat. Attamen satisfactio fieri nequit in actu è affectu gravis peccati; ergo ut sit actus poenitentia nervi, quinetiam eiò vitae praeterita, emendatio, et studio placandi Deum: at impossibile è, hujusmodi Deum, positum, studium in ipso inventri, qui actus Deum irritant, et provocant, ac entrinsecus voluntatem ipsi Deo adversam.

VI. quia praterea omnino tradit illum, cum à sacerdote, certis, aliquia injunctus satisfactio, debeat alijs operibus satisfactionis supplere, quia dignos poenitentia fructus, quaerit Deus Matth. 3. verum

Quaes. An satisfactionis executio nervi procedere debeat absolutionem? ante Resp.

Ni: quo tempore in ante fuit poenitentia penitentia à peccatis abstinenti operantur Deum in ipso, nisi quod

= exoletam satisfactionem, caligno ex Conc: Tr. c. 9. ad Decret.
Ct. Sentente, fuisse a Sacerdote Ecclesiæ demitti peccatum, quam
= viderit aequam satisfactionem. inde Petri Roma, et multi
recentiores perpendunt, exercitiorum pœnitentiæ
injuncta, sine nexu prærequiri absolutionem, ut alioqui non absolvo
valida non sit.

Dixi: Ad substantialem sacri pœnitentiæ integritatem non pertinet,
ut satisfactionis executio præcedat absolutionem. quia
Ecclesia, quæ certare negat in dolore suo, in tempore tantum
tribuit absolutionem datam ante impletam satisfactionem.
de hac ita illiq. circa hoc quæ fallere à Vt. Sancto affirmata res è usu quotidiano trita, de antiqua verò se
pariter extra dubium posita è. nam primo cum pœnitentia
ni vita determinari veniebat, ante expletu pœnitentiæ tempus
absolvebatur, prout satis dum legimus in Cn. Nic. I can. 3.
ubi cum periculum est, ne prolata absolutione pœnitentes
ad hæresim deficerent. ex S. Cypr: ep. 52. 5tio. cum ni
fuerit pœnitentia, lapsis absolutio impertitur ante expletam
pœnitentiam ex eod. ep. 54. 4to cum Syres abulgere
hac indulgentia, ut solvere ad Ecclesiam revertaretur, et ex
tempore mendum fore Sinna, ut aliquod in signum bonum Ecclesiæ
obventorum. ex Cp. 46. inter Cypr: 5to ni orientalis Ecclesia,
ex quo Nectarius sustulit Presbyterum pœnitentiarum, qui
nimirum pœnitentes à cultu absolvebantur, ut latentur, quasi
adversarii; qa Ecclesia semper stabat nec de ne stare sacri,
ut satisfactio absolutione præcederet. et certe satisfactio è
pars dimissæ, integralis pœnitentiæ sacri; et sine parte
integrante fieri nequaquam esse potest, ut patet. Unde
improbavit Ecclesia imoq. ratis gravamina gloriosorum
rigorem, qui pœnitentiis sufficiendis diffidit nulla, secu
tum delecti habito absolutionem ante peractam satisfac
tionem concederent. sic Lucio III 1178. hanc Petri de Ma
ppaem sententiam: pœnitentes non sunt absolvendi; nisi peracta
ipsa pœnitentia ex injuncta. et Alex VIII. an. 1690.
sequentem proscripsit: quinam pœnitendi satisfactionem
absolutioni videtur non instituto Ecclesiæ, sed ipsa sacri ca
nonum res in ipsum quodammodo dicendo.

Dixi 4to. Nullo peccatum delecti habito. quibusdam
enim in locis differenda è absolutio, et præcludenda peccato
ribus aliqua pro eorum statu et circum stantiis medicina
præfatio. indeqram regulantur, ut C. Lep. dicunt.

Dices I. In primitiva Ecclesia, qui à gravi morbo, in quo
ante peractam satisfactionem fuerant absoluti, relevabant
remittebantur ad eum pœnitentiæ gradum, in quo erant, cum ni
ti gravati sunt, ut hodie cum aliis pœnitentibus ab Episcopo absol
vendis: qa Ecclesia statuit ad

R: N: coram. Nam Ecclesia Pater absolvere semel habet ad exigendam satisfactionem, in quo plane nullam indicaret eorum absolutionem: alias eam gerendo, neque sacramentum confecisset. Sed quia disciplina horum temporum id exigebat; quibus dum peccata satisfactione purgata dabatur, ut magis sinceram absolutionem quam Sacralis, sed canonica et solemnis; ut ex ant. Leg. patebit.

Dicer. II. Ipsa rei natura exigit, ut reus satisfaciat, antequam absolvatur: ergo &c.

R: d: an: Ut reus satisfaciat pro culpa et poena aeterna. Con: ipsa autem confessio cum actione et satisfactio, pro culpa et eo modo obtinendi veniae promittendo. N: ut reus satisfaciat pro poena temporali restante post remissionem culpae. N: cons.

Dicer. III. Pars mortalis promitti debet fra: sar. Satisfactio est pars mortalis: ergo &c.

R: d: ant: et pars mortalis essentialis. Cont: integralis distinct. N: ant: &c.

Articulus IV.

De Disciplina veteris Ecclesiae circa satisfactionem seu de poenitentia publica.

Amplissima est, ac fere sex historiae illius argumentum; priorem dumtaxat ac summatim praecipua ejus capita exponemus.

I.mo. Publica poenitentia hoc modo disciplinatus, quae agitur in quibusdam gravioribus, et in Ecclesia gerebatur. Certissimum tenendum est, publicam poenitentiam a proximis quoque et proximis subsequentis saeculi, ab obstinatis; cujus habemus exemplum Corinthii hoc incestuosi, 2. Cor. et mulieris, quam olaeq. blasphemiae vitiavit quam S. Paulus: l. 1. c. 13. p. quamquam praecipue exciperet certi canones aliquam impetendi, quos postea obtinuit Ecclesia disciplina; sic et blasphemiae Novatiana haeresi; cum enim Novatiani Catholicis obtrederent, quod tam facile in abominandis criminibus nullam veniam redderent, balneatione interdictum est, ut in abstinentia certa et probata emendatione recipiantur: ut ex Epist. Cyp. patet.

II.do. Et ex eodem tempore institutum fuerunt, ut poenitentiae gradus, flentium nempe, qui extra portam Ecclesiae prostrati fidelium preces implorabant, audientium, qui intra Ecclesiam stabant et doctrinam audiebant, incredulorum concionem aderant, usq: ad dimissionem catechumenorum, sub fuerunt, qui in Ecclesia post audientium dimissionem expectabant, donec super eos in terra prostratos praecedentes preces diversae, et multae impositio manuum, et oblationum, quibus fideles in Ecclesia oblitebant, ac in ipsis mysteriis aderant, ut tamen ad oblationem et communionem recipiebantur; nullum quippe istorum quod nunc apud

praecedentium temporum scriptores exstat verum, et quod eos, qui floruerunt eo proximiore habentur de illis testimonia Pseudo Isidori et Iudicibus. vide Epistola Canonica D. Greg. Neocaes. Episc. Pastoris ep.

III. Ab Episcopis tempore publicae poenitentiae fuisse definitum, praeter canonum praescriptiones liquet ex Can. 10. Concil. Ilerc. an. 524. et S. Basilii in reg. brev. et ex canone poenitentiali Can. 26. q. 7. cum in ea, juxta Episcopale judicium aliquis publicam poenitentiam recipiebat, ad Ecclesiae limen lugubri veste induta veniebat, Episcopo jubente Ecclesiam ingrediebatur, et pro illo uxores in domum recipiebat, tum saccos et cilicia, et post preces et salutaria monita è loco ejiciebatur. ex S. Hier. in Epist. Fabiolae.

IIII. Praeter quos Eucharistica gratiam alia permulta publicae poenitentiae negabantur, scilicet ad sacros ordines promoveri, ex Can. Toled. I. c. 2. ei publicum praebere, nisi esset nefastus, negotiis saecularibus operam dare, militiae labores subire, magistratum gerere, virijs interesse, uti habetur ex S. Ambr. l. 1. est poenit. c. 9. et praeter ipsas poenitentias singulis quae erant propriae, poenitentiales deliciorum subtrahebantur in veteribus canonibus contentibus.

V. Ceterum e, si ea prorsus saeculari lethalia publicae poenitentiae fuisse mulctatas sedulo durare et, quae frigo carnaria dicebantur exto, quod idem pene canonibus determinatae sunt. quorum fuit praecipuum numerabantur, nempe fornicationis, homicidium, et adulterium; quibus deinde successu temporis aliae fuerunt additae, ut latrocinia, qui metu magistratus ex exilij secundis decerent, ut a magistratibus indulgentiis libellos acciperent, quibus cures fierent, et Imperatorum gentilium edictis satisfecisse. de quibus S. Ligin: neglecta, et divinationes ex Synod. Elibert: can. 6. exercitio sed ex arcijs: can. 20. variae, quorum Gibinnis crimina ex eod. can. 17. aliaque, de quibus in Canon. Concil.

VI. Publicae et solemnes poenae pro peccatis canonicis taxatae, si eo occulta forent sed S. Basilio ep. ad Amphilock. ex Conc: Laodic. l. 1. an. 442. can. 8. satam et publicae poenitentiae actio, quinque occulti crimina inducere hesitaremus, in eorum excipit. ex sibi arctissima, et publica poenitentia fuit, sed aedificae fidelium, quod si autem cum scandalo perpetrata, et manifesta fuerint, publice castigari debuerunt ex Con. Carth. II. can. 32. et S. Aug. serm. 35. l. aliaque Conc. 50.

VIIIIne. Poenitentes, post genera ex peccatis acta poenitentiam stetuerunt ab Episcopo, aut delegato Presbytero, et manus impositionem recipiebantur, et ejiciebantur ex V. Coll. c. 6. et ex S. Amb: l. 1. de Poenit. c. 7. et tunc exuti sacco, cilicio, et pedibus nudis capillis ac decenter vestiti una cum fidelibus sacris participabant ex Ord. Rom. advertendum autem est in poenitentia alia fuisse unam fuisse manus impositionem, imo enim in poenitentia manus impositio ab Episcopo ad poenitentiam admittebatur ex Con. Agath. can. 15. vel et quidem iterabatur in decursu totius poenitentiae quasi ex Con. Toled. III. Can. 2. sed quando ex, tota Presbyteriorum tempore poenitentes tu gradum habebant. quae manus

impositione manus, absolutione Sacrati sacram et pure religiosa et Sp. Sto. et legitimi Christi: qui demum mangi in nostro Pelar exactis diu poenitentia et gradibus singulis decursis, et mag. praesertim regeliatoria, quibus [illegible] laxo restituebantur in sinu ad S. mysteria. hanc autem in Ecclesia Hierosolymitana agere ait ex Conc. Carth. IV. can. 78. et Arausic. I. can. 3.

VIII. Laicos enim ordinario in Imperio ad poenitentiam publicam ego fuisse admissos, patet semel exemplo Theodosii Imperatoris, de quo S. Ambr. et Laicos pariter inferiores Clericis et Monachis et Monialibus [illegible] hujusce diem offendit Clering. l. 6. c. 13. Clerici vero majores probabilis poenitentiae publicae subjecti non erant, sed tantum pro gravioribus criminum negotiis papae et laici quione punientur. unde optat. Milev. l. 2. pro Donat. non gravius reprehendit, quod Episcopi et Presbyteros publica poenitentia adigerent, rem hactenus inusitatam et plane insolentem efficiebant.

IX. Poenitentiam publicam magna fuisse ideirco dicit S. Ambr. l. 2. de paenit. c. 10. Sicut unum baptisma, ita una poenitentia, quae tamen publice agitur. Si tamen ideo peccatores, qui ita semel quinquies, ac eadem vel graviora scelera perpetrasse sunt, ab hac veniae desperati peccant, sed tota vita sua tempore a S. mensa removeri decreto poenitentiae castigabantur, et in fine demum veniam et absolutionem obtinebant ex Siricio Epp. ep. 1. ad Himerium Tarrac.

Denique in Ecclesia orientali post 4tum saeculum, postquam Select. Nectario Const. patriarcha publicam poenitentiarum ejusmodi munus abrogavit, ejusque exemplum aliae Ecclesiae sagacitate sibi duxerunt, remissior fuit disciplina circa poenitentiam publicam, ac fere abrogata; in Ecclesia vero latina nisi post 7mum saeculum, et probat Clering. ex Concilio parisiensi qui a Dno Leone judicare, quinque multam mentionem fecerunt illorum decemnium graduum poenitentiae.

Et haec veteris disciplinae circa poenitentiam publicam brevis notitia, qui uberiore desiderat, quaerat Thomassinum, Clerum et alios.

CAPUT VI.

de Forma Sacri poenitentiae, seu de absolutione.

Tria Sacri poenitentiae sunt absolutio, seu sententia, qua sacerdos tunc judex a Deo instructus peccatorum gravium, qualitatem, et satisfaciendi paratum [illegible] a variis, praecedentibus. absolvitur unum nocen desumptum maxime ex his Christi verbis Matth. 18. quaecumque solveritis

Articulus I.

An absolutio sacerdotalis esse ter exprimatur verbis? et quibus?

NB. I. Affirmamus sententiam in nomine esse verbis, ut enuncietur per verba data, colligimus apertè ex Conc. Flor. in Decreto Eug. IV. ubi hunc finem habet verba absolutionis, quae sacerdos profert, et exercet: ego te absolvo &c. et ex Trid. sess. 14. c. 3. declaramus: quam sententiam in illis omnibus verbis notam esse, ego te absolvo, unde Clemens VIII. omnem dubitandi absolutionem, liberas et tantam validam esse ut falsa pronunciet. Recolatur, quod dentia in judicio forensi scripto data valet; nam praeter eam, quae quidem dentia partes praesentes verbis absolvendi habet, multiplex differentia inter judicium forensi sacerdotale, ut unicuique patet.

NB. II. Ex dictis cap. 1. quest. 3. quae absolutionem sacramentalem esse actum judicialem, quo peccata à sacerdote veré remittantur, et à solo sacerdote exercentur.

NB. III. Hinc quinque hodie admittuntur quaestiones, una nostra, altera facti, quaestio juris et tenuis, ac ex institutione Christi sit, absolvere ex primo verbo indicativo: ego te absolvo? an requirant verba deprecativa, quomodo Deus absolvere? quaestio facti est, an revera Ecclesia latina 12 priorum seculis et Ecclesia graeca absolutionem verbis deprecativis exposuerit, hacque adhuc hodie sic exprimat, prout volunt Morinus l. 8. de admin. poenit. c. 8. Gaspar Ferrerius, Turnely, Cavally, Goti, Martene et alii RR. quae his notatis

Quod jura quae fiunt hoc jure affirmamus, Romana Ecclesia praescribere tam absolutionis indicativam, ad hanc praxis ac formam, atque minister Ecclesiae, quem vel indicativi magis decet facere ac judicium exercere, ad sententiam ferre. Idemque ipsius Ecclesia de precatoria praxis hanc opinionem in illis prolatione in quibus permisceri quem ordinem, quem ordinem sed ex optatis peccata remittentur, ac ita ad actum vere judicialem, ut loqui ut arg. n. 2.

Quantum ad 1ma quaestionem dico affirmamus, clarissimi ex adversariis, tightisque quam a pluribus et maxime agnum Graecos tam Deinde absolutionis deprecativam ~~tam~~ tergisque deprecatoria tam apud latinos nitantur imo. Ecclesiae demonstrare ex antiquis ac libris sacramentalibus, pontificiis, Ritualibus ante seculum decimum exaratis quae nil gerunt nisi preces, cum agitur de Ecclesiae, pa-

inserti. Verum infirmiu e hoc argum. ipso
quia in his libris Ecclesiastes citatur de regilibus
Hierusalem p. Scripta ad canonica, quale Hieronymus
vult sensu V. M. hi, quales eorum hanc Hieronymi
regilibus canonicum Ecc: V. Ch: perscriptum, ut
apparet ex ipsis quibus ex libris à Mardario. Deinde cum
illi libri describant ritum in die prolixum, psalmos illi
ibique orationis quarte, et quod legunt e, deprecationibus
Ecclesiastes, hora repetant, ritum porro Romanorum non
sentiens, quae Romis de solet et repetit non debet.
Denique Pontificale Rom: Clem. VIII, autoritate editum
pp. P. lib. 3. huiusmodi regilibus exhibet ritum ordine
caroris, ita verbis statum, ut tunc Pontifex integre
solatia indicativa erat in usu: ipsis dictum in libri
illis generis modum duntaxat regilibus canonicis,
et ipsi ocul à veritate deerraluntur, ac observationem
observemus. l. 1. C. 6. a. 5. in antiq. Jerni. Pontificalibus fra
indicativam de precedendi, neque ut Romanis, sed libertis
Ebraicis libertis Saxonicis, ipsis legendis Latino, ut anglicano
cum caracter ejus circiter annos reperti in Pontifi
l. Ro. magni libri Longobardis excarata in alia parte
antiquitate venerandis inscribitur fra monumenta, sed ab
hum à me, quae ex ea indicative agnoscit. Etiam nulli
ex omni viri observarunt, in ut ipsi circulis bene multi
faciliores formas sermonum scripti, quae praesertim
ex promissa ~~deprecatione petitum~~ ora ad ipsum repire
in mentem introiuvium. ex quibus ordinibus habet argum
pro fra deprecatione petitu ex ut ipsis ordinibus stare et valere.

II. Ad Moventur Rhe in ob authentale, qui quidem fra
orant, poenitentes et preces orare, Lucifiedem et
sacerdotum a Polvi.

Verum nepp hoc urgent, ut ipsi offerimus, nec fra dorsi
expectari supplicacem et quales proferantur à mysticis non xp, et
stant hecatis in sententia mira Chri: et ita ait Ceo, Enfrai Patri
Vigera autem omnis Deo apud graecos fam deprecam pro tant
Ch. Deo exponens varias preces Lucifiorum.

Et praeterquam quod ex ipsis demonstrari nequeat, ibi agi de
geicam Ecclesiae et à de canonica. Breviq. Ethd. pan: c. 3. Jelenar
in not. ad Lacr. Gregell: inicipi probant, Graecos post dictas
praecaces morbi ide profitetur habeo Ecclesiam, aut
venia donatu, nec in Lucifiio certo ilpar: ~~et~~ preces
tegitur: ut ipse ego absolvo te ab omnibus peccatis tuis, quae cum
dicis ex ora Deo, et ora in nomine mea et parte infra:
~~et~~ vero genu tibi ora peccata tua.

Non argui, quod prominent ex Instructione Clementis VIII. an. 1595. Inter ritus graecorum, ubi haec leguntur: Graeci utuntur sua absolutione in Concilio Florentino, quae Latina est posita: Si tamen dicant eandem illam deprecativam, quam pro sua Liturgia, absolutionis dicere solent, quorum.

Verum licet aliqui Graeci, quos Sacer Clemens instruxit, sola deprecativa ex ignorantia e Graece interpretantur, si tamen ipsi quinque, idem facere ab Graecis, quorum quemque ipsa ex Latin: dicent in Graecum, fuisse sententiam Graecorum omnium, Eulogiam precibus deferri, ex eo, quod aliqui Schismatici Graeci in arbitrarentur.

Quaes. I. Quaeno sit absolutio sacramentalis sua ratione?

Sol. haec à Ecclesia praescribitur: ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen. verum quamvis Sacrata verba ex praecepto ex praenotanda sint, ex quibus tamen Sacramentum fit, dicendum absolvo. quia si pronomen te aut ipsi equivalens erat, redditur vere Damonstrativa; et verba absolvo effectum sacri sacramenti et determinatur ad ipsum effectum praesentis, quam ex ceteris mutis absolvere, ceteris quod in mutis quantum adunatur; nam pronomen ego authorem quamdam Sacrat, quae potest Judicis sententiam proferendi: et voces à peccatis tuis clarius exprimitur effectum sacri, quia Deinde in nomine Patris &c. significatur Dei imperio, et authoritate Sacramentali à peccatis peccata dimittit.

Sensus autem huius orationis est in mente S. Thomae: ego sensu absolutionis tibi impendo: et sic ita tibi gratiam in me est, quae a peccatis remittam. sicque ipsa licet sensu vera et sua in se spectat illi; qui prius ex Ecclesia excommunicatus est, et qui peccatis sed semel dimissis per Sacrata absolutionem iterum clarius subjicit, quia re vera accipit gradum de se peccati remissum.

Quaes. II. Sed in precis, quae et sua absolutionis verba sunt, et leguntur, ex quibus sacerdos sacrilegis indulgentia adjungatur; possunt tamen, misericordiam, indulgentiam, et gratia Domini gloriosis tegnentibus, et praecipue sanctis in magno gaudio absolvere peccata omnia, ut gratiae Dei, Dominum et Angelorum quae Dei invocat et angelicae nationis Sti in Christo verbis calens quotidianum. Verba quidem Domino nolle te absolvat, negent praetermitti, nisi urgeat gravis necessitas, aut mihi periculum; ne forte poenitens omnem cenfiram, mutuerit; ubi tamen, si poenitens Sit laicus, omittitur verba sufficientia, ut sole cum a vicario urgente autem mutus periculo sui, et viter absolvendi est poenitens: ego te absolvo ab omnibus conscius et peccatis in nomine Patris &c.

Articulus II.
quibus danda v denegnda sit absolutio.

Quoniam sacerdotes tam licenter quia solemni ab sto
decepterunt notestatem, eniens est, absolutionem non esse omnibus
discriminatim procedendam, sed quibusdam negandam, seu differen-
dam. Sicut enim prudentis est abstinere a beneficio, qui vero
poenitenti regulam beneficium denegantes, ita et gra di-
legem temere se geret ille, qui nocios facilis solveret, quam
par est. et quidem gra legem Dei prohibentis, sancta dare
canibus, et margaritas porcis pedibus conculcare, gra Eccle-
siae vero, quia S. Cypr: lib. 3. epist. dicere non dubitat, Eccle-
siae malis parta fuisse a crudelissimis tyrannis, quia ab
illis qui sacris, qui nimia sua mansuetudine cuius
dictis haereses laxant, peccantes adeunt fuerit
pro nihil magis pernicioso ipsi: ac nobis, quam hoc
in ulcera medicina; quia caro sanare non nisi, sed exas-
perat. hoc enim non curare, sed, si verum dicere volumus,
perimere. Scribit Clem: Rom. ad S. Cypr. de talibus qui sacrificio
aut turem: c. 6. cuncta sunt gratulantes filia regulis mei crim
=ina minuendo dicentes, pax, pax, et non est pax, quamvis
cadentes inter mortes.

Huius autem inordinatae indulgentiae causae sunt vitia,
quae ignorant sacrarii reales curandi morbos animi, et turpis
medicinae spiritualis regias: negligentia; cum enim curare
animarum vulnera sit res multae operae, quae sacrarii labori
animationem gloriae aliis obstaturi respiciunt. Tutior mandan-
quae nihil volentibus adfrangendum animum sacrarii, ne
aliquam imminuat auctoritatem, a quibus poenitentes aegre se
vulnerari patiuntur.

Igitur his pro suis profitis modo ea ponenda nobis est, quibus
certalis a Christo denegandae v credenda sit.

Ino. falluntur, qui putant primis saeculis a prae
ipsis delicis ex disciplina rigore gravium primum saeci
dat adulterii homicidii. eis poenitentia in punctis absolu
tione denegata fuisse. Nam ipsem ex ecclesiae praxis
et varia scripturis in Ecclesiam: et expressa haereses de
primum S. cuius hoc solemne decretum retinet. Tertul.
de pend. c. 1. opp. est et adulteria et fornicationes delicta pro
=nitentiae fructum dimittere. pro Ecclesia Carth. tolerant damn
S. Cypr: ep. 52. minor quondam sic obstinatos, qui gemen
=ti poenitent, ad poenitentiam, aut poenitentiae exi
=stiment veniam denegandam, nemine putamus a fructu
=satisfactionis et spe pacis arcendum. nec novam hac
dna Ecclesia invexerunt disciplinam, sed retinent primam
=rum. ab ipsis autem quinque esse mitis, poenitentiam prae
denegabatur. S. Basilius horrebatur capitis Ecclesiae Romanae:

ut nisi prius manifesti facerent et prione darent, ne abundantiori tristitia absorbeatur. 2. Cor. 2. Sanctus Hyp. Latroni quidem Christus confitenti regnum dedit, omnes Publicos restituit. Ex Euseb. Hist. l. 3. c. 23. item venia non da agata exercendum habendo in mulieribus à Sancto quasi afflictus S. Ferrum. quamvis igitur teste c. 18. 21. neque Sacra et Eucharistia neque sangui pacem ab Episcopis nisi, Ecclesiam non intelligit Catholica. Sed ultimentibus, in quorum cubiculis tunc militabat, et quibus c. 21. Ecce et Spiritualis Ecclesia tribuit honorem.

II.do. Diferenda e absolutio ijs, qui praecipua Catholica religionis mysteria, aliaque ad Christiana vivendum necessaria ignorant, eo quaeam Symbolum, Symbolum Apostolorum. Sine Sacramentis et Hanc quem damnavit: absolutionis capax e hoc quantum = labores ignorata mysteriorum fidei p. et ijs e Con. Oec. V. praecipit, ut Ecclesiarum pastores de ijs interrogab. Similiter absolutionis indigni sunt ijs, qui de peccatis admoniti liberos aut domesticos ijdem tales sunt morum rudimentis instituere negligunt. Ita S. Carol. Borom. in instr. Cons.

III.tio. absolutio denegetur ijs, qui arte prostituunt illicitas, vel lenones, conducti, usurarijs. nisi eas relinquant, c. 9. de Sec. dist. 2. et qui artibus honestis utuntur sed illicita, vel histriones, qui peragunt fabellas obscenas et denique qui in statu honesto impuberis sui obeundi sunt nec pacem, aut nimium negligentes.

IV.to. Absolutio negatur ijs, qui cum proximo secretas aut publicas exercent inimicitias, renuuntque reconciliari. et qui cum ex alienum detrimento, aut proximi famam lacerunt, restituere et satisfacere detrectant, quos publicantur et facerus satisfacere nisi sint in periculo mortis obeundi: nihilominus tamen debent sine absolutione, nequam detrecerint, quando ex superiori eg. Episcopi sic illem monitis obtemperare p. arnerunt. ex Con. Med. V. Dein dicendum de ijs, qui gravia debere negligunt, inde incidentes graves damnum patientur. aut qui nimio ardore et luxu detrita gerunt; quibus solvendis pares non sunt. denique absolvi non debent, qui, dum alijs sunt gravi scandalo, illud removere negligunt.

V.to. Absolutione indigni, qui voluntarie in occasione proxima versantur ex hac: XI. qui hanc peccatum damnavit = potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur quam potest, et non vult omittere, quae ut malis intelligantur, animadvertendum, occasione alia ex remota aliam proximam. illa e, ad quam inferendum ex vera peccandi fragilitate, aut libera malitia peccatum sequitur; quam si quis vitare vellet, et mundo exire cuperet. occasio proxima malè, quia ex hac sua quemlibet ordinarie in peccatum inducit, ut e resentia gerbina in domo sua, fre-

quentia colloquia cohibeantur, ex quibus peccatum locum est, lectio librorum obscenorum, ludorum turpium, scripturarum obscenarum, amicitiae vetitae, choreae, facinus, ex quibus pulchè periclitatur virgo innocentia, et si accedat tum et usurata paenitentia non mutetur, facilitari: proinde plerique Ecclesiae nostri sibi bellum, negotiis, Magistratibus, Iudicibus, ac praesertim suo proprio sinu occasio pecandi, ut advertit S. Ar. &c.

Qui igitur in ea peccandi proxima occasione versantur, quae ex naturâ huius quemlibet in peccatum movit, nequit absolvi, nisi hac occasione dimissa. Qui autem in ea occasione sunt, quia non sibi soli sed suae mortalem causa peccati est, prius probandi sunt praetentione variorum remediorum, quae si nihil effecerint, nisi statim et praesentissimam desisterint, non absolvantur. Ita enim Ecclesia decreverunt. Alias damnum quantumcumque, gravius, nisi sublatum et ab ipsis poenitentibus visanda. Quodsi vero occasio moraliter tolli nequeat, vel si frater Confessarii sit peccati occasio, et a se invicem separari non possint, poenitenti minimum erit, ut minqua illi cum illa colloquatur, ut ei aspectum declinet, ut ab illis amoris mendicis abstineat, oraci vacet, carnis macerandis per abstinentiam insistat, et sic antiqua absolutio ipsi petatur, ipsi detur, ut ex occasione proxima fiat remota.

VI. Absolutio denegetur quietudinariis, qui etiamsi sunt in eadem gravia peccata recidivi, hisque ter, si bis, sed ad mutandum semper recurrunt peccatis, numerum eorum non ipsum non mutarunt, sed mutarunt, medijs a Confessario praescriptis nisi non sunt, sine absolutione dimittendi sunt. Ratio apertissima est, quia eorum dolor nullus est et fictitius clarè deprehenditur. Nunc innocentia indecium hanc praeter omnibus, poenitenti habenti quietudinem peccandi, et si emendationem Deo nulla agnoscat, nec è denegandi, nec differendi a Absolutio, modo ex professat, se dolere. Quodsi autem poenitens adhibeat opportuna remedia, et conetur vitiorum radices avellere, et modo frequenter, ut antea, ceciderit, praesertim, ac vehementer dolorem, non putamus dimittendum esse absolutionis remedio. Sicut nec etiam, qui peccati gravis se bitur imperitia, ejus gravitatem ignorant, dum ea a Confessario manifestatur, et bona fide, ac emendatione firmissima spolietur.

VII.mo. Absolutio non prius denegatur iis, qui minus diligenter videntur, ut ipsa peccatorum declaratio, ipsa praesertim peccati gravitatem satisfactionem quaerunt, aut alias indulgentiam vera, et bonorum signa demonstrant &c.

Cum autem Sacerdos poenitenti denegamus absolutionem prudenter judicat, ipsi magna cum mansuetudine suam

agendi tacem ea ponit, hortetur, ipsum qui exercitium, effecta quinimo, ut in pœnitentia veniat, pœnitentiæ carnis integritatem ad palatium; id præstet sed rotum, quod efficere secerdos in absolutio.

VIII. Certissimum, nemini hæreticorum quarrovis parvissimo in exitu mortis, qui ex cora sacerdote, ex cora alijs, absolutionem et mutu ex alio signo petijt, eam denegari, propterea exempli verbis Con. Carth. IV. can. 76. et Trauf. I. can. 12. et ac Rit. Etiam Gil. Nic. I. can. 13 Patris, de hijs, qui ad exitu venirunt, in nunc ex antiqua tradictione ita, ut si qui egrediuntur e corpore, ultimo et maxime secundo practica in privatim et infra: quæ generaliter in exitu positi et proficiscenti sibi quinis quam fratri, Consequ. quæ ab ecclesia unde in Cale. I. c. 2. ad Ep. gal. quæ vitiis ne graveni eorum abusum, qui mortuorum absolutione de ea dant, dicens, de sancta inspiratione et hæresiarcha, quia morientibus mors additur, eisque accidunt. Denique signo vivi lib. 14. c. 7. occasione hæreticorum cæsum ita legitur, pitiadmodum ne aliquis peccat, ubi Ecclia dari enkaristiæ sempiterna fruit, ut nulla id observat in articulo mortis. ex quibus proinde, a clarino male in gravium adduci, ecclesiæ Ecclia disciplinam, generaliorem prodecessi, Ecclesiæ monumentis demonstrat Ben. XIV. notif. edita 20. Aug. 1733.

Et licet aliquibus canonibus Con: Elib: legantur, quidem in fine denegatam aliquem crimine reis, quidem tamen a mutua abbia sentit, et pœnitentia Ecclesiæ, ut ex can. 47 Eruitur, in quo adversus relapsi adulterium statuitur, placuit placuit, eum in vitare de quidem placit, et ut alij Equi, pauci. Interim tamen in negandum, uberes magnis fecisse pœnitentiam, quæ a nisi in fine vitæ expectatur, eoque pœnitentia tam sera solet et ut præmium extorta. Si quis pœnitentiam in ultima nestate, ait S. Aug. Serm. 393. alias hom. 91. Salutarit adeipere pœnitentiam et accipit, fidem vitæ, a illi ne gamus, quem petit, et a præsumitur, quod tamen hinc accipit.

IX. Licet aliquis Sacerdote mortis et peccato dam oneram, sey pi, ipsi actu criminis ut obnitetis obstinata subito sinibus detinuit, nec ullo signo doloris manifestans abbolitionem petit, quia ejus voluntas mortuo a præsumitur mutare; [illegible] tamen quidem a absolutio sei, qui Etiamne dixit, tiam Sibilla in extremis positis nullum signum doloris dare valet. et hanc sententiam tradunt Sacerdotale Rom: Beatij an. 1580. excusum, Statuta Synodalia Ecclia Americ. an. 1620. c. 25 et Rit. arg. de Serm. in gen. n. 4 [illegible] ima præsertim ex S. Aug. l. de adulterinis c. 26. Sequenti:

catechumenis in hujus vita ultimus afflatus; si morbus eo-
dem aliquo sacramento sibi sumpsit: ut quamvis adhuc vivant, nec-
dum tamen baptismi sibi professi, praesertim eis, quae eorum in
hac Ecclesia orthodoxa voluntate, nec eo usque baptizantur quo bap-
tizantur infantes, quorum voluntas ~~[illegible]~~ nulla adhuc praeci-
gnita nemine intercedente, quae in vita sane ita [illegible] et
mentem velle. Quidnam autem [illegible] quae vero baptismatis,
eadem regenerationis causa, si parte poenitentiam finientia vita
gerientium praecepit praevenit. Ita certum exeo, quod ubi
in aliquo de hiemis mag certe baptismum in ea aut publicae
praesumpta in commutatae, interum hinc applicatur fra-
ris vero non nec quod: ai in ~~[illegible]~~ mutuum habetur mag, quod ejus
solet generatio ac quasi ex aliquo signo extrinsecus applicar
praesumpta, et dubia: pro vita transacta, et hinc, ex
eorum [illegible] et salte dubium gratitionis [illegible]. Sine ea ra-
pratimendi meritum [illegible] in hac morbo dubi-
et dare quantum [illegible] ait, mobilis quoris sui [illegible] exter-
mi dolores in ordine ad abstinen. [illegible].

CAPUT VII.

de Ministro sacti poenitentiae.

Agemus nunc de ministro extraordinario excipiendi
et absolutionis impertiendi. ait quae ipsa ea nerva tum
et ordinaria exprimunt.

Articulus I.

Penes quem resideat potestas remittendi peccata in Sacramento poenitentia.

Waldensis dicto Rationale l. 5. tacite probat, et vero im-
probat Scribit [illegible] absolvendi vindicatam; quam ere-
tem in Wiclefi [illegible] et denique Morinus lib. de poen.
c. 23. ex illyrianis dicit nos olim in [illegible] poenitentia ne-
rientis poenitentiam [illegible] excipere, atque absolvere [illegible],
ubi multis aderant Episcopi aut Sacerdotes, non perito ea.

Conclusio.

Episcopi duntaxat et Presbyteri exclusis Diaconis et laicis valide Sacrum poenitentiae administrant.

Prob: I. Ex Scra. Ex Joan. 20. [illegible] dum hoc
gedens solos Apostolos, in quos insufflavit [illegible]

allegatur: qq soli & solis eorum successores hac potestate
accipiunt, unde merito Trid. l. 5. ff. con. 9. dnatis. cum
qui dixerit, n. solos sacerdotes esse ministros absolvendi, sed
fideles et singulos fideles, qq dictum: quamvis reminiscitur ff.

Prob: II. Ex Practica. Vt habet l. 5. de poen.
c. 2. ait. Nec hoc solis ministris e sacerdotes. ecclesiae
qui 82. divinitus et ordinate, doct. sed indeligentia Dei
c. n. 5. hinc ita sacerdotes obtinere profit.

Prob: III. Ex Ratione. Ipsa causa, quae attractatur in
loco penitentiae, versatur inter deum et homines; et non
amicitia erat, sed ipsum sacerdotibus, qui ministri sunt in ipsa
legatae ac mysteriis sunt quintus, qui ministri sunt in ipsa,
qua sunt ad pangi. Hebr. 5. 00. queniente, et ff
illi soli potestatem habent in alios quos ministerium sed
fideles, qui soli habent potestatem in verum Christi qq.

Sobv: Objecti:

Objic: I. Sac. 5. dicitur: quia nimis alterum peccate
rectia: qo ff.
R. Negata. Nam v. l. 6. 2. legitur de qualitate sacerdotii, et
tunc denique, ministerium facienda ac Christi Deo, dei et hominis
ad hoc de potestate et absolvendi: ipsa statim instructis. Vt
injuriatur de qualitate nobis sed denique, qui quam qui a
peccatum punitur fieri aliqd ad eis humilitatem aut ad
christianam retenentur in ecclesiam ff. ne et multi
in vita gaudii, eis non habent sacerdotes eorum quam qualitate
fecerunt laici. S. Sanctus. dist. 4. de poe. et ad fidem
qualitatem subaudiuntur gratissimi ipsi quibus quippe Christi
de verset fil. poen: c. 10. inquit: Si dee secundae, quia
peccatum, quia hunc est gigas venit ex de Domino vacer
dotis, qui sacro quia fuit subsanuine erimus.

Obic: II. S. Ajun: Ex. 12. nemini licuerunt in aliquibus
ecclesiasticorum secundo laxis adhibere, nunquam ipsa
minima imponere, placem et gaudem imperfecta ff.
R. Nego. Nam ex omologesis hoc loco et sumitur
pro qualitate sacerdotii, sed pro poenitentia ex gratia, et
de ne aliqua. et maximè pro tio gravi subtractionis.
et Ter: l. de poen. c. 9. et l. cipr: c. 9. et quinter hoc
nunquam mysteria pacis et quinis largitio et erat cum
adhibita sed ceremonia sit canonica.

Obj: III. Qs. fures, de furtis dicitur, fures sigure
tenos. Ergo sacerdotes diacono qoto fuerunt, quicum eis
in negang. qo ff.

R. P. cajam: Nam Con: Trident: ea quæ hic explicantur, è in Sacerdote Diacono seu Deaca, quæ Ecclesiæ Sanctæ Ecclesiæ in com: ad 2. part. Cap: existerent ex dispositione.

Obj: IV. Con: Ebrac. can. 11. 4. dicerent: non nisi Sacerdotibus magnis nostris Diaconis permittere ministrant: ergo.

R. P. caja: è quippe hic sermo de ejusdem sacerdotum in Ecclesia ministris faciendis, de quibus Deaca, ut facile colligi ex ordine Ep. part: ejusdem temporis, ut in Can: Con: jus absolvendi Diacono non fecit.

Articulus II.

De Jurisdictione, et approbatione Sacerdoti necessaria, ut valide Sacramentum pœnitentiæ administret.

Jurisdictio, quæ è potestas in plebe subditos exercenda, alia è ordinaria, quæ jure, quibus quibus ex officio aut beneficio competit, ut Curatorum. Altera delegata, quæ ex quibusdam habetur: ut ergo in ecclesia ordinis distinguatur, quæ ejusmodi per ordinem Pastoralem his verbis: accipe potestatem. Jurisdictione ordinaria habent servatis canonum regulis, Pontifices in propria Ecclesia: Episcopi in quibus Diœcesibus: Curati, exempti in suis territoriis: Religiosi subditos, minus generali et provinciales erga Religiosos suos subditos, at Indem Parochi in suos Parochianos. Delegata verò obtinent alii Sacerdotes Seculares, Regulares, à superioribus majoribus, qui ordinariam habent, et à quibus approbantur.

Denique jurisdictio ordinaria amittitur, cum quis officium aut Ecclesiæ beneficium, cui cura Animarum adhæsit, quod eò destituitur. Delegata verò ex parte, ubi revocatur, ex parte approbatio, cum ex ultimo tempore in ea definitum: in quo exercuit mors recedendo aut delegantis: nam delegatio è quasi pactio; quæ autem seu beneficium superiorio debet et manutenere. C. 16. de reg. mis. quia.

Quare I. In ecclesia gran: vedi è dum Pastor præter potestatem ordinis Sacerdotalis ergo tutur jurisdictio ordinaria et delegata.

R. Affirm. Certissimum semper in Ecclesia fuit, patet con: Trid. Sess. 14. C. 7. multis momentis ostendimus

ee debere, quam sacerdos in eu proferat, in quem de-
dignatur adhibere gratiam et valeat jurisdictionem
ac a: quia certum poenitentia e institutio et mera jurisdicti-
is ratione et ratione juris, ut ibid. leg: illud ex gestis, ut ten-
tia in Christos dispensare et gerantur. unde in detur, eq. et
e ioan: et ne nisi a suo a judice ligari multo minus absolvi. et
Dices. In ecclesiae sacerdotum ipso licet sup. dictus
accipiat spiritus sanctus
R. N. cqd. certum quidem ad sacerdotium adhibito po-
testas ordinis, potestas vero, ad exercitium potestatis efficaci-
ter fiat ad instar actus judicialis, in e. lectum, nisi ratione ha-
bitus promanetur in his fiat, idem sacerdotes charactere interdum
infinite determinatus, in quo, quod tantum valeat
jungere, non fit, ex promotio ad cura earum. cui
ante ea e jurisdictio ordinaria aut delegata a potestate
mode manet jurisdictio delegata, quae in spiritali, ut
quam libent ligarent et inirent, praeter hoc facultatem ea
pertinet laudatis verbis, regni filii mei a Deo in quive
orbem totum pastores et populum judices mittere non
ante et hoc dicitur ab: Sicut misit me Pater, et ego
mitto vos. debere tamen jurisdictione in secunda num
quam ab Ecclia supplentur. imo licet utrique coloratio,
id e, speciem ~~[illegible]~~ veri titulo habens, omn
tamen respiciat multo ter quatio et colao, hanc fieri tere,
mialis, sed mirabile et occulto defectum, et Simonia
nos error qui, ita ut quidem et publice qui existimetur
verum habere titulum et jurisdictionem, eaque bona que
in cadat ad impertinent gravia damna et scandala et
que ex invaliditate actuum oriuntur. Dicis in
Lacerdote. nam si a sacerdos ex qui errore putatur
habere jurisdictiem, in poenitentia invenit, et aqua Ecclia
defectu, ut fatis ordinari dispensare negat.
Demonstrat artes martis, Ecclia emittit sacerdoti
jurisdictiem quidem, unde et quibus in.
Quaere. II. An sacerdos jurisdictiem in habens
possit illa absolvere eum, qui bona venialia confitetur.
R. Affirmo et hac affirmo e actus judicialis, quia
et jurisdictiem ei ponit, unde Com: XI. in Dec: an. 1679.
dicto ait: si permittant Episcopi, ut venialium esse possint
sin soli sacerdoti et approbati ab Episcopo. et alterum
cum jurisdicto delegata ei poenam spiritualem, ut sola ex
quod illa pronunciat pauca de hac notanda sunt.

Ia decernit Trid. Sess. 23. de ref. c. 13. ut clerus in
Regularem secularem, sese quoque Regularium ac Mon-
dicorum audire, nec ad id permittendum esse, nisi aut Ge-
neralis licentia, aut ab Episcopo facultas obtinuerit et rationem
gerit aliis notis judicium, et ea quae ex
gratia detur, obtineat; tribuit quidem et statuunt quae
cunque in immutabili et obtinuit. Deinde quoque
secularium, nihil quoque mutare. Sunt quoque ea quae
ex ipsorum quae ad regulares durant quae potest ex regula
in ipsum hoc ipso apparet, et dicit. Sed hoc supra quae
fecit. Sed in illorum secularium, qui sunt de saeculi
et quibus quae mentalis, et autem illos qui sunt ipso defi-
nitum. ut habent Clem. X. in Const. Superna dig. Const.
Reg. XV. adhuc nubili. ad ea efficiendus quae sunt Monialium
et regularibus subesse regulis et apostolicae. Sed quo
nisi ad Carolus. quia ex illorum ea ipso approbati
quod Episcopo ipsis ejusmodi in fine gratiae. Ideo tandem
Carolus. ut ipsis quae illis munerum in posuit ex ipso
ordinis suae limites jus in habere, aliis a quibus Carolus
abstinuit; sed quam et collaeum ipsorum ordinarii, ipso
huiusmodi unus ipsorum nancisum ipso jurisdictionem. ac ipsum
a S. Greg. defuntu, et quem trat ipso Clerum. 19. 2. tit. 6. c. 6.
ita tamen et minuit in brachia diaecesis: ut in. arg. n. 4.
ibi alios in toto dicit Carolus. modo illis ipsis ipsorum
et privata fraternitatis in ministerio ad ipsum posuit.
quod si autem Carolus qui ministrae regulis, quod
quoque alio tempo de suae cura adhuc habere; certum
illum primum jurisdictione, nisi ipsa alia applicae ob-
metit. dicit. Sed ad ea omnes quae apparet
Regularibus quoque subditum examen, et quod, si
ut eatur ex medicinis, ut in Const. Pii VII. in qua
de venerabili. de jure quae a parochiam ab ipsis
obtinent, sine omnis Carolus ipsis non facere
delegare ad exigendas quae ipsis sunt Carolus nam,
nisi is fuerit ab Episcopo diaecesis aperitur
Ipsum ipsis quibus quae unde fructus hoc man-
dantes laudant prae quae ea, cum fuerint revo-
cata a Trid. nec in a Bro V. in qui. Rom. Dat.

IIdo. ut Sacerdos confratrum ab Diaecesi approbatis
et sufficit, applicam ab Episcopo ipsis, et ea ipsis
exhuresse Verjas aut verbo quidem, nesse e. Sed hoc
damnata e ab Alex. VIII. Hoc ipso; satisfecit jure
ceto annua quae sunt, qui officium Regularis
chos praesentatos, ab eo injuste repulsos.

III. Ad doxerunt valde probabile, si deficit approbatio
probatio matrimonii, aut quod praetentia, quae tempore
judicantis adsunt, et praesentes, sed deinde ex actu obsta-
ta, ut sufficiantes, et sed quae mag. infirmi approbatio
subrogatur habere fortuna. et dicit, cap. 10. de sponsi. inter.
dicatur, rabiba triaem retrogrado, et mandato generali
hac una regula tantum intra tabet in actum, quae
valet in tempore suspendi probat, valet autem a statim sus-
pendi de quit. Ledraq; subtilius et amplius perdit, non
quia extra casum de stato, non licet admittere sententi-
tum matrice tam publicorum, quae adeo valere spectant.

IV. Ratione approbatio Episcopi loci, non quae audiuntur ab
Episcopo; quia dicitur deferre pendet in dni exercitia ab
Episcopo loci. Nunc approbatio mutua diaecesis non probat in alia
tuidem episcopi sunt approbatae Episcopi diaecesis quod in tertia
tuerunt in generalibus comitiis ten. 1656. Subtiles Galliam
prescribentes hanc praecem: Regulares omnium mendicantium
tempe approbat ab uno Episcopo ad plures audientes in sua
diaecesi, et praeterea pro approbatio ipsa lege; Dae ecclesiae, nec non
Episcoporum indigent approbatae. Verum in Italia et in sua
Roerto ad Episcop. andegav. eande rogrotari praem hanc quia
falsam et salutis animi principam. Ecce tuae diaecesis
approbatio in una diaecesi non probat valide absolvere in alia
subditum diaecesis, in qua approbatio. ut statuit Cem. X.
in glos. Suprema. Sed tamen de parocho dicendum; is quippe
valide absolvit subditum suum in alia diaecesi in qua non
approbatio; quia habet in eum ordinaria jurisdictionem, ab appro-
bae independentem. Jungo dicto ante audiatur, propositio
tuia est, nec quantiosi tuae jurisdictio in foro poenitentiae exer-
cenda in orbe Christi universum valide exercetur.

VI. Sed quod valide limitat approbatio episcoporum quae
quod omnes locum et personas ex causa ad quas pertinet per
timuit; ipsa tamen causa, an revera in Christo ne, et tene-
tur in his inteare, sed tuum edi appellea, ubi eam sibi
exercere potuerit. ut statuit Mro. VIII. et c. 99. 1650.
nunc approbatio semel eadem in fine in per causa valide
revocatur posset. quia sicut mihi a Deo, causa valide
negari negotio, in medio auferri potest.

VII. Generaliter ab Episcopo approbatio ad audiendas
confessiones egat adhuc speciali approbatione, non valide
exercitiat confessiones alionalium. Limit neq; Curatus sua
ordinaria Episcopi licentia potest absolvere in intra
Curatia Papae exceptis confessiones exercere, qui ante
approbatio a proprio earum gentis, et censetur appro-

[illegible] pro alio. pariter, qui ergo, vice gesturus, ut ajunt extraordinarij sed illas mittere a' [illegible] non mittere earum gestiones alia hora ex esse. item Clem. X. [illegible]

VII. Potestas sacerdotes seu Curas regulares a Episcopis approbari, nisi in ipsa Cura hic sint vicarij; nisi forte Cancellarius Episcopi approbatorum audire questiones; quorum tamen sacerdos aliquis ante questiones Curatus interfuerit, ipse ergo non posset, tum quia nocte ad egrotum vocatus fuisset, tum quia Curatus ejus vicario domo abierat, et [illegible] fratres [illegible] ex [illegible] ex his arg. l. c.

Articulus III.

De reservatione Casuum.

Peccatorum seu casuum reservatio est subtractio potestatis absolvendi a certis peccatis saltem potestatis solvendi ab illis. magnopere autem ait Trid. l. [illegible] c. 7. ad Christiani regimen disciplinam pertinere et Canonum moderationem esse, ut atrociora quaedam et graviora crimina non a quibuvis sed a summis duntaxat sacerdotibus absolverentur. Legem illam a jure divino derivatam, hoc est, ipsa namque reservata erat publica poenitentia subjectis, nec a quibusvis publicae poenitentiae subjectis poterant secundum ordinis sacerdotes, nisi a Papa, Episcopo, et de ejus licentia, aut in hac parte pertinente. Pro hujus rei manifesto equidem ex Concilio dicto: enimvero si [illegible] jurisdictionem desertur ab Episcopo aut curato aliquem, aut facultatem delegatam solvendi a peccatis, cum ipse voluerit largiente; certe idem Episcopus jurisdictionem in certis limitibus coarctare potest. Si ergo Episcopus [illegible] inferiores absolvendi illis sacerdotibus, qui certa peccata reservaverint. Ideoque [illegible] reservatio a [illegible] ad exteriorem tantum potestatem, non volunt Pontifices, sed non in coram Deo rem habet ut definit. Trid. l. c. c. 4.

Hinc sequitur, illos solos peccata reservare, qui alijs superiores potestate judicandi: licet Christus [illegible] Pontifices hac in absolutione [illegible]. Ideoque respectu inferiorum Ecclesiarum non Curae historiae [illegible] et [illegible] ac precaria superiores [illegible] a deo, qui subjaceant illorum judicio.

Quaerit. Quaenam sequitur, ad peccatum censetur reservatum?

§. I. Ecce ad mortem, quam veniabilia in illo reservantur, cum ñ sint mae veniae qfeboris. Et illud mirabile deter certe, qhare omnibus ae ff. qe eadem licet ~~omnia~~ pro peccatis mortalibus reservari, ipse demonstrat, ipsamet nro judicio ñ ea qpeotmen in peccata mortalia et aeterna referuntur, et certe nec ff. hoc fecerunt nec ullo officium habent libi reservandi peccatu aliquod sola confessione admissum, unde quis a cotemnia, quam libet sacerdotem a peccatum valde absolvere ab sacrilegio, quemadmodum haereticorum in ff. pretio numeratur, imo ñ sufficit ut peccatum excusatum habeat morbe malitiam ex alto mortuo, sed vitium per reptum, ipsa actio externa habet malitiam qualitatem; nam reservatio praecipue cadit in actum externum. Hinc fortium rei licet in loco ff. esse cum voluntate a ligum ñ totaliter furtum iendi facta, reservatum ñ e. Ito ergo qfeboris quia ex ferno ut pote ~~illicita~~ vitiosa seu oneresa et prae hinc peccatis. unde reservatio incertum ñ a cty vitabili sed solla carnalis cognitio ad generandum ipsa reservata certum. nisi tamen alter in ipso exercentur. quia quisque sibi quilibet reservetur praeceptum aborty, et ipse ñ legitimatur. Ito a puber qmisa. quemadmodum et ingenii imbecillitas excusat. unde in puellis ante annum 12 ff. et in puellis ante annum 14 ff. quod intelligitur de annis qfeboris: nullum reservatur peccatum.

Alterum cas rere reservatu est, nisi reservatum peccator ignoraverit; quia quarty ff. peccati et causa tuti cions reservacionis, nec regitur ignorantia ut peccant, licent hac ad nicupenda cum ipsa nocia et. denique reservae principales officis in pinitentem, sed qfessarium, cujus iurisdictionem limitat.

Quaes II. Quinam absolvere possunt à casibus reservatis?

§. I. Cum in arbo mortis, ut dii tri. l. 9. ~~[illegible]~~ nulla sit reservatio, ideo sacerdotes, ideoque in ipsa, eaque ipsi tolerati, imo ñ tolerari, haeretici (vel laici) et approbati datis qfessarii, ut lege: Lib. Rom. qualitate sacerdotes a quibusvis peccatis et cuiusvis absolvere possunt. Ita quidem ut taliter a sacerdote, qui reservati ñ approbat absolvi, et ipsa quelnerizi, ñ legantur adhuc superiorem. quia in arbo mortis nulla a reservatio.

§. II. Ad. jurisdictio ordinaria possit à casibus absolvere solo superior, qui eos sibi reservavit, eqqs vicarius generalis legata vero quilibet sacerdos ad ipsis specialiter ab-

quod unde imo Episcopi à casibus S. Pontifici reservatis
hac speciali licentia neque unt absolvere nisi eos, qui
de jure Romam ire non tenentur, ob eum dictum, tamen
non, illi qui tenentur labore magnum aliena familiaritate
qui hoc iter agere negrenent, absque periculo vitae aliquali
aut ob aliud legitimum impedimentum, cap. 6. de Cent.
Exquis. in quibus casibus Regulares suos subditos,
in quos possunt jurisdictionem quasi Episcopalem ab omnibus
peccatis absolvere posse ex diversis Rom. pontif. indultis dicunt
D. Dominus ex Pacart. tract. lib. 24. c. 6. possunt quoque Episcopi suos subditos in foro poenitentiae absolvere à peccatis ab
reservatis occultis nec ad illam sententiam declaratis. Nec à
reservatis Episcopo mutuine absque ejus licentia absolvere possunt
sacerdotes inferiores secularis vel Regularis quia eorum
jurisdictio subordinatur e jurisdictioni Episcopi: et nisi talis
potestas irregularium quorumcumque approbatae sola
ex praesumptione facta fuerit, id facere non possunt: illorum ipsa
privilegia à summis Pontifibus Greg. XIII. Cum VIII. Sixt
VII. p. qui non sane paucos dumtaxat: ut ex capitulo vel
sunt absolvere à poenitentiis Episcopis reservatis ex eorum officio
Episcopum tantum, excepta supra.

Quaestio II. Ex speciali privilegio Episcopi in Dioecesi nostra quilibet sacerdos approbatus poterit absolvere
à quolibet peccato reservato et censura, imo eos, qui
gravis morbi lecto affixit. Ideo eos, qui proximi matrimonio
jungendi sunt. Item mulieres, parvi proximas.
et eos, qui pro vita ima S. quinam detent gerere.

Quaestio III. An sacerdos facultate à Episcopo
reservatis absolvendi destitutus possit poenitentem absolvere
à reservatis, quando in ejus diocesi de proximo adeo
tardat, et deinde illum sua obligatione à reservatis ob
stringendo, ad eum, qui habet facultatem ad integra
Resp. quia obstacula sacrae divino datur ad integra
ut Divinae absolutio impedatur, excipiunt tamen quidem
casum nostrum, quando liceat poenitens sui absolutionem
dimittere requirit, alias gravis injuria, aut saltem lo
tunc enim non obligatur poenitens ad eum locum dicunt
alias in eo casu peccata reservata indicate cum alis non
reservatis dimittantur, cum onere tamen, ut proximo
ejusdem diocesi habentem facultatem adeundi à reservatis
ut ab ipso vicio absolvatur.

Quaestio IV. An peccatis in diversione secretis habendi
jurisdictionem ut reservata facta, non contulerit omisso rep
nuo tolleriter, ita ut ipsa abito possit absolvi à quocum
ex sacerdote approbato.

R: Videtur ignorare, quia sine dubio reservata, et quemadmodum et satisfactio ipsi poenitentiae ex dolore pro peccato commisso hominem ad eum recurrentem. Excipiendum tamen, si quando tempore jubilaei ita praescripsit, quod ad illud Alexandrinus praescribunt, quia tunc S. Sedes, ubique quae habet reservationem respectu eorum, qui volunt illud lucrari.

Quaeres VIII. an tollatur reservatio per absolutionem simplicem quae ex defectu dispositionis poenitentis nulla est.

R: Ut, nam talis absolutio multum defectu habet, hac ipso quo nulla est.

Alterum qui libet sacerdos in ea diaecesi, in qua ab appellatur, poenitentes ex alia diaecesi peccata in ipsa reservata, ita autem illa, ut ipsam quesparit a poenitentia absolvere possit, nisi ceteram poenitentes poenitentiae in quibus reservata, ad aliam diaecesin pro absolutione obtinenda mittere. Pyonstatuit Clemens X. l. c. quod si tamen talia sint reservata in loco quesparii: licet in loco poenitentiae talia non sint, is poenitentiae absolvi nisi ab habente facultatem in reservata. Ratio est, quia poenitentiae potest et debet iudicari secundum leges loci, in quo iudicatur, cum sint subditi illius territorii. Item autem mihi pro casibus reservatis approbatur fore, audeat recipere licitate quesparionem quotidie, cum quo gratia existitatem quaque non peccavit adhuc, nunquam quam valde absolvere nequit, nisi in mortis articulo, et ex hinc quidem licite, si regionibus alii sacerdos. ex qui. Sten: XIV. quae incipit: Sacrum et Apostolici. Ed. ex rit arg. n. 5.

Hzabere, ut n: vit. arg. l. c. declarat, quando alicui accedit, ab episcopo potestas absolvendi a casibus eidem reservatis in foro, is inde non interest se posse absolvere a censuris reservatis. licet absolvere non possit a censuris eidem casibus non annexis. Item, quando alicui praeter potestatem absolvendi a casibus reservatis insuper tribuitur potestas absolvendi a censuris reservatis in foro, is pariter non agnos, se posse absolvere absque ipsi quae a censuris latis ab homine, ut ipsi sententia inflictis aut vota emittere, aut in irregularitatibus dispensare. haec enim omnia specialem episcopi licentiam et gratiam requirunt.

Demique ex eod. Rivarg. poenitentiae in pesarium, qui ab eo expressa episcopi licentia licuerit absolvendi, praeter, scilicet a censuris et casibus reservatis extra mortem periculum, nisi poenitentes possint sibi in aliena diaecesi, quas supra q. 2. resp. 2. et in nesbae, de qua q. 2. e sapientia pro facto inventione ius episcopi reservata.

Articulus IV.

De dotibus et obligacoibus geßarij.

Praeterquam, quod geßarij cavere debet, ne mortifero peccato rei reddantur ad sacri sententia, admittendam accedat, nisi geßus, si constam geßarij habeat, et tempus congrue ferat, ante illem prius mihi de cordis, cum judicij, prudentia sententia sufficiat, in dolo, manifestando, scientia et peritia excellere debeat.

Imo. Zelum ministret charitas. in alia quam horrendi ad animo ad geßtaes audiendas accedat, in quo ipse reppe est, imo abusus longe frequentius, dum aliquis hoste permittum geßtij petere grata aliqs adeunt geßarios, quam notaria Zelotypiam gravior reprehendit S. Joannes à cruce. nec abest significatum se immuscente aliquo debetur ordinis varios geßtorum canones. ~~nec geßtis~~

IIdo Dolum quietatur manifestum nominem subterfugiendi laboris causa à S. Tribunali recedat geßor, in nullum quidem nedum vestis: Sed semper benigniter de geßtat: sic infirmam cum infirmis, gaudendo et gaudendi nascat discipulorum. unde S. Carolus p. 2. Instr. c. 12. gravitter arguit eos, qui audiendo gravioria peccata aut poenitente geßtorrepetitum, aut finem repugnant, et tu aliquo gravioris et mitu capit.

IIIio. Zelu et Misericordiae mormat sic. exegenim si caeco caecatu praestabunt in foveam cadunt. Matth. 15. geßarij enim munus est discernere inter Lepram et lepram, et scire an sciat quid geßtum, quinquid debet judicare, judicia enim publica sic accipitur, ut quod debet judicare, differtur. cap. qui vult p. de poen. d. 6. ex praecepto igitur ante geßtij et praesertim ex dei S. Canonibus, et prudenti peritiam gestis sibi sic gravare debet. ex. M. Stud. 1. p. 2. Hi et adm. pen. unde graviter peccant, si modo geßarij sufficienti sia carens, sed et superior civam geßae qui ipsi facultatem tribuens. geßtio ta mer bona fide facta facerunt, ignoro valida è, quia ex quark poenitentio indeceni de sua dispositio, ex parte salendo autem aliqua peccata quae licet si accurata sufficiens mihi videtur ad valide absolvam.

Quodsi geßarij novezi, de ex or ea a aliqua gravioria invalide absolvit, aut si aliqua errorem inducitur illum fala, si quoad pale, de hoc appere. imo si ex ignoratione enim publi poenitente, à restitutione de jure facienda liberum declararet, aut obliga fiet eum ad restitutionem, ad quam si tenebatur, gibetet geßarij si de alterij si de domini sit cagiax? damnum referre, aut restitutionem facere tenetur, quia illorum jus injuste violari.

IVto. Sciam dirigat prudentia, quae plurimum emi-
nebit tum in dignoscenda poenitentium affectione vindenda
et suspendenda abstinentia s. ab quibus suspicandum; tum in rudibus
interrogandis. Attendat quidem se nunquam tenetur
poenitentem interrogare tum ante confessionem, tum in ipsa con-
fessione, tum post confessionem. et tum quidem antea confessionem
quando ex inquirendum, quis sit ipse et qualis. et quomodo
posse in sit confess. an et quomodo confessionem sua discussit.
nisi poenitens sit probatae notae sacerdos, et ipse videatur sufficienter
erudito, aut cum prudenter timetur ne earum interro-
gatorum aliquid eum offendant s. caveat ante haec omnia, ne
inquirat naem, domicilium poenitentis, quales s.
IIdo. In ipsa confessione, quamvis poenitente debeat, patien-
ter audire confitentis, oppe tamen aliquando inter potest brevi
interrogationunculae de primero, et circumstantiis peccatorum,
de obligatione peccatorum subsequentibus, ut bona restituendis quae
tamen praetrogatio melius nonnisi ad finem confessionis breviarie
differuntur, ne poenitens interpretetur, caetera obliviscatur.
nunquam autem ipsum offendat, nisi forte confessionis, ne per-
turbatus aliquid taceat. IIIto dantur quaestiones et
de his solum, quae verosimiliter ignoratur, et ipsi patris explicandi
poenitens interrogatur, quinnis dum et alunde quae apparent
quod scilicet quae peccatum sit, quod ipse admisit certo
novit alterta quae confessionis via, et sola prudenter debeat
confitentis. vero et et tantum discrete praemittit, interdum, sub-
junctae interrogationes, quae et quaenam sibi videbuntur ad in-
tegritatem confessionis salutemque poenitentis necessae et utiles:
abstineat autem a variis et indiscretis quaestionibus, quibus poeni-
tens defatigari possit et offendi. sic utitur IV.
In interrogandi jandem ipsi, quae spectant naam confitentis,
prout sole antiquae. Ideo sim et sine tanta progrediatur
a cognitione ad desiderata, et de superiori ad ea inquirendo,
quibus possit innocentior aetas appetendere sufficiendi-
rem, ut disgersum in arte confess. s. 4.
Si confessorius mihi aut peccatum audiat, peccata, quae n
potest absolvere, a reliquis audiendis prorsus abstinat, ut
decet monet. S. Car: l. c. c. 10.
Denique maxime prudentia erga eos, qui scrupu-
lis fatigantur. unde discernenda, quia scrupulosa et tenera,
et a dubia. haec quidem damnanda, quia quidem erga. tenera
potenda, quia bona. scrupulosa. suggenda simul et curanda
quia ad mortem et miseriam. idem erga eos, qui putantur
de se maleficiatos, aut demone obsessos, et putant se
habere exorcismos, apparitiones revelationes s.

Articulus V.
De sigillo Confessionis.

Secretum confessionis a Confessario observandum vulgò Sigillum appellatur, Metaphorâ quadam ab illo, qui ab signandi tollat, quæ secreta esse debent, et dicuntur religiosa obligatio servandi in quibusdam casibus secretum divina est, quia ex religione sibi quisque sibi.

Quæres I. quo jure obligat se sigilli confessionis?

Dic obligat tum jure naturali, tum divino, tum ecclesiastico. jure naturali quidem secretum e enim, mutua auditoris fidelitas ordo postulat, ut teneatur secretum præsertim spondet fidelitatem credentium, nocte illud pro. ii. qui ambulat fraudulenter, revelat arcana, qui autem fideli e animi celat amici amissum. deinde ex revelatione illa, detrimenta quæ inde sequuntur, quam ne quidem, retinet jus naturale. jure divino ipsi sacerdotes et ex eo institutione naturali sequuntur, sacramentum sacerdotes tenentur ut patres quibus Christus qui, quod sibi detegit, Deo et, ac ecclesiæ. et quia ex revelatione Ecclesiæ offensio maxime redderetur amarissimo odio, et hic ab illa peccatorum averterentur quia sacerdotes dumquam. Denique jure ecclesiastico. enim nolo c. sacerdotes, de pœnit. dist. 6. et c. 11. concilii Later. IV. sancitum est, ne sacerdos de peccatis sibi confessis aliquid sub quolibet prætextu recitet.

Hinc violatio sigilli ex parte malitia injustitia erga pœnitentem et sacrilegii et irreverentiam in sacramentum quæ malitia sacrilegii semper ex se mortalis est, nec potest esse venialis ex objecto materiæ, non ut gravior peccat, qui revelat venialia ex objecto materiæ, non ut gravior peccat, qui revelat venialia in particulari revelat; cum id illud confessionem odiosam reddat, et ab ea arcetur.

Tanta est obligatio sigilli servandi, ut multo prius cadere debeant omnes et mortem vitanda licentiam dare sine licentia et consensu pœnitentis; nisi ex ipsa Ecclesia, quia potest hic casus esse S. Joan. Nepom. et ejusdem aversio horum a confessione maximum malum quia graviorem damnum vitæ. dicimus: sine consensu pœnitentis. hoc enim dato deberet ex pœnitente irreverentia certe sed qui dicunt dotat et sponte dari, et ita prudenter, nec sufficit præsumptio interpretativa.

Dico I. Sigillum naturale non obligat ad prohibendam revelationem arcanum alibi gerendi revelatione, quamquam hoc non nisi ex arcanum alibi gerendi revelatione, quamquam hoc non nisi ex arcanum alibi gerendi revelatione, quamquam hoc non nisi ex

[illegible] maximum Ecclesiae commodum, quae ratio eum
[illegible] sinit gerere, quia sola respublica, a quare [illegible] sigillum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dices II. [illegible] publica ab se sint manifestata peccati [illegible] [illegible]
[illegible]

R: Nn. Nam tum [illegible] satisfactio
non impleta manifestat eum peccata abiunda, [illegible] [illegible]
et a facienda [illegible] [illegible], quidem [illegible]
ad [illegible] scandalum.

Ceterum potest [illegible] [illegible] aut Tyranno
interrogatus de facto aliquo criminoso, quod sibi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
affirmare, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quaere II. Nunc [illegible] [illegible] [illegible]?

R: ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

illatam sedito ad poenitentiam, illum, qui inveniunt scandalum habentes interpretationem in ecclesia apparendo, quorum lectio in ecclesia prohibita est, deinde, qui sunt aliqua ecclesiarum interpretes, obstringantur silentio hac titulo particulari, quamquamdam, praeter alia ex summa expressa dicta, quae tenemur S. mysterium ingressum nullatenus violare.

Denuo quaeo, licet ex facem ecclesiae in obligatur sigillo ecclesiae, teneatur tamen silentio mortale ira ea in ecclesiae audita, quae revelare nequit ipsa tantum ecclesiae nominatim. Ejusdem casu, quo ecclesiae sine ut ante dictum ecclesiae poenitentem ad lupam et notorietatem delictum quoque modo contraxit; tunc enim a poenitente dependendum et ingressibus et ordinariis locorum ex constitutione Ecclesiae XV. Alex. VII. et Benedi. XIV. die 1. Jun. an. 1741.

Quaeso V. quatenus poterit modo, potest sigillum violari? Id multiplici modo, directe scilicet revelando ea, quae ex sola ecclesiae audivit. et indirecte aliquid dicendo aut faciendo ex quo quis prodere aut suspicari potuerit ex sola ecclesiae audita, quae poenitens pandere, ipsi audienti ea fuerit alioquin dicit. Hinc primo directe violatur ecclesiae aliquo in mortuo dicit, quod commisit aliquo ut aut solum venialia, et tale venialia ipsi particulari ita mandavimus. ad hoc tamen requiritur, ut aliquo modo determinetur persona et facta loca praesentia. nam qui praesertim dicit, se in ecclesiae audivisse haec et illa peccata, sic in audiendo ne laedere quidem suspicari possint, quinam illa commiserit. Sigillum et frangit. Interim non facile loquendum de auditis in confessione (praesertim coram audientibus ne scandalizentur putantes violari sigillum et generaliter coram omnibus, ne postea per inadvertentiam aliqua addantur, occurrantque circumstantia ex quibus deveniatur in suspicionem personae. Quodsi in audiendis confessionibus aliqua occurrat difficultas, quae eruditorem consilium requirat casum consulat sacerdos ita tamen, et nullatenus cognoscat poenitens. Interim sigillum directe violant, qui ex ecclesiae omittere et calumniantur de peccatis poenitentes, quae non nisi ex ecclesione. Ero sedem indirecte eosdem omnino fraeq. est, qui unum pro alio, quorum audivit ecclesiae, sendo dicendum, et multis ceteris latentibus ecclesiae suspicantur poenitentem ecclesiae dicit, et tale peccatum audivisse; ita enim singuli ex ecclesiae dicit, et tale peccatum audivisse;

illa pare hac aliquam sufficientem causam habere videntur, qui dicit
de hinc ex illud id attulisse. unde cum omnia sint solemnia
gesserunt audire, deinde gesserunt turbarum de fari, et tales
audisse in gesserunt; et hi. Sic ag. n. 7. quale vere gravis
gravitate ab, aut inordinatis gestis gravitas necessi (quod
audit indicat. Denique qui ut fuerit sua ex gesserit aequisse
cum gravamine poenitentiae prout decretum a die 5. Dec. an.
1582. Decretum Romanae Curiae prohibet ne Haeretici, qui ex
ecclesia gesserit scient in paedinegotio Immerito et vitae eos, qui
matrimonio iungi postulant, illorum matrimonio gesserit
et qui denegat sepulturam prohibetur ei, cuius vita extinctae vita
restituta (sed quem ex sola gesserit sed ea improbum; ait
qui monet parentes, ut diligenter inspiciant filios, ne
libidinem ex eadem gesserit noctis. ita figuratio qui et peccata
in gesserit audita poenitente exercitio punit, male ha-
bet, teneris oculis aspicit, ad aliquo officio arcet, aut suum
ipsi suffragium pro aliqua immutare denique. verbis pene
qui notitiae illa intima et exteriora gubernatio ex decreto
Clem: VIII. die 26. Mai. an. 1594. emanat. Dixi cum
gravamine poenitentis. nam ex qui licite et habitia ex
gesserit acquisita, quo fit tunc nullo pactum (gravamine
hinc licet gesserit legere tum, ubi infidelis sibi parari
ex gesserit didicisti ab eis suas diligenter custodiri et teneri,
quem ex gesserit sit infidelis non alii in ut avertant
illa ex eo fine fieri, quia haec realiter gesserit diffa
red ex nequaquam.

Quaere VII. An fidelem liceat gesserit extra gesserit
ex poenitentia de audire in gesserit legere?

R. Si alias poenitentiae licentia non potest gesserit; hanc
autem dare certissimum quando id interrogat, et legere
cum gesserit ex alius, quidem gesserit declaratio. potest
tamen idem gesserit alios licentia poenitentiae in tempore
gesserit alii admonere de defectu aliquo in gesserit admis-
do, frequentia lapsum et quia licitum in legere fere, et
et agit ut dei dentur ad providendum licite utitur notitia,
quae in talis gesserit.

Quaere VIII Quaenam sint poenae violantium sigillum?

R. antiquitus, qui ex testimonio gesserit pacem violaverint sigillum
silentii pertulerint, sacerdotes, graves excitantur, et pappe
tuo gesserit castigabantur. Ex hinc ad hunc vita, poenitentiam
ei monasterio egere decrevit Gen. Lear. IV. Lc. Ex poena prae-
gravioris, quae fuerit in usu ne, quod minus Lectatur in
Lectio fere. Has autem praeter canonicas poenas subiacent
gravis civilis, et in ipsa augmentum domini et sanctae di-
scenentur, adeo civitates gesserit tribunalium laicorum temerari
sacrilegi suam relaxam gravissimis poenis ex parte.

CAPUT VIII.

de Effectibus sacri pœnitentiæ.

Pœnitentia ad effectus sacri, scilicet fructus pœnitentiæ, ex Patrum et Religiosorum consensu, remissionem scilicet peccatorum mortalium, veniale quoque, vinculum scilicet pœnæ, reconciliationem cum Deo, gratiam sanctificantem cum actualibus ad resistendum in peccata lapsum futuris, suo tempore procedendo, gratiam hæc via facilitat ex, ut dicit Concilium Trid., denique meritorum et bonorum operum, et peccatum mortifera, revivisentia, de qua disputatur facundum a nobis. Quod et facilius probatur, a magnae heredum, id alium esse ejus finem mortuum, aut mortificatum. Illud e ejus ex objecto ac fine bonum, et ex impulsu gratiæ prævenientis factum, et peccatore gratia sanctificante exornato, quæ ala vitæ. Ejus autem mortificatum illud dicitur, quod ab hoc justo peccatu fugit, id est habetur jus ad gratiam, sed cum se permanente sed cum gravi tria ex interlitur, vis et energia ad vitam æternam merendam obtundit, quæritur, ita quo ex sententia hoc gratia justificans et pœnitentiam, redeat meritum illud de revivisentia et mortificatum: nam de operibus mortuis, quem admodum meritum nunquam habetur, ita certissimum ea nunquam revivisceret, ut illis detur vita æterna non ces. Ideo opera bona et subsequens peccatum mortale, quia fructu meritoque exspoliata, doctrina a fidei, quia ipso s. S. Joan. Verum ego filius manens, ne ergo abinitarum gratum pantur, inquit, videt ne perdatis, quæ operati estis, et alunde certum est, justum, si a gratia sanctificante excederit in sua sequitur mortifera, prata illud Ezech. 18. cum averterit se justus a justitia sua, et fecerit iniquitatem, in injustitia sua quæ operatus est moriatur.

Conclusio.

Merita justorum per peccatum mortificata beneficio subsequentis pœnitentiæ revivisceunt.

Probatio Ex Scra Luc. 15. parabola filii prodigi post surgam vadam ad Patrem, reversione ad pudula ed, nitis sola ex ornati clare ipsa patet peccatori pœnitentiam agenti antiquorum meritorum detera et quatum ornamenta restitui: unde S. Paulinus in car. ed. obtulit cessit ajt: sine Patre placato meritis redeuntur honores illum ga. 3. Sanctus ex redargueno, qui sit fide suscepta plus et minus operatio ad legis Mosaicæ re ex sit et virtutem, tunc, inquit, prasi ejus sine causa tamen sine

causa, subintellecta, sed ad finem officium ac veritatis Evangelica, vera, sanctitas, ut explicat S. Thom. in l. c. et S. Chrys. in h. l.

Probat V. ex S. Ambr. l. 1. in Luc. vita qua bona Deus, et facilis indulgere peccatis, non solum altare tabernaculi, sed et unguenta ei geserat.

Probat III. Ergo. imo opera, quae in Deo facta sunt ab hoc justificato, si tamen in gratia decesserit, de laudatur sed. Sed. 6. Cap. 18. vita aeterna et praemio praemiabitur, et opera justitiae alia sunt: ergo si ad Deum opera justitiae ex equitate justitiae debetur merces: haec autem justitia in Deo immobilis perseverat, et non mutatur ex alia, quandoque illa, qui mercedem redenda erat, a peccatis subsequens delegam recidit indignus: si ergo hunc electum justitiae diem, praemium amittat, prioris justitiae, quae praemium sibi meruerat, immobilis perseverat. Ubi ergo bona horis opera sibi minime habet deperdere, quam ergo: ergo si illam mortifantur, nefas est, ut per gratiam, quae ipsa culpam permittit, demum excidentur et verificant. Denique mihi dicit, sicut justum, qui supplectitur meritorum decimam sibi praeparavit, deinde vero in peccatis erroribus cadit amisit, huic peccat: deinde vero in peccatis erroribus cadit amisit, huic peccat: mactanda vera poenitentia delens, tibi ante tribunal Domini apparitorum, qualis ille erit, qui post prudentia vita praesentia agens operata.

Dicet I. Ezech. 18. legitur: si autem ab justitia sua et justitiae ejus, quae fecerat, negabuntur, et ... omnium. Legitur enim praevaluerit de impio in abominatione impietatis suae, ipse autem arbitrabitur: si autem ab justitia sua et ab impietate sua, ipse eam suam vivificabit. igitur et negabuntur justitiae ejus, quae fecerat.

Dicet II. peccatum mortale gravam inferrendo ... quod ... gratia ... et meritum, et jus ad gloriam in caelum gloria fundatum.

Explicatio: si enim gratia ... et gloriam ... et ... mercedis ... in gloria fundatum.

Dicet III. Haec justitia ergo ab Adamo deperdita, nec virginitas nec innocentia semel amissa reparari possunt: ergo nec merita multa bonitatis.

Explicatio et par: Deperditae sunt, quia justitia ergo, virginitas ac innocentia praeter jus ad gloriam in gloria beatae fundatum impertinent aliquid aliud, sed justitia ergo importat primo ordinem cuiusque libri ex parte mentis et carnis subjectionem. virginitas ubique gradum geminum: et innocentia probitatem vitae nullo unquam vitio geminatam; haec ubique inopportunam jac-

[illegible] poenitentiam, ut qui peccavit, non peccaverit, et qui aliquid amisit, non amiserit, non habet de merito suorum bonorum operum transeuntibus, quasi in justo, ac instauratur in peccatore, gratuito ex Dei misericordia. partim ex justitia: ex misericordia Dei quidem, dum his operibus, tenacio Dei omnium justificari, ac his meritis vitam aeternam promisit; ex justitia autem sua aequitatem, magna promisit, dum collat.

Quaestio IIa. Utrum quemadmodum bona opera peccato mortale revivicunt per poenitentiam, ita quoque peccata semel dimissa redeant per subsequenta peccata bona quoad culpam, sine quoad poenam.

Pro Negativa. Ime, quia peccata per poenitentiam deleantur ut nunc. Ps. 1: peccata mundantur, delentur per 50. proiciuntur in profundum maris. Mich. 7. et delebuntur. Jer. 50. nihil ex eis remanet, ad iterum redire possint ad culpa, vel ad poenam. Ado quia quod dicit, ex tenacio in spiritu et ac in de cubitum recedit ergo, cum collatus non legatur latin amputatur, et ad eadem pacti ergo et ad ille, quando ad pugnandum, inquitur ratio. Sto. 2. sed. d. 4. dicit divina clementia remissa peccata in alterum alterius vivere non patitur. Sto 1. Cor. 7. ad 2. ob. gal. ad: qui aliquid a gratia finis, hanc vitam quid nisi in perditione cadit? sed non in, quod remissum est, recurrit. Sed ista remissio peccati in hac vita quod non amplius imputari quasi ad vindictam et damnationem, aliud non decretum dimissum, sed prorsus duplicis exceptio in sensu. ad 2. Sto. quoniam nobis peccatum dimittitur applicatur nobis fructus passionis Xti, cujus mortis virtutem Deus collatum est in peccatorum nostrorum satisfactionem; solutum est quod in remissione debitorum illum quod peccando gratiam. at ergo justus nequit a nobis exigere debitum, pro quo et praetaxime solutum est, et applicatum et exceptatum; cum nec vegetare illum possit, nisi non destruit hac gratis solutio; quia non decet Deum bonum et liberalem ea quae gratis largitur, revocare. quia dona Dei sunt sine poenitentia. Rom. 11.

Et ea his patet dicimus nulla reminiscentia meritorum mortificatorum sed inter non imputatum peccatorum remissorum non bonis operibus in Dei facti ex illis gratuitae datur merces, et idcirco mortificat peccatum non gratiae, quoniam cum sua subsequens poenitentia mortificatio meritis retributionis, non vita opera non abscondunt, sed adhuc in Dei acceptatione sistunt: peccata ergo remissa non sunt, sed revivunt in ira et in vindicte Dei justitia, quoniam ita ab ea petuntur.

Rudiro inhilominus peccata dicuntur remitti, Leadu quia
tunc quidem relaxatur peccatum ipsum, dimittitur tum
quia in baptismi sacramento beneficium omnium peccatorum
et debitum reddit. Ceu accessorium, et tum quia Deus novit
Ecclesiae provocatorum poenas temporales alias ab eis inflicta-
tur. Tum quia, ignoratio peccatorum omnis subtrahit en-
dilia abundantiora, ut ita relaxentur peccata similia
aut graviora, tum denique quod remittant peccata accipientibus
ea ad poenitentiam, in ipsis quoque primo ablatio injuriarum et mutatio
si fieret in ordo, ipsum in ruhat abstinentiam ordinem, ut colli-
gitur ex parabola apud Math. cap. de qua S. Aug. l. de
bapt. c. 12. et hinc facillime dijuncture atque, quae inter
Gratiam cit. t. de pen. et quibus prohibentur, scilicet remissio
et libertatis gratia ad vitam ordinatos eternae vitae.

APPENDIX.

de Indulgentijs.

Subjungo hic breve indulgentiarum appendicem,
quoniam earum geneseos et potestatis claviumque ad earum
expendendas pertinentia valde profutura.

Beneficij autem hujus sunt a pari valeres ante. et S.
Cijpri: et Cathar. relaxare, ab eis plenumque remissio, do-
nare, donare. et S. Cacinn. Ep. 3. Grabrior. indulgentia.
ut a quoque se noie Greg. VII. Denique a Con. Trid. sess. 21. c. 9.
Ecclesiae Ecclesiae Thesaurus appellatur.

Generatim indulgentia nocem habet jure alicujus relaxa
cem. Proprie vero gratiae et liberatio debitum remissio
gratiae temporalis, quae post donatam culpam et poenam
aeternam luenda subigere, contra hortus gratia ab eo
qui potestatem habet spiritualis Ecclesiae Thesaurum di-
spensandi. ea quae dictae docemur, et indulgentias
neque culpa neque poenam aeternam remittit, sed tempora-
dumtaxat: hinc quo omnibus Ep. Cath. in suis diplomatibus
ajunt se absolvere a peccatis, intelligendi sunt de pecca-
torum poenis, et non remittit poena temporalem nisi ab ipsis
solummodo, aut eorum quibus quae hunc omnem impo-
te, quibus bona quitatis quia ad spiritualia Thesaurus dispen-
sate quemlibet. Quidnam dicta Scripta. ut dubitari aliqua ce-
mitiae poenae, quae sit et satisfacere Deo.

Articulus I.

De existentia indulgentiarum.

Montanistæ negarunt, Ecclesiæ posse indulgentias largiri; quorum errorem secuti sunt postea Lenlli, Waldenses, Wiclefi, Joannes Huss. Denique Lutherus initium suæ deflectionis sumpsit occasione indulgentiarum, et à reprehensione abusuum, prorupit ad reprehensionem ipsarum indulgentiarum: quod ex Bulla Leonis X. provincia publicandi indulgentias à familia Augustinianorum, de qua Lutherus erat, loco Dominicanorum demandabat, eas suas ex Italia haudes, Pontifici imposturas, fidelibus non ejus, nedum utiles, et salutares, quibus illi detinebantur falsa spe ejusdem reconciliandi pœnam temporalis, quæ [illegible] Deus [illegible] Sabb. pro quo dat

Conclusio

Existit in Ecclesia potestas dispensandi indulgentias.

Prob: I. Ex dicta. Ecclesia [illegible] quæcunque solvere possit, ergo Ecclesia potestatem habet solvendi pœnitentes absolvendi laborantes per satisfactione injunctis: sicut enim per vestra præcedentia, quæcunque ligaverit super terram. Ecclesia a Christo prælatus accepit, pœnitentes quæ pœnitentes adiendi pœnitentia laborantes: licet et longa laudi verba facultate geniti pœnitentes carnem ab opere laborantes, ab delicto commutandi.

Prob: II. Ex usu potestatis largiendi indulgentias, quæ a primitiva quarto fuit, ac semper in Ecclesia vigebat. ut [illegible]

1. Ex Pauli Sancti, qui Corinthio incestuoso quem ab anno et amplius tradiderat in interitum carnis suæ, ut spiritus salvus esset, quem ita interpretatur Ill. Aquin. 1. Cor. de pœnitentia damnarat, veniam seu indulgentiam in persona Christi in ejus auctoritate à Deo accepta, de qua ita scribit, ut gratiosiore pœna indulgentia fuerit, ut ait, et abundantiori tristitia absorberetur. 2. Cor. 2.

Nec audiendi sunt qui dicunt incestuosum illum jam ipsam magnam et amplius pœnam dictam ac sufficientem decisse, ideoque nihil remittendum fuisse. nam apostolus ad renuntiandum aliquanti, tollere aliquid donare: quemadmodum enim dicit donare: ait Theod: in h. l. ut [illegible] tendas, quod in tuum ex pœnitentia tua autem ex alium donare diminuere possunt. ut Chrys. hom. 4. in 2. Cor. hic apostolus pœnitentiam inducit: si enim quod dignum est, neque quod sufficiendum exhibuerit, pœnitentiam

tendam, sed quia infirmus, idcò illa dignor venia?

II. Ad ista quæ. et ipsi veniam satisfactionis & mitiorem
& quantumvis ingenio solet pœnitentia ante pœnitentiam
infirmate. Ipsi libellos supplices in præam pœnitentiam ad
Martyres dare, qui gloriosi in carcere detenti, hortique exciebant,
et eorum sententiæ accedentes veniam indulgeri à Pontifice, ab
eos, quibus ex misericordia patrocinia Martyrum concessa. Ut fidei
Christianæ milites. Tert. l. 1. de Martyr. S. Cyprian. Epist. 10. ad
cum dum imperio, scind et nunc tenet Ecclesia. Ut filios
id est, et Martyres ut aferre peccata sunt
ten publicum, scilicet, quia Canones sumpsit, ut ait Cyp.
Epist. 10. in Num. c. 16. Atque ita ipsi Martyres
indulgentia, sed pacem quæ ita postulabant, quam pax,
illa seras regeritis, quam Ecclesiæ fuerit et Eucharistiæ quæ
licitaci restituerentur quantum relaxata eis pœnitentia
nec integre ipsi Ecclesia pacem, Episcopo Mar-
tyres rogata quadra non fuerat, nisi Christi ita laxaret
tudinem quantum in Ecclesia divina detulit, nec ipsi ad
Cyprian. Epist. l. c. tom. 2. p. 10. multis ipsa indulgentia ea
generatur, non enim se prædendit eam largitionem, sed a suis
Bynteseat, qui in eam applicaem irrepserat, quas quando tot
non sibi indiscriminatim, sed ipsi dimittebat, qui ex omnibus in
capitis Corinthii pœnitentia labibus frene fingeratur. ut ipsi
ibid. ut indulgendum censet ipsi fugitivi ubi pœnitentiam satisfactione
magna ex parte abiissent, proferent illius libellos.

III. Ita secuti, ita Con. Nic. can. 12. ancipit. can. 11. et 12. Neoc.
can. 3. facultate faciunt Episcopis, ut non nihil pro magno arbitrium
Episcopi de mitiore sententiam mitiant.

Ulterius manentibus ex ubi Ecclesia, primum non pœnitentia
quia cum hac tempore sed a Pontifice nostri, pœnitentia videntur
hæreticis ipsi debent ad gloriandum Ecclesiæ quæ fuerunt in ge-
dendis indulgentiis sine fin. Tert. l. 2. in Epist. mundi
exaltemate damnatorum, sunt autem multi ex a fermi, et ex
gentibus Ecclesiæ potestatem ex negare.

Licet autem, ipsitas hoc dare Imper. in Ecclesia Christi,
idque tamen passim non a sempet de eo exercit. cum enim
illa ad disciplinæ gloriosus, quinit Ecclesia mediocrata aliqua
admittere, leg. majore Ecclesiam abstinere priority, pro pœ-
nitentia Ecclesiæ, ut quibus magis ipsi mirari potuit con-
tas gloriosus sed pœnitentia opera, me velentiam, pœnitentiam adjicere,
ea plurity & pauperity applicare ipsi.

Lucres. An vicissitudine Ecclesiæ Christi veniam a pœna dam-
pnati non solum coram Ecclesia, sed in cœlo Deo.

R. affirmo. Ita ut pœnitentias remittantur pœna in pœ-
Deo displicuerit & in hoc seculo & in purgatorio. Tum quia
quæcunque in terris a Ecclesiæ solvuntur, in cœlo
Ecclesia Christi et Christi, quidquid nec Ecclesiæ Corinthio donavit,

Si vi poenae Sti canonice imponat. Tum quia olim ecclesiastici in alia regnis Ribaldi ~~templum~~ mediante Papa recedant, quia ut cum eo ad unum reintegrentur. Et Ecclesiam quia lex tunc furcis subjicit dimittant; indulgentiae non valent ad remissionem poenae pro peccatis debitae ad divinam justitiam. Tum quia alias indulgentiae ipsi nocerent, quem ipsae essent, ita desperaret, existimando illas a poena suis vita miseriam meruisse, et remittendo ad poenas gravissimas, mitigabit.

Dices I. Ergo nihil geduntur, Indulgentiae pendent in Ecclesia ad ea poena Sustinendam, quae saterdos in poenitentia tibi imposuit.

R. Nihil. Tum quia poenitens semper incertus, ac dubius, an eam indulgentiam sucesu pateretur. Tum quia poena à Sacerdote imposita non mere indicativa sed mediana est, à qua non dispensat Ecclesia, cui nevia est ad eo primaria et indirecta.

Dices II. Indulgentiae liberant à poenis ex canones Ecclesiasticos injunctis aut injungendis: ergo non coram Deo, sed Ecclesiam.

R. Neg. Nam sicut poenitentiae canonicae olim praescriptae fuerunt ordinatae ad satisfactionem Dei redundantem in ipso ad publicam emendationem totius Ecclesiae expiandae, ut c. 5. a. 1. demonstrarunt ita peccata coram solacio Ecclesiae et in Deum.

Dices III. Ecclesia nequit dispensare à jure divino, et si poenae impositae justitiae divinae debitae sint, ergo solum vale in poenis.

R. an: Ecclesia ex se ac sua authoritate non prudenter, sed Sti. C. an: noie ed authoritate Sti. Nam ad quod donari, ipsa non ipsum Sti donari, ait. Sp. hist. 2.

Articulus III.

De Fundamento indulgentiarum. seu de Thesauro Ecclesiae.

Fundamentum indulgentiarum dicimus cum Clemente VI. extravag. com. 2. de poen: et remis. et Pius Pp. 21. c. 9. thesaurum Ecclesiae, qui est cumulus seu collectio Christi et Sanctorum Spiritualium, quorum dispensat Ecclesia credita.

Quaere I. ex quibus constet thesaurus Ecclesiae?

R. 1. Sua Catholica certitudo, thesaurum Ecclesiae praecipue coalescere ex meritis et satisfactionibus Sti infinitis, ac superfluentibus; quia Sti sua merita et satisfactiones pro Ecclesia obtulit, et hucusque ea haberet, nisi filio suo non parcuit, sed pro nobis omnibus tradidit.

[illegible] quarundo in eum illo ora nobis donavit.
qo insuper thesaurum ecclesiae aequisivit, quicunque
e gloriosam religionis.

Ad §. II. 20. Sexto dicitur, Thesaurum ecclesiae in ea merito beatorum
solum esse ex Apostolica Symbolo de quibus sanctorum
quae gloriae quidnia gratiae bonorum et meritorum eorum quae
fecerunt in Ecclesia, sed quod ab uno et eodem, ad actus in gloriam
inde pertineat, et ut Coetus Sanctorum abundantia
alterius indigentiae suppleat. Hemitha Selectorum pro Ecclesia mu-
lto sunt, Ecclesiae ingenit. Aemb. l. 1. de Poenit. c. 9. In quo orat
in quo operatur. unde in olim ostendit suas gratias
ac merita in relaxandam poenarum canonicarum tempestatis ob-
tebant.

Confirmatur ubique supra ex Cm. VI. l. c. in ara crucis
innocens immolatus sufficiam sanguis medicam, quae tu non
pro redemptione tuae generis sufficiebat, sed consecrare voluit
quodam praesuum nobis effudisse. quantum ergo caeruleum
ut nec sufficiebat, inanis aut superflua tunta effusio
miserae haberetur, thesaurum Ecclesiae misericordiae ac sanguis
fratres suis thesaurizare filios pro habere, ut de infinito the-
saurus horis. Quem quidem thesaurum et Ecclesiam ex hi
claviceriam ita ipsis successoribus suis in terris mandavit quibus
fideliter dispensandum nunc pro totali, nunc pro partiali
remissione poenae pro peccatis debitae applicandum. ac cuiq
quidem, thesauri humilium et Dei omnipotentis, ita ecclesiae
a Deo ipso usque ad nostrum merita omnium praestare cum
cuntur.

Dices I. Ora ea Christi satisfactio infinita est, nec pa-
tiuntur majorem poterit: solus igitur Christus in cetero mana humana
ex ingenio, et ipsius satisfactio est. non modo inutiles sunt, sed
quodammodo et injuriosae.

Ad Rogat. inutiles non esse, nec sic injuriosas primum notas
satisfactiones, dicta probamus: quarum igitur Sti merita quae
quinque detraherent meritis Sti, aut contra facerent ad detrahendum
Ecclesiae thesaurum eas meritis Sti adjungamus, quae hoc satis-
facerent, et Sti, ad nihilum etiam in hoc, ut sic hoc bonum
gaudeant, nec ut nos ad efficacia meritorum Sti magis eluceat,
et commendetur, ut ea quae ipsis in Sti bonis quantum sed non ha-
ligni meruntur, virtute et efficacia quicunque. Denique cum
satisfactiones Sti licet infinitae, tamen non nobis applicandae,
abque illa injuria possent aliqui addi ea satisfactionis Sti Dei
hae dario dimittendo, et accedens ad Ecclesiae thesaurum, quibus
illae vero imaginis et [illegible].

Dices II. Sti et Sti merita simul ac quae oranium Ecclesiae
reponuntur, eadem loco habentur: ergo et Sti injuriosae, et

Ad Lev. cap. Nem. ad hoc primum exemplum sequitur
verum, quod innuitur, hanc ipsi aut non aut dignitate longe
superiores sint. Sic enim Christus exod. 17. dicuntur redimi
sanguine Christi, hinc Deum ita quoque, et in ap. act. 15. dicuntur
visum e Spiritu Sancto. et de Simile illi, ita et Christus
sunt.

Quæres II. Quomodo merita Sanctorum ad thesaurum Ecclesiæ pertinent.

Ad: 2. Duplici modo genuine possunt, scilicet via Sacrificii, quatenus pœnæ temporales per et immediate per merita Sanctorum applicatur. Sed via Sacramentorum, aut impetrando, quatenus eadem merita tantum ab Ecclesia sacramentorum, et imputantur peccatoribus, eoque digna reddant, quibus merita Christi applicentur per indulgentias.

Sed II. Merita Christi via solutionis nobis per indulgentias applicari nemo ex, qui dubitet, cum sint superabundantia et infinite valeant, quatenus igitur tantum procedit de merito Christi.

Sed merita ex satisfactione Sanctorum ad Ecclesiæ thesaurum quomodo via Sacramentorum, et per collectionis, id est, ut ex statuta Ecclesiæ, ex Greg. VII. Sane Deus, quem quatenus Ecclesiæ, ex Greg. V. et in indulgentiis quicunque a peccatis redimuntur per pretium Sanguinis Christi, sed per quidem Christi nostri eorum sed et sanctorum impertiuntur, nos dicimus, cum pretio sanguinis Christi a pœnis pro peccatis debitis liberemur, ita ea, quæ satisfactiones seu satisfactiones eorum, qui plus solvunt, pro quibus satisfactiones seu satisfactiones eorum, qui plus solvunt, pro debent, alijs ad, sane temporalis relaxantur via solutionis gratiæ possunt cum multis sanctorum suis satisfactionibus plus solvunt pro temporali pœna, quam ut ipsa debeant, ~~et mereantur~~. Sic B. Virgo plures habuit in hac vita, quorum fructum quod pœnæ temporalis nondum accepit; cum ne venialiter quidem unquam peccavit. Et plures quoque plurima dura et aspera passi sunt ipsi ex eorum nondum necessitatem. De B. Joanne ad Galatas 2. cap. 1. plus ego in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum. Denique hæc partitio haud modo intra mensuram pœnæ, sed eorum debitæ pœnæ sunt, unde proprie ex erat Ecclesiæ, et illis tantum quoque gratiæ, et merita Sanctorum in hac solutionis prosunt, ad Ecclesiæ thesaurum, ita quidem ut ex, sed thesauro illo neqvorum Christi Sanctorum sit solutio, et modum unus pretio et distincte generatim meritis Christi et Sanctorum. Sed Christi quidem meritis causa, Maria et prepotentia vim efficiendi et efficacitatem, quibus apparet, quicunque Christianum Christi et Sanctorum indulgentiis ad satisfaciendum pro pœna temporali nihil, quia divinæ justitiæ detrahari, cum tale justitia divina pœnæ et satisfactionis Christi et Sanctorum.

Dices I. ut merita Sanctorum possent ex pretium, quo pro alijs pœna temporali redimerentur, et æquale huic meritis premium Christi accepissent, ut patet: ai sancti æquale

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

ratio dispensandi huiusmodi praemia quenti sint; si enim sint designata ad eum 8. q. 90.

Ad 1: Licet aequale huius vitae operibus quaedam opera eorum erant meritoria. C. m: quaedam satisfactoria, dum ex bonis operibus commodum et gratia Dei et charitas et satisfactorium, quia quaedam sunt gloriam spiritus, quaedam mercenaria erant, aequale quoque sunt; si vero quaedam satisfactoria erant, quae non satisfacienda, sed divina dispensatione solvenda.

Dicis II. Opera bona dicuntur esse neque nisi praesertim alicuius satisfactionis nisi ex ipsi mentione quaerantur, an ea fuit S. Thomas, dum bonis operibus commodum, ut satisfacerent pro aliis, qd.

Ad 1: Generaliter loquendo. Nam profuit fideles ut maxima, quamvis ea Deo in eum finem obtulerunt, ut Ecclesiae thesaurum augerent, sed solo ex, ut cora Deo seu in accessu divina Ecclesiae possit tanquam bonum quae subjecta magnitudo. Deinde sanctis satisfactionibus fuit intentio, ex hibitas satisfactiones operandi in Ecclesiae thesaurum, quorum scilicet fuit satisfactionis, quae flagrabant, ut si quae Deo digna operantur, secundum providentiae divinae regulas, id volent publice Ecclesiae bono cultere.

Ex iis igitur, quae hisce duobus articulis diximus, sufficienter patet indulgentiam ex parte concedentis ac attributam, indulgentia quae antea habet solutionem ex thesauro Ecclesiae. et quidem quod sit absolutio indulgentiae, aperte demonstrant Concilia Lateranensia a. i. abbe. et Lateranensia c. capit. de poen. canonis. unde Martinus V. in Concilio Constant. indulgentiae concedens petit, se absolutionem penarum concedere. quod autem non annexam habeat solutionem et thesauro Ecclesiae non dubitandum, quia videlicet in hac concessione indulgentiae satisfacere debet justitiae, ita ipsa ecclesiae cum ipsa et dispensatores illius Gentiarum sunt judices a Deo constituti, justitiae divinae satisfacere debent, et quoniam nequeunt pro arbitrio aliquid illa concedere, sed quae praescriptum, quae justitia divina exigit, sed nec e, ut aliquid solvant ex quo Ecclesiae thesauro ad aequalitatem.

Articulus III.

De variis indulgentiarum speciebus.

Multiplex distinguitur species indulgentiarum. Quemadmodum quoque in plenarias, et partiales, temporales, et perpetuas, prae quibus distinguitur, et quae ad instar veniae peccatorum.

Plenaria indulgentia est ea, quae sufficit totam poenam pro culpa dimissa tempori; ut certe praesumimus fuisse

in indulgentiis plenariis generaliter. Item bullae Pontificum Lucas, albiae, Sarzo. Testatur Maldonatus de indulg. c. 4. et Bellarminus lib. 2. sit Intra, in quio improbat primam illam indulgentiam pro indulgentia, qui jam diu in Ecclesia obtinet, et cujus tam illustre exemplum in concil. Later. 4. et Clarorum quamque ea, quae hic non pertinet arma sit superaverit, et Hierosolymam ignominiosum cum certo militum numero vel das impugnatores ejus aliquando.

Indulgentia partialis est de illis, quae donat certam partem aliquam praeter dictae poenae, et illam certo numero dierum. Vel annuit, donate poenitentiae relinquit. Aliud dicit hinc illa indulgentiam vel dierum vel annorum ad vetere disciplinam, quod in canonum poenitentiarum agenda erat vel ratione vel dies vel anni. Unde observat Ethic in 4. dist. 17. §. 10. Deinde illos annos referendos esse ad spatium Quadragesimae, quasi in quadragesima indulgentia totius poenae dierum fuerit secuti, sed ad poenitentiam in hac tempora pro peccatis secundum canones debitam, ex quo tamen facile intelligere est, dies et annos indulgentiarum hodierno tempori ad poenam in hac tempora exsolvendam, quae vero tempori quoque ad poenam purgatorii, quia pro indulgentia minuendo poenam ab Ecclesia injuncta, minuit in purgatorio poenitentia, quae eidem in altera vita secundum mensuram soli Dei quitam respondet.

Sed quia dubitari accipiendi sunt anni, qui in indulgentia partiali aliquando tempus veranter, nos dicentur aut tempus annos, cum poenitentia canonica de triennio in poenitentiam.

Hi: acta ten in primodi numero quinquennium annorum ab intelligent de poenis canonicis, quas insignes peccatis et sceleribus perpetrant in p. 1000 annos, si enim pro peccato lenis finito, poena gravior a solutione annorum, qui in via flagitiorum genera lapsi sunt diversa hominum, sed prima millenarium annorum.

Indulgentia prima creditur sine ulla determinatione temporis, et quamquam magnus totius Ecclesiae, quoties eam in jubilaeo adeguitur. Impetrari vero debent ad hanc aliquot, quo dimando peccatis poenis, et eos expiatis expiat.

Jubilaeum enim indulgentia a Summo Pontifice a celebri jubilaeum, in quo generalis fiebat remissio. Lev. 25. 10. ad cujus normam instituta est jubilaeum indulgentiae, et a Bonifacio VIII. mense Sancto occasione data sub nomine fuit publicata, et quia illud annos centesimo impetrari gaudendum. Sic vide Bellar. de Romani Pontifice VI. apud Ex quantum vita hominum brevissimam

religiosum quotiies d. anno quinquagesimo a celebrandum statuit. an. 1349. Urb. VI. pro superiori 33 annorum, quibus elevatur notari cum facta quercetum, nihilominus quotiies anno Christi a signandum, ordinavit. an. 1389. denique Bonifat. quotiies anno 25to fieri volebat, quod eundem modo praeoccupata exercitium mandari negligeret, hoc sit ter 14. ejus Sicae pro statuit. an. 1475. qui usq ab eo tempore tempora vigit.

Porro indulgentia urbanaria subditos praeter integrae poenae suspensio relaxandam, quae enim indulgentiae plenariae, tantis aliunde privilegiis decoratum, opulentum, praesertim hic exponenda, cum singulatim in Bulla immorandum.

Indulgentia ad instar Jubilaei. ea dicitur, qua S. Pontifex ecclesiam Romanam recurrentem tum privilegiis suis, Pontificatum aliis ex gravi causa gaudere debet habetque omnes eadem privilegia in Jubilaei gaudet solita.

Ceterum dum Roma celebratur Jubilaeum quotiies anno 25to indicitur, ceteris alia extra urbem Roma geniti indulgentiae modo Jubilaei suspendantur.

Denique Indulgentiae tantum habent, quantum sonant, clare non errantes, sed si occurrant 3. ibi quidem, sed sed ex parte damnis mutatas, aut quinque, vel ut axioma, majore parte damnis mutatas, et causa legitima. indulgentia quinque defectu, qua, obtatis. et causa legitima. indulgentia quinque relaxandi poenae, quae dum a Deo exigitur, tunere ab eiq. ministro remittitur datur. denique ex parte accipientis varia distinguitur: dignitas mea.

Articulus IV.

Quinam concedere possint indulgentias.

1mo. ad. S. Pontifex, indubitanter Graecis, quasi Lat. indulgentias sive plenarias sive partes pro jure de la quae jure quippe divino S. Pontifex, Graecis Latin indicitaem habet in universa Ecclesia, adeoque solum quasi vinculo jure primo publica Ecclesiae bona ordinandi et quas indulgentias dispensare. unde in quibus casibus, de hac si dicetur interrogare juretur, nisi credat, quod Papa ab eiq. Clavis et causa, nec et jure quidem posset indulgentias in re minorum praesumere.

2do. Episcopi quoties in jure divino indulgentias largiri sive dicecesi, unde jurisdictionem in eadem a Deo acceperunt, intra dicecesim et extra dicecesim, quaecunque sperare et extra dicecesim, quae quidem sperare, et quo tempore potuit sperare regere Deum Dei. Diaecesim sua diaecesi: tamen extra diaecesin defectu jurisdictionis nullas aedere valent indulgentias. ipsum quidem tuam [illegible] dare, ai. Clem: III. c. 4. de poen. et rem. nisi quod, cum a suo judice ligari nulla valeat et alter, in suo proprio praedicta praecepta non modo arbitramur, quin ut proprio, sed jurisdictio specialiter inferiorum.

IIIIto Archiepiscopi eadem in sede sua provincia, quos
Episcopi in sua diœcesi largiri possint indulgentias. Ea ratione eos
posse ea hæreditaria à sede Apostolica obtinere in diœcesibus
suis et ab illorum successoribus et hæredibus in perpetuum
visitatis, et casibus perlatis.

Vto. Cardinales in suis Episcopatibus indulgentias pro diversis generibus
ex facta concessione S. Pontificis: legati, nuntii et nunciij Apostolici
indulgentias largiri possunt intra terminos suæ legationis ex quibusque
generali et speciali causa.

VIto. Abbates, Prælati Regulares simplices sed. Sine speciali gratia sibi
à velint cedere indulgentias, quia possunt illas. Illis
quoque dictis præerant Ecclesiis, quales sunt Episcopi, unde ex
accidentibus ex excessu prælati, graviter argumentat Abbates, si
sine speciali gratia sibi facta, quæ Episcopis sunt dari possint
extendunt, cedendo in Ecclesias indulgentiarum. Neque obstat, quod
omnis Ecclesia secularis et religiosa, per quam erant sumi debite alii
qui sacerdotes, monachi, moniales: et ipsis indulgentias quæ semel
nax ex authentico quia et in medium Dei tribui indulgentia
ipsum Episcopum largiuntur.

Dixi sine speciali gratia hac. enim vero cum ad indulgentias
Clerici regularis requiratur prælatus ordinis, sed distinctus juris
dictionis, ut ipsa ex praxi Ecclesiæ, quia Episcopus electus et ad
generalis pontifice indulgentias cedere, quatenus largiendi
indulgentias in inferiori Ecclesiæ delegari possit, ubi ea
jurisdictione Episcopali. Neque dicas, facultatem hanc posse
nere ad notabilem clarium, quia a modo a prædictis, et
in omnibus. Nam facultas hæc primo quidem ad prælatos
clarium, sed mediate tantum et particulariter, quatenus juris
dictionis ~~facta~~ minus, et non adequatam et totalem, et
tacite in ordine.

Articulus V.

De causis, pro quibus concedi possint indulgentiæ.

De causa finali seu motivo indulgentiarum pro summo
Pontifice agitur. Indulgentias sine justa ac rationabili causa concedere
illicitum est ac multos errores ac malediction secum portat. Tum
quia Clemens VII. ordinavit, et Pius Pontifex
S. Pontifex habere rationem dispensandi, et ipsum indulgentiarum
gentiarum ex pauperibus et rationabilibus causis. Tum quia
Christus ex quibusdam causis. Tum quia S. Pastores et Episcopi
ministri sunt dumtaxat, dispensatores et oeconomi bonorum
Ecclesiæ, et Deum. 1. Cor. 4. Fideles autem dispensatio
nis potestas oblata est. Tot Christus nata voluntate Domini. ac
Dispensatores esse tantum et ministros, quia opus Domini
Christi Ecclesiæ non ex nulla ex rationabili causa opus dispensandi
ac dispensandi. Unde S. Cypri. l. de lapsis quæ ratione non restituuntur

ad vitam, ejusmodi dispensationes, quæ Domini ac Dei legem, nihil, hominum quorumdam lacerantur incautis animabus, vitæ et salutis pax, periculosis dantibus nihil profuturæ accipientibus.

Quæres I. Quænam insuper causæ justæ et legitimæ ad concedendas indulgentias?

Sol: Ipse Sta generalis, quam exstinxit Clem. VI. hic ut ennesimum Deum angetur dantibus fides habenda, quas rigat charitas poenitentia incassegat. Ad magnitudo delicti et acerbitas injuriæ ut pensetur et drutigdissam ejus cum Deo reconciliatione, quo motivo pacta apostolica volunt Christum omnipotentem post annus unus pœnitentiam quinquennalem. Sic arcuens Fidelium exequendi pœnitentiam injunctam: cujus interitus ob acerbitatem fuit pœnitentia tempus. Ita difficultas exequendi pœnitentiam minuetur et ipsi infirmitate ex Concil. Trident. 895.

Sol: Indulgentiarum quæstio, hæc sum certa, pax et tranquillitas reipublicæ Christianæ, bellum sacrum ad recuperandum terram S. Basilicarum structura, pauperum, viduarum, orphanorum Ecclesiæ relevatio &c.

Quæres II. An ad valorem indulgentiæ requiratur causa justificata indulgentiæ, quæ reditus, cuta ut pro majori indulgentia ut major et gravior causa huic locabat?

Sol: Affirmo. Tum quia in solum infideli dispensator datur, in nulla de causa donat cum Deiori sibi ad eum qui, ire ut nima prodigit pro tempore, et ig thesaurus. Tum quia si pro gravioribus causis gel salutem indulgentiæ rara fiunt, multo magis ob causa dei sacrificia et imitatione, cum semper sit in pœnitentia aliqua pœnitentia, quæ allegari possit: hæc autem repugnat gellio Laderwosse IV. cap. 62, ubi indulgentiæ à quibusdam Sectarum regere tendentur tanquam inepta et superflua.

Articulus VI.

De ijs, quæ requiruntur ex parte accipientis ad lucrandas indulgentias.

Varia à Theologis recensentur ad fructum indulgentiarum consequendum.

1mo. requiritur fides quæ: ex hac generali praemissa, quia semper fuit mentis Dei, quamvis in statu innocentiæ Caritas nulla fit requisita. Imo et Bullis nihil vera pœnitentia et veritas accedunt indulgentiæ.

IIdo. Ex eius integra ex eversio à Concilio prohibitum, quia indulgentia ex quitur nisi Christiani, quia in simplexa Sacrum nihil obtinetur. Et sic, qui in inculpata numquam ex adeda mi pœnitentia ex abstinentia, aut spontanea mortificatio omnibus quo aliquod remittum, et proprie in ejus delta non fiunt, nihil indulgentiæ obtinet. Quare Bullæ Indulgentiarum et Sacrorum Pontificum interamur ut intelligatur: Et Christiana caute ne quidem aut dispensatio indulgentiæ, sed in quantum ex quo ejusmodi in alia genuit.

Cæterum opera minime actum, [illegible] aliqua pertinent
cum indulgentia facta, ita ut ea opera omnino [illegible] dari
indulgentia nomine, ut ea [illegible] dicta, ac [illegible] tamen
ab eis minime lis in se valde [illegible] [illegible]
[illegible] ac laboriosum, sed ut sit medium a [illegible] [illegible]
finem, cujus gratia geritur indulgentia: sed ut sit medium ad
finem, cujus gratia geritur indulgentia: sed ut
[illegible] de indulgentiis [illegible] [illegible]
fieri ita [illegible] [illegible] [illegible] ut
[illegible] in se [illegible] a sede [illegible] indulgentiarum gratiam
[illegible] medium ipso fine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Verum quidam adhuc ipsi dicitis, plurimos Christianos
beatissimi in electorum numero futuros esse, sed ipsos
ob facultates parentum hereditarias, sive habita dudum
eleemosynis, sibi in dispositione ad indulgentiae affectum
ex magis & minus videri gratia functos, non quia ex
virtutum praecepta faciunt, dignos fuisse, quandoque, ut
opera quae et quomodo, quibus Deus satisfieri, ad mis-
sam pertinet Tobiae 14. v. 8. à quo modo ab illis disponere
negent, unde hi cupiunt, ut sibi fuerint indulgentiarum,
pro quibus intercedant charissimos, nisi illi fuerint labo-
ribus poenitentiae operibus placere, et ab omnia thesauro
indulgentiarum à Christo ipso ac Sanctis operibus labo-
factorum, cum ea praecepserit, nec ad hoc quoque ipsi
delinquere, ac ad supplendum in poenitentiam et infirmitatem
aliquid indulgentiae indulgere et ut conficiatur, illo nisi fue-
rint. Sic, inquit Greg. IV. Epistola, mandantis
ecclesiae id totum ipsi, ut ipse vitam sanctorum labor-
ibus proferat eorum totum, ait, sibi mittere de quo curing
sit famen bonis operibus ambulando quibus et ipsi plangant,
quum meruerint, quoties in satisfactionem. Deo mundi tem-
pus exhibendo adest Gratia. hac referens ad an. 1075.
ut appareat, sedes apostolica indulgentias illis concessisse,
qui ipsi in suppetunt opes, bene operari et pro peccatis
in eleemosynarum istiusmodi, ac negotia temporalia
quia gentes vitae aeg. l. c. dicunt: ile ipso ipsi quod fidelis,
quae bona nunquam aliquarum praestinxerit transeunt
transmissa poenitentia. pater tabis sibi ee.

Declarant ista ex indulg. Cizi: cum aliqui dubitari
asserit, tale quidam sibi facultatem in regnum ad effectum
indulgentiae illaqueatum. eadem asserit, quia indulgentiae eorum
loco satisfactionis quam quae quo dabito solutione
operis, eadem quibus habet exigendi alteri, ut ipsi ore
dicunt, ac sedia gerendo indulgentias omnino tum sy
fauxmet ut pro poenitentia et satisfactionibus illis ab illis. p.

Articulus VII.

De ijs, quibus prodesse possunt indulgentiae.

De fidelibus defunctis praecipue hic magnus quaestio,
quibus indulgentiae ullo modo prodesse negant. Sunt tamen,
quorum autori verisimiles videntur Scriptores, cum quibus dicunt,
indulgentias verè prodesse debere in purgatorio detentis. Et est
Tamen ex praeter et usus Ecclesiae, quae immensa plangitur indul-
gentias mortuis applicando non quod ea obtinendo Bellar. l. 1.
Lib. IV. Sum: Pont. Lib. II p. ai Deleia in relatis, mirandum. Hoc
arrane de fidelibus defunctis pro quibus Pontifex, ante hoc tempus Christi
ut ita dominari: hoc generalibus. Ultimum indulgentiae non sunt nova,
nec illis, nec tabet motivum p.

Ad: quia suffragia viventium ipsi orantes et alii, quae hanc ac subsequentia pro defunctis offerunt, ipsis proprie ac remissionem poenarum impetrant, ipsorum ex libera et tamen ordinata misericordia, ubi de purgatorio. et ex eo manifeste, quod sit publicae bonorum spiritualium inter membra Ecclesiae, a qua pro animae meritorum non separantur, ut legitur Sabbat: 12. de civit: c. g. quo idem quoque prosunt indulgentiae ab Ecclesia factae, cum sint quoddam suffragium.

Dicis 3. Potestas gradendi indulgentias et potestas clavium: ergo haec ab illa edocenda de facto: ff.

Rid: m: potestas clavium in Ecclesia ad dandum quatenus e Gratiae, potestas ligandi ac solvendi: Cum: quoniam dicit potestatem dispensandi thesaurum spiritualem Ecclesiae non quatenus ac fide definiendum clavium potestas clavium vocata e ligandi ac solvendi secundum, sed ita thesaurum Ecclesiae dispensandi: est gratia, potestas clavium potestas experiendi fidelium ac prorsus solvendi ad impedimentum quod nata beatitudinis, quando creat et pacem temporalis.

Infabis. Sententia definitiva lata e de poenis purgatorij subtrahendis: ergo illa poenae et indulgentiae ipsi commutantur.

Rid: an: sententia absolute Petri quatenus, sed ut ad poenas patiatur, nisi quo ipsa ex clavis subsequentis Ecclesiae divina fiat justitia. Cum: ff.

Caeterum ut indulgentiae definitae prosint, debent specialiter in sua gestione ad illos extendi: Sed si indulgentia generatim fiat pro cibis fidelibus, in eos pretendunt mortui; ita usu quinque Ecclesiae nomen fidelium solent intelligunt vivantes et viventes.

Quaeres I. Quomodo indulgentiae adhuc in purgatorio prosint. ante ff.

Ad: Duplex modus indulgentiae dari et applicari possunt, et modum Ecclesiastorum judiciaria, cum nempe indulgentiam gedens remittit poenam et magnitudinem poenae tuae in conspectu Dei, et judex ejus tum denuo, interim solum divina justitia ex thesauro Ecclesiae gratis: et et modum suffragii, cum indulgentiam gedens et remittit poenam, sed offerit ipse pretium ex thesauro meritorum Christi et Sanctorum, ut ipsi remittat, poena sua justitiae debitam.

Ad: Indulgentiae prosunt defunctis et modo suffragii dum faciat, et et modum absolutionis judiciaria: ergo Ecclesia juramentum exercere et ut illi in eos, qui ejus certis et interitum et subsequentum sunt defuncti: hinc est quod tum Episcopus indulgentia ad mortuos extendunt, ordinariae clausula dum addit: et modum suffragii.

Quaeres II. An Indulgentiae definitae prosint ex justitia?

Rid: Verisimiliter e, indulgentiae definitae proprie ex justitia, sed ex misericordia Dei et liberali ac misericordia

est gerere partem, seu ex mera gratia Dei misericorditer accep-
tantis pietatem pro pro tam pii tam sancti operis, quia autem
habemus certum et fiducam in eam bona promissam, multo parcio.

Dubium III. An indulgentia defunctis possint applicari
prosunt.

Resp. Prout est ordinaria lege, indulgentias insuper valere pro
defunctis, pro quibus a fidelibus specialiter applicantur.
Imo quia Claves Ecclesiae Sanctae aperit, et omnes Fideles, et
omnes membra. Hinc quia ex una parte quo habet ad in
purgatorio detenta e ex sac. indulgentiarum, cum existat in
statu gratiae, et Deo et Ecclesiae gaudeat, ex altera parte
autem Deus a Sanct. pot. precepto Ecclesiae sint juste; Sanctus
quia S. Sede calendis ad fideles defunctos in purgatorio
detentas, tum quia in ordine affirmare videtur Leo XI. in Bulla
Canonizationis dicens: omnes tam vivos quia defunctos, qui
veraciter ac indulgentias huiusmodi petenti fierunt, a tanta
pena tenebrarum, justitia pro peccatorum
debita liberari; quanta quoque et acque indulgentiae equivalet.

Nec obstat, quod habeat, sed quia pro una et eadem ac applicari
indulgentia plenaria; nam si fit, tum quia non habet, in statu
et quam tantae gestit indulgentiam, et sufficiens. Tum
quia ignoratur, an ita; qui huiusmodi indulgentiam alicui animae
applicavit, ac nemo dubitaret impertinentia.

Hinc colligitur, ipsa de dispensatione indulgentiae, quae
vivo conferuntur, et quae ex Sanctae quae nostris promulgantur, pa-
to ipsa prodest tantum, non sufficit; illa vero, quae non affirmo,
ad indulgentia nisi tantum ex justitia, quae de promissione Sa-
factam, et Sanctorum Ecclesiae meritis et pensis impetrata, et
defunctis vero ex mera liberalitate Dei. Sed cum indul-
gentiae vivis pendenter gaudeas insuper ipsis prodesse, et in
de defunctis in ipsis prodesse affirmari possit.

Et hoc de Sanctorum Ecclesiae sinit attendant ante Sacrae
et Sanctae, ne exigantur indulgentiarum ut publice et solemnitate
Fideles imprimis, ante ipsa, qui inferiores ad sentiens regulis
ei a Sanctis Sacrae. Sic de tenet Sanctam cui classis hoc
vere prudentes, quibus, qui et habent Sanctum, remittentur, nisi cum
tene sed sedis sint; indentis enim ex Sanctum Sacrae Sedis Ecclesiae
in tempo, fuerunt habet decorum a publicis gratiam, et ergo
fiant, ex ad hoc admittendi.

Caveant nisi ne ab in periso ulterius ne pro circa indulgen-
tias abusy antiquitate sua firment. nullas quidem ab Sanctis
quinaij Sacrae mandat; ne ipsa ultra decimo in re scripto Sanctis
ficis, aut Gaisean praecipue et exaquant. venant denique indul-
gentias, dica in, burdy Sanctae ad lenemanum quaerunt, interpare
et a dei pontificaij, sed a he dari Sacris, ut declaravit S. Sacra quo
Indulgt. die 18 Maij an. 1711.

26. Maij 1755.

108

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

109

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

110

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

112

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

TRACTATUS VI.
DE EXTREMA UNCTIONE.

Unctionis extremæ sacramentum, quod recte vocatur post pœnitentiam sacratur, quod ñ modo eadem pœnitentia, et totius Christiani vitæ, quæ peccata præcedere debet, quæmadmodum existimatum hactenus habitum est, ac tractatur fuse, sed diversa in hac theologica quæ inter eos controversia sub lapsus.

Varia sunt huiusce sacramenti nomina. et maxime ea quæ appellatur à Græcis elaeum sanctum, à latinis oleum infirmorum, quia simul appellatur à græcis oratio cum olea, à sacra quia tecipitur, detur à latinis, oleum infirmorum, sectum exemptum. quia infirmis in extrema vita solet administrari. Semper vita appellatur extrema sacramentum unctio, quia cum multis in ecclesia unctiones sint in usu, hæc omnes postrema est.

Definiri verò solet extrema unctio sacramentum novæ legis a Deo institutum ad gerendam infirmis per unctionem olei benedicti, et oratione sacerdotis salutem mentis et corporis. quæ definitio quoad partes singulas proximis capitibus explicabitur; hi igitur sunt, quos sacra, unctionis extremæ materia et forma appellantur, nec ñ multa, subtilia, et obscura quæstionantur, quæ ora peculiarem requirunt disquisitionem.

26. Maij 1755.

TRACTATUS I.
DE UNCTIONE
Existentia Sacri extremæ unctionis.

Unctionem extremam verum et legis sacrum [illegible]
[illegible] Regant Pontifices [illegible] eorum
affectu; et [illegible] quidem [illegible] vocat sacra-
mentum [illegible] historiam [illegible] Waldensis
quidem et [illegible] ab [illegible] ad summum
errori; [illegible] hoc [illegible]
in [illegible] [illegible] Wiclef
huic errori [illegible] [illegible] Sive [illegible]
sive [illegible] [illegible] quibus [illegible] [illegible]
regantur et expendantur. [illegible] [illegible]
Haeretici sectam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pretendere [illegible] [illegible] Schatandasi pro [illegible]
aliquibus secundis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
S. Jacobi [illegible] quem [illegible] Sacerdotes [illegible]
firmant [illegible] Rehnesse l. 5. [illegible] Emanuel III. [illegible] 78.
hanc a Waldensibus ad gremium Ecclesiæ [illegible] pro-
fessionem eandem [illegible] unctionem, [illegible]
solos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Wiclefi [illegible] ad Ecclesiam [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] extremæ unctionis. [illegible] Rehnesse Waldensis
[illegible] l. 11.

Conclusio
Extrema unctio est verum ac proprium Novæ legis Sacramentum.

Lege sacra divina credendum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est: [illegible] can. 1. anathema [illegible] qui [illegible]
[illegible] unctionem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Monumentum I.
Ex Ep: canon: S. Jacobi. c. 5. petitum.

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Ecclesiæ, et orent super eum [illegible] [illegible]
in nomine Domini, et oratio fidei salvabit infirmum et alle-
viabit eum Dominus: et si in peccatis fuerit, dimittentur ei.
his ergo verbis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] unctionem, et [illegible] [illegible] [illegible]

et fiam. 2do promissionem gratiae; alias vita est omnis
omnis: nemo ex morbi infirmitate liberatus fuisset, et gratia
temporum multos fiduciam in Deo collocasse, praeter intercepte
Patres Trid. Sess. 14. c. 2. Deinde Christi mentis
remittentis ei: Filio mitibitur divinam, quia corda et
Christi: cum tam suaviter promittit, ibera illi unctione
sublevandi infirmum, et peccata ejus dimittenda; unde omnis
humana tuta et efficacem signo externo tributa Christi
Ipse Domini institutionem emanentem; non vetta Christi
Sacramenta eo enim tempore Christus infirmos; et ipsa
affecta tempore legitur, et tempore tempus: ita quoque
alia praecepta, quae tradit, multis sine tempore haec tota
rum coarctantur angustiis, et neque illa de unctione in
firmorum: et certe Nam unctionem abstulerunt tempore
ad hanc usque etatem et usque finis momento Leg. Ecclesiastes.

Dices I. Epistola S. Jacobi non est liber Canonicus quod
Ergo ad hoc argumentum in tr. de Scrip.

Instabis. quinimo citatur Epistola auctoris, et nequit sibi
arbitrare instituendi Sacr. potestatem: ai ibi indicatur Jacobus
huius unctionis auctor: et

Respon: si enim de Jacobi verba inserunt illae institu
tionem unctionis, sed tunc promulgata, ut leg. Jac. c. 1. Sunt
praecepta, quorum haec Epistola plena est, non ipse adinvenit. Sed
sed ab eo publicata.

Dices II. Infirmorum unctio, de qua S. Jacob. instituit
duntaxat erat ad sanandos aegrotos, atque non de unctione Sacra
mentali: Probatur: Jacobus sic loquitur: oratio fidei salvabit
infirmum, et alleviabit eum Dominus: delectabitque eum.

R: Fatemur, Jacobum loqui non de simplaeta quo ad
Negamus hanc unam ex illius unctionis effectum. enim
vero solum ipsum ex, quemadmodum indicatur Dominus, et
Tertullianus Christum, quemadmodum ne e
solo medicinae operabatur, atque hic ita jubet Jac.
Jac. 12. ad gratiam sanitatem, ad quam vitae dum
ad Jacobum ad hanc unctionem non ex mentionem ejus ipse
qui gratia sanitatem poterat, sed Christi Ecclesiae
Ergo quomodo tenaciter premitur verbis: oratio fidei salvabit
infirmum. Legitur, et alleviabit eum Dominus non ad pati
ebrium tantum, sed ad animi et corporis quoque dejectionem
erectionem ac robur spectant. Extrema enim unctio
aegrotis iam alleviat, et primum aegrotis ex
divina misericordia fiducia excitando. ex Trid. c. 2.

mio sig, verum adgratiam vit referendum qd quis ignorat
admittit et ibi vertit: et si in peccatis sit calumniantur ei,
quae certe sanctam ac denotant. Hinc Synod. Trid. can 2.
anathemat, et eum, qui dicent, si minimum in tentam
=m gere gratiam, nec remittere peccata, sed alteriare
=ntum et, sed jam cessasse, quasi olim extin fuerit gra
ciaeum.

Instabis. remissio peccatorum ex verbis Jacobi non sit gratia
data, promittitur, quae ante caritas adfuit, et hoc a proprij
motion effectu, unde in ante remissionem peccatorum praemittitur

Rp. N. an: Etam petis textus apparet hypothetica tm id verbis
fidei peccatis sit, in se formam fidei non est, quae sanctificat, et sed petitio
si tm denotat gratiam rei dubiae et approbationem, sed certa, ut
Jac. 1. si quis vestrum indiget sapientia, postulet a Deo. et Mat. 1.
Si Filius ego sum, ubi est honor meus? Jerom in in Ezech. ipse
cum difficile admodum sit, hominem certam purum, ut nulla
exquisita veritatis omnem habeat. Nec obstat quod respondere de
litatis pronomen hoc quaerentur, id enim ad fidelitatem sanc.
orabis, vel petus, postulare, ut post infantiam quis, quae nec tur illi
sanctae.

Dicet III. unctio de quasi decumbendi, prout est oratio
fidei: qui non sitis; ubi sola quae unctio non est quod debet producere
Rp. Negat. na oratio fidei non tantum a fide caporum, aut
infirmorum, sed fra sitis, quae detur oratio fidei, quemadmodum fra
ter potissimi volatus verbum fidei: et quia mysterium fidei quinat,
et quia sola fide parari potest, dum quis fidei dogma abjicit,
et in ea ministratur. Sola ante fra ecclesiastica effectus huius
sacramentum parvi magis pretiosi, seu fra ut mach applicare.

Instabis. unctio illa sanctae quis in semper effect. qui non dig
Rp. N. negat. tolerem ut hac unctione in semper ex fidei qui
tis sanitatem; nam ut ait Antiochenus l. 6. c. dimo 10. dicit
hoc sacrum sufficiens remissione peccatorum semper et ipsum, quia
quia semper sitis est; sed salutem in hoc per eum, quia
in semper utilis est. quia igitur hoc sacrum praecepta sanctifi
ficatum ac instructum est, operatur duntaxat id, quod ac
salutis proficuum est, et propter in sanctae quis: si hoc salut
ex sedit.

Dicet IV. Cajetanus cum in Jac. 5. sanctorum de unctione
sacrum interpretatur, sed gratiae caeaum: ex
Rp. Negat. Nam Cajetano tale ende, Hominem Trid. sacri
fiant in nulla incauta excederunt, qui hic ab eis cathol.
desertur agnosit semper ita hoc quod loco sacrum extrema
unctionis.

Momentum II.
Ex Traditione desumptum.

Imo. Origines, qui circa an. 230. claruit, tom. 2. in levit. ait: e adhuc et ima repulsio peccatorum, cum praetor veruleschi [illegible] Dum nolunt peccata suum [illegible] quod [illegible] lignis [illegible] [illegible] [illegible]

R. Respondeo: Hæc quippe et similia sanguinem non ex-
cludunt ad lucem Sacramentorum, quæ pro munere sacerdotis
enumerare in pura relatione ipsa affirmando, quæ ab illis
negative et ex quo de ipsorum sanguinis nativum nullus
rebus adversus testatur. Sed habemus ipsos locupletissimos
Orig. S. Christ. Hom. X. S. Aug. affirmantes ex ipsorum ore ex-
terna unctione: nisi ergo obiicient aliorum testimonia
qui ab hac voce sententiæ externa unctione quibus certi sunt
sanguinis ejusmodi; vel illis de unctione externa dubi-
tabitur nostras aut accessa; nulla enim hæresis ejusdem
illum impugnabat, absque non impetrant in ejusdem haere-
ci vero authorem, de Eccl. pueri: agere sacrorum de officio
hæreticis, et de sanctis ordo officiorum. Quilibet vero in
Catechesibus ea tantum ex, dicat, quæ pertinent ad mysteria fidei.

Non magis nocet Catholicos legentibus sententiam eorum,
qui historiam S. adornarunt; ter enim notissime et quotidie
scribitur solitus et S. S. Greg. Naz. et Aug. nihil referunt de S.
Vatico, quod mentem Catholicorum juxta prædicta Conc. Nic. I. collatio
e illis sanctis, quod minime S. de externa unctione parvulorum
sed et illud notatu dignum est, ipsum historicos, qui de ejus
quos habitabat, in quo, ipsi universalis fatuitas certis, ex ex-
tenam unctionem in ipsis, accurate scripserunt, et ne-
minisse, eam illis administratam ex; quam hanc eorum fu-
pradicti scriptorum testatur vita S. Bernardi et aliorum.

Dices II. Nonne ea quæ quasi seculo vita quæ in Ecclesia
et ex peloratum in hac: qq. p. an: per ob. Decentia Episcopi in-
quirendis de existentia Christi sensu habuisse, et Innocentes I.
Gnitus: qq. ed.

R. Nihil: Nam Decentia in Epistola de veritate Christi et sua
unctionis; ergo pro certo suspicatur ex qui Deiae sensu; sed quidem
ipse an gesta S. Sacri intelligi debeant de infirmis, et non et
Sacerdotes unctis; nam quoad sensum in minorem. ed
mum S. Sacerdotes ita dicuntur Presbyteros et ministros de sacra un-
ctione, vel secundum Episcopos. Ergo ut non ea quæ Christi
unctio pro mentis ipsi ad hic sedum pontificia dacunum,
et nunc in abstinentia Sancti tabulati, sicut quæ de Christi
Innocentij, cum hæc sunt verba: Non e dubium, verba Apost.
de fidelibus agratuntur intelligi debere, cæterum illud disper-
tum vivens et ejectum, ut de Innocentio ambigatur, quo
Presbyteris licere in dubium e; plenitudo spiritus sanctum
dici nolit, quia quis e dicti.

Dices III. S. Cypr. Hæres. 66. et S. Aug. Hæres. 8 mentionem
unctionem commemorant inter hæreticorum delirantium
Ex R. Respondeo: Non mecum infirmorum ab hæreticis pe-
tata malitiis quibusdam et horribilibus verbis ejiceretur
et ab unctione nostra ejiciuntur, ut ex hydro et gas.

Dices IV.

Ho è certo, quam Secularium quam dari unctionem infirmorum, et tamen scribis in prima tua, cum ea ordo Sanctus ita licet in sua aut suorum necessitate mangere, ut ait. Inn. l. c. 40.

Respondeo. Ea ipsum ab Innocentio ex mente Sancti non cum omnes, et ipsi eam peccata immediate remittunt suo piè ac sancta strenuè. Sed quamque Innocentio dare, et papal. Sancta fideles in eius necessitate ut ordo ipsum Sanctorum Sacro; verum nisi ille Sancta ea, sicut non Sancta quae fideles probamus Eurimus ex fonte tuum Sancta quia se et totos aspergunt; ita ergo expugna ad aspectu Sancta facta a Christi ab altera quia facinoris Sancti.

Ho Sancta Sra et Eucharistia momentis ad perfandam veritatem Sancti extremae unctionis adhibetur aqua Sancta Christi omnium. de Graecis namque testimonium perhibent eorum Euchologia apud Goarium, Germa Graecorum Sancti Sancti, ex hinc Jeremiae Patr.: Sancta Sancti Sancti Sancti in gen. c. 1. nolim dixisse de Sancti ab Sancti quia hoc Sancti agnoscunt, et illum a peccatis Sancti. Sancti quibus verbis exprimitur oleum, et tam parvis limen, quo in aegris vengendis utuntur.

Subjugatur denique ea divina promissio Sancta, quia Sancti Sancti. Sed in Jeremiae de Sancti unct. hic verbis: Clemens Dominus Redemptor noster, qui Sancti suis quoties tempore de sua Eucharistia ne magis adversus ea Sancta Sancta Sancta spectrum, sicut ait Sancta magna in Sancta alia quae para Sancti, quibus Sancti servare se nitebantur, ex vincentes, Sancti gravior Sancti in gravior potuit: ita extrema unctione Sancta finem vitae Sancta permittunt quoque praesidio munitis. Sancta mutuum tempus, quod adversarius hostis extremis Sancti versutia hic nervus intentat ad nos paradendos per quem dum vigerione nostri exitus vitae Sancti.

Quaeres, ergo hanc institutio Sancta extrema unctionis?

Sed institutio hac sacra unctio infirmorum a Christo domino ait Stud. fol. 14. de ext. unct. cap. 1. et can. 1. et quidem immediate non probatur: 1. de sent. mon. et certe si alia praeter Christum illam institutisse dici posset, ac Sancti; ad eum intendo pro munere ita e hoc Sancta, in eadem Sancti. affirmat. l. c. ab Christo.

Sed Sancti, quando tempore a Christo fuerit institutum, faciemus, non in habere aliquid certi, quod possint reperiamus. Mecordale Bap. edit. Venetiis an. 1579. tradit, hac ritum ea Sancti institutum, quo Christus 6. Apostolos ad praedicandum missos ad oleo ungere infirmos, quam opinionem plurimum sequitur. Verum cum Can. Trid. docet cap. Sancta hac ipsum Christum dumtaxat infirmis Sancti, hic adumbratur, et

obiciatur sed et plurimi viri doctissimi tradunt, videlicet agi de materia sacramentorum Novi Testamenti, hinc Christi institutionem et tempus, quod fluxit post resurrectionem Christi usque ad eam in coelum ascensionem, quo mysteria quoque sunt Christi magna et velut mysteria. Esse Christum. 1. de Ecclesia et vero cum veteranorum unctio sit usque ad pentecosten, et solo tempore vitae mortalis, quo usque pentecoste Christi, post resurrectionem Christi.

CAPUT II.

De materia extremae unctionis.

Etiam sacramentorum, quae in actione consistunt duplicem considerandam scilicet primam sacramentum et secundam. 1. dist. in gen. c. 5. a. 4.

Quaere: I. Quaenam sit materia remota extremae unctionis.

Ri: Est oleum olivarum a Episcopo benedictum. id definitum esse Apostolo Jacob. 5. c. 14. mittentes eis oleo. Item ex Con. Trid. sess. 14. cap. 1. intellexit Ecclesia ex Apostolica traditione manu benedictum materiam huius sacri esse oleum ab Episcopo benedictum ex ratione materiae oleum ex se aptissimum ad effectum huius sacri. Hyperanius; nam sanat, lenit, roborat, aperit. Item oleum ex lege hac debet ex olivis expressum quoniam hoc proprie olei nomen intelligitur; et omne oleum habet aliquid ex natura quod praeter lectio. unde exprimitur ait signo florens. 14. dist. q. unica. Extrema unctio, cuius materia est oleum olivae per Episcopum benedictum. Praeterea oleum olivae debet esse simplex absque ullo aliorum admixtione; quia nec in Ritorum sacramentalia, nec Rhetorica Graecorum, nec Scriptura veterum, ubi agunt de hac materia olei, mixtione ullam commemorant, nec affert, quod innocentius I. Ep. ad Decent. oleum, quo multi debent infirmi, appellat chrisma; nam S. Ambr. et Chrysost. hoc intelligi olenia infirmorum, quod chrisma appellat; oleum namque baptismo permixtum vocat chrisma principale.

Quaere II. an oleum, ut sit materia extremae unctionis, debeat esse Benedictum.

Ri: Haeretici quidam olei infirmorum tanquam magicam superstitione damnant. Catholici quidem eo eam ad laudabilem admittunt, sed an necessaria sit sacramentum ex Ecclesia institutione, an ex natura sacri, dissentiunt.

Ri: 1. Haeretici ipsorum olei benedictionem derident. quia Ecclesia nostra huiusmodi benedictio inducta est cum quidem designare videtur. Sacrum; unde ceteris omnibus olea per sacerdotes omnibus oleum sacratum cum invocatione divini nominis, et interpretatur Beda et Ambr. l. 6. Eandem benedictionem commendant Innocent. I. c. 6. c. 1. dum S. oleum ab Episcopo effectum ad ungendum in

primos [illegible] fuerit [illegible] et [illegible]: [illegible] ita
[illegible] antiquissima declarat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Anglicanum quod mille annorum [illegible] [illegible]
annorum 700. Romanis 600 [illegible] [illegible]
[illegible] olei ambrosianum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 2. p. apolog. [illegible] Encholagia quoq. quae [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] olei.

Ad Pfeffli videtur, benedictionem olei ad [illegible] [illegible]
[illegible] Sacr. tum quia [illegible] 7 [illegible] Pontif. cap. 1. ex [illegible]
[illegible] ex apostolica traditione, [illegible] huiusmodi Sacri et oleum
= ab episcopo benedictum, quod [illegible] [illegible] [illegible]
quidem. nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] benedictionem ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aqua Baptismi ex praecepto benedici debet, et [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] aqua benedictam, [illegible] aqua [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] benedicantur. Item ex primaria Ken: XIV. in epist. [illegible] Lateranensi.

Quæs. Quæritur, an solus Episcopus possit de legitima facultate Christiani chrismatis, quo neophyti inungantur?

Resp. Non esse: e sola institutio Xti, quia nobis ignotissimus est, quis ritus aliis Christmatis olim usus declaret, nisi ab Episcopo gerat, oleum, vero infirmorum in a simplicis Presbyteris ex ratione [illegible] generatim adhibere, quia et consuetudo ecclesiæ [illegible] ministri ordinis matrimonii administrandi oleum infirmis, indeterminatum est, nisi opere benedictio illis delegari possit.

Quæs. IV. Quæritur, sit materia proxima Confirmationis sacramenti?

R: Est unctio facta à Episcopo, quia materia proxima sacramenti, quod in usu est, et applicatio materiæ remotæ, applicatio autem oleo e unctio, quin illi, sacrum ungendo etc.

Quæs. V. Quæritur, unctio dubitari debeat?

R: 1. Est validitatem sacramenti unica unctio sufficit. tum quia sententia [illegible] agitur de ungendis infirmorum, ac de abolitione catechumenorum. de illa ait: ungendo eu oleo. de ista vero: baptizantes eos: ait una abluitur sufficit ad significandum: et una unctio ad ecclesiæ extremæ unctionem quod libri rituales passim prescribunt, nec sit mater, nec [illegible] ministri ex parte urgente periculo, una solum unctio fiat, vel in fronte vel in pectore, ubi vigent ac sensus, vel in sensu magis grato.

R: II. Ex præcepto sanctæ Ecclesiæ (multis ex pro ungendis, ex accepto discretione adhibenda unctio. ajunt quidem minorum, frons faciei, manus, mentum, pectus, nidus, [illegible] aures. 1. 5. c. 7. ajunt latores in idem ubique, [illegible] ubique; unctioni quinque organorum sensus, quia ubique optimi, et quam [illegible] in 9. dist. 23. q. 2. a. 2. decretum quasi ex [illegible] sed; unctio pedum adjungitur et unctio lapidum antiquum, vel in decreto Eug. IV. quam tamen in multis ubique propriis causa prætermittuntur. Con. Med. IV. [illegible] varietate ungendorum [illegible] ubique [illegible] in qua [illegible] ubique [illegible] Diœcesis nostræ arg. Rituali n: 3. prescribitur unctio oculorum, aurium, narium, labiorum, manuum, quas velut sensuum internorum nostra dedit et pedum. unctio tamen [illegible] honestatis quia in puerperis etc quæ [illegible] omittitur. et in [illegible] manus exterius ungendo [illegible] ut [illegible] reverentia [illegible] sacra, quæ in [illegible] unctio [illegible] habet anti proxima praxis. Denique si quis aliquo membro mutilatus est, pars loco illi proxima ministratur sed ista membro deinde. [illegible] n. 5. Si quis autem cæcus [illegible] à nativitate, et [illegible] cum unctio ad latera, sed [illegible] sed certa, et [illegible]. ibid. Si quis in extremis est timeatur, ne decedat, antequam finiantur unctiones,

gratiae missis precipit latin, ut patet, & unica unctione, & mortaliter de sorte laedantur venenis. Item si facta unctione infirmitas adhuc aegri, dicantur oratio praemissa: si deficiat potentiam ad alia unctionem reliquae omittantur; si durabit tempus iam vivat adhuc, unctiones prosequantur. Sic igitur dicens: si vivis, ipsa S. unctionem sed ipsa.

Quaest. VI.

An multiplex unctio multiplex efficiat vim?

Respondeo. Nam ratione actuum sacri, quia unctio enim praeter unctio peculiarem habet finem, et effectum quem finem procurat, nihilominus reiterantur unctiones singulae sed denuo ac denuo, unanque singula medicinae efficiunt. Omnes unctiones ab eum quae a primaeva una ingenia generaliter ac tamen similes unctiones applicatis quasi pro una totali. vid. Cath. Rom. hic n. 4.

Quaest. VII.

An unctio non fiat publice sacerdotis.

Sic ut unctio fiat intincta hoc ipsum publice secundum praecepta veteres sic libri, eque dicto virtus Dei delegatur tuae III. a Parvo ritum ipsum a patre sorte nostras. eque in unctione extrema, quae est S. oleum, in manu impositio, ut in quinque quae habeat usum, nec publice sine virgula praeparatur, et modi oleo linimen, quia a Deo, et accedat fra sacra efficium: unde ipse libri dicit, mittimus ut accedas ad eos, ut sacris aut in morbis quasi de ungendo infirmum unctum sedillo, en virgula intincta in oleum S. postea genuflexa.

CAPUT III.

de Forma extremae unctionis

In extrema unctione sacra aliqua ut hoc ipsum eam efficiendam manifeste indicat S. Jacobi ipse ait. Cap. 5. Orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, et oratio fidei salvabit infirmum. quibus verbis docetur hujus sacri materia et forma. vid. Sess. 14. c. 1. Deinde ex Euchologio graecorum quia latinorum Pontificia agnosci ungendi ritum quantum de scribunt sacrum cum certa verborum praenunciata.

Quibus Joanis in Ecclesia latina obtinuit haec deprecatio fra: per istam S. unctionem et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid per visum delinquisti. in quo vel dominatus est vita: per ista unctione indulgeat tibi Deus, et Filius et Spiritus, qui solus quisque ex principium actus, consubstantialis, substantia et efficacia sacra, ut gratia; cetera omnia solum ut de prosperam laetitiam ex praecepto Ecclesiae adjicimus. et tandem fram salvant Eugen. IV. in decret. Jum Armen. vid. hic quia ritum et fram recepit ut instituta prosunt, sed eam, quia Ecclesia Romana majorem institutum custodiens sibi longe antea servatur. Eam quoque exhibent pervetusti libri Euchologii Ecclesiae Tauranensis seu Laurensis, Pontificale monasterium Gemeticense Ben. et Sigura, Sacramentale Rom. Pontificalia ora, quae ab ipso annis in usu sunt, ambrosianum quoque sec.

Quodsi mavis in incerta se omnia latum fieri, probet se nectio
haec ex gra kryphone Ritus Ecclesiae ad Ecclesiae generalis sta:
tuta S. unctionem et sacram poenitentiam milencardiam in
Vulgar. Lib. Dominq, quinquiu. p. Ang. deliquit.

Nec ab hac latinorum sta quidem dissepat sta graecorum
quae legitur in eorum Euchologio, et quia refert Arcudius l. 8. c. 5.
Laudat Sancte medice autem et gravem dona Spiritus Sanctus
=tione ab illa, quae ipsum dicunt quod ex animi infirmitate
nuda Ecclesia latina nunquam sacram hanc Graecorum fam in probavit,
et Bon. l. 1. l. c. quamvis ad externa unctione pertinet, ha unq
Graeci mandarit, ut iam sacerdos, qui magis quente prudente
pronuncient, regula correcta sta in Euchologio descripta.
Nec refert in has Graecorum sta a ea prima aetate mutatum
nam in oblig. sectorum sta se rerum ecn. mearum; et ad eadem
Ecclesiae Lib. institutio et retinetur notis antiquis Ecclesiae traditione,
aut in Ecclesia desertis manifesta. ex quibus quam
acta ministri in tempore et etiam dicunt; dum quia traditio
et ruria definitionis Ecclesiae sam rerum docet; dum quia
hic eiusmodi expressione abluto a ecc determinate sententiam
ac quae fieri ex eum in vestis baptisi praeter ut ionem in Di
no et Sti. Spiritus consumatur. atque sta ad unctionis graecorum
licet sit unctionis mentio fiat, ea tamen sufficienter
determinata continetur ad salutem ad standum ipsi vestis: sana et in
=tium ab infirmitate quinquiu et etiam.

Quaestio I. An sta extrema unctionis esse debeat
modo contractiva et imperativa, ita ut malitia sit, si modo in
dicativa quomodo fiat.

Ex: sta quidem quamvis S. Thomas q. 29. Cumolem. a. 3.
cum S. Bonav. et aliis gravium vero asserunt esse, praesertim
Ascharius et aliis Greg. M. Mariner. l. 1. c. 20. n. 1. 7. qui an
tiquorum codicum inspectores accuratissime mirantur in quo non
iam mentem venisse, quod sta extrema unctionis vere in
dicativa modo petita et sicut hoc nigra sta ac sufficiens;
praeter veniunt enim manualia et intimata Ecclesiae antiquissima,
in quibus haec aut similis sta indicativi modi deprehendimus,
=ungo te olea sanctata ut more militis unctis praparata ad
certamen decreas notis inserare poetibus. sic ritual. Ott.
=Stalitgarii, qui floruit circa an. 820. Corbeiensis exarati
in pari Karoli Magni. an. 986. antiquissima Cum Lectorum
Vaticana, Bibliothecae p.

Videtur nobis Inter. fiam extrema unctionis in indica
=tivo modo valide conferri: quia diversis modis et significatio
=tionis, primodo quemquid in substantiali Ecclesiae verbum, non
accidentale mutacum indicunt, nulla ad Ecclesia ngram fit
=ne praetata haec opinio; et licet Dim. fiam de gracetum tra
dat, indicativum tamen in illam in gelatas. hanc in libri plenar
dri et Marcenii pro ita sta pugnantium nostrum pede omnia
xima utilitate legimus.

Dicitur ergo fiam inuentorum, quae in omnibus antiquis ritualibus legitur, a Ecclesia quotidie cum fide deprecatiua, quae hodie utitur, Gelasii: ita ut nunquam solidum sensum, ut quae deprecatiua. nam verba: magis et refrigerabit his oleo istam et unctione. reliqua, et mira uirtute quinque deprecatiua fam seq ac verba illa: omnipotent sempiterne deus.

Quaere II. Quae sint ea quae ad ecclesiam, an uidea sint, an de uncatiua.

R: Prima et deprecatiua. tum quia magis ipsum uerba illis; orent super eum. tum quia traditur in Ritua illa Sacramentorum quam Gregorium. tum quia illud super oportunum magis ad uentilationem debet ad ista mari, quod est Ecclesia catholica in ultimo recipitur. alias quaerendum quare a Sacerdotibus. b.c. ima e quia ad ipsi ex tribus et ligandi sunt, et ex ipsis non uentilate tegenunt, ac ipsi pretium eos cere, qui fieri solent ad uberiorem usque sortem in eundem: et solet unguenda e ut gracia adiuuando ad eos e. quia Presbyteri ad eos ungendos amreceantur illis oleo et, quorum aliquis, solet salutare gratia in aegrediat aliquo, ut ipsi petit debet, quemadmodum bona ora temporalia supili deprecatur.

Dices. Ad unctionem, solis effectus in ego eum mi bra do orcano, ac fru uncatiua: ergo.

R: Nam: cum enim sit Sacramentum effectus producat ex ordinatione; sed et Ch. institutionem, ac superna ordinatione operante, fum ima gratia a deo sit effectus sperat, ac producit, si utrago a illa, quia Ch. institutus, et Ch. illa Deus.

CAPUT IV.

de Ministro extremae unctionis

Et Gifola Sacrali manifestatur, Presbyteros esse hujus sacramentum: et eum inducat Presbyteros Ecclesiae.

Quaere I. Quinam uniuersi, nisi Presbyteri?

R: Sacerdotes ei sententiam, Presbyteros, non intelligit, Presbyteros sit seniores aetate in quaere gratiae, et sacerdotes sive ordinatos ad hue certum e, nisi Presbyteros solimodo recipie eos, qui ita ordinati sunt sacerdotes. ita definit Sp: Trid. cap. 4. Sacrum dicerit, Presbyteros Ecclesiae, quos R. sacerdotes ac sacrificatorum hanc unctionem hortatur, et sacerdotes et Presbyteros ordinatos, id est seniores in gratia gratiae, et ipsum ipsum ipsum non unctionis omnium, et sacerdotes sacrificatorum sit. hinc catholici ordinatio veritas effectus ex ipsis sacerdotibus, id est ad ordinari Presbyteros, ac in summis mysteriis ad ordinandum super eum, et ut illum misericordiam tribuatur animi curamen, et ad remissio peccatorum se ad accendu.

licet Ecclesiæ ministerium, et ubi unguis agitur de Ecclesiæ ministerio, nam Presbyteri hic semper in de senioribus, sed dignitate sive pro initiatis accipiuntur, ut ad 14. q. 2. c. 1. Tom. 5. Hist. Eccl. 5. Seniores, græce Presbyteros = qui in vobis sunt, obsero quæso vos. Ubi Sanctus Dionysius Sacerdotes vocat Presbyteros Ecclesiæ, a parte totam, et loquitur de sacerdotibus, qui sequuntur Ecclesiam, et de senioribus, qui præsunt quitati, ut ait, religiosi. Interpretatur Isidorus versione Ecclesiastica. Ergo hæc Epistola dicit, ergo quia ejus laudatur sacerdotibus verba accipitur de sacerdotibus, ut apparet ex c. 1. nam. 2. Ubi ex ipsis ministris Ecclesiæ, similibus omni legum abrogatis, quæ sacerdotibus hic solutis fuisse collatas, nec aliis quia sacerdotes tunc sorti minores ex quo monstrant ex Dist. libri sing. ex: Ecclesiæ ex: Ecclesia. Ergo dentur ea tanto, solum extrema unctionis e pœnitentia assumatur, et ad sacerdotes, spectat extrema unctione agere, sicut ipse ministrum.

Dices I. Presbyter non significat præfectum ætatem, et c.

Respondeo: nam licet non Presbyter juxta grammaticalem etymologiam idem senex ac senior ætate, accipiatur tamen in S. Libris ad designandum præsertim illos, qui S. munera exercent, ut Lapide.

Dices II. Innocent. I. Ad Decent. Scribit, quod ab episcopo electo et solum sacerdotibus, sacrilegi titi Chrismatis licet, in hoc aut illorum ne stupe nunquam, et c.

Respondeo quam. nam ut c. 1. nam. 2. ad obj: Ipse animadversing, verba tantum sunt. et de unctione solita. sed de alia ac sanctam quoque non generandum adhibita pro animi affectu, et explicanda et.

Dices III. Beda in h. l. sacri monet in primis, ut senium adsuetudinis senati meminerint, neque ad iniquos = ninge, et dotes causam sua imbecillitatis afferant: et nec sine effectu sit.

Respondeo quam Beda certibus agit et solum de unctione extrema, et sed in ex sacra sententia, et verba quæ subjungitur = glorificate Deum et portate Deum in corpore vestro. Certis me stare, non et, ne ad senium, iniquos dotes referantur causa imbecillitatis animi, quoniam prudentiam et sibi et dominum in ei senticui ignorare sorbis, cum in gracia morbis enarrari. nam de extrema unctione ita ait: Ecclesia ipsum sunt senes, ut infirmi oleo sacro ungantur a Presbyteris. quorum nec apud latinos et venium nisi sacerdotes.

Dices IV. Thom. Waldensis l. 2. de Sacr: c. 163. quem a Bellarmino prolatus refert, tamen, et licet, in necessitate licere in laicis infirmos oleo ungere: et sic.

Ad 5. ejus. Primum id existimavit Clarissimus vir, utpote nesciens unctionem fieri posse à laicis, in tamen cum Graecis [illegible] decreuit, ac ema fere procum fr: prae. c. 5. ejusq. fuisse quidem opinionem, ut in morte Dni. Sed sit capia sacerdotii, ipse sic hat laicis, quae utiq; in erat laicis.

Pro, soli nec sacerdotes, hat idonei ecclesiae unctio ministri, et ita tamen, ut ab his ministeria exercuerint Episcopi, cum et ipsi sacerdotes sint: idque ex certissimum indumgeretur, ait hic: I. c. ut de Episcoporum ambigerent, quae Christiani [illegible] in dubium [illegible] sum ucrea de Christi dictis, quia Christi capitis ex magnitudine [illegible] [illegible] [illegible]

agrotos Ita prescribunt canones cœlestis Ecclesiæ, et decreta
in Benedictino ordine 11mo versante duplo collecta a Lan-
franco. c. 23. Eigdem veritatis arguunt exhibent sacratissima
ritualia, et varia ejusdem ordinis Cœnobiorum Ex-
ministrorum, Charissimale Vicariorum de Lia, manuale Lauden-
ense; Catalaunense aliaque a Lanuvio ejusdem ordinis vol. i.
ac denique exemplo extremæ unctionis administrata
ab uno ountaodat Religiosorum, ut S. Eugenii, qui Florui
Ito habente locum S. Chanza, cui soli primarii Vicarii
facultatem istam quidem, aliunde de quibus clarius l. i. c. 7.
5to denique, opera nostram deliberamus Eccl. XIII. c. quæ Pri-
~~[illegible]~~ de R. S. Secundo ipsa profitentur ordinis et ni-
hilo polest injuriam ingere. et Regula Ordinis qui. Ecclesiæ
§ 7. Ecclesiæ, ubi extrema unctio, ut mos est, Petro Ecclesiæ
Religiosorum fratres ubi quomodo non habendo, demoto cujusvis Ecclesiæ
Sedum, Servata debita modestia ab uno Religiosorum valde
et licite quidem. dicit ut S. Bonav. item Ricardus in eadem obli-
tere, Hanc præmittere debet. ac quibus non alii monachi, ut
alii hanc solemnitatem; alias nihil ferat; quia de mala pro-
vinciæ et alio monasterii, illa debet ab eadem determinari et fiam.

Quæres III. An a quolibet Sacerdote extremæ unctio
fideliter possit administrari?

Respondeo, quidem ab illis sacerdotibus; nomen habite, nisi
a Episcopo, aut alioquin qui licentia. quia fieri in fideli
ministerio Sacramentorum in Ecclesia agrotos et Ad de Religiosis
et quem quidem veria, ut licite fiat: cum administrat Sacramentum
Sed primum officium Parochi, quod nihil quia antiquitate Sra
Filii ministeria nemo quod nova Ecclesia. I. de gerit. cognicaat
Veranatur ecclesiarum, Sed ab ipsa licentia Parochi et ab ipsa
nec bonum administrare; nisi in casu necessitatis; ad quique con-
ostendit: V. Sed Parochi ipsi quidem, aut alioquin in mora et omnino
perendum instat hoc facitu secundo alii administrat.

CAPUT V.

De iis, quibus sacra extremæ unctionis est administranda.

Apud Græcos teste Arcudio l. 5. c. 4. et Leone Allatio
l. 3. c. 16. quidem fideles morientes, sive sani sit sive infirmi
mi; atque sanos non sibi infirmi alio ministrum impertur.
Certe autem nobis videtur, sibi infirmis, de quorum
morte timetur valde, quam sacra extrema unctionis. Ita etiam ex
ex Ep. Jacobi: Infirmatur quis in vobis? Græca quidem non
morte gravior videtur, non infirmus ex c. 4.
Joan. cum filius infirmabatur in Capharnaum. et c. 11. cum
Lazarus infirmatus est, ubi idem graecum verbum in
scriptum: quod in notario Graeco. ex ita de infirmis Sacrale

subjecta cadunt nec hanc, licet gravior infirmo, et
aliquem diu et exacerbat cruciat, ita ex Lectus de Pri-
ten. tio, in Lect. Leg. Lectio ipse nisi infirmo, et ayo
= nosse hinc non, dum is deest. et tribus C.B. declaratus de
= hac unctionem infirmis adhibendam illis vero gra-
= tiam, qui recentes decumbunt. Con: agnoscere ipsa
= rerum fidelis hinc agnitio, cum ipsi infirmata et praesto fuerint.
= nisi aegrotat. Sed liberi antiquorum lect. 1. 2. 3. 4. Ita ex
= ipsorum et Graecis scriptoribus ajunt Lorem P.S. C. 4. Emanuel
Calecas Scribit, Eirchetaam et postremum Situm, et hoc
= hortatur curaris hujusmodi, quoniam infirmitate decumbe-
= bit adhiberi illud et certos. Nam abierit Jobs Monachus Sinaey:
= hic ex Graecis scriptoribus nobis administrari debet Eirchetaam.
Gebr: Ehled: restituta hac ministerii pronuntiat pro illis,
= qui in infirmitate decumbunt.

Ex Apostolis praecis aliquam ivo plurium graecorum
qui in Sine minguunt; haec enim gravidis acerrime infestantur,
quod et S. Liberio et Graecum Sufficum Lectoribus adversari. et Joannes
Nathanael apud ipsum arcubium, et Sunnudi illa Graecorum, quorum
ea illiberaliter mundicia et illiberi quantitate et diversi
= unc tractandam arcuing, ac quae in Eirchetaio de jungendis Lavis
= Equidus, a posteriribus graecis infra Sufficia. Verum mihi Lavis
Gearig in dat ac Eirchetaio ita hac graecorum quae ipsi
= mera videtur ceremonia, et vero nostrum Situm, maxime quia
= ipsi ejusmodi unctionem latini multi diem graecis nihil tarunt
= hinc Nov. Leg. II. et Flor; licet illis ipsa sufficiat, Eiks infirmos
= Sacre benedicem P. Sacrati ea unctione et linienos. Sed et Jona-
= ea quia audiuing nostros in latinos olim et Etiam hoc
= Sacrati ipsa Sufficia ad depellendos morbos, quod Lavar sufficiat
= et ipsing in ea unctione sunt ipsa vera nostrum Situm.

Itaque illis infirmis nihil prodest extraneo specie; nulla q-
= frenda P. 5 ad, Lymi morbis Sufficia mae Lavi efficiunt; nec
= multiribus, nisi generalis pharmacis, nec mutilibus, aniq. ylle-
= turis, nec quaesit, et regina aeterna generis Lesum Sitingvis;
= quia morbi in Lavarand. Leg. dicendum ea ipso, et in gra Lemo
= Sacrificium, et in iem videntur mituri, nisi ipsa in Lavarand
= infirmate. Lenecy eum ipse a morbi, ita Lect: Cap. 1. quaest.

Aeterum, quando et Sacrify et Lavarand quibus ipse Lemonstrat
= de graviter infirmis Sugio Sicri Sufficio, ne in Sinderatur
= enjecetaniam et ritibum Sacri periodum ad hoc Sermonem
= Pendum. Cum quia gestia Bneiy, an. 1580. Bilmii, an. 1584.
= et Sac: I. prohibent ne Sugi Sint administrae cuiqo et quam,
= dum agit gracae ritiq Lenfiq Latinq Sit. graecipuntur,
= et impedite administrati jam unctionem, dum agit integris
= Lenfiq et Sicre, quia cum dicit hoc Sinuq, dum vigat
= Lenfiq et Sicre, quia cum dicit hoc Sinuq, dum vigat
= dorati aqua, id ea et interiores grae aliq gaudet quam
= Hac ait Cath. Rom. hic n. 18. gratissime, gratulare eos, quibus

[illegible]

Quæres I.

[illegible]

Quæres II.

[illegible]

Quæres III.

[illegible]

Quæres IV.

[illegible]

si autem diuersis temporibus, ut hæc ipsa sexta, ex defectu signatur, unctio extrema, ne aliter fiat, penitus vita quasi desperata morbum timere agrotant nec quidem abinde fides certa expectata.

Quæres III. An catechesis unctio iterari possit?

Resp. Sinod. Flor. cap. 4. enimvero quia, ut supra hanc unctionem quemadmodum idem Sinod. Florent. ait, cum in olim simile inde detrimen indicetur. Quare ut apost. S. Hieron. 1. 4. epist. ad Gal. 6. 12. hujus sacri mysterii doctrina fuit ad servandum, medicina aeque sanativa solet iterari, ut quotiens infirmitas iteratur. In eadem autem infirmitate et periculo mortis hoc fieri non repetitur, quoniam ab ecclesia ad significandum illa istanda, quæ apostolica infirmitas. Hæc ita ratione ejus, praxis, sed gravatur in diversis infirmitatibus apud Innocentem.

Quæres IV. Quomodo sitæ extrema unctionis sit ministrium?

Resp. Quamvis ita situm ministrum in sit ita nostro tempore Philipp. vocant nostrate modo, cum ejus, ecclesiæ nisi sacerdotum, et ab eorum ministri, ipsi, nemo tamen, et hoc vero præcepti divini, illud quippe infirmus jmo ecclesiæ S. Jacobi: Inducat presbyteros ecclesiæ, quia ad id in praxi mandatum divinum: ima Sinod. Trid. c. 3. Doctrinal. ecc. qui ecc. extremam unctionem mandatu Dei se habere. Ivo varia gesta, ut Calixtus: can 49. Quando S. Jacobi = dementum infirmi à Presbyteris ungi debent. Calixt: 1524. = Sacra unctio infirmorum ut mandatum Dei habere. Apostolus: et Trid. l. c. Tanti sorti ejus ecclesiæ ingenti testem, quod et ipsi Jesus Christus ei se quæ ad omnem eruditur hoc sentire, qui illud ita opportunitate recipiendi, et alia ipsa. 3tio Luth. agatur ratio; quia ex gratia curam salutis ipsa debitum omittere dari ipse causa medium et certum et ordinarium, ac præsum prius sumi à Deo institutum ad roborandum animum gratia de morte timendo, qua quasi sunt subtinem vitæ ad. ai ratio e extrema unctio: ipso adjuvet. Exemplum S. Malachiæ, qui mota consolaem qui mori volunt, quod aliqua mulierem sine extrema unctione permiserit mori, ipse S. Bern. in vita ejus.

Quæres V. An hæc ita ab illo tempore, ejusque adventu tempore ministrum extremam unctionem?

Resp. Sinod. Flamur: an. 1610. hist. sup. c. 9. Salus Sacerdotum nobis omnium ascitera, vobis ad mandamus, ut pastores sui subditis petibunt corporis, et animæ sicta, ut et sine ipsa = ei ad ministrarent, et omittant in extrema unctionem, et = id aliqua manifesto permittere prestare possint. Quoniam ea = sic esset in ministrat caritatem unctio ad salutem salutis: Igni = autem quæ ad ipsa et ipsa, nec volent quia gratia gratia tene

[illegible] extremam unctionem cum [illegible] dare, quia
in [illegible] extrema unctio in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
medium [illegible] ad [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
firmo applicare debet, sicut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

CAPUT VI.

de Effectibus extremæ unctionis.

Primo ergo, ut [illegible] extremam unctionem habere effectum
aliquem, quæ [illegible], remissionem peccatorum, quam [illegible]
[illegible] S. Jacobi, [illegible] [illegible] fidei infirmi, [illegible]
varios autem recenset [illegible] [illegible] [illegible]
C. 2. ex [illegible] S. Jacobi verbis: oratio fidei salvabit infirmum,
et alleviabit eum Dominus, et si in peccatis sit, remittentur ei.
Ubi enim: ad huiusmodi [illegible] quæ [illegible] S. [illegible] unctio [illegible]
si qua sint ex [illegible] ex peccatis [illegible] [illegible] [illegible]
et ægroti animum allevet, et [illegible], magnam in eo [illegible] [illegible]
misericordiæ fiducian excitando, qua infirmus [illegible] [illegible]
et morbi molestiam ac labores levigat, et [illegible] [illegible]
calcaneo insidiando, [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible], sed [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]. Hinc igitur
effectus extremæ unctionis quæ sanctam remissionem peccatorum, seu remissio peccatorum, absque relapsu peccati, allevatio [illegible] animi, et [illegible] pristinæ valetudinis, [illegible] ac [illegible] restitutio.

Unus effectus sive peccatorum remissio [illegible] in [illegible]
[illegible] ex verbis [illegible] S. Jacobi, [illegible] C. 5. v. 15. Et [illegible]
[illegible] C. 2. Et quis dixerit sacram infirmorum unctionem
[illegible] gratiam non remittere peccata [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sancti fidei, quæ exprimit remissionem peccatorum
officio [illegible] patrocinium. Peccata autem quæ unctione extrema [illegible] [illegible]
gratiam remittit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] Conc. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad gravioram crimeum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] extrema unctio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sed accidens ~~[illegible]~~ tamen et in corpore [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] extremæ unctionem diminutum; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] peccata remissa [illegible] [illegible] fuerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

aliquem accidit ex parte peccatis inceptabilem; et
quo tio, ut quandoque [illegible] et [illegible] peccatis incepta
[illegible] habet, spiritum [illegible] i gratia quidem [illegible],
[illegible] affectibus [illegible] extrema angustia, negotio [illegible] se
[illegible] peccatorum. Demique effectus [illegible] sui [illegible] incommodi
peccatorum, quo [illegible] [illegible] [illegible]. ex quo patet,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] et [illegible] ad [illegible] et si hanc ad [illegible] dicere, minime [illegible] et [illegible] ne [illegible] hoc melioris et [illegible] vita ac fide [illegible] ac [illegible] maxima denique [illegible] pro [illegible] reverentia.

Hic [illegible] huiusmodi [illegible] de ceremoniis quibus olim administrabantur et [illegible] ad [illegible] [illegible] dicenda veniunt.

Primo dum infirmus s. liniuntur oleo, i. poenitentiale psalmos cum litaniis recitando recitamus ac, quia scilicet ritualia quod ecclesiastica. quia hoc dicti a [illegible] poenitentiae, sed et [illegible] vita [illegible], quae [illegible] poenitentiae [illegible] debet, quinetiam excitantur a Spiritu. tamen arg. praeterit recitatio [illegible] psalmorum [illegible] iram ac aegrotum, litaniam vero et [illegible] in [illegible] infirmi ante unctionem; quae [illegible] [illegible] ingente, in quo [illegible] ad ritum, [illegible], quae [illegible] dicti [illegible].

Secundo. Si poenitentiae argte gravarent majores nostri cinerem et cilicium aegrotis imponere ante unctionem s. [illegible] cor jam [illegible] [illegible] super cilicium cineribus aspersum [illegible]. dicimus quia [illegible] hanc ex [illegible] [illegible] quia [illegible] nisi in [illegible] [illegible] dicit s. Martinus [illegible].

Tertio. Infirmi agant [illegible] nostros in more [illegible] fuit, ut infirmi ante s. unctionem facerent [illegible] aegrotorum, [illegible] [illegible] Mamuli [illegible] [illegible] [illegible] anno 1560. [illegible] [illegible] [illegible]

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

24

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

TRACTATUS VII.
DE
ORDINE.

Duo quoque sortis ex possibilis, quae pro ordine sacerdotali instituta ac ordinata, duae tamen sunt, quae praeter certam hominum qualitatem, absque nomine, quibus sacrificiis adhibentur, vocantur Graeci a voce graeca clirios, latini sors, cum quia mortis ecclesia in ea sorte nihil magis ex voluntate carnis, sed Dei filiis electis, sacra sacerdotii, ita a populo graeca sacra sunt electi. c. ono sunt. caus. 12. q. 1. tum quia sunt de sorte Domini, et quia ipse Dominus sors sui pars et mea, in qui stricti. p. 2. Regul. prima illud sum. 16. ego pars et hereditas tua. Aaron: ac eorum, qui sortem agere cum legitima uxore indivisam vitae quietudinem, ore idolatriae et matrimonium. de isto nihil nunc tractandum, dicetur tamen; nunc autem de illo tractandum, quantum ad litteras hac et difficilima sortis ratione mihi, quae totius legis prima capitis est, ac summa, prima bilium, quae tota pro sua erga ecclesiam mente tantum operatur. Si enim tollerentur sacerdotes, tollerentur et chaures regni colorum, sacrificium cessaret, sacra cuderentur. Si omnia alioquin sortem et novam quaeramus, ex nihil satis de sacerdotio secte assequi, sed ex alterius sortis quendam ut sua illo partim qui et nunquam nullo modo queant partem dominum ceremonia et religiosa quodam finem sacrificii carere videantur.

Ordo autem varie a latinis, et graecis sumitur, tum pro serie ac dispositione; nunc octavi instituere, nunc ordinem ad distinguendo varia civium et populorum genera qualia fuerunt apud Romanos, senatorii, equites et pleb.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ad ulò distinguendo à profectò, quæ ipsi debent ordini, et immediatè ipsi ordinem ipsum, et mutua Ecclesiæ salutis obtinuit à potestate jure divino, quæ ordinatur ad regimen quod Christi mistici, ipsorum officium ad concordes et regimen fideli-

Ars pro missio ne brevem et tibi pro varijs quæ ea quæ non pertinent dicit ulterius in 7. et prædicamentis de existentia inserendo quibus ad quia exponere de centuris.

CAPUT I.

de existentia ordinis, seu Ecclesiæ Hierarchiæ.

Primo loco separanda à et firmanda quæ Nostra sunt existentia ordinis, perant Ecclesiam Christi Hierarchiam, seu statum quædam, peculiarem clerum à laicis ordinem et lege repetitum. licet omnes ipsi et Novatores fideantur, nunquam ex exercitium potestatis sacra et Ecclesiæ obeundi munia ex quidem lege divina sed quandoque quasi et delegatione ad eos solos pertinere quæ à populo distinctæ ac dependentes, ne quidem lata sit ordine hæc quæ ipsi verò habeant et ipsi ministros suos, nec sit Gens et pro et laiores; aliquam laicos clericorum quandoque gerendo, et laiores; aliquam ex de ipsis et quam quæ ad potestatem attinet, sacerdotalem, et Evangelij ministrio.

Conclusio.

Existit ordo Clericorum institutione divina à laicorum ordine distinctus.

Prob: I. Ex Scrip. ut sc. Christi et postea Apostolorum quæ regere Ecclesiam Dei. 1. Cor. 12. quidem sed et Ecclesiæ primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores. 2. Cor. 3. Qui idoneos fecit nos ministros novi testamenti. Et sæp. Qui ecclesiæ quidem quidem Apostolos, alios autem prophetas, alios autem Pastores et Doctores, nec quisquam sumit sibi hanc honorem, sed qui vocatus à Deo tanquam Aaron, sic et Christus non semetipsum clarificavit ut pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum Filius meus es tu, ego hodie genui te. Ecclesiæ ipsos authoritatem, sed divina institutione. Et certè jam in lege

referi, quæ erat signum novæ, ipsius Christi crucem assumpsit, quæ S. munus manciptare tum; unde sacerdotium tum à religiosorum sancta parte ab distincti fuit, nec cuiquam qui non ex illa tribu, sacris se ministerio dicabat. quod Deus ab Israelitis non à corpore abstinuit, sed ut propriis, ordo sacra Levitarum sacrificia fuit. imo ni Levitæ quoque sacerdotes, quibus ipsis fas erat immolare victimas, civilibus agendis.

Probl. II. Ex praxi Ecclesiæ et Trid. quæ ab ordine Clericorum ordinem distinctum semper ac segregatum fuisse à qualibet laicorum, prout colligunt ex Conc. Illic. I. Laodicæno Can. 57. ubi agitur de ordinandis et ab illis singularis à corpore laicorum ab distinctis, ubi et minores Ecclesiastici qui honoris titulo clerici nuncupantur.

Probl. III. Ex Cl. Tert. l. de monogam. c. 11. hæreticos sui temporis gravissime objurgat, quod et laicis sacerdotalia munia injungant, et l. de monogam. c. 12. laicis quibusdam monogamia sacerdotum et quatenus capacia quasi Clericorum fuit. Orig. hom. 7. in Jeremiam et S. Hieron. in l. 12. Jeremiæ verba à Clericorum à prædicarunt ab illis interpretantur, ac nostris clericis, quibus nihil sua, nec gradus dignitas ac prærogativa satis, sed laicis, nisi quibus hæc fuerint privata prohibitum est. add. possunt Patres, ex quorum testimoniis, si ipsum hujus Termini demonstrarunt, laicos in ordine Clerica valide ad nostrum probat, ne ita Trid. sess. 23. can. 6. a natura mutat, scilicet eos, qui in sacerdotium ordinatos, ab illis laicis in hierarchiam, dehinc ordinatos institutam, da mysteria illos, qui ad Christianos promisera non defamenti sacerdotes, et confirmat.

Dices I. Gal. 3. dicit Ap. à se distinctum inter Christum, ac omnes illos qui in Christo, quo ex antithesi Christi mysteri. Ecclesia quasi distinctis sunt à Deo.

Respondeo: à se distinctum in ordine ad salutem in Christo et per Christum, in quo omnes pares sunt, secundum. Can. in ordine ad ministerium Ecclesiæ, quo non omnes quidem ad Christum, quibus Apostolus illi argumentabantur Galatas, quod putarent se Christo gentilis, et debere observare legem Christum, quia et legem tanquam et Pædagogum ad Christum erat sufficiebat.

Dices II. S. Petrus l. 1. Ep. c. 2. et Jo. Ap. 5. ac Christianos indiscriminatim vocat sacerdotes, ac quorum testimonio Tertul. l. de exhort. cast. c. 7. probat, et laicos sacerdotes esse.

Respondeo: Nam loquitur ipse in laicis, ac sacerdotalis Christi Christiade acceptis, quia ministerium sacerdotale

quin potius dignitatis huic in omnem ac praeque Deo offerunt,
sicut jam supra dictum: ita enim sacerdotes Christi, diversam
inter ordinem et plebem gratiam Ecclesiae auctoritas, et honor
ordinum consecratione sanctificato a Deo, specialem agnoscit sa-
cerdotium. Nam et penes Tertullianum idem sentit, et in epistola
ad Nepotianum collaudat Hieronymus. Tertullianus de Exhort. c. 8. Nonne
Tertullianus idem sentit, adtinendo monogamiae rationem omnibus laicis, et damnando
secundas nuptias ex eo, quod bigami ab electione
ministerio arcentur, insinuat, non esse illicitum; nam eadem
quae efficitur, ratio est, quod sicut sacerdotes bigami non sunt de
ecclesiae Deo offerre et ministrare, nec laici sine et eadem
quae sunt officia quidem sacerdotalia, promereri possunt
apud Deum, nisi sacerdotes ministros, quas ipse tuae pa-
tronus tradunt. Denique quaecunque sit ratio, certe omnes
Tertull. fides inter Ecclesiae nulla sparsi, et Deo eximium;
cum hinc libri clericorum, postea jam a quinquaginta adscecerat,
ut demonstrat Calmilius in ista dict.:

Dicas III. 1. Baptismus, tota Ecclesia est creatur clerus, pas-
cite gregem Dei, non ut dominantes in cleris: ergo.

Resp. Nam ut tradunt S. Hier. ep. ad Rhetor. et Accume
nius in h. l. Quasi hic clari appellaverit non adunitae sum
Ecclesiam, sed pastores, qui inter clerici seu ministri Ecclesiae nun
cupantur, regere, admonemus Praesules et Superiores clericos,
ut suos inferiores gemmantur, ac sua illos ministrant,
et suppeditant; ut enim fere verbum dominantes. Porro licet
ultro quidem, non licere arrogantia ne tota Ecclesia, quae
sors est et haereditas Domini; inde tamen non quoque
illum singulari quandam titulo, non accipi de Pastoribus Ecclesiae, quam
ad modum specialis isaac tribus Levitica sors et haereditas
Dei appellata est Num. 18. licet universae Judaeorum Synagogae
sacerdotium in libris Prophetarum eodem honorifico titulo ornetur.

Dicas IV. Antiquitus Episcopi, sacerdotes, Diaconi per electione totius Ecclesiae populum et eiusdem suffragiis constituebantur:

Ergo Resp. Nam: Eligebantur quidem olim non a laicis, ut de fidelium
omnium probata vita ac fide, haberent, qui praeponerentur viae
quarum Christi et ejus veteris disciplinae, superare adhuc inter
eos vestigia fulgebant, cum secunda inter ritus sacra Caeremonia
probatae, commendarentur ac proclamarentur, qui ad S. ordines sunt
promovendi, ut sic facilius impedirentur, si quod forte sub
esset, delegatur. At electiones hae non constituebantur, sed tamen
non ut a populo eligerentur eum, sed ad hoc unus aliquo externo
a Deo instituto, ordinari et generari debebant, et ordinari
ac generari fuere, c. Leg. de Ministeriis,

Justabis. S. Greg. Thaumaturgus a Deo sunt Episcopi, qui narrat S. Greg. Nyss: in epist. ad Ep. Ad. Qu: Nam ab eo quidem Episcopi electi sed ergo Episcopi perficit non fit, sed ut nisi quidem ordinati et Episcopi Episcopi: multi enim Episcopatum gessit, nisi Ep. pecatis Dice in Greg. Eibi post hoc signa facti solent, legitimi sec. Solemnitatis in eo peracto.

CAPUT II.

de Essentia ordinis, seu an ordo sit verum novum legis signum.

Veteres, etsi admittant manuum electos in positione manuum Presbyterorum, negant tamen hoc esse in inauguratione Ecclesiae hisi tigrodenlo graeca, et ipso Nilego Lib.

Conclusio.

Ordo, seu ordinatio, qua sacri inaugurantur ministri, est verum N. L. Sacramentum

Prob: Quatuor praecipue requiruntur ad sensum N. legis, signum sensile solos; institutio divina, et manentes facta, seu mandatum Dei illud semper usurpandi, denique promissio gratiae: ai haec quatuor in ritu ordinatio multorum Ecclesiae reperiri, ergo tum ex Scriptura, tum ex Traditione ipsa ordinatio est verum N. L. Sacramentum.

I. Quod habetur signum sensile. Scilicet manuum impositio, tanquam materia, et oratio tanquam forma; illud omnes Scriptores omnium, ut Scriptura act. 6. Sic ordinatos legimus SS. Diaconos hos statuerunt ante conspectum Apostolorum, qui orantes imposuerunt eis manus. Saulum et Barnabam ordinaverunt orantes imponentes eis manus. Demos Timoth. et Barnaba glorificerent Presbyteros manus eis imponentes. ut habet Scriptura orantes. act. 14. Nam alio ritu ordinatio Scilicet cum impositione manuum Presbyterii: Nim. Sacerdotalis ergo ex Scriptura Ecclesiae, quae in ordinatione ministri ritum impositionis manuum constanter observavit, ut videre est in antiquissimis Pontif. Sac. Iustan. I. Antioch. c. 7. Sacrificiano can. 10. Carthag. IV. c. 2. 3. et 28. S. Amb: Lib. de Sacer. c. 2. ait: Homo missumit manum, Deus largitur gratiam; Sacerdos ordinat, Deus ornat Supplicem gratia, et Deus benedicit precantem dextera.

II. Hoc. Habetur Institutio Divina. nam: Christus Dominus Sybi Legegam Paulum et Barnabam in opus ministerii act. 13. Vehere manuum impositionem, ut gratia ex ipsa

quæ ibidem leguntur. unde ait S. Greg. Nyss: in Bapt.
Christi: verbi potestas secundum gratiam et honorandam fuit
non virtute ministerii à gratia fungi dignata. et S. Chrys.
l. 3 de Sacerd: ille horribilis ministerii fructus, sponsæ
Christi carnis, Christi sanguinis, quinque prærogativis magnifice
ornatur, in capite ea de ipso à Christo, cum ut mox dicetur,
illi in possessionem magnum gratiam ferendi potestas an-
nexa est.

Dices. At quo spiritu Christus sacerdotes N.T. in legem
eis magis impositis: qo hinc ritus emanarunt.

Respondeo. Quia enim vetus Ti. sanctis exteriorbus et gratiam
adhibita, potuit tamen Christus eumdem authoritate et gratiam
afferre. sola sua voluntate et nullo externo symbolo adhibito
Sacramentis ipse instituere, et aliquos signis externis succedere
suo, ut magis, prout rebus ordinatos fuisse Christo, et Christi
ministros legimus in sacris.

Quartus, Impositio manus à vetus ac indeterminata
traditi, adhibita in Sacrificiis benedictionibus, in sanatione
ægrotantium, in exorcismis dæmonum, ac in ceremoniis
quæ plurimis: qo à Christo non e institutus ad eundem Christum.

R. P. Ejusdem: Etiam hoc ritus inde legimus, quod ultra te
tenuit, et eum sequitur, quæ olim adhibebatur, manus impositio
fuisse vera Christum, et à Christo institutam, in vero legimus, quod
in illa ad magnum in Christo fuerit à Christo ad Christi gratiæ
excitatio, quorum nuncius, quales signa divina, vestra firmare
ad effectum, ad quem promovendum instituta à Christo determinatur.

III. habetur institutio permanens. nam ab Christo
tempore, qui dum spiritu aliquo à Christo in ipsum ministerii
manus impositionem legatorum, act. 6. et 1. Tim. 4. ad hanc usque etatem Episcopi
per manuum impositionem cum adjuncta oratione ordinantur. hujus veritatis
testimonia suppeditat Epistola Ignatiana ad Trallenses, et ad
Smyrnæos, Apostolica Constitutio, l. 8. Amb. de dign. Sacerd. Chrys.
de Sacerd. et hinc illa Ecclesiam in Ecclesia legimus et
in mera apostolica successio. unde nec Lutherani ut ab ministerii
denegare, nec antiqui servari in Ecclesia Romana ac vetustissima
ordinatione Christum ordinaces.

IVtus. denique habetur Sacramentum gratiæ. id agente Christo
Apostolo admonente, ut gratiam S. illa ceremonia accepta
tempestivit, excitaret, et omnino obsignaret. Scribit enim
1. Ep. c. 4. noli negligere gratiam, quæ data est tibi per vo-
cationem cum impositione manuum Presbyterii. et Ep. 2.
c. 1. admoneo te, ut exciteres gratiam Dei, quæ est in te per impositionem
manuum mearum. quæ autem à Christo illa ordinatione

talis grata idem sit ibi. ex ipsis verbis mox leg. nihil
= q. enim certius notio leg. spiritu timoris, ad virtutes et stile
= tiam et solicitatio. Unde Ly. Apostolus gaudens gratiam di
= vinendi, tegeam ex prudo ait p. 10. accipite hanc S. quam si
idem testatur antiquissima traditio. S. Greg. Nyss. l. c. ait,
= sacerdotem et ordinatorem quam quidam invisibili vi, et
= inspectabili gratia interiorem animi gratiae in novam
= transformatur. et S. Christ. l. c. omnes et ministerio dulcis
fungantur dignioribus ex veterum sacerdotio auctis; quo gra
tiam S. gnati sint, et ad totum imperium evecti; quod quam
attingat. S. Cyrill. Alex. l. 12. in Joan: ostendit Dn. ministri Leg.
= vel dum dis. spiritu, qui ad divinum sacerdotium et ordinatur
Patres Con: Chalced. can. 20. petebat, ut de gratia ordinandi
episcopi, qui ab presbyteris ordinatum secerunt, et in regula
= gratiam in ordinatione dederunt. Hinc in synod. trid. Sess.
23. can. 4. anathemizat eum, qui dixerit S. ordinationem non
= dari Virtutem S. et proinde frustra episcopos dicere: accipe Spi

Dicer. Spiritu, quia manum im positionem amissa legitimi
i. tim 4. ni a gratia sanctificante, sed ad eam speciem deprivisset,
quo gratia gratis data subito pellari; hum quia hac gratia ab
solo episcopi Charismatis, sed charisma dicatur, quo noscit i. Cor. 12. de
signantur gratia sanandum, discretio spirituum aliaque dona, quae
eidem dicuntur christiones charismata seu gratiarum. tum quod
asserte insinuetur, hanc gratiam fuisse timotheo gratia profetiam, hoc e ad prophetiam, quae utique e gratia gratis data:
ge Philan: nam sine chrismatis unctione gratia dicuntur
gratiam generis, ut docent Ecclesia Hyperius. 200 ergo Ipso
ex gratia effacis extractum idem vocat charisma Rom 5. sed
= sicut illud dictum, et et donum, gratia charisma. sine i. Cor. 12.
varijs gratiarum generibus enumeratis in quibus commemoratur
= disciplina meliora; ubi certe Apostolus hortatur ad amplectendam
virtutem et signorum, sed potius sanctitatis et chrismatis. praeterea
gratia et ordinatio collata speculiari titulo dicuntur charisma,
S. enim ordinatio et sanctitatem gerit et sacrorum multiplicitatem,
quae ad aliorum spectat utilitatem. ut S. Chrys. hom. 1. in 1. ad
Tim. Theoph: Ecumeng in h. l. p. hoc Aut. meliorem nota
quae haeretici, profuit ex verbis, et prophetia, nam prophetia
sic p. et sphat effectum ordinatio, ad causam, et quantum, non
fuit Apostolo ad ordinandum Timotheum, sed Divina in quadam
auctoritatem. ipsae namque spiritus gratiae sunt episcopi, et
= et gratiam: ait Ecumenius in h. l. hinc ait, ipsum
Septimio Lutherano praelatis vocatione Timotheo fuisse cristi
nitis miraculis approbatam, ing. Sattari verbis: et prophetiam.
idem sentiunt Castalio, Segneri et alii Doctores.

Confirmatur ratio, quia ex ipso Patriarcha, qui
Sacramentum illum omnes sanctificantem, et Eucharistiae praefert c. 70
ordinem habet gradibus divina sacra, in molendo, mistaque mulieris,
virginis, et de lacteo ac praecipue quomodo Christus in fronte
mitra Sacra, celebrans papam ablatio, et sacerdotes ordinatus
quemadmodum et habitum sed ita et ordinem inter vera sacra
numerat, ut demonstrat Canalis quod 229. S. Aug. tam exposse
ordinatio sacrum ipsum quemadmodum, ut nihil possit de sacra ipsi
sugeranting. l. de bapt. quing. c. 29. Quant. quemadmodum ordinatio
sacra ordinatio, et Clericum, nisi ab officio removeatur, in carere
sacro omni semel impressa. et l. 12. Ioannis Damasc. c. 13. hoc nero de
hoc sacramento et ordine impressi: utrumque sacra est, quod nemo dubitat.
Ideo ex quibus Ecclesiae originalium quae ab Christo ipsa ipsa
receperunt, et quidem de praecis dubitari et quomodo multiplex
Eucharistia, et confessionis Evangeliis calice, Simeonis Thess:
Jeremia Patriarchae: asserantes apud ariam. l. 6. c. 1. nullum usque
Graecorum de veritate huius sacri habitasse. addi quod et
Simon Garof: ibid. de Coptis et Jacobitis diximus: ibi. c. 6.
et Maronitis testem habemus Joan: Damasc. de hai: et l. c. 15.
Sed. Ex eo, quod certe ipsum negare nusquam sint haereticorum
principium. Waldensis etiam et Albigenses quos Novatores, inter
Waldenses sugis reapentur, inter ultra sacra ordinatione et
ordinatos esset ex quorum confessione an. 1504 exhibito Reg. Bohemiae
angli superior, Moramus violaverunt vitae ministrio, sunt
Luther. Sunt denegarunt, et ita quos Wittenbergen episcopum
ordinatum habuit pro sacro, ut demonstrat Lindanus de Sacrificio
Frecheli l. de hoc: Ita in lege Veteri, quae et vat figura
nova, et Evangelica Moyses filios Aaron sacerdotes quorum
sui generis sanguinatis mactatis, prius vitulo et arietem, huius
sangue initiandis delibutis, manus in eum positis illorum capitibus. 29.
Ergo nova igitur, ut medii et ignorantiae mentitorum
Novatores, et Zwingliana Ecclesia deceptiam Gonin Con. Trid. cum
Sess. 23. c. 3. definit. ordinis ac veri ac sacri sacrum a J. Ecclesia Sa-
cro gen. 3. anathema dixit: qui dicunt, ordinis sacra ordinatio
non ac veri et sacri sacrum ab ordinatum, vel ac figmentum
quodam humanum excogitatum a viris eorum Ecclesiarum
imperitis, aut ac tantum titulum quemdam ministros ver-
bi Dei et sacrorum.

Quaes. Quamdiu ab Christo ordinis institutio?

Resp: Ab hoc sacrum maxime dicendum a institutio, quando
Apostolis eorumque successoribus episcopis quam et potestatem
ordinis concessit in ultima cena dicendo Luc. 22. Hoc facite in mea
commemoratione, hunc enim eos sacerdotes instituit ut ait gis l. 15.
Sess. 22. c. 1.

CAPUT III.

de Materia et forma Sacramenti ordinis.

Controversatum est ex dictis, sacra ordinis materia et forma velut partes essentiales esse, ac inter alios Lutherum, vide eum Bellum et Pontificii canonice asserere videntur. S. Bonaventura hisce verbis: Ipse Christus, qui alto sacerdotio signo visibili posse ordinis dedit, et sacerdotale officium intelligendi, docendi et celebrandi praecepit, in eius persona materia maxime inter Catholicos in controversia, in quo distinguenda materia et forma ordinis, an in sola manuum impositione et oratione, an in illa intrantem praecatione cum verbis adjunctis; an in utraque. Liquet difficultatem hanc exercitio indutus diversitatem Ecclesiae latinae et graecae certe quippe et Graeci et sola manuum impositione cum oratione sine ullo interiori praecatione sacras ordinationes efficere, quemquam ex parte, dat Goar: in notis ad Euch. p. 250. in hoc ritu Ecclesiae Graecae, Ego, inquit, nulla aliam indicat ordinis materiam praeter manuum impositionem. In Ecclesia vero Latina praeter manuum impositionem in ministrorum ordinatione tangendis, cum verbis potestatem efferendi et sacramentis, ut quidem ex Concilio Florentino, in Decret. Eug. quod in Ecclesia Latina ordinis, cuius materia est, et cuius traditione efficitur, et potestatem efferendi et sacramentis, et ipsa: sacra sacerdotii dare, cum plena potestatem, et ipsa: sacra sacerdotii dare accipere potestate.

Atque vero ista sententiarum varietate negligitur dogmata de scripturis Sacri ordinis, res quippe fidei, in praecipua ex ejus formula et ritu observandae, quae sacra Ecclesia usi, et si quid omissum fuerit, ejusque de prudenter suppleendum. Ubi quoque praeterea est, quae ritus in Ecclesia suscipiendum verum, ipsos ejusque ritum.

Quod modo in varia quaestionum diversitate verisimile existimamus, paucis hic agemus, plura dicturi, ubi de diversis ordinibus in specie agemus. Ergo

I mo. materia ex libris Sacri ordinis et manuum impositio ab Concilio Trid. sess. 23. cap. 2. can. 3. et sess. 14. cap. 3. can. 1. Concilio Tridentino facium quibus Ill. Card. Antioch. can. 17. Concil. Carthag. c. 4. Concil. Carthag. c. 11. cap. 2. 3. et sess. 23. can. 3. et sess. 14. cap. 3. can. 1

C. 69. Ita denique eamdem quoque tribuit Thessalia et Euchaitia civitatibus, dicique autem, secundum legitimam de manuum impositione, ingressum ceremoniae antecessisse.

Resp. Ubi ipse quod petitur sit: nemo nostrum enim secundum nullam mentionem fieri manuum impositionis; nam nil aliud nisi ordinationem ad diac. Greg. ita idcirco scribit, quia haec jam erat in usu apud Romanos, quibus locum Ecclesiae Romanae tradere volebat, alia ratione nisi ista ordinationis.

Resp. Ubi quod dicit C. pretorialis, de Lector: et iter: iterum eadem ratione ac eodem recte hinc manus impositione, sed singulorum ex hoc nomen non fuit. et quod dicitur C. praetorius ad: impositionem manuum ex ista ab Apostolis introductum, nam quisque ad jam dictos, eo in casu nihil ex pacto istum esse, sed cuncto suspicunt manuum impositionem cum orac. quoniam alias hac omnia nulla fuerit, quam quae celebrat in Pergamentarum canonisse. Tum autem illi sic debet accipi, quasi Apostoli hinc instituerint, quia ipsi primi a Deo edocti ipsum ilium usurpare in ordinatione.

Forma ista est quae in positione manuum responden, quia et hanc sola et Apostolica commorant.

II.do. Cum Correctio interim cum verbis animatis accipere praestandam esse dicit. Tum quia ista praescribit Con. Tron. nova doctrinam ordinis, sed antiqua traditione jungens, quod ipse hoc dicing. Tum quia ex mutione faciunt in jam antiquis accepta Ordo Romanus qui jam bene ante Gregorium, Concilia Abbatis Stantini Senatus ante annum millesimum apud illum: et Ordo Pontificale Radboni Rotomagensis Ep., cuius caracter ipsa Martenio l. 1. c. 8. refertur ad ming annum quo Deus nunquam infirmata tradunter, et stantia in Pontificali ordinandi et jejerandi; correctio ante inferior cum praecedat sua ubique ordinate appellantur.

Ed autem Sancta dicing interim, quae cum verbis ei responden esse, quia et excludunt positione manuum, et quadam ejusmodi mutatione amplius, et ea verba accipe possumus ut excludunt praemissa oratione, sed eam quae modo extenuant; arbitramur enim Ecclesia latina impositione manuum, quae praeexistit Apostolis mandata Christi, amplius ad traditionem interiorum, ed dimissa oratione jam quae apud graecos, ipsi in sola orac, quae manuum impositionem omittit, a apud latinos fuisse divisam, adeo ut quod Ecclesia infra corrigendo ait: accipe potestatem hinc recusa certe efficiatur, et imprimatur character, ut ait Cont. Tron. quia tunc vera legum sanctio, quae Pontificalis traditio relata, et tu habitur, cum credibile sit Christum Pontifices facere: accipe potestatem hinc in ordinatione praeter, quare Eugenio IV.

perij hanc traditionem, nisi forsan cum aeternum sua gaudia
enumeravit, dolet quod tradere nostrum et omnibus ab
huic scriptori qui memoriae illorum caruerit, ipso ultimato pe-
ficiatur.

Planissima haec mihi videntur, et scilicet ad charissimum
ire, et quod caporale, verum esse et ac; Ecclesia quam ordinari
quo nihil nisi ratio vitae ordo eorum sibi quat, facili aspi-
ciliare; varietas enim nisi accidentalis est, et quod graecis sola
magnum unigenitum, solemnes et coacervatim carent praeditis
latini adiuta instituere correctione exercitatis agant. Haec quia
dari quod Ecclia Roth: primatus sua Romanorum, sed
quia erant congenerata et gestra, explicavisse. vide tit. 1. c. 5. a. 3.

Quaestio I. An correctio institutorum in Ecclia Rom:
semper vitanda fuerit?

Resp. Quia quia ordo Rom. Concil. Flor. ac Syrra Lam Con-
fitalia vi novos ritus tradunt, sed jam dominus nos in latina
prohibeo praescribit. Cum quia in nullo qilio aut de Constitu
decreto institutio invenitur, et aliqualiter juxta regula sapientia
origine suam a probat habere, nisi in traditione apostolica et sapi
et Semuli Ecclia Rom. quibus; unde fallitur Rhomus l. c.
scribens quasi divinando, cuncta et sacrilegium correctione patrum
aliquo Historiae pii, et docti authoritate manuum in institutorum
sumptum audisse fuisse, ac ab exemplo domus relinquo le-
cuos ea; praesertim quod nunquam de temporis Pontifices tanta
sibi authoritatem vindicare aut fuisse.

Quaestio II. An factum factis abrogando novis re-
gulatur?

Resp. et quidem solutio quia ista quae facta sua vicissim
offendere, quod tuebo nacc. Ut de opera sorti; cum die atque,
agere ipsa hoc vitandum ut ait S. Thom. in Sup. q. 34. a. 5. unde
in maxima semper solicitudine curant Pontifices, ut abrogandis
ipsis vitia tangantur.

CAPUT IV.

de Numero et Speciebus Ordinum.

Certum est praeter Sacerdotium esse in Ecclia
Catholica alios ordines majores et minores, sicut distributi; ut
qui jam et clericali tonsura insignti clerici et minores ut
majores assumerent, Si quis dixerit, ait Con. Trid. Sess. 23. Cap. 2.
praeter sacerdotium non esse in Ecclia Catholica alios ordines et
majores et minores, et quos vocat et quod quondam in
sacerdotium tendebat, anathema sit.

Septem porro ab initio Ecclia prohibetos ordines recenset
idem Gilbertus c. 1. dolet officiorum, lectoratum, Ex oblatio

acolythatu, Subdiaconatum, Diaconatu, et Sacerdotium. quorum primum diuinus mos, ordo et sacri quia ad illos offertur ius propius ad altare accedendi, sacraq; peragendi. quatuor ipsorum priores appellantur minores, quibus ante prouectus ad Eucharistiae ministerium ad altare, et alios gradatim accedebatur. eumdem ordinem numerum Dionysius: et apud Euseb. l. 6. c. 43. recensens Presbyteros, Diaconos, Subdiaconos, acolythos, Exorcistas, Lectores, et ostiarios alios, quorum summa infra laudabimus.

Atq; Imo hunc Dionysium ordinis numerum exercitis Synod. et Concilio Chalc. IV. adeuado insuper Episcopos et Psalmistas seu cantores. nam ipsimet Patres loco precedentis Presbyteratu et ordinem a Presbyteratu distinxerunt, ut Episcopatu et Presbyterij sub uno sacerdotij ordine prestendum fuit, Hic sacerdotium in duos ordines distinguitur, in unum, qui traditur potestas Eucharistiae offerendi, et in excellentiorem alium, qui ueteres putant auctoritas illos, qui Eucharistiam ministrare ordinandi et seruandi. Haec Petri, quae habetur sermone ad Sidonij Apollin. ep. 2. l. 4. ubi de Claudiano Presbytero Ebitus antistes fuit in ordine secundo antiquorum dictis dolorat. S. quidem l. i. Episcopos in primo et Presbyteros in secundo ordine, quibus Diaconi appellat. ubi et Lege Theodos. et Valentiniani, quae agunt de secundis sacerdotij sortis Synod. l. c. enumerans 7. ordines supremum Presbyterorum appellat, sed sacerdotum. quibus ac Psalmistas, eorumdem Carthaginensis Synod. generat, sed et aliquos quinque Episcopo ministros, sicut etiam 10. can. Pseudoisidorus ita cantor Psalmorum seu Diaconi sola ministerio Presbyterii officium Psalmorum contanuit. Hic nota illum ordinem ministri ad Psallendum in choro ad altaris seu alias clericis, cum, qui ab illo nulla clericali iniuria impugnatur cantorum officia et clerum cathedraq; ipso cerstetur ordo, ut ipse quoque, qui aut aperte obligatus ex constitutione, et ipsius Episcopi, ab Psalmistarum et Spiritalem ordinem Religiosi numeratur.

Neque Nec obst, quod praeter Thyri et Eucharistiae praecum, ac Scripturae praecipuis quibus nitantur, quatuor Subordinis ordinis abjicis agnosci Presbyteratu solum, Diaconatu, Subdiaconatu, et Lectoratu, quae tamen duntaxat minus praecipui ministerij et illis memorabitur. nam sine hac officium, ipsum ordinem sacerdotium pertinere autoritate Scriptura. 1. quia auctor Dionysius ad Ant. Archi. S. Gerardi gesta ex Thessaloniceno, cum Ecclesia latina ordines recensuit, Salutis S. Episcopum, S. Diaconos, Synodi Lad. Toletan numerat. Denique Gabriel Chilaeus apud Mar. p. 2. pag. 202. cum praefat ordines recenset Lectores, Acolythos, Exorcistas,

[illegible] sententia can. 10. Ritch.
[illegible] 4. Trullanum praeter Lau. [illegible]
[illegible] nisi 7. ordines in ecclesia [illegible]
initiatis, [illegible] eorum [illegible]
et obtinuit simul agnoscit, [illegible] eum [illegible]
conatus, [illegible] a [illegible] collectis, [illegible]
a clerico [illegible] [illegible] [illegible] graeci [illegible]
hac fra: Non nos [illegible] illum, in illis sine [illegible]
de illi, agnoscere benedictum et decorum [illegible]
[illegible] templo [illegible], accendere lumen [illegible]
coeli gloria tua. quod Benedict. IV. [illegible]
[illegible] [illegible]. Hyeri ritus graecorum §. 7. diaconi
et subdiaconatum ritu graeco collatum, in [illegible]
et ecclesiastica recipi. Hinc enim [illegible] graeci in [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]. Ecclesiastici quinque ordines
hodie Graeci RR. negligunt, ut colligitur ex dictis [illegible]
quod [illegible] a solis Presbyteris [illegible] ecclesiarum
ad [illegible] ad, quem antiqui ecs. [illegible] et hyera
demonstrarunt praesertim ex can. 10. concil. Ratisb. an. 894.
[illegible] simul cum Diaconatu [illegible], ut de
aliis orientalibus legantur. [illegible] in annot.
ad can: Nicen. [illegible] l. de lacer. c. 2. [illegible]

Hugo ex his [illegible] manifesta putamus, 7. ab ipsis Ecclesiae
clericorum ordines numerari, [illegible] quae inde
[illegible] tradit Ecclesia [illegible] [illegible] [illegible]
nam 7. illi ordines sub unico genere generantur, quod Sacra
ordinis appellatur. Sed

Quaeres. An ille, qui plures in Ecclesia exercet
ordines quam 7. a firmarat, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Nam Con: Trid. [illegible] plures esse in
Ecclesia, quia 7. ordines, sed praecise [illegible] declarat, 7. [illegible] recensitos ab initio Ecclesiae [illegible]
in usu fuisse, nec [illegible] [illegible], qui in tonsura
ordine [illegible] enumerantur.

Sic generatim praemissis de singulis ordinibus
[illegible] [illegible] [illegible], in quibus imo [illegible] ad
clericale tonsuram spectant, [illegible] [illegible] [illegible]
ad ordines [illegible] dicendum, [illegible] [illegible]

Articulus I.
De Clericali Tonsura.

Per Tonsura Clericalem Ecclesia initiamur, [illegible]
[illegible] ad ordines, ut [illegible], quae clericatus initium [illegible]
sed [illegible], ceremonia, et quae laicis [illegible], et [illegible]

[illegible] insignitur ritu S. Wilelmi assistens. de hac [illegible]
[illegible] hanc hereditatis quia soli Ecclesiæ filij [illegible] dabantur ergo
[illegible] honorifice [illegible] sed [illegible] quia [illegible] 23. cap. 4. de [illegible] [illegible] prima tonsura
[illegible] omittendus, quin [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] cap.
[illegible] inter [illegible] [illegible] [illegible] adhibere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] inter [illegible] [illegible] fidei
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dices I. C. cum dilecat. de elect. et qual. præsc. p tonsuram clericali ordo conferetur: ergo.

R: N. cons: nam ordinis nomen hic utitur pro, quo clerici præeminent laicis, quemadmodum præsertim nomina ordinantur ordines religiosorum: vel tonsuram quipse clerici consecrantur ad quodnam vel titulis vel ordinis ecclesiæ ipsiusmet dicit, clericali ordo, id ordine, quale ita aut certum.

Dices II. Ex ofic. Sixti V. quo ingressum sanctum et tonsuratis tribuitur, clericali character; unde in tonsura iterari negatur: ergo id ordo.

R: Ant: nam characterem non in ipsi exterior nota effectiva clericatus a laicis designatur, unde solo capillorum detonsio a græcis vocatur character tonsura, ipsum autem tonsura tribuitur, hoc provenit ex lectione officiorum, id ex quotione tonsura. vid. tr: i. c. 7. a. 3.

Vrgo, clericatus tonsura id a Deo, ad ecclesiæ ministerium ad mineam Nazaræam vel. de quibus Num. 6. dicitur: tunc = radetur Nazaræus ante ostium tabernaculi fœderis = casariem. ut vult Hidorus, designatur autem hoc ritu = quæ ipsa spiritualis ejus tonsura, opera clericis in ecclesia ministrantibus, ipsi tradit, et abdicatio rerum terrenarum et negotiorum secularium: unde Pontifex ceremonia auspicatur, et sicut Sancti S. corpus, a mundi in pedimento = ac secularis de sui ornatu defendat.

Quares II. Quamvis in ritus hæc ceremonia à Vito circiter seculo apud latinos præscripta de ceremoniam hanc sanctam probare videntur quia Ethi et Con. Toles. IV. can. 48. an 633. habito. nemini quidem probabitur, hanc ceremoniam vix in ecclesiam temporibus in usu fuisse. nam imo sub Theodoro ab Ethnicis Pagolicis factis ex ipsis Baron. ex libro 12. Sriciani Marcellini, quod quantum operosos detondendo à Deo cooptarent in clericos. 200 in vetustissimis ritis Ecclesiæ Coronensis apud Martan. habetur S. Benignus Martyrum discipulus S. Polycarpi in agnitione terrenæ tonsuris amisit, et tonsi capitis coronam. Greg. Turonensis l. i. de gloria Martyr: c. 17. dicit Petrum Apostolum instituisse, ut caput desuper tondaretur. inuenissimile vero, cum potuerit ad apostolica tempora ritus illius referre, qui vix sæcula non ermpserit.

Quæres III.

Quæ sint effectus tonsuræ clericalis?

Per tonsuram initiati fiunt de foro Ecclesiæ, capaces efficiuntur ad beneficia Ecclesiastica possidenda, et privilegia Clericorum obtinentur, ut ex S. Hieronymo et Concilio Agathensi. Varia autem sunt Clericorum privilegia, imo causas Ecclesiasticas dirimunt. ex Con. Chalced. c. 9. ex Bonif. VIII. c. 4. Sed non eorum Iudices Seculares dare, vino judicio prohibentur ad Liberiana exquisitio ex Con. Arelat. II. can. 21. quod detur privilegium Sacerd. ne à tributis eximuntur ex Con. Toletan. IV. can. 21. et alij. Qui gaudent privilegio canonis, pro suis pœna exquisitis prohibetur, ne quis suadente Diabolo in Clericum violentas manus injiciat, quæ exquisitio, si per cursio Clerici atrox sit, reservatur S. Pontifici, si verò gravis, Episcopo. ut autem his privilegijs gaudeant, sic bene finem, tè possideant, tonsura hæsitantes Clericale gestant nosse. C. 4. de Cent. excomm. et Con. Trid. Sess. 23. de reform. c. 6.

Seorsum amplioremq; hæc Clericorum privilegia, pro parte eorum, qui fori, et canonis dicuntur, aut quos Clerum communitatem gestant, disquisitionem exigere videntur; et quoniam opportunior de ipsis disserendi videtur occasio, quando in proximo articulo, illa hic sub brevitate explicando tractaremus.

De Privilegio Fori.

Forum in jure sumitur pro tribunali ad exercendum judicia deputato, ubi res quærentur, et merito respondere tenetur. C. 9. de V. S. alium à Ecclesiam, cui præest judex Ecclesiastic, alius Secular, cui præest Secular. Clerici itaq; dicuntur habere privilegium fori, quod non teneantur coram tribunali aut foro Secular. quarere. Verò causæ, quæ coram tribunali agitari solent, vel personales, quæ mediate ipsi ipsorum tamq; vel reales, et hæc subdividuntur in pertinentia spiritualia, aut temporalia vel mixtam, quæ tu ex ipsis dij, tu ex dicendij habebunt. his quæ hactenus.

Decimus Ano. Clerici jure divino ut cauti, ipsi soli a foro secularis exempti sunt, eorumq; quisq; ad stabilitatem Ecclesiæ stinet, ita ab Orthodoxis Patribus Novatores, qui nimia adulatione principibus secularibus in jus Sacerdotum tribuunt, excepto Henrico VIII. Rege Angliæ, qui se pro, anthitale capite regij Ecclesiæ Anglicanæ constituit, quatenus jò Sly dicit Libro Fori, passalores Ecclesiæ. et aliq. ipso. Spirij S. profuit Christus regere Ecclesiam Po. Selectiorum Pontifij. Ideo Gerda Tractat. S. Greg. Gr. ad Philadelph. Episcopi: Sacerdotes Limal et Diaconi et Thalaphus Ecclesiarum, milites quoque et præfecti, et Cæsar ab

= tem quoad Ecclesiam, nempe ut ecclesiastica ad Sacerdotium
pertinent Ecclesiae Ministri: Est 33 ad Bron. et Valentiniano Imperatori praecipe referit, moli se gravare Imperator, ut judex, et in ea, quae divina sunt, saeculum Imperiale jus habere. quod et si imo Imperatores delito fecerint, confirmling ell: Ni Cor. Nicita et Theodoretus tract. de Deligend. Imo hoc ipsum ex Bello reputetur persuasum erat Gallicani Regnaeli Acheja, ad cujus tribunal Bauly ait: B. audiendi erat, quod ipse legat superseadeat Roili colere Deo: Affirmo et ringgum eligendi facing pesinum, ò sive Judaei; respe vos dictum erant, si deinde quaestiones sunt de verbo, et Lege vestra vos ipsi videritis; nox ego non volo ea; et expulit eos a tribunali. Semel igitur, Sibi circa ista judicium quaerere.

Ubiqd Clerici in Gentility sq quae quo v. ipsa sita, quae ejusdem, ac recta administratio Sacramentorum, Missarum et electionem Episcoporum, decimas et hujusmodi, à foro seculari prorsus divino exempti sunt. nosse nec Caesarea Imperialis in ejusmodi causis judicia decernit, aut appellationes recipit. non et videmus, quod fere de tuta pulset Parlamentum Parisiense, quod Ecclesiae Clericos ab renegata eligendis moribundis, et Christianum ante suum tribunal quaerere facere vi erat causae quippe decimarum et similes merae spirituales in Galia reservata sunt Judicibus Ecclesiae, in quibus primum constitutionem et Parlamentum Detrutanum adhuc stat, Van Espen. J. E. p. 2. t. 2. c. 4. Licet ibidem causae plures, ut beneficiorum, decimarum, jurisdictionis, quamvis in petitorio, sed in possessorio dumtaxat decertentur, et quoniam merae spirituales in se non censentur, ex irremediabile quae tunc à Concilio Vaiapolitano dezolutae sunt ad judices laicos, sine tribunalia regia. Van = Espen. l. c.

Ficimus IIdo. Clerici quoad hoc personae vere sunt exempti à foro seculari ita ut hoc praerogativa ingrediens sit respectu illorum, ac nunquam de causis merae personalis coram tribunali laicorum se litiche deferant.

Equidem falemur, exemptionis hujus praxin à duobus jurisdictionis Ecclesiae simulis, quibus se Tyrannide infidelium oppressa erat, repeti in gesta, quia tunc exemptione ista fortendere, nihil aliud fuit, quia Sliana legem defuisse exponere, et majora oriri in Ecclesiam Dei gestare. distinguere igitur oportuit justitiam exemptionis, a gravamine, dum fuit, quia in illis circumstantiis a Galia haec portion fuit celebrat

Probari autem profecto ita jus exemptionis, imo ex professione Imperatorum Constantini M. ut ex Eusebio lib. 10. c. 5. ubi ad Episcopos, qui ad Imperatorem criminis Episcopi accusandi ei libellos obtulerant, ita legitur: Mihi non ita fas, cum homo sim, ejusmodi causam judicione arrogare, cum et qui accusant, et qui accusantur, Deiferi sint. Neque obest, quod Religiosi non semper malitiosis in exilium relegari, ita enim agit Ecclesia, sed ut unica Ecclesia ex Regia Sacram pensione Constantinus, tum Valentinianus, Theodosius et Arcadius, ut ex qua. 1. causa 11. q. 1. gemina lege sancimus, ut nullus episcoporum vel clericorum ad judicia secularia pertrahatur, habeant illi suos judices, nec quidquam his quae a cum legibus ordo ex Canonibus ex Con: Rom: sub S. Silvestro relato can. 10. eod. caus. et q. Si quis clericus accusatus Canonum violaverit in clericum, anathema sit. ex Con: Chalcedon. can. 25. tempore Vigilii Papae: Clericum cuiquilibet ordinis nullus praesumat ad seculare judicium pertrahere, polures alias ecclesiae causas omittimus, cum melius quaerendi sit, eos raro vel semper aliquid. Anno Friderici II. imperat. §. 11. Rubrica, ut nulli liceat clerum ad judicium secularem pro causa et in criminali quaestione civili trahere, quia ejusmodi Imperiales, et canonicas sanctiones. quae institutionem innovavit Clarissimus V. Ill. Con: Gart:

Dicimus III.to. Clericum quoad civiles seu temporales, quae eorum bona concernentes causas a foro seculari jure exemti sint. id quam hujus ex authentica allegata, quae generaliter de ei causis loquitur. tum quia res seu bona hujus accessorium beneficii ecclesiarum velut sui principalis, sunt, quae religiosis adscriptae, religiosae sunt. l. 43. ff. de R.V. et certe nisi bona Ecclesiae pari exemptione gauderent cum ipsis personis, quam quaeretur de jure judicia clericalis; cum etiam bona ipsa ad tribunal judicis trahi possint, sed solus praesens vacuum, quod ringeret ut clericos jurisdictionem à laicis exerceri pro jure sed.

Quaeres I. An privilegium fori quoad personas et bona clericorum sit de jure divino?

Sit. Inquiunt Jure sit introducta semper potest a illa a Secularibus principibus violari. Si enim introducta jure divino, non non potest dicemus, res ex sua natura Apostolica. Si vero quia dantur ab principibus, non quidem quidem potuit, res parter difficultate sa quidem. Quia privilegia et ita sine petitione Principum certis temporibus praestantur, ut ex usque jure potest ei tale e privilegium fori personis clericis, prout ex decretis liquet ergo.

§ II. Ado. Probatur ratio, quia exemptione Clericorum
quoad personas ac eorum bona à foro seculari, non divino in-
hibendi sunt. 1mo quia in Leg. V. Sacerdotes et Levitas
jure divino exempti erant à jurisdictione seculari, ut fusius
claros locuty. Ex. nb. num. 2. et 18. quod magis est faciendum
et non sub N. legis. 2do X Dy Christus et Petrum et in ejus
persona caeteros apostolos eorumque successores à tributo
solvendo, quod e Signum Christianis jaceros pronunciavit.
c. Matth. 17. 3tio. Can. ii. dist. 96. dicitur: ne à legibus saecularibus
= ne à potestatibus seculi, sed à Pontifice et sacerdotibus ordi-
= nentur Reges Christiani religiosos clericos et sacerdotes volunt
= ordinari et disciplinis seu judicari. et Con. Later. sub Bone
L. can 9. cum à jure divino quae huiusmodi laicis prohibita
nulla in Ecclesiis aut personas attinuta sit 3 et Petrus
in: viii. Joh. 25. Rapp. 20. de reform: ait X immunitatem Eccle-
siasticarum personarum Dei ordinacae et canonibus sanc-
tionibus constitutam ea, quibus potest Spiritus Sanctus: talis bung. quis. 19. c.
= quaecumque consortia Ecclesiarum tam personarum quam ter-
= quisque regnantes judicem, si tam huiusmodi sed in divina obser-
= dent tractandos, quod in laica, sed Ecclesiae ac etiam spon-
Ito quidquid sacrum est, jure divino subjacet jurisdictioni
Ecclesiae, non Regis: ait personae Clericorum sunt sacra.
Hinc alia res Deo dicata: et sic. et cum à laicis jurisdictio
non possit exerceri in clericos, in eorum exemptione spon-
ibus bona temporalia jure divino ac fructuum in improbabile
colligimus; nam jurisdictio non exercetur in rem immotam,
seu bona, sed in ipsa persona rei. Excepitur tamen
causa feudalis; hinc enim clerici coram Domino feudi in
laico vel quibus curia genuit debent ex c. 6. de foro compet.
ideo res dicuti Domini, quod praeter ipsi Dominus est
et omnia mea causa ad se ipsa trahit, non e diversa. Dum
petitant inquit de bono patrimoniali clericorum aliqui
quae ex titulo emptionis aut hereditatis obtenuit; quod
fieret res eorum jure divino exempti à Judice à foro se-
culari; cum hac tempore Judice jurisdictione seculari,
ut pote circa temporalia originaliter residen de personis quae
ejusdem, quae in ipsi abolito ad inferiores sive laicos sive
Ecclesiae transitus ut probat Ver= Chen. Jo. Gi. p. 8. c. 4
unde volunt citata jura ea duplicari interpretanda de
redditibus Ecclesiae aut bonis, quae Clerici intuitu Clericatus
seu quae talibus donata sunt, et quae primum propriae
illorum personae adhaerent. et ita videmus passim in Ge-
mania et Gallia Clericos jacentibus rebus coram laicis

judicibus teneri, ab eis citari, et meritaliter nostrae appellationis, habita de eius crimine et causa a obtulisse la litera. Hec ita Rhem. usq.

Dicens I. Ita est Pilatus Christo dixit ad Christum probatam ecclesiam. et S. Paulus act. 25 fatetur, se a Caesare judicari oportere: ad tribunal Caesaris ubi ne oportet judicari et clerici ordinatae divina in causis personaliter exempti sunt.

Ad Nicolaum: Ita quidem a ignorat in Pilato probatam jus ad facti Ordinabat, ab Deo illi mere permissam a Caesare: ac fuisse hanc probatam magis usurpatam, aperuit ita, dum luc. 22 dixerit: hoc est hora nostra et potestas tenebrarum. Sed a Bonifacio Celestinus velint Bonifacius argum dicere, id demum dabimus, in Clericos quandoque ad Christum et profana tribunalia injuste trahi quod facti S. Carolo Spectat, ex initio dicti, disciplinam haud patitur; nostra mora comprimi Circa hanc multa exhortis, ne religio novella graviora damna patera tur; quae evitari nequit, prudenter dissimulatur.

Dicens II. Reges Imperatores in primis ut constantino Magno jurisdictione suam in Clericos exercuerunt, et

Ad Nicolai. Nam Ecclia a via facta Imperatorum tunc recte acta probari, licet quaeda in principio ex Arianitate Imperatoris ob magis bonum dissimulari; in alio gravius gaeni animadvertit. Sic Innocentius ex quicaut Arcadii Imp. quod in relegaem S. Christum ob inferit ex quicacis fulmine ferit Ecclia Henrico VI. Friderico I. et III. quod Clericorum immunitatem violare auslin. Demique Int Carolo II. qua Duci Cum senatu Veneto Interdicta ex quicacis lata est, quod Vicentinum canonicum et Brandolinum alterum ob notoria flagitia in jus vocaverit, et carceri mancipaverit.

Caeterum licet in spectae jurisdictionis nihil probatis opetat judicis laicis in Ecclesiis, pegari tamen non potest, adhuc posse Imperatores Christi S. Bonifacii in eorum judicia libere manipare, ab re Vlaxare principibus Ecclesiis, quotiens major urgeat quietis publica et exemplo quam quae exemptione dubitat. Imprimis quique praeumitur id non ab eum illa probatam experit Imperatoris Hilario, quae nemia utilis a et tranquilla Christi ecclesia gubernaem. Hanc relaxaem judicibus facta ac quod Clericos in assassinatis crimine damnatos, degradatos, deposita, pecorrigibiles quae ex C. 1. de judiciis et. c. 1. de hom. in. Ut vero talis explaxaó in arige ac galleis, quae vocant privilegiata, Solet quae directe tendunt ad turbanda quietem publicam ut crimen laesae, falsitatis, sedicia, proditionis

à Secularibus, possint iudicanda et punienda, actu facti de re terrena Christum genuerunt, in quibus nunc vigent, melius noverunt illi, à quibus haec practicantur. Quales quinde adhuc reates, quibus haec iudicia Regiorum ora intimabat Clericis, nullum forum habuerunt; ubi soli ipsorum eorum crimina, quae iudicis Ecclesiae manerent impunita in humam reipublicae, et huius tranquillitatis perturbatio; tum multorum dingere, appellari ad Principes ad electionem Romanam, ab hac ad Papam, tunc nunquam [illegible] processus criminales cum maximo detrimento reipublicae. Poterunt haec causae si videantur sufficere ad transferendas ad Seculares iurisdictionem in Clericos, nisi alibi quaeratur; aut nisi aliàs damnum publicum, quod hodiernum est tolerabile; quo casu iudex laicus quia Clericum non procedit iure iurisdictionis, sed ex necessitate defensionis.

Quaeres II. An Clerici privilegio fori renunciare possint? Resp. Negat: ita Sanctius in C. 9. Cons. Arch. III. cui intelligit S. Thom. 2. 2. c. 12. de Paroch. quia cum in sit beneficium hoc = personale, cui renunciari nequeat, ad tot. collegio Ecclesiae publicum indultum, et privatorum pactis derogare non potest. quippe nemo potest renunciare his, quae pro quidem sunt, gaudent. l. 3. §. 1. ff. de pact. Jon. Gallia Rep. Vant. Chron. p. 3. c. 17. ad litem distinctio; ille ubi de crimine agatur, renunciare non potest Clericus privilegio fori, cum de re ipsa inferatur ordini, sed cum quam ipsum hoc è indultum; ita autem, quod agitur de negotio civili, quantumvis iure fori abiici dari bit, quia quod hanc partem a quo Gallus di è recepitum, è Sacra in Sacrae in detrimentum ecclesiae. Sed Jus canonicum hoc tutum accomodare arbitrio.

De immunitate Clericorum à tributis et civilibus oneribus.

Ut negotio certo suppeditemus Clericos legitime possidere bona temporalia, nam Num. 35. praecepit Deus filiis Israel, ut dent Levitis de possessionibus suis urbes ad habitandum, et suburbana. et act. 4. dicitur: quotquot erant possessores agrorum aut domorum vendentes afferebant pretia eorum, quae venebantur et ponebant ante pedes Apostolorum. Ut ergo eorum sibi vindicantur praecipua. Denique possessiones Clericorum privatorum, quae Moraz S. Greg. C. 13. C. 16. 17. et utramque hanc separari iurisdictionem et temporalem posse simul esse, Ecclesiae aggregatas, et in utriusque, finem, tum alteri subordinatam atendi, per

Dicimus: Clericos eorumque bona ab oneribus civilibus omnino immunes, ita ut illi eaque in eleant ad tributa solvenda, neque ad munia laicorum subeunda. Jure quia ad ipsi immunitatem

tradere videbitur. nam in universa terra Egypti regis quinta pars solvitur absque terra sacerdotali, quae omnium altior facta fuit. ut dicitur Gen. 47. quem locum inter praecipua Christiani quidem inscribit in Imperatores, quia Clerici tributo fungebantur. 1. Esdrae 7. rejecit Ap. Petrus ne sacerdotibus vectigalia imponantur. II. Num. 3. praecepit Deus filiorum Levi soli numerare, inter eos, qui adhibiti ad bella procedere, quae minori jure ex Imperatoribus et Imperatoribus alios ad bella procedere causa fuisse? III. Matth. 18. Reges terrae, a quibus accipiunt tributum vel censum? a filiis suis an a alienis? ex Liberi sunt filii, pro quorum numero ait S. Hier. Clericos quasi filios se ex Ecclesiae immunes esse. IV. eandem immunitatem a veteribus Christianis Sed in gravissimis Ecclesiae privilegiis multa munierunt ut dicitur C. nec. de reb. Eccl. et alienand. cum quibus affirmavit Constantinus ch. in Epist. ad Episc. Numid. apud Euseb. l. 10. c. 7. idem Stanislaus et Theodosius l. 5. C. de Sacros. Eccles. Tiberius I. in auth. Sabinus. Sic revocat abrogatis hinc immunitatis quando libet adversantia. Denique eadem sterunt Sanctiones Regum Hispaniae, ut refert ex Can. 47. Con. Tolet. IV. nec in Galliarum, de quibus Tamayo de Ecclesiis: p. 3. l. 1. c. 34.

Et quidem S. Canones quidem affirmant dicta immunitatem jure divino constitutam esse. C. 4. de cens. dicitur: Ecclesias quas ac res ipsarum non solum jure humano, quinimo ad divino a saecularium affectionum exactionibus esse immunes. de quibus sacrilegis ipso facto excommunicationis infligitur. et Con. Trid. Sess. 25. de reform. c. 20. immunitates Ecclesiarum sanctorum Dei ordinationes quibus decretis ac gravissimis violatores poenas jure statutis innovat.

Imo licet si nisi largitione ac gratia principum ejusmodi immunitatem concessam fuisse, semper tamen illicitum eam violare. Imo quia ipsi Imperatores ac Reges statuti sunt in immunitate Clericis largiri ob utilitatem, quia respublica afferunt, ministantes in sanctuario, orationibus pro quibus immunitas, et quinque primo ceteris gaudere, dici quibus datur non mercedis, quam liberalitas largitur. Ergo referere, quae Ecclesiae aut Clericis donata sunt, et repetere, quae donata sunt ipsi Deo; et hoc est sacrilegium quod ob. prob. Clerici sunt sin sunt omni adhibi, quod quod ipsis dantur, Deo donata censentur.

Dicis V. Matth. 17. Ly pro se et Christo dissachmo loco vectigalis solvit: imo C. Christo jubet praecipit reddere caesari, quae caesaris sunt: ergo.

Sa: N. ergo; id enim loci Dominus primum ait, se liberum esse a solvendo tributo vel censu: tum addit profiteri, se tamen pati, ut solvatur per Sanctum istandum: ut autem a sanctis Dominus,

dit, de eis pro me et ly. quod spectat eam, quia ex c. 23 Matth. objicitur, sententia st. insuffa è, args personam; Ed respondemus, ex Cesaris, qua Summi Pontifex Christum gerebat Rome.

Dicens II. Si tributum. Caus. 11. q. 1. dicitur: Si tributum justus Imperator, et ne fame; agri Ecclie Christi tributum, si agros defendat Imperator, pro stipendio militum vindicandum. Q. D.

R: N. Conja: Illi enim tributum affirmatur Imperatori tributa petere; et potestate habere agrorum vindicandorum facta, et de jure. unde dicitur: et faciant de agris vindicandis solant ex, si tributum est Imperatori et dono Dei et regis. cum ergo certum sit hoc non ne gare quemcumq; omnes habeant alicui eorum habere dominium, et colligitur ex C. 21. caus. 23. q. 8. ex eodem Ambr:

Dicens III. Si Clerici earum bona tenentur immunitate, magnia dee pernecessitate robur, hereditates ad hostes propulsandas, et tela pro salute reipublice gerenda, ad opus Deli pro tegendum: qo et Clerici tenentur tributa solvere.

R: Transeat: et Nota. Equidem ubi res postulat, debent Ecclie prestare nervis auxilia prestare; at aliud est, Clericis hactenus et racen nostrabis justice, aliud seculares invadere prope bona Clericorum, quod semper penè cabit permissum, et experimento patet. Ergo si urgeat necessitas, tributum pro omnibus bonis Clericorum imponatur, ed nullatenus Ecclie. Ita pro bello gerendo ad hereses extirpandas Henricus Rex Franciae supplicavit Sixto V. pro facultate Clericis partem onerandi onerandi, earum obtinuit. quod et factum est ab Imperatoribus pralientibus pralia omni gra Jurar.

Quaeres. An in bona patrimonialia Clericorum à tributis liri munia.

R: Bona patrimonialia Clericorum, aliave, quæ ex patre, hereditate p. ab extra acquirunt, ab oneribus antiqui, quia ejusmodi bonis, quæque ab illos pervenerant, jam ja imposita fuerant, libera sunt. c. tributum, caus. 23. q. 8. ibi: De exterioribus Ecclie, quod ostinpu antiqui è, pro pace et quiete, quia non fuerit et defendere essent, et Imperatoribus pollicentur. nam quia Clericus bona sua onere. arg. c. ex litteris de pignoribus. detur ab oneribus antiquis; nam loquitur de oneribus novis, sed, quia imponuntur ejusmodi bonis, et tempore, quæ ja ab Clerico detenentur, et ipsum immunia de voluntate. et Sacrorum in l. scriptis de Minor. ea non collecti, ubea imponendis ponitur et obnoxia; eo quod princeps tuisq; possit

officiis tributaria sic praescia sui territorii; cum Lupus
hactenus hodierna praxis. itaque jure hic celebres DD. solipse-
dicty Ecclesiae Clericum, aliaque ejusdem ministri clericati
donata et Deo oblata sine exemptionis quidem; et ne
haec quidem, si non ab ipso principe, saltem a protectori donantium
fundi enim transeunt cum suo onere, et jurisdictioni prin-
cipis subjecta manent, quae ipsa rationem privari nequit.
prout habet maris, sic ab Ephorum et gubernatur. ut
in his et similibus aliquid desuper, sed de illis.

De Privilegio Canonis.

Can. 29. caus. 17. q. 4. in favorem Clericorum statuitur: si
quis praedandae diabolo in clericum, aut monachum violentas
manus injecerit, anathematis vinculo ligatur. et hinc dicu-
tur privilegium canonis; quod pauci ex legibus omnes. Imo praedandae
diabolo detur heri publicis clerici, quae fit animo injurioso
et quae spectatis circumstantiis sit peccatum mortale; nam anathema
a Christo pro mortali debet in generis crimine. c. 41. caus. 21. q. 3.
unde qui tam publice factum aut ex loco, vel ex subito ira motus
clericum percutit, nec vel ex parvitate mali, vel mandaverit ha-
bent seu inhibitorum non gaudet mulier, id a praedando diabolo fieri,
et quisque ex quidem mentis sed contra; fiunt nec ella
dicit, qui scholarem clericum cum disciplina vel correctio
spenserit; ut habetur c. 1. de sent. exc. in super qui clericum
sibi quoad bona, vel punitionem vel vitare dum imperantem
inflictione alaqua, fuste, gladio manus injectione repellit;
quum vim vi repellere ac leges eisque pure permittant. ut
nat. c. 3. eod. Denique hospites, qui clericum ita opem ac gravem
turbas in hospitio exercentem vi e domo ejiciunt, quando
aliaque abire jubent, nec alia via praedandis quibus suspicati; et
qui DD. similiter judices laicales capientes clericum in fla-
grante delicto deprehensum, ut eunde dictum judicem laicum,
ubi et creditores clericum debitorem de fuga suspecti cohibentes
de quibus queruntur quilibet DD.

II do. si violenta manus injectionem clerico facta illatur
quae magis actio quasi in injuriosa, sive fiat manu, pede, quasi
vel baculo; pulveris et aqua injectio, imo et quasi, ac ora
lenta actio quo cuique rei de manu auctoritate clerici:
ut ex prohibitis authentica tradit Cujat: V: explicat. c. 10 imo
nisi si actionem quoralem passio clericus non fuerit subjecta.
ut datur c. 29. de sent. exc. Denique delentio clerici in cupida
publica et privata: ibid.

III tio. licet ex lege canonis ipso dumtaxat, qui ipsi
ipsos clericos offendunt, eaque quae subjiciantur ea tamen
alia canones in extendunt ad mandantes, ipsulentes,

gentiles, seu in impedientes, modo electa legatur
c. 6. §. 1. de sent. exc. cum is qui laesus vero, omisso authoritate
et mandato delictum quibus denotatur. et c. 47. eod. qui
fure autem sed fuerat delinquitur eos inter praelatione
qui cum posset, manifesta facinora de fratres obviare
primo ad eos, qui absque praelato sed tamen sine nomine
injuriae clerico factam intra aperobant. c. 23. eod. in 6. cum
et rationabiliter vero tractatur, et mandato debeat parari.

IVto. Cum privilegium canonis non tam in favorem clericorum
ordinati, quam in favore ordinis clericali: quietur ceteris
ut notatur c. 36. de sent. exc. Ergo praelatus esse quod sua
praeam renuntiare non potest. ibid. cum quae de eo inferuntur
ordini clericali.

Vto. Denique quia hoc privilegium in favore ordinis clericalis
et Monachalis promulgatum est, amplius datur et extendit
ad ejus Clericos in tonsura dumtaxat initiatos, modo ejusdem
gradiones figura assistere; et ad ejus Monachos et Monialis
quorum et quorum, Novitios et Novitias, sub certa regula et
obedientia superiorum viventes.

Articulus II.

De ordinibus minoribus.

Quatuor sunt ordines minores ostiariatus, lectoratus, exor-
cistatus, et acolythatus, ut ejus praecipiunt, eos quippe pra-
ter concilium, de quo ibid. illi ordines retinent Concil. Carth.
IV. Laodicenum. Sp. et specialiter ostiariatus meminit S.
Aug. et alii Sp. lectoratus mentione faciunt praeter eos, quos
quos hic sacro primo origine gerebat. ex latini aulae ordinem
hunc laudarunt Tert. l. de praesc. c. 41. ex eo nero Laodicenum
ordinantes infantes, apud quos e hodie fiuntur, qui eras
lectores. S. Cypr. ep. 24. in qua scribit Saturum a se ordi-
natum lectorem. item c. 33. exorcistatus ordine recenset Tert.
ad Scapul. Sp. et denique acolythatus laudatur a S. Cypriano
Ep. 24. S. Hier. ad Nepot. Greg. Mag. et ex istorum ordinum
recitatione, si hoc nunc laudantur ejus, quae c. praeci-
dicta, nobis videntur satis superque indicare.

Ostiariatus est ordo, quo datur potestas ex officio aperiendi,
claudendi, introeunte ecclesiam, nec non dignos admittendi,
indignos arcendi. ostiarius quippe munere ecclesias ape-
rire et claudere, et sonitu campanarum fideles ad sacra
precare, arcere catechumenos, et denique tempori, ac ecclesiae
ornamenta ac res in sacrario custodire. et datur ut vera
hic ordo traditae clavium ex antiqua consuetudine, ut

qhel ex Con. Carth. IV. habet praesente S. Aug. ipsis verbis
hic agile quasi redditur Ro. theam pro ys, quae his ver-
bis reclamantur. Demqs dignitas huius ordinis cor. ignis
tum ex praerogativa Janitorij Ill. erant quippe Levitae Sacerdo-
tum haereditas decimantes ac ad. praestant domo Dei. tum
ex diaconale, quae in republica alij, quae munera, qui praesi-
cientur ac custodiam Templi habebant et Levitae. Hinc ea
ea, quae ob Sty munera aliarij quasi ad mensaeri, ejicie-
ba et templo vendentes et ementes. Matth. 21.

Lectorib. e ordo, quo fertur potestas legendi in Ecclesia
prophetias, Epistolas ac Evv. Lectoris itaq. munus
cantare lectiones in officio nocturno, quoqs mihi missa
Librum lectiones aut praelationes legere. ac idem ordo
offertur Pontificij codici, in quo psalmis additurus lectiones Sa-
crentur, his verbis: accipite et estote verbi Dei relatores,
habituri, si fideliter et utiles impleveritis officium vestrum
partem cum his, qui verbum Dei bene administraverunt
ab initio. Lectoribus m in Synodis quibusdam benedicere
panem et aes benedictionis novos. imo alij in eis munus pra-
dicandi quoque voluerit, quod ibi dicatur, lectore oportet
legere, ea quae praedicat. verum falluntur, nam pra-
dicare nihil aliud hic legere, quam publice docere, et alta
voce e suggestu pronunciare, quo ratio accipi potest
de S. Lectoribus, e quarum pronunciatione distincte legere e
veteribus pronunciatores aut proclamatores dicuntur
et sensus verborum hoc est, ea, quae praedicat Dominus, et eis, qui praedicat
Prohibit legis in ambiguitate carte. Haec Interpretatio cum quippe Lector
de pulpito legebat praefixa ab Sancto Evangelio aut Epistola sera
partem, quae volebat idem Episcopus interpretabatur ac populo ea
praedicabat, ut patet ex S. Cypr. Dionysius e Lectoris officium, ut note
quod in Ep. Ill. 4. in epistola ad refert S. Greg. Naz. or. 3. Juliano
Imperatorem, antequam se Gentilem declaret, Lectoris munus, et ac
Lectoris gradum procuraverunt.

Exorcistarum e ordo, quo traditur potestas imponendi manus
super energumenos sive baptisatos sive catechumenos ad de-
mones expellendos. Ex ea quippe praeter officium aquam
in mensa funandi, ac mensae manendi, ut quin quidat,
caeteris tacit cedat, exercebatur munus quoqs, ut manus super
energumenos imponant, ac demonia quoqs obsessos expellant.
unde offertur hic ordo S. Tractatus libri, in quo et decisum quoqs
S. Sancti, his verbis: exorcizo et conjuro te memoria et potestate
potestatem imponendi manus super energumenos sive baptis-
tos sive catechumenos. et licet hae potestas munus exercetur
sine effectu, id praecipue infirmis fidei exercitia et energu-
menis adhibenda e. praeter Matth. 17. ob incredulitatem nostram.

Etenim usq huiusce prohibitionis hodie urgentissime ac cum
clarissimis hisce Ecclesiae Caesareae interdictione exercitii: ad nis
excellentia huius muneris exercitium ipsis patet, ita ut quod
in Ecclesia illius dominium peregerit.

Acolythatus ordo, quo datur potestas accendendi lumina,
ministrandi Subdiacono in missa sacrificio solemni. Acolythus
enim secundum vim nominis officium idem ac famulus, Acolythus
ipsis munera suis, cerea accendere, candelabra deferre
in celebrandis solemni officiorum; unde quandoque dicuntur cero
ferarii, in Missa item solemni vinum et aquam in urceolo
infundere, eosque Subdiacono ministrare. unde apertus hic ordo
in gradibus candelabri cum cero his verbis: accipite cero
ferarium cum cereo, et Scitis vos ad accendendas ecclesia lu
minaria ministrari in nomine Domini. Dum gradibus urceoli
vacui his verbis: accipite urceolum ad suggerendum vinum
et aquam in Eucharistia sanguini Christi in nomine Domini.
et hinc colligitur praeminentia Acolythatus hisce aliis
ordinis minoribus; eo quod ille munus ministrandi celebrando
Eucharistiae, a qua singuli ordines dicuntur dignitate haurians.

Et haec quidem ex sola Ecclesiae Catholicae Rom. praeci
pua sunt. huic solummodo addendum, quod Aliqua Trid.
sess. 23 de refor: c. 17. vetus mentem ea, dat, ut illorum ordinum
munia ministri revocentur; et moris illius pristini desiderio flagrans hortatur, ut in Ecclesiis aliquibus numero
sior e clero, ab eis varia illa ministeria exercentur, quibus
ex ordine officium, quod certe queniem e.

Quaeres. An 4 minores omnes sint vera sacra
Ri: Hi in variis partes abeunt Theologi; quidam et plerique
nemini controversiae, et alii et Canonici volunt omnes
minores ex institutione ab Ecclesia institutos, ne fortasse
clerici ad S. ministerium provehentur, et quinque ordines
illos ex vera sacra: contra affirmant alii ex S. Thoma, eos
vere sacri radem habere, quam ceteri, et characterem im
primere. Synod. Trid. haec in praesentia suos seniores relinquit
Scholasticis; quod et facitur Bellarmino l. 2. c. 13. his verbis:
Neque Synodus declarat, an omnes et quinque ex ordinatione sint
et a mera ex ordinatione Ecclesiae, cum sedulo ad hodiernum usq
diem in quaestione versatur, an ac ordines instituti fuerint
a Christo et an iterum ordines sint sacri, ac S. Synodus hac una
ita Novatores definiendum duxerit, ordines minores impro
ab ipsis laviari, cum ab initio in Ecclesia extiterint et una
ex VII. ordinibus vere et certum. quod Nos in Com: Florent:
aliquid certi definitur: licet dicat ordines esse sacrum, et huius
sacri mentem assignando, minorum ordinum mentem assequet

prima ac Presbyterato et Diaconatu; nā mox subjiciemus exemplis in presbyteratu et Diaconatu: quorum nisi ex occasione datā reliquorum omnium magis intelligeret, prolixiora jam, revera ac vera Lib. presentem cum ad mores civili sufficiat, quia ut ita ex ordinatibus, quam quāo ipsi ad Lib. veri Ecclesiam, cum ingo certa Ecclesiae Antio de his difficile a nobis aliquid definire fuerunt; praesertim cū nego illi in unum quemadm. unde omnionem nostram in his, tab. rae verisimilitudinis et probabilitatis opinemq, ofaria in suo valore relinquens. Ipse

Dicing, Ecclesiae et ordines mores in ea a Dto Leo ab Ecclesia quotidie instituos, ac ipsi inter ordinacem, quā observatur, in fieri et collacem veri sacrifi proni ex his, quae ant. Leo. dicemq, facile colligitur. Hic dimittat amanuensem volumq, quod apud graecos verum et integrum ordinis, certum existere sibi ipsis; nos tamen ordine prosequi satis hodie carere jā insinuavimq, qui proinde in dubitis certi nacta habere. Verum haec quaesandi dicimq, in sententia praecipitanda, &c.

Articulus III.

De Subdiaconatu.

Subdiaconus, quos graeci Hypodiakonos et Hypodiakonos id a Subministro, quos Diaconos inferiores et mediate sub Diacono ministrabant, eisq, inservient, antiq et episcopi primum e. Eorū quippe mentionem faciunt auctores Ep. ad Antioch. S. Ign. et ad rab. S. Cypr. Con. Laod. et Carth. Ep.

Subdiaconatū se primū inter ordines sacros seu mysteria affirmat Con. Trid. Sess. 23. C. 2. Subdiaconatus inquit ad majores ordines a Patribus et S. Ecclesia receptus. Quando vero ad hanc dignitatem evectus fuerit admodum ambigua res est, ac inter ed. controversia ob C. à multis, de ad. et equal. gratic. ubi Innocentius III. dicens: Hodie Subdiaconatum inter ordines S. Ecclesiae, supponit, cum antiq. ut satis haltu a fuisse, quod ex sibi. Prosper ex ub. II. qui in Lib. Genev. gn. 109. praecerat duos tantum ordines, Presbyteratu et Diaconatum in Ecclesia primitiva sacros fuisse, unde haud multum antea Subdiaconatū ac S. ordinis statim translatum qui sero tempus tenent recentiores. Verum nobis videtur Eam quaestionem ordinibus distinctiae resolvendā ee. si enim omnis satis ratio petitur a solemni collatio praxis, verum e, Subdiaconatus non fuisse semper in Ecclesia Latina S. ordine, sed primum tunc ut Subdiaconi eadem solemni voto profiterentur, ac quam nacem respexisse videtur Innocentius III. l. c.

quod si vero ordo sacer dicatur, quia hoc ministerio [illegible] tem gerunt, quam minores initiati fieri; ministrandi in omnibus altaris, in illo officiendi officia sacra vasa, ipsa, illis commisso mere gerendi, arbitramur a Christo institutione Subdiaconatum sacrum semper, omnino, et modo fuisse, quod ex manifestis videntur hinc illi vid. verba: Subdiaconatus ordo ab Hostiariis ordinatus et postea [illegible] quia verba, dum Hostiarios [illegible] et postea et Patres posteriores Ecclesiarum, huic inferiori praeterea [illegible] a, de aliqua ratione proferri; cum [illegible] Ecclesiastica Traditio [illegible] videatur [illegible] Hic vero, quod in concilio Laod: vicesimo quinto Ad antiquissimi Ecclesiae can. 21. [illegible] ne quorlibet Subdiaconos ministrare Diaconissum, et dominica [illegible] Nam quidem ex Balsamone viri Domini inter gerentur vasa omnia ea, quae ad ministrant [illegible] et Sanguinem Domini; cum aliud tem non subdiaconi vasa sacra tetigerint; ut vasa quae ordinantur a pontifice [illegible] calices S. ut [illegible] Con. Carth. IV. et Antiochenum [illegible] alteri restituere [illegible] Laodicenum canonem accipiendum de sacris vasis, cum in altari locatis et ministerium [illegible] ne gerendis. Quod vero eodem canone prohibetur subdiaconi ingredi Diaconicum, explicandum est in [illegible] de Diaconis illo, in quo Diaconi post celebratam missam [illegible] regredebant Eucharistiam; non vero de loco, qui quidem vocatur Diaconicum, sed loco illo Ecclesiae ubi vasa [illegible] custodiebantur; et cui Diaconi curam gerebant.

Dicitur autem Subdiaconatus quod sit ordo sacer quo datur potestas immediate assistendi et inservendi Diacono in solemni ministerio ipsi. Subdiaconi multa gerebant munia; vasa sacra, maxime Ecclesiae quam ad panem [illegible] et vinum praeparant, calice et patena Diacono offerunt, paulatim aqua calici infundunt, et [illegible] in ecclesia locum legunt, pallas altaris et quae [illegible] adhuc gerunt Subdiaconatus ordo tradidit calicis et patenae vacuos. ut patet ex Con. Carth. IV. et Flor: hi verbis: vide de cuius omnium vobis traditur, ideo vos admonemus, et [illegible] exhibeatis, ut [illegible] placere possit. Adhuc [illegible] Ecclesiae Libri Epistolarum et Lectionum [illegible] accipite Libri Epistolarum et Lectionum [illegible] legendi eos in Ecclesia Sancta Dei [illegible] quae quo de [illegible] in nota [illegible] et huiusmodi [illegible] nulla fecerunt Con. Carthag. Florent: Haec vidia antiquiore [illegible] et [illegible] inter ritum antiquorum observatione, Subdiaconos olim [illegible] in missa [illegible]

Excepti tria hujus ordinis officia colliguntur ex lege Ecclesiam servandi, Christianam, et gratitudinem, Hebraeos Canonicos, quae illi ex disciplina Ecclesiae allegata est, Deinde Sacra Congregatio mentem illam ejusdem Decretum, ac quod in illo adeo nisi arcanum aut caligem vitae agentibus qui a S. Cipriano l. de habit. virg. dicuntur, illustrior gloria gregis Christi et Dei imago refundens ac Sanctimonia Domini.

Denique cum ordini subdiaconatus initiatus, ita statui Clericali adiicatur, ut neque nubere possit, neque alia negotia saecularia exercere, prohibet Con. Trid. Sess. 21. Cap. 2. de reform. ne aliquis sine sufficiti titulo seu medio se se honeste sustentandi ad S. Subdiaconatus ordinem promoveatur, nè cum ordinis dedecore mendicare, aut forsitan aliquo quaestum exercere teneatur, ut dicitur ibid. et C. neminem ac C. sanctorum Dist. 70. titulus, quo in primis Ecclesiae saeculis Clerici ordinabantur, fuit adiuncto alicui Ecclesiae, in qua ordinis munijs defungebantur, cujusqua portio eis ab episcopo debebatur Ecclesiae reditum, oblationum fidelium, unde promanarunt beneficiorum Collationes. ex Con. Chalced. Can. Quzel. 11 Can. 14. Sed crescente Clericorum numero Sequentes ab Ecclesia ordinatus est, ratione honorum Sacerdotij, ut qui Ecclesiasticum beneficium non possident titulum ex patrimonio habeant, ut talis ordinatus de sua vel paterna haereditate subsidium possit habere prout legitur C. 4. de praebend. cui accedit titulus mensae praesertim juxta conquestum viam Germaniae, quo eundem concedens teneatur providere, ut Clerico nihil deest ad victum et vestitum sed id non nisi, quando ordinatus sibimetipsi victum cum via aliqua decenti procurare nequit. porro titulus patrimonij et mensae assignari debet super fundum, vel redditus bene oppignoratos, et ex eo injicibet annatim hae vi diaecesi redeat ad minus summa 50 florenorum. de quo qui plura desiderat, perlegat notificationem Bononiae editam 1 Febr. anno 1734. à Cardinale Lambertini nunc Benedicto XIV S. Pontifice. Denique quoniam ij, qui regulam vitae professentur solemnibus votis emissis, manciparantur divino cultui, atque monasteriorum redditibus vel saltem eleemosynis supertantur, regula paupertatis promoveri possunt ad S. Ordines ex Concil. Chalced. l. cit. titulus ergo Sacrarum ordinationum triplex est, beneficium patrimonium, et professio regula, sive paupertas.

Quaeres an subdiaconatus sit verum sacramentum?

R. hunc ordinem esse sacramentum, negant oes. qui à Sacrorum dignitate removent 4. minores, quorum ordinem certe veri ordinem putamus, quin tamen Adriani Hendentiam sua probabilitate defitidem declaremus. Nam Sicut à Signis sensibilibus omnia habent

gradum sacerdotalem à Deo institutum: ai tali ordinatione
quia subdiaconatus et minores ordines quorum fit: etc.

Imo enim licet in sacerdotio et monachis ad normam canonum
Lex traditam introrum adepti, veteris fragmentum, dei tamen
promissio gratia. nam Clerici et omnibus et sic eis quibus decet
vi ordinate cari sertum. f. ad manuum impositione episcopi unde
Nicena Synodus can. 10 Diaconisse licet tamen moralia non ad
=tam recentiorum manuum impositionem. denique synodus Thi
lo. vz. c. 3 diaconam et subdiaconum gratiam spiri, eamque
hec vere ac spiri sertum, allegat verba Apostoli 1. Tim 4. admo
nendo te, ut resuscites gratiam Dei, quae est in te per impositionem
=manuum mecarum: ai in ordinatione episcoporum et presbyterorum
insertum in ecclia latina nulla fit manuum impositio
praeter introrum traditio; Neque hac manuum impositio sterni ejus
possitat dici, et est, ut quidam arbitrantur; nam tradito introrum
directe huic aptantur à Con. Carth. IV. dicente; cum f. subdiaconus
=enim ordinatur, quia manus impositione non accipit, patenam
=de episcopi manu accipiat vacuam p. et calicem sacrum
ministerio non ultimum, manum impositione dei, et sic.
et licet apud Graecos tam subdiacono quia lectori in ordina
tione manus imponatur; affirmat tamen Gabr. de Eucha, eam im
positionem manus ceremoniale dumtaxat esse et sacram.

II do. Subdiaconatus omnis ordinis minoribus habet institu
tionem divinam, quia veteres tres dumtaxat hierarchicos
agnoscunt ordines, episcopum, presbyterum et diaconum.
Nicei Diaconis subdiaconi subditi fuerunt. ait S. Ign. Ep. ad Tral.
=presbyteros, presbyteri episcopo. f. Iuster Ep. ad Eucha
ros dividendo et a collata traditione ordines commemorat.
=ait sacrama traditiones Apostolicas simplices esse V. T. quod dicunt
=et filii eorum, ac turba tui templo praemissi hoc sibi Diaconi
=et presbyteri et Diaconi vindicant in ecclia. Item collegium
ex teos: l. de fuga in persec. c. 2. ad ac ep. Cyp. ac presb. et Diac.
R: dei: qua necessitas temporis evidenter illam indicat
coratum sed à Deo in institutum; quod et clarius tradunt
Amalarius l. 2. de offic. Eccl. c. 6. Magister Sent. l. 4. dist. 24. decente;
presbyteri et diaconi à Sacerdote vocati eadem ordines
=ac deos et; crescente enim ecclia, creuit officium ecclesiae
=et multitudo ecclia subvenire posit, adjicientur subdiaco
=nos in adiutorio loco septem.

Neque ratio, cur subdiaconatus, nisi ex ordines minores jam
in primitiva ecclia in usu fuerunt, neque eam onto offendi
valeat; ex hac enim non recte collegitur institutio divina;
nam in tanta fontis sacrificiali et exorcismi in vita
tissimi tempore usurpati sunt, inde tamen nemo collegit,
eos sic habere sanctiorem, sed Apostolos et eorum discipulos.

Confirmatur nostra ratio imo ex eo, quod olim de numero ad diaconatum gradum promoti fuerint, inferiores sed ab presbyteris missi; ut Gentius fratres subjiciuntur diaconi primum fuit de presbyteris ordinati est ut narrat S. Hieron. ep. 85. inter Hier: idem igitur de diaconatu Eremita qui Theodoretus in Philotheo c. 13. ipse ordines diaconatus inferiores tamen modo ipsi institutos in Ecclesia fuit, et idem c. Sollicitudo dist. 23. ordinatis ad diaconatum et presbyteratum subdiaconatus ordine prius ordinari debent et subdiaconatus officio fungi; imo juxta Pontif. Rom. XIV. sec. c. Graeci hoc tyrones ad ritum latinorum Ecclesiae suscipere ordinem diaconatus, quem graeci hodie negligunt. Et in baptismo suscepto nunc ceremonias ecclesiae ita suscipere subdiaconatus, quin opera sacra de proximo ministrantur; ut pote quod curia eas exercet per Ecclesia. Ecclesiastes et magister sacri ordinis, ut suo loco: at subdiaconatus et minores ab Pontifice non et simpliciter ordinantur, quo p. 3tio subdiaconatus non donatur ad ea, quae sunt ministerium Eucharistiam, sed praecisi ad S. vasa tangenda.

Dices I. Subdiaconatus per imprimit characterem; cum repetitio non possit: ergo p.

Respon: quod enim repetitio non possit non inde est, quod imprimat characterem, sed quia dicitur Ecclesia, et ab inde quia cum quo Deo sacramentaliter sunt, semper consecrata maneant. Ita nec tonsura clericalis, nec consecratio ampliarum repetitur, quin characterem non imprimant. et licet Pontifice Rom. tit. de ord. ger: nomen illit ordinandos, ut ministrent, quibus character imprimitur, tangant, charactere non nam generaliter accipit tum pro character sacri; in omnibus sacris, quae vera sunt sacra, tum praecisi pro signo accepto potestatis in aliis ordinis.

Dices II. Subdiaconatus ordinatus a toto capitulo: ergo non.

Respondeo: Nam imo subdiaconi non semper lege generali ad gradum sunt erant, ut suo loco. Ergo subdiaconatus sacrum est, et tamen ei apud Graecos annexa non est ea qualitas.

Articulus IV.

De Diaconatu.

Diaconus graece idem latine ac minister: postquam autem ab Ecclesia hanc vocem sui juris fecit, solus usurpatur, ad designandum clericum, qui proximus sacerdotibus sacrificantibus, unde Diaconatus dicitur, sacer ordo, quo datur potestas spiritualis proximi inservienti sacerdoti sacra facienti. Est autem Diaconatus munus sacerdoti in divinis operanti ministerium exhibere; in missa sacrificio Evangelium legere,

ac eum eorum, qui pro suis facultate, praedicare, fa-
ciunt solemnitas officia, et Ecclesiae ministrare; in quibus ex
Confessali tum ex dicta RR. et RR. Pontificis, quae Diaconi
quos, quisque curae eleemosynarum, separarum
Act. 6. et 1. 2. qui. apostol: Interfuerunt in unaquaque Ecclesia ma-
trice unus Diaconus praeminens, quem ac Episcoporum antiquis
gestabant

In Ecclesia latina ordinantur Diaconi impositione manus
Episcopi, cum his verbis: accipe Spiritum S. ad robur, et ad re-
sistendum diabolo et tentationibus eius in nomine Domini. et tradit
illi Evangelium cum verbis: accipe potestatem legendi Evan-
gelium in Ecclesia Dei tam pro vivis quam pro defunctis
in nomine Domini. utraque haec nam et prima altera, Eu-
nam alterius amplectam et ex dicta C. 3. q. 4.

Quantum pertinet ad ordinem Diaconatus, quis a Christo Do-
mino, sed ex verum primum Scriptum, ac tamen quoque fuisse or-
dinatum 7. Diaconorum, Act. 6. quod tamen negant quidam Scriptores
pendentes hoc ad profanum duntaxat ministerium, dicent ut men-
sis praefuerint, et in viduas ac pauperes eleemosynas distribue-
rent, ab Apostolis fuisse electos. quos hic ordine recitemus.

Primus Ithac 7. Diaconi de quibus Act. 6. non ad profanum,
sed ad sacrum ministerium ab Apostolis constituti sunt. Id declarant vio
esse Jesu Chr. actibus, ubi narratur Christum ad Diaconorum offi-
cium a quoque, eleganter, dec arcus ordinatos, omnes plenos
Spiritu S. et sapientia. cur enim tam insignis praerogativa,
cur tanta libertas S. periuria, potestatis solemnisem honestissimi
in profanis mensarum ministris? quae requiritur, praesertim
in iis, qui ad S. munia ordinantur. Act. 16. v. 2. et 1. Tim. 3. v. 7.
quod nec ignoravit Porphyrius Christum in ea verba tam sapientis
formam dat Ecclesiae, ut qui ad ministeria ordinantur, sapiens-
simum habeant eorum, quibus ministrare oportet. unde et SS. Clipi:
Ep. 68. quaerens, cur in principio Diaconorum Apostoli potestatem
praeterierint, quod nisi, ait, tam diligenter quaeta plebe tole-
rare debuit, hic quis de altaris ministerium angustiorem obtinere.
Narratur subinde in eiusdem Apostolici actibus, Diaconos officia S.
peregisse: Stephanum quidem Sacrificium Dei praedicat,
ac signis et prodigiis plurimis, c. 6. et Philippum Samaritanis, ubi ad
baptisat. c. 8. quod tradit S. Gregorius ad Vallian. quoque
dicit, et Diaconos ministrare sacrificium Eucharistiae, de-
cundum eum morum, ait, placere, ut omnis citharis et vocum
sunt ministri, ita Ecclesiae Christi. Eusebio l. 2. hist. c. 1. 7. Praecipue
virtutis viri ab Apostolis constituti sunt, qui Ecclesiae ministerium

exhiberent. S. Chrysog. hom. 15 in act. in ea verba: ministrantes illi manus, baptisma, manus impositionem, signum Crucis hoc primo Leyta illos segregaverunt à gentilitate.

Dicimus IIdo. Diaconatus è ordo à Deo institutus. nam ipse S. Joan: 1. c. omnes deinceps veteri Diaconos, ait, sicut manus tu Sacerdotes. et Phil: 1. ad Evagr. ne scriamus virginis, Diaconos ac Presbyteros, simpliciter de veteri testamento, quod Aaron et filij eius ac Levitae in tempulo fuerunt, hoc sibi Episcopi et Presbyteri et Diaconi vindicent in Ecclesia Dei. unde Anastasius Pap. Ep. 2. ait, qui exercent in Ecclesia Levitae ac Sacerdotis, Diaconatus ordinem instituit, quia Episcopus, Presbyterum et Diaconum. Ideo, quia ordo Hierarchicus, qui hunc gradum dicit, è vere à Deo institutus, ut tu ex Concil. Nicen. c. 5. tum ex offensionum gradibus; et tabis è Diaconatus tum quia in Ecclesia Romana Diaconi singuli regionibus urbis praeerant; unde in Diaconi regionarii appellabantur, tum quia Lipom. ant: c. 1. et 2. Toleto IV. et alibi pluries mentionem fecerunt Diaconorum, qui ex parochiis ordinabantur, quibus regendi et Episcopo aut Presbytero annuendi exstiterunt.

Dicimus IIIdo. Ipsiem Diaconi, de quibus act. 6. Petro è ordinati initiati fuere. tum quia manus impositione cum oratione ordinati sunt, et oranles imposuerunt eis manus. quae nihil aliud è, quam divina gratia invocatio, et ipsa ordinatio effectus fuit. unde ait S. Chrys. l. c. in S. Sta actione fuisse manuum impositionem, ac divinam operationem, manus vero superimponitur, ait, tum vero Deus operatur ipsos manus è, quae tangit et ordinat; si quemadmodum operatur Deus. tum quia in quibusdam Ecclesiis Ecclesiae Graecorum in ordinatione Diaconi habent haec verba: dona quoque illi gratiam, quae Stephano donasti, quem et primum vocasti ad opus ministerij tui. similia ipsi Maronitae et aegyptii habent apud eosdem.

Dicimus IVto. Cognitae, quae ordinantur Diaconi, è vere dicta. quia cum quis ordinatur in Diaconum, succedit in officio 7. Diaconi, ipsem manus impositione et oratione Episcopi initiatur, recipit quoque potestatem et gratiam, quae 7. illi donati fuere: è tanquam in Diaconorum ordinatione instituto, ritus, ac oratio Presbyterum in Ecclesia usurpatur ab Sancto Ignatio mart. et ita; nec de literatur effectu; quod apte colligitur tum ex Con: Chalced. can. 27. dicente Episcopum, qui plurimis Diaconos ordinat, vendere gratiam praetio non rationabilem, tum ex Con. Trid. Sess. 23. definiente Episcopum in gerendo ordine sacro in suprema dicere: accipe Spiritum S. quae verba Episcopo pronuncia et extendens dexteram manum super eos, qui ordinantur in Diaconum: quo. nuna S. Hier. l. adversus vigilant. ordinatum Diaconum appellat sortem.

Dices I. Ser. 5. Diaconi dicuntur qui circa ad mensam sacram profanum oleat, ut ministrent mensis, seu cibus sacra distribuerent. Q. Sunt.

Ri: Eleemosynarum quidem distributio electionis Diaconorum fuit occasio, ex ero praecipuus finis. magis quinda Apostoli habebant in animo, nempe ut in ministerio S. Scripturae deligerent, qui in altaris servitio adhaerent Sacrosancto. et quidem ut peculiare fuit urbi Jerusalem, quia ex diversis facultatibus in quia collatis vita nova victus et pauperibus subsistere nam, et tamen ut diebus Ecclesiae sem-pre Christianorum Ordinati sunt Diaconi ut Ecclesiae ministri; in quibus Philip. 1. Tim. 3. eadem prae oculos quibus, quas in Diaconis requirit, magis quidem argto eos ad S. ministerium Sacrae electos fuisse. Et quidem S. Lucas Silentio praeteriit, et vice versa fractioni panum relinquit, ut praeter alia; ipsorum eum qui Diaconum unum fuit, occasionem, qua Diaconi ordinati sunt, designare; cum cetera de Christiana ex partizean. Imo non probabile eleemosynarum administrationem demandari ex ipsorum sine altaris eleemosynis mysteria; tum quia eleemosynae collecta erant ante Eucharistiae obtentis; dum Christum Eucharistiam immolabatur praesertim die Dominica, sive ut fit pauly 1. Cor: 16. et unam, sive primam Sabbathi hebdomada dem; tum quia ex Christi exemplo Xti in ultima cena utraque mensa velutis et sacra sex Eucharistia quinta erat. 1. Cor: 11. ex utraque laverebant Diaconi.

Instabis. Ministerium mensarum excludit ministerium Christi; nequaquam enim Apostolis ad 6. ex aequum, nos derelinquere verbum Dei, et ministrare mensis: Q. P.

Ri: Ut: Ut: Diaconi exercebant Diaconi, distribuebant Eleemosynas et Eucharistiam, praedicabant, Stephanus et Philippus ut patet ex c. 6. et 12. act. verum quoniam quarta erat, hac quotidiana pauperum curae ex parvum in perturbari sublimiore Apostolorum functionem, a ministrao hac simul cum aliis muneribus Apostolis Diaconis ymisa erat.

Dices II. S. Sper. Ep. ad Evagr: Diaconos appellat, mensarum ac viduarum matres. Q. P.

Ri: N. ex. nam ibi agit ora quoque Diaconos, qui Presbyteris quarta tant, quorum postum, ut de primores, obiciit Christi rissimum adm praeos officium, a quo ea muntur Presbyteri. alis quippe in locis Diaconorum quemadmodum maxime.

Dices III. Diaconatus ex ea institutione divina: mensis diaconi dicuntur, ait S. Cyp: Ep. 5. quoniam Christus ex Episcopos et praepositos Domino elegit, Diaconos autem sibi constituunt Ecclesiae matres: Q. P.

Ri: Ut: Ut: Ad quidem ut unum ait S. Cyp: Scilicet Christus ex Ecclesia Diaconos, sicut et Apostolos ordinavit, ut cuiusdam

Diaconi aquerij Episcopi ministerij auditia, reprimere, se ut inde se lotur, quod dig Diaconatu se instituerit, sicut ex, quia ne mine pois manibus affimaverit, male allegetur, cum in ea authore affimaori.

Diaconi. Quaeria fuerunt Diaconissae.

Hi Diaconissarum nomen similiter in Indem pro usu habuerunt, quae Diaconi ante suam hinauguracem duxerant, quemadmodum a Pallada legimus, subdiaconissas, Presbyteras, Episcopas subdiaconorum quoque ex Con. Tour. II. can. 19. Ea et magis quae pro mulieribus Diaconis virginibus Dei creatis, quae certe in Ecclia ministerijs addicta erant. Diaconissarum institutio antiquissima est, quemadmodum vobis Phoeben Sororem nostram ait Ap. Rom. 16. quae et in ministerio Ecclie, sen ut legit graeca, Diacona Ecclie. eamque memorat S. Ign: Ep. ad Smirn: Tertul: l. 1. ad uxor: c. 7. canon. 19. Nicaen.

Magari in voluit, Diaconissas aliqua S. ceremonia fuisse initiatas. Rom. l. 4. epist. ap. 30. legitur, invocato in opus ad Diaconissae in Pontificali et Rituali Graecorum habetur ritus esse ordinandi. Extant et apud latinos eiusdem ordinandi vestigia pulchrima, in antiquo ordine Romano, in veteri Pontif. ad Salisburg. Ecclia, nec apud Tert: l. de velandis virg. c. 9.

Hanc verò Diaconissarum ordinationem in fuisse ministrationem aliquam sentiendum quod ex eo, quod ad mulieres altaris ministerium pertinuit. Quamquam Diaconissarum in Ecclia ordo sit, sic S. Epiph. haer. 79. in tamen ad sacerdotij functionem, aut ulla huiusmodi administrationem institutae sint, sed et ad mulieres demandarum Baptismatis lavacro abluendas, ex eo Epiph. l. c. epist. 1. ad ex hortatione faciendas mulieribus imperitis, et praesertim juniores ex Con. Carth. III. can. 12. et ut honestatis decorisque causa praesertim sint, quotiescumque mulieres ad Episcopum ejus introducendae. ex epist. eps. l. 2. c. 26. Illarum itaque ordinatio ad virginum custodiam, et ad servanda fidelium aedificationem instituta fuit, in gratiam divinorum mysteriorum.

Articulus V.

De Presbyteratu.

Presbyter graecè senex, ac latinè senior, aliquis quinquagenarius. Sed frequentius in Ecclesiastica nomen officij, ac praefecturae cum ad honores et praefecturam sit solemnis alij, qui quae eorum gerendarum ecquirendo morum gravitate ac senio caeteris antecellunt. Hinc Diaconi nomen Presbyteri appellantur, quia illorum ministerio et Presbyteris subditi inferiores sunt. Haec autem cum sit Episcopi et simplices sacerdotes, Presbyteri non semper Ecclesiarum quae fuit ambiguum. Sic c. 1. ep. ad Tit. Presbyterum vocat Episcopi

intelligantur, poterat aliqui ex Ecclesia ut pastores, et eum
dates Presbyteros, episcopos dicere singulos esse singulas quas in
terpretantur S. Christum h. l. S. Epiph. haer. 79. Hieron. p. 2. c. 3. S.
Joannes, Apostolus Presbyterum appellat, at 1. tim. 5. Presbyteros in
telligunt Presbyteros, adversus Presbyterum accusationem noli re
cipere, nisi sub duobus aut tribus testibus. item sacrificium indicat Pres
byteros Ecclesiae. ita m. S. Chrisost. Theodoret. ut omittam, ut solos Sa
cerdotes inferiores episcopis, Presbyteros vocantur Presbyteri.

Illorum munia sunt, ut benedicere personas, et gra
cias, in earum usum ventunt, matrimonia se hac enim munus
in sacerdotio Levitici generis gestum erat Num. 6. et jurata Ebr.
hae. 7. Ipse gratiarum, quam minus a deteriore benedicitur.
Sed praesertim enim Presbyteri ordinantur ad ministrandum
ceteris clericis inferioribus, sed ad regendum subditam Episcopi, po
pulum. Ita praedicare, quia impossibile est, ut Presbyter, de
sem sibi hunc tam cogat, sine ministerio verbi. Ita Baptisare,
quia Paterfamilias jus habet, adscribendi sibi domesticos.
Ita sacrificium offerre, quod statuit ex Ex. 4. ubi dem fraternum
duri in. Nam T. sacerdotes, ad quos pertinet Eucharistiam gestare
denique absolvere a peccatis. ut prius dictum est ex Hymnis
judiciaria, quia praedicti sunt sacerdotes, haeretici fallunt
novatores dicendos, Presbyteros ad multa alia ministerium
quam sibi fuisse gestatos; ac merito a Concilio Trid. Sess. 23. can. 1.
anathematizatur is, qui dixerit, non esse in novo Testamento sacer
dotium visibile et externum, et non esse potestatem aliquam consecrandi
et offerendi verum quoque et sanguis Domini, et peccata remit
tendi et retinendi; sed officium tantum et nudum ministerium pre
dicandi Evangelium, et eos qui non praedicant, prorsus non esse
sacerdotes.

Ut inter Presbyterorum munia praecipua duo sunt, immolare
Deo sacrificium, et absolvere a peccatis. unde Presbyteratus de
finitur, ordo sacer, et quem datur potestas consecrandi quoque et
Ingrediendi Ex, et absolvendi a peccatis. nec desunt viri gravis
simi, qui censent ad hoc duplex munus gerendum duplicem posse
Characterem, adeo ut in una Presbyteri ordinatione duae gratiae
duae praetendantur, una ad unum officium, altera ad alterum
absolvendum.

Illa efficitur manuum impositione super caput ungitur
et manus Successione, qua mitra pectoralis et ipsum in extremis
manibus, super et ordinandus stringit cum stola: deinde ipsum
et tradit alicui cum vino et patena cum pane ajunctis certis
accipere et praestatem offerre sacrificium Deo, missas celebrare
tam pro vivis quam pro defunctis in nomine Domini. Haec verissime
notis rejectis, sola Dextera manus extensione et esse ordinatio
Presbyteri, ut accentiores volunt; nam manuum impositione

capit unicuique ordinandi deficit tang: ut patet ex Carol. IV. cap. 2. et C. practiqe de haer: n. 1. ubi: ordinato vero ad oraculo absolvendum proficitur claere manuum impositione hoc verbis: accipe Spiritum S. quorum remiseris peccata &c. unde anathema Christi à Sacrum Trid. Sess. 23. c. 3. qui dixerit, quotidie in ordinatione Episcopos, presbyteros, accipere

Duo autem latini duplici ritu efficiuntur, et graeci unica adimplent initiatione. utramque praetendunt generandi et benedicendi gentes; unica in forma, quam in Pontificali habent, verba illa pronuntiant: Domine, hunc quem gradu sacerdotii fabri voluisti, cole S. Spiritu tuo dono, ut opus tuae operis fideliter et sedulia per te nostra gratia tuum impleat. hinc utriusque ordinationis ritus in maximum inter accentibus mutuo, ut mutuo nullus valet.

Quaeres I. an ordo Presbyteratus sit vera N. T. sacrificium?

Respondeo: ita praesertim Tridentinum C. 2. in quibus ad verum sacrificium regnis ipsa, quae in ordinatione Presbyteri habentur, deest matutina, et hora, collatio potestatis sacrificandi et gratia, denique institutio divina, facta in ultima Coena his verbis Luc 22. hoc facite in mea commemorationem; denique ex ordine inferiores referuntur ad sacerdotium tanquam ad finem principalem, existente itaque ordine sacro, certe Presbyteratus illi gradum vere praepotat.

Quaeres II. an inter Presbyteros alii sint alijs gradu, honore et dignitate superiores?

Respondeo: talis sunt Episcopi Vicarij Generales, officiales, Archipresbyteri, Canitentiarij, Theologi, Decani, Canonici, Parochi.

Vicarius Generalis is dicitur, qui Episcopi vices gerit, ejusque auctoritate et potestate ad quidem ordinis sed jurisdictionis voluntatem seu gratiosa utitur.

Officialis dicitur ab officio, quod Episcopo impendit in exercenda vitae quasi jurisdictione quantiosa.

Archipresbyter vocatur ea, quod primum inter Presbyteros eidem civitatis gradum et honorem obtineat, cujus munus est Episcopi ad illos deferre.

Canitentiarius, qualiscunque Canonicus exercendis praesertim cum facultate absolvendi a casibus Episcopo reservatis.

Theologus, inde dictus, quod Theologiam et S. Scripturas exponere doceat, et ab quantum S. habere actiones. Theologus nomen sumitur, cujus officium nihil est, Episcopi vicem canonicis Sacrilegis.

Decanus, dictus ille, qui decem ipsi praeest, hunc inter sacri Parochos, qui cognitus Decani Vrbis Presbyteri rurali, quibus in minoribus ad Episcopi ministerium, ut sua Decanice, dicuntur capitulis ruralibus Parochos ad quorum certe comprehendunt, et generatim quandam super illos curam habeant.

Canonicus dicitur a canone seu regula, sive quia primus tempus Canonici quem subregula degebant vitam, sicut quia canone certis offerebant, sive dici a canone sumentario seu spot-

Nulla Ecclesia ita circumscribitur, quin nempe ex Ecclesia regendi
abscedantur, unus Sacerdotalis fratres Clericos appellat S.
Cypr: Ep. 66.

Parochia. Denique nihil à Parochia, quae à parthenis quae
dam Ecclesia, cui unus pro Pastore praeest. Parochia est intimus
ovium, coetus, Successione 12. Apostolis, Sanctum S. Petrum pro
Sedem et Episcopi primus Ecclesiae Romanae, de Episcopis, qui pro
tempore Episcopo curam animarum habebant, habemus ex Epis
tola Episcopi ad Philipp: ex Cornelio ep. ad Fab. Ant. ubi
refertur, quod hunc tenuerit Pontifex Romanus ex 46. Presbyteros
Romae ordinasse quidem. Ad praeterea alienis à corpore Ep
Presbyteris dicuntur Parochi, qui nempe vacante Episcopi Ec
clesiae jus habent populo sibi quisque administrandi Sac.

Articulus VI.

De Episcopatu.

Episcopi nomen Graecum est, inde directum, ait S. Aug.
ad civ. l. 19. c. 19. quod ille qui praeficitur, ea, quae ipse
=ficitur, separatum est, extra tam electus. Episcopus
agitur et nois idem et ac inspector, speculator. Episcopus
ac praeter jura meritis, ii, qui in Ecclesia certis pro po
nuntur, insignis sunt, atque sublime officium noie, prout ad
S. Petrum l. 1. ep. 2. Ad animarum nostrarum Episcopum appellavit
praeter S. Chrys. Nam in Ep. ad Phil: tempore apostolorum non Epis
copi quae erat in Presbyteris, hinc nota adhuc quia erant, mipsi,
procedente vero tempore distributum è omnes non, ut quia
=tur Episcopi, ille vero Presbyter appellaretur.

Episcopi in vocantur antistites, quasi ante alios Clericos
stantes, ipsos praeponendos, idem Pontifices, quia pro aliis
multa possunt facere, denique à S. Ignatio Ep. de Smirnaeis.
et ab aliis appellantur Ecclesiae principes.

Multa Episcopis munia deservantur, quae ad multeria ad
Sanctae Sacerdotes, qui à Christo ipsis obedire tenentur, sicut
et inferiores, mihi. ex Tim. 1. 23. Sacra dispensant praesertim
firmacem et ordinem ibid. Evangelium praedicant, et
hoc munere fungi à possunt Presbyteri, nisi de illorum licen
tia, aut nisi ab ipsis pastores instituti sint. Tu, mi Timothe
fidei munibat et disciplina de morum denuntiati, et pro data
sibi in ploberia Episcopi authoritate rebelles et firmaces coer
cere possunt. ad Tit.

Deinitur Episcopatus ordo Supremus, quo datur Presbyteris
potestas offerendi Sacra firmacem et Confirmandi regendique maximè
verò ut Ecclesiam ipsi Episcopi mysteria. quatenus autem ordo Supremus

in Ecclia latina in pstima libri Evangeliorum super cervicem et scapulas gerendi, impositione manuum super eos cum verbis accipe spiritum sanctum, unctione christialis super caput et manus, traditione baculi pastoralis et annuli Benedicti, ac libri Evangeliorum cum verbis respondendis quæ duo sunt maxime ad rem ecclia, cum hic fides ecclia ad docendum præsertim hos requirimus. Dd. rursum certum e ipsum esse, manuum impositionem esse, quia hoc ritu Apostolus Timotheum ordinavit 1. Tim. 4. quarter etiam memorat impositionem libri Evangeliorum super cervicem, nullam autem fuisse unctionem, quia alias meminisset Lact. IV. can. 2. Scripturæ tu græci tu latini hæc vero non ex aliis ab aliis facile admittitur profecto in his verbis: accipe Spiritum S. quorum can. 4. Ep. 23. Trid. et in Lemtly propositione Dmonstr. cætera irrepsisse et sunt ritus integrales, et certe amplius impositionem manuum. cum ipsis ut certe hæc in re gesta, in precibus ab illis ritus nemo adhibendi sunt.

Præter hæc autem duplex est circa episcopatum controversia, imo controversiæ, an sit verum et à Presbyterato distinctum sacramentum, quod omnes plerique negant S. Thomas, ac ritus ante divinos episcopi honore et auctoritate sint Presbyteris superiores; Lutherani inter hæreticos, aerij scilicet Sec. IV. et seculi posteriorum Wiclefi, Calvini aliique maxime puritani seu Presbyteriani dicti. Cum iam ordinis jurisdictionis potestatem, atque præeminentiam episcopis supra Presbyteros denegarunt. ita quos

Conclusio I.

Episcopatus est verum sacramentum, à Presbyterato re ipsa distinctum.

Prob: I. Con: Trid. Sess. 23. ex illis S. Paulli verbis 2. Tim: 1. admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum, probat ex traditione sacramentum esse: ab idem Apostolo scribitur de ordinatione Timotheij in episcopum, ut ipsi apud eos: et ant episcopatus sacramentum, aut quod nefas est affirmare, ordo non est sacramentum.

Prob: II. Ex Patribus inter hierarchiæ ordines pro diversitate numerant episcopatum, Presbyteratu et Diaconatu, quos dignitate officiorum distinctos nemo Catholicorum inficiatur: ac multa ipsi facta eadem in hierarchia obtinent, ut ipsi S. Dionysius, seu, ut in Corp. C. D. legunt Fleur: cum Eccle, cum traditione spiritali; quare electi, sed ipsi ostendit Christi et habent potestatem generandi ea, quæ sunt ordinis. Ostendunt iam ea electi: ac munera episcopi, sed presbyteri denique: ipsa

Prob: III. S. Patres, vt S. Leo, et S. Greg. ordinacem in Episcopum expresso nomine sacramenti [illegible].

Prob: IV. Sed Episcopatus ordinatio tal proprie definitur, quod ad illam solam rem spectat. imo Episcopi officia haud leg[illegible] alia sacra ordinatio, Chirotonia graecis latinis manus impositio dicitur, prout [illegible] esse Episcopi [illegible] de Episcopatu divina institutione, ut omni [illegible] ad dubium dicentes, [illegible] Rom. 20. quos [illegible] S. [illegible] Episcopos regere Ecclesiam Dei. 2do [illegible] in [illegible] ordinis et sermonis gratia, inde manuum impositio cum [illegible] 4to [illegible] Episcopatus [illegible] divina [illegible] 5to [illegible] et gratia, [illegible] ex [illegible] Prob. 1. cit. [illegible] adscribitur [illegible] manuum, ideoque ex [illegible] 6to [illegible] Sacramentum [illegible] character, cuius haud obscura [illegible] quos [illegible] ordinatos illorum, [illegible] qui ab Ecclesia separantur aut schismate aut haeresi: habent et Episcopi [illegible] aliqua indelebile, [illegible] in Episcopatu semel rite collatus unquam amittitur, nec [illegible] iteratur.

Jam vero si Episcopatus ordo et dextre sit, cum peculiari ritu, distincta [illegible] diversa ceremonia, [illegible] et [illegible] ordinatio, chrisma [illegible] quam in omnibus [illegible] habet Presbyter, ut definit [illegible] Trid. Sess. 23. cap. 3. [illegible] Episcopatus sit [illegible] Presbyterio distinctus, [illegible] ab altero.

Conclusio II.

Episcopi jure ac institutione divina superiores sunt Presbyteris dignitate et auctoritate.

Prob: I. Ex Scriptura. imo Evangelica historia vt semel testatur a 72. discipulis distinguit, nec et Xtus eos [illegible] Luc. 10. nec affirmari [illegible], sacra fuisse illorum [illegible] arcitectum, cum Christi temporibus Dominus adhuc [illegible] generalem Ecclesiam et praeradorum Evangelium specialiter misit legatos. Sicut me misit Pater, et ego mitto vos. Jo. 20. et omnium [illegible] Sed [illegible] Episcopi sunt de illorum successores: [illegible] Sed [illegible] successores [illegible] [illegible] S. ordinacem [illegible] Apostolorum. hinc rei gratia religiosi [illegible] [illegible] civitates [illegible]. 3tio, ita [illegible] Timotheus allegatur 1. Ep. c. 5. adversus Presbyterum accusacem [illegible] recipere.

ad Timoth. 4, quem hinc Episcopum nemo negavit, erat Presbyter Episcoporum antiquior et superior. Hoc argo ex Hieronymo habetur S. Epiph: haer. 75.

Prob: II. Ex Trad:

S. Ignatius Ep: ad Trallian: revereamini Episcopum vestrum sicut Judaei, qui ipsum beatum nobis praeceperunt Apostolis. qui enim alium Episcopum quam is, qui cum Apostolis et vestrum super eos Episcopum. Origenes, qui eum Presbyterorum ordinem non nominat hom. 2. in Ezech: ait: Jubet Levitas exigi quam a Diaconis, plus tamen ab ejus, quibus est Curae Diaconos et super Presbyteros, quibus est regimen ecclesiae. Tertull: de baptis. 17. jus habet dandi, Sacerdotium (Summi Sacerdos, dicuntur Presbyteri et Diaconi non tamen sine Episcopi auctoritate. S. Epiph. haer. 75. et S. Aug. haer: 53. ex Pelagii sectatorum, qui non recta nefaria dogmata docebat, Presbyteri ab Episcopis nulla differunt dicere discerni. Denique ait S. Hieron: et S. Chrys: quam ob hoc Presbyteriani potissimum abstinuerunt, ne ab Ecclesia ejiciantur, patet Ez. 24: quod Aaron et filiorum ejus, hoc ea Episcopum et Presbyteri noverint. at quae pure divina sunt gradum Pontificis Aaronis, ejusque successorum, majorem gradum religiosi sacerdotum, filiorum Aaron, et ab eis discernunt. ita in S. Chrys: hom. 13. in 1. ad Tim. demum Pranzaccipin. ipse ea verba: per impositionem manuum Presbyterii, sed de Episcopis, et enim Presbyteri Sacrum ordinandi distinctione et praerogativa honoris eligebantur Trad.

Prob: III. Ratio.

imo ab initio Ecclesiae unus omnibus apostolis Ecclesiis, sacerdos seu Episcopus gradu et auctoritate praestantior caeteris praefectus; quod patet ex ea, quod tradit Ig. S. Ignatius Ep. 3. c. 3. Tertullian. S. Aug. ex Apostolorum dogmatum veritatem, aut in institutione Ecclesiarum fantiqua demonstrant, ea quae unus Episcopus et antistes alteri quamvis sedis successerit: singularitatem proinde solium tenens, et in locum unius patris subrogatus, quem Presbyterorum ordinem regimen tenuit, ad admittendam ea, nec rationem de Ecclesia divina ordinatae constitutam tradunt Patres et definiunt quilibet: perit autem in hac hierarchia sua gradata et quasi, nisi unus caeteris praeficeretur, nec ecclesiae procerum et antistitum, quibus Presbyteri Diaconi subjiciantur. in eadem enim hierarchia Episcopi Presbyteri et Diaconi gradatim ordinantur, ideoque sicut Diaconi presbyteris, ita hi Episcopis subjiciuntur. denique, ut ipsum nec Episcopi aut antistites, ~~et~~ Pontifices aliquam praeminentiam super Presbyteros

sed hat, ut ja observavimus: unde et Episcopi à Christo appellantur, succedunt. Ecclesiae primitivae, Trid. Sess. 23. de sacr. ordine, cap. 4. Ecclesia = stica Hierarchia divina ordinatione institutum esse, quae constat ex Episcopis, Presbyteris et Ministris, et docetur modestiae non, quin Episcopi = Episcopos et Presbyteros superiores, et eamdem quoque habere potestatem, illis ad eum Presbyteris quem.

Sol. v: Objectiones.

Objicies I. Ergo ex Christi S. Episcopatus ordo et sacrum à Presbyterato distinctus, ordines septem numero esse debent: sic hoc se pugnat S. T. gesp.

R: N. Seq: N: Episcopatus quippe et Presbyterat sub uno sacerdotij ordinis genere comprehendunt. Sive Sacerdotium in duos ordines distinctos dissecitur.

Objicies II. Episcopatus ad Eucharistiae nulla relatione habet: ergo inter ordines recensetur potest, cum ordines distinguantur per Eucharistiae relationem.

R: d: an: quatenus potestatem non habet Eucharistiae efficiendi: Neg. an: quatenus habet potestatem offerendi illos, qui efficiant eundem Eucharistiam. N. an:

Objicies III. In ordinatione Episcopi nec specialis gratia detur, nec distinctus character infertur: ergo

R: N. an: Nam gratia quae infertur in Confirmatione in animum signum sensibile debet se effectu alicuius sacri, et potestas in sensibiles signaculi et characteris: idem, Episcopatus ea gratia et potestate insignitur habet ordinis et sacri peculiarem gratiam et potestatem. ab autem haec gratia, potestas, sanctificatio realis distinctione, ac ut Schola loquitur formaliter differunt a gratia, potestate et charactere praeterea, et mera quoque relatione inter Scholasticos: et modo quidem sententia sufficit ad diversa sacra ordinandum, sic gratia et character communiter diversa sunt, ut dicemus d. 4. 3. c. 6. a. 1.

Objicies IV. Ergo idem Apostolus S. Paulus ad Phil. c. 1. salutat Episcopos et Diaconos nulla facta mentione Presbyterorum: ergo

R: N. Tertiam: Ut enim ideo apostolus omittit Presbyteros, quia Philippenses duos vice Presbyteros invenierentur, qui in ad Episcopi: ut vult S. Hieron. hic. 75. qui ne potestas Ecclesiae presbyteros simplices et postulabat, cum magna tunc multitudo populi in esset, ac ad mysterium celebrium sacrificia Episcopi cum Diaconis: ut habent Episcopos notat, quia jamus in illis quae sunt Episcopi et Presbyteri non, licet po-

testas diversissima fuerit, ut supra ab [illegible] ad. commutavimus.

Instabis. Ex: act 20. à Mileto mittens Ephesum vocavit majores natu, Graece Presbyteros Ecclesiæ, quos ibi vocat episcopos pastores à primo Presbyteros Ecclesiæ dic. ai p Presbyteros intelligantur simpliciter Presbyteri, n omni ex ima civitate, oliveres eranc episcopi quia nihil: go ipse erat episcopus qui Presbyteri.

R. N. m: Nec ratio adducta aliquid probat; nam n ex tota Ecclesia Ephesina tot ex vicinis locis Apostolus advocavit pro sulas, ut Mileto, ait S. Iren. l. 3. c. 14. Igneatis Ephesus et Presbyteris qui erant Ephesi, et in ipsa ne, hostia Eq dixit quod et d: cons. go ipse erant episcopi, qui Presbyteri, quia ad ampliore dilatationem officium, c: quia ad eosdem gradu, ordine et dignitatem. Ro.

Objices V. S. Clemens Rom. ep. ad Cor. Tribuit apostolus optimis viris probatæ virtutis in episcopos et Diaconos eorum, qui ante fuerant. Presbyteri go distincti ab episcopis nulli erant.

R. N. coja. quod enim dam, supra oppositione pariter elidit istam, sive dicamus vocabula episcopi et Presbyteri: hinc aliquando quia: sive affirmemus Evangelica prædicatione initio constituendos hinc episcopos, qui apostolis abeuntibus plebem regerent, eisque de suorum ministerio, ab illis auctoritate progressum tamquam presidendum tali numero ac tali oeconomia qualem exigeret fidelium multiplicatio. mio eadem ep. S. Clemens distinctum episcoporum à Presbyteris evidentissime tradit mandans, ut reverentia exhibeamus ecclesiarum presulibus et honore presbyteris. et infra pro pastores nostros revereamur, et Presbyteros nostros honoremus.

Objices. VI. S. Chrys: hom: 11. in 1. ad Tim. graece ex, cur absolute notatis episcopis omisso Presbyterorum ordine ad Diaconos transierit, quia scilicet, ait, inter episcopum et Presbyterum interest fere nihil. quippe et Presbyteris Ecclesia tuta commissa est, et quia de episcopis dixit, in Presbyteris quoque et

R. N. coja. Nam Doctor hoc dumtaxat multum, quod in episcopis iterum Presbyterorum nomen designentur, ac Presbyteris in episcoporum curam cura, n tamen indaptanter ad episcoporum auctoritatem. Eq evidens è, tuum ex hp loco, quem superius et S. D. allegavimus, tum ex hoc loco, qui obiicitur; dicendo enim omisso Presbyterorum ordine eum episcopis ab episcopis distinguit; et addendo: interest fere nihil: sed ut melius dicatur, tantum multum interest, quantum inter aliquem discrimen et aspectum.

Objicies VII.

S. Hier: com. in c. 1. ep. ad Tit. et opusc. ad Evangel. alias 85. ad Evagr: tota videtur in eo esse, ut Presbyteros Episcopis pares faciat. Ait enim, ipse idem esse Presbyteros, qui Episcopos: ac ut exordio Ecclesiae qui Presbyterum alio loco Ecclesiae finitis praeponebat. Atque nisi per ea, quae Hieronymus facere est, ut unus de Presbyteris electus superiores caeteris, ad quae eos Ecclesiae cura pertinerat, suscipere et S. Diaconi obligant de se, quae indefinita noverint, et Archidiaconum videant. Ita colluvies, Presbyteros magis quam ipsa Ecclesia, quam disciplinis omnibus, Presbyteros ac majores, cum in quibus beatam Ecclesiam regere: et S.

R: Plan: Nam alibi in loco S. Hieronymus Episcopos in divino Presbyteros antecellere in praefatione libri, ut ex epistolis Episcopis vindicandi jus ordinandi. Presbyteros, qui enim facit excepta ordinatione, Diaconos, quod in facient Episcopi et praefatio assignandi, ex Dialogo Hieronymi libro quaeri, quare in Ecclesia Episcopus Presbyteros accipiat et Gertru S. dale hanc affirmandam, ea autem defendere, quod Spiritus Sanctus ad Apostolos descendit. Tum praesertim jurisdictionis ed. Dial. Sine Episcopo in praesentia Presbyter nego Diaconus jus habet baptizandi, et Eucharistiae. Secundo Episcopus in ea in Ecclesia, quod autem in synagoga, Presbyteros filios Aaronis, qui erant filii sacerdotes, respondere, Aaron ante jure divino erat superior sacerdotibus. Denique com: in Ep. ad Tit. c. 3. Episcopi ordinat Moysis, Presbyteros vero Seniores; qui cum praerant in praefatio sola praesse populo Israel, 70. elegit, et quibus populi judicarent. Moyses autem illis authoritatem suae in ministerium divina, quod ministerium ac-delibi? et his probatis facile, quae opposita sunt, solvere, inde dicendum.

Ad primum: Eosdem ac Presbyteros, quos Episcopos, non ad appellatione nota superiori dicta, et clarissime, ordine et jurisdictione. Eosdem. Inquit idem. Episcopos ita nempe Presbyteros appellabant. Superiora indifferenter de Episcopis, quasi de Presbyteris et Coadjutoribus.

Ad secundum. qui Presbyterorum alio loco Ecclesiae gubernandae ait, ac in aequali potestate Sanctitate. nam jure ea cum in partem regimini Ecclesiae ab Episcopis ab eadem Ecclesia vocabantur Presbyteri, Sicut Moyses vocavit 70 Seniores, ut ex dictis apparet.

ad 8 Num. ad tollenda schismata fuerit ea, qua facile quidem, quia Catholica veritas indeflectendam patiatur. cum enim ab initio Ecclesiae episcopi ex clero plebis de se ex legis naturalis ordinem Ecclesiarum presbyteris praeferentur, ob Ecclesiae occasione schismatis hanc disciplinam mutarit, ~~decrevit~~ decrevisse, ut deinceps ad episcopos ordinis Ecclesiae cura pertineret, nec ulterius parochiae archidiaconi, qui a Diaconis eligitur, ad hoc quisque munus tendit, ex ordine electi presbyterorum unum aliquem, qui generalem in episcopum, sibi eligitur archidiaconus, a Diaconis, modo vero generandi in episcopum ex eorum, nec attingit S. Doctor, cum ad Ecclesiae statum nihil pertinet. Etiam episcopi institutionem a schismate dumtaxat Corinthiaco velut ex occasione primum factam esse, docere non potest S. Hieronymus, nisi superiore traditionem accipiatur. Scripserat enim S. de Repub. Eccl. S. Petrus Antiochiae sedisse, ibique Evodium hunc in ea sede episcopum ordinasse; Marcum Alexandriae episcopum fuisse, antequam exercitus fuisset schisma Corinthiacum.

ad 9 Num. Episcopus magis pertinetur ordine Ecclesiae, quam dispositione Ecclesiae divina veritate presbyteris ea majores, affirmat S. D. luculenter docet. Episcopos majores ea presbyteris partim institutione divina, scilicet quoad potestatem ordinis et quoad primariam et radicalem potestatem jurisdictionis, quam ex Christi sua tendit, ad regendum clerum et subjecta plebem; partim ex pertinentia Ecclesiae, quae ut schismatis semina tollerentur immutavit disciplinam, decrevitque ut deinceps ad episcopi ordinis Ecclesiae cura pertineret, cum ante Corinthiacum schisma ex ordinaria Ecclesiae dispositione quisque et episcopus et presbyterus, in eorum tamen degan tentia ab illo, unde quod addit ita S. D. episcopos in quo debet regere Ecclesiam Dei cum presbyteris, ad jus divinum minime referendum est, sed ad Ecclesiae disciplinam, quae vicissitudinem accidit. haec prolixiora explicavimus, ut retundatur procacitas adversariorum, qui ad eo pugnacitate glandunt haeresim suae ex germana S. Hieronymi sententiam, ut David Blondellus in libro de hoc argumento scripturum vituperandum putaverit, et apologia pro sententia S. Hieronymi ac ut castigaretur injuria Sellatii scilicet Michaelis Medina Franciscani Valentini, qui doctorem maximum in haeresin dicere apologiae furiose audacter operit.

Objicies VIII. Con: Carth. IV. can 35. ait: Episcopus alterius = Ecclesiae Presbyterorum quisque est.

R: N. ergo nam sed con. habetur: vt Episcopus in Eccl. = et in quantum Presbyterorum sublimior stat, quia hi nomen colligit, vt sapientiores, a diuinorum cognitione efferat, sed diuitatem diuitarent ac collectione hominum ad idem munus exercendo famen Ecclesiae ordine. Dic Imperator, et pariter conuiuentes et alios inferiores, ne tantum vitare debet locum, alterum = Objicies IX. Presbyteri Eucharistiam offerunt, baptisant, de ordines in ferunt; sacris praeterea publicis interfuerunt; ergo vt Aerius ajebat, Episcopum et Presbyterorum summa dignitas.

R: Haec aliquis eo geng quo verbo ea dicis ex puncto. Presbyteri efficiunt Eucharistiam, Presbyteros alios ordinerant, vt ante S. Joseph: loquamur. Baptisant, dic fr. nisi in Ecclesia et nutu Episcopi; gesta aliquos fecerint, extraordinaria gesta, et authoritate quia vt Episcopi interfuerunt in publicis generaliter, vt sua testimonia, testimonia perhibuerant, Disputaces inierant; at id enim ut Aerius dicit, neq; Episcoporum Sunorum Decretis, nisi forte Episcopi vices gerebant.

Quaeres I. An varij sint Episcoporum gradus?

R: Affirm. alij quippe dicuntur Patriarchae, eq; non dicunt Patrum, qui Ecclesiarum dicuntur, nempe primarum et Metropolitanorum. Inter illos primus obtinet Romanus Pontifex, qui e Ecclesiarum, ac pura diuinio primatum honorem et jurisdictionis habet Reges Ecclesiae. alij Primates dicuntur, qui Patriarchis quidem sunt inferiores, ad Metropolitanis superiores. Metropolitani praesunt provinciae suae Episcopis, et ab illis in foro contentioso adeo hinc appellatur. Horum illi ab ordine pares sunt, dote jurisdictione et dignitate distincti; unde et diversos ordines constituunt.

Quaeres II. Quinam dicantur Chorepiscopi?

R: Episcopi olim ut partem honoris et oneris vocabant Chorepiscopos, quos regum chori vicarios aut suffraganeos in pagis seu oppidis gerebant; ut sufficanes Episcopis a diuina aliquae ab Episcopo turbis interuenire ac dependentia gerebant. unde dicebantur Chorepiscopi a voce graeca Choros, oppidum, seu Episcopi villani, vicarius Chorepiscopi. Hanc itu Concilium expresse dicit et ita non ad Praesul vel libri inuenimus; primum namq; horum mentio habetur in can. 12. Concilij Ancyr: at in 12 Con: Ancyr. circa an. 314.

Hinc ipsum Chorepiscopi ordinare quasi subordinati, vel an simplices sint presbyteri, et quemadmodum Chorepiscopatus merus sit dignitas, disputant inter se critici, dicere videtur sententia negativa tenenda, Chorepiscopos quidem fuisse simplices presbyteros, sed aliquando tamen episcopalem provisos potestate. ni fallor ex eo, quod can. 10. Conc. Antioch. permittantur Chorepiscopi ordinare presbyteros et diaconos, si impositione manuum episcopum precaverint, et quasi episcopi gerant limites, nec quicquam proprie Chorepiscopi aliquid operentur sine episcopi iussu, vel ceu. Sed nulli hanc potestatem, sed nulli habent Chorepiscopi, quod omnique limites eius prolata excepenat, et ut visum tectum subjecti videntur episcopi, vel partibus episcoporum, sed nore respiciendum.

Quaestio III. ad quem electio ministrorum Ecclesiae pertinuit?

Pri. I. Olim et plebs laicalis, tum clerus vel presbyteri, tum magistratus ac primi pro laicalis ex qui Ecclesiae disciplina jus suffragii habuerunt in electione episcoporum et aliorum Ecclesiae ministrorum electionibus. Ex quo sano ex C. 6. act. ubi de electione 7. Diaconorum debuit. Federate fratres, viros ex vobis boni testimonii, quos constituamus super hoc opus, et placuit sermo coram omni multitudine, et elegerunt Stephanum et hos statuerunt ante aspectum apostolorum. Ubi ex Chrysostomo ex. 6. mos plebi modo non habet potestatem eligendi dignos sacerdotes, et indignos reprehendi. Sic ex ipsius monumentis historiae ecclesiae, quae gesserit Thomassinus de Eccleiasticis disciplinis. 2. c.

Pri. IIdo. Suffragium quod plebis populi in ministrorum Ecclesiae electionem jure divino non respuit. Ut quia multis in concilis tempore in jure populo passum a Leo. tum quia Apostoli Episcopos et presbyteros ordinaverunt absque populi suffragio. Tum quod licet olim quis fuerit disciplina, non ut ex suffragio plebis eligeretur episcopus, aliqui mores, et ea tamen lege se astrinxerunt ut ipsi quoque omnique populi electionem adoraverent. Signa sunt manifesta S. Ajus: Ep. 33. unde Ecclesia a Nominatione electionis tempore calumniis tempestatibus, quae hodie jure, quod olim gaudebat, deberem pari varia, cujus suffragii petitio fuit in calumniam profitati eligendorum, quia ut argumentum potestatis fiant jure dictioris in eligendo; primum enim et plebis in regulam quae ut agat. et dignoq. fuit: Ep. 28. can. 7. metuo ne anathema dicia eis, qui cum apostolorum dicerint, ordinis ab episcopis collatos sine populi et probatione secularis ipsos dari vocare indeos et.

Nec quemquam moveat, quod S. Cypr: l. 1. ep. 3. ait dicat, ex authoritate divina decerdere, qd S. ministri plebe presente eligantur. Ex authoritate quippe divina n. ius, aut precepta divinum intellexit, ad quem sententiam facerat aliqua ex S. Scripturis expressa electio sacra approbaxe, ac suffragium fideliu populo: quod suffragium, ut ia diximus, tempore erat habiq, quam iuris. qd plebs nempe populus concalmbres ministri futuri, ne quid indignum obiceret, quaeunque vero in Scripturis prata leguntur, ad ea ipsa ope, aut precepta divina pertinere facienda n tenere, ne qd ipse dissentire videretur.

CAPUT V.

de Ministro Sacri Ordinis.

Extra dem controversia posita est, magis sacri ordinis ornamina ad Episcopum, pro imminente sacr. officio Act. 7. Diaconi ordinarunt Act. 6. Paulus et Barnabas per singulas Ecclias Presbyteros constituerunt. Act. 14. Paulus Timotheu ordinavit Episcopum Ep. ad Tim. 1. Nec obest quod idem Timotheus 1. Ep. 4. dicatur ordinatus per manuum impositionem Presbyterii; nam et presbyterum S. Cyp. et Hieron. S. Ed. hic intelligunt Episcopum. Nec fere definunt Concilia Apostol: 1. can. 5. Turcelas. V. can. 7. Flor. in Laterat. Eug. expresse ait: minister ordinarij Episcopi. Dionys hu referri posunt Diaconi, ancipitis Episcopi: aliaqs, quae Chorepiscopis Ecclesiae n. ipsorum Diaconos et Presbyteros ordinandi affirmant. Bria idem tradunt Patres. S. Epist. Ser. 75. affirmat, quae Presbyterum ad alu defendum manum imponere non licet mulier habere. S. Ser. Ep. ad Eccl. ipsum docet et quidem ceteri Episcopi jus ordinandi proprie Lyn. Vid. Jes. 23. c. 4. ex eo, quod illi in Con. Apostolorum successerint, et ipsi fuerint ipsae Ecclia. Dei: ipsorum enim ad praepositos, ac vicarios Christi mos efficere ministrorum ministrorum electionem ac ordinationem, q in Ecclia habetur, verum in quibusdam tene institutio cognoscere. Unde can. 7. anathematizat eos, qui dicerent, Episcopos non habere potestatem ordinandi, et eam, quam habent, cum ceteris Presbyteris unam.

Dicemq, quod Episcopi sic modo ordinare, significare aperte est, collectam quoque ordinem extraordinario jure fecerunt. Quapropter, dumqd Presbyteri Sent. quam Synodo Vic. II. can. 14. fatuit, quem Canone designavit Syn. Ar. II. de eis quae et ne monenterka alia interpretentur, Trid. Syn: Sess. 23. de refor.

c. 10. privilegium illud Abbatum supponit, distincte prohibeo, et cognare, ut ne de regula sibi subditi, minores ordines operari. Eademque facultas Episcopis petita fuit Can. 12. Concilii. Clemens Pape petenti minores ordines à Cardinalibus et Episcopis indulsit ut ea illorum privilegio.

Ulterius adiicimus, Pape hoc ipsum ad privilegia quibusque petentibus simpliciter Presbyteros ordinandi ordine Subdiaconatus quia eidem facultate juncta Can. 10 Antioch. Conc. prohibet Episcopis, cum quia subdiaconatus sicut et minores ordines à Sacris nisi institutionis Ecclesiae, et operis Ecclesiae pro jure hic cum ipsis dispensare potest. Aliqui quidem tenuerunt idem quoque ordinem Diaconatus ex privilegio, quod ab Innocentio VIII. petiisse volunt Abbas Cisterciensis, hus Monachi ordinis Diaconatum, at multa sunt, quibus dispensatio perdita fides huiusmodi privilegii. nam primo non extat in Bullario Romano ullo, nec ullibi, aut Monachi Cisterciensis reperitur. Ideo nec nostra nec patrum nostrorum memoria Cisterciensis Abbates eo privilegio usi sunt. Deinde Abbas Cisterciensis hanc facultatem non postulavit, verisimile ante non fuerat, Pontifex non petita concessit. Ipse Pierius in Summa n. 235 scribit, de vi hoc Bullam, qua, ipsum abbati Cisterciensi facultas ordinandi Subdiaconatum, sed in ea nihil de prenominato de Diaconatu. Ipso Bulla Innocentii, si germana sit, explicanda est, quod Abbates Cisterciensis valeant monachis dare dimissorias, quibus ordinati, ut sint à quolibet Episcopo non habita dispensatione. ita ex Jesuit. l. Card. Greg. Can. 1592. et Clemen VIII. in Bulla Cister. data. Abbas Diaconatus, et magis Presbyteratus non nisi ab Episcopo valide fieri.

Et certe sera et praetio ordine hierarchicorum non alios assignat mystros, quam Episcopos, praeciatter ex institutione Divina ad hoc ministerium destinatos. Nec obest, quod in ni Rodiena praes Presbyteri simul cum Episcopo ordinandi in Presbyteros manus imponant, nec manumpr impositio ipsa, qua Presbyteri adhibent, à Sacris, sed ceremonialis tantum est, ad fraternitatem et consortium, sociatemque, quam cum ordinandis ineunt, demonstrandam, cui, ritui apud Graecos reformet salutatio, quam Presbyteri Presbyteris de novo operatio exhibent.

Denique Diaconatum ad Episcopatum pertinere, cum ex solis Episcopis ratione operis propie. adeo vis fuit à priscis saeculis hac Ecclesia, ut de Monachis Episcopatus ita gerit comparetur, adeoque ea Italia quoque Episcopos, statim Ruges ac Sueves fraudulenta molitione invaserit, ut semiviventi et crapula oppressi adumbrata quasi vacua et inani manum impositione sibi traderent Episcopatum, ut narrat S. Gregorius Ep. ad fat. Gothul. Eccl. l. 6. c. 43.

Et quidem apostolus ab Apollo ordinatus, canonica auctoritate praeditus, ut solus episcopi, aut saltem ordinat electum. Hoc insinuant ipsa verba Ap: 1. Tim 4. per impositionem manuum presbyterii, quae et multitudinem episcoporum intelligi hyra annotarunt. Sic sanctus frater Barnabas ordinatus fuit episcopus Apostolorum Petro, Paulo et Joanne dictis ex relatione Eusebii l. 2. hist. c. 1. 3tio in ipso nobis Apostolorum canones legimus episcopum ordinandum ab episcopis 2. vel 3. accedunt can: 21. concil: Arelat. I. can. 4. ubi sancitur, ut quis ordinatur, ordinatum episcoporum a duobus episcopis, quem morem adhuc custodit Ecclesia Rom. Verum ex re rarius fuit solutus antiquos episcopi ad ordinandum episcopum, ut saepe ab uno fieri valeat, dispensatum Theologi.

Nos arbitramur, primum episcopum praesentium ad ordinandum electi a regnum, ut sit valida, sed simbolo ut sit legitima et canonica, ipso Timotheo praesente in ordinatione manuum presbyterii, dicit 2. Tim 1. speculiari tamen ordinatus a Paulo: unde colligit Etiam ceremonia quidem in ordinatione manuum a pluribus fuisse adhibitam, sed solum Paulum ea peregisse, quae certo sacramentalia erant. et hinc nec, quem ut consecratio nisi unus operator a praedictis, religiosis apostolorum consecrari debentur. Sic Titus episcopus in magna insula Creta, ubi remansit ibi a Paulo relictus, ut ordinaret presbyteros, quo non episcopum intelligi, sed secundum ut ordinat: Ap: l. 8. c. 27. Legitur, corpus consecratum episcopum ab uno ordinatum. 2do in Concil. Carth. IV. can. 2. statuitur a plurium quidem episcopis tangi caput ebecti, sed ab uno tantum fieri benedictionem, seu pronunciari eam, et superiorem solam ipsis manuum impositio solis est. 3tio S. Greg. ep. l. 10. ep. 64. ad Augustinum Anglorum episcopum, qui ita interrogavit an quasi episcopos ordinare liceat aliorum episcoporum praesentia, respondet: et quidem in Anglorum Ecclesia, in qua tunc ubi tu episcopus inveniris, ordinare episcopum et aliter nisi sine episcopis potes. nam quamdiu ad Gallias episcopum venient, illi ut ordinatum episcopi tuae tibi afferant. 6to Evagrius ordinatus fuit episcopus Antiocheni a solo Paulino teste Theodoret. l. 5. c. 23. nec ingeram, de validitate ordinationis Evagrii disputatum est, sed tantum de legitima huiusmodi ordinatione. 5to Innocentius I. Ep. 22. varias habuit ordinationes, ubi solus Evagrius. Imo Siricius, unus episcopus, quem spectat ad ordinationem probatum, virum Montanum sed veritatem sacerdotii habet: 100 praesertim Coepiscoporum auctoritate operantis nec augeat, nec minuit.

Hæc præcipiunt ac edicunt canones absque ullam pluvium episcoporum ad hanc solemnitatem, ac honore publicum sacro, dari existimandum, ac ad publicam generalem charitatem episcopalem, quod ab existimationis hominibus, quæ ut ut veteres canones a duobus aut tribus ordinatos episcopos interdicunt, ac ex eo confirmatur, quod aliqui canones præscribunt, ut episcopi provinciæ antistites quoniam ad ordinandum episcopi.

Dices. Apostolica et traditio semper et ubique observata, et fugiendis a duobus aut tribus episcopis ordinari quod non probat dictum.

Ad: d: cons. non probat libid. c. valeat. Nego. Licet enim ex apostolica traditione nullo ecclesiæ agnitum habeant misceri in calice, non tamen ejusmodi mixtionem ac de necessitate sacr. ipsum.

Instabis. Canones a solum declarant illetum, ita irrita et vacuum ordinatum episcopi, ut quia prætermittitur 3. episcoporum præsentia. ita Isidor. Pelagius. ad 439. can. 5. ipsum.

Ad: d: ant. irrita et vacuum quoad honorem et officia, quemadmodum presbyter, qui sine ipsi episcopi electi abalio ordinatus, manet ad suo officio sacerdotali. Nam: quoad characterem episcopalem. Nam: tantum tenuis distinctionis ipsat tum ex eo, quod armentarius, cujus ordinatum concilium Pelagius improbat a duobus episcopis, quorum ordinatio episcopus, quod tacuerunt ipsos mel dare serio beneficium ad valorem sacri tum ex eo, quod ab armentario ordinati quibus nulla persecutio mentia præjudicaverit, ut patet Aud. Syn: in ministerio sacrorum omnium permittantur et ipsi armentario indulgebatur, ut recepitos ipsimare ipsis.

Dubitare 3. an quilibet episcopus sit legitimus s. ordin. minister?

Ad: Imo. de Romano Pontifice, cujus est summa et amplissima in Ecclesia potestas, tum dubium est, qui ipsi ubique terrarum, et quocumque venerit, tum fideles et episcopi ipsi eravi. Minori in primates, extra diœcesim sua aliquibus ordines ipsarum et in tota africa episcopi Carthag. ut patet ex con. 41. prim. Carth: III. in Syria Patriarcha antiochenus ex Nunciatio I. ep. 18. ac in hispaniarum provincia ab episcopis, et toletan. ipsi fiere tamen a aliorum episcoporum, ita ex con. 6. Hispal. Tolet. XII.

Ad: IIdo. per primum e ac ex synodo Trudentina sess. 23. c. 8. de sacrum, debere unum quemque ordinari a proprio episcopo, nec ab alio nisi ab ordines promoveri.

cujus vis aut generalis aut specialis rescripti v. privilegij mentio,
ab Sede Leg. fiat, ordinantem a collatione ordinum sacrorum,
ordinatum vero a suscepto ordine executione suspendi, quam
diu ipse Episcopus videtur impedire.

Et hanc suspensionem incurrit in collatae minoris ordinis
et clericalis tonsura. colligi ex c. 2 et 3. de renunt. ord. et
tac pax et gaudia inter Episcopos Ecclesiae inter nonnulos ignorat
quibus turbatum quae originis excitaverit inter Patriarcham
Alexandrinum, cujus in Ecclesia officium exercuerat, et Alexandrum
Jerosol. a quo Presbyter fuerat ordinatus.

Presbyter vero Episcopus, a quo ordinatus est, in cujus diocesi quis natus est, Dominus
in cujus Diocesi aliquis ita gloriatur, ut in eo spem maxi-
de gerat animum, atque vero ac praesumatur Ecclesiae suae suam
ibidem officium. denique beneficij, in cujus diocesi aliquis be-
ficium obtinet. Porro legitimum ejus Episcopi cenetur
in cujus Diocesi degunt, ex Con. Later. V. Ses. VI. et Trid. Ses. 23.
et Bulla Pij V. Et mendicantes, in qua mendicandi ty-
religiosis indulget, ut a quolibet antistite ordines recipere
sint, requisito hoc omnino, a Greg. XV. p. constitutionem in
tanta etiam, ad Regulares tumultus, quibus ex eymoni petitione
orti fuerant, revocata fuit, et ad terminos juris quo, et con-
cilij Trid. reducta.

De licentia tamen ejusdem Episcopi quoque ab alieno ordinari
potest. ex Con. Trid. Ses. 23. et ita licentia ejusdem Episcopi sub
dictis Sanctis impertiri solent sub nomine Litterae dimissoriae
quae ita dicuntur, quod ea, ex eius a hac pro Episcopo quasi
dimittatur. nec hoc facultas intelligitur nisi decenti et
gratis de rebus sui lib. quia quae sunt gratia et favoris per
ipsum durare debent. ejusmodi litteras quidem vicarij generalis
cum expressa Episcopi licentia. c. cum nulla de resp. ord.
in 6. nisi sed praeante lustrum, et amissi ante diem
a die obitus Episcopi numerandum, nisi sede quis decessisse
beneficij recepti sit recipiendo. Sit quaestio ex Trid. Ses. 7. de ref. c.
Quaes. II In ordinando ab Episcopo illegitime inducitur
aut haeresi, schismate et tale hujusmodi a sententia facta
sit nulla: ante

Sb. I. nemo tit. 1. c. 4. a. 3. et 7. Dogmatistas aliosque
haereticos, nulla ac irrita existimatur. Secta Baptistarum et quae
collata a magno imperatore, ac ab Ecclesia quae Sequentes
de Jacobum generibus improbatur non profitum quae sit moveri
Trent. id a de Episcopis in hujusmodi, quod canones Martyres ac
Sacrificatores appellaverunt, quod legitimus pastor ejusdem

aut violenta alia seu dolose quae [illegible] gesta ordinarunt, de haereticis item, et schismaticis, nec quidem de dimoniacis seu dona spiritus S. praeter eam quae salutem praeparantur.

Ad: IIdo. quam urgent nuperi olim hac quaestione inserunt potestate ex S. exercit. doctoris de S. ordinatione theologae, quidam antiquiores scholasticam apud episcopos eruditiores, ac e gradu dejectos, tempore chorus ordinari, cum juxta ipsos episcopalis distinctum characterem non praeat, alii insuper, hujusmodi episcopos characterem quidem ordinandi habere, sed illum non posse juxta ejus ordinantur. verum haec sunt et levia nunc.

Resp. Valide sunt ordinationes factae ab episcopis intrusis quamvis haeresi et crimine praeditis, dummodo revera intrusi et ordinationem tamen tamquam legitimi, ac episcopi eadem ratione gerati fuerint episcopi. Huic responsioni restitalem gerant argumenta tres: S. C. allegata, quibus accedit ratio manifesta. Potest enim ordinis sacramentum collata quidem ipsum, et quidem ut quatenus potestate gerandi; quia multi decretorum et quatenus ordinis adhibit: et potestas ordinis e quibus ordinis: ex S. Hum. et Greg. c. de bono, ping. c. 24. Ignorans de clericis improbis et officio privatis, ait: manere in illis ordinis sacramentum. Negandum, manere quidem in illis characterem ordinis sed non characterem virtutem, seu potestatem ordinis, enimvero potestas ordinis et character duo ita sunt, aut saltem hi characteres perpetuat.

Confirmatur. Sic differendo et clasis idorum episcoporum, eorum ordinationes prohibet nulla ratione. Imo quoad intrusos res certa est; nam Anatolius, qui ex cum S. Stephani episcopi Constantinopolitani ad Dioscorum et Petrum: Lynodo Ephesina intrusus fuit, a S. Leone M. et Gelasio Ep. 78. ad Dal. 54. ad Pel. Theria Augusta praecepit, protestio quoque Lingh. ejus ordinatibus. Ordinem pseudo, qui S. Ignatii episcopi Constantinopolitani, eadem intrusit, et a Gregorio Nyssenus episcopo degradatus est, et fuerit, confirmato Ignatio Joannes VIII. S. Concilio Augustinus nulla eorum, qui ab illo fuerant ordinati, repetita ordinatione purgato. IIdo quoque haereticos. nam S. Athanasius an. 362. collata Lynodo Alexandrina, inter clericos recipiendos ad, qui Arianae impietatem abjurati veniam humiliter petiissent, prout et habet in actis ejusdem Lynodi, ac in Ep. Athana. S. ad Rufinian. nec non Sect. Con: Gent. VI. Item cum Encratitis factum in episcopis eadem Sufeptio Zoi et Saturnino, qui eorum haeresi abjurarunt, afirmat S. Basil. Ep. ad amphilock. can. 1. In Lapsos quoque Lyn. Solutan. t. Lynod. Lebidius Amphilochium et Auxenium episcopos, professique Eustathianorum haeresi abjuraverunt.

Ubro quoad schismaticos, Romana Ecclesia ordina das in schismate Donatistarum, verè insignitos ea ordine, Harnly ea declaravit, Sententia S. Aug. adversus Rogatum: l. 2. c. 13. de ordinatis in illo schismate: si sunt rite ordinati, sed sicut baptisma in eis, ita ordinatio mansit integra. Denique ordinatos à Catholicis ordinatos Donatistarum esse ex collatione Carthaginensi die iuni c. 16. et ex Concilio Arelatensi c. 68. assertionem nostram confirmant. Ex regula Gennadii aliorum schismatis proseriorum, in quibus promoti ad sacros ordines negotiatores fuerant repetita ordinatio recepti, nec in in graviori illo de diuturno schismate, quod ab Ulpiano VI. usque ad Martinum V. iteravit Ecclesia.

Ubro denique quoad simoniacos, tum quia antiqui canones, licet haberi in clericis animadverterent, qui his praevi simoniae, nullibi tamen definiunt, simoniaca ordinatio sit pacenda, vel minimi, imo S. Petrus Damiani in libro, quem gratissimus appellavit, ostendit, eos, qui à simoniacis episcopis ordinati sunt, ita ex idem ordinandos, eosque laicos exterioris ritu secta ministrent, et ministri, qui ministrat baptisma, et admissa.

Dicis. Canon 60. aliàs 68. inter spurios apocryphi tradit ordinationes à haereticis accepta nulla esse, quod idem affirmant Firmilianus et S. Cyprianus. Canon Nicaenus 8 omnibus quidem, ut ordinatos à Novatianis in clero, manerent, sed ecce de manuum impositione. Concilium in Gr. Synod. apud Theodoret. l. 1. c. 9. statuit, ut quos in Aegypto ordinaverat Meletius Schismaticus, sed nullum Ecclesiae mysteriorum administrarentur, nisi, quos Sanctione ordinationis affirmat. Innocentius I. Ep. 16. ait, Vatis ea baptisma Arianorum, sed plenitudine Spiritus, quae maximè ut ordinationes operatur, eos esse in pace.

Ita sedi possunt exemplo aptiora ex Ecclesia historia particulari, numero multa ab irritis habita fuerunt Can. 4. Synodi Sphaerit ordinationes Maximi Cynici, qui quidem Ecclesiam Dei, dolo adquisierat. Constantinus in Constantinopolitana cathedra intrusi an. 706. Leontius IV. utitur declaravit ordinationes, consecratio iterum Episcopi et Presbyteri, qui ab illo fuerunt consecrati, ut Baronius, Sigebertus et Anastasius in Vita Pastoris. Hincmarus Rheim. Episcopus Rhemensis in Concilio Suessionensi an. 922. ordinationes Ebboni de gradu Episcopali dejecti factas ab Sylvestro et iteravit. Petrus Damianus Episcopus Ostiensis ordinationes nullas declaravit an. 988. Can. 4. Synod. VIII. gen. Leo Ung. VII. cuncta, quae Formosus Papa ordinaverat, gradu suo dejecta iterum ordinavit, de Formosi cadaver cathedra de sepulcro ut projectatur in Tiberim praecipit. Iste Pontifex Concilio Lateranensi IX. ait simoniacas ordinationes cassavit, iterumque consecravit simoniaca ordinatos, teste Petro Damiani Ep. ult. 5. Ademarus Urbanus II. an. 1088. reordinavit Tarentinum, quem ab Viaconde Ep. ordinaverat Nicolao Mag. Dick: invasor ab simoniacus

ut quæ ex nostrum Gestis ac Patrum Historiis ad has objectiones diluendas.

Nº I. Gerardus sunt omnes, quos ab hæreticis peragunt, ad terram usque à Deo infinito, quem animam repetendo à Baptismo in collata cum Spiritu Sancto, à quo discessum, quæ ita dicitur dubitare; nam revera sectum sub Ecclesia quæ fuerit admittit.

Nº II. Character sibi à quo Christi efingui debet, quis qui v. ex tria Ecclesiam, si à matris a gradu depetri hæresi sacerdotium, recipiunt quidem characterem, at nisi gradum non calendum habet, ita ad hanc ordinis repetitio, ut Ecclesia requiratur, Episcopique manus subjiciantur, ut quæ manus impositionem invocatur sed ejusdem Sancti 4. quam legitur Pseudo. Dec. consecrationem accipiant, quam ab hæreticis ac illegitimis ministris recipere manifestumque. ad hanc manus impositionem in ea sitalem ad ceremoniam dari dicamus.

Nº III. Nonne Christus in Patrum intelligitur sibimet imprimere characterem, sed in certo gradu in Ecclesia hierarchia, in quo gradu sibi ipse ordinatis, prohibitus sacerdotii Saliquod mysterium huiusmodi indutus certis gerituntque et honoribus fruuntur, quæ hierarchis, qui à gradu dejecimus sunt, detur ablati quæ sacerdotii in quodam gradus characterem, sed ad prædicta mysterium et ad ministeriam honoris, ita ut, quibus restituentur Ecclesia redit jus ministerii, honoremque ecclesiæ hierarchiæ, quamquam minimè decorentur novo charactere, et sicti iterata, dicuntur tamen sacrationem manus impositione obtinere, et quodamodo iterum ordinari. Hic notatis ad Lingua

Sed et quidem ad jus. Canon Apostolorum multis à Gundris, idem sunt, et enim ea dijudo tenentur, ubi apertissimè traditur eorum sententia plantanda. nec opera audiendi sunt Firmilianus et S. Cyprianus eodem errore in hoc. et quidem canon intelligi à de ordinatis hæreticorum, qui legitima fuerunt et adhibuerunt.

ad Dam. nam in positio in quibus Nicæno quemadmodum a sicti repetitio, sed repetitionis ita, quo modo hæreticorum ordinatio dicitur plenitudo sicti S. quam quam hæreticos recipere et potuerunt, et confirmatur ut et quidem ordinatio sacerdotii Ecclesia, et ad honores ordinis debitos.

ad Hiem. Innocentius I. solum hujusmodi hæreticorum ratu asserit, tum quod characterem quia quod alia ejecta, quorum participio sit, qui reverentur ad Ecclesiam. sicut enim ea eorum ordinatio quod characterem rata sit, nata tamen ordinatio sicut Innocentii temporibus ab hæreticis ordinati et ad Ecclesiam reversi, et admittuntur ad honorem et ministerium ordinis Ecclesiastici, sed donantur dumtaxat, laica quidem. unde recte quod Innocentium ratum et quinam hæreticorum, ratum enim quidem illud detur, quod gratuitum, ac eam effectu assequi, non ...

* Ad Exemplia quod attinet, ad simpum probant, aliquos ordinatos sub aliquibus finis heretici; quod nostra responsio nil obstat; licet illorum validitati ita sit, quod aliquando S. Pontifex viri retractari fecerunt.

Denique ad jmtu dicunt, non quoque canone quando irritus declarari oportuit ordinatio Simoniaci; ab ipso amplia canone decernatur, nec ejusmodi Episcopi de, et finis, nec eos, qui ab ipso sunt ordinati, pro nullis habendos esse, de ministerio et gradu tenere, et de characterorum. quod ex quo illorum in Episcopum graverit cum triby alijs legitimis praedictis S. Petrus Damianus: hinc citatis canonibus apud Gratianum Mercatorem ita legitur: regis ii, qui ab ipso sunt ordinati, quae temerario gradum Clericatus obtinerant.

Ad 2dum. Post Natalis Alexandri, hist. Eccl. Sec. VIII. Cap. 9. Anastasium, qui in vita Leonis III. ordinatus à quinquies benedictionibus episcopis gerendam à Stephano IV. huius secundis ac benedictionibus ante decessit sacra illam ceremoniam, quo ordinati recipiunt coram altari eorum suarum insignia, quae Con. Tolet. IV. can. 28. ac aliorum sui honoris gradum retinuerunt. nam sacra ordinatio ex eo quantitio detum tanquam ratio habita è a Con. Rom. an. 769. ac quod tamen non magis quam ad valida ordinationem requiritur vera episcopalis gerendae.

Ad 3dum. quae acta fuerunt ab Hincmaro in synodo suae dioecesis fuere à Nicolao I. in ep. an. 866. in qua ipse, huic clerici ab Ebbone ordinati sunt quodam ex hujusmodi ex historia Eccl. Rhem: à Flodoardo gesta gesta, clerico illos non sole mysterio finis dejecto.

Ad 4tum. Ordinantur Stephani et gas, quos ipse fecit irritos finis, quantum ad liberum, illum et exercitium officiorum, subditi et dati ordinis, non quoad substantiam et characterem, obstantium ex eo, quod à Nicolao I. lata sit sententia depositionis adversus Photium, et ab eo ordinatos non agnoscunt sapiendum nisi iniquè ordinati. tum quia semper VIII. Photium in sede stant: primavit post mortem S. Ignatii, nec idem S. Ignatius ad Nic. II. ab ipso rebutat, sed dissentit cum Paulo Constantinopolitano ordinato à Photio, qui Episcopus Cori, ipsi ab ordinatio quoad substantiam valida sunt, et de legitimè ordinati possunt et subsistendum dispensaem.

Ad 5tum. cum formosus Leonis irrite se gessit, et sine veram ordinaverit, quos ille gerebat, seu gratia è gradu dejectos rursus assumpsit ad ministerium, asserens non fuisse violentia tyrannis in facto.

Ad 6tum. Prim S. Petrus Damiani Eristat, Leonem Papam potestatem simoniacos et malè gremio suae nostrae ordinasse, inferri dumtaxat potest, a S. Bonifacio cassata ordinatio.

Episcopi ordinandos omnem ad gradum dignitatem et ad jus ministerii
conferant et quasi ex mutilis ceremoniis mysteriorum, ac ita
dicam e Ericalium insomnium, quae vicissim hoc nova ordinatio
ut primatum ex eis, quae nob. aspicem illaqui ordinatorum
magno inter Legentes tumultu excedit, pluribus affirmantibus
se honore privandos, qui ordinabis hac tempestate ignorabant,
Episcopum ordinare et simoniacum, quae ob rem hac temporate
desperata sententia hos in officia ipsorum mandavit. ibid. p.
Eccl. Dam. l. c.

ad 7mum Damiani Epistola Urbani de ordinatione Pairiarchi
a viris doctissimis dicitur suspicitica. nicerten quoque e
Pedelonem, qui magnum ad eum imm. fit, fuisse Episcop.
Denique in ultimam expurbam II. in Gr. ad Petrum presb. agrotare
in ordinatione schismaticorum, vera sortiri, planam
gradum, post cum eorum sortis initiati sunt mang in postrema
ad Catholicam redierunt unitatem.

Quaest. III. Qui Lectionem de eo nacti sunt, fuerit an Lectio
Angliae praesitibus?

Nb: I. Anglicus quoque ordinationes aliquas fuisse, si fierent
ab Episcopis hic operatis et legitime sed ut ecclesiae ipsorum
quae sunt. ad quam meritis dubitatur ide Ecclesiae illorum perfecti
et ulterius de valore sua, quae in aliorum Episcoporum operam affirmat
magna quantum gratia quae sic agitatur. pro ordinationibus An-
glorum sit sedulitas Courayse Canon. Leg. Bari. an. 1. 27. nulla
disperatio Lectionis.

Nb: IIdo. quamquam negantur mentem de ordinationibus facto sit
Ordinatio Henrici VIII. quia ab hyeme Episcopi et Presbyteri Angli-
cani sibi fere Catholico Eximati fuerunt et excepta sedes Pontificia Ro-
mani Ecclesiae obedientia, missa Lectionem publice ad mitratum et
ordinis Ordinem. unde Philip. III. facultate fecit Regina Isabella
Cardinali assistendi et de omnibus mysteria altaris et Ecclesiae et
dignitates in Hispania priori Sacer Philippo Henrico, ut affirmat
Nicolaus Sanderus l. 2. de hist. angl. ad postrema Hartmeg an. 1574.
Ita Ecclesia Ecclesiae VI. ejus successor in Camilio Pontificis Ro-
mani Ecclesiae, ad unum ordinem et ritum peragerentur ordinationes
Episcoporum, et ea de re Cardinalis Pole Legatus, qui, vulgo
Edward. Edwardi VI. observatur. Inter eius praecipitantem Phay
operatur, sicut ab eodem hoc est mandatum regium. Cum in
Interrogatorio Eccles. an haereticis aperteris et difficere, ipso
quae rejicimus Ecclesiae Judicium et Rom. Ecclesiae sed non
aperteretur: ac promittat se in ipso haereticis dogmatibus eodem
instructum, sacramenta addito, quae de Christi mediatore regnum
et ipsi Ecclesiae et spiritualibus rebus statuere in praesentia omnibus
publice operandi. Super illo Pallium cum mitra pontificione mamum
hanc ordinem exponit: Deo ejusdem, qui hanc fidem volum

[illegible] quæ [illegible], quæ [illegible] [illegible] ad hæc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

CAPUT II.

de Subjecto S. Ordinationis.

Agemus nunc de ordinandis, sive de subjecto S. Ordinis, quia in Ecclesia Christi varias invenit, quæ sunt.

Quæstio I. An fœminæ hæc sacra S. ordinari? Et affirmant olim haeretici, quia apud S. Irenæum l. 1. c. 9. Marcos hæreticus: c. 47. apud Epiphanium quidam Gnostici mulieribus tum in Bracanpar exhibebantur, sed Gnostici erant et haeretici, sic ut nolim hac ratione deterreri. Aut S. Epiph. hær. 49. quem errorem secuti sunt Novatianus et Philastrius cuppes hab. sacerdotes legis N. statuere et affirmare.

Verum affirmo e contrario Patrum, mulieres minime esse ordinandas sine quia 1. Cor. 14. et 1. Tim. 2. apostolus prohibuit, mulieribus in Ecclesia tacere et docere. Adhuc cum tamen hæc non sint nisi S. ministrare praestitis. Ratio, quia hæc fuit perpetua fides et traditio. Nam S. Irenæus et Tert. l. c. gravitas mulierum in mulieribus, quæ S. mysteria ambiebant. S. Epiph. hær. 79. et quo minus credo, ait, apud veros Christi cultores mulier mereatur mulier sacerdotio fungi, id est Christi vicem ad hoc munus assumendi. Quod ibi. quia sicut idem ministerium munus alium gradum potuisset. Quod Christus S. designare, cui tantum gessit in fuit. Etiam, quia nec in V. Lege Deus unum de mandatis Sacerdotum, in nova autem neque ultima cœna adhibuerunt, ubi institutio Eucharistiæ et Apostolorum ordinatio, denique mediator inter Legem et Ecclesiam fungunur, hic fuit et mulier, ita S. Bonaventura.

Quæ objici possunt, multum sunt momenti. Ajunt enim, ex toto Codice, quia Ecclesia Romana de Diaconatu, ad quod respondeo: Et: ar: 14. adhuc sic ipse pugnare mulieribus politicum regimen: et alia e non politicis regimen instituit, veruntamen (arbitrio) et alia Ecclesiæ tamen ipsi et ius habet auctorem. Ignorant Alia praecepta Monachis Abbatissas. Verum sacrum munus in alia, quam cura animarum domestica sacrum aliquam. Ita cap. Dilecta de ordinand. et ordin. Abbatissa Regitur aliquos Clericos subjacere ab officio et beneficio ab suspensio ipsa a Deo vera censura, cuius violatio minatur ipse gravitatem

Ad quartam pœna Decretorum, secundum mandat S. Petrus de Abbatis S. Afrikiélis, ut Clericus Ecclesia consecra quæ ad studiendum Abbatissæ. Panigo existimat præcipuum fuisse Baptisma. verum quod de ea narrantur, potuerunt fieri de Matrona hinc primos Christianos inde natam, quod Joannes VIII. nimirum Lector et nolliber infer fœminas degerens Christum suscepisse.

Quæres II. an ex Baptismo Infantum Ecclesiæ ordinem capiat Lib.

R: Baptismus enim aeno Baptismus è omni certum, quia ale quod Ecclesiæ partes, et ministerio suo, qui ipse intus è Christi gratia. præterea ignorare dicuntur Ecclesiastica Patriarcha ordinacio in Baptismatis collata. Siccera I. cap. de Clericis Constantinopolitanis Baptismatis abusus de Ecclesia ingerit, et ita Baptisati ordinentur. quoniam ariso Baptismo ordinacio quæ sunt nulla. Publicus nisi per ipsum Christum: ut Baptismus. Si quis Christus ordinatus de Presbyteris, et in ea Baptisatibus, Baptistis et aliorum ordinetur. ita decernitur A.D. 90. Scribit quidem Gratianus C. 7. C. 22. in ordine Alexandrina Lectores et Psalmistas absque ullo discrimine fingere tam Catechumenos, quam fideles. verum ad nulla hæc de Lectoribus ordinare accipiendum est sed tantum de legendis et canendis manere, quod interdum laici quibusdam. hinc immediate profecto Lectores ubicumque Ecclesiis fideles ad ordinem tunc promoventur.

Quæres III. an infantes antiquitus sacris ordine ordinari potuerint.

R: certum quidem ordinem ad canonica ordinacem exiguit modo Ecclesiæ, ad infra dicemus; sed nihilominus gratia ad ordinis characterem pertinet, ergo ut parvuli capaces ridentur. nam Eugenius Abbas Ecclesiæ Hispalensis Gerano in opere suo Lectorum Lectoribus Hispanorum et ordinatis Lector. de Eugenio Lt. ad S. Petrum de ovetoan. 633. ut in Catalogo legitur, fuisse Christi ab infantia, quorum ordinem ordinem et rationi proferuntur. cap. ita nobis de Clericis tali ordinate, ubi jubetur ad Diaconatum pro Monachis, qui hoc ordine gratiam missa ordinatis fuerat decorum ut tamen parvulis ordinis, quod ordinat annos disertia recuperat de nos, ratione dispensum ut parvulis ante hisque ratio. Artium opinamur, posse ad Lectorem ultra nonum et decimum sæ. Nosse dico, quod sitio ordinis varia obligatus annexa sint, ad quas in se suspiciendas ipsum libe ra jam

Nam hæc Journeli theoria disertius sola Scriptura Sacra à Lutheranorum oblegueitur, quæ in hisporte, multa, sed gedi in g.

Quæstio IV. an omnes libri veteris testamenti solum Hebraice scriptus.

Resp. Negat. Ut patet ex C. majores de bap. c. nobis rescribitur, quin, quid dicunt, quod Hebræa, quod Græca, quod Latina sanctorum, et ita dispensa et bus, et Scripturæ dominicis et omnes hæc, ita mirabiliter prædicabitur, ut si quidem de rem, quam numen ad characterem spectantes. Junk ex prosa Hieronymi: III. quod ipse, qui Ægypta gentis, nec rem per Chaldæa et Assyrios libri. et verb in omnes Scripturæ Sacræ Tertiæ regnabit intentio seu voluntas Legislatoris.

Nec est, quod Ps. exemplo, qui minimi ad S. omnes adhæsuti, seu potius rapti fuisse videntur, quia non ut ipse invitis ac reluctantes Imperitiæ, sed ex mera humilitate ac reverentia Sanctorum ipsia instinctu omnaeon refugiebant, cum tuem et Hæretici se obtrudebant. multi, ait Aug. Ep. 173. ut Apostolus Scripsi-grient, benevolentur vidi, incidentur, cupiditum Dei, omnes adsit ex voluntas Scripturæ Sacræ.

Quæstio V. Quam in ordinandis Sacrorum Ministrorum?

Hi passim multa apprehendunt, de quibusdam ordinandis, quas alij Scriptori Sacro proponunt. Itaque Respondet

Imo. Legimus vocato nemo nisi à Deo vocatus Ecclesiæ ministerium alicuius dabat. quia monet ap. Heb. 5. Ita quis sibi Ecclesiæ muneris honore accipiat, nisi qui vocatur à Deo tanquam Aaron. Ipsi singulis exemplo sit, qui à Semetipsum clarificavit, ut Pontifex fieret: Ed à Patre, qui dixit ad eum, ut est Sacerdos, quadam quia Ecclesia mi-nistrorum munus, ipsum clarifici insinuere polebant, quæ absque gentiam Dei auxilio inde est Sancti paraj, nagnanimi. indicia autem Hujus vocationis sunt tum omnium Sanctorum atque de quata illudat. 2. Tim 2. nemo militans Deo implicet se negotiis secularibus. tum divini cultus studium gerere; unde gratuit Tim. 23. de ref. 4. ne prima Ecclesia initientur, da Quibus probli in ejusdem, ex ut Deo fidelem cultu præsent, sic ista gerunt atque ipse. tum indubitata sectitudo, ita S. Aug. l. 2. de Trin. Doct. c. 16. Si Hæresia evangelizamus, ut manducemus, aliqui habemus Evangelium quam cibum.

II.do. Aetas legitima, quod attinet ad minores, iuxta dec. gregorianum, quod referunt viatica donorum gratiam officia accumbere valentes. de materia autem qua ministrat Ecc. ministrorum ad lectoratum ordinem ante 22. ad diaconatum ante 23. ad presbyteratum ante 25 aetatis suae annum promovendis dantur ad episcopatum requiritur aetas 30 ann. 3 hist. in Gallia 24. ann. ex usu autem recepta hodie et anni pluribus hinc inde aut minuuntur. de qui inde probitatem vitae malae fidei furtivat ordinati sed postea revenient in aetate legitime exercere sine licentia ordinantis praesertim superiorum. quia vi Bullae Pii II. cum a facto sint suspensi quod si tamen quod bona fide ordinati se se habere legitime aetatem, sic ordinantur, adveniente aetate ordinis sibi collati gaudent functionibus et potestate. etc.

III.tio. Gravitas et sanctitas. Nemini licuit ante praemissam ordinem suam sedes gravitatis pueritia et pro sensibus Jon. 4. 22. Quinetiam monent a sublimibus et monitandam sed honestatem et prudentiam in Eccles. ministris exigunt sacra. 1. Tim. 3. et tit. 1. 6. P. S. Cyp. Ep. 4. Ord. 1. Christ. CC. Trid. et certe qui alios exemplo se debent, cinctu induti speciem exhibeant nostra ei; ut ad S. Christ. et hac de causa vetant canones ordinatos peregrinorum, quod eorum mores sint quasi vita Gr. Dialog. 29. pari ratione publice pertinet ad clericatu admitti prohibent Arela. II. 25. Toled. I. 2.

IV.to morum sanctitas juxta Lit. Sacrorum sacra. Sp. Trid. Sp. 23 de ref. 11. requirit in promovendis ad minores, ut dicti collant fabriam Christiana. nec in fidei mysteria praecipua. ut promovendis vero ad majores ad magis sacra ordines. fabria sacerdotis in ministerium Christi. Mal. 2. et Sp. 4. quia tu scriam repulisti, repulsa fabria sacerdotio fungaris mihi. ad Lp. Tim. Ep. 1. c. 4. absente monet lectori adhortari et hortatur huiusmodi nefasta prohibent ratio, quas l. 4. de Lect. c. 4. praemittit S. Chrys. Primum quia sacerdotes curamus animarum affectibus adorey se debent. tum quia illis hereticorum conatus tunt et primatus. tum quia periculum ne gravius habeatur illorum ea operatio quae se vertere nequit absque magna Sin. inter clericorum studia nobis commendanda lectio et meditatio sacrarum S. et P. Aug. Ep. 13. 7. utpote quae utiles sunt ad docendum ad arguendum, ad erudiendum in justitia. 2. Tim. 3.

post Scras lectiones Patrum et canonum primum tantum (Canici) nisi
si quibus juris traditionis sortes labuerunt. vide S. Hier. ep. ad Ch. in
Danial Regorianum, ubi ita quod data quaevis occasione recitam
ecclesiam, Lotomia, illud ait Tertullianus, istud Cypriani, hoc
Lactantii, illud Hilarii &c.

Vta quidem e ut ordinem ascendere ad ordines superiores inferiorib.
sic inferiorib. itaque sortitio clericalis praecedat Lectionem
ecclesiam, cum ad sortitio ad eos recipiendos: Ritum Legislatu
Lupertio. opportunitatis quia licet talis Ordinatio ordinum, exercitio
officiorum, non nisi sine alio inferiore collato valeat, nec Lectores
graviter tamen prohibentur Ordinari et Lectu, id e quibusdam in
ferioribus praeterquam c. un: de clerici et Vitu pugn: unde in Canon
nes fertur, ut ordinatis in Subdiaconum aut Diaconum aliquo
inferiorum ordinum praetermisso (nequeat officium suum exercere,
nisi prius subeundo ordine, qui praetermissus fuit. c. ei. de m. defunct
Pet: XIV. in epist. ad pall. Diac. excepto Chorepiscopatu, qui ex
divina institutione valet ferri negatur nisi ordinatus in Presbyterum,
quia cum Episcopus ex officio quod sibi ascribatur debeat, nesse est
illum ea prius ordinatione donatum fuisse, per quam ferretur potestas
gerendi quod Episcopi: ei et ordinatio Presbyteri, cui est illa ferretur,
non vero ordinatio Episcopi. Denique Character Episcopalis Sacer
dotio Characterem Presbyteratus non modo gradu excedit, et a quo
proinde nisi gradatim differt.

VIta. e Sanctis ab impedimentis canonicis seu canonum devata
introducta, quae irregularitates vocantur. quia nihil facer
dotio sanctius, ab sublimius, ab eo non solum crimine, sed in
defectum imitanda ac extent, qui ad S. mysteria attingunt, ut
probat Jan: 1. ep. 22. praecipiunt fere multorum Con: canones,
quibus eorum illata declaratur ordinatio, qui irregulares sunt
et insuper excommunicatio et depositionem poena facerunt ordi
nandos, qui scientes et dispensate ordinibus irregulata sui
liaverunt. peccat quoque graviter et aequa ac ipse ordi
et depositum subiacet, qui irregularem ex et monstrus, dispensatione non obtenta ordine aliquem et in posterum
recipit. Ctly. arg.

Itaque Irregularitas detinet vim ad impedimentum canonicum
quae hos aliquis inhabilis efficitur directe ac imperat ad sortitio
nem et ordines licite recipiendos, et ipsum a eorum susceptione
excludens. et dicitur esse ab impedimentis juris divino
positivis, ne e defectu lapsus et corporis, quae vitia non ordinant
reddunt ordinandum, illa quippe impedit dumtaxat ne licite
suscipiantur. differt vero a censuris, quae etsi sint in
pedimenta quoque connexa respectu aliquarum rerum

e actionum, directe tamen in impedimentum subsequentem ordinem, ut ex infra dicendis. Deinde notandum, quod omnium sive sententiae ordinariae, in quo impedit irregularitas nullum jurisdictionem ordinariae, nisi praedicta exercere, nequeat sine usu ordinis, ut in Lite praeditae, et benedictione Nuptiarum suorum Parochus, qui ministrat irregularitatem, licet tamen exercere ea, quae sunt mere jurisdictionis in dele fare ad sua Parochiam ordinaria. Caterum in dubio gravia irregularitatis aliquis ex sententia delegatus ingenuus esse presse statutum in cap. ad audientiam et cap. significasti de homicidio.

Oriuntur autem irregularitates ex defectu, quae tangunt praecipue in aliquo defectu corporis, quo culpa, et in delicto, quod fertur in incertitudinem superioris pro gravi culpa. utraque inuritur, ut quis ne fiat latum de irregularitatem, ut pote quae magis in poenam delinquentium lata sit.

Irregularitates ex defectu.

Multi quidem numerantur defectus, quibus irregularitas oriatur. I. defectus natalium; ita ut irregulares sint ex filii illegitimi, spurii, adulterini, illegitimi sint, nisi sint occulti. c. 1. de filii Presb. Illegitimi autem non habentur filii baptisati, et quorum igitur natales, quia quidem filii baptisati et approbantur. Illegitimi autem non habentur, qui ex parentibus publice et in facie Ecclesiae sed mulier in aliquem tunc permittitur dirimens, licet matrimonium postea contractum sit, licet matrimonium postea nullum declaratur nullum, adeo ut ignorantia et bona fides quae hac in re sufficiat. c. 2. 4. 11. qui filii. Item nec is habetur pro illegitimo, qui natus ante matrimonium suum parentum, in subsequens matrimonium legitimandus. Quinder tamen demisse geniti parentes habites ad gradum, nec ulli in primo inchoato dirimente legati fuerit. c. 6. eod. Porro irregulares sunt, qui nati sunt servi, nisi prius fuerint libertate donati. c. 2. dist. 54. de servis et al.

II. de defectu gravis, ut enim olim apud Ethnicos nisi qui gore se debebant sacerdotes, et a ministerio Dei ac praecipue Pontifices. 12. accebatur habere maculam, itaque nefas canones gore vitiatos abordinis repellant. Permittamen ne quidem gravis vitium impedit suscepta ordinum; sed illud unicum, quod ordine impetrato accidunt, aut in sigueri indurit de sententiam, aut bendale et horum et alemptis insana generis. ita tot. dist. de gore vit. et dist. 55.

itaque irregulares sunt caeci, aut ij, quibus oculus
est deletus sive limpidus. C. 13. eod. dist. hinc pertinent ipsi
oculi limpidi, qui faciem oculi habent, qui vitrum aut lumen
lucidum, tenti, si qui caecus nato, labiis et claudo, et ij mysni,
quibus crus et pes resecatur, qui manum et pedum debilem
habent relictam, si quibus quidem ita mutilatus est, aut truncatus,
ut ma cum indice ut possit iustam etenim, et frontem re-
ddere frusti. Cypris. et hoc ad honorem sacrificij et qui fa-
cinus habent relictum sunt multum deformitate mutilatum:
dum qui iudicium sub gladio in debili aut dum, cum de for-
mitate aut mutilatio sive quietatem indicat, quadrum e
Crisopo iudicio. C. 2. eod.

Quos quorum vitia occulta sunt, irregulares a formis, quia
sine quibus sibi deformitas nullam stupendum sed aut sibi
defectus ex pia voluntate aut sit, ut si quis sibi membra et
membris partem gratia voluntate abscindit. cap. 4. et 5. dist. 54.
Aperta, sed quidem illa occulta ab eunuchis reijciangur quae
quem sit: et can:

III. Defectus animi, qui fuisse est. Tres defectus ex ratione,
unde irregulares sunt amentes habitualiter tales, dementes
delirantes, energumeni sed. C. mariti dist 33. C. in tuis literis
caus. 7. q. 1. hi ac ex dispositione canonum repellunturur a
sacerdotio ordinum, et solum quamdiu tales sunt, sed ut
sanitate videantur; quod si tamen et plures annos sanitate pro
tet fuerint, ita ut securus de sanitatis certitudine habetur
habita dispensatio videtur posuisse. quod si vero tale aliquid
iam ordinatio accidit ad sanctionem Ecclesiae omnium et reha
bilitantur, nisi quod annum salem probaverit et ipsum sanitati
ut defectus sicut et lapsatarii. unde irregulares sunt illiterati
intrando impenitentia. C. illiterati d. 46. et ut hoc magis
geditur dispensatio; cum nisi malum sit, aliquem promo
vere ad officium, cuius capax non est. Sic defectus fidei quemadmo
ex approbrio regulare Ecclesiastici, quos apostata istum 3. 16 ordinis
arbitrat, nisi superstitum etati, in iudicium incidant Duarum.

IVto. Defectus status. de irregulare, sunt, qui non habent
statum legitimum et canones regulariter ad ordines sacros.

Vto. Defectus libertatis, ex quo irregulares sunt servi
quidem, nisi adveniente ipsorum vacatio religionem solemnem
professa, aut saltem de licentia Episcopi et Abbatis ipsorum
in saeculo revertuntur. tum servi et mancipia diversorum ser
vitute, et tamen coram aut patronis in quantitatis. tum
fisci procuratores, tutores, actores, advocati, qui res alienas

gerunt, ne nubentis nociby. ex Sen. I. ep. 2. c. 2. et Greg. M: l. 2. ep. 25 al. 37. quia periculum est, ne testes a iudicibus bu-
larby prosint, in Ecclia deinceps infamari, si forte doch aut
furti in nociby irreniatur. c. nun. de clerib. saltem.

VI. Defecty huius famae, juxta illud Sap. 1. Ver. 5. ap-
pellat illum habere bonum testimonium alijs, qui sunt sui limi-
ti in ni opprobrium meuda. ed. C. 87. de R. J. in 6. infamiby
parta ne pateant dignitati. Infamia enim est duplex, iuris scilicet, quae incurritur ex sententia iudicis ut lby non ad
poenam infamantem vly ad triremes, flagella, carceriu
damnantis. et facti, quae gratitur ob delicta publica
et hic atrociby, vly apud probos et graves viros male audit,
qui ea gnierit; vt hinc peccata bremia, usura, deri-
legij, sacrilegij, periurij, maleficij. c. infamem caus. 6. q. 1.
Clem. Litteratae. c. Iane caus. 15. q. 3. Dnetis ex Con.
Trid. sess. 25. de ref. c. 18. Diri ob delicta publica, ita
ut nulla largitione celari possint, si etiam sint occulta,
ijs ne gratiae infamia, nec praemia irregularitas.

VII. Defecty sacramenti, qui oritur ex bigamia, quae
triplex est. vera scilicet, quod plures duxerit uxores, Cori-
gitime dicuntur bre dole bine post baptismum. c. haereticis
de big. non ad. juxta illud Sap. l. c. quoniam Sapiens iniq
uxoris virum ce. dicinly legitime, quia et sine ea ne
adulterio ne excurrit bigamia. c. quia, eod. vera tamen
ad veram bigamiam, si sunt matrimonii cum plurib
successive uxorib. c. desiderium eod. interpretatione, cum
quis matrimonium praeter cum vidua, aut in cum mere
price. c. 9. dist. 34. Aut qui uxorem suam adulteram
recepit in gratiam, contracterqs quasi. c. 11. dist. c. 2. qui
multas simul uxores habuit, sed non ceras quo impedi-
mentum dirimens. c. 4. de bigam. non ad. dehinc similiter
dnaria, cum quis dolet post matrimonium consumatum,
rebus nempe factis solemnibus in religione christiana,
v ordine subdiaconatus subsequutus, vota quae id est assumat nedum
c. 29. caus. 27. q. 1. bigamia autem deducitur aut interpretatur in
detur defecty sensu, in quod fideles quidem vel sensu idem
habeant, sed quod plerique differant minime sed cum Ecclia, quae
e unij cum una, vt ait S. Aug. l. de bono conj. c. 18.

VIII. defecty Cenidij, quae mas mutilatus genitalibus mas-
culis et incurrente victima. ex hac defectu incurritur irre-
gularitas ab eo, qui voluntarie et prae ex officio genitalia
licet pulsa, ad morbum v mutilatum alicuius boni, dimisso
defectu Legitur. unde irregulares sunt ejusmodi qui in

bello vel ipsa propria manu effundunt, hostium sanguinem, c. petitio de homicid. qui vero in bello civiliter pugnando occidunt vel funditant, fiunt irregulares et delicto homicidij magis, quia ex defectu tenitudinis inhibet diversum, ex qui in bello in justo armat defunt, etsi pro nobis sanguinem non effundunt, sed solum impetraverunt, aut prestiterunt quilibet militantes. Sed solum in foro externo irregulares habentur. Sed Rid. arg. 2do. Hoc capitulum constituit irregulares, qui legum ministri justitiae cooperando ad causa sanguinis, etc. Con. Trid. VI. can. 31. Scilicet judices qui damnant, Procuratores, Fiscales, qui haec ministrij officia requirunt, ut nova et nullas inficiantur, qui accusant ad vindictam; leg. sit ad satisfactiam dumtaxat c. Gratiaho. de hom. in bi. Lectores notarij; non tamen illi, qui legem exercitatio, obedientiae aut justitiae ac docendi officium obligatur, Scribae, tortores p. C. Clericus. C. Lenten.

Clerici tamen et chirurgi, qui secuti artis hic regles, vel ejusmodi exequuntur mutilationem alicujus membri; irregularibus fiunt; quia non defectu tentatis, si poenae mortis ad observatam justitiam impletur. Sed haec Gratiani, qui Clericum delinquentem judicum secari licet, sed sublimiore poena mortis mulctari. Nego clerici jurisdictione temporalem habentur, qui legem peculiaris ferunt, quia malefactores, et officialis suis mandant, id de homicidio vel injuriam; sicut nego Eleemosynarij, qui milites generalem habentur, ut suo muneri faciant Latis p.

Irregularitates ex Delicto.

Septem hodie numerantur delicta, quae irregularitatem parient, si post baptismum perpetrata fuerint; unica enim mera irregularitas ex delicto incurritur, ex Con. ancyr: can. 12. hoc quo delicta.

1mo. delictum homicidij, Scilicet mortis, ab culpabili: sive directe sive indirecte voluntarie et praeter, aut ipse agendo aut mediate cooperando. Sed. tit. de homicid. et dist. 50. can. 4. p. ex Fundis 14. de refor. c. 7. advertendum autem, eum, qui cum moderamine inculpata tutela propulsam vim invasorem occidit, irregularem non fieri, nisi antecedatur moderamen aut tutela inculpata non fuit. Clement: si furiosus de homicid. Nec homicidium casuale, quod casu fit et praeter intentionem agentis, induci irregularitatem, si accedens operam rei licitae, sine illicita sed non periculosae, sufficiensem diligentiam aut cautione adhibuerit, ne quid nocumenti accideret. c. 9. Alex. de hom: quia quae mere fortuito accidunt, non irregularitatem quaeque huiusmodi prudentia providere non potuit. Sed. ed. et sufficiens diligentia et cautio ac periculum et culpam allegat. Hinc ajunt labus homicidium et furiosi, infantes, dormientes computant. Con. un. ed. mio et alibi, si ebrietas sit inculpabili. quod si vero accidit dum opera

rei licita et illicita si adhibuerit sufficiente diligentiam, ne quid nimium excedere, et in mulatur, et irregularitate ~~[illegible]~~. Sed 27. eod. quia homicidium tunc excusatur in ipse omissione cautionis. Delectum autem et regularitate gravis ac mortalis, quia cum irregularitas ex delicto sit gravis poena, graven quoque culpam supponit ex c. quaestum de poen. p. unde irregularitas non est, qui solum infirmus, ut quidq quis fad, et sana sua ei prohibet cibum. Unde non ors la sit ecclesiastes, nec clericis venaeam gra prohibitione canonum exercere, si non effuerit magno admisa dentis aliqua ex eis occisi; quia in hujmodi actionibus degere videtur aut nulla aut admodum levis culpa hominis patratur. Dicit Lyra Ed non periculosum clericis dare operam actioni ptere et in jure est prohibita quia sepe quisque cum morte alterius, incurrit irregularitatem in modis influendi in mortem culpa latam veniale et in eis nulla quis sentit; quia ecclesia quis cenetur quae negotia quisque quoque gra praeceptum voluntaria libere possunt periculo occidere. Unde clericis exercens artem chirurgicam quae adustionem et incisionem sit mors inde legitatur irregularis efficitur, quam licet diligentia adhibere sit, quia talis ars est penitus prohibita et l. c. g. Ne clerici p. et non solum ex la mors, sed etiam.

II do. delicta mutilans quia et aliena. mutilae autem illa detet ea notabili in minutio et abscissionem membri habentis distincta functionem sin gere in digiti vq c. si qui de hom. in 6. irregulares non sunt, qui sunt ad abstandas hominum aures abscindere et abscindi pertinent Cist. 55. Vero aliquam facinus audere irregulare ex ipso laedendo, quam si aliis laedat. Unde c. 6. eod. irregularis dicitur, qui partem auriculae digiti sibi volens abscidit quae vero sunt de homicidio et in dicta sunt de mutilatione.

III tio. Delictum illegitima susceptionis alicuius ordinis. inde irregularis est, qui cum litteratorum praecepta et alia casus in sibi permissos suscipit ordines. hanc in irregularem incurrit, qui furtive et fraudulenter examen detinuit et deinde se ingerunt sacramentum minorum. c. 1. de eo qui furt. item, qui et laicus ordinantur. c. an. de clerico et laici.

IVto. Delictum usurpatio inde licite functionem alicuius ordinis, quam non habet, scienter et dolenter facta. et ipse si diaconus missa celebrasse ex eo delicto gravata irregularitas est quod asentium ad superiores ordines; cetera ordinem autem sam suscepitum e sola suspensio ab ordine. c. 1. de clericis scienter. Neq si ex ignorantia et inadvertentia licet diaconus, qui ea mandato Episcopi solemnter habitis et non adverteps ejusmodi benedictionem et officium quae sacerdotium

n fit irregularis: additu e delemator [illegible] mn sport eo modo
quo a laicis fieri potest, seu sine solemnitate exquisita; ut
hinc dicatur ministrare ex officio et delemator, ut si quis, con-
lect Ipsam sine manipulo, Evangelium sine stola, n gerat vestem
regularitatem. denique adeunter dicunt l. ordinis, quia seu officia
minorum omnium hanc a laicis petitat, in regulis Ecclesiis promis-
cue excercantur, ipsorum excercitium irregularem n inducitur.

VI.to Delicta violata censura p exercitium ordinis l. 1. tit. de
clerico eag. et Ligami clerici exhumati Hispani et inventi
functionem ordinum exercet, sunt, in ea restitutio tpe. enim
sufficiente si caruerit ex occulto canonica et aut suspensi sit
degerent alias, infamia et gravi scandalo ab officio missa
abstinere, debebant irregulares n tit. eagnico de aula multitu
major, ne minor irregularitatem gratiae. c. alii. eod.

VI. Delicta iterati v ab haeretico baptisti. Qui ordi-
haeresi rebaptisantium irregulares degeneratibus, qui sicuti
baptismum semel rite collatum aut accepta iterata gerunt,
aut fecerunt. c. 65. dist. 50. Irregulares tamen n sunt
qui ob quibus prudente de valore baptismi sibi videbantur illu
videbant; quia n caeteris iterata, quia caeteris et factum.
Neque in incurritur irregularitas ex iterata ordinatione et
ordinis; quia nihil in jure de ea ex parte legitur. Poenam
tamen graviorem, qui reiterant et extra monasteria tot haere
ticis baptisari sinunt. c. 10. ut. q. 7.

VIImo. Delicta haeresis v apostasia c. qui cunque de haere.
in 6. Irregularitas autem illa n eodem modo ab oibus agnoscitur
quibusdam enim in locis haeretici recentiores ad Ecclesiam redeunt
n censentur irregulares praecipue in Germania; Reg. vero alibi.

Quoad divisionem illa irregularitatis ex defectu adhuc delicta
omittit n calculo laetera, quia dignuntur in totales et partiales.
totales: quatenus excludit a quolibet ordine. ut impedientes audiendi aut
loquendi, irregularitas homicidii, bigamiae, apostasiae, quae n
durat in poenam ut irregularitas ob defectum natalium, n in long misericor
dia omnis pertinet. ut caecitas, mutitas, superveniens, quae potest impedit
rem officia, n autem qualitates audire, v tutio debet subjectum
semel superiorem ut amittere potiori v oculi limbi in sacerdo.

Quaeres VI. Quomodo irregularitates tollantur?

Ei: Ipse quae ex delectu facti oriuntur, sublato illo defectu,
cessant sine ulla dispensatione. v vera quoque in religione solemnitate
tollitur irregularitas ex defectu natalium, n ad inveniendum ordine
suspiciendos, n autem ad praelaturas c. 1. de filiis presbyt. aliae
irregularitates dispensatione tollunt, et quidem ea vi, quae sunt ex
delicto occulto, dispensant episcopi, excepto homicidio voluntario

de quo dispensat Bly Rom. Pontifex. de reg. Trid. sess. 24. de ref. c. 6. Ab omnibus bellis bellis, quorum singulares ex delicto publico ex detectu quorumq; ita, ijd. excepto, quia ex biga mia b. militiariorum, ab quibus deceptis quorum fouri, usunt, quamvis hae in ultima parte ipsis dispensabit, cui p. postea Episcopi, cum mundo defectibus illis, quorum iudicio relictis quinis declarent dispensae quam eam ferant. denique fu Episcopi quod tentia et minores ad beneficium simplex cum illegitimis dispensabit; si autem ad majores ordines promoveri velint, et ad beneficia cura animarum potentia, a Papa cum ijd. dispensari debent. c. 1. de filijs in 6.

Quaes VII. Quo tempore Episcopi possunt ordines?

Ri: Hodie quinque Majores et Sacri Episcopi solum modo sabbathis quatuor anni temporum, sabbato ante Dominicam passionis, et in vigilia Paschae. c. 3. d. 74. ord. nisi a Sede Apostolica habeatur licentia seu rescriptum, quod vocant: ad extra tempora c. eod. Episcopi ordinare possunt quolibet anni tempore dicta Dominica et festivitatibus Apostolorum. Insuper autem Hierarchia Pontificalis Rom. quinque, die et hora, minores vero ordines singulis Dominicis et festis diebus. Seu ut habet Ritus arg. festis duplicibus, nisi juxta quietudinem diecesis nostra qualibet feria 6. quatuor temporum et ad vesperas quinque possunt.

Quaes VIII. An ad Insessione ordinum debant quaedam interstitia servari?

Ri: Inter ordines suscipiendos temporis quoda spatium, seu interstitium intercedere debet, ut sicut antiquitus plurium annorum seu temporum anni durarent. Inter minores ordines interstitia diversis ex decretione; unde ex quietudine eadem die licite ferunt ordines autem in acolythatum et subdiaconatum ac s. ordines, servatur, praecipit Trid. sess. 23. de refor. c. 11. ab illis inter Episcopi pro tempore fecit dispensare. Ubi: ut autem eodem die duo ordines s. licite ministrentur, requiritur dispensatio s. Pontifici ex cod. Ritus: ita ut ex observatione hae dispensae tam ordinandi suspendatur ab executione ordinis illegitime suscepti, quam Episcopi a collatione ordinis quoadusque s. Pontifici videbitur. c. 13. de ref. ord. Dixi duo ordines s. Nam minores cum subdiaconatu simul et eodem die ex cola Episcopi dispensare licitum esse aperte colligitur ex Trid. l. c. 11. quidem prohibitum ex, quam excuserunt ij, qui a servatis interstitijs absque dispensatione ordinantur, quamvis Litteae V. Pauli. Sanctus et Salutiferus ea suspensa declaraverint, tamen Clemens VIII. in Constitutione Romanum Pontificem Pontifex V. ac decretis Trid. revocavit quod nullam gravem actu secuti, sed Episcopo decernere et linguis

Hic autem interstitij ordinem ita ab eis prolatare intendit Ecclia, admonens ap. 1. Tim. 3. diacon: et hi probentur primum, et sic ministrent, unde Episcopis exercentibus officij, ostendant, quod doceant, imperentur quod teneant, et a quibus monitus sint, quia discipuli. Hinc Episcopi religiosi, qui pro institutis sibi sacris in hac via summum quidem studio intendunt facilius interfiniorum motus relaxare debent quam secularis sunt, ut ita Greg. 1. ep. I. c. 9. exemplis legimus, qui ex egenis rarae interpretia inter diversos ordines stemmatis, brevione inposuit.

CAPUT VII.

de Effectibus sacri Ordinacis.

Duo efficacitate hic ordinis sacri producit, quam minimum ad characterem, qui ordinato indelebiter imponitur, quod sit, ut hoc sacrum semel valide collatum iterum non queat. quos ergo eam S. ordinacis gerit, ex c. 2. qui sit, à enim docet Ap: in Trans Eo. ad Tim. confirmantque ita ibi citati. hac etiam gratia tam ad sanctificationem ornatumque ac, quam ad sancte exercenda Ecclia munera tribuitur, tum interiorem animum attingit, invisibili vi eorum, ut meliorem transmutet, ut tegatur ipse.

Ordinis verò characterem demonstrant ea, quae c. 5. q. 2. pro dicta sunt argte, ad probandum ordinacis semel ratae, abrutas permanere, ea quam iterandas et. accedit praeterea authoritas S. Aug. qui lib. 2. qua parmen. c. 12. de ordinate et baptismo scribit, ut Ecclia assumpsit, licet iterari. et S. de Bapt. c. 1. sicut baptismus semel ab unitate accepit, sicut baptismi in omnibus, sic ordinatio quae clarig quo characterem vid. Trid. l. c. 7. a. 3. unde anathema et tur à Lunes Trid. sess. 23. can. 4. ei, qui dixerit, S. ordinacem non dari Spiritum S. aut per eam non imprimi characterem, vel eum, qui semel fuit, fuisse rem sacri seu sacri ipse.

Hagus ij ceo ordines, qui sunt dicta characterem imprimunt, et quia Sacramentum, quia unum quodque sacrorum suos ejusdem habet effectum. an autem entitative vel connotative contineat distinguitur dicantur omnes characteres, ad rem nihil facit, sicut diximus. c. 4. a. 6. obj. 3. ordines verò, quibus ratio sacri non quaeritur, characterem minime producunt, nisi et characterem alius intelligere nolunt, nisi deputationem ad aliqua munera.

Praeter hunc duplicem effectum alia ex suscepione majoris ordinis consequitur, nempe obligatio servandi caelibatum. scilicet majoris ordinis, nam in minoribus obliti hac à quinetum, ut ex Con. Carth. V. c. 3. statuit. gen. Con. 14. quod; quamvis tamen pro sua charitate uxores ducerint ab officio et beneficio excludantur. c. 1. de clr: qui ij

Verum cum hæc generalia mera disciplina sint, nec à Deo præcepta in majoribus clericis, sint ipsa dicenda, Nihilominus è hæc in parte in Ecclesia græca et latina variatur.

Quæres I. Quænam sit in Ecclesia græca circa celibatum majorum clericorum disciplina?

R: Imo. Nunquam licitum fuit in Ecclesia græca Episcopis et Presbyteris, Diaconis aut Subdiaconis uxores ducere post ordinem. id ostendunt ex l. 6. Ghi. ap. c. 17. post ordinem, si clerici non habent uxorem, non ei licet amplius ducere. 200 ex can. 1. Con. Neocæs. Presbyter si uxorem accipiat, ab ordine degradatur. 3tio ex historia ecclesiastica quam narrat Socrates l. 1. c. 11. dum enim ille interrogasset, in Ecclesiam legem ferent, qua sacerdotibus ab hac uxorum, quas ante ordinem duxerant, removerentur, dixit, satis esse, si qui in clerum fuissent adscripti, juxta veteres Ecclesiæ traditionem non amplius uxorem ducerent. Idem in traditionem confirmavit Syn: Trullana. can. 6. = nulli gradui hypodiacono, et diacono vel presbytero, post sui ordinem nuptias facere liceat, si autem hoc ausi fuerint facere, ejectos = ta Concilio ancit: quemadmodum quidem diaconis (can. 9. si in ipsa ordinatione parentes sunt et dixerunt, velle se quotquot consistere, = quia sic manere non possunt; si ipsa uxorem duxerit, in monasterio manere, ipsorum quod ipsi Episcopi licentiam dederit. at canone hunc abrogavit Synodus Trull.

R: IIdo. Nunquam licuit in Ecclesia græca Episcopis, nec in hujusmodi licet uti Synodo, quod ante ordinem contraxerunt. id apparet colligitur ex can. 12. Trullano, ubi id de novo solemni lege Synodus prohibetur, quod aliqui gravium facientes, repugnantes et scandalum afferent.

R: IIIdio. Ex usu ex laudabili disciplina Sanctorum, Presbyteri, Diaconi et Subdiaconi ab uxoribus ante ordinem duxerunt, antiquitus affirmarunt apud græcos, quatenus nulla lege ut sit de id adstricti videantur. prior Ratio pars fundatur ab Apost. c. 1. dicente: eos, qui uxores habent, de in Dei ministerio occupari, = gitimari à generis uxoris decet. et à S. Hier. qui habet ut ipse ipsa tentis. quid facient orientis Ecclesiæ? quid Ægypti et Syriæ Episcopi? = quo aut gregorio clericos accipiunt, aut gradatos, aut si uxores habuerint, maritis eas dabitur. posterior pars ab Eum in Historia Ecclesiastica, de qua d. I. hum ex Ep. S. Doniti Cantb. Ep. hæc singulum Monasterium Ep: apud Euch. l. 4. c. 23. id quæ ita admonet, ne, quam meditabatur, gravia gravitatis legem ac ne ab clericis amoveret.

R: IVto. Lege qq Syn: Trull. confirmata licitum è apud græcos, Presbyteris, Diaconis et Subdiaconis retinere uxores legitimas ante ordinem ductas, et ei jura quæ alii uti: ita statuitur c. 13.

Ergo Eccl. Latina hunc morem se gerat, nec facile applaudere certetur: C. aliter qui 31. de cons. est, quod cum unio et pax inter Latinam inter et Ecclesiam Graecam, nuncque dum adhuc sunt Graeci, quo fuis Presbyteris ipsum mandamus arbe ordinacem praeti & mitterent.

Quaeres IV. Quenam sit in Eccl. Latina circa legem Gemenitae in S. mysteri disciplina?

R: 1. In Eccl. Latina unique licuit Episcopis, Presbyteris et Diaconis nuptias ducere, aut ipsi uti, quae tabe ordinem ducant, lapsus sunt, imo Concil. Elibr: can. 33. placuit omnem prohiberi Episcopis, Presbyteris, Diaconibus et Subdiaconibus abstinere se a qui ligibus suis et a genere filios. Idem Con: Carth. III. can. 2. sibi placet ut Episcopi, Presbyteri et Diaconi abnocte abstinerent, et quod illi fecerunt, et observarit omnes hoc quoque custodiamus. Idem Siricius Papa ad himer Tarracon. Sacerdotes dei et levitae non solidiori lege astringuntur, ut a die ordinationis nostra pudicitia et castitas nostra maneat semper et ubique. Idem S. Innoc. ep. 20. Episcopi, Presbyteri et Diaconi sicut virgines eligunt sibi aut viduae, aut castae post sacerdotium in aeternum pudicae. in Con. Trullano quidem Germani Episcopi à Bel. postulamus, ut Presbyteros uxores prohibeant; qui tamen hucusque permanserunt obtinuerunt, ut Patriarchae Constan: l. 10. c. 17.

R: IIdo. Subdiaconi nec semper nec universi lege gemenitae astricti fuere; vera fuit circa ipsos in Eccl. Latina praxis et disciplina. nam Con. Elib: Septra Lau. praecipiunt, Subdiaconos manere caelibes. S. Leo in Subdiaconos legem gemenitae imposuit epo. 12. c. 4. nec Subdiaconis quidem, ingulis, omnibus carnalis geaetur, ut et qui habent, sint tamen habentes, et qui non habent, remaneant singulares. S. Greg. M. legem, quae praecessor ejus Pelagius II. Subdiaconos ordinatos sicut abstinentes se vetaverat, sic temperavit, ut nullus damnetur ad Subdiaconatus promoveretur, nisi gestua gemenitae praesens; ea intuitu, ut qui gingis copulati fuerant, cum notorius remanerent, tandem saeculo XI. lex gemenitae ubique obtinuit in Eccl. Latina respectu Subdiaconatum post decretum Urbani V. in Con. Lateran.

Quaeres III. An lex celibatus simpliciter sit divina et Ecclesia?

R: Est mere Ecclesia, non divina. quia quae sunt juris divini, quae sunt et immutabilia, ea ipsa Ecclesia nunquam rogat, ut Ecclesia aliquando imposuit caelibatum, ut eo dicit: Idem Dicens. Sotus 1. Tim. 3. requisivit ut Diaconi sint gemenitae et sint 1. ut Episcopi et Presbyteri sint gemenitae: q. p.

R: N. concipit: omnino quinetiam hoc loco authoritate sua
ab Apostolis praecipitur, tanquam Ecclesiae pastore, non vero velut Di
praecone, divinam legem promulgante; quae autem a Apostolis
e de traditione recepitarum, sunt nobis mere Ecclesiae; et quemad
ab Ecclesia religiosis observentur, quae legentur pastore instituta,
abstineamus tamen mutari possunt.

Quaestio IV. An sit celibatus repugnet pure mandati divini.

R: Ut affirmant Lutherani (sed abrogat Ulisse, Calvinus: et pae
storum Magdeburg. cent. ij. c. 7. venus. blasphemant Sedis Pon
tificii. quod prohibitum ex Scripturis: 1. Cor. 7. ad Philip: volo vos esse
= sicut me ipsum, hoc e caelibem: item: Dixit non nuptis et viduis
= bonum est sicut, si sic permaneant, sicut et ego, tamque ex
vigebat praeceptum Domini non habeo, sublimum quia ex. Pater ex
si sic in caelibatu: praeferit secundum meum consilium. ut Apostolus
ut sit habens Spiritum Dei consilium dedisse, adeoque jure non mal
divinum censeri non potest, ac sic caelibatus non obstetur jure mal
aliquo divino sed verbis Scripturae, ut quaerunt adversarii, ex sola
et militis Clemens. gen. v. hoc quique verba commenta sunt
ipsi geng humani universum hominum, quod genera dare cent
pro generandum, vinq habent praecepti fundatae ad, ubi sine
gaudio geng humano deficerent, ut ut mundi exercitio, et tempore
solaviam moerme tegere. unde ut observant S. Aug. et Mei:
et regulate tenam, ut nemine inde ligatur, hoc praecepto
si quod fuit, praecipue dato initium mundi ab aequo B. Vap,
S. Sophist. ac Oliver alij, quia et ipse Aug adversus aequum pro
defensum deliquisent. IIdo Ex Tradite Ecclesia, quae hucusque
tempore Apostolorum sacros mores non admisit, nisi prestant
quinetiam prohibentur, et ex dicto Apost: ei Ecclesiae sint
custos divinorum mandatorum: Q. sed.

Dices I. Nota ig aliquis. quod Deus quinetiam: hoc a Sacrd.
Ecclesia prohibenda clerici, sicut matrimonio ante ordinem
gracti aliquid legi Dei (quinetiam institutis.

R: N. concipit: Nam sicuta Sti verba non sunt adeum, aequi
quique praeceptis solemnis ex quique vinculis et Ecclesiae respuit,
quant facere solebant Judaei, non vero Ecclesia pocabat quant,
non admittendi ad S. mysteria quique tos, nisi prius quinetiam moere
praedicam quinetiam prohibitis fiunt.

Dices II. S. Trid. c. 3. Apostolus vult alij Episcopum et Diaconum
qui sit unius uxoris vir, filios habens fideles cum omni castitate
R: N. concipit: non in hoc velutti mandatum, dicit Apostolus
ait Schusterus l. l. quasi non licuit abiqe uxore Episcopus fieri,
sed ejus Dei mandatum, ad e ut Episcopus et ut Diaconus.

nunc Eccliæ & ab initio Ecclæ quamvis fuerint virginales à S. Paulo
exclusæ: obiicitur præterea S. Petrus, qui 1. Ep. Epistolæ, ait, Eligendum se Episcopum habentem filios in subjectione,
ut posse gubernare Ecclesiam alias cum, qui filios habeat,
non sufficiat aliquis præsidio affuerat.

Instabis, quia ex c. 1. ep. 1. ad Cor. ceu apostolos fuisse conjugatos
ut ipsum habere potestatem, ait S. Paulus, circumducendi
sororem circumducere, sicut et cæteri Apostoli. qu. p.

R. Non: Mulieres enim sorores, Verklärung S. de mosaic.
et S. Petri. V. i. aliquis forsitan intelligunt uxores, sed mulieres
religiosas, quæ seipsebantur Christos, ipsos ministrabant, sicut
et Christo domino, dum in terris degebat. Sed affirmatur ex eo,
quod quis si Petrus tantum habuit apostolos præter B. Petrum,
vocatos fuisse celibes, aut saltem apostolos à Christo vocatos dimisisse uxores, si forte quas habuerant; ut patet ex Matth. 19.
ubi Christus Petro pro se et aliis apostolis interrogenti, quo fore
eorum merces, qui omnia dimiserant tunc respondet
= vos qui secuti estis me p. et omnis qui ob nomen meum reliquerit domum aut uxores p.

Dices [redacted] tio.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

APPENDIX.
de Censuris.

Subjungimus sive brevem de censuris appendicem, quoniam earum infliction aut abstinentia ad fideles Christi pertinent. Duo hoc anno ordine de censuris tractandum proponemus.

Articulus Primus
De Censuris in genere.

Censura latiori quidem idem quod censorius: cujus erat de moribus civium investigare, et indignos ab honoribus repellere: dignitates, indeque detrahere vel ad superanda delicta aliquam correctionem, et pro ratione mulctam, quae hinc poena vocatur. Proinde verò est ipsa Ecclesia, desertor quoties censura, quod sit = quaeva Ecclesia et vindicatio ob gravem peccatum imposita, = ut quam bono baptismatis delinquens et glorae privatur = usu quorumdam bonorum spiritualium fidelibus omnium. quod = hoc definitio, quatenus ea, quae ad speciem bonum censuram generat pertinent; cujus mox amplior explicatio dabitur, postquam prius quae Mattaeus Westphalus Jeremias Ur= sinus in Ecclesia vindicaverint; hic sigillatim in usi terram ac speciem censuram, ut notiorem ad tuendam disciplinam, admo= dum quandoque, eam multa habere effectum spiritualem, ac non externam, nec privare solem gaudio spiritus Ecclesia bonis et vacuis.

Deinde, inquit, Ecclesiam habere potestatem ferendi canones, et eos obligandi sub gravi, et quod ungere et ligare, idem sonat, et illi dicunt: quasi ligaverit, id est, quasi potestatem habuerit, quam potestatem dimittendi peccata sibi ipsi ignota sit, extendit usque ad leges ferendas, ad poenas decernendas; imo hic maxime sermonem esse de potestate ferendi canones manifestum est ex ipsis, quae praecedunt; et peccam, inquit, Ecclesiam non audiens, sed tibi licet Christi et publicani id est separatim ut indigna Ecclesia quae excommunicetur; certe non nisi ad unum tertium, sed vera et certa dico. Nec ipsum Apostolorum, qui hac potestate usi sunt. Ita S. Cyprianus statuit et Dionysius Pontifex, tradidit Petro et reliquis caetera et istum i. Simeonem et Alexandrum qui impia dogmata gravissimis laboribus, sed quia et anathematis telo, atque detestatione fecit a fidelium usque. IIII. quam Ecclesia usque cuique hoc exstant argumenta, quot habuit quilibet. Gregorius Turonensis apud c. 39. de quentibus Sanctorum libris: Eodem in exhortatione, catenae et certissima divina; nam et judicatur cum magna gratia, ut apud certos de rei gravitatem summum futurum judicium est, et qui ante delinquerit, vita quicunque quantus et organis et in l. coercit retentur. IVta. Ipse nostros. Praesertim enim hanc excipit hoc quinta Ecclesiae potestatem, in qua spiritus Christi et regendum fidelis, sed apparet quippe et virtutibus, qualiter, quanto magis Ecclesia regimen respiciat, quam Lucentiae, qui regimen Lucentiae malos coercere, ad superiores, sed, qui regimen Lucentiae malos coercere, ad salutem exercitiis; ut qui recti amore in emendar, sed non nisi nisi sed in officio stricant. Capitul. nostro habit aut l. Aug. l. de correp. c. 17. ne quis [illegible] dicat gratia, separate aliquibus sanis mortuidam, ab illo, cui nihil e impossibile esse sibi separari tenandam.

Dicet, Potestas ferendi canones et in destructionem, quam quae fidelis subtrahuntur bona spiritualia atque bligo admittum utilia: et hanc eam potestatem Ecclesiae non geslit. nunc S. Christi tempore de hi anathemate, cui [illegible] dicit, quam ana thematisare dolerunt; et vivit ex hac mutatione superiores, et mortuis [illegible] de superiores et impia agere, qui adhuc versatur, qui posit de malo in bonum immutari, abstinuas. et mortuis et [illegible] magis, quia jam in suis tenaci vestigio et [illegible]

Ei Nam: Non enim subtrahuntur bona spiritualia nisi ad medium quia remedium et in [illegible] fiat. 1. Cor. 5. ut liceat peccator prudere suffuit habeam hesperiae. quia ipse corpho

inquit S. Aug. l. c. quae damnari videtur, quam facit Spiritus Sanctus iudicium, quo poena in Ecclesia nulla major est, id est Deo dolendum, sin correptione in salutem prima cedere, et proficere. Nec Christus, licet cuiq; tamen hom. est, ab Apostolis, Henrico Aurelio et aliis viris doctissimis, et Apostolicis disceptantibus inter supposititias numeratur: Apostolica de negat Ecclesia potestate anathematis feriendi, sed solum approbat alias potestatis abusum. ut quod hic ab hom. q. in Gr. ad Gal. 1: Nemo glorietur vindicta Ecclesiae, inquit, non enim hoc est, quin ligat Ecclesia, qui nobis iam prohibuit. tum ex cit. hom: ipse, ubi docet ejusmodi potestatem ex gessa sibi apostolis, eorumq; successoribus quare privatos absurgat, quod ex eius mandatis Christi credat anathema dicerent, inmemores praecepti dilectionis inimicorum. Disputpor vero carpit, quod peccantes impudentiores ferant, cum potestatem hanc sibi vetita a quibus ti praeciderant, ubi de eorum delicta tenere sperandum fuit; cum tamen illis raro ea potestate usi fuisset.

Sic de excitatis potestatis in Ecclesia prorsus certatas dicti, superadate definitionis certiores in generis naam ut ipsa explicamus.

Dicamus I. quod sit poena. et in hac distinguitur tum ab irregularitate, quae ex sua ratione generica non est poena; cum quippe poena supponit peccatum; porro irregularitas nullum quidem supponit peccatum: ut pote, quae lapsa ex sola defectu oppidi sunt animi virtutum a cultu sacro a divinis; quae non de poena est, quam signum culpae et tristitia.

Dicamus IIdo. Ecclesia seu spiritualis, a superiori Ecclesiastici intelligenda. Solis enim Ecclesiae praelatis aut, privatis subditis a bonis temporalibus exclusuntur ex laici sacri, nam et feminae quibus clavium potestas gessa in Christi; prout certum ex Tot. Tit. de off: Jud. ord. nec autem superiori Ecclesiae intelligitur ordinem solum clericis habens jurisdictionem in foro judicali externo, sed ecclesiastico, in quo dilectae disputationes inter reum et actorem, proferuntur sententiae, redduntur leges, et aliquis quidem una absolvit alterum ligat; quia ligare continuo et actus jurisdictionis pertinens ad forum externum, ab actu a foro interno quia. Ejusmodi jurisdictionem habent jure divino S. Pontifex, concilia oecum. in toto Ecclesia, et episcopi in sua diaecesi, hi enim sunt auctores totius ordinis alterius. Haec autem Ecclesiae ejusmodi jurisdictio vigit in ecclesiasticis respectu suae provinciae statuta nisi ipsa usitata. capitulum Ecclesiae cathedralis sede vacante. Episcopis vicarii generales et officiales, quae lati in regulares exercent suam subditorum. Non ita se ex canonicis, qui sub dilectione superiorum Ecclesiae gerunt, nec nulla talis ejusmodi gerunt in foro externo jurisdictione, neque praesunt canonicis nisi juxta statum et leges ab episcopo praescriptas. Ipsis tamen licet et ei clerico in in merito spirituali hac potestas jurisdictionis a superiore Ecclesiae delegari posse,

cum à Suppriori ordinis prælatorum: nec ab alio laico, inferiorem
denuo à Vicario vicariorum ac Officiali, et Regulares in Ecclesia
judicare. c. 22. caus. 16. q. 7.

Dixerunt IIIto. medicinali, id est, institutio, ad eos oneratur et
respicit. Ecclesia enim Minister habet in vetus testamento eorum
quæ castigat, ex S. Aug. Serm. 351. al. hom. 50. de verbis de Deo
certum est, ut sit medicinalis disciplina, quod si delinquens sublimis
statim ac peccatum fecerit emendatur. Sine se parte censura
differt à pœnis patrum, quas infligere monasteria Ecclesiæ legibus,
sed depositione sed quæ ordinariæ manuum in pœnitentiis peculiaris
emendacem.

Dixerunt IVto. ob grave peccatum in prælatis sive Principes sive
alienum. quia censura gravissima pœna sunt, quæ non nisi ob
gravem causam ferri debent. quoniam autem causæ ex multis ab
irranda ab prælatis ex scandalo, ex diffragandis sui officio
actionis cum loco qui, vel ex decentia status clericalis, et profes-
sione notabili politica Ecclesiæ sed non quidem culpa, quæ hinc
ex delicti, et ipso censura debet gravis, quia sub censura jura
à superiore prohibita sunt. peccatum porro illum debet de eximio
quisque; quia peccatum morte mortem Ecclesia à primis centuri-
ris suspicitur c. tua nos de sim. debet in se in uno quoque quod
nisi sit ipsum actu attentatum aut inchoatum exquisse tam
sit censura. dicimus expressè, cum omnis agitur de censuris,
verba ad libera adiciendo sunt, juxta jurisdictionem odia refringi
quenis.

Dixerunt Vto. homo baptisatus. nam solos baptisatos spec-
tat hæc pœna. in eos enim qui baptisati sunt, Ecclesia habet
jurisdictionem. baptisati autem à subjiciuntur censuris, nisi tam
pollent; quia delegati à sunt capaces peccati, quod censura
supponit. non regulam tamen, ut sint interes; nam in in-
fantes posse valide ligari censuris probat ex c. fin. de sent. ex.
quia etiam sicut excepit à tanto, non dimer à tanto peccato.

Dixerunt VI. delinquens ad gemat., id est, ad eum mendue
quationes ille, non quem ferri pœnam censura. non pœna de
licta supponit; et quia medicinalis est, in eos solos ferri
debet, qui gemaci animo in culpa sua pœnitent, quem præce
pit ad pœnam Ecclesiæ gemitus, non in eos, qui illa emendare
nolunt. juxta illud Matth. 18. si Ecclesiam audierit sit ut
gentis hominum et publicani habendus, verum pœnitentia,
illa pœna quia non est censura, sed debita satisfactio, tum
ob injuriam Deo illatam, tum ob scandalum fideli ex
datum.

Dubium VII. Utrum aliqua quorumdam beneficiorum, quorum licet dispensatio Curiae Romanae et ex sacrificiis, et eleemosynis, suffragiorum, spiritualis jurisdictionis, beneficiorum, usum et fructum bonorum adimit censura, a facultatem jam seu potestatem privat, et quamvis censura quinquiam beneficiorum, sed ignorat ad ligat, quae sibi pertinent, ad bonos mores et Evangelicam doctrinam aptaverunt: si ita excommunicati quandiu juridice ligati sunt, infames, inhabiles, et ad plura vitae civilis officia inhabiles habentur. Hic explicat:

Quaes. I. Quotuplex sit censura?

Ry. I. Solemnis et censura dividitur in eam quae a jure est, eam, quae ab homine. Prior est, quae in Conciliorum decretis, et in jure canonico, et in Synodalibus Diocesanis statutis feritur, et hoc ipsa legitur: et è contra, tempore dum deviat, quamdiu ita è fabricata. Altera feritur in privatas personas, mandante aut sententia Iudicis; et potest è, esse tempore incurri; sibi moritur et deponitur, qui eam incurrendo provocavit; quantum spectat ad eos, qui illam ante mortem et depositionem ejus incurrerunt; diuqui manet ea ligatus, qui ita ante gravis, et ab ejus successore absolvi debet. Altera censura à jure reservata est, nisi reservatio ea primatur in lege, ubi censura vero ab hoc et sententiam hoc ipsum semper è reservata, nec tali potest, nisi ab eo qui eam tulit, a ejus successore aut superiore.

Ry. IIdo. Dividitur quoque censura in eam, quae è lata sententia, et latam, quae è sententia ferenda. ipsa vetum executionem trahit, et crimine admisso, incurritur ab ipso alia judicio sententia. Altera quidem tertia est, ut infligatur, judicij Ecclesiastici interveniens dabet sententia. Signa autem censurae latae sententiae dignoscuntur tenore legis, quando in ea inveniuntur verba de quaesiti, et de praeterito. ex ipsoactu vel jure, eo ipso, ipso facto, ipso jure, excommunicatus, excommunicatus, habeatur pro excommunicato. censura vero ferendae sententiae ejusdem potissimum verbis comprehenditur, et futuri tempus, et imperativi modi praeter ut excommunicetur; sub poena excommunicationis determinatae suspensionis. Hinc inde dico è interdictum, quod fertur pro eos in eam. ut intriguo quibus latae. his verbis: Interdico ab ingressu Ecclesiae arcentur. quis ergo in dubio dentur. an censura sit lata, aut ferenda sententiae, judicandum est, quae sit ferenda sententiae, quia odia sunt restringenda.

Ry. IIIdo. Censura ab hoc lata valida è, et invalida. censura valida est, si ut ea infligenda leventur ora ad estium censure

regula. Et autem invalida, si non detur adversarium. porro
ejusmodi actiones ad valide ferendas conferrat ab ipso statuere, in
ferendis ipsum nullo majori defectu quo statuerit; deberet ut illa
revera subsistat. nisi in ipsa ligatur, nec rem partis et censura excommu-
nicationis suspensionis. C. autem 9 Caus. 29. q. 1. definit ut excommunicatur in hub
ditum. una quo ligamq; monstrat, qui amplis jurisdictionem delia
a Sathan, homum excommunicatur; intelligi debet, ut ea quoque ex
crage ac defecat, aut declarare excommunicationem, quae ante mortem
incurrerant, et de excommunicatione interdicta, quae delicta prohibet,
ne pro illis sacrificium offeratur, ac preces funebres fundantur.
ad 2. causa nempe primum tamen subsistat. quia coram Deo
nemo nisi nocens ligari potest, et ex sententia gravem culpam sequ.
Hic ad praxeos genit mentio canonica, quemque generalis pra
tur, et quidem trina interposito aliquorum dierum intervallo,
nisi ne stas a libri sua sententia, tunc enim decretum ma proibi, re
tenda nihilominus aliquot dies quo rationabilis. Contendere
de appellatione ubi non visita ac injustia declaratur censura sin
gula misa monitione inflicta. hoc autem tantum quoad cen
suras ab hoc; nam ut censuras a jure non regetur modo diversa
a lege ipsa, et prohibitione, quia ipsa ex lege prohibitio et gravis
ac publico de morbis, et gravior meritò judicatur, qui publicata
lege non parent. Canonica autem admonitio ad rem personalem
fieri debet ab ipso limen, nisi malitia et latent; tunc enim debet
illam fieri ad domicilium, ut apud, seu ad domum et familia
valores, aut alium locum publicum, unde adversum notari a
juvenis possit. ut ex variis juribus juxta glossa in c. 5. § 1.
ut lib. b. de delata.

Ubique censura evidenter et publice invalida denuo potest
probabiliter etiam invalida dicenda debet, qui in dicto tamen pro eo,
qui sententiam tulit, valide tamen ad eo appellatur et judicem
superiorem. Verum interim sententia ante appellatam lata
stat integra, donec a judice superiore infirmetur; certum quippe
nisi de disciplina et morum correctione agitur, appellantem non
habere effectum suspensivum; sed tantum devolutivum, ut
appellatam non suspendat sententiam seu censuram prioris judicis,
sed eam transfert ad judicium alterius et examinandam et
examinandam devolvit. ex Trid. sess. 22. de reform. c. 1. Imo si nullitas
censurae publice non gesta, innocens censura ligatus, tenetur ad
vitandum scandalum coram ipso, qui sese innocentia ignorant,
et perire tragm censura innodatum. quasi tamen invalida et
suspensus in orbe suo manifestaret, incederet videlicet pacato
scandalo, sed spiritualem censuram non violaret, nec parvum panas in
curret de contra adversus censuram violaret. Dari cota

nis; qui ejus innocentiam ignorant, nam principum et eorum ejus, quibus ejus innocentia probata est, ab hac non erit ita se habet, ut ab nulla censura sententia in eum lata est, de quo et hic ex C. Ligni. Kauli 27. q. 3. notandum: 1. quis non recto judicio condemnatus dicitur, et foras mittatur, si ipse non antea exiit, = foras, si ita non egit, ut necessitatem exire, nisi ladatur in eo, qui non recto judicio quidem ex quibus, et de qui, ut qui foras mittitur, ingredi = ad illi foris, qui intus remanent.

Ref: Ubi. Censura ab hoc late et est justa; ita latissime lata, non justa; seu illegitime lata, quae dicitur esse alia injusta valida, dum ad sunt ea, ut ex sua censura requisita. Ad ratione quoad accidentia ex non ferum ex amore justitiae, ledere odio, aut petitur sine delicto nec ex ea ex primitus causa, id praeterea in jure, et tenor mitiori quam gravissima censura non punitur, oportet et. ac de eximi censura intelligendo est S. Greg. hom. 26. Lib. Sententia Gratiae, sine justa sive injusta sit, dimenda est. alia dicunt injusta et et invalida sine nulla, omni aliquod esse requisita ad censuram est.

Ref: Ubi. Sunt in inter censuras alia graviores, alia minus graves; quaedam ut diamus separata, quaedam non separata; quaedam ad tempus, quaedam ad perpetuum: illae certo tempore fiat multis Christiis definitur, dari, datur censura in hac praeter excommunicationis, Scelet suspensionis et interdicti: de quibus ori. Leg.:

Quaestio II. Quae non causae excusent a censura?

Ref: multae sunt causae, quae a censuris excusant, quarum praecipuae illarum indicabitur

Ima est, si fortasse ea censura ignorans non sint sufficienter promulgata, aut publicata. ut in tit. de Leg.

IIda est. impotentia faciendi, quod sub censura praecipitur; nemo quippe ad impossibile tenetur, et quia a peccato, et a censura ab sententia excusat.

IIIda. Ignorantia non vincibilis, dummodo non sit crassa aut supina, aut affectata. ut eorum periculis obviatur, Ecclesiae et Sapientia quamdam ordinarium prolatae Legari volumus ignorantes, dum tamen eorum ignorantia crassa non fuerit aut supina. dit Bonif. VIII. C. 7. de offit. in 6. nec aperte est, quia ubi est ignorantia, ibi est et dumacia, ubi autem non est dumacia, ibi non est censura et. praecipue quod censura non feratur nisi in eos, qui scienter, affecto saepe temeratio legem transgrediuntur; quae vera in cetera omnia sunt, et ita acuprenda. ignorantia autem non vincibilis, ad quam Scelet dependere autem habetur aliquid diligentia sed non sufficiens. Ex nunc et sententia valdum odiosis. ea quo fundamento nuncia aliqui rationes simplex

Lapsi excusantur a censura ex quibusdam, ex quod eam se
hæ et nunc latam nescire dicunt. et hoc prodesse tam
de ignoratia juris, quo aliqui ignorant censuram latam esse,
quam de ignoratia facti, qua quis nescit factum, cum de
quo, quod sub censura prohibitum sit. et ignorantia dicunt exq.
dixi, dumodo in sit culpa aut supina. Illud ante exc.
quod quis multa ad abstinuerit dicit, ipsum ad studendo se, quod
poterat; aut affectata, quæ studio in deprehendit, ut quis li-
beris vagetur. nam hæc ignoratia aggravatur certe dolendo,
nec tuto excusat peccandi, quemadmodum lapsi, magna temeritas.

IVta. Illeta gravis causas in crimen planam a quibus
omnis jura Ecclesiastica tacuta sunt, quæ sunt censuræ, cum
tamen leve tantum obligant, cum certe ex eo obligatio ma-
gnam fiat mortaliter impossibilis, ut pote valde difficile. ac novella
superans hominis fragilitatem. dumodo tamen adhibeat quantum
religionis christianæ, aut Ecclesiæ potestis; quia tali quantitas
tendunt in Deum ipsum, quem ipso servit in hominibus
denique in se malum a.

Vta. ne sibi ad evitandum scandalum aut gravem ali-
quod detrimentum in se vel in quemcumque non faciendi, quod sub
censura prohibitum a. quod enim in a facta in lege
humana: præsertim facit licitum. c. 4. de R. J.

Circa III. a quibus possit dari absolutio a censuris?

Nr. I. Ecclesia data a potestas in modis ligandi et solvendi. Matth. 16. et 18. Dominus par jus et solvendi ac volunt
et ligandi, qui utrumque potest quidem prius fit. c. verbum
de sponsal. dist. 1.

Nr. IIdo. Censura indeterminate lata tollit a primum, nisi
judex sententiam. c. 14. de sent. exc. et Nicc. 1. III. hanc quem
damnavit; quoad ipsum forum non correctus, ergo plumbeus
cessant, cessant censuræ. licet eo in casu absolutio denegari
a debeat, cum censura sit pena medicinalis; nec in dubio
censura quæ data debet absolutio ad cautelam, prout
ab eis libri prædicti. dixi indeterminate. nam censura
lata ad determinatum tempus, vel usq. ad positionem certæ quæ-
stionis, finito elapso illo tempore, et adimpleta quæstione, quæ ab ipsis
cessant, nec opus est absolutione.

Nr. IIIdo. Absolutio a censuris ex non sui requirit certa
verba; cum in sit sufficit, dari valide, si qualibet ligi
in hoc tamen casu et sua prudentia. et vero si
absolutio datur in Sacro pœnitentiæ, sufficit generalis sola:

absolvo te, ab absolutionem sortalem jacedens. ita quibus ep
Ob: 1tio. absolutio censurarum data praeit, in foro gfeciat,
n habet effectum nisi coram Deo; nec mendacium, quo quis
se tenetur in foro externo habeatur pro absoluto, ac pro
natur coram judice, ac cum poenam subeat, quamquo retur
censuris ligatus.

Ob 2da. absolutio à censuris in foro exteriori data, gdeb
attenditur plurimum, publicitas, sicut usq Ecclia in ecclesiis, et
Pontificis demonstrat; imo in his quibus reincidendo, hoc
e sub certo onere, quod n impleto rursus denuo praefinitum
censura revivisat, seu delinquens similem censuram gtrahat.

Ob: 3tia. Ecclia è absolutio à censuris, quas incurrit reg.
ob injustitiam aut scandalum, ei data, nisi prius satisfecerit
patti Ecclia sola, aut subtulerit scandalum, vel saltem prius
n data cautione, quod quamprimum satisfaciet sib.
In valida vero est, si ex vim ad metu risnatu factus, quatur.
aut si externa sit gfodum ver sanctum, ejusq causa prior tam
seu motivum absolvendi; quo ubiq n subsistente nec proinde
subest voluntas absolvendi. Reg. um. de ipsa vi: ex qui
bus notabis.

Ob: 1mo. in foro gfeia à censuris valide absolvit solus
sacerdos; quia in illo foro nemo praeter sacerdotem judicat.
in foro verò exterioris seu gladiosi quilibet clericus in sola
tortura insignitus, si ei absolutio, gfeta à judice ecclesiastico
delegatus. quia absolvere à censuris est actus ordinis, seu juris
dictionis, cujus capax è simplex clericus.

Ob: 2do. bis sacerdos legitime approbatus potest absolvere à
censura n reservata. quia conditor canonis, ejusq absolutionem
= sibi specialiter n retinuit, eo ipso quasi tacite videtur facultatem
= alijs relaxandi. c. nuper de sent. exc: reservata autem n
creditur, nisi specialiter in expressa, ita tuta regula
ofia restringi oportet. Saltem, aut Ecclia praecipi, quae
pro sibi ut in singulis casibus absolutionis à gravioribus pro
nitatur absolutio ab omni censura ecclesiastica, suspensionis et in
terdicti. quo absoluto ea recursione Ecclia tm valet ab omnibus
censuras, si quas forte praesens incurrerit, ex quarum
gtiam inculpabiliter n gerat.

Ob: 3tio. In articulo mortis quivis sacerdos à quibuscunq censu
ris reservatis absolvere potest. ut declar: Syn: Trid. sess. 14. c. 7. quia in
Ecclia Dei custoditur semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mor
tis nec sic absoluti, si postea gravaverint, ad restituendum superiorem

Levi enim, qui ordinariam jurisdictionem habet absolvendi a censuris reservatis. quia in articulo mortis ois reservatio subiacet et ad in hoc a Summo Pont. concessa viatur c. eos qui de sent. exc. in 6. ubi praeterea, ut ij, qui ex immediatam mortis articulo absolvuntur et a censuris reservatis, superiori, quam cito quando poterunt, praesentent. tenedue tamen ejusmodi decretor. rem obligare de satisfactione debita fa.

R: IVto. Detra mortis articulum, si censura sit reservata sive antiqua vi Sedis possit ab ea absolvere, imo qui eam libe. ab. nuit, quia opus est solvere, ejus a ligare. Idem quia superior plane jurisdictionem obtinet in eos, qui censura ligati sunt. inde est, quod Metropolitanus absolvere in possit subditum suffraganei, nisi ex appellatione ad illum causa devoluta fuerit, aut suffraganei Diaecesim visitet. quia tunc, jurisdictionem in eos in habet nisi, ratione appellationis et visitatio. Idem ejus Successor, quia ois, qui in jus succedit alterius, eo jure, quo ille, uti debetur. c. 49. ea res. t. in 6. Sub voce Sudesporz, Episcopi centur in jure sede vacante capitulum. Ergo, et delegatus, quia habet quod faculum, quod possit facere ex delegatione. c. 68. de R. J. dixi jure antiquo. nam jure novo Apostolicae Sedis 24. ea reserv. sed mittitur Episcopis absolvere a censuris, dummodo sint occulta, nec ad solum quotidianum deducta. Imo Episcopi valide absolvunt a censuris ipso jure reservatis, quae impuberes, denes, debiles, mulieres, quod in del. praeter regular. Sedis Sectae Iesu se operandum est. denique ab ipsis censuris Episcopi absolvunt alios ab, qui legitime impediti sunt ut adeant S. Sedem; hoc tamen onere, ut deinde impedimento cessante aut expirato stent in quidem ut ab ipsis absolventur sed ut eorum mandatis acquiescant, a quibus ipso facto ceciderunt in eandem censuram. c. eos qui in 6.

Denique advertendum, imo Episcopum excibendam extra diaecesin posse quidem absolvere subditum a censuris in foro Ecclesiae, et tantum in foro exteriori, nisi ex speciali Episcopi loci, quia quae sunt jurisdictionis voluntariae, ubique exercent possunt in alio quo sunt jurisdictionis ordinariae. Ideo quia ratione mortis ipsa communicare possit Ecclesiae, ita eandem posse ab eo quia eae absolvere, sive ignoscendo, ut pro illo Sacrificium et preces offerantur, sive declarando latam sententiam esse expiratam in eum, qui veram de crimine egerat poenitentiam. vacante abbatia juridica in e sententia, sed et simplex declaratio facta, in quo ille defunctus est, et restitutio in honore et fama.

Ideo ejus inserpti.

Articulus II.

De censuris in particulari.

Censuræ Ecclesiæ tres numerantur species, excommunicatio, scilicet, suspensio et interdictum, quibus quidem aliqui addunt irregularitatem, et separatam a divinis, imo de positione et de gravamen; verum ex ipsarum censurarum natura patet, hæc non esse censuras separatas ipsis priori reponere. Quibus tamen de illis paucis subjungemus excepta irregularitate, de qua suspensa.

§ I.

De excommunicatione.

Excommunicatio secundum vim nomen idem sonat, quod extra communionem ejectio, et quæ anathema dicitur, quæ tamen vox magnum interpretatur pro solemni excommunicatione, cujus ritus describitur c. debent, caus. 11. et in genere dumtaxat spectat ad censura privans baptismo quidem sanctorum, sed non bonorum spiritualium fidelibus quibus, vel ex toto vel ex parte tantum. unus ex illis est, major scilicet, quæ eos privat hoc christianum quidem, et participandi tam activa, quam passive sacrorum, et minor, quæ eum privat tantum sacrorum perceptione, et jure ejusdem ad beneficia et ecclesiasticas dignitates. et hæc a sacrorum secundum quid, illa simpliciter dicta; unde ex specialibus juris dispositione intelligitur semper major, dum excommunicatio simpliciter sumitur. licet alias dispositiones generales in dubio intelligantur de minori per c. 5. de Sp. S.

Excommunicatio major enim gravissima est. nihil sic debet formidare christianus, quam separari a corpore Christi; si enim separatur a corpore Christi, non est membrum ejus; si non membrum ejus, non est spiritus ejus. quisquis autem non habet spiritum Christi, non est ejus. Quod Christi antistites non nisi dolendo ad illud adhibent, quod omni antistiti non solum vobis dolendo, sed plus vobis dolendo ligatio vinculum, et Liber Trid. sess. 25. de refor. c. 3. delicti gladium spiritualem excommunicationis sententiæ magnopere circumspectione exercendum esse; cum ex periculosa et caute, si temere aut leviter ex ea incutiatur, magis clavum quam formidam. ideoque excommunicatio major ob gravissima delicta infligi debet ex Con. Aurel. V. c. 2. et quidem sæpe. hinc fieri a debet ut totam aliquam quietudinem, sed in generalibus pœnis, qui delinquunt. extra excommunicationem minor, quæ non a censura totaliter non potest infligi, ob quamcumque levem, ut quibus tradunt. Pp.

Quæres I. Quinam sint effectus excommunicationis minoris?

R: Dico sunt, solet primo privationem sacramentorum, et participationem electionum ad beneficia. 2o affecat gravior minori excommunicatione ligatus, tenetur recipiens, dare, aut beneficia, quia ni pa gravi penitentiam violat. 3 fit tamen irregularis, nec beneficia provinciat, 4 actus invitat ad sententiam invitandae. 5o qui sic excommunicatus, potest quidem cum fideliis, missa sacrificio et publicis precibus, manum vitis afferre, retinetur ad ferenda beneficia, ad sacra ministranda. 6o celebrans minori excommunicatus mandatus eadem graviter peccat, quatenus sortium recipit, 7 quia eum qui. 8o absolutio ab ea excommunicatione debet precedere debet absolutionem debite à peccatis. Hæc sit colligitur ex c. si celebrat. de cler. excommun. Si celebrat minore = excommunicatus ligatus, licet graviter peccet, nullis tamen = nota vindicatur incurrit, nec eligere prohibetur, et ea = quæ ratione jurisdictionis sibi quatenus concessa. si tamen sen = ter dalio alterius fuerit, ejus electio à irritanda. et 2 vitatur = à collatione, sed judicatur sententiam, quæ in sola quistit = recipiendo, remorsus. refusata autem 3 à minor excommunicatus gravier pe.

Quæres II. Quam ob causam incurratur excommunicatio minor?

R: incurritur ob quicaeem 1 criminosa, ut ajunt, cum excommunicatio 2 tolerata. dixi, ob quicaeem 1 criminosam: 1 q = in oratione, 2 occulto, aut oratione tenus, aut concedendo pe quia si quis quicat in crimine, ut ajunt, criminoso, eique = cum impendendo, auxilium aut favorem cibum excommunicationem majorem incurrit. c. 29. de sent. eccl.

Quæres III. Quinam sint effectus effectus majoris excommunicationis?

R: Plures inter numerantur. 1mo. is, in quem fertur excommunicatio major privatur quibus ecclesiæ suffragiis, sacramentis, sacrificiis, orationibus publicis quæ fiunt hoc ecclesia. unde quatenus precat sacerdos, qui sola ecclesia offert sacrificium pro excommunicato. ex c. sacris de haeres: quin ex c. à nobis eod. colligitur, nec oranum, nec sacrificium offerendum pro excommunicato, quinemo quidem, nisi prius fuerit absolutus à ab Ecclesia. licet tamen petrahas pro eo fundere preces, sed sit dicimus dyra.

IIdo privatur assistentia cultus divino, ita ut missa aliis divinis officiis ut à horis canonicis, publicis oratio, processionibus et alios gravi peccato interpeat, ea adeo relegiosa: hinc enim excommunicatio inferre licet, ut sic magis ad citius ad pœnitentiam excitetur. Tenetur interim tamen excommunicatus

si sit beneficiatus aut in majoribus ordinibus, horas canonicas per-
ferre et solus recitare, ne ea de libro suo quoad recitatur, ad-
mittantur verbis. Dominus vobiscum (omnia illis denotantur, publi-
ca personae sacra cum populo fideli fruicao, quae ei interdicta e.

IIIto. Privatur ecclesiarum visitatione et praeceptione, ita ut excomu-
licatus neque administret, neque recipiat ab ea, nisi a legato justa
causa excusetur, imo laicus excomunicatus sacra administrans fit irre-
gularis ob violatam censuram.

IVto. privatur beneficiorum et dignitatum adeptione, ita, ut eorum
collatio sit irrita et praesertim nulla. et ita statuitur. c. non licet. de elect.
nec refert, quod excomunicatus electus aut praesentatus ad beneficium
ante collationem ab excomunicatione fuerit absolutus; quia in ipsa electione, et
praesentatione nulla fuit. c. 34. de el. et. quod autem ab initio de jure
non subsistit, praecise tempus non firmatur. c. 18. de Rescr. qui excomu-
licatus, quae obtinuit beneficium, funcitus ea non potest percipere, et si
percepit, licetur eo restituere; nec potest tale beneficium resig-
nare aut permutare, quia nullum jus ad idem habere dignoscitur.
Sed quia, si obtento beneficio non excomunicatus fuerit, potest beneficio privari, id ipso facto non e privatus, non fecit tamen
fructus suos durante excomunicatione. c. pastoralis. de sententia. excom. e.
quae fructus sunt ex officium; ai excomunicatus carent officio, ergo fructibus.

Vto. privatur exercitio ullius judicii in Ecclesia. unde non
potest valide alios excomunicare, offerre beneficia, ad ea eligere,
praesentare etc.

VIto. privatur jure sepulturae inter fideles, et si sepultus
fuit in loco sacro, ea ipsa quae diversimode ante fuerant, ex funeris
debent. nisi qui licentiae praesumpserint excomunicatis se se tra-
ri loco sacro, incurrunt et ipsi excomunicationem ipso facto. cum fideles.

VIImo. privatur facultate, ut excomunicatus testis, advocatus,
actor, procurator. si tamen ut se ipsum defendat in judicio.
c. 5. de judi. an autem excomunicatus teneatur in subditos, a principe
excomunicatorum obedientia, et fidelitatis juramento, pendet ab ea
quaestione, an Ecclesia habeat jurisdictionem in regna et hoc proprie.

VIIIvo. demum privatur communicatione cum fidelibus
ita ut non fidelibus cum excomunicatis nullo modo neque hic neque
in futuro communicare liceat, ipso facto sub poena excomunicationis. et quidem
qui communicat cum ipsis in sacris, peccat mortaliter ob gravitatem
mali, veniaeque eum, qui in eis versatur; nisi forte ad evitandam
gravem ejus Ecclesiae dissolutionem aut periculum praevisum. quod autem
excomunicationem ecclesiae intelligatur, exprimitur hoc versiculo

Os, orare, vale, communio, mensa negatur.

Os, osculum, oratio, valedictiones, collegium, osculum, mensa,
litteras, aliisque amicitiae signa.

Otare declarat eximere cum excommunicato participantem, cum eo divinis officijs assistendum, nec solemnes divini officij ab sancta Ecclesia excommunicatos, nisi excommunicatio esset notoria, vincula excommunicationis rotam sedis apostolicae reservatam, sed alij qui prohibent, ne liceat. c. quanti. de sent. excom. absentes quoque ecclesiae tenentur, ut denique antiquam ab altari recedere debent, si ad canonem non pervenerit, nec si meruerit; nam tunc sacerdotem officere debet, nisi ex gravi relictum, reliquumque liturgia, in loco secreto, puta in sacristia absolvet.

Vale. Sit ad eum salutem honorificam, in gratiam factam.

Commune denotat eum bridalem excommunicato detrahendum, qualis fideliter in qui habitare, in negotiis, negotiis, et alijs exercitijs.

Cibum. Sit ut neque cibum nec potum sumendum cum excommunicato hac via tamen non licet fideli certis tamen casibus exceptis, qui exponit alter ille verbis.

Utile, lex, humile, res ignorata, necessitas.

Utile id est notabiliter notare sive spiritualis, sive temporalis, quam quisque fideli quicunque cum excommunicato, ut eum ad meliorem frugem reducat. c. cum volumus eod. id debitum exposcat, aut officium aut auxilium exigit.

Lex sicut matrimonialis, et quam licitum et quibus, licet ut excommunicatus, cohabitare secum, vel familiarem habere.

Humile, hoc est, necessitas quicunque vacat subjectionis et reverentiae, quam debent liberi parentibus, servi et subditi dominis, licet excommunicatis. c. 31. eod.

Res ignorata, id est ignorata tam juris quam facti, non crassa et affectata in lit.

Necessitas. hoc est, necessitas vitandi aliquod grave incommodum ea et aliorum, fama alterius bonorum; dummodo fideli non participet in crimine delinquentis, ut supra.

Quaeres IV. An hi effectus sequentur eos qui excommunicatos?

N: Florentina Ecclesia dilapsa post institutionem Martini V. ad vitanda scandala, in Concilio Constantiensi, statutum, et ubique receptum, excommunicati alij dicuntur vitandi, qui scilicet publica sententia specialiter ac nominatim damnati sunt excommunicati, et notarij clericorum quisque: alij tolerati qui notatim non sunt denunciati.

Sed: Excommunicati non tolerati in foro externo, quia excommunicatio est ipso immediate respicitur, et vere subjectum quia statim in ecclesia affit: non vitandi excommunicatio, proscriptos relevare aut juvare, et cum eis fidelium officia et abstinere debent; alias a peccato non sunt liberi. Licet in foro exterior ad vitanda scandala et pro bono et pace Ecclesiae ipsa tolerat, ita ut eos valide

exercari materia et professatem praedicationis, hinc valide affirmant, exquicari beneficia percipi posse. Leg. de exquicat. et tolerata dicendum. Dixi, si ordini ipsis mendicantes respiciunt nam in ordine hrefant fidelis, sic solum quicaem sum ea quicatio, pro dicta gratitudinem, fidelisq licitum est, cum exquicata tolerata tam in locis quam in profanis quicare, ex divisi, ordinis cum ipsis assistere, beneficia ab ipsis recipere pro solum operam in judicio uti, imo et lapsis in triplum actores in ipsa, dum adversarius.

Porro quana sint praecipua exquicantes mendicantes leg. [illegible] exigunt diversos ritualia, et statuta ac instituta debent quae tuo [illegible] locorum. casus in bulla cena exquisitos sua forma habere in germania Diana in tr. de vit. Nec. c. 1. a. 1. § 2. facta quod [illegible] facta, praeter satisfactionem liberam aliis et alios quoscumque, qui tamen in nostris partibus raro accidunt. exquicio quoque annexa haeresi aliaq. in Bulla cena reservata erat S. Pontifi, hodie in Dioeces. argent. reservata Episcopo.

Indagata autem hinc finem inquirendum, adeundum aliqui de monitoriis. e. eadem monitorum monitio simul et mandatum judicis recepti, quo ad instantia partis facta inter eos, qui factum aliquod criminosum, praeter nos et reipublicae damnosum, ejusque auctorem, qui quoties norunt, ea, quae circa illa ad suam quitionem devenerint, teneri sub poena exquicationis revelare.

Non ab alio quam ab episcopo seu est officiali decerni debent monitoria, nec fieri nisi pro re gravi juxta quil. trid. sess. 25. decret. de refor: et monitoria fieri non debent haereticis, exquicatis, peccatoribus publicis in foro demonstratis, nisi requirantur et ipsi, qui juridici juriti sunt particulare delictum commisisse.

Excipiuntur autem a revelatione, qui vehiculum imperent, ne gravissimum sibi aliquod detrimentum ex ea lagneretur; item consanguinei et affines rei ad tertium usque gradum, multo magis accusatoris, ejusque quoties; quia nemo se ipsum diffamare obligatur. Denique ii, qui factum norunt ex naturali secretum; nisi agatur de bono publica seu Ecclesiae.

§ II.

De Suspensione.

Suspensio generaliter in jure est usus alicujus Sacrum solet pro prohibitione usus officii et sanctitatis alicujus. Strictiori vero sumpta definitur censura Ecclesiastica quia clerico prohibetur usus ordinis, officii et beneficii, aut fructuum beneficii. C. 11. de priv. et hinc patet, laicum non posse suspendi.

Suspensio totalis et partialis. qui totaliter suspensus, id est ab ordine officio et beneficio, nulla a praedicationis et omnis munia

exercere, nec fructu beneficij gaudere potest. qui autem ex parte tantum suspensus est, ab exercere potest, à fructu suspensus est. et qui suspensus est ab ordine superiore, in inferiore suspensus intelligitur, sub eodem tamen Pto. suspensio autem indeterminata est, et ab officio simpliciter intelligitur tam ab ordine quam à jurisdictione tamen à beneficio non aequiparatur. unde suspensus absolutè aut ab officio dicitur, licite quidem fructu beneficij, modo ei alimentum suppeditet beneficij numerata, quia ipso exercere non potest.

Et et suspensio ad tempus et suspensio in perpetuum. qui ad tempus suspenditur, elapso tempore, et absolvitur et suspensionem sine ulla absolutione redit ad gradum, à quo suspensus erat. qui autem in perpetuum suspensus est, dispensatione egent absolutione.

Quaeres I. Quinam sint effectus suspensionis?

R: 1mo. suspensus suspensionem quae dicta est ab ordine, si ex officio ea exercendo non tantum graviter peccat, sed etiam prohibitione ecclesiae in re gravi, sed non fit irregularis ob violatam suam. c. 1. de sent. et re Iudic. Dixi suspensionem quae dicta, suspensus enim est dupliciter, quia vidimus quaeris, et de tertio nemo aliquis licitè peccet exercendo actum ordinis prohibitum, non fit tamen irregularis, quia ejusmodi suspensio non est quae carcere intercludit quia non est ex delicto.

R: IIdo. Si suspensus ab officio, munia jurisdictionis exercens graviter peccat, sed tamen irregularis non fit, ergo actus jurisdictionis, in sit nativi dominicalis et non tolerati, sunt prorsus irriti, defectu potestatis, quae caret suspensus non tolerati habentur tamen pro validis juxta quod Alex. V. si suspensus sit tolerati.

R: IIIio. suspensus ab officio inhabilis ad acquirendum beneficia. quia beneficium est ecclesiae (et est aliquod officium aut munus ecclesiae) qui ab illo munere suspensus est, hinc non indeterminata suscepto beneficio, quia vacant non suspensus sit tolerati, quia affinitas Alex. V. nullatenus tenet suspensio.

R: IVto. suspensus à beneficio fructu non facit suos; idcoque receptos tenetur restituere ante eam sententiam. item declarati à beneficio suspensus, non à beneficijs, quae in alia diocesi habet suspensus intelligitur, quia suspensio ei inhaeret, quam cum Episcopo, ne clerus gemitat in sua diocesi fung. officijs eum, à quibus suspensum declaravit Episcopus Vaucelang. 1c. postulabit de foro quest.

Cono casy, in q nisi suspensio ipso facto incurritur, legi poterunt tit. rit. libri, ubi pendendum Dispensatio ex privilegio in vicinare suspensionem latam a jure, nisi contingat ipsa praesa mentis. c. 4. de sent. exc.

Quaeres II. An suspensio possit in vitio ipso delicti aliquem.

Respondeo: Suspensio in tanta poena, quam exprimit, ait S. Thom. in 4. dist. 18. nisi in aliquo sine peccato ipso suspenditur. quod ex matur ex c. requisisti de ordinat. ab Episc. unde suspensio in Clero potest ipsa gratia gratiae, sicut Ecclesia Cathedralis, regularis sec. quia sunt. de Elect. in 6.

Praeter suspensionem sunt et aliae duae poenae canonicae clericis propriae; depositio scilicet et degradatio. Illa est poena remotio ab ordine, jurisdictione et beneficio, servatis tamen privilegiis fori et canonis. degradatio huic remotioni adjungit solemnem ordinis et privilegiorum fori et canonis spoliationem. An duabus poenis mulctatur Clericus sicut non habet gradum sacerdotalem qui eum ultima affectatur pro clerico, an plus in foro externo habetur. unde patet dari differentia a suspensione, quam jam alibi instituimus.

§ III.

De Interdicto.

omittens alias interdicti species, prout hic sumitur, definiri solet censura Ecclesiastica privans baptisatum usu Ecclesiae et participatione aliquorum bonorum, praesertim officiorum celebrandi et sepultura Ecclesiastica. differt tum a suspensione, quia hujus a ministerii capaces sunt, interdicto vero suscipere prohibentur et laici. tum ab excommunicatione, quia haec privat usu omnium bonorum, interdictum vero aliquorum dumtaxat.

Triplex est interdictum, locale scilicet, quod loca respicit non personas. personale quod personas spectat non loca. et mixtum quod ambo afficit. exemplum quotidianum est interdicti illius, quod appellatur ambulatorium, quo licet interdictum personae et loco, ubi est, quasi simul ambulet cum personis et est quaedam partialis interdicti species, qua prohibetur ingressus in Ecclesiam; et si quis in tali interdicto moritur, sine poenitentia, privatur sepultura Ecclesiastica. c. 20. de sent. exc. Interdictum locale et personale utrumque dupliciter: generale et speciale; quo licet interdictum loco diviniri tali, ut regnum, provincia, aut universitas totum sit interdictum, talis regni aut provinciae: et quo interdictum loco particularis, ut una Ecclesia, et aliqua Ecclesia in civitate aut regno: et personae singulares.

Porro si interdictum sit personale, quando notatim personae ecclesiae interdicitur Clero, nec a quer. nisi aliud sit dispositum: unde uno interdicto personae, alia licite admittuntur ad divina. interdicto autem clero non interdicitur a divinis nisi specialiter notetur: nec religiosi, nisi qui haec officia habent, et habere conabuntur de gratia cleri secularis. ut quidam tamen sed interdicta aliqua quidem interdicuntur singula ejus ecclesiae in innocentes, quatenus sunt pars quidem, quasi tamen de primum ac illis membra, dicitur nec interdici in idem nocentes. denique interdicto aliqua civitate, castro aut villa, ac ipso in hujusmodi ac aedificia principalia interdicta intelliguntur; sicut et interdicta ecclesia in capella ejus aut cameterium principium interdicta censetur.

Servari non debet interdictum ab hoc, nisi legitime publicatum fuerit ex con: avenion. 1326. et qui clari. V. publicato autem interdicto labor ab officio servare illud tenentur regulares qui, ex omnibus dicunt. ex Trid. ses. 25. c. 12. de regul. imo si interdictum sit locale, pertinet ad eum, qui illud tulit, et de priorem et a praelati quae eam sententiam confirmarunt.

Denique interdictum ferri non debet nisi praecipua grave facinus aut ejus incertia notabilem. et quidem ad interdictum specialia ipsa a regulis aut ~~notabilem~~ ejus; ad locale autem et personale generale sufficit et reputatur petitio grave gravaliter admissum

Quantum attinet ad jmu effectum NB jmo. tempore interdicti localis, sive generalis sive particularis non prohibetur administratio aut recepitio omnium sacramentorum, ad alia, nec usum jurisdictionis ecclesiastica, imo sequi baptismi et confirmatio licite posse offerri et suscipi ab interdicto in loco interdicto, signanter baptismus e scripta sunt merito ad salutem; praemo autem e ipsis mediatu baptismi. et ab hoc in tempore interdicti chrisma in die coenae Domini offerri potest. c. gravia de sent. Simili.

per ortu grandine ad solum morientis, sic in Sanis, excepti
ijs, qui dicerent causam interdicti, aut qm filio et famulis
genuerunt ad delictum, ff quod Iussu ad Senatus interdicti, Cecilio
admiratus. c. alma eo. Hoc quod et stu Iustum sit valde verisimile
ob asperitatem loci ad sepeliendum. porro Ecclesia in prohi
bitis periculo, licite deferitur ad interdictos C. de pacis
nec ex hymam unionem urbanis interdicti deregari datere
tradit rit. arg. de cons. n. 6. eodem, hoc sine ulla solem
nitate tradendae. nec similiter tradunt DD. in gerere
matrimoniales semper interdicti a se prohibitum. quamvis
solemniter benedici sine a deberent nupte. quae tamen benedici
possunt submissa voce et januis clausis, modo interdicti inter
dicti in Sint. c. alma cit. Die sola Luchesiam extra
aerem mortis et certos solemnitatis dies, de quibus postea, peni
tentiam in hypothesi hypradicta, et ordine semper interdicti
ab interdicto nec admittari nec accipi posse; ex diversis locis
patet cit. Ubi et praecipue sciendum, quod solus locus
interdicti, pone personas, quae in eo sunt, nec fuerunt causa
interdicti, in alio loco subsistere ora sicut c. 16 ed. quod si vero sola
persona alicuius civitatis interdicta sint, in ea ubique pulsa pre
quam et alienigenis in moenibus sicut mutatur.

Quod si sacra non obstante interdicti, semper interdicti lo
calis sive personalis ad vetum licite divina officia celebrari,
neque aliquis ipsi interesse sed ea certa gerere: et sunt missa, preces
more solito fundendo, collaudo omnium omnium, benedictione nuptia
rum certorum sed cit. c. alma autem Bonifacij VIII. specialiter
clericis gessit, ut semper interdicti ad horas canonicas, et missa
in solemnitatis, modo specialiter in sit interdicta celebrandas submissa
tamen voce, et januis clausis, queriant ecclesiis interdictis
et campanis in pulsatis, ut in 4. praecipuis solemnitatis scilicet
Nat. D. Paschae, Pentecostes, et assumpt. B.V. divina officia solem
niter celebrentur, januis aperitis, alta voce, pulsatis campanis,
ac missis interdictis et quidem non ad prohibitam servatam quoad
eos, qui interdicti causa non fuerunt, nec specialiter notati.
hoc privilegium extendit Martinus V. ad festum omnium Sanctorum
ad festum octavae huius festi. et Leo X. ad festum Concep. B.V. et ad huius
octavam.

Quod si notatim interdicti Ecclesiam intrare praesumant
dum in ea celebratur officium, et adventi potint disedere
cessandum est in ab ipsis missis, nisi canon sit necessitatis, illi quippe
in divinis sub praetextu audiendi sunt, licet in tota a sententia
tolerato recipere, aut ejus missa audire sublata praetextu.

Dicendum igitur ad 3tium Interdicti effectum, seu privatam Sepulturae Ecclesiae certum e jure perspicaciter et notatim interdictis in loco sacro denegari debere Sepulturam. unde qui personas notatim quandoque in loco sacro, aut e interdictos in loco interdicto sepelivit, e loco sacro exponuntur. Clem. de Sepult. qui autem specialiter interdicti e loco, et Ecclesiastica sepultura denegatur, nam quoque viros quicumque, partum quoque quicumque. C. sane quod. caus. 24. q. 2. et post ejusdem Martini V. licita e quidem cum interdictis e denunciatis, non eos, qui generaliter interdicti e sunt, nec causa culpabiles deserunt interdicto locali; sepelivi, quae in loco sacro e interdicto. Canc. Clericis notatim e interdictis, qui interdicto generali sua culpa locum e dederunt, illuc servarunt, quadam sepulturam in loco sacro e specialiter interdicto, sed sine cantu, sine quaeretum sonitu, et pompa funebri. C. quod in te de sententi. cum missa tamen et officio defunctorum in Ecclesia submissa voce et jamvis clausis. ex cit. C. alma, quod generaliter extenditur ad religiosos et Monachos, qui in perpetuo in sub nore clericorum veniunt.

Quaeres II. An sit gravis obligatio servandi interdictum?

R: Affirm. quod facile constat ex jure nostro obligare. unde si laici interdicti violant, mortaliter peccant. Ita Clerici autem praeter peccatum multae incurrunt vitae periculum, quando solent omnes his functiones obeundo, illum violant. C. 20. de sent. exc. in 6.

Cum interdicto similitudinem a signum habet cessatio a divinis, quae e solet prohibitio Ecclesiae, ut cum mortis Ecclesiae desistere debent certo in loco ab ei celebratione solemni divinorum officiorum in signum gravissimi mororis Ecclesiae, ob graves obligationem nimiam horari divina et sub. ita tam. eodem sensu effectu patet, quod interdictum; ut e tamen cessatio, cum sit set tam poena, quam signum luctus, atque in ab inferiore gra superiorem decerni potest, secus ac cessatio. unde e ipsi violatio, licet sit mortis in modicis irregularitatem tempore autem cessatio a divinis, se gerant fidales, prout ipsi a pastoribus injunctum fuerit; ut ait cit. arg. de cons. n. 7.

30 Julij 1755.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

100

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

102

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

103

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

TRACTATUS VIII.
DE
MATRIMONIO.

Tandem aliquando Theologicarum nostrarum institutionum ultimum attingimus tractatum, quem de Matrimonio inscribimus, cujus materiam et implicata plurimum ac à disputat. Lib. de Deut. c. 25. cujus finis ac recens ordo vitæ generalis: et quemadmodum Ecclesia sanctis ergo ritus haud sparum lucis accesserit, adhuc tamen majora plures desiderant, ad alia nodos dissolvendos. Novissime quidem effecit 1741 Benedictus XIV. in epist. Matrimonia, gravissima difficillimamque circa haereticorum Foederati Belgii cum catholicis matrimonia quaestionem ac controversiam definivit, plures tamen indecisas reliquit.

Matrimonium dicitur, à matris nomine sic adepto jam, sed ipse et omine mox adipiscendo tradunt Icti, quod passim in jure appellatur, conjugium, connubium, nuptiae, conjugium quidem à jugo domestico Ecclesiae, cui parter deportando mulier ac vir adstringuntur. c. 5. caus. 27. q. 2. indeque conjuges, quod sint pares ejusdem jugi. connubium vero et nuptiae à velando, id est velamine sponsae, quod pronubis, quae puellae caput suum obnubere solebant, opponuntur viro tradituae, unde et Rebecca Gen. 25. visa Isaac, cui sponsa dicebatur, pallio se operuit. Firmatur tamen nuptiarum ratio in ipso solemnitate et hilaritate, quae matrimonii celebrandi causa fieri solet, ut dicunt canones certis temporibus nuptias prohibent. ex quibus colligitur nihil aliud matrimonii notione intelligi, nisi viri ac mulieris perpetuum ac sacrosanctum vinculum. Sub duplici autem ratione considerari potest, et ac sacrum tum naturalis tum civilis, et ratione officium; et hoc sensu definitur, viri et feminae maritalis conjunctio inter

[illegible] ipsa, in principio ipsa quæ tuendæ rationes. [illegible] [illegible] Plegio, id delectatur; signum [illegible] a Deo institutum [illegible] habent quæ, quo vis et [illegible] et quæ [illegible] naturalem [illegible] ita quæ tuendæ [illegible] quæ debet [illegible] quæ vinculum ac nexus animorum, qui ex pactione virum inter et mulierem reflectit. Ide matrimonij, ut [illegible] finis et objectum [illegible] quæ tuendæ [illegible] multa quorum radicis seu Dominium mutuum in quotain ordine ad generationem. Hic vir ac mulieris, quia matrimonium nequit et nisi in disparitate sexu. Ito indivisum ut [illegible], vinculum [illegible] ipso [illegible] partium [illegible], [illegible] quæ tuendæ, in ergo differt matrimonium à [illegible] quibus [illegible] [illegible] [illegible]

= hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea; quamobrem
= relinquet homo patrem suum et matrem, et adhærebit uxori suæ
et erunt duo in carne una. Quamquam enim ipsa institutione divina factum ex
eo, quod Deus masculum et fœminam fecerit, ut ita quasi institutionem crea-
verit. ad vitandamque prorsus matrimonii institutionem tum eam,
quæ ex natura est, quam quæ ex Dei verbo, respexit Dominus Matth. 19.

Quæres. An lex matrimonii naturalis et Divina sit, præceptiva
et mere prohibitiva?

Rs: Ut hæc quæstio clarius, varij hominum status, et varia con-
nubiorum genera sunt distinguenda. itaque primo omnis generis humani
lege ipsa naturæ tenebantur hæc ad ingenuandi quidem, ubi scilicet multi-
plicandum erat genus humanum; quod demonstrat ex verbis Gen. 1.
crescite et multiplicamini et replete terram. 2do. item affi-
randum est de tempore, quo proxime præcessum è universale
diluvium. unde et tunc dicebat Deus. Gen. 9. crescite et multiplica-
mini. 3tio. haud aliter tenebantur ad populo Dei, cum
adhuc exiguo esset numero, et Deus in tantum filios hominum,
verum in sui cultum religionemque propagare decreverit. unde
scribit S. Aug. l. de bono viduit. c. 7. fœminas in V. Test. obedien-
tia nectere cogebat, ut propagaretur populus Dei. 4to ex quo
autem sufficienter propagatus populus Dei, matrimonii gratiam
lex illa non è posita; sudumque status sanctæ Sanctæ, qui
cælibes et castè vixerunt, ut Joan. Jeremias, B. Virgo,
quæ prigenam de Christo concipiendo audivit, se voverat virginem,
ut præter S. Aug. tradunt alij SS. 5to. instituta lege Evangelica
matrimonii lex tollitur nomen non ut prius clare obligat
et ubique laudatur continentia, quæ certè statu matrimonii præstior
est; qui matrimonio jungit virginem suam, bonè facit, ait Ap.
1. Cor. 7. qui à jungit, melius facit. insuper S. Bernardus in laudem hui-
usmodi castitatis eclogia scripsit; S. Aug. tres libros, S. Ambr. tres,
S. Greg. Naz. elegans carmen de hoc argumento edidere, opposuit
adhuc Joviniano, peridurum mundum, si à conjugio hæc abs-
tinerent, S. Hier: gravem hanc dedit exhortationem: noli metuere,
= ne des virgines fiant; difficilis è virginitas, et ideo rara, quia dif-
= ficilis. Dias abbate Longo. nam in hypothesi, quod ex
principes matrimonio exitium reipublicæ, aut maximum fore
cælibatum aliàs inseparabile prohibit averterent, ad id tenebantur lege
naturali; sicut in is, qui propterea continentiæ servare non valent, dicente
Ap: l.c. quod si non se continent, nubant; melius è enim nubere quam
= uri. unde cum aliter possit ex nemo continens, nisi Deus det.
Sap. 8. nec des capiant verbum istud, sed quibus datum est.
Matth. 19. attendant ipsi parvi, ne à libellis inconsiderater emittatur
voluntas castitatis, non ex ea illud nuncupandum aliquo modo
induant, multo minus cogent.

Conclusio IIda.

Matrimonium ejusque usus honesta atque licita res est.

Probat I. Ex Scra. 1. Cor. 7. inquit Dns: uxori vir debitum reddat, similiter autem et uxor viro. idem: ijs autem, qui matrimonio jungi sunt, praecipio non ego: sed Dominus, uxorem a viro non discedere. denique, si accepero uxorem, peccabo, qui matrimonio jungit virginem suam bene facit: et hab. 13. honorabile connubium in omibus. unde et ipse Dns Jo. 2. mulierem adeo voluit, ut primum quod fecit nupties, ait S. Aug. l. 1. in Jovin. Jubebat enim erant,

cum ordo christianis prohibet, ut in eodem circumstantiis parentibus quam proxime bono Sacramentali consortamur. imo licite et approbante Ecclesia contrahunt Senes, quibus de Sacramentum nulla e spes suscipiendae prolis. Ergo clarum est, quod hostes permittens usum conjugii sed virginitatem retendam dicat: hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium. idem enim est dicere secundum indulgentiam, ac secundum matrem seu officium, cuiusmodi est exemplum in Sonatis quaeris cordebus ita legatur; ut secundum veniam, ut quia volunt, quasi subesset aliqua culpa. si enim qui utitur matrimonio, et virginitatem habet, habet libidinem, sed ea abutatur utitur ad aliquod malum in se adeundum.

CAPUT II.

De essentia matrimonij.

Matrimonium definiri potest vel in fieri, ut ajunt vel in facto esse. Matrimonium in fieri est actio contractum, quae sibi mutuo quorum suorum tradunt dominium, quam in legitimo partium consensu positam esse dicit ex C. 25. de sponsal. ubi dicitur: matrimonium non veritate contrahitur et legitimum virilis mulieris consensum. et C. 2. caus. 27. q. 2. consensus in nuptijs, si solus prius defuerit, caetera omnia enim ipso recto celebrata frustrantur. denique ex Decret: Eug. II. causa efficiens matrimonij est mutuus consensus. et certa mixtum et praesentia inter duorum disponit consensum. Sacramentum in facto esse est vinculum seu nexus, quo sibi invicem adstringuntur conjuges. et dicitur in natum et consumatum. illud est, quod tantum est contractum, sed adhuc carnali copula consumatum. istud vero dicitur, quod copula carnali extrahe completum est.

Quaeres I. An ad substantiam matrij in facto esse pertineat conjunctio carnalis seu usus matrimonij?

Hi sta quidem tenuit Julianus Pelagianus apud S. Aug. l. 5. contra eum. c. 18. dicens: nihil aliud esse nuptias, quam quorum conjunctionem quam secundum Wiclef ex Thoma Waldensi. nec Gratianus et alij nulli conjunctionem illam sed tantum ad integritatem matrij requirunt.

Conclusio I.

Essentia matrimonij in facto esse non consistit in commixtione corporum, sed in connectione animorum seu nexu spiritualis conjugum.

Prob: I. Inter B. Virginem et S. Joseph fuit verum matrimonium; ai non intercessit inter eos conjunctio carnalis, ut ex fide certum est: ergo p. Ob: probat: ex dicta: Matth. 1. cum desponsata esset Maria Joseph, scilicet vero matrimonii ipsum, ut docebat S. Aug. l. 11. de

c. ii. Tum ex verbis angeli ad Joseph. Matth. i. noli timere accipere Mariam conjugem tuam. quae, inquit, vocatur ex prima desponsationis fide, nec verificat nec mendax manifestat quasi appellatio, ubi nec fuerat nec futura erat ullae carnis commixtio. Tum ex eo, quod vi hujus conjugii S. Joseph a nullo habetur Pater Christi. luc 2. 48 quae Virgo Joseph habentes Christum valde mirati sunt, et non solum illa mater, verum ipse Pater ejus, sicut conjux matris ejus. Tum ex serie genealogica Parentum Christi, quam ait Zebedaeum usque ad Joseph, quia in conjugio lex virilis occaluit. Denique pervulgata erat Judaeorum opinio, Jesum Christum filium verum Joseph filium. luc. 3. cujus opinionis tamen falsae non alia causa fuit, quam quia notum erat inter Joseph et Mariam verum matrimonium, aliaque omnium originem praeuit dubio Judaei Christo objicientes. Nec obstat quod B. Virgo Joseph desponsata dicatur Joseph Nam tunc haec verba usurpant Evangelistae, ut ostendant, B. Virginem matrimonium non consumasse. Polysemum hebraica phrasis vocatur matrimonio juncta ante consummatam ejus. Jo. 2. v. 9. et inter desponsationem ac matrimonium nullum est discrimen, nisi quoad consummationem ut docet Calmet in Matth. c. i.

Dicos. Joseph cum Mariam invenisset habentem in utero, voluit occulte dimittere eam. Matth. 1. di uxorem vir dimittere non potest, nisi dato libello repudii. deut. 24. ergo B. Virgo non erat uxor Josephi. Inquiunt negantes Patres, Mariam vocare Josephi conjugem tantum fuisse. nam S. Epiph: her: 78. de B. Virgine dicit: videbatur uxor et non erat. et S. Greg. hom: 26. in Ev: de S. Joseph ait: ad ejus nuptias B. Virginis et pervenisse.

Resp. 1. m: libellus quippe repudii non debatur nisi uxori illis, quae viri habuissent secum, ut hac publica dimissione praemissa in posterum cum viris alijs inirent conjugium, ut patet ex Deut. cap. 24. et Deut. 22. at B. Joseph nec uxorem habebat, nec illi, ut alium virum duceret, ingratam dimittere cogitavit. unde eam occulte dimittere voluit; quia falsam videns, et carnem ignorans, et alienae speciem habens, ejus innocentiam, et ab ea peccatum judicavit, nec forte, si mirabilia haec fuerat, aut illata illi in humeralem ulnarum gerere nota aliqua dedecoris sibimet obvenirent. Nec S. B. nobis adversatur, aliquando enim nuptias appellarunt, ejusdem generis conjunctionem, et nuptias uxores a vitio genitas. unde S. Epiph. l. c. dicit, quod B. Virgo non fuerit uxor Josephi; quaeveng nulla cum eo habuit generis copulam.

Prob. II. Ex Pp. S. Chrys. hom. 32. in Matth. matrimonium inquit, non facit coitus, sed voluntas. et S. Ambr: l. de instit. virg. c. 6. cum mittatur conjugium, tunc conjuges non ad libidinem; si enim

= deflorae virginitatis facit gignum, sed pactio gignalis. denique
= cum jungitur prolis, gignum est, et cum vitae omnia fiunt
= quotidie.

Prob: III. Ex qui Ecclia sensu Matrimonium aliud e rectum
aliud gignatum, sic illud finitum est, quamvis gingens se putus
et largat. imo S. Aug. ep. 127. alias 45. sedicit praedicat gignum
eorum, qui post mortuos ab ei carnali praecia abstinuerunt,
et pari voto continentiam servarunt; quorum fuisse narrantur Valerian
et caecilia, Henricq Imperator et Cunegunda p.

Prob: IV. Dominium potest separari ab usu, quod stat in
tractatu singulis, in quibus fit translatio quietis abq; translatione
Dominij utilis: sic in exemplo Venatio praedij, cujus, qui venit
sibi usum ad morem usq; reservet: et translatio Dominij in aedora
gingalorum, in qua sibum e vinculo matrimonij abq; usu hujusdem
Dominij hae yale. imo se usq matrimonij ad vij subtilem extinxerit,
legitetur, matrimonio jmetes, qui ob infirmitatem aut aetatem
aetatem gerunt esse interunt, jam non se gingens, et divortium ee
illam cessaeem, quod nil absurdij. Itaq; cum S. Aug. l. 1. de nupt.
et gign. c. 11. recte edudimq; fidimij se vinculum gignale, quo magis
et ea pacta Deum inierint gingens, quae charis quoq; servanda sunt,
= et beneficiis gignum, sicq; validatis affectibus animorum.

Dices I. Gen 2. non observare scriptura, gignum gignetionem ad matri
monij substiam pertinere, his verbis: erunt duo in carne una.

R: N. m: Nam tamen verbis non designatur usq matrimonij, quasi sine
illo fare non posset matrimonium sed mutua translatio Dominij sinigq; usus
gingis, quae fit, ut unus caro sit in alterius caro.

Dices IIdo. Eph: 5. Matrimonium esse e signum unionis Chi cum
Ecclesia: ai haec unio non constatur nisi per carnalem gignetionem gignum;
unio dicitur C. 17. causa 27. q. 2. cum societas mysticum ita a principio
= sit institutus, ut praeter gignationem Deum non haberent in se
= mysticum Chi et Ecclia secretum: ergo

R: N. m: haec enim plecto fiet per solam traditionem Dominij
in aedora gignum, quae fit, ut in relictis patre et matre sibi invicem
reddi indissolubili adhaerant et sicut sicq relicto quodam modo, sed
venit in mundum, ut Ecclia Dnq. se ei adhaereat. quod autem
Spectat C. 17. mendose e decto Gratiani, et inscia correctione Roma
nam sic restituta est: cum societas mysticum ita et unigio gerita
= sit, ut praeter Deum gignetionem haberet in se Chi et Ecclia
= secretum, dubium non e, tam mulierem non pertinere ad matrimoni,
= in qua non dicitur mysticum finis mysterium. quibus verbis pra
cise affringitur gentilinary, et omnibus, non dem gignetionem
ea pertinere matrimonium, sed eam solum, quae fit vera et in

Ex: dissolubilem quorum traditionem ostendunt, ac indissolubilem Christi cum Ecclia unionem significat.

Dices III. Finis matrimonij est susceptio prolis; ergo p. nullus dicitur. C. 16. con. n. dubium est illam mulierem n. ingressurum ad matrimonium, cum qua docetur se huiusmodi contractio esse, indo quia est, quod matrimonium ratum n. consummatum dissolvi possit per solemnem regis professionem.

Resp: Finis est matrimonij est susceptio prolis. C. an: finis contractus matrimonialis sub: finis hostis. C. an: finis accessit. C. an: hæc verba C. 16. nobis officiunt; sunt enim Gratiani, quod et annotatum in emendatione Romana: denique in matrimonium ratum contractum est ex se perfectum, firmum et indissolubile, in mutuo consortio dispari gradu; maior quippe est firmitas matrimonij consummati, quam ratificati, ut suo loco.

Quæres IV. An ex etiam matrimonij in fieri ipsius regeneratur consensus in carnale commercium: ante ipsum.

NB: Ostendunt utrique partes contrahentes in transeunt Dominij in quorum contractum matrimonialem perfici supra diximus; quæstio itaque hic versatur, an ille consensus in actio creatur in gratiam carnalem.

Conclusio II.
Ut validus sit contractus matrimonialis n. est necessaria ib carnale commercium consensus.

Prob: I. B. Virgo se voto virginitatis obstrinxerat ante initum matrimonium cum Joseph: at cum tali voto contraxit consensum in contractionem carnalem: ergo p. Ill: probat S. Aug. S. de Virg. c. 4. ex illis Mariæ verbis Luc 1. quomodo fiet istud, quoniam virum n. cognosco? quasi profecto n. diceret, inquit S. Doctor, nisi Deo virginem se ante voverit. n. quasi spes ulterior nominum sibi filium, quomodo feminea partitura est, si genitura nupsisset.

Prob: II. C. 16. de Sponsalibus statuitur, ut si quis cum muliere de contrahendo matrimonio fidem dederit, et se cum ea intra triennium ex verba de præsenti contraxerit prolatis juramento firmaverit, postea vero fundo majoris proventus statuerit religionem ingredi, id Christi contrahere et juramentum implere tenetur, et tunc primum ante consummatum matrimonij religionem ingredi: ergo in vero illo non fuit ex consensus in carnale commercium: ergo p.

Prob: III. Sufficit ad matrimonium contractio duarum personarum diversi sexus, ut quam individuam vitam consuetudinem ineant, non quod ex substantia matrimonij: ai ad huiusmodi contractionem non requiritur consensus in quorum contractionem, sed animorum unionem, ut ex manifestant illis Scr. supra relati: ergo p. Item: in ta

Superiori dicta dominium in gnoca quidem separari potest ab eij usu, at rerum, quae separari possunt, talis separatio, ultima nisi tenere potest sine absurdo: qo quidem, ubi ut mere transeat Dominij in jure gnoca, tamen aliquis primismo stabilire nolit, nec intendant eiusdem Dominij usum.

Dices I. Matrimonium, quod inter duas gnas gratiosas cum pari voto virginitatis emissio repugnat ipsi mysteriorum Ecclesiae, nempe Christi cum Ecclesia unum è.

R: Diam: repugnat mysteriorum Eccl. maximo ac principali: Nempe omni animorum. Nab: secundario et mag principali C. an a alter: si ub ipso matrimonij secretetur: C. an: si in et, et ex mutua traditione gnorum. Dian.

Dices II. Matrimonium ex hac appellatione è, ait. S. hq l. ig. contra. tauf. c. 26. quod ñ ob aliud debeat femina nubere, nisi ut mater fiat: qsp

R: N. cojam; nam S. D. scribens, feminam ñ debere ob aliud nubere qo de ij verba fecit, quae nubunt, ut experiantur viriles amplexus, et gnonstrat, quo fine debant illos expetere.

Dices III. Si ad valorem matrimonij ñ requiritur gnsm in gnmercium carnale, traditio Dominij ñ gnoca è, qua tuere gnmentum ac nuptiae: Ergo neratur Eunuchus ñ ad frigidos posse valide matrimonium inire; ac esse matrimonium initum in ea gnstione: Eunuchus in mean, si tamen prolij gestii videos qo ai haec sunt absurdissa: qsp

R: N. Ergo: nam gnum ad prum, quae sq matrimonia pro fidelium procreationem, sunt gnoca affert, licet fuerint, qua quidem gnes protitentur, et justitiam violaturos, si alteri se gnmiscerent; vinculum celebratio, qua se mutuo fecerunt, juvant, solantur: insolubile gnnubium, quo se cum Ecclia unio sq sanctus qo ñ a quo gnmentum ac nuptiae. ad rem dcng S. Augustinus: et frigidos valide ñ obstare, quia licet gnmentum carnalis ñ extraneat ad essentiam matrimonij; nihilominus gratia quae ipsis ad illa tribuit, cujus hi sunt in gnaces. ad 3tum respondeo, Eo ord ñ Equi: quoniam etsi quidem liberum est dare operam procreandis liberis, aut ab eo abstinere; ñ tamen liberum, postqua in genitis gnsere, gestionem impedire, cum id esset ipsi matrimonij repugnare.

Quod ad valorem matrimonij sufficit gnsm in transitum Dominij gnorum quisque et integrum, ñ ordinatum ad actu gnitatem; quin ipsi hujus Dominij intentatur; imo licet positive eo abutatur: Ed

Quæres III. Qualis debeat esse ille consensus?

R: 1mo. consensus debet esse internus, verus & interior, non fictus enim vero externus consensus vocabitur actus interior, voluntatis affectus unde si consensus detur alternatim vere fictus, nullus est matrimonium c. 28. de sponsis cum in eo substantia contractus singularis non habeat inventus ignoratio ex altera parte dolo factus, et desint ea quæ sunt hæc quo cætera requirunt sacra fidem quisque de consensu. Denique ex contractu ex actu huius, nemo autem contractum aliquem facit, nisi habeat voluntatem contrahendi. Qui tamen fictè consentit, peccat gravitèr, alterum in re gravi decipiendo; unde tenetur in ad interesse, quam sic accepit, verè in mecum dicendum, nisi aliqua causa excusa graves obstent, de quibus infra, aut ipsa quasi gravi deceptione vitium ipsa latens, et injuria injuriæ potest quarari. Ratio est, quia simulator, cum sufficiat et aequitatem violaverit, eo ad satisfaciendum tenetur id quod facere neqvit, nisi deposita simulatione eam coram omnibus in gingen accusare, quam impudè fefellit. Imo in foro externo, facit, quo simulator casu exterius verè consensisse judicatur, cum Lelia de interni judicium proferat, quatenus verba et signis æquivalentibus probantur, matrimonium validum existimatur, nec simulatori à fide data uxore se parere geditur. Interim tamen nullo modo, valet matrimonium ut donec verè interius consentiat; nam aliàs fornicationis crimine se involveret.

R: IIdo. consensus internus debet esse deliberatus, hoc est, facultate cum advertentia de se sufficienti ad peccatum mortale; nemo enim potest obligatione gravem sibi liberam gravare, nisi solenè contrahat. Unde et valet quasi dato in abrupto et quantum cadere. c. 15. de sponsis. de quo solutaret in pedi violatio.

R: IIIdo. debet esse liber absque metu, qui possit in virum constantem cadere.

R: IVto. debet esse mutuus. quia contractus quasi obligatio ex utrique partis consensu. unde c. Cum non ecc. matrimonium declaratur nullum ob defectum consensus ex parte alterius contrahentis. defectus autem utriusque consensus ita simul sit quidem possit vel nullus ita ut unus partis consensus poterit nullus, nec revocatus sit, cum accedit consensus alterius; nam id est contractus sufficit, et valide matrimonium initum p. procuratorem aut literas; licet et alii contractus inter absentes p. nuncium et epistolas celebrari possunt. l. origo 4. fin. f. de contrahenda. matrimonium autem habet eadem vera contractus. Ecce ut matrimonium valide inter absentes contrahi

batur, nervia sunt quidiores, qua C. fin. de procur. in 6. recensetur
Scilicet, ut Procurator ad id mandatum habeat speciale, intuitu dem
Procurator, antequam gesserit, à Domino in fuerit revocatus,
cum id revocatum esset genus, hinc quo matrimonium firmitatem
habere nequit, idque verum est, licet tam Procurator, quia ea ~~[illegible]~~ cum
qua gessit, revocatum huiusmodi hominis ignorarent. Denique apud
Tridentinum, si matrimonium contrahitur per litteras, ut, sed le
gantur libera coram Parocho de Sponso, altero per se vel procura
torem, praesente, et in eum, cujus litera leguntur, consentente.

Ad VI. quasi interna ex rerum deprehaligno signo exteriori.
Tum quia matrimonium à Deo huiusq; indissolubile nisi modo huiusd
et sensibili efficiendo. Tum quia requiritur mutua quasi acces
tio hat id fieri nequit, nisi prostatur per aliqua signa externa.
Ab: Ab: ~~[illegible]~~. et quamvis nil referat, an verbis, an nutu,
vel alio indicio exteriori quasi contrahentium consensus; cum
id multi matrimonium sacra contrahant per quantum signum ex
pressum. C. 23. de sponsis. verbis tamen jure dictis id est pri
mis debet, dum praesent; et quidem verbis de praesenti, ut sunt,
quibus nempe uterque contrahentium dicat, te nunc in uxo
rem et transtaccam, prolatis in quo sunt usurpari
§. 25, et 31. ed. vq ego te in meam accipio. nam, verba
de futuro sit solum promissio de transtaccae Dominij in posta,
id actu transfertur. Si tamen contrahentes verba de futuro quasi
tali ratae exprimerent, ut dicerent, te abeo tam sive ut
~~matrimonium~~ maritum uxorem, mirum habituros. matri
monium contractum censetur de praesenti. C. q. eo. quia licet verba
iuxta Grammatica significatio futuri cum tem pro, praesentem
tamen significationem et tacce pro tem dicerent. Ted data occasione

Secus. Quid tenendum in casu singulari, quem id multi ab
hinc annis contigisse dicit, quo Parochus à sponsa quidem petiit, an
sponsum sive in maritum accipiat, cum interim consensum sponsi
ex patere obliq est: sponsi Parochi injuriam adverterit in ratio
ab ea sponsa vetis quidem, ut videbatur, jocosis intimavit,
se cum ea conjunctum id eo; interim tamen ad eam carnaliter ac
cepit, an validum e hoc matrimonium?

Certum e, id in foro externo ratum ac validum esse
licet enim consensus verbis consensum id expresserit, sola ejus praesentia
coram Parocho ac testibus manifesta traditio sufficiens fuit signum
externum ac evidens consensus interioris: praesertim quod tunc, cum
sponsa cum in maritum accipiat, ille nullo indicio voluntatem

gratiam separant; ac enim ni esset ejus silentium tantumdem valet ac assensus clarus juxta jura regulam, quia vult, illum, qui tacet in re, quae sibi interest, ac idcò cum lege videbit, assentiri censetur. C. 43. de R.J. in 6. Dixi in foro externo; nam in foro conscientiae ob invalidum foret. R. Sponsus revera interim sensum retineat, quo tamen praesumi negari, eoque satim post negatum solemnia eam quaesivit animo gnoverit.

Quaes. IV. an id valeat nemo nisi sufficiat consensus sub conditione datus?

Resp. Quia in alij casibus valide per consensum conditionatum initur. verum, quia solus est Trid. Cato admodum cautum matrimonia sub conditione, eaque ex hodierna praxi Ecclesiae nisi sponsalibus addantur, plura de illis dicemus, ubi de sponsalibus.

CAPUT III.

An Matrimonium sit verum N. Legis Sacramentum.

Si sacramentum generatim, et latiore quodam sensu sumatur praecisè pro signo rei sacra, potest dici matrimonium jam supe statuta in lege naturae et scripta. quia matrimonium ex jmaria et diuina institutione facta in paradiso ut fatet, et sit signum ejus nectionis Christum Ecclesia; quod pariter Ep. ad Ephes. 5. ubi de matrimonio dat: Sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Xto et in Ecclesia. quod si vero sacramentum accipiatur pro et stricta pro signo gratiae efficaci et practico, matrimonio in lege N. haec sacra n quemvis certum et quia syn: Trid. Sess. 24. c. un. de sacr. mat: ex pris verbis ait, matrimonium in lege Evangelica, veteribus connubijs et ita gratia praestare. quatenus vero ejusmodi sacramenta veterum testamenta, hoc unum demutatat alendi legenti demonstrabimus. ne ipse v. matrimonium in l. nat: et Xpus suisse signum unionis Christum Ecclesia, et ejusmodi tale mutum situs: v matrimonium, quod jam dictum est, olim in paradiso ad officium naturae institutum, quae duo n vitiis falemur. et hinc liquetur, quomodo. C. 8. de divort. matrimonia infidelium dicantur sacra. et apud S. Aug. l. de bono conj. c. 7. ne sint sacra.

ergo
ubi quid
in utrque
dic ad
autoritatem

At Scorg hic nobis non est matrimonij N.L: rationem quaerere; sed praecipe inquirere, an matrimonium ab initio ad officium naturae institutum in N.Test: ad dignitatem veri sacri erectum non fuerit? quod praecipe negant Novatores, gloriantes patrocinio rationum ex Catholicis SS. praecipue Durandi, qui matrimonium nisi equivoce ac improprie sacrum appellat. quitamen excusari potest, ex eo, quod sua tempore ea res, nondum distincte ac exprasse definita fuerit ab Ecclia, sicut postea fuit.

Conclusio.

Matrimonium est verum N.L: Sacramentum.

Prob: I. Ex Scra. Ephes. 5: matrimonium dicitur: Sacramentum magnum in Xto et in Eccla. et ibidem hortatur Ap. postq. viri diligite uxores vestras, sicut Xtus dilexit Ecclam, et se ipsum tradidit pro ea, ut exhiberet sibi gloriosam Ecclam, non habentem maculam &c quae si simul cum Scripr. Apostolicis attendantur, facile demonstrabit, matrimonium esse verum N.L: Sacramentum, hac sylli radiabe: Matrimonium significat conjunctionem Xti cum Eccla, quod patres praecipue de matrimonio Christianorum dictum intelligunt: ai Xti conjunctio cum Eccla non solum se in unum carnem, seu consortium vitae, sed in praesertim in lege Evangelica secundum Spiritalem et gratiam: ergo matrimonium Christianorum non tantum unit gratiantes carnali vinculo, sed in illos unit in gratia et in charitate, quae non nisi vero sacro primum ob. rursus debent conjugati se invicem diligere, ut Xtus dilexit Ecclam, ac in maxime in vobis habere debent, qui ritu Christiano conjugium inierunt: ai Xtus dilexit Ecclam, unit illam copulatam tantum non carni affumptione, sed insuper ut illam sibi exhiberet gloriosa, et maculatam; ergo conjuges Christiani uniuntur tali nexu, ut invicem sanctificentur; et Deus illos conjungens gratiam, quae naturalem amor efficiatur, iisdem gratiis impertitur. hac ratione retulit Trid. Sn: 24 dicens: gratiam, quae naturalem illum amorem perficeret, et Xtus venerabilium Sacrorum institutor sua nobis passione promeruit, quod Paulus Apostolus innuit dicens, viri diligite uxores sicut Xtus dilexit Ecclam, ego autem dico in Xto et in Eccla.

Prob: II. Ex Trad: Tert: l. 2. ad uxor. c. ult. felicitatem matrimonij inter fideles initi hinc plurimum commendat, eoque illum

Eccliæ geliat, et affirmat ollaõ, et assignat benedictio-
= angeli renunciant, et Pater ratis habet. quia iam verti-
Praeter solennitatem huiusmodi sponsalium, quae ante quam terrestrium
temporis incrementi secretis celebrabatur, innituntur spiritualia
gratia, quia sufficiter, atque benedictio et vinculum quodam Sanc-
titatis, ut quod a quibusdam infidelium affectatur. Quo l. a pro-
fessi. c. 40. a pelle et matrimonium versus sacris annumerat et.
Planctus: l. 3. de abr: c. 7. ait de eo, qui alteri nupta fuerit;
= qui sic egerit, peccat in Deum, et gravem solvit; et ideo quia
= in Deum peccat, sacri caelesti amittit gratiam. S. Innoc: 3.
Ep. 9. ad. ut ab. Petrum, inquit, sub Ecclia suffraganea
= illud se iudicium, quod primitus erat divina gratia firmatu.
Domnus Petrus egregie hanc cathedra verbis illis praeit. nam
l. a bono gerg. c. 16. in nostrarum mulierum nuptiis plus
= valet castitas sacri, quam fecunditas uteri. ed. c. 29.
= bonum nuptiarum, res gentes in carne generandi est, at in
= fide castitatis, quod autem ad populum Dei pertinet, in
sanctitate sacri: his autem in locis nequaquam, nec sacri vera
bitum strictis accipiatur, tum quia illud a Christo soli gen
tis fidelium; tum quia cetera omnia aliquid aliud significa
praeter gratiam gratiarum aut animarum vel sub, matrimonia.

Prob. III. Ex praxi Eccliæ Graecae, cuius ratio c. hier. Patr:
in Respo ad Albertum ubi affirmat, matrimonium a prius graecis
haberi pro vero sacro. hoc Synodus quarta i. Trac. anat. 15. negat
= Calumnia Eccliæ sacramentum quinque, Sacerdotium, Confirma
= tio, unctio, quae ora ut verba et divina gratia quarum ha
= antiqua nobis traditio relignit. Ex quibus autem est. Tert.
de praesci. c. 28. verisimile est, ut tot ac tanta Eccliæ in
= unam fidem erraverint? variatio de hac ad error doctrinae
= Eccliarum. caetera, quod apud multos omnia inveniuntur, non e
= errorum, sed traditum. audeat ergo aliquis dicere illos et
= rasse, qui tradiderunt.

Ecclia proinde Trid. sess. 24. can. 1. anathemat fit eum,
= qui dixerit, matrimonium non esse verum ac proprium sacra
= mentum Ecclia Christo, a Christo Domino institutum, nego gratiam quae
quod idem an. 1181 fecerat Lucius III. c. ad abolenda de haeret.

Dicò hic observandum, matrimonia Christi fuisse à Christo ad dignitatem Sacri erectum fuisse, dum S. J. in Cana Galilææ mysterio suæ præsentiæ honorarit, dignos benedixit, quod fieret gens Christiana. S. Cyrillus alias: Ex ad ne S. confirmatur à Ch. Salesius, ait: Nunc benedicit ipse nuptias, cum in Cana Galilæa vocatus ad esse dignatus est. et l. 2. in Joan. vetus ad nuptias venisse, ut illas sua præsentia honorare faceret, et gratiam præpararet. S. Aug. tr. 9. in J. Hac domum invitatus venit ad nuptias, et singulis cæpit firmarentur sacramentum: et ordinaretur sacrum mysterium. S. max: hom. de Epif. Vadit ad nuptias Dei filius, ut gratias dudum, destruat afflictiones: in sua aliquid gratiæ: nunc præsentia sua benedictione sanctificaret, et ad sacrificii dignitatem evehere. Gloriat se: Bath: l. Spir: c. dicens c. 7. quæ a et et filii Ag in Cana benedicit nuptias, ut à Christo celesti benedictione omnes nostri principia faciantur.

Solv: objectiones.

Objicies I. Negantur quod ex Ecc. demonstrari, matrimonium Christianorum esse verum sacrum, eo nempe sensu matrimonium dicitur sacrum amplissima significatione, id est, pro quomodo mysterio; nec alter ipsi verba proprie accipi; cum ille sermone ipsi in ad de matrimonio Adami et Evæ, quod in inter infideles gratiæ sit. q. p.

Rd: Ultro concedimus quia Ecc. Catholicum dogma, id demonstrari ex eis. Q. de ex Ecclesiæ definitione universali traditioni subniscis; quorum tamen sententia à profanis, suspicio quæ Sacra proh: animadvertimus, breviter dicamus, in quinquio, prout è institutum in officium nostræ, haberi sacramentum solebat ab Christo et Ecclesia secundum carnem, et gratiam nostræ. Et prout è sacrum legis Evangelicæ, inveniri utrique signum gratiæ secundum Christum et gratiam; ita ad signi è quod quinquies ab quæ credentium quam infidelium. Ex ablata quia è matrimonii Christiani: si alienatur ita, quæ sunt ipsi verba, cuiliber matrimonio; si alia spectetur, quæ nunquam matrimonium Christianorum quinquies: ita ut priora spectem (quodlibet matrimonium è sacrum sed excepta; quia è signum rei sacra, et ita ut altera matrimonium fidelium sunt ad è sacra quorum; quia è signum Christi è gratiæ, quia in gratia.

Objicies II. Sacra et signum efficiens id, quod significat; ergo matrimonium non efficit gratiam Christi cum Ecclesia, quæ significat: q. p.

Rd: M. quod significat practice. Conc. spective. N. Ch: ut quia Christi cum Ecclesia in sacro matrimonii significatur dumtaxat significative,

sicut in Sacro baptismo mors et sepultura Domini. quæ vero, quæ singulis gestantur, spiritualiter significantur, sicut et illuminatio ac fit baptismo.

Instabis I. Matrimonium non est gratiæ: ergo non est gratiam, primam, ut ajunt; sed neque secundam virgineam gratiam sanctificantem decora, sed tantum matrimonium, non omnium gratiam sanctificantem, inquit Trid. Cor. 7. qui matrimonio jungit virgine sua bene facit, qui non jungit, melius facit. ergo.

R: N. ant: gratiarum enim satis ex testimonio Scr. de ratione adductis ad prob. quæ mera argutia est, dicendum, esse illum gratiæ statum cum status; ex quo tamen non sequitur, eum qui deliberem statum elegit, non esse gratiam decorem. sed quidem gratiæ species e statu matrimonij, unde generatur mysticus status quo gratiæ invenit; at hinc non infertur; quin ij, qui a vitio servando virginitatis resiliunt, non egeant etiam gratiam gerente; minus sequitur oppositum; nam quisque status sanctè eligens multiplicem gratiam gratiarum, sicut ac secundum mediat gratia maioris gratiæ ideo; prout ex quæ S. Greg. Naz. in carm. de vig.

Instabis II. Absurdum est, quinctionem quæ non gratiam non aliqs civilem gratiam gestari: ergo.

R: N. ant: nam matrimonium, in quantum gratiam gerit, non fit in carnali copula, quæ peragitur absque ullo civilem peracisè in gratia et quinque sportiale in traditione Dominij in quota, in qua cum ipsi sacri efficientia datur vitio quinque gratiæ, ut Christiana christiane se diligant, ac in matrimonij usu domini sanctificantia non servant, ac sic peracisè matrimonium in fieri quinquatu habet rationem sacri.

Instabis III. Quæ hæretes matrimonium de dote pacisuntur; ergo sacrum gerere gratiam, aliàs quippe tale pactum licitum non esset.

R: N. ant. pactum quippe illud non spectat matrimonium, quatenus sacrum, sed quatenus contractum civilem; nec refertur ad gratiam sacri, sed ad onera matrimonij.

Objicies III. Absque baptismo nemo capax est sacri: ergo baptismum ab infidelibus non datur matrimonium. ergo.

R: d: m: validè contrahitur matrimonium in ratione contractus civilis. C. m: in ratione sacri. sub: minime dicti. C. m: prior. Ulto: ergo verum, ratum, ac firmum est matrimonium infidelium in ratione contractus; unde patet Apostolus 1. Cor. 7. ne infidelis, qui ad fidem quantum, dimittat matrem, quam in infidelitate duxerat, si ipse illa pacificè habitare cum eo; ab id non quæreret ab illo nisi legitimum vero, et ratum fuisse matrimonium, quod contraxerat. at ejusmodi ma-

Matrimonium non est sacramentum, sed dictum; cum nemo ante baptismum capax sit veri sacramenti; imo nec fit tale accedente baptismo, licet de novo iteretur gratia gignendi. quia matrimonium non tales racem sacramenti nisi in fidelibus; jam autem gratia matrimonij infidelium ante baptismum suppositum mihi et pacta cum Christo, ut gratiam consequerent, ut possint dici de novo gratiam habere; ut gratia illius di matrimonium traderet sacramentum, non se racem gratiae, totus se pacti, quod sacramentum, aliqs gratia recipi, gratiae gratia illa resumitur: quod est quod.

Quaeres I. An matrimonium inter infideles, sit sacramentum aut tantum initium non tantum sit vera gratia, sed non verum sacramentum?

Rs: affir. Cum quia Ecclesia matrimonium ratum habet, ut patet ex c. quae. non distinguit inter gratiam et sacramentum. tum quia Ecclesia de his matrimonijs judicat: quo non stand inter hos ~~juris civilis~~ juris civilis gratia; tum denique ipsa matrimonium est quidam gratia, ipsi recte initum inter infideles. neque tamen sacramentum, quia ad gratiam accidit mutatio illius naturae, sed servat in legra id ad melius ordinem redigit.

Dices. Verba ista: ego te accipio in meam conjugem videntur personam praesentem; aliunde aliter multum non admittatur absentis: quo

Rs: Rationem mandantis mortem praesidem fieri in gubernatore ad ad sacramentum matrimonij adimplendum sufficit mutatio praesentia, cum in racem gratiae sit institutio ordinis ex traditione servat et hinc patet discrimen, quod reliqua sacramenta, quae requirunt ipsam administrantis ex principium praesentiam.

Attamen ad maiorem sacramenti dignitatem, et necessitatem usu ex praesentia probatur, ut gratiae, cum praesentes adsint, ni fare sic ita gratia spiritus per verba dictum servorum, ne nec ad posit fidelis desperio.

Quaeres II. An quadlibet Christianorum matrimonium sit sacramentum; ita ut racem gratiae separari non possit a racem sacramenti.

Rs: Volunt quamplurimi cum Thoma Anchel. l. 2. de mate: ex institutione Christi racem sacramenti sic alligatam ex nexu inseparabili gignendi gratiam, ut in potestate loci non sit eam dirimere aut distrahendi. Ad gra probabilis affirmat Basil. Ludig. cum alijs non posse separari posse inter Christianos racem gratiae, et sacramenti, ita ut validum sit matrimonium racem gratiae, quin sit verum sacramentum. Racio aperta est quia gratiantes, qui huiusmodi sacramenti sunt mutui, carere possunt debita intentione, administrandi sacramentum, seu efficiendi gratiam matrimonialem ut rem sacram, aut saltem intentionem Ecclesiae; quo casu interest quidem matrimonium gratiae et gratiae civilis, carent tamen dignitate et virtute sacramenti, cuius ut ex norma pendet ab intentione mutui faciendi quod facit Ecclesia, prout patet ex l. 1. c. 7. quam quidem intentionem nunquam deest in gratiantibus Catholicis

id affirmandum; imo eam, via atque in Moralibus; circa enim hi negant matrimonium gratiae esse verum sacramentum, cum tamen tria in ceremoniam hierarchicam exercuit, cum illu coram ministro sui seu pastore, ac ordinario in Ecclesia meant: unde ordinarie mentem habere intentionem, matrimonium gratiendo faciendi, quod religio inducit aut quod in Ecclesia Christi gratiae et fidei; quinti igitur gratiae matrimonij ab ipso valde mater, in vero Christi raorem habet; nihilque pura habita intentione gratiam gerant; quod in Evangelio inter Christianos judaizantes christe narrat Christ.

Quaes. III. an matrimonium orthodoxi cum haeretica valide initum, quod vel ob defectum intentionis ex parte haeretici Christi dignitate id gignitur, sit saltem ex parte orthodoxi factum.

Ri: Negative. 1m quia matrimonium debet esse inter duas personas; sicut esse non potest esse gratiae ex una parte, quin vicissim sit ex altera ita gratiae in potestate esse factum ex parte uniq, quin simul ex parte alterius. Cum quae mea tuij sitis e multis gentis in traditionem Dominij in opera: ad gratiae ex parte alterius heterodoxa defuit intentionis in potest habere raorem mea sitis: qo p.

CAPUT IV.

de Mea, Fa, et Mysterio Sacri matrimonij.

Ex mea et fa matrimonij habenda, inquit Scholiastes long. ex Lx: Theol. l. 8. c. 5. adeo incerti et ambigui sunt Theologi, ut e vicinis futurus sit, qui in tanta illorum varietate et diversa sententia aliquid certum, gratiam ex, loca a gnetur efficere. nihil igitur certi hac in re statuemus sed quae ab divinamus, quae verisimiliora videntur proponamus.

Sicut autem in reliquis Christi, ita et in matrimonio assignari debet mea tu et mete tum proxima. mean remotam putamus ad opera habitia gratentium. quia Christus instituens hoc sacrum in mutavit mean gratiae matrimonialis; sed eam duntaxat ad statum sacri evexit: et mea gratiae matrimonialis sunt opera gratentium; generaliter enim mea cujusliber gratiae res, de qua agitur. mean vero proximam dicimus mutuam traditionem dominij corporum in ordine ad generationem quia applicatio seu tradito mea remota detur mea proxima sacramentum. Forma denique matrimonij respondet in re sacri et signis externis quinque quae sunt in traditione corporum exprimendis. quia in fidelibus gratentium agitur in verbis v. signo aliquo externo, quo inter gratentes de re danda

et accipienda quemitur. verba autem ad stabendum ma-
trimonium magis idonea haec, hanc uxorem accipio: et ego te in
meam uxorem accipio: et ego te in meum maritum. c. 31. de sponsa
Egnidem volunt SS. et Sanci, tam Sti matrimonij esse
in verbis illis sacerdotis, quibus in matrimonium ejunge: illi Christ.
ego vos in matrimonium ejungo. cor Syn. Trid. sess. 24. de refor: c. 1.
verum haec opinio facile refellitur ex eis, quae mox circa mi-
nistrum Sti matrimonij dicturi sumus.

Quaes. Quidnam sit minister Sti matrimonij. ante omnem
Rd: Theologorum ferè omnium antiquorum sententia fuit, mi-
nistros Sti matrimonij esse ipsos sponsos, quorum alter alteri
sacramentum administrat. Solus Zuilicius antiquorum ex veteribus
clarium sentire dicitur, ac velle, ministrum matrimonij, in genere
esse sacerdotem, cujus benedictione ad Sti dignitatem
matrimonium ipsum attollit, quem sequitur Cang, Melchiorus,
quem Tournelius.

Sed: Probabilius videtur, ipsos sponsos esse ministros Sti
matrimonij, ita ut alter alteri illum administrat, et proprius sit mi-
nister partialis, sacerdotis autem benedictionem esse verba
de substantia quodam ritumque ad Sti sufficiam mere per-
tinentem. ita haec in Con. Florent: in Decreto Eug. le quinto:
causa efficiens matrimonij regulariter est mutuus consensus, quem
de praesenti exprimunt verba, quae proferuntur
a sponsis: qui sponsis sunt, qui verbis suis mutuum
consensum exprimunt efficiunt sacrum. nego vim hujus argu-
dicit Tournelius dicens, agi in hoc decreto de matrimonio ut
contractu; cum notis sit, videlicet, praecedere Eugenium de Sti
Ecclia, et sub hac sacra ponere doctrinam matrimonij incipiens
paragraphum, septimum de sacra matrimonij. haeretici, sterca in
Enchiridio eodem nomine concil. Colon: an. 1536. quod ipse Tournelius
vicante pro hac sententia producit: verbum ipsum hujus sacramenti,
quo attendante ad elementum fit sacramentum, id nomen est
quo ambo mas et femina cum pietate Christi mutuo
fidem quegelem dant, accipiunt. Ado in Con: Trid. p. c. de Sti;
Clandestina matrimonia, libero quidem sententia quemque facta rata ab
vera et matrimonia, quamdiu Ecclia ea irrita non fecit, certe non
tamen dicuntur in hac quaestione, ut ponitur Tournelius, sed in ea de
sensu; cum enim in ipsa Ecclesia matrimonium verum et ratum
simul dicitur, et tutum de praesenti agi, verum et de sacramento
certissime quat. ex Augustino magis de divinis. Ado valet sacramentum
matrimonij, etsi sacerdos nulla benedictionis verba proferat;

cum Synod. Trid. precise Baroni prohibiam exijat, vel, vitentur
figmenta, quia erimpunt ex Ceremonijs quique. nna in cap.
ii. Benedictione nuptiarum inter ceremonias ecclesiae. 440
Sic innumeris latinorum graecorumq; ritualibus apud Martenum
exhaustis quidem Sacerdotis Graecus mentio, sed tot ipse mnone ap-
paret alienis sibi forma vestigium: Synod. quidem Trid. Sess. 24.
vult, ut Sacerdos mutuo assistat gratentium intellectu dicat:
ego vos ejungo &c. quia tamen verba, cum ejusque pio opus, ipsi
ejusmodi supponantur, nil denant aliud, quam ego vos apostolo, ipsimo
et benedico quidquam ostum. nna in Biccio in ary. Sacerdotis.
ideo matrimonium ex vos factum, confirmo, ratifico, benedico
et in Salutiferum matrimonium in facie Ecclesiae inter vos gratu-
lum deo ostenet, et ego illud a Deo, ipsi ab ipso Benedicto
ni alijs ab ipso vos Sponsos et Sertu firmo. v: quod deo jun ait
hoc non disparet. Sta. gratanetque Sedem sua pronunciant
&c. an. prob: ea sua sibi dicenda est, quae effectu sibi obtinet
indissolubilem animorum et eorum necum, dictas et produnt
ai haec sunt verba, quae tantum conferunt ipsi ex precentia: &c.

Dices I. S. Patres quiter affirmant fungia Sacerdotis
Sacerdotum benedictione: &c.

R. N. ejam: nam nil aliud ex Pr. Patrum colligitur, nisi nup-
tias in facti Ecclesiae celebrandas esse, et Sacerdotum a nuptiis
gubernatis, et solemnitate ac benedictione Sponsorum firmiste
nexum, honestatemque Diana acquirant. enim vero Patres
eadem voce detestantur nuptias clam a Sacerdote benedictas.
c. nully. c. 30. q. 5. quamquam eo in casu in capit benandia
R. N. Verg Sibi mater

Dices II. Ritualia quam plurima Sacerdote appellant
Sirdi ministrum, ac praesertim Romanum, quod in praefatio
admoneam hujus Sitis &c. Baronii verbis: &c.

R. d. an: Vocant ministrum quatenus e ministro Sitium,
quibus matrimonium inter laicos Ecclesiae celebratur. Can: nam revera
ille nuptias benedicendo mysterium praebet. vocant ministrum Sitis ma-
trimonij efficientem. Nam &c.

Dices III. ad solos Sacerdotes, ipsiusque dispensare caelique mysteria
ant Sacra Dis: &c.

R. N. ejam: nam ut ait S. Thom. in 4. d. 28. a. 3. Sacerdos minister
aliorum Sacramentorum, quoniam in ipso adhuc sufficientium et sufficiunt
ad inducendum effectum Sacri; in matrimonio autem ambo ministri sunt
causae sufficientes ad inducendum primum effectum matrimonij, vinculum
scilicet et ligamen; quia quicunque e sui juris, quae sibi aliquem obli-
gat

gora; et ideo sacerdotis benedictio ~~a~~ requiritur in matrimonio quia
de ipsa Sacr.

Dices IV. plurimi sibi matrimonij accipiunt: qui illud ~~a~~ efficiant?
R: Nequaquam. non ipsum ministri faciunt, et ideo plurimi possunt efficere Sacramentum; quoniam mutuo consensu laici possunt ~~et~~ baptizari in individuam vitae consuetudinem. Ignoro quisnam, ~~a~~ quibus precisis nihil huiusmodi est, sed de divina institutione sermonis ~~et~~ gratia agitur.

Hæc quidem verisimiliora nobis videntur, interim ~~in~~ diffitemur, eos graviter peccare, qui matrimonium inire præsumunt coram laicis et absque sine ejus benedictione. quia quatenus benedicendi ministerium ~~a~~ antiquissima lex Ecclesiæ. Hoc est et ipsa benedicendi sunt ~~a~~ sacerdote. ingruit S. Ambr. lib. 6. ep. 70. nove Cil. Trid. sess. 24. can. 11. anathematisat eum, qui benedictiones et alias ceremonias, quibus Ecclesia in celebrandis matrimonij uti ter damnavit.

CAPUT V.

de Effectibus et bonis matrimonij.

Cum ex dictis certum sit, matrimonium in lege Evangelica verum esse sacramentum, certum pariter esse debet, ~~et~~ illud gravem sacrilegium prorsus in ijs, qui sufficienter dispositi, sibi et multo gravius peccato inquinati ad illud accedunt, mole matrimonium iniuriosa gravissima vera gestione mundare intentus. Hæc autem gravia blasphemia dicit charitatem, quæ conjuges invicem diligant, prout Christus dilexit Ecclesiam, sed ut Caput Syn. Trid. sess. 24. in proem: quia nullum illum amorem sufficeret, quinque sanctificaret. Imperavit ipsum ad auxilia, quæ vera sunt quinque ad medendum malis illis, quæ ~~et~~ peccati morsu parentum in multiplici vitae ~~et~~. Ita enim ~~et~~ adulterii et ~~et~~ peccatum factum est, et ex multis in unum quia ex fornicatione proles nascitur obnoxia peccatis ad Sacr. gratia effecit, ut conjuges et sanctum regenerationis mundatam et verbo et exemplo Dei legem doceant. 2do eodem pacto in multiplici vitae fit libido, et quam quisque ad varia flagitia impellunt; ad quam huius sacri effici, ne conjuges libidini serviant, nec actu quinque illam serantur abiicitur. 3tio ~~et~~ morum parentum inobedientiam discordia multiplicis infecit, facinore sceleri, ut vir abiicitur ~~et~~ quam in uxorem accepit, et uxor marito subjici recusat. verum sacramentum matrimonij facit, ut viri uxores diligant, sicut Christus Ecclesiam, et vicissim mulieres subditæ sint viris, sicut Ecclesia ~~et~~ Christo; et vir non excedat debitos accepisse potestatis limites, et uxor debita viro obedientiam non detrectet. 4to. graves sunt in matrimonio curæ, et labores atque difficultates, quas apostolus 1. Cor. 7. vocat tribulationem carnis,

efficit autem matrimonij gratia, ut patienter tolerentur, et quae frugum lerij ferat.

Denique affert jus ad auxilia necessaria ad assequendum finem ac bona matrimonij, quod triplex est; bonum fidei, scilicet, prolis, et sacramentum fidei maxime nos postulat, et haec hinc quoque colligunt, et sibi quoque. in bono prolis tria ex S. Aug. l. 1. de gen. ad lit. sunt attendenda; ut proles amanter suscipiatur, benigne nutriatur, et religiose educatur. Denique bona sibi tria caeteris nempe indissolubilitatem matrimonij, pacifica individuamque quoque societatem, et gravaem mutuam his thori nuptiis. Ad de his plura in decursu.

CAPUT VI.

de Proprietatibus matrimonij.

Proprietates matrimonij ad duas praecipue reducuntur unitatem nimirum, et indissolubilitatem, quibus his opera pretium, breviter ea ponere.

Articulus I.

De unitate matrimonij.

Matrimonij unitati opponitur polygamia, quae si non gravi latinis sphal, multiplicitatem quaesij; ac duplex est, simultanea, quando simul unus vir plures uxores, aut una mulier plures viros ducit. et successiva, quando altero conjugum vita finito transit superstes ad alias nuptias.

§ I.

De Polygamia simultanea.

Quod viro plures nuptserit simul eadem mulier nullo S. Scriptura exemplo probari potest, ac id repugnare juri naturae apud ac ultimus ex platonem e. quid opinor? quine tio substantia matrimonij directe adversabit, tuto quoad suspectionem prolis.; plures enim feminae, ait S. Aug. de bon. conj. c. 17. ab uno viro fecundae fuerunt, una vero a pluribus quae est, ac experientia docet, meretrices ac infecundas. Cum quoad unicam prolis. Sale enim matrimonium incertum redderet filium patrem, qui tamen nequit, quae eum educat.

At plurium uxorum simultaneo viro conjugium in semel licitum praenotabitur; Lamech gen. 4. primus inter mortales simul duas uxores duxit. Abraham itidem duxit Saram et Agar; tum Jacob in mesopotamia quatuor. David in plures simul

accepit uxores, sic Mosis pluralitatem uxorum simultaneam tanquam morem apud Israelitas usitatum recepit. Deut. 21. Eos quidem ées graviter ora in naec recipere affirmarunt Tadeus, quos sequitur Calvin, Beza, ac Aretius, Calvini repugnantia tamen Athleis; dee in lutherana secta fere universis; qui S. Patriarchas à peccato omnes defendunt, equod pluralitatem uxorum generationi quasi finis, qui e gravis deformitas et reincaõ, ex regnet, tali adversetur finis mario, ipsaeto nimirii licitali, placiss quoque; in quo tamen Leg cum Patriarch. illis difficulter ad regnum coelorum hebraeis prodeuti.

At Dicitur in lege Evangelica Leg Domini matrimonium ad priorem institutionem reduxit, dicta dispensatione abrogavit, ac eiusmodi pluralitatem uxorum seu poligamiam simultaneam prohibuit. quod tamen ora clara Evangelij verba negare non ausunt Lutherus Melanchthon, Lenning, Calixtus, hujus sectae asserte, quia an. 1539. oppositisa consultatione Bucerus, Landgravio Hassiae uxorem etiam vivente patre, cujus rei invicta monumenta legi possunt apud Rehgium Bossuet. l. 6. variat. Jam vero hae sententia sufficiebat ipsa urabung explanare.

Conclusio I.

Uxorum pluralitas simultanea primaeva matrimonij institutioni ac finibus ejus secundarijs repugnat.

Probat: Ex Scra. Gen 2. Deus unum masculum dumtaxat creavit, eique unam foeminam dumtaxat ex latere ejus produxit, matrimonij vinculo junxit. nec ibi dicitur: relinquet hos patrem suum et matrem et adhaerebit uxori suae, et erunt duo in carne una: at duorum in carne una quinetio poligamiam simultaneam excludit, quia duo solitus aut plures sunt in carne una. unde de Lamecho scripsit Tertullianus. de exhort. cast. c. 5. nec ita unitas duos in una carne efficit. et S. Hieronim. Ep. 85. ad Salvin. matrem coram dixisse in deos.

Confirmat praeterea ex eod. Scriptura, ortum ex uxorum pluralitate habuisse discordia, et inde turbata sociatatem pacemque domestica, in Sacrum sit, quae inter Sara et Agar, ac inter Lia et Rachelem exigerunt jurgia et zelotypia semularia. difficile quoque est, ut vir duas ees uxores aequali amore diligat, quod si tamen fecerit, quae inde rixae, quae dissentiones sint? addit Apost. ex ap. 1. Cor. 7. eamdem potestatem et matrimonij obligare mulierem in ordine viri, quia habet vir in corpore mulieris.

Dices. S. Ireneus Ep. 82. Eusebius 83. ad Oceanum, S. Aug. l. 4. Bonic. et Theod. q. 67. in Gen. affirmant poligamiam simultaneae

24. per
so veteri lege nulla lege fuisse prohibitam, neque ex gra
tiam mutatam: ergo sic.

R. N. ratio. cum enim ajunt Sanct. Pp. Polygamiam nullo lege
fuisse prohibitam; intelligunt legem positivam; revera enim nulla
extabat. nisi quatenus gratia invaluerat ajunt Judaeos, ipso dispen-
sante Deo. cum vero addunt Polygamiam non ex gratiam mutatam;
intelligunt principium matrimonii finem, scilicet prolis generatem, non
vero alios fines secundarios. Ultimum illud est ad Spiritum. plures enim
= feminae ab uno viro fetari possunt, una vero a plurib. non potest.

Conclusio II

Antiqui Patres, qui simul plures uxores habuerunt, ob dispensationem Dei innocentes fuerunt a culpa.

Prob: I. Abraham Scrip. Sacra plurimum in S. Litteris
commendantur, nec usquam reprehenduntur ob uxorum pluralitatem:
ergo ob id dicendum, ipsos non nisi ex Dei dispensatione plures simul uxores
habuisse. cujus dispensationis vestigium sincere videtur c. 25. Deut. ubi
Levirates statuit non quidem sed uxore fratris absque liberis de-
functi.

Prob: II. ex Pp. Tert. l. c. Ad et Benedicti Patriarcha, inquit
= non modo pluribus uxoribus, verum non genuinis conjugia non inierunt,
= ergo quotiescumque nobis quoque licebit impunemque inire? Sane licebit,
Si Christus typi futuri alicujus sortis superbiunt, quos mystica sua
= figurent sic si non unus Christus e vocis illis, erpikie et methodanni
S. Christi. tom 5. in Gen. hoc de Jacob qui plures uxores simul
habuerunt loquitur: neque secundum factum ejus nunc ait, quia
= tunc facta sunt; furtive e tunc enim, quia prenegaverunt, potius
fuit quam duabus utrisque uxoribus misceri, ut hujus quoque progenitus
Teniis S. Aug. l. 2. de doct. Ch. c. 18. quia tantum illam veterum
nichilpatiam dicit; quia secundum morem illo tempore, ac in
= illis terris scilicet diversa dispositione usitatum, ut testatur l. 22. gra
fach. c. 47. factitabatur.

Deus itaque sua authritate ad multiplicandum populum Dei
Polygamiam Patriarchis licitam reddit, dum dividendo in plures
uxores jus, quod ex naturali gratia ma habebat solitarie in quo ma
riti; Deo scilicet in ordine ad propagandam et propagandam prolis
jura matrimonii subjacent; unde et de illis pro arbitrio statuere potest.
dum suppeditando media, ne una tota secundo prolis, et hac
familiarum impediretur, et alia mala sequerentur. quod tamen
secundo non erat pro dicta dispensatio; cum ea supponat, res na-
turae in jo circumstantijs, in quibus intuit prohibita erant;
et p dispensationem dominij in quo mariti in plures uxores p.

ges in eo unum fuisse non manet, ni quidq prohibita erat.
vid. dicta in tr. de leg. Ceremonialis legis nova.

Dicer I. Levit. 18. inexta habet: Legitur: mulierem mam
ad alteram non assumes et Deut. 17. non multiplicabit uxores: q.p.

R: Impissime hallucinantur Calvinista hac loca sra gra
nostra sententiam allegando. in eo enim textu vocabula habentur
sede in vulgata nostra reditum Locum, ut habent omnes versiones
Chaldaica, Samaritana, Syriaca, graeca, arabica p Scriptos hebraica
lingua peritos habentibus Drusio, Grotio, Tapio, et aliis th. Lorovorg;
ita ut Lengq Ht: Locum uxoris hra ni Gallicarum illiq non accipi
In alio dictum locum non pluralitas de minis uxorum multitudo legis
prohibetur; unde optime et cohaerenter ad gliae versiones Vulgata legit:
non habebit uxores plurimas. Significat et in textu habet: rozatigim:
et non multiplicabit valde. et hinc non 3. Reg. 11. reprehenditur Salomon,
quod uxores 700. et 300. concubinas pra serium gentiles et alienae reli
gionis gra legem Dei sibi junxerit; quarum illarum amore ita
obcaecatq fuit, ut in falsis Diis thus adoleverit.

Dicer II. Veteres Patriarcha praeter una duxerat legitimam
uxorem non habebant nisi concubinas, ut quidem tradunt Patres; ac qui
binatq non e matrimonium Dei adulterium; quod nunqua licitum fuerit
probat: q.p.

R: Ill: nisi concubinas quae non C. Ill: quae Scriptura N. Ill.
concubina enim vocabulum non inepte tribuebatur secundariis uxoribus
tum in lege Veteri, tum in Christo B. tum in utrogq jure, quae
non erant ea dignitate, qua uxor prima; nec filios gignebant praeter
norum bonorum haeredes, ac ad prolis generationem, non ad familia re
gimen ducebantur. ex l. 3. reg. c. 11. v. 3. unde in ~~vera~~ Scriptura,
qua Gen. 25. detur vera uxor abiahae, eod cap. numeratur inter
eos concubinas.

Quares. An hac Dei permissio plures uxores simul habenti
in ad gentiles pertinerit.

R: Affirm. tum quia Scra non refert, quod Esau simul habuerit
plures uxores, qui ad populum Dei non pertinebat, quae ob ea causa
in reprehensionem venerit. tum quia nunqua Esther pia Virgo
passa fuisset se Asvero regi infideli se habenti uxorem
in matrimonium ducere, ergo ac in facto tota gens judaeorum
exulasset, ut legitur Esther. 2.

Conclusio III.

In lege Evangelica junctio cum plurib
uxorib lege divina illicita ac vetita.

Spectat hac thesis ad fidem. nam Trid. Sess: Sess 24. can. 2.
anathematizat eum, qui dixerit, licere Christianis plures habere simul
uxores, et hoc nulla lege divina ea prohibitum. quod

Prob: I. Ex Mrā hic 16. ars, qui dimittit uxorem suam et alteram ducit, moechatur, et qui dimissa a viro ducit, moechatur. ex quibus verbis Jun: III. C. gaudemus de divort. colligit: si ergo uxore dimissa duci alia de jure non potest, sortiq. et ipsa relenta.

Prob: II. Ex Synodo Ill: Conc: Innocentij I. qo. 9. sede catholica supplicante pingrium relinquere mulierij, priori illi, sed de nullo modo potest se legum. Melag I. to Sp. ad quest. Bulgar. c. 15. duas tempore uno habere uxores sex Adriano ii y misit.

Prob: III. ex Trad: PP. Basilius tenet et Chris: hyer: cit. air. S. Ambr: l. 1. de abr: c. 7. n licet tibi uxore vivente ducere aliam, nam et aliam quaerere, cum habeas suam, crimen adulterij: unde Ecclia dum, qui se vera de praesenti gracit cum una, et postea duxit aliam, eamq. qadvit, quellit nd ab hac separatus redeat ad primam. E licet de duobus quod in excludentur ad infideles, dir ad fide quertunturs. C. gaudemus de di.

Prob: IV. Quia prossq. aquum erat, cut in lege Christiana, quae e spiritualis caelestis effectior quingia ab illis ingmodis, quae leg. esset Polygamia, ac de principio originem ff. Ali revocarentur, Matth. 19. dicentem: n legistis, quia qui fecit hominem ab initio, masculu et feminam fecit eos et dixit duo in carne una.

Dice: I. Valentinianus Imper: Christianq. n licet duas habuit uxores, diversa nempe et pessimam, sed in referendo Breale. l. 4. c. 31. publice edicto prohibit numerum plures sibi jungere uxores. ff.

Sp: Cum de primo valentiniano in nov. t. l. Idam habe historiae narrate de gingio Valentiniani cum pestria et lege ab ipso data dubia dio et fidei; nam huiusq. ei mugnua velle sit mutio, neque a prud amianum Marcellinum, qui ros ad valentinianum gestus accurate descripsit.

Dice: II. C. quod propositi caus. 32. q. 7. Gregorius II eunam permisit, ut ff. dentinam uxoris aegritudinem contrahat cum alia. ff.

Sp: Respondet nam aegritudo illa erat impedimentum impotentia dirimens matrimonium: praterea autem idem Gregorij rescriptum à gplurbus dubium ac suspicitum existimatur.

Dice: III. Sicut in lege mosaica, sic omnium viget consistentia et propagatio Dei longi latiq. propagandi: qo et Deus Ecce polygamia dispensat: quia uno permittit.

Sp: Ad formicaeam vitandam Sap. 1. 6. 7. uxore uno permittit; non capitulo libidinis causa plures in lege veteri ducebantur, sed gra duntaxat veterum, qui in lege Evangelica n semine et genere ac carnali sed regenerate Spiritu debent propagari.

§ II.

De Poligamia successiva.

Poligamiam Successivam seu secundas et ulteriores nuptias soluto cum priore vinculo, quamvis damnarunt Ethnici tanquam quæ malæ et illicitæ, ipsis se adiuvent terrul. l. de monog. nec si haeretici Novatiani et Theodoreto l. 3. haeret. fab. c. 9. Splendide autem mentitur Hermias p. 2. exam. in quizem, ut si Catholicis secundas nuptias existimari fornicationes, ac prostitutiones. unde Lit.

Conclusio.

licita sunt 2da et ulteriores nuptiæ.

Prob: I. Ex Scra. 1 Cor. 7. habetur: mulier alligata è legi, quanto tempore vir eius vivit, quod si dormierit vir eius, et cui vult, nubat, tantum in Domino. et licet ibid. Apostolus nuptias et viduis dicat, tantum ac si sic manerent, permittit varietur ipsi, si se non continent, nubere. nic. 1. Tim. 5. vult, ut juniores viduæ nubant, et filios procreent: at absq 2da nuptia id permittet, nec praecipiet; nisi licita foret; unde et ipsa verba ap. S. Greg. Nat. or. 29. Novatianum confunditur.

Prob: II. Trad. Ch. S. Chrys: hom: 19. in 1. ad Cor: eas prae approbat secundas nuptias, si fiant cum temperantia et tonsura. S. amb: l. de vid. c. 2. Secundas nuptias apostolica praecepta non damnant. S. Hier: ep. 30. alias 5. ego non nunc liberam vocem prosumo, non damnari in Ecclia bigamiam, imo nec trigamiam. et ita licere quanto et quanto et ubique, quomodo et cui marito nubere; sed quomodo non damnantur istae nuptiae, ita nec praedicantur; sed laetia insania sunt, non laudes continentiae. Denique S. Greg. l. de bono vid. c. 12. de tertijs et de quartis et de ultra adhuc nuptijs solent hoc movere quaestionem; unde ut breviter respondeam, nec ullas nuptias audeo damnare, nec eis verecundiam numerositatis inferre.

Prob. III. Ex Pastoralibus. Synodus Nicaena 1. can 8. adversus Novatianos definit, trigamis se abstinendum. et Laodic: can. 1. ulteriores nuptias legitimas appellat, et c. 9. de vid. nupt. secundas nuptias ab Apostolo similiter definivit Jon: III. ubi ex 1. Cor. 7. jure civili obtinuit, quod prohibentur viduae ante elapsum triennium ab obitu mariti tantum ad secundas nuptias gerere. et certum tamen reipublicae interest, ut in nubant, quam quod ad detrimentum, quam quaerunt ex priores quisque partes; rejectum enim est, ne gravidam alteri viro copulari. Denique Rug. IV. ni decret. de bigamis, non solum secundas, sed et tertias, ac ulteriores, si canonicum impedimentum non obstat, licite quasi posse nuptias.

Hic ergo ad[illegible] nullu[illegible] [illegible] manentium, sive ex jure naturali, sive ex divino, quo [illegible] secundas et ulteriores nuptias potius quam primas malas esse ac nocias.

Dices I. Veteres Eccliæ Patres ita bigamiam secundæ inectantur, ut ulteriores nuptias in maximum opprobrium [illegible] int, [illegible] castigatam fornicationem, iudicium intemperantiæ, decorum [illegible] denique [illegible]. unde olim Eccliæ secundo nubentibus benedictio impertiri ex Con. Laodicen. an. 314. can. 3. et Laodicen.

Ri. durissima quidem sunt hæc veterum dicta, sed pariter ea [illegible] ea [illegible] exigit maxime scopus illorum, [illegible] scilicet ut [illegible] sint, ut [illegible] nubentium et incontinentiam, ex qua multi [illegible] ad secundas et ulteriores nuptias, in quas recidequenda tanto auctoris impetu abrupti sunt aliquando, ut [illegible] nuptias culpasse sibi fuerint. vehemens cum adversarius [illegible], ait Theodoretus dialog. 3. facit, ut modum excedant. ipsos defendunt [illegible] [illegible] in [illegible] nuptiarum, sed [illegible] nuptiarum et libidinem nubentium, quæ nunquam unica causa est ulteriorum nuptiarum. unde nec Eccliæ secundo nubentes permittendas adiaphoram in honestatem nuptiarum, sed [illegible] nubentium et impudentem libidinem. nec alia interpretatione utitur canon Laodicenus; ibi enim ulteriores nuptiæ expressè in se dicuntur legitimæ, et quidem hunc disciplinæ rigorem ita omnes ulteriores Eccliæ.

Dices II. Etiam hodie bigami habentur irregulares; ipsi ergo quoque celebrari non debent cum benedictione Sacerdotali; c. 1. et 15. de vit. mut: qr bigami e, quod sint illicita.

R. N. cqia. Nunt bigami irregulares sunt, non [illegible] aliquod delictum, sed [illegible] sed defectu, ut ajunt c. 7. de bigam. non ob. nam ut ait S. Aug. l. de bono conj. c. 18. 20. qui abscessit mane nunc [illegible] rum fornicatorem, sed peccatum aliquod quod [illegible] dam sacramenti amisit: non quod sua [illegible] non sint certum, aut bigamus adhærendo non sua non figuet sed cum Eccliæ quietionem, sed quia hanc secundam [illegible] quæ repræsentant, ut prima mystia, quoniam bigamus non e unus unus; sicut Christus e unus sponsus unus Eccliæ. ob eandem rationem, quod deceat [illegible] secunda mystia non tam pulchra sicut prima sed unus sponsus cum sua sponsa Eccliæ unica ac [illegible] repræsentant quæ [illegible] tionem, ut habet Pid. leon. apud Marten, v. prop. quia [illegible] omnis benedictio iterari non debet, ut nihil urg. [illegible] c. 3. de vit. mut. cum solemni benedictione secunda nuptia minime celebrantur.

Articulus II.

De indissolubilitate matrimonij.

Indissolubilitas matrimonij spectari potest tum in Judeis, tum in gentilibus tum in Christianis, et quidem 1° quoad vinculum, 2° quoad lectum et thorum.

Matrimonij valido contracti vinculum esse firmum esse, perpetuum ac indissolubile tum in Judaeis tum in gentilibus tum in Christianis ostendit.

I.mo. ex prima ac naturali institutione: gen. 2. ubi de Deo de Eva uxore sua exclamat: hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea. quamobrem relinquet homo patrem suum et matrem suam et adhaerebit uxori suae, et erunt duo in carne una.

II.do. ex ipsa natura et fine praecipuo principali. ex natura quidem signum matrimonium est animorum, quorumque conjunctio ad individuam vitae societatem; et perit illa societas mutua, si liberum conjugum quorum alterutrum divortium potest, frigescit, ac paene extinguitur amor seu animorum conjunctio, cum nihil liberum est, et libito discedere. ex fine vero, qui est generatio prolis, ejusque educatio, quique est ex petitione Christi Domini nostri; quomodo enim certa erit proles patrem, si mulieris sequitur ad libitum repudiata pluribus conjungatur? quenam utilitas in reipublicae, si divortio conjugii federa et mulier viro et proles patrio educatione destituta relinquantur? at certe gentiles, quamdiu non cognoverunt Deum, hanc naturalem legem tenuerunt, qua prolongata Romanis usque ad Sponsio Cornelia, ut ait Valerius maximus l. 2. c. 1. qui ipsorum ab aliis reprehensa est, quia nec ex libertatem quidem liberorum conjugalis judicio prolis debitis arbitrabantur.

III.tio. Ex legibus positivis, quam Deus insinuat Math. 19. ubi ait quam ob causam Judaeos hac ipsa 2. verba, quae supra allegavimus addendo: itaque non sunt duo sed una caro; quod ergo Deus junxit, homo non separet, et discentibus Judaeis noluisse dare libellum repudii, Deus respondit: ab initio non fuit sic. unde ait Simon Rhu. lib. 24. c. un. de nat. et eidem rerum firmitatem ab Adamo ante promoveriatam Deus confirmavit his verbis: quod Deus junxit homo non separet. audiatur non S. Ambros. l. 8. in Luc. aperte docens solutionem matrimonij seu repudium tam adversari legi Dei, quam naturae institutioni. eadem habet S. Chrys. homil. 62. in Math. Nego etiam, quod quidam Imperatores leges tulerint de repudio mutuum: nam ut ait Leo: dum c. 4. cum iniquae agnoscuntur, merito damnantur. unde S. Chrys. in c. 7. Rom. ita loquitur: nec mihi recitas leges profanas, quae libellum repudii dare praecipiunt; non enim propterea secundum has leges judicatur a Deo, sed praeter eas, quas ipse posuit.

IV.to. Ex ratione Christi non tale Sumpti: nam matrimonium, sive fidelium sive infidelium est signum unionis Christi cum Ecclesia: ai hac

firma ac gratia; qd. Iam vero inquirendum superest, num Deus suprema sua auctoritate matrimonij nexum aliquod solverit in lege Mosaica, aut solvi permiserit in Evangelica? quod, cum sit gravissimi momenti, distincte hic disputandum.

§ I.

An in lege Mosaica per libellum repudij vere solveretur vinculum matrimonij?

Judaeis repudium fuisse permissum patet ex Deut. 24. repudiare autem uxorem licuit in praeterito, nisi dando ei libellum, quem vocant schedam abscissionis, ejus forma ritumque ostendit 2da pars Mishnae l. 5. Gittin. Porro viris tantum repudiare uxores permissum erat, non uxoribus viros; unde Salomae sororem Herodis M. quia libellum repudij noluit consortaro, non secisse juxta Judaeorum leges scribit Joseph. lib. 14. ant. c. 7. et non permittebat illi, nam per libellum repudij uxore dimissa vere solvebatur vinculum conjugij, ita ut fas esset novum inire matrimonium, an id illicitum semper fuerit, sit permissum tamen, causa majoris mali vitandi vel uxoricidij, ut in nunc fieret, non tamen sine culpa?

Conclusio.

Per libellum repudij probabilius solvebatur vinculum prioris conjugij, ita ut uxori fas esset, alteri nubere.

Prob: Ex verbis. Deut. 24. Si acceperit homo uxorem, et habuerit eam, et non invenerit gratiam ante oculos ejus propter aliquam pudicitiam scribet libellum repudij, et dabit in manu illius, et dimittet eam de domo sua. cumque egressa alterum maritum duxerit, et ille moriatur fuerit, non poterit primus maritus recipere eam in uxorem. primo haec verba proprio sensu non possunt tantum permissionem minoris mali ad fugiendum praeter licentiam seu secundae juris nec obst. quod Matth. 19 dicat, libellum permissum fuisse Judaeis ob duritiam cordis. nam quamvis duritia cordis non excusat a peccato, tamen permissio ex duritie facta excusat; quaedam enim prohibentur sanis, quae non prohibentur infirmis, quibus tamen peccant insani, quae non prohibentur infirmis, nec tamen peccant insani permissione dari facta videntur. Ita dicta verba denotant primum solum prioris matrimonij revera dissolvi; tum quia ejus permittitur dare libellum repudij, seu juxta vim vocis Hebraicae abscissionis, qua vi dimissa uxori facultas potestatem ducendi alium virum. tum quia ipsa supponitur, dimissa uxorem alium maritum ducere, quod tamen ibidem non modo non reprehenditur, sed non modo maritus tacite approbatur; quod confirmatur ex Levit. 21. ubi soli sacerdotes

prohibentur eam ducere, quæ repudiata est à marito: in quo aliqs fas erat. Imo quia prohibent, ne repudiata post mortem Mariti possit unquam iterum à priore; at si quæ repudium sibi obtuerit vinculum quidem, optimè et et optandum, ut mox redeat ad verum Mariti maritum. Imo amicus, quia aliàs hæc lex parum aqua videretur; nam viro licebat aliàs mores ducere, cum illis ed eo tempore licita Bligamia Kimettanea; mulieres autem viro infinitores potio cadrisset remedio auxerij mistrentia.

Dicendum igitur, Deum eo tempore dispensasse cum Judæis circa repudium morum, vinculum matrimonij solvendo, ubi tale cui tamquam non auctori matrimonij jura tribuerent, prout supra de Bligamia Patriarch: dicemus. Hæc tamen nostra opinionem nisi sub specie probabilitatis proponimus, ubi tale quam altro gratiam profitemur Magnis DD. Ster: Chrys. et aug.

Dices. mulier à viro repudiata, si alteri nupserit, detur pol=luta, gravinata, et abominabilis coram Deo facta. Deut. 24. et, Jerem 3. 9 fu.

Sed: dicam: detur pollutæ quasi mutando pacta est. Nam: habita tamen priorem viri, qui eam vellet accipere. Quam: si enim prior maritus repudiata iterum duceret, videretur alteri quodam sua uxorem, ergo gentilis, ut ita ab tempore abstineretur, quod flagitium è, cum vel ipsa Gentilium maximopere vitari hoc intel. sua ratione interpretes.

§ II.

An matrimonium in infidelitate gratum et professione Christiana dissolvatur.

Verum et legitimum Gratiinter fideles matrimonium stat vel ex eo, quod quidem quingalis sit jure naturali; qui proinde in quacunque religione valide celebratur. Ex gregum autem religionis Christiana vinculum matrimonij in infidelitate gracti, quando quorum alter ad fidem vertitur altero in infidelitate manente. Eo dispensandi solvi potest, liceat quingi verso repudiato quinque infideli mores nuptias celebrare. Hanc dispensationem insinuat Apost: 1. Cor. 7. ubi distinguit inter quingium fidelium et infidelium. et priori ita loquitur: ejiqui = matrimonio juncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, uxorem = à viro non discedere. quod si discesserit, manere innuptam, aut viro = suo reconciliari: et vir uxorem non dimittat. de posteriori vero ita prosequitur. Cæteris ego dico non Dominus, si quis frater uxorem ha=bet infidelem, et hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam. = et si qua mulier fidelis habet virum infidelem, et hic consentit habitare = cum illa, non dimittat virum. quod si infidelis discedit, discedat, non = enim servitutis subjacet et frater aut soror in huiusmodi.

q in posteriori matrimonio praeceptum divinum de indissolubili vinculo matrimonij cessat. Deo dispensante in quam regno Christus, in quibus praecise quoad se paratum à habitaq et thoro, sed ab quoad vinculum; aliàs in casu discrimen positum ab Apostolo inter quinquit fidelium et infidelium; cum in illis liceat à se invicem discedere ob graves causas, modò innupti maneant.

Confirmatur hac interpretatio ex c. quanto, de divort. si alter infidelium quinquum ad fidem catholicam convertatur, altero in nullo modo, a fide baptismatis divini Nominis, vel verbis dat ad recedere mutate, si cohabitare volenti; qui relinquitur, ad ne si volnerit, vota transibit; et in hoc casu matrimonij, quod ait Apostolus: si infidelis discedat.

Dixerunt superiori. alterò infidelis manente: si enim uterque Christum recipiat, vinculum matrimonij in habitur: cum et baptismum baptismi in Christum quinquia, sed cupidina dimittantur. ut ait. Inst: III. c. gaudemus de divort.

Quaeres I. An casu, quo quis infidelis quantiat pacificè cum fideli cohabitare, liceat ei illi solvere vinculum matrimonij?

Dicitur videtur affirmare quinto verior: quia citata Apostoli verba: si quis uxorem habet infidelem, et hic quantit habitare cum illo, non dimittat illam. juxta S. Aug. in Breviario nisi filium, ab ipso datum ut filio indicat, dum dicit: ago dico, non Domini. sic in Rom. V. 8. ait: dico autem in mysterio et vivens bonum te ab sic manneant. non filium exprimit. Inde in Syn: Tolet IV. can. 61. à filio permittit, sed in jubet, ut quis fidelis separetur à vito Judaeo nisi Christum fiat nisi quantiat habitare cum illo.

Quaeres II. An vinculum matrimonij in infidelitate quaeti praecise ex professionem religionis solvatur.

Resp. quia ex cit. c. gaudemus. si uxor infidelis in quantum, quique quis fidelis ad ritus mysticos transiit, quaeritur se cum recipere, quod signum est, hucusque manifeste vinculum quinque. et cum aliàs quia agitur filium quia fidelis cum infideli: pacifice cohabitare in pacet. tunc ipso dissolvitur vinculum matrimonij. cum quis fidelis transit ad ritus Turcos.

Quaeres III. An solvatur in vinculum matrimonij ob haeresim quaeti, quando unum quinquum ad catholicam fidem convertitur, aut quando post baptismum declarandum quis ad haeresim aut in fidelitatem deficit?

Dic. Negativè. Nullo enim jure neque divino neque Ecclesiastico id probatur. et licet Clemens III. tamen Doctor primus aequivocus fuerit, ut affirmat Syn: III. c. 1. de divort. gravium ab ipso indicta doctus: in Syn. Trid. Sess. 24. can: 5. anathema dicit ei, qui dixerit ob haeresim dissolvi ipso matrimonij vinculum.

§ III.

An in lege Evangelica vinculum matrimonij solvatur per adulterium alterius conjugum.

Quæstio posita ipsi clarissimo Ecclesiæ lumini Augustino multis obscura et implicata visa est. l. de fid. et oper: c. 19. per Christum tantum Evangelij, quo modo generaliter adulter declaratur, qui dimissa uxore aliam ducit. Luc. 16. modo causam fornicationis et adulterij videtur excipere. Matth. 19. augetur difficultas praxi Græcorum aliorumque Orientalium, qui sibi ipsis jam habent, adulterij crimine rea uxorem illa à thoro posse repellere, ut alia ab illo induceatur, et testatur Renaudotius. l. 2. de perpetuit. fid. c. 5. et 7. quam opinionem apud illos stirpes virulentas putat Launoij, recente verò arbitrante Arendt. Ven. Con: Flor: sess. 24. requisiti à Latinis Græci, cur novas inirent nuptias quinto ob adulterium unius partis divortio lejunctis, mittentur, et cum nihil agerum quod se exponere noverunt, ipsum à cibis mulna pacis dispendium sanxerunt illis secedere. In Concilio quidem Trid. canon separatij fuit, quo eodem simul anathemate obnoxiebantur tum ij, qui conjugij vinculum ob unius partis adulterium dissolvi, tum ij, qui novas eo in casu inire posse putarent; ut scribit Callanic: hist. l. 22. c. 4. at ne Pretentiam Patrum Venetorum, qui Patribus Tridentini exponebant, fieri posse, ut Graeci Catholici in subjectis Reipublicæ insulis dogmate eiusmodi anathemate perculsi ad tumultum integros à sede apostolica defectionem provocarentur, canon ita temperatus est, ut catholicum de indissolubili matrimonij dogma stabiliret, Græcos tamen ex presse non damnaret; his quippe verbis conceptus fuit. Sess. 24. n. 7. Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit et docet juxta Evangelicam et apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugum matrimonium non posse dissolvi, et utrumque innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse altero conjuge vivente aliud matrimonium contrahere, moechatque eum, qui dimissa adultera aliam duxerit, et eam, quæ dimisso adultero alij nupserit, anathema sit. Quæ clare legitur quod Evangelia apostolicam doctrinam docuerint, matrimonij vinculum propter adulterium solvi posse; quin tamen Græcorum consuetudo et praxis ea presse damnetur; et quemadmodum hic canon ita mere ad disciplinam spectat, ut vult Launoij tr. de regia in matr. potest. sed vera fuit doctrina spectat.

Novatores præter adulterium adhuc alias causas afferunt, quibus vinculum conjugale dissolvi posse arbitrantur; et hos anathemate ab pessimo pectoris Ecclesia in Trid. sess. 24. can 5. Si quis dixerit,

= pp haresin, aut mortem cohabitationem aut affectata allata à gnge, dissolvi posse matrimonij vinculu, anathema sit.

Conclusio.

In lege Evangelica n̄ dissolvitur p̄ adulterium nexus et vinculu matrij.

Prob: I. Ex Scrā. Xs generatim legem de ponij ac licentiam ad alias nuptias volendi abrogavit. Marci 10. ad duritiam = cordis vestri scripsit vobis Moyses praeceptu istud: ab initio autem creaturae masculus et femina fecit eos Deus. quod ergo Deus junxit homo n̄ separet. quicumq; dimiserit uxorem suam, et aliam duxerit, adulterium committit super eam. et si uxor dimiserit virum suum, et alij nupserit, moechatur. et Luc. 16. omis qui dimittit uxorem suam, et alia ducit, moechatur, et qui dimissa à viro ducit, moechatur. nulla hic exceptio. in quo verbo ait S. Aug. l. 1. de adult. conj. c. 11. quid ergo nos hunc, ut dicamus, = è, qui moechatur uxorem suam dimissa altera ducens, et est, qui hoc faciens si in adulterio fuerit, n̄ moechatur, cum Evangelium dicat, omnem moechari, qui hoc fecit: ad.

Dices. loca ista ea poni debent ex. C. 5. et 19. Matth. ubi Xs excepit fornicationem: quicunq; dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, et aliam duxerit, moechatur.

R: N. an: exceptio enim illa, nisi ob fornicationem, ad praecedens verbum dimiserit, n̄ ad subsequens duxerit, referenda est, ut sensus sit, n̄ ea dimittenda uxorem nisi adulteram, sed eum qui n̄ ob adulterium uxore dimissa duxerit aliam, adulterium committere. Xs quippe hoc loco duplicem, quae apud Judaeos invaluerat, pharisaeorum damnat, una dimittendi uxorem quacunq; ex causa, hanc vero licentiam ad adulterium refrenat: quaerebant enim Pharisaei, si licet hoc dimittere uxorem suam quacunq; ex causa. unde accurata Xi repressio id exigebat, ut exceptio fornicationis ad zelum repudium spiraret. alterum novis nuptiis matrimonij, quem absolute reprobat, nullo casu licitum esse declarat. qui dimissa ab fornicatione uxore, aliam duxerit, adulterat. = moechatur. ergo nec vinculum matrimonij vinculum adhuc perfectum nec nisi quoad habitaculum ac thorum ablatum est. unde sequitur: = et qui dimissa duxerit moechatur: id è alienae nupsitur uxori ut ait S. Aug. l. c. addens: porro dimissa illicita est, hoc è, ejus à quo dimissa est, nisi ob fornicationem causa dimissa sit, nam dimittentis uxor ea esse desinit.

Confirmatur ex c. 7. ep. 1. ad Cor. Is autem qui matrimonio
= junctus sum, praecipio non ego sed Dominus, uxorem à viro non discedere
quod si discesserit manere innuptam, aut viro suo reconciliari. Quae
verba Iuxta S. Aug. l. c. nequeunt accipi de muliere, quae à viro
discesserit alias causa fornicationis, quoniam si nulla viro ejus causa
fornicationis habuerit, non diceret apostolus eam discedere manere in
= nuptam, sed manneret, ne ita discederet. et Rom. 7. vivente
= viro vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro, si autem mortuus
= fuerit vir ejus liberata est à lege viri, ut non sit adultera, si fuerit
cum alio viro. Haec apostoli verba vera sunt. nisi nil. S. D. l. 2.
de adult. c. 5. multis vir reversus mulierem accipit, nisi
= priori ei fuerit ac aut expulsa et nacta est priorem, si mortuus
= vir ejus, non sit fornicatur.

Prob. II. Trad. 66. Pro graecis sufficiant hermas qui ment
= Pastor l. 2. mandat. 4. hoc habet: Si severit vir uxorem suam
= adulterasse, et permanet in fornicatione sua mulier, et vir habitat
= cum illa, reus erit peccati ejus, quod sustinuit mulierem, et
= alia duxerit, et sit moechatur. S. Basil. l. de virg. ait: non
= audio, quia qui dimissa duxit moechatur, etsi ea sit, propter quam
= dimissa est, predit tamen viri ejus. S. Chris. hom. 17. in Matth. expulsa
= gratia moechor esse ejus, qui ita expulit, est verum. hos autem
prosunt clemens alias. Pregnes et alij, qui generaliter ex
Patris non inferunt adulterium quitti a ejus qui matrimonio dum
do junguntur vivo altero ex Apostolo. Haec non tamen in Ecclesia
graeca viguit quaesito, ob quam ipsum adulterium ad normas mysteriorum
cum alio frequentia, ut sibi falso persuasit Launoy, sed retinuerunt
graeci ab antiqua suorum Ecclesiarum receptam, sicut Latini,
qui hanc doctrinam ex praecepto tenuerunt, sicut Tert. l. 4. contra Marc.
c. 34. Dico autem potionis liberum nunc fecisse divortij prohibitione,
= si uxorem quis dimittat uxorem, ut alia ducat, quia non licet di
= mittere, ut alia ducatur. S. Hier. in c. 19. Matth. sic priorem dimit.
= tere jubetur praecepta, ut secunda prima vivente non habeat.

Ex quibus adversarij ex Patribus ut Origen. Tr. 7. in Matth.
Lactant. l. 6. divin. instit. c. 23. et Ambr. epist. 7. in 1. ad Cor. p. multa
= nituntur, haud licitum esse alia ducendi uxore priore ob adul
terium dimisso, praecipuè vero urgent locum S. Cyprian. hoc. ep.
ita loquentem: cui mortua una non sufficit, cui occasione aliqua
= stupri, adulterij, aut alterius flagitij cum ea divortium fecerit,
= ut si altera uxore ducere possit sacrarum litterarum auctoritas ab
= ei culpa illos absolvit. ad vana conatu; nam

I. origines idem refert quidem, quasi misisse aliquos mutare priori suo viventes; at ex qua historia ad hoc pertinente, caret, idem ex eo exercitat, quod ping. matrum permisserint, ut magis deriseratur.

II. Eo. Lactantius priori loco diuersa adulterum non esse, qui in causa fornicationis dimissa uxore duxerit; affundit ad leges civiles, quae id permittebant, licet ipsa lex Dei, in hoc absolut. et vero in S. Luc. c. 2. ad ocean. aliquo modo eximat Fabiola, pa Evangelij virgou ignorans. hisce leg. civ. impetratum mutatis re-
ejuratio mariso adultero alij se jungerat. de autem non La-
tantius in Epit. c. 6. scribit, quegalis fuerit vinculi repli
et studiam quinquio: recte intelligitur de solutione quoad thorum
dimittatur: vinculi quippe non in re pro toti tatis pates, et
in toto vero separatio a thoro usurpatur. ut ipse ex Tertull.
hoc referendo, quo tersu in dicerbit alumnalitis, ut fornicatio
Deu permisisse separari viri a quinque.

III. Eo. quantaria in Epistolas Paulinas falso adscribi S. Ambr.
praetum e orig. commentarium fortasse ad leges civiles dum tract
respexit, dicit, in causa fornicationis licere alia ducere.

IV. Eo. Cardinalis Baronius in apparat. ad Bibl. Ex dissert. 4. art.
5. Epiphanium a quo de mysterio hujus mortem quinquio, cum quia
diversis interpretat, quasi tacuerit, cui quinquio fuerunt illa verba,
cui mortua una a sufficit. et vero ipse adm. tamq. S. Epiphanium
aberrasse a vero, sicut et alios innumeros graecos in ita adeo ob-
scura; et tunc tam prius ridet ab Ecclesia et prae dogmata, nulla
vide patitur adventus causa caelestis, quia et alunda ipsa
et et vindices.

Prob. III. Ex Patrum Ecclesiae. Synod. Eliber. II. can. 17.
polacuit, ut secundum Evangelium et apostolica disciplinam neq.
dimissa ab uxore, neq. dimissa a marito alteri jungatur, sed
ita manent, aut sibi reconciliatur. Tarsiul. an 791. can. 10.
placuit, ut fornicationis causa resoluto quinquio vinculo, licet,
viro quaerere adultera vivit alia uxore ducere. Florent.
in Decret. quamvis ea causa fornicationis licet thori separatio
facere, in tamen alium matrimonium praetera fas est, cum ma-
trimonij vinculum legitime contracti praestinum sit. Item de fuit.
Gran. I. q. 2. ad Decys. Alex. III. p.

Obstruunt adversarij I. mo. auctoritatem Synod. arelat. I. can. 10.
quae praecipit vetat, ut consilium detur iis, qui quoque suas in adulterio
deprehendunt, ne viventibus uxoribus licet adulterio, alias accipiant

ad fructus: idcirco enim in praecedenti rigore Pedagilio protij et Hontane utitur
Concilium; quoniam si leges Imperatorum licebat post de jure divino alia iure
gentium; qui Patrij tunc temporis vivebatur quantum, ea expresse dam-
nando in vidiam sibi glaere, et caeteris tumultu. ex eadem causa Lyrinij Venetiis
an 461. can. 2. praecipit damnari abusum illorum, qui uxores suas ad adul-
terium dimittebant, et alias ducebant, antequam juridice probatum esset, reas
esse uxores suas adulterij; nil fuisse ab ipsis posse lapsu aliam
sibi jungere. Ito quoque vetat Pontifices Rom. et aliquos par-
ticularium Concilium Ecclesiae, qui Concilij vermeriensis dicitur vermeria
Palatij Regio in agro Trevirensi can. 18. quindecimpis. can. 9. 10. quod quin-
quennio ab iter adulterij conjugij dimittur, innocenti autem detur facultas
ad alias transire nuptias. at vivito conatu. enimvero parte innocenti
non geditur ejusmodi facultas, nisi post mortem conjugis nocentis; hic vero
usque ad mortem quarta sua in Ecclesia poenitentiae inire non
matrimonium. ita ex praesertim Patrum Can. Forojul. Can. 10. Tribur. can. 43.
Praeterea notum in disciplina Ecclesiae versati, poenitentiae ob gravia
quaedam crimina a detegendo aliquo facultate uxorem ducendi, Quod mani-
feste colligimus ex ipso veteri Pontificio Rom. hunc disciplinae rigorem
postea temperavit Alex. III. in cap. Con. Lat. III. p. 12. c. 4.

Ex his igitur apertissime liquet, matrimonij vatum gratiae vinculum
eo indissolubile esse, nec gravissimo adulterij praetexto conjugi ad hoc te-
neri ex causa disolvi posse in lege nostra. unde et ejusmodi dissolu-
tionem firmiter semper obstitit Ecclesia Rom: Notissimum ac tot orbe
decantata tragoedia illa, qua Nicolaus I. Lothadium I. imprecatorem
diris devovit, quod dimissa regina Theutberga uxor Waldrada gentilina
nuptias celebraset.

§ IV.

an matrimonium solvatur per religiosam professionem.

Duplex hac in parte occasio e error i alij e Justiniani Imp:
qui C. Jus. l. de qui. et Clar: decrevit, matrimonium non ante tum
per religionis ingressum dissolvi. alter e Abbatorum, qui docent, neque
matrimonium ratum dirimere per ejusmodi professionem valde dissolvi.

Certum e antem Ito Simplex obtentio votum extra religionem, Patri
enim in dirimere matrimonium sive consumatum sive ratum dirimere.
= Simplex quippe votum impedit quod matrimonium gratiarum,
= sed non dirimit gratia. C. 4. qui clerici. eaem Cod. S. Thom. in hyl
quia voto simplex o nuda promissio Deo facta, matrimonium vero
e actualis traditio jus corporis conjugi facta; et promissio non transfert
dominium rei promissae; sed promittens tantum dicitur de eo pro

libitu dispensare potest, quamvis pecset gtra fidē a Pari datum.
traditio autem non tradam in domasticij Bonnie transfert, ita et
ipse donator ea ea dispensare nequeat.

Certū e IIdo. matrimonia sive gsumatu sive ratu a Pari
dispensatione S. ordinum. licet enim ratu solam indatu, ait Gen. XXII.
e Atrow: antiquae de voto. 7. Sacri Pisa stionem ordinis, quantum
= ad ingressum monasterium gtra Leodum, ac ad diriminandu:
= si prior gtracta fuerit, secundum statuta canonum ipsa ex ram
= tantum, ad dissolvendu tamen trig gtractum, nisi g. carnis que
= tam n fuerit gsumatum, cum ne jure divino ne g. sacro ipsa
= mg canonum hoc statutum, mira ratione e confirmatu.

Certū e IIItio. Matrimonium gsumatu n dirimi p solemne re
ligionis professionem. ex l. 2. ex. 39. S. Greg. in qua regula Pari civiles, quae gratium permisit, rade quia ipsum gnos ppiā fi
unus unu caro, ipsa quoq. Dny matt. 19. matrimonium ordo indis
solubile declarat. Sana quoq. Domini hic evangelio dicit, n licet viro
uxore sua dimittere, sic alex XII. c. 7. de gratia spiritus. unde et quidem a
= secundu interpretationem S. alcuij, de Rio gnoris matrimonio carnali
= gsumata e gsumatum. inde Pri gnis uxore invita ingressum
thig redeuntis, declarat capi, ut ad ita redire. ex. c. 3. eod. et si prius
professione fecit, nisi in uxor ad religione transeat, aut castitatem
perpetuo servare promiserit, nec promittere valet, potest ac debet
de monasterio exhortate ipsum revocari. c. 1. eod. et eande ratio
quia nempe ut et uxor una caro sunt, ut possit unq ad Deum
quarti, et alter in seculo remanere, vel alterq. ad religiosa migrare;
ne fiat gnigalis federis prostitutio, ita gratia dominus fiat de carnali
copula spirituale gnigium. c. 4. eod. hac certe sunt. ac hodie a re
mira indulgum revocantur; et operatione e quasi, an n saltem
matrimonium non gsumatum dirimatur in quod vinculu p religiosa
professionem? ita quidem Sr: Trid. Sess. 24. can 6. adversq. Lutatore
Pekinieri, anathema dicendo ei, qui dixerit, matrimonium ratum
esse gsumatum p solemnem religiosa professione alterius ipsius n dirimi.
et Trudinos, Patres quarter, ubera sigillant idem Novadores,
quod nomen dogmatis in sui multis haereses funtum in Italiam
invexerunt. ego nunc probemus con. Trid. certam m sui n habere hujus
dogmatis probatum; et praeter Dnum Lex verbum Dei dicendo habeng
in verbum Dei traditum, quod eadem cum illo in et auctoritate
pollet.

De prerogativa ante traditio huiq dogmatis Imo in decisionibus ss.
Pontificum. Clem. III. c. 2. de gaudio conjug. ait: post consensum legitimum
= de praesenti licitum alteri, altera in repugnantia, eligere monasterium
= sicut quidam in sancti de mystijs vocati fecerunt, dummodo carnalis commixtio
= non intervenerit inter eos, et alteri remanenti licitum est ad ista vota transire.
= quia cum non fuisset una caro simul effecti, praestat unq ad dominum
= transire, et celer in saeculo remanere. Similia habet Inn. III. c. 14. eod.
= nolentes a praedecessorum vestigijs declinare, qui respondere quaesti, an ratum
= matrimonium sit consumatum licere alteri conjugum, altera ingressa ad reli-
= gionem transire, ita quod religiosus poterit tunc legitime alteri conjugari, si
at hi hostifices jm illud non tangnam eorum et alia excogitatum, sed
a praedecessorib transmissum proponunt, ex vera sua inter prosaae colli-
gunt, et antiqmis et probatis sanctorum exemplis quia ut ita se ipsa
vita S. Aug. ipsam dicendum; dogma illudere a plica defendere tradiona.

IIdo. Eadem traditio elucescit ex usu ipso primo, quem probant plura
et innumerabilia sanctorum exemplia. ad rem praecipue facient tres exemplia
S. Thecla, quae S. Paulo admonente copulam fugit mystialem, ut ait S.
Ambr: lib. de virg. c. 2. Seu pactum nuptias dissolvit. ut legitur S. Epiph.
haer: 78. vno tam illapsa fuit hoc exemplum, ut tanquam ipse Alexandria
apud S. Aug. l. 20. c. 4. Thecla oppignoratam jam thalamo in praetura
virginitatis amorem incensa fuisse. et licet religione ingressa et aspect,
tamen S. Paulli disciplinam amplexa est, quam vtique ob regularis disci-
plina et voti solemni loco ea dabat. vno exemplo Gregoriae virginis,
quam quitatis jam mystijs in Eccliae fuisse scribit S. Greg. l. 2. dial. c. 17.
3tio. Teobardi, qui lege Greg. Tourn. l. de vit. bat. c. 4. ut. nupto habere
mystiali, quod praeceperat eum tonsae puellae Monachae e sacrae. 4to
Edilfridae Reginae anglorum, quae dicunt Beda l. 4. hist. angl. c. 19.
matrimonio junctae nunquam se viro unisit, volens religione ingredi,
quae denique ipsa ingressa est. gratis tamen fingitur ab religiosis in
exemplis allatis tantum non fuisse matrimonium, verba de praesenti,
sed obligata dumtaxat fuerunt pro futuris nuptijs. quarum enim
intuerant ipsa loquenti sacri: pacta quidem nuptiarum sed nec expressa,
quod in ista exemplis non legamus, derelictis ejusdem ad alias grotasse
nuptias; id omni possibilitate certo colligimus, quia nupto thalamo
vinculo libera e qui in saeculo remanebat.

Confirmatur praesens dogma concilij hoc raciocinio: professio religiosa
e mere spiritualis; unde fiunt matrimonium consumatum, quod ejusdem
fuerunt una caro, et habetur ejusmodi copula, dissolitur vinculo coniugis
via matrimonium ratum, quo uniuntur dumtaxat animae et voluntates
et fit ejusmodi spiritualis, mente spirituali, qua vir religiosus moritur
mundo, divinitatis.

Ceterum si antea liber è quia alter, quam pars qua saeculo renuntiavit, et religionem approbata ingressa est, verò hac valide et solemniter emiserit si actuali professione dicta religionis; unde quia derelicta tenetur ea secutare, donec alter quia solemniter et professus, quinquia alteri nubere possit.

Dices. Matrimonij dissolutio non potest fieri absque injuria alterius quis renitentis: g. s.

R: N. an: quia in gratiae matrimonij violatur haec tacita pactio: = nisi mea fuerit unica professionem religione approbata. unde possitum matrimonium fieri quibus primaeva ad delatorum, an matrimonium consumare, an vero religione ingredi velint. c. 7. de conv. fid. fideles quique injuria, si intra tempus copulae illi contingat fuit.

Quaeres I. quo jure dissolvatur matrimonium ratio p religiosam professionem?

R: Probabilis jure divino, quod si quinam tradionem ad ad nos pervenit; et ita videtur sentire S. Thomas cit. dum ea interpretatur divini eloquij quibus illud deducunt, aut ad revelationem recurrunt.

Dices. voterum solemnitas ex institutione Ecclesiae dimanat: g. s.

R: d: an: quantum ad rit. c. an: quantum ad effectum. N. an: quia enim qui Ecclesia sacramentalem dedit instituendi hoc vota solemnia, potis votis ubi sunt ab Ecclesia instituta, vim intulit ad solvendum matrimonium idem consummatum.

Quaeres II. An S. Pontifex possit vinculum matrimonij ratio p dispensationem solvere.

R: Reverà tenentur aliqui, nullos S. Pontifices actu dispensasse. ita S. Antonius 2. p. tit. 1. c. 21. affirmat, se vidisse eam in septem Bullas Martini Nat Eugenij IV. Navarrus c. 22. hanc refert, ter v quater ad petitionem Ruam Paulum III. et Pium IV. dispensasse. Pirhy Corralgin praeci l. 8. c. 6. m adnotat eaemqda dispensationem tamquam in eandem tam gesture Clemens VIII. et Urbanus VIII. sed licet ex facto aliquorum S. Pontificum jus certum statui non possit, ut patentur ces, idem tamen reprobata non audemus. nec quantum ad reasui spectat, secura videtur opinio affirmans facto tot S. Pontificum approbata.

§ V

utrum in nova lege licitum sit divortium.

Si gratia matrimonialis fuerit quinges simul cohabitare in eadem domo, mensa et lecto infertur ex ipsa matrimonij definitione, et confirmatur ex capite 2. qu. ubi dicitur: relinquet hoc p separacem ipsius unius quinquis ab altero quoad cohabitacem et utrum quinquis manente ipsa vocant divortium; quod à rejectio significat quid hoc in divulsionem quoad vinculum denotat, licet interquam utrumque promiscuè sumatur.

Quæres I. An inter Christianos licita sit separatio conjugum quoad thorum omnimodam et cohabitationem remanente vinculo conjugali?

Rs: Novatores, quamvis doceant, matrimonij vinculum Christi posse ex qualibet gravi causa, negant tamen conjuges licite separari quoad thorum et cohabitationem manente matrimonij vinculo, quem errorem fecit Syn: Trid. sess. 24. can. 6. his verbis, si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter conjuges quoad thorum, tum quoad cohabitationem ad certum incertumve tempus fieri posse decernit, anathema sit. quæ sententia definitio aperte obstat ex Scrip: Matth. 5. et 19. permittit Christus hæreticum dimitti in causa fornicationis, prohibet tamen dimittendi aliam uxorem ducere, ac dimissam accipere. item Ap. 1. Cor. 7. approbat simul divisum uxorem à marito ob gravem causam, jubet tamen, eam manere innupta. 2do ex Ecclesiæ praxi, quæ obst, ex Trid. de divort. Cap. et Traditione SS. præsertim S. Aug. qui libro de bono conj. c. 7. expresse tradit, fornicationis causa posse conjuges separari et virum ab altero dimitti, ita ut non abolatur præceptum mutuæ.

Quares II. ob quas causas possit fieri divortium?

Rs: 1mo. Præcipua causa est fornicatio alterius conjugum. ut patet ex Christi sententia cit. Matth. loco et S. Aug. l. c. quod utenim probatur, tum ex eo, quod nemo teneatur debitum ei reddere, qui fidem frangit, ut dictum. C. Invenit. de jurejurand. tum quia inhumanum est, ut mores ac honestas violetur ad servanda mutuam consuetudinem cum illa, à qua honor laditur, et sacrosanctum conjugium violatur. excipiuntur tamen, ni quibus non intercedente fornicatione divortium licitum est. 2mo Si fornicatio fuerit sine crimine, puta si uxor vir propter fuerit, nec malenq offendat in suspicam; nec non si per fraudem alterius uxor vero conjugum talem thorum ingesserit. C. 5. et 6. caus. 34. q. 1. 3do Si uterq conjux violavit conjugij fidem; tunc enim debent partem injuriam mutua quantitate condonare. C. Significasti de divort. vid. si vir fornicatus fuerit sive antea sive post uxoris adulterium, non potest in ejus illa expellere. unde Imperator Antonius optimè, de mariti de adulterij crimine accusaret uxorem, cui mariti sui non prætium castitatis exemplum, quam legem laudat S. Aug. l. 2. de adul. conj. 4to Si vir uxorem ad patrandi adulterium impulit, aut fornicandi dederit causam: vel debitum conjugale illi strictiori denegando. 5to Si adulterium gravium lenta si reconciliatio, quæ non fieri censetur, si vir post crimen gravium uxori gravitatur. Porro per fornicationem intelligitur non solum adulterium, sed omnis illicitus concubitus. ex c. 11. caus. 34. q. 4.

Rs: IIdo. præter adulterium sunt et alia separationis causæ 1mo idololatria, apostasia à fide, et hæresis C. 6. de divort. 2do periculum salutis, quando nempe vir uxorem ad scelera trahere nititur.

c. 2. eod. Dic machinae mortis: si mulier morte mariti sui machinata fuerit, vt de illo occidendo et cum alio inierit consilium; et si vir machinaeam hanc in consilium furoris damnaverit. c. 1. eod.

2do Saevitia quoque tanta, in uxorem, vt hinc nequeat sufficiens securitas prouideri. c. literas de rapt. Gratiae. et diuertens id delat alteri petenti restitui, nisi sufficienti securitate praeuisa. ibidem modica famae verberatio in modiat libitum, imo nec gravis, si procedit ex inflexibili via, sine prudenti periculo vir futurum cauere distinendi.

3tio: si quae laboret tanta furia, vt ad ea sit periculum p. quia haec crimina sunt causae separationis vinculi quaderacibus. laxiores quidem in diuortijs permittendis sunt leges civiles; at ha non nihil mouentur; alia enim sunt leges caesarum, alia Ecc: Tribu. l. Theod.

Dices. Cur solus fornicationis meminit tanquam iusta causa faciendi diuortium: q. d.

R: Nego iam: Nam Dns solus fornicationis meminit, in vt alias causas excludat; sed tum quia fornicatio seu adulterium directe et intrinsece opponitur fidei conjugali et sacramentio matrimonij; ac vbi a diuortij occasio, licet de veligna causa. tum quia Dns cit. l. loquitur de diuortio mutuo, quod p. dictam fornicationem inducitur; alia autem causa illud inducunt durantes ad tempus; scilicet donec quae nocens resipiscat. si enim diuortio quertatur; innocens tenetur quantum ad recipere, ejus effectu matrimonio. c. de ilia de diuort. sed. et ita vero p. tum opponatur matrimonio. c. de ilia de diuort. sed. et ita vero p. adulterium, nisi adulterans resipiscat, quare innocens in tenetur eam in societatem recipere; nolo in abrogo quoque quoque nocentis relignem ingredi potest; quia adulter amittit de jure in quo alterius Gulerium tamen si, vt diuortium et adulterium dimissa uxor teneat ac meliorem frugem, et iura sibi quae faneum ea vinetur, vt a viro in pristinam gratiam recipiatur. vt varijs momentis habet s. Aug. l. de conj. adult. c. 6. Dicemus, si redeat ad meliore frugem, si enim se in admittit, sed manet in fornicatione, et pareo in modo licita est, sed et veria; quia aliquis vir videtur quantia ejus peccata, vt habetur c. si vir de adult: raro autem hac ne sibi inventur in muliere dimiliendi maritum adulterum; tum quia vt plurimum metiendus est, ac fiat deterior.

Quaeres III. An aequale sit in utroque conjuge jus diuortij ex causa adulterij?

R: Affirm. quia in ijs, quae pertinent ad thorum, conjuges sunt pariter et vnum c. praecepit. caus. 32. juxta illud apostoli. 1. Cor. 7. mulier sui corporis potestatem in habet, sed vir. Similiter dicit et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. Licet vir gravius peccat adulterando, et hac in-juria, quia vir magis obligat castitatem conjugalem quam mulier, et hac in-frenare, minus deberet a libidine separari se, vt ait s. Aug. l. c.

ed mulier gravis peccatum gravitas raae injustitiae; quia injuriam facit tum prolis, cujus miserum reddit patrem, tum marito, cujus fastum haereditem instituit; unde virum majori infamiae aspergit, quam ejus maritus adulter.

Quaes. IV. An conjuges ipsa authoritate divortium facere possint.

Resp. Affirm. nam temporaneas raaes non modo certo gravare debent, et probari, sed insuper nesse etiam intervenire legitima justa sententia, ut domo ejusdem quae alter ex relat. c. porro de divort. quia id fieri non potest sine sententia; quare si uxor a viro sede sua authoritate se paraverit, ut ad illum redeat sententia ordinarij opus est, vel ex c. de illa eod. nisi c. de clerus caus. 32. q. 2. mariti a quibus ecclesiae excludentur, qui antequam ejusdem episcopos provinciales disjunctis causas discerent, et priusquam in judicio damnarentur, uxores suas ejecerunt. nisi periculum sit in mora, vel raae levitia mariti. hoc tamen de separaae ejusdem, quantum ad thorum simul et cohabitacem accipiendum est. nam quod vetero solet thori denegare ejusdem vel est pars innocens non expectata sententia judicis: cum ipso jure naturali ejusdem sit, ademptio, qui illa frangit non deberi. Judicij autem noe hic intelligitur judex ecclesiae, non secularis; quoniam causae matrimoniales ad forum ecclesiae spectant. ex con. trid. ses. 24. can. 12.

Quaes. V. An morbus gravior vel gallicus sit sufficiens causa, ut conjuges ipsa authoritate a thoro se separent?

Resp. affir. si probabile ejusdem periculum alteri ejusdem imminet; quia naturalis aequitas dictat, ut matrimonij obligatio cessare debeat pro verisimilem intentionem contrahentium. videtur quidem adversari textus in c. 2. de conj. leprosi. libri exod. III. ait: Si virum sua uxorem leprosa habuerit, et infirmitas a sano carnali debitum exigat, generali praecepto apostoli, quod exigitur, a solvendo. verum ut in inter praeaae canonum aequitas rigori praeferatur l. 8. c. de judic. part. hic textus interpretatur cum Barbosa sed c. 2. quando non est notabile periculum; sicut ordinarie in femina admittendo virum leprosum ejusdem conjungere; secus in ea, quae admittit virum morbo gallico infectum; ubi semper evidens contrahendae contagionis periculum subest. non sufficit tamen ea de re eius suspicio, sed subesse debet probabilis certitudo, ut ejus ab altero se separare possit quoad thorum raae contagiosi morbi.

CAPUT VII.

de Solemnitatibus matrimonij.

Inter solemnitates matrimonij alia praecedunt alia vero quinfortur idem celebraaem. prioris ordinis sunt sponsalia, proclamaaes, seu bannos publicaaes, pacentum dotis. posterioris autem ordinis praeter quidem contrahentium, de quo jam diximus, sunt, praecepta Barbosi de ritibus variisque ritus et ceremonias, quibus sacrum matrimonij celebratur. de his ordine praesenti capita agemus.

Articulus I.

De Sponsalibus.

Sponsalia dicuntur a spondendo, quod in illis fiat mutua promissio de futuro matrimonio, a quo itaque differt, quod matrimonium verba de praesenti; illa vero sunt verba de futuro dicuntur; licet Sponsalitorum nomen non raro in ipsum matrimonium verum, sed ratio dubitandi est; quo ipsum B. Virgo dicitur desponsata Joseph. Luc. 1. cum fuerit ei vero matrimonio juncta. aliquando in usurpatur pro arra seu numeribus, quae a sponso sponsae dantur in signum futuri matrimonii: quo sensu dicitur 1. Reg. 18. non habet rex sponsalia necessa. Definitur autem sponsalia, prout hic sumuntur: promissio de futuro matrimonio, quae debet esse vera, non ficta, cum promissio ficta nulla sit: mutua; quorum enim mutuum est futurum est, debet esse unus et animus. libera, non metu gravi extorta: verbis aliquo signo tacite expressa, ut alteri innotescat. Denique fiat a personis legitimis, sed nullo impedimento dirimente matrimonium ligatis. quia cum sponsalia sint promissio futuri matrimonii, ut valida sint, debent esse promissio valida et licita matrimonii; quia promissio rei vivae aut illicitae non valeat juxta regulam juris, 85 reg. denique, ut adsit legitima causa a jure requisita inter sponsalia, debet legitimum explicitum. et c. 4. de desponss. impub: ex his.

Colligitur 1mo. Sponsalia esse nulla ac irrita, si ex parte unius defit vera sponsio. peccat autem ut de legitimo graviter, qui fidei promissae; quia omittit mendacium graviter perniciosum; decipit enim alterum in re gravi, eumque adducit ad contractionem, deriam matrimonii, quod sibi fidem tantum promisit. et si in exceptione fictionis probanda defecerit, a judice appellentur esse ac gratuitum matrimonium; quia in foro externo attenditur ad id, quod externis agitur. quodnamquidem verum est in quoad forum internum in eo, qui sub fide matrimonii promissione deflorari virginem; quia in contractibus innominatis do ut des, si nihil alter ex sua parte promisserit impletur, teneatur in alter implere, quantum fidem gratiae, eo quod teneatur ex justitia vere gratiae. nisi altera pars facile colligere possit, id esse duntaxat a deflorature promissionem factam esse; tunc enim ipsa sibi damnum inferet. Haec sufficit quantum ad pecuniaria, quia hoc damno illato non tenetur decepta aliqua operam accipere; et aliud enim pro alio invito creditori solvi non potest. l. 2. §. 1. ff. de rei cred.

IIdo. Cum promissio debeat esse mutua, nulla est sponsalia, si adsit quidem promissio unius; sed desit ex parte alterius, sicut promissio alteri obligare, quam secundum sponsalium, et sub tacita conditione, si in altera pars promittat. an autem impleta ex promissio facta censeatur et sola taciturnitate, aut acceptatione tacitum, determinandum ex circumstantiis; nam si

Si agatur de sponsalibus hic et nunc celebrandis, ex vi pactorum amicorum, Parochi seu necessaria pars signis aut verbis testaretur, solum silentium facta de promissione nuptiarum, quia tunc verba valent, qui tacet, uti consentiens est, affirmare videtur. Secus si promissio ab una parte alteri fiat mere gratuito, ut si dives alicui puellae in gravi morbo laboranti pro remuneratione promittat matrimonium, illaque nihil dicat, certe potest hoc silentium promissionis facta accepta non ad celebrandum matrimonium, sed precise ad deliberandum, an eam in fine efficam acceptare velit, et tunc valet hac alia regula: qui tacet non negat fatetur. Unde ejusmodi promissio valide in alia sponsalia inire potest; non tamen licite, quia altera pars eum jam obligatum tenet.

III tio. nulla non in foro externo debere pronunciari sponsalia, quae innituntur verbis et signis adeo dubijs, ut ex ipsis non possit quisque mens eorum, qui ea ostentant, si revera praetendunt se in habitu intentionem hic et nunc sponsandi matrimonium, quia tunc tendunt ad praeterlabendum illorum. talia signa censentur traditio annuli, alterique similis domi, sine alijs verbis aut signis: et verba: non dicam alia nisi te, quia illa habent sensum exceptivum: si aliquis dicendo sum. idem et hac: tu eris mea, promitto tibi amore. quia haec potius sunt amatoria et amantis ipsia, quam sponsalia ex primente.

IV to. Nulla ex sponsalia inita ab ipsis, qui emiserunt votum religionis, suscipiendi sacrum, aut servandi castitatem perpetuam ex c. unic. qui clericus: irrita quoque ex nova sponsalia inita cum altera ab ipsis, qui sponsalia ja valide contraxerant cum una, nec fuerunt dissoluta; nisi secundum simul cum promissione matrimonij impressa contulerit. c. si duorum. cum tam votum quam sponsalia sint impedimenta impedientia futurum matrimonium cum altera. in utroque autem casu, si post votum emissum, aut sponsalia inita aliquis cum altera contraxerit matrimonium de praesenti, illud valebit. ex c. bis. Denique generatim invalida sunt nuptias celebrare requisito impedimento dirimente; nisi simul sponsaverit se dispensaturum petiturum; et alias causa legitima adsit dispensandi potendi, aut spes eam obtinendi. Interim tamen jubet nil arg. ex hms. n. i. m, si quodam impedimentum apparet, aut timeatur affinea Parochi a sponsalibus celebrandis negandum dubium removeatur, aut saltem interventis impedimento dispensio, nec ejus obtinendae spes in certa.

Quaestio I. An praeter mutuum consensum requiratur in certa clausula ad sponsalia valide inenda?

Resolvitur. quia sijn: Trid. nihil statuit circa sponsalia, sed solummodo irritat matrimonia clandestina; et sponsalia ab ipsis contracta Parochi et testium inita, sicut olim ita et nunc sunt rata et valida. quinque autem hac in parte usam Ecclesia in qua vivit, legi tenetur; et licet eum ex legendo graviter peccet, nihilominus rata et valida sunt sponsalia; unde non-obstan-

dicit ex Rd. camerac, et ex Syn: eflocklin: rata et ac obligatoria sponsalia, etsi coram Parocho celebrata non sint, nisi prohibitum in eis diecebyeum, de ingrid Syn: Mecell: à S. Concilio Trid. sint relicta mulcta, et = ita relicta in termis et dispositione juris pris.

Quaes. II. An non maior affectus possint mirri sponsalia?

R: Affir. Solet y procuratorem ant litteras; quia non eodem modo gratis potest matrimonium, ut ja diamus. nisi ergo non parcles pro filijs intra sponsalia; qui si ex plane gerebant et facile, ut si = praesentes fuerint, nec gratiocinent, obligantur; aut si semper sponsaliorum affectus, et non ignorantes, eadem sponsalia talia et ex = ureste post scientes ratificaverunt. ut c. un. § ult. de desponsis impub. mo.

Quaes. III. An sponsalia valide possint mirri sub conditione?

R: I. Contrahi possunt sponsalia y pure sed affec. e sub conditione; sicut matrimonium. conditio aut aliqa de praeterito alia de praesenti, ut si fornicatorem in quaeris, aut si ex virgo. e de futuro. si hoc matrimonio noce ecceris. e si consentiat Pater. y quia ea eventu pendent. c. 3. de conditionibus apposit. alia de mis conditio e de re licita, alia ex illicita.

R: II. Sponsalia inita sub conditione de praeterito, aut praesenti, aequivalent absolutis; ac ipsorum valida sunt, si conditio subsiterit aut subsistat; secus vero invalida.

R: III. Si conditio sit de futuro, obligatorium non parit praesertim donec illa adimpleta fuerit. ex c. 5. ex quia sponsus non habetur nisi possita conditione. obligant tamen, ut nec sponsus tenet sua ex parte eventum conditionis. nam ad hoc se tacite obligant, qui gratuitus sub conditione. sicut inferea neuter potest resilire à sponsalibus; ac unite sunt sponsalia altera, quae durante conditione pendentium; denique sponsus qui maliciose impedit, quo minus conditio impleatur, manet adhuc obligatus servare fidem. quia conditio et omni eius interest, conditione non impleta, sicut, quo minus impletur, permittitur habetur, ac si impleta conditio fuerit. i. scilicet respectu impedientis impletione. c. 1. 5. de R. fr.

R: IV. Si sponsalibus apponatur conditio ex re turpi, quae repugnat nat. et sunt matrimonij ante ejus bono ac fidei, turpia sunt ac nulla. ratio, quia ejusmodi conditio tollit matrimonium. nullum ex c. fin. de condit. apm. invalidat sponsalia; quandoquidem gratia sponsaliorum ad via ad matrimonium. quoniam autem conditio tollens adjecta subsistit et finis matrimonij non adversatur, ut si quis dixerit: secum gratiam, si vicini furti quaerere promiserit. et sit de re impossibili: vg si nam caelum tangere: valent sponsalia subsistentia in foro externo; quia ejusmodi conditiones habentur pro non adjectis ibid. dixi saltem in foro externo. nam quoad validitatem talium sponsaliorum in foro interno, ea pendet ab intentione apponentis conditiones: si enim eas tenet, ita, ut non velit se obligare, quin adimpleantur, nulla sunt sponsalia conditione non impleta; cum desinat esse.

Quæres IV. an sponsalia ne nio gra mili detiant matrimonio celebrando?

Ri. Sponsaliorum celebrandi è certè multis laudabilis ceremonia, qua nupturi admonentur, ut serio attendant ad res gravitatem, ac divinam implorent gratiam; abfluxit autem nonnia ab è, quia id nullo jure nullove canone ab Ecclesia ecclaravit; unde omitti potest ipsa in locis, ubi ipsa consuetudine reprobata non è.

Quæres V. Etiam sint effectus sponsaliorum?

Ri. Duplex è sponsalium effectus, alter naturalis, alter canonicus. naturalis est obligatio inducendi sponsum, hoc est, matrimonium sponsam ducendi. juxta enim naturalem normam pure promissis legitimis et acceptatis, obligantur sibi peccato mortali, si mala sit gravis. sponsalia autem sunt in mala gravi, ac proinde damnabiliter peccant, qui sine causa ab ipsis recedunt. imò tales censuras Ecclesias ad gratandum gravi debet. c. 10. de spons. nisi tanta sit animorum adversio inter ipsos disputata, ut judex periculosum matrimonium prudenter timere possit et parti infidelis volens mittit cautiones et alia ferre, quam matrimonium efficere c. 2. eod. tunc enim praestat minus malum violata promissionis ferre, ut majus malum coactæ matrimonii, quod difficiles fiet habere exitus, evitetur. unde in ad libertatem matrimonii retinendam in jure statutum est, ut sponsalibus poena non adjiciatur, adeoque non sit tale pactum: Si mihi non impleris, ni poena ita florenos dabis. c. 29. eod. Effectus sponsaliorum canonicus è in praedictis multa honestatis, quo sponsi et sponsæ inhabiles fiunt ad gratandum tum aliam fidei osculum aut alios.

Quæres VI. An non sponsalia illicite adimplebi debant?

Resp. sponsalia si impleri nequeant absque peccato, non obligant, nisi juramento fuerint firmata. quia nulla obligari potest ad paenitentiam. c. 58. de R. J. non obligatorium ora bonos mores gratiam juramentum. hoc juramentum restitutio fuit, ut est vinculum iniquitatis. c. quando de jurejur. Si autem licite impleri possent, sunt ea implenda, nisi alia causa superveniret, quæ dat locum dissolutioni. obligat enim vera promissio data licita, licet praemittendo peccatum fuerit in quibusdam circumstantiis. e. g. filiifamilias absque minores rigidis parentibus inter se pactantur ipso futuro matrimonio, dicunt ei eo. haud dubie peccant; etiam ex Con. Trid. Sess. 24. c. 1. Ecclesia semper detestata est et prohibuerit ejusmodi pactiones absque consensu parentum initas. hinc ergo gentiles parentes vestri filiorum, sponsalia abiisti facta non obligantia servanda; licet hi disjungant factum idoneum: ut quia matrimonium, quod inde contigitant, non in dicto familiae, hi probrum parentum sed aut inde oriuntur graves turbulentia, sponsalia servari non debent, non juramento firmata. imo non ratum erit ang. sponsalia inter impuberes inscio sine consensu parentum aut tutorum ipsorum facta nulla sunt.

 Quæres VII. An sponsalia valida sint indissolubilia?

R. Magistri. ut ipse ex stylo tit. de sponsi. quia ordo iuris ex matrimonialem ex non sua dissolvi possunt. varijs causis dissolvi possunt sponsalia.

1mo. Si matrimonium sponsalitium quidem ex iure, quia ordo iuris ex non sua solubilis, sicut ex mutuo contractum quidem ex iure nascitur, ita et ex eundem dissolvitur c. 1. de R. J. ordo res ex quibusdam causis nascitur, ex eadem dissolvitur. nisi ex iure naturali est, quam minimum non ex dissolvi ob modo, quo colligatur ab. ergo autem obtinet licet sponsalia juramento firmata fuerint, quia quotidie juramentum in favore alicujus, e praesertim, id a eodem remittitur posset. c. 1. de jurejur. ac ita ex juramento promissorio intelligitur hoc dicto: nisi promissa integra maneat. Dixi: putem, quia si uterque vel alter eorum sit impubes, in disolvuntur mutuo consensu, nisi ad annos pubertatis pervenerint. c. 8. de desponsi. impub. (et hoc statuunt ob ingenuitatem et libertatem morum, ne quotidie mora et tractatus sponsalia, de ab ijs resiliant. ubi tamen pubertatis annos attigerint, potest unus in altero invito renuntiare c. 2 eod. nisi forte sponsalia juramento aut cognita quasi firmata sint; nam eo casu in altero dispensatio requiritur. c. 10. de sponsi.

IIdo. Si recentium unio a fide data. tunc enim et altera pars se resilire potest, facta idem utrinque: frangenti fidem quas frangitur eide porro potest quis ex una sua facile recedere a sponsalia, ex una sponsa, quando quis manifestis verbis dicit, nolle se fidei sponsalium servare. facile vero, quando quis ita se gerit, ut ipso facto renunciare sponsalia meritò censetur. vel quod sponsa alio, licentia sponsi ad remotas ~~[illegible]~~ et alias partes se transferat. c. 5. de sponsali. ubi tamen non una pars alteram ita resiliendam adhuc obligata manere ad fidem servandam. quia nemo ex delicto suo melioram suam conditionem facere potest. l. 1 frauduntur. de R. J.

IIIdio. par subsequens matrimonium cum altero, tunc si sponsi virginitatem. c. 3. de sponsi. graviter tamen peccat, qui fidem alteri datam violavit; unde illud in decernitur praecinctia ipsi innocentia. in tamen si sponsalia sponsalia, quia poterior ipso facto nulla sunt.

IVto. si subsequentem fornicationem alterius voluntaria sine causa. c. 25. de adulter. sine carnalem sine spiritualem, ut si haeresi, apostasia, c. 2. de divort. quod multi in exercitium ad factos impedimentum, quos sponsa ab alio liberè admittit; eoque ingerat metus, ne fidem marito servet. ita tamen, ut solus innocens ab obligatione liberetur; nam delictum suum nemini patrocinari debet. si praecedente tamen fornicationem dimittitur sponsalia. d. c. 25. haec si fuerit secuta et probabiliter ignorata. vel sponsa ex ex occasione fornicationis cum altero gravida, aut prudenter dubitans de gravidita sub peccato mortali matrimonium inire nequit cum

sponso innocente; nisi ei crimen suum detegat, et eo tamen si
ut in gratia non fuerit, nec periculum sit, ne crimen divulgetur, neve
sponsus inde patiatur infamiae damnum.

VI to. Ber lapsum temporis prohibitus ad contrahendum matrimonium
c. 22. de sponsi. Hoc tempo adiecto sit referenda obligatio causae, tunc
enim utitur quidem, sed dilat gra mente contrahendum. quod si vero
tempus statutum sit non ad finiendam sed ad differendam obligationem, tunc
vel etiam tempo praeterito, quae parata id accelerandae nuptias iuste
timuerit recusare poterit. ex d. c. 22. altera vero, quae id in mora culpabili
adhuc obligata manet. imo si mora alteri non id culpabili; nondum
id obligatio tempo praeterito iudicio determinandi expectare debetur;
ut coll: ex cit: cap.

VII to. Dissolvuntur sponsalia, quando alteruter sponsorum statum per
fectionem eligit: si scilicet ingrediendo religionem votum emiserit, quod actum est
ingressus fuerit. c. 26. de sponsi. unde cum ingressus, licentia detentus se
sponsalia renunciare, licet alteri alia sponsalia et matrimonium contrahere
in expectata novitiatus professione. si tamen religione ingressus, ante
ante professionem ejus sponsa egrediatur, tenetur ea parata sed cum muliere
adhuc altera contrahere, sit et illa velit, quia ipse solus non id a sua obligatione
tenetur in stuper damna sponsae usque ad ea pensas quae sponsa
lium factas solvere. non dissolvuntur autem sponsalia per votum suscipiendi
sacrdnes: licet sponsus sacrdnes actu initiatus non possit in pleno sponsalia
cum subdiaconi sacrdnes sit impedimentum dirimens matrimonium contrahendum;
aut per votum perpetua castitatis in saeculo servandae. quia in nulla
jura statuunt; nec illa promissio placere potest, quae fit cum injuria
alteri. at per votum religionis nulla fit injuria; cum haec quidem in spon
salibus includatur: nisi voluerit ingredi religionem.

VIII mo. Solvuntur sponsalia, quae aliquod impedimentum matrimonii
praetendit non praeexistens sed ignotum detegitur, et post sponsalia superve
nit, ut affinitas inter sponsos contracta ex unius fornicatione cum per
sona quae alteri in proximo gradu. c. 2. de eo qui cognovit. cum autem
ob affinitatem impedientem matrimonium, sponsalia de sponsalibus quidem.

IX to. quando inter sponsos oriuntur mutuae notae, quae
si prius cognitae essent, merito abstinuissent a sponsalibus, ut ex eis bona
corporis, quam animi, et fortuna. ratio est, quia consensus sponsalitius
non praesumitur, ut extendisse ad casum non praevisum prudentem
a promissione abstinuissent. quare sponsalibus quae hujusmodi
naturae, et tales praxi magnae animi libertatem postulant, ea
facta quidem inane constitit. si res in eo statu permanet. nec refert
nisi sponsalia jurata fuerint; quia juramentum sortitur naturam
et qualitatem actus, cui additur. c. quemadmodum. de jure jurand.
Inde causae sufficiens dissolvendi sponsalia est ex. Superveniens na
talis deformitas, aut incurabilis infirmitas, morbus gravior, ma lo
oris fetor, cui arte medica sanari nequit, non tamen ex cit. cap.

Ado Superveniens infamia, graves inimicitiæ inter utranq; familiam, & inter ipsos Sponsos orta, item superveniens notabilis perversitas morum, ut si non aleator sit evadat. Hic superveniens paupertas, defectus datis promissa, quia hæc ora difficiliora reddunt matrimonij gravamina. Idem dicendum, si quid ignorum & similia antea latens aut ignoratum post Sponsalia detegatur; puta, quod sit servus, qui putabatur liberis; plebeius, qui genere nobilem se jactabat: res alienas, quas quis opulentus habebatur, cum nihil sit quin bonis moribus præditus dicebatur, quia respectu ignorantis res sunt non talis virtutis. Et in jure res, contractum invalescit, idem præstat, ac si hic fuisset. ex §. 4. de excep.

Quæs. VIII. An ad dissolvenda Sponsalia requiratur sententia judicis?

Pri. De jure qui juxta c. 2. de Sponsi. ad dissolvenda mutuo consensu Sponsalia non requiritur authoritas Pon, quia quæ mutuo consensu facta sunt, mutuo consensu dissolvi possunt. Si vero unus illæ tam = liberare intendente alter eam retinere vellet, adeundus est judex Ecclesiæ ad quem spectat Sponsalia dissolvere: ut ait nil arg. n. 2. cum id ex quo fieri debet ordo, et evitetur scandali: dicit: de jure qui: nam in quibusdam diœcesibus lex est, ut Sponsalia celebrata in facie Ecclesiæ, nisi in eorum dissolutionem utraq; pars consentiat, nunquam dissolvantur; quare unusquisq; legatur more suæ Ecclesiæ.

Et hæc de Sponsalibus dicta sufficiant, hoc unum adhuc observando, Sponsis, etsi jus nil habeant ad rem in quæ mutua habeant, usum eorum tamen illis esse interdictum, sicut et illis in amicos, excepto tamen amplexu solumodo in signum benevolentiæ ad breve tempus, et amorem, et extra periculum consensu in detestandam venerem inde forte exurgentem. Interim tamen fomes peccandi, Sponsum hominem cum alijs ea graviorem, et adeo peccato incaeti extremitatis injustitia, quia violatur jus vinculi et ad rem Sponsi et Sponsalia respiciens.

Articulus II.

De Proclamationibus, seu Bannis.

Bannum a voce Germanica, quæ sonat edictum seu publica proclamatione, ac hic nil aliud est, quam publica denunciatio matrimonij futuri inter tales personas; ejus origo repetenda est vetustissima ab antiqua gentium Germanorum, qui cum de iniundo conjugio deliberabant, et proprios et sacerdotes consulebant, ne ex eorum arbitrio vota sua moderabantur, ne forte imprudenter alicui indigno aut improbo implicaretur. morem hunc invicat S. Ignatius M. epist. ad Philipp.

Deveruntur e vi proclamationis, quem Con. Later. IV. c. 51. generali lege confirmavit; ipsos vestigijs insistendo prædecessorum, sum. tui. Rl. 14. de sponsis. mat: ut in posterum, antequam matrimonium celebretur, = lect a proprio quarentur parochis tribus continuis diebus festivis in Ecclesia

inter nuptiarum solemnia publice denuntientur, inter quos maximo nimium sit contentionum.

Tertia etiam debet esse bannorum proclamatio, quinque diebus distinctis, non uno die bis repetita, sicut et Dominicis, non aliis diebus; inter festivos tamen merito denuntiari diem S. Marci sacrum veniunt Dd. primis, non inter festivis festivis inter denuntiationes diebus sacris publicis inter nuptiarum solemnia fieri debent, nec esse in periculo: sicut hodie ex usu praxi, in fine geiomi, vel immediate ante nuptiarum solemnia aut Parochialem: denique a quo Parocho et quinque uterque contrahentis, si sint diversae Parochiae. Nec enim ipsi Parochi venit Parochus non originis, seu domicilii, aut quasi domicilii, ut infra dicemus, sunde habet ritus, ex matre n. 4. Si contrahentes unus, aut uterque habeat duo in distinctis Parochiis domicilia, in quibus ex aequo habitat, debent in qualibet Parochia fieri denuntiationes. Item ut diocesis istius incolae, si ex integro ex mensis actu et publice et bona fide non fuerint ignorati in Parochia, in qua praetendunt inire volunt ad illud celebrandum non admittantur, quam tres denuntiationes pro futuro matrimonio facta fuerint, tum in Parochia, in qua hic et nunc habitant, tum in illa altera, in qua ante manebant. qui vero ex alia diocesi in ista transmigrarunt, si ex annum integrum in Parochia, in qua mutare peroptant, actu degunt et publice bona fide non fuerint demorati, ad nondum matrimonium non admittantur, nisi similiter facta fuerint solitae proclamationes tum in loco actuali habitationis tum in parochia illius diocesis, ex qua exierunt. Denique ut denuntiationes matrimonii eorum, qui sub alieno adhuc sunt potestate, minorum dicat, fieri debeant et illi in parochia, in qua minores ignorantur, sed et in Parochia ipsorum parentum, tutorum seu curatorum, si minores et ipsi, in quorum potestate sunt, diversis in Parochiis ignorentur.

Quaestio I. Cuius sit finis illarum denuntiationum.

Ex hunc ea declarat Synod. Trid. ut si forsitan aliquae impedimenta, facilius delegantur. inde tenentur fideles, non affinitatis sanguinis, sub poena excommunicationis, ea quae quae impedimenta de sua notitiam perverunt, denuntiare ac revelare, ut statuit ritus. sec. refert, et si impedimentum sit ita occultum, ut probari non possit a revelante. quia est c. cum in Ecclesia de sponsi. desponsi. unus et eadem ratione maior matrimonium impedit. non tamen tenetur ipse maior denuntiare impedimentum affinitatis, quod subest inter sibi suam ex sponsum, a quo illa carnaliter cognita fuerat. quia nemo tenetur se ipsum diffamare: et alium ad eam hypocrisim allegantur non habetur fides. quoties post primam aut altera denuntiationem revelatur aliquod impedimentum, abstineatur a legitimis denuntiationibus; si post ultimam fiat, non celebretur matrimonium, nisi id impedimentum a iudice matrimonium declaratum, aut dispensatum obtenta sit. hinc in

si intra 4 menses post denunciationes factas matrimonium non contrahatur, ac rursus denuntiationes jubet ritu ant. perinde ac si facta non essent, quia intra id tempus novum impedimentum intervenire potuit. Praesertim tamen id debent ubi propterea alicujus approximio, dilatum fuit matrimonium.

Quaeres II an praecepto de faciendis proclamatis sub gravi obligetur.

Respondeo. aequo circa mean gravem versetur, Sicque occurrendum atrocibus et damnis tum spiritualibus tum temporalibus. ad mitis tamen aliquae dispensandum Episcopo reservatae ob causas urgentes ex Sym: Trid. l. c. sed nisi dispensatio Episcopi Parocho fuerit expressa, eam a pen. se retrahebit, et de ea mentione faciat in actis matrimonii, ne alijs scandalum praebatur. ex Rit. arg.

Dixi: ob causas urgentes. quia dispensatio sine legitima causa illicita; ut dicemus in tr. de leg. clausa autem legitima sunt pro si probabilis sit suspicio, matrimonium nullitatis impedire ut. ex Sym: Trid. l. c. vel quando grave scandalum oriretur ex proclamatis. 2do. si urgens mortis periculum, et salutis aeternae sua gerens, paratus sit gratiae cum illa, quae corruptit, et cui fidem dedit. vel si edit, veri culum mortis, se honestis animo ne innata levitate inducatur, si matrimonium differatur. 3tio. sufficiens causa ex vicinitate proximitas adventus aut quadragesima, si minper adsit aliqua nostra quadragesima, nisi aliquis Pastoris et sua causa tamen extemplatem ter pari ex ipse taverit. ex ritu. Viden. 4to. facile dispensari potest cum sponsis propterea; cum in ijs desit sponsis faciendarum denuntiationum; tum quia ecclesia geng. alias notis est, tum quia nihil agere possunt ex matrimonio ineundo, quin singulis fidem innotescat.

Quaeres III. An solemnitas sponsalium sit praemittenda denuntiationibus.

Respondeo. Recte ordo quidem postulat, ut praemittantur sponsalia, quia quamvis non introducerent talia, plerumque non ex vidutur, ut ejus mater solemnter proclamet, ea huiusmodi, quia solet ritualia sua diocesis. in argum. Sponsalia licite celebrari possunt, sive ante sive post bannorum proclamatio, non tamen eodem die, quo matrimonium celebratur.

Articulus III.

De consensu Parentum nevio ad contrahendum matrimonium.

Difficilis et implicata hic oritur quaestio de potestate parentum quoad contrahendum matrimonium. versatur autem unicè circa matrimonia à filijs aut filiabus inaeunda, qui e sub patria v. sub tutorum et curatorum potestate adhuc sunt.

Novatores, quibus gentil. erasmq in colloqu. de nath: irrita ac nulla ac legi naturae diversantia declarant matrimonia filiorum familias absq consensu parentum aut tutorum inita: quos anathemate damnat Trid. Sess. 24. cap. 1. Inter recentiores aliquem Theologi in genere existimant, antiquo jure (Ecclesiae) ejusmodi matrimonia, sicut jure Novo Trid. Concilii matrimonia clandestina invalida declarantur, irrita ac nulla fuisse, ac proinde idem quilibet veterem illa disciplina abrogasse, filiorum familias sine consensu parentum inita matrimonia valida declarando. unde quida probare nituntur, hanc novam disciplinam in gallijs haud recepta, ac minime hodie edictis regijs ejusmodi matrimonia pro invalidis haberi. Quae nobis verisimilis videatur, esse legem statuit. etc.

Dicimq Iuo. quibus legendo graviter peccant filij, qui parentibus tutoribus aut invitis et reluctantibus matrimonium ineunt. imo quia S. Ecclesia ex justissimis causis ejusmodi matrimonia semper detestata est, ac prohibuit. ut legitur Sibi: Trid. l. c. ado quia filiorum pietas postulat, id nihil agant magni momenti invitis aut insciis parentibus. dixi quibus legendo nam si filij justis de causis aut ad spiritualem salutem aut in ad quem ex status decorum spectantibus vincat patre repugnante ejusmodi, juxta S. mulierem matrimonij promissione vitia sit, aut habeat studium illa pueri senectudinem (S. patens die respicit) nisi providere de quemadmodum matrimonio, aut injuste v. ex solo avaritiae affectu ut amplioris dotem eligit filium (mortis iniere in indignas, quas detestatur p. a tenerentur patri invito obtemperare. ac certissime peccant ij, qui ipsis indulgentes libidini invisam genitoribus uxorem ducunt, quibus insuper clare innuunt sibi retrahendentes Esau, quod uxores patribus mulieres in matrimonium sibi junxerit. unde Sacrae Scripturae, nusquam ejusmodi matrimonijs assistere nisi quidem Christo quod tam per observandum est in casibus difficilimis.

Dicimq IIdo. matrimonia filiorum familias sine consensu parentum contracta nec jure naturali nec divino irrita sunt; nisi forte jure validissima. imo quoad jus naturale res certa est, quia a natura quisque habet libertatem circa ea, quae ad statum contrahendum spectant, ac in ijs filij parentibus pares sunt, aut istorum subjiciantur potestati: sunt in hisce nullorum res magis agatur, quam filiorum unde pendet totius vitae istorum quietus, pacis tranquillitas. Neque obstat, quod ipso jure naturali voluntas filij quaeratur in voluntate spectata, nam hoc duntaxat verum est in ijs, quae spectant patrimonii bonorum usum, curam p. a in ijs, quae spectant proprium suum personalem ac perpetuum vitae statum. ado quod sit divinum res parter dis-

cultatem ñ patitur, cum nulla hac doctrina approbari matrimonia multo demonstrari possunt. Deinde jure divino qui servari ubique leges ñ è æternae obligati. c. cum causa de dispens. Neque dicas filios quidem debere parentibus omnia, ut habet divinum præceptum Exod. 20. tum ut ipso Salomone ñ à filijs obedientiam et honorem præstandum esse parentibus; neque ñ in ijs, quæ pertinent ad electionem status, monita et consilia omittunt, legem obedientiæ ipsis debitam: at negamus, illos, extra in hoc sint hujus juris, parentibus aut invitis aut ignorantibus valide è agere. unde merito Lyra tum damnat eos, qui falsò affirmant, matrimonia et disposationes sine consensu parentum factas, irrita esse, et parentes ea tota è irrita facere posse.

Dicimus IIIto. Probabilius vera è quinò eorum, qui dicunt, nullis Ecclesiæ legibus irrita esse matrimonia filiorum ob solum defectum consensus parentum; nam c. sufficiat. caus. 27. q. 2. Nicolaus I. ad consult. Bulg. Bulgarorum, ad matrimonium sufficere solum illorum consensum, de quorum simul agitur; ubi certè ñ nova lege Patum, sed aeternam affirmat. quibus consentiant, potentibus possident diversis, diversis tempo. Pedita, et certè libertas in eligendo statu, quia à naturalibus matrim., ò exigit, ut ad validitatem matrimonij ñ sit gratia Dei liber consensus requiratur. Denique possunt aliquando graves causæ adinvenire, ut quas ñ teneatur filij parentibus quidquid adversantibus obedientiam præstare, mò potius ira ire debent quando Ecclesia. Unde canones ij, quibus è quibus parentibus adstruitur, intelligendi sunt, de honestate, ñ de nullitate, aut quibus ejusmodi matrimonia notantur et reprobantur, intelligunturque de illicito, ñ de invalido matrimonio, quia interpretatio è ò inepta mente Lyn: Nam l. c. dum dicit, debita è ejusmodi matrimonia semper declarata fuisse, ac prohibuisse, ac-nul eos damnat, qui falsò affirmant, illa irrita esse, ac invalida. idcoque Lynod. Cant. nova è invexit disciplina aut doctrinam, Ed. tanti ñ è revavit affirmavit.

Dicimus IVto. Nec legibus Imperatorum nec ad ritus Galliæ Regum matrimonia filiorum familias sine parentum consensu contracta fuerunt nulla et irrita quoad substantiam, è ñ tamen prohibita et illicita; nam quoad leges Imperatorum ait Cujacius tom. in l. 5. Pauli interpretis hæresis libro ejusmodi nuptias, quales in Christi fideor = gratia tamen ñ dissolvuntur. et Godefridus in l. filij. ff. de ritu nupt: addit civiles eas leges imperfectas esse, ut quæ nuptias Sine gratia parentum fieri prohibeant, gratia tamen ñ dissolvant. mò ñ è certe affirmat Carolus V. in Lect. congresso. anno. an. 1548. quod Ducatus Regni Galliæ Malerty Duchi Ducatus et Vabrensis filij: Infit quidem commbial. Ludovicus XIII. è certe idem aperit, illa Select, licet hic error melius in posteriori, nunquam quoad substantiam Sen sacri et vinculum nulla ac irrita declarata fuisse gratia Dei Sym: Decretum, et Algorum examinem ñ in regno Galliæ contractum, Sed illicita. è dicaliva quidem ñ quod quidquid formitatem, sed precise

quoad effectum civiles, dotem scilicet nati, jus ad hereditatem, donationem inter quigs. de quibus statuere ad principes spectat, soloq. et inter quaesquum facilia habere ut opportunum, quam illis legislatore Ludovico XIII, cujus mentem Ciro gallicano demonstravit Regis mores ac Sigillum cum Omnij et Michael Marillac an. 1629 ut verbis valide ant invalide quaerite matrimonia in ea aliter ea solemnia quae ipsa relaxen ad quaestiones civiles ejusq. effectum. Haeq. leges civiles et Regum statuta ad vitale quaestionem quae ex matrimonio sine assensu parentum iniuto sequuntur, servanda quoq. reverentiam, parentibus debitam, nec in publica honestatem lata fuerit, summoq. curatae et effectus obtinent quoad effectum civiles, in quem ad quigs similitudinem.

Quaeres. An parentes possint haereditate privare filios, si absq. eorum consensu matrimonium contrahunt indecorum quaerunt?

Respondet Sylvio. et alijs, id posse, ubi id habent leges regni, aut provinciae, ut in germania p. ubi autem extant ejusmodi leges ut in gallijs, posse quidem, sed admonendos esse, ne ob libertatem matrimonij, quam iura permittunt, in filios suos durij, quae exigat paternus amor, se gerant.

Articulus IV.

De necessitate praesentiae Parochi et testium ad validam matrimonij celebrationem.

Matrimonia mutuo consensu nec solemnibus praescriptis inita vocantur clandestina, seu clam et occulte facta. illicita semper fuerunt, et contra Ecclesiae leges. cujus prohibitionis tot sunt argumenta, quot extant Ecclesiae canones, quibus dicitur, ut matrimonia cum Ecclesiae et cum benedictione sacerdotis celebrentur. leges possunt hoc primos canones. caus. 30. q. 5. in quibus Gratianus veteres statuta collegit. rata tamen et vera semper fuisse ejusmodi matrimonia declarat Trid. sess. 24. de ref. matr. c. 1. quia praeterea gravia peccata, quae ex ejusmodi clandestinis certa habentur, demum pro sua auctoritate irrita (nec nulla fecit nova) decreto sui verbis accepto: qui aliter quia praesente Parocho vel alio sacerdote de ejusq. Parochi seu ordinarij licentia, et duobus vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos S. Synodus ad sic contrahendum eos inhabiles reddit, et hujusmodi contractus irritos et nullos ea decernit, prout eos praesenti decreto irritos facit, et annullat. et quidem inter ea clandestina matrimonia pugnant cum triplici bono matrimonij fide scilicet, prole et sacramento. cum fide quidem, quia facillime violant, qui sine testibus contrahunt, ubi enim unum ex illis negat contractum matrimonij illicitum, multa probat, facile e partibus ad quas mutuo recedere ab invicem, aut qui altera impunè deserere. (cum prole vero, cujus cognitio fit incerta, et dubia, nisi fiat certis testimonijs eam ex legitimis genitoribus ortam esse. denique sacramento, cujus violatur sanctitas, quia neglectis Ecclesiae legibus in statu peccati mortalis percipitur;

tum vinculum et reos. cum ob defectu testium facile non sit ducta relinquatur, et alia postea et in facie Ecclesiae ducatur, quam sibi ab testium Ecclesia; quia de occultis non judicat, errore facti sibi obviare, cum qua nihilominus non possit altera vivente, remanere, nisi cum Petrus adulterij reatu. Ergo justissime Ecclesia mala matrimonia clandestina irrita facit.

Neque dici potest Ecclesia mutasse naam status matrimonij; nam quae vis sit pro hujus status naa obtinent gratiam civilem, quae jure naali non excedit ultra liberum gratentiae genium, non excedit tamen authoritatem Ecclesiae limites tatem formam, quibus semper pro libitu, quae non oppositae contrariae personae habeat ad gratendum; nec libera, quae tamen potestatem obtinuit Ecclesia, dicenda est naam a sto determinata mutasse; quamvis eadem naa et gratia civilis, de cujus ratione est non praeter liberum gratentiae genium, quae excipit hinc naa, ut ejusdem dispositionis legum humanarum, a quibus gratiam nunquam alia quibus; sine quibus ad gratiam roborandum, utique gratia non fuisset; gratia enim civilis ad horum quae dirigi debent, sed quae non, quae dirigi debent, subjacentur legibus naalibus; quibus jura naalia non immutata a promotore certa quidem; sine quibus ipsa ratione tamen firmoque operatur; sic licet jura naali validi sunt, dum gratia et quibus pupillorum mutuo gaudere limiti, ori tamen jura civili certae diversi apponuntur, sine quibus nulli sunt ac irriti: l. pupillus ff. de hac methodo praestitit tui. minuendo clenodium genium, quodque praeter liberum gratentium genium, quem excipit hic naa, sine gratia et gratentium barachi ac testium, ac sine hac fra ad ordinem declaratis praetoris ad gratiam inhabiles: et Ecclesia irrita, ac nulla declarando matrimonia clandestina neque quia immutavit naam status aut sua potestatis excessum limites.

Quaeres I. an cora quoties parochus valide unus ipsum matrimonia?

Respond. ad cora quae duplex est, ex Sacro, cui monstrat de multiplice matrimonio, qui ab Sacro juxta tui. satis cora alia accepitur de foro Parochi seu ordinary tertia quae ad Sacra; nec sufficit quamvis ut inter praesentia ac ceu sit non alias tamen validum matrimonium. Cora quae Parochus gratiam in alieno Parochia, ac celebrare matrimonia ex acto jurisdictionis ut ibi, quae alias valida ex ordine nec juxta multos officiis. l. quia Parochus non in Sacro, ut pelle exquisitis, ipsi quia Parochus non est minister matrimonij; sed praesit sacro penitentiae: ita declarat fel refert Pignat. l. Card. Greg. 1693. quod tamen in praxi dari gaudent a putamus. Ea tamen licet ex Parochi et testium praesentia, quae ad nota et bina actu sufficit si enim aut dormiens, aut relinquens ori quod Parochi defuit, haud dubio testis nonca ex a valuit. at ex acto validi matrimonij, si respuens et invitus esset, ac benedictionem denegari. quia hic ejus praesentia non gen pure requirit, et sine hoc obtinetur finis Decreti, quod est, ut tale matrimonium stare possit. et ita respondet S. Gregorio 5. Aug. 1591. sede eodem Pignano.

Quæres II. Quisnam veniat nomine ppij parochi?

Hi multi quidem hac de re peculiares libros ediderunt, sed nemo melius Benedicto XIV. qui ex authentis S. Gregorij Decretis illa explicuit, quæ edidit Bononiæ 10. Kal. Sept. an. 1734. Ipsa celebranda sunt mysteria coram Parocho in origine, loco, et eij loci, et ~~[illegible]~~ quo fideles nati sunt. Ad domicilij dicit gratia Domicilij, seu ejus loci in quo oriuntur. Domicilij autem nomine neque intelligi ipsum aut locum, ad quem recedens ex negotio rei causa accedit. ex Decret. Sacr. Congr. nec civitas aut locum, ad quem ut et milites veniant stipendia militare celebrandi matrimonium, priori domicilio relicto. Hæc tamen, si ad aliam civitatem vel locum transferunt, illic domicilium generem habituri. Porro ad acquirendi jus Domicilij in aliqua Parochia ipsi qui in eadem Diœcesi de una Parochia transeunt ad aliam. Sufficit habitatio seu morata, mutatio, actu, et hæc sive facta per se vel alios, in ipso vero qui ab una Diœcesi transeunt ad aliam, requiritur morata unius anni, qui in hoc ex alia patria morantur studiorum causa, familiæ quoque, aliique qui ibi domicilium habent, seu qui in locum reversi sunt ante majorem anni partem ibi habitandi, cum Parocho illius loci gratiæ vetent. Illi tamen, qui in monialium Sacro educantur, intra quinquennium, si ibi domicilium habeant, a Parocho sub quo illæ morantur. Sed à Parocho domicilij in matrimonio jungendi Ægyptij vero, quos Zingaros vocant, aliique errones et vagabundi, si in quorum numero quis tenentur peregrini, nec alij habentes domicilium, tenentur gratiam a suo Parocho, in cujus Parochia se commorantur (ex Cons: Trid. Sess. 24. C. 1. ubi insuper præcipit Parochis, ne illorum matrimonia celebrent, nisi quibus diligenter inquisitione fecerint, de eorum status gratione, et re ad examinis ~~[illegible]~~ ab se licentia id faciendi obtinuerint. una in Diœcesi arg. decretorum sufficientem, Hoc ipso ratia sibi facto inventum. Porro ipsum vallis gratiæ maximum, et cum Ipso Parocho alterutrio transeunt; no quod hoc parochi unius censetur parochi utriusque, centu gratiæ dat gratia mutatio. quod si in Parochia tamen celebretur matrimonium, huic illius parochi accidit; et si in Parochia ipsi parochi hujus gratiæ sit. Ca.

Quæres III. Quot et quales testes requiruntur ad valorem matrimonij?

Hi certe a requiri saltem duos testes, quod indicant verba Trident. et C. 2. 27. Q. 2. Cap. Sufficiunt autem quilibet testes hoc utendo. quia in synodis Scholiis requirit duos testes, neque exigit in ipsis Scholiis testem unum qualitatem, quo quæ jure nata nerviate, nempe usu rationis. Attamen ex præfectis illi testes nisi bene noti adhibendi sunt, et quibus fuerit certe adhibiti, ipsi.

Quæres IV. an in multis casibus valeant matrimonia Catholicorum mixta sine præsentia hæretici et laici?

Ad. Valent, imo in ijs locis, ubi Syn: Trid. Decretum quoad obligationem publicandi non fuit promulgatum, quia lex non promulgata non obligat, nec ead. Syn: l.c. decernit, ut huiusmodi Decretum robur suum post 30 dies habere incipiat, a die prima publicationis inchoandos. et illos, qui loca frequent in ejusmodi locis, utique ibi contrahunt sine præsentia parochi et testium; Ideo qui præcisè et animo suum domicilium retinendi ad dicta loca profiscuntur, ut ibidem sine dicta solemnitate contrahant. ut habetur ab Urbano VIII. die 27. aug. an. 1627. Ita valent absque præsentia parochi in in locis, ubi Trid. Decret. promulgatum est, si parochus non adsit, non valeant, aut metu persecutionis contrahant, sed modo in facies Ecclesiæ contrahantur. ex Decr: S. Congreg. 22. Martij. 1637.

Quæres V. Quid statuendum circa matrimonia hæreticorum, et Catholicorum cum hæretica, quæ coram magistratu absque sacerdote contrahuntur in Hollandia seu aliis coram municipio seu retro dunetum, et alibi absque præsentia sacri ministri Trid.

Ad. Res difficultatem non patitur ex dictis in ij locis et provincijs ubi Decret. Trid. receptum aut promulgatum non fuit, ut in Suecia, Dania, Saxonia, Prussia, Anglia, Scotia, Hibernia, Boemania, in plurimis Germaniæ partibus, quæ non defecerunt a fide ante an. 1564. quo Syn: Trid. promulgata fuit. et maxime intricata est quæstio, quoad Foederatum Belgium, quod ibi quidem Margarita Parmensis, quæ tunc temporis Belgium regebat pro Philippo II. an. 1565. promulgatum fuerit sacra Tridentini Decretum, aliunde autem certum est, in hæreticos legibus Ecclesiæ subjici. Ex variis semper affiere Belgi circa hanc controversiam opiniones, Sanctus Ben. XIV. causa hanc tandem expendendam quisque Episcopis viris, qui varia pro validitate illorum matrimoniorum proferebant argumenta. inter. quod lex a Tridentino lata in provincijs, de quibus agitur, tuerit promulgata et generaliter data, cum hæretici se non haberent, matrimonia sua a Catholicis habuisse illegitima, non tamen quem habet alium contrahendi modum, verum quatenus omnes excepitum esse Catholicos intendebant leges autem huiusmodi non habent, ubi hæretici, quæ ita, et alibi multi modi sine solemnitate contrahunt. ita quia ita illa matrimonia ab hæreticis optima neque quia adversari scopo Syn: Trid. cum enim et coram magistratu et sacerdote maritata conjungantur, jam hæc mulier adultera pro legitima uxore nec illi sponsus pro legitimo possit intrudi; quod deinde movit Friderichus Gabriel, ut matrimonia clandestina prohiberent. Ubi Romani Pontifices non ignoraverunt, Decretum Trid. in Foederato Belgij provincijs

ang. germania partim à multis annis non observari, et tamen Sponsalia et matrimonia sua celebrari passim sunt, ac non infert, ut haeretici illi ad fidem quoque alias multas obrahant; id enim ipsum eadem sua sententia sua, tumulturia regulatoris nec non cultumna et gratia sua furina rem suam amissa. ergo: Tridentinum Decretum non obligat, nisi in Parochijs fuerit promulgatum; at publicatio hujus Decreti facta non est in Hollandia republica ac partim Germania, quae modo extat cum nova regimine introducto, haereses grassata, dimissis parochijs, nonnisi ibi commorantur eaque coelitus vivatur.

His autem alijs momentis ad examen revocatis S. Pontifex Benedictus XIV. abstinuisse matrimonia die 4. Nov: 1741. edito no hunc morem gravissimam gravissimam definivit, ac imo statuit, matrimonia ab haereticis inter se in Belgio contracta non contracta sed nulla, sed coram magistratu inita pro validis habenda esse, etiamsi alius in obtinerit canonicus ministrum, atque Ecclesiae Catholicae simum se recipere, eosque, qui antea quoque vinculo ipsos obligaverit. Sed autem mag. tatum jungum quaerantur, neutrum posse, quamdiu alter superfuerit, ad alias nuptias transire. Ergo, quos Spectat ad ea quae, quae pa. riter in iisdem haeretica et vitiosum coram magistratu, sua tamen ibus monet, ut catholici ab eiusmodi negotijs gratuitis abstineant, decernit tamen, modo monum huiusmodi alio et non consensu impedimento canonice valida matrimonium esse, et neutrum ex jungibus, donec alter eorum superviverit, inducendo posse subsistere dicta sua et terra ta novis matrimonium mire

Duo autem S. Pontifex definit de matrimonijs haereticorum coram magistratu celebratis in Belgio, ob eadem ratio intelligi debet ea ijs quae in germania partim, ubi sola ante defectionem con: Trid. promulgatum fuerat, coram plenipotentiario imuntur; maxime quoniam validitatem matrimonij practa tam quoque Trid. sufficit a sponsalia parochi in contrahi, qualis certe ille primo-mutter facta in secta parti haeretica. nam juxta l. Barbarij §. de offic: praetor. error quis fuerit.

Articulus V.

De varijs ritibus, quibus matrimonij sertum celebratur.

Inter eiusmodi ritus hodie observantur maxime Sacerdotalis Benedictio, porrectio annuli, et de electarum quantitio; quos qui damnaverit, a Syn: Trid. Sess. 24. anathemate percellitur.

De Benedictione nuptiarum sacerdotali, quae fit intra missam solemnia mentionem facimus. Tertul. et S. Ambros. et in antiquissimo canone multa. can. 30. 4. 5 legitur. multa fidelis nuptiarum sit, occulte nuptias fieri, sed benedictione accepta a sacerdote publice nubat in Domino. hanc benedictionem in facie Ecclesiae danda ex ritu Syn: Trid. Sess. 24. unde licet Marlenus l. 1. antiq. ritu. exemplo nuptiarum aferat, quae domi celebrata fuerit, in tamen hodie non nisi ex gravi

causa, et inconsiderate. Quapropter dispensationem fieri licet. Denique illa benedictio non datur in vita nostra, scilicet in matrimonio viduae, quae post benedicta c. 1. c. 2. de bigam. non. Sed benedictiones hoc, recitantur alia preces pro felici matrimonij successu.

De annulo nuptiali in Sacrum textum Textu: Clemen. Pater, qui est auctor annuli sponsalitij fidei signaculi, ut scribit Chr. l. 2. de divin. officiis addens, hoc inseri quarto digito sinistra digito, quod ex opinione medicorum in eo sit nervulus ad cor usque pertingens. debet insuper annulus ex solido absque calatura gemmis aut literis insertis. ut praescribit rit. arg.

De Sponsalibus decretis multis dantur scribit titulum textu: de velandis virg. inquiunt se desponsatam designari gaudere sponsus. et S. Greg. Nazianz. ep. 57. his verbis: invenites desponsatas vites de purpura, atque ut ita Dei manus. et de hac re, quamvis videtur quertu est ob, pungendo decepteras viri fides, animosque gerliari sin ogge solute dicere.

CAPUT VIII.

de Impedimentis matrimonij.

Permulta sunt, quae matrimonia ratione irritos reddunt et saltem illicitos, et quae matrimonii impedimenta appellantur, alia itaque vocantur dirimentia, non quia dirimunt matrimonium antea contractum et validum, si ei supervenient, cum matrimonium esse coepit sit indissolubile sed quia faciunt, ut matrimonium contrahi nequeat, et si contrahatur, nullum irritumque censetur; alia impedientia, quae quidem irritum non reddunt, sed impediunt tamen absque afficiunt, ne culpabile et sine crimine celebretur. de quibus paucis Ligillatim agemus, praetermittenda non est illa quaestio, penes quos residet authoritas leggnoni impedimenta statuendi. Novatores Lutherus et Calvinus, ea omnia bell: Antonius de Dominis Episcopus, nulla Ecclesia facultatem sibi esse, sed solo principes Ecclesiae eiusmodi impedimenta introducendi; cum ad matrimonium sit quoddam civile, et ad effectum naturalem, quorumque pertineat. quos ab Ecclesia esse factum. Sicuti Trid. sess. 24. tum Can 4. Si quis dixerit Ecclesia non posse statuere impedimenta matrimonium dirimentia anathema sit. Item Can. 12. Si quis dixerit causas matrimoniales non spectare ad judices Ecclesiasticos, anathema sit. Novatoribus imprudenter obtrudit Laurentius l. de reg. vi matr. ubi docet authoritate sacrorum matrimonij impedimenta ad solos Principes pertinere sic statuere, ut nunquam et usurpare et praecario et ex concessione primorum Ecclesia sua illud exercere possit. Ita quoque Trid. Synod.

Conclusio

Statuere impedimenta matrimonij, et de hac proferre judicium, postequam ad Sacri dignitatem vectum fuit, pertinet ad jus et auctoritatem Eccliæ.

Dixing: Postequam ad Sacri dignitate evectus fuit: nam de matrimonio, quod Sacrum non est, sed gratiæ tantum civilis, cujus matrimonio quod inter infideles contrahitur, non desistentur posse principes seculares causas afinere, et statuere impedimenta. etenim hi ejus potestatem non excedunt, cum habeant potestatem ferendi leges ad reipublicæ bonum gubernandam: hujusmodi autem generis sunt gratiæ hæc civiles: igitur possunt circa eas leges ferre; et matrimonij impedimenta statuere, nihil enim aliud quam ejusmodi legem aliquam ferre circa gratiæ civiles. Sed idem dici nequit, postequam matrimonium ad dignitatem Sacri evectus fuerat; cum in res spirituales nullum principes secularis jus gerat. et sic et absolute loquendo res Sacri a hac gratiæ civiles in matrimonio, scilicet ob retentionem intentionis gratiarum (ac valde admirandum Sacrum rerum separari possit) ut c. 5. q. ordinariè tamen non separantur.

Prob: ex Eccliæ usu et praxi ab ipsis Christi temporibus usque ad hæc nostra secula observata, quia impedimenta matrimonij statuit, et de causis matrimonialibus judicavit. Inne S. Paulus 2. Cor. 6. præcipit = nolite jugum ducere cum infidelibus. quod S. Hier: l. 1. ctra Jovin. interpretatur de conjugio ineundo, ignoscere autem infidelium connectioni, quæ habentes maritum et uxorem infidelem credederant, non ipsi, quia cum Christiani essent, in se ruunt gentilis, et infra addit, quod Christiano non licuit uxorem habere infidelem. Ideo Syn: Arelat. I. can. 11. sancivit nullum esse matrimonium, cum de sponsalibus parvulis a patre factis, quatenus rationem deliberavit sine expetatis. et Nicæna: can. 15. statuit impedimentum ordinis. Siricius papa. Ep. ad episcos Betticos, ne monachi aut S. virgines nuptias contrahant, cum in Ecclia jura gerunt. 3tio. Syn: Chalced: an. 451. can. 16. tradunt non licere monachis nuptiarum fœdera inire. 4to Syn: Agath. an. 506. can. 61. plures consanguinitatis gradus assignavit, qui invecta reddant conjunctionem illa declaravit, neque nuptias conjugij non contrahendas esse, si quis obtrusa sibi sciaverit. 5to S. Greg. M. l. 11. ep. 64. vicennale seculo VII. anglorum gentis prohibuit sub pœna multitatis, ne intra jnu et septimam consanguinitatis gradum connubia inirent. 6to Seculo IX. Nicolaus I. in Resp. ad Cs. Bulg. Consanguinitatis gradus prædictos, inter quos nim gere connubia non oportet. 7mo Greg. V. cuncto Roma Gerlio Pericia finem Seculi XV. damnavit in Lefrasar nuptias Roberti Franco rum Regis cum Bertha consanguinea; eorumque edidit canones,

esse quibus invicem collisum Ecclesia potestas in fidelium matrimonia.
Denique omissis veteribus sanctionibus, c. Illa 2. de quar. spir. statuitur,
Ecclesiae in aliquem magistratibus secularibus impedimenta gravionis spiritu-
alis eximenda. Quo dico quod potest, Ecclesiam violata principum juris-
dictione, ius statuendi impedimenta matrimonii sibimet arrogasse,
quandoquidem ex praemissis satis manifestum est, jus illud quanti
quanti est ad pectorum. Quod nisi per
Confirmatur ex ipsa quaestione principum secularium jure principes
Germaniae liberas Romae mittunt, petentes apostolica praecepta,
qualiter liceat illis quinquia opulare, et quomodo debeat observare,
et tentantur patres Synodi Rom: habitae sub Zacharia P. an. 747.
ad Carolum M. unisi sanctissimum sacerdotii judicio dimisit Berta-
ta, cui non optavit, et duxit Hildegardam, per scribit Monachus
Sangallensis apud Baron. an. 771. Ubi Ludovicus XII. Galliarum Rex,
cum quasi initio foeminae quinquia discipet, sed tamen profan illas
nuptias non valere, rem tota Rex VI. quinit; cujus abstinentiae disso-
lutae sunt. Ita ipse Henricus VIII. Angliae Rex, principia a Catha-
rina Regina dimittere, cum velut ra prudiare Catharinam ab quinque sua
misit legatos ad Clementem VII. Ita Galliarum oratores testes Bella
vicinio l. 22. c. 4. regio nomine postulaverunt, ut clandestina et furtiva
ac sine parentum consensu initae matrimonia damnarentur. Ita
Henricus IV. Galliae Rex an. 1600. et Ludovicus XIII. edicto an. 1639. apud
Talonum, jus impedimenta statuendi ad Ecclesiam pertinere, et dispa-
ratos in his emergentes in foro Ecclesiae ex disentiendas.

Quodsi itaque imperatores et Reges quanta leges circa matri-
monii impedimenta statuisse videantur, nihil unisi Ecclesiae obsequen-
darum, ejusque sanctiones adjuvarunt, quod confirmari potest ex
Childeberto Francorum Rege, qui in capit. edict. an. 596. art. 2.
jubet incestas nuptias juxta Ecclesiae sanctiones emendari.
Item ex Carolomanno, qui in concilio Lestinensi c. 3. praecipit,
ut juxta decreta canonum incesta matrimonia prohibentur,
et emendentur judicio Ecclesiae. Item ex Carolo M. l. 5. capit.
n. 7. publicae cartae nuptiarum prohibitae inquit: ita canones pro-
hibent quantum. Item ex Carolo calvo in edicto pistens. c. 31:
illum quinquium, quia non est legale, neque legitimum, sicut lex in
Decretis suis, et Gregorius in Gelasio manifeste disseruit. Po
aut certe quidam matrimonia nulla declaraverunt non quoad Ecclesi-
asticam, sed quoad effectus solum civiles, ut ita observamus
aut denique principes seculares merito sibi jus illum arrogarunt
unde et hujusmodi leges civiles per S. canones abrogatae sunt, ut patet
ex c. cum secundum ap. de rej. nupt. quibus et ipsi principes
se subjecerunt.

Vices. Salem Eccliæ alia impedimenta matrimonij negotiatiare, quam quæ statuta sunt in libro Pontificio: qo. f.

Ex: S. Tan: Nam in mungria prohibitus est, imo potestati Eccliæ religiosa demonstrat. Gierna tractio, facti ipsi, dum prohibuit nuptias Stiano: ut cum infidelibus, imo exemplo ipsiusmet Christi irritandi matrimonium cum alia, vocata prior uxore. unde mariti cum 2. Stang Tiu analamat: sat eum quidem, eo tutio quin quatio aut affectat quang qui in Eccliæ exprimentur, esse impedita matrimonia quæ penitus et dirimere gratia, nec posse Eccliæ statuere, ut plures impedianti et dirimant.

Quæres I. An quem quinam dispensare in impedimentis matrimonij.

Ex: Dispensare in impedimentis matrimonij Eccliæ potestas; manifestum est. Quis quantis ea ipso authority, quas allegavimus, tu ex eo, quod nata est, ut dispensatio fiat a Christo, quibus quantis jubet dicendi potestas: et hæc potestas circa impedimenta matrimonij quem Eccliæ: qui et hinc can. cit. Tridentinus anathematizatur in, qui dixerit, Eccliæ non posse in nonnullis illorum impedimentorum dispensare: in illis scilicet, quæ nec jure naturali nec jure divino positivo, sed fieri duntaxat Eccliæ statuta fuere.

Potestas autem illa principaliter residet in Romano Pontifice; quoniam ad ipsum primario spectant, quæ tunc sunt juris Eccliæ; quamvis aliquando quantum, aut ipsis Rom: Pontifex permittione ab inferioribus Episcopis e jure impedimenta quædam relaxentur. quæ fortasse Episcopis a bona fide gratia est, cum impedimento occulto, nec sine scandalo, aut infamia periculo quantum recurrere possunt ad S. Pontificem; quia non se verisimile, quod Papa in illis angustijs sibi dispensandi jus reservare voluerit.

Quæres II. Quinamdiu et quibus de causis dispensatio circa matrimonij impedimenta sit quærendum.

Ex: Olim raro admodum Eccliæ dispensare observat Stang Agobom: 3. in Gr: concil. unde in declarat Christ: Trid. Sess. 24. de refor: c. 4. = ut quærendis matrimonij ut nulla eis detur dispensatio, ut raro, = nisi ex causa, et gratis quantum, in uno gradu mungria dispensetur, = nisi inter magnos principes et ob publicam causam. rationem, ut dicit, quia frequenter legi loberere, et alegi ut omnium rerum quantum particulibus indulgere, adeo unicuique aperit ad legis transgressionem accedendi e integri dispensatio, cum unget nectar, aut potiatur ultra, jirope illum. S. Pontif: Ut. de qtiar. c. 4. ubi nectar urget, et excusabilis dispensatio: ut utilitas prorsus, dispensatio laudabilis, qui autem = utilitatem est, non plane fidelis dispensatio, sed crudelis disjunctio =.

Necessitas vero et utilitas reducuntur primo ad periculosam disordinem sedatione. imo ad angustiam loci, unde frequenta

inveniendo alterius uxoris similis status et quidam ordinis ordinis distinctus; tum quod major horum pars sit quasi quasi et affines, affinitatis; tum quod circumjacent ei ex parte haeretici. Sic ut infamia aut gravis scandali et injuriatio specialiter. Sic ut ille Rhoris familiae asservatur, aut ex pulchrum ex civitatem in urbe quae habetur. Sic ut pauperiem gradus, cum ut dicto modo [illegible] idem obtinere. Addi possunt, aetas puella, sexus annis excedentis, ac hoc de cunctis primentis immiscere; et in libris, meritis singulare alij qui petit, aut pro quo petit dispensatur.

Porro dubitari quod in petendis dispensationibus circa impedimenta matrimonii casu claro et distincte cum ab circulare status, aliquando tamen ratione et sententia exponi debeat et alios dispensationes Sacrae Pontificiae, sive ad minus; id exprimi debet, quod quasi quidem pro vario facere debet aliquando multiplex dispensatio, praecipue multis quorum ad hunc finem, ut facilius obtineatur dispensatio; aut, praecipue Sacerdotij ordinis, qui dicuntur matrimonia contraxerunt cum non paenitentia dimittendi; hoc hac dispositione reddunt personae dispensationis; et a nimio diuturnitate; quae licitae hemisphaerium debito exspectatur, cujus Sacrilegia praecepta dimittere ipsum petit. Ad his generaliter de impedimentis matrimonij pro Sacerdotibus ac ex Sacrilegium tam impedientibus quam dirimentibus ac personis quibusdam.

Articulus I.

De impedimentis dirimentibus.

Quinquaginta hodie numerantur impedimenta matrimonium dirimentia: Scilicet

Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
amens, affinis, si clandestini, et impos.
Si mulier sit rapta, loco non reddita tuto,
Hae Sociandae vetant connubia, facta rotantes.

Ex his quinque jure naturali sunt intra octo, ut error, vis, ligamen impotentia s. quatuor jure Divino, et quinque jure antiquo conditio, votum, gradus, crimen, cultus disparitas. Ordo honestas publica, affinitas, [illegible] jure novo, quibus addita fuere clandestinitas et raptus.

§ I.

De impedimento erroris.

Error, ut legitur C. Eq. q. i. alius de persona, alius fortuna, alius conditione, alius qualitate. Error personae ex quatuor his partibus de

diversis et ipse dicit. Error fortuna, quo hic putatur ad dicere, de qua per se et a priori quod putatur ab liberali et servo. Error qualitatis quo putatur ab Iuno, qui mag est.

Quaestio I. Quales error matrimonium dirimat.

Sp. I. Error personae matrimonium iure naturae nullum facit quia qui liberum quem sibi duxit, et ipse quoque ignorat, quod iure naturali illo quidem effectu. c. 26. de sponsal. ait error quidem, qui omnino quaerebat uxorem Mariam, et habet uxorem quae dicebatur eam Margaritha, quae illi quidem tacuit Maria suffecit, quod facto error accidit pro Rachele valde in ignorantia accepit Liam, nam quidem ignorantia non fuit, nisi quod facto Liam, quam decepit quaerebat, Liam ac Rubeno postea maritali affectu gestaque est. Respondet, quod alia res de tribus et nullus perdatur, ignoramus cum ad monstrantur, ignoratur. ma quidem personae et extrinsica causa in Sponsa, magnae et non adversa has tisanis feratur ad tales indirecta personam, sed dotis et de paratur ad quaerendum: et eao indirecta persona fit ad finem nullum matrimonii, quae et matrimonii quidem et quae tractio ad indirectam illa de citatem. unde et potest ex hoc matrimonium dispensare, seu novo contractu et quidem dispensatio illa requiratur.

Sp. II do. Error fortuna et qualitatis in matrimonio nisi errorem personae involvat, cum omnis error ille directe et specialiter ad qualitatem matrimonialem Christiam, et accidentalem, quae accidentia sunt et accessoria, et quidem directe feratur in personam quaesitam, sed commutatio error fit et potest quidem, in ipso hinc firmitas quidem et, ad causam, nec dignoti error facit involvatur circa id quod a de substantia qualitatis seu circa personam, sed circa id contractus, quod id accidit.

Dixerunt. nisi errorem personae involvat, ex his absolute ut in feminam aut virum quidem id quidem dicta: Primo haec fortuna bona, aut ho qualitates personae interpretetur, cum error qualitatis transit in error personae, accipiat affectus et pratter in animum, sit in hanc mulierem ut uxorem, sed in in praeter ad hujusmodi qualitatis praedictus, hic praerogativa ornatum, quibus efficiatur qualitatis et dicitur. debet autem quidem, quia in contractu ipso expressi sunt aliquo signo manifestari, unde licet accidentaliter ad contractum matrimonialem de qualitate ac fortuna contractantur, sed tamen in quo nienvero absolute praestare quidem, forte ratum, ut habet qui Regis.

Quaestio II. An validitate matrimonii obstet error facti, quo putant contrahentes, se ligari impedimento aliquo dirimente, quod tamen re ipsa nullum fit, nec ignorant matrimonium per hoc impedimentum ad initum.

56 Respondeo: ratio est: quia matrimonium ratum, cum sit actus voluntatis ab hac deliberatae sua de libertate, pendet a judicio mentis, et si mens non judicet, rationes primari quaesitae, non esse primarias, possunt de libertate legitimae quaesitae. Nihilominus tamen cum ista errora facti, si quaestiones adhibenda, si opportunum, aut si impedimentum, non obstet, quia quaestiones ex formalitate sua facti, quaestiones insufficientes.

§ II.

De impedimento conditionis.

Conditionis nomine hic intelligitur servitus antiqua et in tota ac jurisdictione et regimine oeconomico subditis exantlatis huius servitus vi cuius ita sui dominus sunt alterius, ut sint ipsi rationes libertatis, ac non vi aut lege pro libitu possint. Haec autem impedimentum conditionis dirimit matrimonium, quamvis liber cum serva gratis aut ex civium libera cum servo, atque libera pro alterius servitudem tempore contracto ignorat: ut C. 1. ex. 4. de cond. serv: ratio est, quoniam erroris conditionis non sortitur circa rem specialem ad matrimonii substantiam, quia liber et talem perdit, ipse alterum conjugem tradere sibi potest, quod nequit ob conditionem servilem, ac ipsa a negotiis in obsequium Domini exercendis impedire ipse et a filiis educandis, et instruendis, necnon ab uxoris individua cohabitatione. Et hinc sane patet, cur hoc impedimentum constitutum, ut ita quam maxime obstaret.

Diximus si tempore contracto, nam si liber ancillam ducit, quam ea, sine tali, et similiter viceversa servus liberam, quod sine ejus esset, ratum erit matrimonium, et si quis ingenuus, aut eq. quoniam servitus conditio tollitur, et hoc cum libero contractum aperte, nec prorsus mi, sollemni ut dicit quaestionem.

Et haec sufficiant de impedimento conditionis servitis; quia hodie inter Christianos generalis praetermittitur servitus abrogata est. Licet enim in Germania reperiantur homines, qui vulgo Leibeigner vocantur, nihilominus veri liberi reputantur, nisi quod majori aliqua obligatione, quam caeteri subditi Dominis subdantur.

§ III.

De impedimento voti.

De voto solemni castitatis omnino servanda, quod ex publica ecclesiae superiorum nomine factis sectis ideo accepitur, tale est castitatem, quod emittitur in professione religiosa et in sacerdotio ordinis S. Votum solemne castitatis est impedimentum dirimens, quod ex C. 3. 5. caus. 27. et Trid. sess. 24. can. 9. Si quis dixerit clericos in S. ordine constitutos, et regulares castitatem solemnem non posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, et obstante lege caelibatus et voto damnatum esse anathema sit.

Votum autem solex castitatis non dirimit matrimonium, sed impedit tantum. Ex ipsorum tamen voto alius solex, quod non simplex, mutuo emittunt a Monachis &c. Hic nihil disputandum, quia in praesenti ex affectu ejus dirimendi matrimonium subsequens solemnis voti vim obtinet et speciali diplomate Greg. XIII. an. 1584. ita enim operantur votum solex et solemne adinvicem, sicut sponsalia et matrimonium de praesenti; eadem ut in voto simplici intelligatur gratia servandae virginitatis promissio; in solemni autem gloriosa quaedam sacra traditio facta coelesti sponso, ac spiritualis nuptiarum affectio.

Quaeres. Quo jure votum solemne dirimat matrimonium?

Respondetur verisimiliter: quo jure dirimo illud dirimat. Ratio est, quia qui hujusmodi votum solemne Deo abdicavit a se ipso Deo totaliter, et ipso Deo tradidit: quo sicut votum solex ipsum dirimit sponsalia futura, ita votum solemne et praesentia quae ipsum abdicavit dirimere quoque debet matrimonium. Neque obstat quod S. Aug. l. de bono viduit. c. 10. repetat sententiam eorum, qui asserebant, castum a S. Joseph, ob sola familiarem, et mutuam, ac Dei gratia, dum quod vegetatus de voto simplici. Neque officit, quod can. concilium, statuatur, posse fieri humanalem virginis et Monachi, qui postea se Deo dedicaverant, matrimonii nexum; innuere tantum dat sponsis exercendi in illos humanitatis absolvendo vellet eos, ab ex quicunque, quae pacta canones et incestus nuptiis ex graecorum, prout docuerunt Tostatus et Pontifex II. S. pont. apud Alpinum.

Dicendum ante S. Conciliae in impedimento voti solemnis dispensare valeat, et obstante, quod jure divino introductum est, plenius ja sapiens in eum facit ghet, in tract. de sponsa dixerunt.

§ IV.

De impedimento cognationis.

Cognatio seu gna in praesenti triplicis generis est, carnalis, seu naturalis, legalis et spiritualis.

De Cognatione Carnali.

Cognatio carnalis seu naturalis prout ab antiquo distinguitur, quoties dicta sanguinis, et ea, quae ex naturali generatione oritur, tamen matrimonio una cum matrimonium, et distinguitur, vinculum eorum, qui a quibus tripite et dicta generatione descendunt. Arbor autem sine radice, et truncus et pertinet illa, a qua caetera ducunt originem, ad in qua colliguntur, et ad effectum colorum, quod truncus respectu ramorum: ut matrimonio maritus et uxor, ut sola una caro, et supremus generationis origo tripitem et truncus unum.

In genealogia stirpis gradus lineaq. distinguuntur. gradus ab ipso maiorem aut minorem distantiam, qua ipsi gradus inter se dividuntur; linea vero dicunt ordinem hominum ex eiusdem stirpe, quae sunt ejusdem sanguinis, quae ab eodem stipite descendunt; quae ab eodem stipite descendunt stirpis; ita ut ex latere se mutuò respiciant. sic avus, pater, filius in linea recta constituuntur; fratres et sorores patruelis, cousini in collaterali. Item linea recta vocatur scala seu linea descendentium, si de stipite descendamus ad posteros descendentes; si à posteris ascendamus ad stipitem. Denique linea collaterali est aequalis, quae ubique ea gradus aequaliter distat à suo stipite, sicut duo fratres sunt eorum filii, est inaequalis quando unus ex genitoribus gradum remotior est ab eodem stipite; ut si ma gisterem cum filio fratris mei.

Quaestio I. Quaenam statuantur regulae pro gradibus genealogicis dignoscendis?

Resp: Tres statuuntur pro canonica una regula: pro linea descendentium et descendentium haec est: tot sunt gradus, quot generationes, quarum una descendit ab alia, vel: tot sunt gradus quot sunt personae, demptis demptis stipite. ut filius nepos sunt tres personae; et cum stipite nempe patre, tot sunt tres personae, et duo gradus, quia sunt solummodo duae generationes et sic filius et nepos gradum habent cum patre, nepos cum avo sic habendo regula 2da. pro linea collaterali aequali haec est: personae distantes aequaliter à suo stipite, eo gradum distant inter se, quo ab illo singulae distant. ut duo fratres uno tantum gradu inter se distant, quia ejusdem uniusque uno solummodo gradu distant à suo stipite, nempe patre. 3tia regula pro linea collaterali inaequali haec. personae inaequaliter distantes à stipite eo gradu distant inter se, quo illarum remotior distat à suo et proximo stipite. ut frater est in eodem gradu cum filio fratris sui, quia ab stipite uno tantum gradu à suo distat stipite, nempe patre suo, ab eodem patre filia illa fratris sui duobus distat gradibus. Diximus jura canonica. Sunt jura civilia in linea recta hac collaterali tot numerantur gradus, quot generationes, seu quot personae. et haec ut Lucas Pitius hoc notavit, quia ex persona ad personam devolvitur. unde dicto stirpis hoc jus civilis in utroque loco observatur quoad stirpes hereditatis, quoad matrimonium vero dispositiones canonici observandae sunt.

Quæres II. ad quotum gradum consanguinitas dirimat matrimonium?

Resp: I. Nunquam licet nec valet matrimonium ac jure naturæ prohibitum inter consanguineos in linea recta, quod ex præcepto tradit Deus Levit. c. 20. inter parentes, quia parentum liberorum loco inter se obtinent, nuptiæ contrahi non possunt, veluti inter patrem et filiam, vel matrem et filium, et ergo in infinitum. et ratio est, quia huiusmodi matrimonium directe adversatur, primo, reverentiæ ac obedientiæ filiorum in parentes, ut minus pateat.

Resp: II. Consanguineorum in jure quarum linea collaterali matrimonium extra extremam necessitatem, quales fuit ab initio mundi partem illicitum a jure naturæ: id colligitur ex eo, quod gentiles ipsi solis ratione ducti æstimaverint societatem humanam stari non posse ignoratis matrimoniis. videtur Syn: Trid. hæc agnoscere, nam definiens nunquam in uno gradu dispensandum esse, nisi inter magnos principes, sequitur in primo gradu nunquam esse, et quacunque causa impetrata dispensationem gradi posse, obstante tamen legis naturæ observatione.

Resp: III. Sic. consanguinitas collaterales remotiores gradus in jure naturæ sed ecclesia antiquitus dirimit matrimonium, tum quia Deus dixit filiis fratris suis, tum ex Syn: Trid. sess.

Resp: IV. Quin consanguinitas in linea collaterali usque ad 7mum gradum dirimat matrimonium, ad responsum in Con: Later: an 1215 ob. prohibitio ejusmodi inter consanguineos ad 4tum gradum inclusive statuta sint, quæ dispositione confirmavit Syn: Trid. unde hodie valet matrimonium quod contractum est 5to inter consanguineos 4to aut 5to gradu ex una, et quadam in 5to quam ex altera parte; quia juxta regulam ad computandum in 5to gradu quantum ex altera parte; quia juxta regulam ad computandum in 5to gradu spectat, cum remotior trahat ad se proximiorem.

De Cognatione Legali.

Cognatio legalis sic dicta, quod a lege civili inducta sit oriturque ex perfecta adoptione, quæ a persona extranea aspiratio in filium et nepotem in filiam aut neptem facta auctoritate principis cum jure ad hæreditatem ac talis a solvis, ut adoptatus transeat in potestatem adoptantis et constituatur illius hæres, ac si natalis ejus filius, ac quidem aequitatem arrogatio, ut dicitur ab inperfecta adoptione, quæ fit absque principis rescripto, et quia adoptatus nec transit in potestatem adoptantis, nec ranciscitur jus ad hæreditatem quamvis ab illo fiat hæres sui adoptantis; nec proinde producit gradum legalem, ut quidem Tl et Can.

Igitur cognatio legalis jure Ecclesiæ dirimit matrimonium inter adoptantem et adoptatum, et filios et nepotes adoptati usque ad 4tum gradum, inter adoptantem et uxorem adoptati, quia ei illi instar uxoris: ac inter suis inter adoptatum et uxorem adoptantis, quia ei illi instar noverca. c. 1. causa 30. dico ut magnitudo dissolvendi adoptione gradum valant; adoptatus et filios adoptantis sed non nisi quamdiu sunt sub potestate, nec emancipati sint.

Caeterum quamvis in Germania unio prolium facienda sit ab ipsis, ea tamen solemnitates requirat, nihilominus exinde non nascitur impedimentum gradus legalis; tum quia haec unio fit magis per bonam significationem, quam ponarum; tum quia, cum haec unio prolium non sit de jure scripto instituta et totum quod tenendum intercedere lege, de ea nihil statuerint, hinc lex tacite aut expresse non jus mutatum statuere, ingrescere quare si vetus quod vinculum, et amplius se alio matrimonio habeant liberos, quos deinde per unionem conjunguntur non obstante hac significatione adhuc inter eos matrimonium ex gratia.

De Cognatione Spirituali.

Cognatio spiritualis, quia quasi fraternitatem et quasi paternitatem appellat, oritur juxta institutionem Ecclesiae inter aliquos, ope baptismi et confirmationis collatae per suscepitionem; inter quos spiritualis dicta est. Sacro autem Ecclesia hoc in primitiva introduxit, quia in his sexus inter et patrini ac matrinae habentur velut patres et matres spirituales, recipiens vero filius aut filia spirituales, inter quos proinde inducem ordo est carnalis intercedat significationem.

Lapsu quia nunc olim extendebatur gratia spiritualis; sed ex sapientia prudentia decreto et amplius intercedit, quae inter suscepitores et baptizatum ejusdem, patremque illius et matrem; insuper inter baptizante et baptizatum baptizatique patrem et matrem. Suscepitores autem nulla inter se gratiam gradum, nec baptizans cum suscepitoribus.

Ut autem haec gratia a suscepitoribus gratiatur, requitur jure ut in ipsa ecclesia baptismi admittatur infantem tangant, et taceant aut medicinam suscipiant de manu baptizantis. Ita ut gratiatur a patrini assistentes cum ceremonia baptismi, quod baptismo in vestis collata, suppentur: nec a patrinis honorarios, qui baptizati non tangunt, et qui nunquam admittuntur in baptismo infantis genuum. Ubi non adsunt cum animo et intentione exercendi officium patrini et matrinae, sicut in Ecclesia fieri debet. unde si gratiatur gradum, qui tangunt patrini assistunt cum infans domi et ab matre baptizatur, gratia tabes non cessatur suscipere baptizatum ex intuitu Ecclesiae, sed ex voluntate propria, cum ob periculum baptismo quae patrinos nihil ordinaverit Ecclesia.

Quaeres I. An in necessitate baptismo gratiatur gradum spiritualem?

Resp. Quia enim non distinguit inter baptizandum in necessitate nunc sit spontaneus proprio et sua baptizatur in necessitatem obstantibus spiritualia et dirimitur matrimonium.

Quaeres II. Inter quos contingat gradus spiritualis cum infans per procuratorem suscipitur?

Resp. vide arg. de bapt. n. 9 qui prius ut audaliorum nova, et ex corporalis procuratae patrini alio matrina, sive quando illa non gratiatur gradum, sed ij quorum nomine agunt. quia hoc caput valet illa regula juris: qui facit per alium et primus, de lis f. de ejusdem agens.

Quæres III. An quod spiritalis matrimonio quando superveniens illud dirimat?

R: Negaro. ex c. 2. de gnat. filij: non nec ullum aliud impedimentum erimit matrimonium antea legitime contractum; si ei supervenerit, licet usum ex impedire, 1a pars. Si enim Pater filium suum baptizat, Mater et extra casu necessitatis, non potest ab ex ore sua debitum petere, nisi ob certa dispensatione Episcopi, licet reddere teneatur; ac pars innocens privetur sua jure ob alterius delictum. Dixi scienter, nam si prente ignorante prohibitione Ecclie prolem sua baptizant, non privantur jure petendi debitum; quia eos ignorantia excusare videtur. c. 2. eod. tit. quod magis videtur esse, si in nostrate id facerent. quia mul. patte jucundum est, quod nostra intulit. c. 7. caus. 3.

Porro ea quoque quæ spiritu eodem modo contrahuntur in generatione, quo in baptismo p. ex syn: Trid. ibid.

§ V.

De impedimento criminis.

Ex jure Ecclie duo sunt crimina scilicet occisio conjugis et adulterium. quæ ob quinque circumstantias dirimunt matrimonium. Dixi jure Ecclie non ratione naturali aut divino; ut apud ea, quod David in Uria commisit Bathsabee, quia poterat adulterio et cum viri interfecerat. hæc autem impedimenta non videntur esse adulterio et adulterio inter conjuges, quod fit subtracta spe matrimonij inter delinquentes valde gravatendo.

Sed tribus autem potissimum casibus duo hæc crimina matrimonium dirimunt.

1mo. Si vir cum alia in morte mariti sui, et quia maritus cum alia mulere in morte huic vivens, id fiat notorium, ut proficiant demum contrahere, et ex eorum machinatione mors legatur de facto, non adulterium non quisquam c. 1. de quer. super. defun. ex fine. nam si homicidium alia de causa legatur sine animo meritandi conjugij nullum contrahitur crimini impedimentum ibid. additum. Verum notandum, quare si uxor tentat aliquam sua quarare et sibi alterius occidat conjugem, et adulterium non addatur, non nascitur hoc impedimentum. nunc non sufficit sola ratiocinatio occisionis facta ab altera parte; quia jura requirunt præcedente machinatione mortis, quo ratione certe non merit subsequens ratiocinatio. demum adjicitur mors legatur de facto, non sufficit igitur sola attentatio et machinatio mortis effectus non secuta. parum autem interest, sive occisio fiat p. se sive p. alterum, scilicet in morte p.

IIdo. quando premisso adulterio, alter conjugum, ut possit cum adulterio contrahere matrimonium inter fidelis, non alterum aut alteram, id vult habere, ignorante homicidio, nec ulla fide mutua sibi data de matrimonio inter se contrahendo. requiritur autem ut adulterium verum sit et confirmatum. c. 8. de eo qui duxerit.

IIIto quamvis ung adulterij cum quoque alterij omisit scienter, et cum ea v. g. contrahit matrimonium de praesentia, nonne quoque, v. g. salem dedit fidem de praesenti, quae sit accepta, sive ante adulterium contracti sive post. dico scienter. si enim incuriosus in paenitentia, id alterum ignoraverit, alterum se quoque datum, additur, quae sit accepta, nam ut gratia habita, hic impedimentum, utique ejusdem nervi est. Quod si vero quis mortua uxore gratia habet cum ea, quam quidem uxore sua vivente de adulterio polluerat, absque sua data, fuerit matrimonium, omnino nendum vi moti reflunct figuras macelnati. pariter si fuerit quidam uxore sua vivente alteri dictis nec tamen cum ea concivit. c. cit.

Quaeres. An et incurrat hoc impedimentum, qui ratione illius gratia ex ejusmodi delicto?

R: Affirm. quia hoc impedimentum ab Ecclia statutum est ut praecipiat vim poenae delicti, ita praecipitarad aeternos noces, ne spes matrimonij talia omittant.

§ VI.

De impedimento disparitatis cultus.

Disparitas cultus hic intelligitur tantum regnis diversitas inter gentes, ut alter sit initiatus sacris baptismatis, alter nequaquam. Quia non sunt jure naturali aut divino matrimonia fidelium cum infidelibus; quia si adversantur fini conjugij, dari filiorum procreatio; nec magnum bonum, nulla fuisset conjugia, quae in veteri lege credentes cum Ethnicis iniebant, in lege gratiae nova illa matrimonia varijs laqueis tentabat Ecclia, ut nullum haberet subiectum periculum. Tamen sicut in veteri lege huejusmodi conjugia fuerunt quibus proibita, ita in Ecclia jam a primis saeculis, ab ijs, qui non possint ad libros accedere; cuppo matrimonium in disparitate cultus contractum ex caeteris subiectis periculo, ac exercitio veraeq. religionis, concordia animorum, naturalisque filio educatio, quibus adversatur. unde ait Ap. 2. Cor. 6. nolite jugum ducere cum infidelibus; quae ex matrimonio capiant tam et horrosa.

Atque et haec prerusta et vicinia facta est, ut tandem et omnia ja a plurib. saeculis Ecclia disparitatem ammeraverit caeteris impedimentis dirimentibus, ut ex antiquissimis canonib. Sed

Quaeres. Cum de matrimonijs Catholicorum cum haereticis?

R: Imo. Valida et quoad vinculum Papae et Sanct. Pontifex, nego nulla proprij Ecclae decernitur, ea nulla et irrita ea. ut quae jure naturali aut divino, sit ~~jurare~~ dicunt. nec jure Ecclae, mio Pauerit de hac: infirma et invalida haberentur.

R: IIdo. Gravissime illicita sunt conjugia Catholicorum cum haereticis. patrum enim prohibita sunt Ecclae canonib. in quibus haec. agatur ob allegatas causas. unde in diaecesi arg. Broeckg in haereticae cattg aut vicissim quibusque ipso facto suspensae Episcopo reservata incurrit.

Equidem inter omnium ut per se in et alij dicunt matrimonia Catholicorum cum haereticis ex natura sua non ac illicita, sed nullo casu prohibita, at falsissima e hac omnio. Cultato enim evidenti periculo haereseos, quae ab hujmodi conjugijs haud inseparabile, ex dispensatione S. Pontificis licita fieri possunt, ob tanta pullulantem Ecclesia, et regnorum pacem et familiam et ut ita dicam, in ijs maxime locis, ubi Catholici cum haereticis promiscue versantur. quorsum in alijs quibus subest hoc periculum, regnatur utique, imo superatur à Christi gratia, alterutrique conjugi, cum ab ex perientia habeamus, conjugem haereticum facilius ad Catholicam fidem verti, quam Catholicum verti? cujus recens exemplum habemus in urbe Bisontino, qui post unius anni cum conjuge subsecutus Catholica omnibus, innata Luthera anni haeresi fidem Catholica amplexus est certe multis exemplis dispensatum à S. Pontifice, ac pari modo suspensum praetertim à Clem: VIII. qui dispensavit cum duce Barrensi, ut Catharina Henrici II gallia Regis sororem haereticam duceret p. Dicere autem illas dispensationes nullas esse ac invitas durum videtur imo temerarium. Quas, accedente Ecclesia dispensatione hujmodi matrimonia licita fuerunt, dummodo in haeresis prohibet ancora filios vivere secundum ritum Catholicum.

Nec Dicas, Catholicum cum haeretica omnino vicinum moraliter cooperari peccato haeresis, quod hac omnino indigne admittendo et retinendo licitum matrimonij. Nam pars Catholica hoc in casu facit aliquid ex se honestum ob gravem causam, quo alter abutitur ex sua malitia, quod non ordinaliter cooperari alterius peccato. Sicut ea modo dicuntur quae cum, qui mutuat Ecclesiae publice petenti, quae praestant sibi mutuo.

Sed quid dicendum de praetis, quae quoque in talibus conjugijs inveniuntur, ut quidam ex liberis nasituris Catholica fidei, alij vero haeresi adhaereant.

R: Non e dubium ac ad illicita ac prorsus impia, cum pugnent cum jure naturali et divinum, quo tenentur parentes prole in fide vera educare, eique media ad salutem varia suministrare.

§ VII.

De impedimento violentiae.

Per violentiam seu vim, prout nunc e ac impedimentum dirimens, aliud non intelligitur, quam metus gravis à causa libera seu extrinseca vientus ad extorquendum assensum, quem alias pars altera nunquam dederet, et quem licet extorqueatur, jure ita praeter datatur.

Ratio Imo. Metus gravis, ut ad eadem in vinum quantum, quo quis sibimet ipsi aut personis sibi valde junctis prudenter timet mala sive absolute sive respective gravia; ita non dum necessum p. ut sufficit ita quo metus, qui ab ipsis enumeratis oriatur apparet brevi: gravi metui ut accensetur pavor ille puellarum, quae cum parentes habeant austeros, et hi quamcumque filiorum inobedientiam severe punitur, nec facile manendo obliviosi, illorum jussu et omnino eligunt nuptias, à quibus animo abhorrent. Sic decidit Rota. apud Fatinia. Sola autem reverentia

erga parentes, quia filijs naaller metu, et quia p audent pro jnuria gratiaere, timeto ne iniuriae offendant, a dirimit matrimonium p ma delis timor n d viri constantis, accipiunt tamen n, nisi, si hunc reverentiale metum accedant in pertina mecessi, ad ipsa fiones, quae sa valide vexent, urgant, nio quidq a subiecto, vlc n opponent.

Detur IIdo. injuste vicesiq. Si enim metu caeteroqui graui jnsi mentiatur, valet matrimonium: vq si Eliang minetur exquicaeim si qui valide gtraxit sponsalia, nisi matrimonium cum ipse le inceat, aut si judex sub poenis jnsis cogat aliquem ad duchaia praetam quam sibi ipse matrimonij defloraoit. v si ille supraboni filia sua minas intellet, se eum apud judicem delaturum, nisi eam ducat. nam qui jnste praecepit, ni detur vim inferre.

Detur IIIio. a causa libera et extrinseca ex enim quenimet, si mentiatur a causa intrinseca, naali et nevia, a vitare matrimonium, quia ille qui hunc timet, spia sponte eligit matrimonium tanqm malum vitandi malorum, quod minetur, neq ab alio, sed a se ipso impellitur ad gratenum. vq si quis metu interni aut morbi imminentis ducat genitrinam, valet matrimonium. nihil autem refert, an metu fuerit mentis ab imo ex gratentis q ab alio.

Detur IIIio. ad extorquendum gtersum. nam si metu injuste minatur ob alium finem vq vindictam, et alij vq ad impulsum gtacandum ducat ejus filiam, valet matrimonium ortat, quia in tali casu metu p abedons se habet ad matrimonium, ac ille spondet tale malum evadendi eligit.

Detur Vto. quem aliàs magna decet. Si enim in non offante ejusmodi metu liberè vq matrimonium gtensiat, et gtentit actus, quemlibet ac, ac si metu n adest.

Detur VIto. et quem gturber ab patre. nam si pater violentia liber accedat gtensiq, si n ex metu orcleng, sale compatitaae gtensiq sunt signfatq jurata [illegible] quinum p vim gtractum gratuna signfatq jurata [illegible] sit. Nunquam tamen licet, parti coacta, si interq de aetate gtentiat, debitum redere, aut matrimonia uti, aliàs ex forneca.

Quaeres. Quo jure violentia vitiat matrimonium?

R: jure naali tum quia quinum facit a sensq omo liber cum gtetnam et indissolubilem, mmone inducat: ad sibi gtradq vi et istate metu extorquetur, gtensio de negnio, quia [illegible] - ginq, ubi metu si coactio intercessit. c. cum locum ex. q. [illegible] tum quia metu adversatur bonis matrimonij, ut bono gtaly, cum p. displicentiam coactq videndat procreari, et bonae fidei, cum vitias mutias quinter facile labantur in adulteria, tum quia lact alij gtractq vi et metu initi sunt, ipso jure naali validi, at quidam

probabiles existimantur, in gratia tamen matrimonii adest ratio quaedam peculiaris, et quam et ipse naturalis esse debet, quidquid nonnulli verbis extorqueant. qui enim hic alias gratis violentiam patitur, generale morere videtur apud legislatorem, et huiusmodi renovatio in integrum restitui; at quisquis talis gratis et qui actionem aliquam adversus illatam, cum id admiserit, simul ac est legitimus, et ex se ratus. natura legitimus aperte firmatur. c. cit. unde in syn. trid. sess. 24. praecipit oby cuiusmodi gradus et conditionis existant, sub anathematis poena, ipso facto incurrenda, ne aliquem eiusmodi, quinimo libera gratia matrimonium.

§ VIII.

De impedimento ordinis.

Ea quae supra C. B. de sponsalibus, spectant quoque ad impedimentum ordinis, 1°. cuiq; qui post susceptum ordinem matrimonium contrahit, et obstat Ecclesiae censuris multetur, dec. m. virginum e. sig. quisquam. dicit: ordinem s. qualis et in hodiernis subdiaconatus, id est ut: de ordine petitum et tamen ordines minores, quorum suscepto non impedit matrimonium, iuxta quantum Ecclesiae praxin.

Graeci quoque, quibus praesertim est ante s. ordines uxorem unam virginem ducere, ac licem post s. ordinem cohabitare, non tamen permittuntur post susceptos s. ordines uxore mortua aliam ducere, aut, si uxorem non habuerint, cum aliqua inire matrimonium. hinc quidquid sit praet: Ber. XIV. gra agentes puriuntur et quicunque laici tantum, et ab ordine statim deponendi sunt, ac matrimonium post s. ordines gratis nullum declaratur.

§ IX.

De impedimento ligaminis.

Impedimentum ligaminis est vinculum prioris coniugii sive talis tamen sive firmati, quod omnino secundum non firmatum iure divino est irritum; cum in lege nova polygamia simultanea non licita sit revocata.

Attendant qui Graeci, ne eos personae olim matrimonio coniunctae, de novo gratiae sinant, quandoquidem tempore alias quaesitum attinuerit, nisi morte coniugis sufficientissimis probaverint, licet leges civiles fugerint, ut uxor, cuiusve maritus in militiam profectus, aut alia de causa absens est, ad eas mysteria transire valeat, post 4. v. 5. annos, si nulli assistatur probati ladere id ouvi. c. uxor de sponsu.

Labor iuxta sit argo hic vinculus certo non probatur, nisi libeat testimonialibus Graecis latis, in quo quae nostrae sunt firmata est, et libro nostrae receptis. quodsi nec mors ante hymeneo defuncti, quisquis in agrorum nostrum habitum relata habeantur, nec alias contrahi queant, quaeque alia testimonialis libera in certissima et indubitata non minus admittantur, quae ab episcopo approbata fuerint. demum si testibus solum non coniugis probari queat, inquisitio faciendo a episcopo, qui tum definiat, si

Denique si his ñ obstantibus p errorem priori durante vinculo contrahatur matrimonium, et ille error, quia ad priora quinque reduci debet c. 2. de sponsal. quia matrimonium dum stat prius vinculo nullus est. Superiori post contractas nuptias primaeva intuitiva, incipiat nunquidem morte prioris conjugis, licetur quam primum veritate de obligatione requirere; interim tamen debitum reddere potest, non tamen petere. Abel.

§ X.

De impedimento publicae honestatis.

Hoc impedimentum jure Ecclesiae introductum orbatur tum e sponsalibus ex matrimonio rato ñ consumato. et inde appellatur impedimentum honestatis publicae, quod Eccliae inhonestum et indecorum existat, si quis matrimonium ineat cum sponsa v. moris sua ñ gradu consanguineis.

Impedimentum ipsum ex sponsalibus provenientibus ñ invenitur ex sponsalibus conditionatis, si ante conditionem obtentam cum sponsa stroza, et verbis de praesenti contrahit, nec si ante baptismum praestitit sponsalia, aut desponsaverit ñ fuerint valida. ex c. 2. tit. non enim autem valida fuerint, licet olim haec honestas ad 4tum usque gradum extenderetur, jure novo tridentino, primum gradum ñ excedit. Cessat vero hoc impedimentum, et si morte alterius sponsorum v. alia legitima causa aut dispensatione superiori solvantur sponsalia, c. si quis cuiq. quia in gradum tamen gradum solus Eccliae auctoritate dissolvitur. mio sponsal, nisi sponsalia mutuo consensu solvantur, quod patet ex c. 5. de desponsat. impub.

Impedimentum autem publicae honestatis ex matrimonio rato ñ consumato provenienti extenditur usque ad 4tum gradum inclusive, quod decretum Urbanus VI. an. 1560. in ordin. ad Romanum, et locum habet tunc cum matrimonium fuerit invalidum, licet matrimonium fuerit invalidum; dummodo ñ sit mere defectu consensus. c. un. de sponsal. in 6. addit. rit. arg. l. c. aut ex clandestinitate, quia post factum consensus clandestinus datus nullus est.

§ XI.

De impedimento amentiae.

Cum ad matrimonii validitatem requiratur consensus ex facti praesentia provenens, habitualiter amentes, quod agent, generantes jure naturae valide ñ contrahunt, ita docetur in hujus c. 27. de sponsal. si autem quoramamentia perpetua ñ est, si in lucidis intervallis consensum, valide contrahunt. Sat prudenter jubet Rituarg. ne amentes tales jungantur matrimonio invitis Ordinario.

§ XII.

De impedimento affinitatis.

Affinitas de qua in præsentiarum, è propinquitas, quæ oritur ex viri mulierisque carnali commercio sive licito, sive illicito, inter virum et sanguineos mulieris, ac inter mulierem et sanguineos viri. C. pro. caus. 35. n. autem inter sanguineos ~~[illegible]~~ nisi valet impedire. C. 5. de spon. et juxta idem axiomum: affinitas n. parit affinitatem; eaquæ affinitas ut quisque habet, per quisque sit maritus carnis, unde affinitas ipsa prohibitat. Hinc duo fratres valide contrahunt cum duabus sororibus, et filius mariti cum filia uxoris ex alio matrimonio. Ut autem affinitas contrahatur requiritur ex parte viri et mulieris copula illecita, et ad generandum proli apta. C. ii. caus. 35. q. 2. Nam eadem et sola tamen copulam et et femina fiunt una caro, unum principium generationis, in qua unitate fundatur propinquitas affinitatis. Sufficit autem ejusmodi copula ad affinitatem contrahendam, etsi per vim extorta fuit. C. cit.

Quæres I. In quos gradus se extendat impedimentum affinitatis?

R: Affinitas oriri usque ad tertium gradum inclusive in parentela ad normam juris: Valer. IV. Si affinitas proveniat ex copula licita, dirimit matrimonium usque ad tertium gradum inclusive. Si autem oriatur ex copula illicita, juxta relationem facta à Trident. n. dirimit nisi usque ad secundum gradum inclusive.

Porro ad dignoscendum in quo gradu intercedat personas sit affinitas, videndum est, in quo gradu sit sanguineus et sanguinea eorum, cum quibus habitum est commercium carnale. pro quo valet hæc regula: tanta est distantia affinitatis inter virum et sanguineos mulieris, quanta est distantia sanguinitatis inter eandem mulierem et ejus sanguineos. Itaque in linea recta uxor est affinis viri primo gradu cum socero, sive patre mariti, vi secundo cum avo sp. in linea autem laterali jam gradus affinitatis est uxoris cum fratre viri, ideo cum viri nepote sp. C. pro. caus. 35. q. 5.

Quæres II. An impedimentum affinitatis perpetuum sit?

R: Affirm. adeoque dissolutio per mortem matrimonio seu mortua uxore observatur affinitas cum ejus sanguineis. quia affinitas oritur immediate ex quantitatione quadrupedum habita, quare quamvis prorsus mulieris dissolvatur matrimonium, tamen tollitur immediata radix affinitatis, scilicet copula.

Quæres III. Quo jure affinitas dirimat matrimonium?

R: I. Probatum est, affinitatem in primo gradu lineæ rectæ, vi. inter socerum et privignam, et inter novercam et privignum sp.

dirimere matrimonium jobs jus naturali. Quia ac gentes sunt instituta
alia quamplura ob indecentiam abhorruerunt juxta Paulum ap. 1. Cor. 5. an-
dibus inter vos fornicatio, qualis nec inter gentes, ita ut prorsus ratio Chri-
aliquam habeat. Enim vero cum virginis nomen, ipso quasi quadam
facta sint una caro, perversum virtuosa eandem perhaurendo deberet,
quam debet matri.

Ad II. quoad causas quasdam, in primum lineae collateralis affines
solo jure Ecclesiae divino matrimonium, non Jacob duas sorores Lia et Rachel
habuit, Deut. 27. inhibetur habere duabus uxorem fratris, sine filio
defuncti, una in c. ult. de divort. ad dispensandum Delia quidem, ut ali-
quem Eum Catharinam matrimonii vinculo cum celebri fratrum ut tantum
Parter Julio II. Leonis XIII. Regis Angl. quibus, ut Catharina vinum
fratris sui Arthuri habere noverat, illius matrimonium velitum
fuit sine filio quibus ducerunt Catholici post Clemente VIII. qui ut aperuit
post matrimonia quibusdam.

Quaes IV. Quid statuendum circa affinitatem quae et vinculum
generum. Ex cum sorore ex nupta post alterius ejus quam matrimonia dissol-
vendum.

Ad: Ea in solvit matrimonium valide quidem jure divino debitum a quinque
verum nisi ut primo aut uno quidem jure quidem debitum a quinque
unicuique, quidem ob merit dispensatum; quamvis vinculum
potenti debitum reddere prohibetur; dicit in primo aut uno quam
nam si quidem ut quinque uxoris in uno quidem jure
pertinatur; cum juxta Antiquis Pud. quibus illectus in nisi in jo et sed
quam affinitatem induxerat, et quia quidem debitum prohibere. Quanter cum
quae affinitatem induxerat cum quinque quae erantur hac quae
si quae cum quia quinque nisi quibus, illo jure in pertinaret, quia
nulla exinde cum sua quinque affinitate quae ib.

Denique hic Notandum, quod in quibus quae ad sponsalia cum virgine,
cum vestra sororem carnalem quidem, nentia quod habuerunt uxorem
in quidem primam, eadem affinitas ob habitus cum ejus sorore copula
quae; in aliam, ob mutua mentis illae honestatis orta ex sponsalibus
cum sorore mutua.

§ XIII.

De impedimento Clandestinitatis.

Matrimonium c. Tanetsi dum quidem abrogo sororum praecipua a Tri-
dentina. Ed quoniam Trid. docet, haec proclamatio, omnibus, si in
ordinario indicaverit ex judicia, Atque autem matrimonia sine Proclamatione
et Sacro pactum, irrito hac nullam declarat; hinc dominus ac
tonica hunc quidem de praecepto Delia, ed illa procurmisiunt, quam
ad modum parochi ac Pastoris abhinkia ratio matrimonii dirimens im-
pedimentum. Et hinc in, cum in Diocesi ergo, matrimonii directi
clandestino annexa sit exquisita Dioecesi publicata, ex ante ita quoque
matrimonio sine promissis demum ubi ipsum in ordinata dispensae initio,

sed dirimerent sua præsentia sponsalia et testium contractus.

§ XIV.

De impedimento impotentiæ.

Impotentia naturalis intelligitur inhabilitas generandi matrimonium, seu exercendi copulam carnalem specialem, sive illa lædat ex parte viri sive ex parte mulieris, alia enim ex defectu seu causa quadam naturali, et hæc dicitur in viris frigiditas, in mulieribus arctitudo; alia ex malefitio; nego enim dæmonem auferre facultatem efficiendi animalem actum, ut frigefiant membra, nec tollitur; verminosus, senilis, stranguria Deus permittit. Utraque species impotentiæ præcedens matrimonium, et eidem jam factum superveniens contractum: et quæ perpetua quæ tollitur solo miraculo, sive peccato, aut certe periculo, et temporalis, quæ absque vita periculo arte medicina, sed ex defectu naturali, aut ejusdem ecclesia medicinis tollitur, sive ex malefitio et ab altera, cessante cuiusque, et respectu, illud respectu mutuæ et huius viri aut mulieris. his capitis

Dicimus Imo. Ex impotentia quamcunque matrimonio jam facto superveniente, non solvitur matrimonium. C. hinc. cap. 32. in quo tamen ex ijs, quæ supra circa impotentiam dirimentem ejusdem dicuntur ex eo, quod, ut ibidem notatur, superveniens impotentia non ut irritetur, ac in matrimonio valide contracto jam facto et valide consummato. et p. tum autem quia impotens, cuique ne quidem licet adhibere media ad tollendam impotentiam ipsa, nisi periculum mortis non afferant; quia tenetur ex justitia debitum præstare, cum sit aliquis capacem reddere, periculo mortis incognitum non nisi nisi forsan; cogantur quidem ad hanc cognoscendam mulierem, quia vel matrimonium gratum ut in generatione actu facta est; quia nisi re tamen adverterent non fuit, cum generi nisi sine opus foret. Interim ejusmodi quidem gravior prudentia et absentia copulæ; nisi adhuc liquet probabile, ipsum, eam aliquo, potendum, abs quidem intensiorem effectus laudat, certa ius mulieris quidem aliter tamen licitum sunt talis non multum offuit; et solum ad declarandum affectum qualem; ubi abs periculo nullum.

Dicimus IIdo. Matrimonium non dissolvitur primo, vel antecedentem dumtaxat, C. 6. de frigid. non enim de ejus matrimonij, ut possit cum per talem quæ facta, ceu sufficit; si alia nos valet imo matrimonium ab decreto initum; quia habet vera potentiam ad copula generandi actum, quamvis tunc morbi ad tempus impedantur. Ubi matrimonium e semina nimi arctitudo, cum arctitudo incisione non multum difficile tollitur. Respondemus ad ipsam, quoties impotentia oriatur, cum magicarum incantationum ope adjudicare, quando fore sacerdotum; recurrendum ad preces et alia ecclesiæ remedia; quibus tamen prius Episcopi, ut habet ibidem

Ferro IIIto An potentia spiritus antecedens sive sit ablativa sive
respectiva ipso iure nullum irritet seu dirimat matrimonium, quia matrimo-
nia efficit in mutua traditione generum ad copulam carnalem generandi
impotentia perpetua, ex natura res minoris talem traditionem; nemo
enim videtur tradere potestatem actus, qui illo modo est impotens; ita
tradit S. Thomas, ut ex effectu Spiritus, evidentia signa de impotentia
perpetua, fatum habet semel semper, quam ut stirpem habere
sed indicis sic Spiritus ob flauues, scandala et alia mala ac inconuenientia
sequuta. nisi invicem consentiant habitare ut frater et soror, quod ipse
permittitur c. 5. de spiritu. modo ut alibi ac impotentia perpetua
quod tamen raro aliquis in opinione obstinata, cum ut ita gaudeat
sine et ab alijs, quia soli quibus licent, abstinere debeant.

Facta enim ipso hoc casu licet parti, quia impotentia ab altera parte
ad alias prolata nullitatis, non autem illi, quia impotentia altera parte
c. 5. eod. Dixi, quia impotentia altera dominatur; nam si haec impo-
tentia è mera perpetua, vt si haec mulier è nimis arcto respectu
huius viri detineatur, non eum, etiam si per miraculum mulier altera
cui arcta non sit, c. 5. eod. quod saucio altino annis in nobilissima
muliere approbante Leonardo Pilla certum quisque. quia hic reversa
impotentia perpetua respectu ipsi viri, quia utique matrimonium di-
rimit; et vera potentia respectu illi, cum quo proinde si prolibe-
quem quisque inceat.

Verum in dubio, utrum impotentia antecedens matrimonium
sit prolata causa fuerit, vult Sotus in c. 5. de spiritu. quia firmandum è
quod omnis potentia fuerit gratia ante matrimonium. si enim non
quam copula exercuit potuit, et nulla certa indicia ipsa, quod in
potentia gratia fuit, merito praesumi potest, iam ante matrimonium
existisse. in dubio autem, an impotentia praecedens matrimo-
perpetua sit non semper, minque quidem licet gratiaro, ne
certum ea potuerit mutatio, si tamen gratia et matrimonium
triennium cohabitatio et experientia videtur numeranda à tem-
pore celebrati nuptij et absentata copula. tempo autem ab tempo
sicambo facientis impotentiam, et si inuenit uxorem, ad averten-
et tollendam cohabitationem inter quisque cum septima mam pro
paingnorum, nec cum septem precipuis ob simplex exercendi
fuit be, potuit sententia Ecclesiae indicis fieri spatio. c. 10 de sponsi
nisi ut frater et soror cohabitare velint.

Sed quid tenendum, si in quis post matrimonium impotentia
altera tanta dissolutum mihi et alteri, ex qua prolem suspiratur
et gaudet quaeritur, erratum sine in iudicio, ut in raro evenit
Ego respondendum erit aliquid quod matrimonium, et prolem
solvendum, adeoque hic tenda relicta tenetur ad priorem tenere quod
c. 7. de spiritu. Dixi notanter impotentia altera causa, nam si

procedens matrimonium dirimere quod nullum obimpotentia reddere
liceat, debet vir matrimonium multis in locis ratione quia revera potest
ingere, et quis si vetera tempora inquiri, si alterius.

Quaeres II. An sterilitas uxoris vel impotentia pariendi fortum vi-
rum aliqui non pariendo habet eadem impotentiae dirimendi matri-
monium.

Resp. quod non sterilitas, non impotentia pariendi fortu virum
reddit, sola mina, et mulier fiant una caro, et carnalis copula
uno quoque praeter ipsam copulam habilium debitum ad generandam prolem
et hinc in interiorem validum ad matrimonium, si mulier forte vi-
rilem valeat recipere, quamvis illud de nuo matrue gaudeat; quia in hoc
casu jam habetur copula perfecta quoque.

Quaeres II. An matrimonium inter senes valeat?

Resp. Senes decrepiti, ita debiles, et amorem profitent actu quoque generare
omnino gratum matrimonium; quia a legitimo impotentia in futurum
ceo subjecta. Leg tamen dicentium, si quomodocumque quaedam eborum
non sufficiens ad copulam quoque, ea ego enim impotentia aut
in potis intra. maxime tamen stultis gra hujus, si habetur coeunt
matrimonium quamvis retineant. nisi quod valide quoque matrimonium
et si et etatem etatem reddantur ad quinquagesimum annum, debent
cum uxorib suis morari ad humanitatem. Clerin. c. 41. qu. 27.

Quaeres III. An Eunuchi valide ineant matrimonium?

Resp. Negative. quia Eunuchi nisi ab ipso facto laeti medicorum ab origine, non
verum et man emittere nequeunt, et impotentia intra de origine, non
solitio lumine rem medicia vacuare quamvis. ita - dicto V. de frigid
cap. 59. idem e de illis, quibus attrito et nervos testis. Leg de eo,
qui vero intra caret testiculis, quique prorsus ab et testiculis.

Quaeres IV. An in Hermaphroditi qui utrumque sexum habent,
certantur impotentes ad gradendum matrimonium?

Resp. Negative. quare ex legendo gratiae, ipsum secundum sexum,
in in posis gravatis; quia ad usum matrimonii quoad illum sexum vere
nei. Sunt. quodsi ergo Leg ei id, et aequalis, ascentur eligere
dent, et secundum illis gratiae. Ex facta et malo colorione post morte
dicunt quoque aliud matrimonium secundum alterum sexum gratiae
habentur, gravius est vetitum.

Hac de impedimento impotentiae ad quod revocatur defectus aetatis.
Omnem hactenus solo jure non in impuberes usum ad genti
potiae gratiam, et si facto adhuc impotentes sint, cum ad in
tia intra temptati. Lin. at jure Ecclesiae regitur ad valide gratiam.
ita aetas, nempe 14. anni in mares, in puellis vero 12. quibus gale
puberatem sex copulae carnalis potentiam ascenti conferunt.
c. 14. de desponsi. impub. nam potentia generandi et sit tamen, quae matu
gaudet. ergo matrimonium ante hanc aetatem factum
nullum est, nisi forte aliqua urgentissima ne state intervenienta, nempe

[illegible] pro bono pacis [illegible] a [illegible] conscientia [illegible] c. 2. [illegible]
excepit tamen [illegible] mercatorum [illegible] quo malitia [illegible]
si [illegible] certis [illegible] [illegible] ante [illegible] [illegible] c. 2. q. et 24. [illegible]
[illegible] c. 2. [illegible] narrat, [illegible] tempo
[illegible] & amorem [illegible] sua [illegible]
ut [illegible] licite [illegible] licentia [illegible] [illegible]
et alia [illegible]

§ XV.

De impedimento raptus.

Raptus est violenta mulieris ab viro et domo paterna vel à loco [illegible]
[illegible] libidinis aut matrimonij [illegible] [illegible]
[illegible] matrimonium dirimebat, [illegible] tenebatur raptor [illegible]
[illegible] matrimonium [illegible] [illegible]
[illegible] generat, quamvis [illegible] transeat in potestate raptoris; [illegible]
[illegible] a raptore [illegible] quando [illegible]
[illegible] in loco tuto et libero constituta [illegible] in [illegible] habere [illegible]
et ita statuunt [illegible] maximij [illegible] libertas, nec [illegible]
an [illegible] vel [illegible] alium capiat, [illegible] [illegible]

Insuper raptor et eos illi auxilium et favorem praestantes [illegible]
ad [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mulier rapta decenter arbitrio suo à raptore è domo, sive de
[illegible] exierit, sive non, quam tamen diuera negant [illegible]
[illegible] absolutione [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] nihil de [illegible] reservatur [illegible]

Quid si casu raptor ferma iniuria rapiat matrimonij causa?

Sol: Decretum [illegible] in hoc casu [illegible] solo raptore [illegible] tum quia leges, praesertim [illegible] [illegible] quae rari [illegible] [illegible] in hoc casu, nisi clare [illegible] [illegible] t. 2. f. de leg.

Ceterum raptus [illegible] qui cum habuerit mulierem assensu liberum absque violentia, etiam metus, parentibus vi adductus. [illegible] cauf. de rapt. nec [illegible] impedimentum dirimens. Tum quia [illegible] [illegible] voluit impedimentum raptus cessare, et rapta in loco libero [illegible] libere [illegible] [illegible] restituatur parentibus. Tum quia [illegible] nisi libertate [illegible] quae [illegible] modo [illegible] [illegible] [illegible]

Articulus II.

De Impedimentis impedientibus.

Sunt ea impedimenta alia, quae quidem matrimonium non dirimunt, sed faciunt, ne licitè celebretur, Prohibitiva vulgò appellata:

plura olim numerabantur, quæ hodie a Ecclesia sublata sunt, hoc versu

Ecclesia vetitum, festa, sponsalia, votum.

I. per Ecclesiæ vetitum intelligitur specialis mutandi prohibitio facta à legitimo judice Ecclesiæ. nam providere debet Ecclesia, ut in matrimonijs immundis tollatur scandalum, aut quæ nimium, ut vitentur alienij impedimenta, tollantur, ut certè nihil fiat præpropere. Igitur de causis et limitibus Ecclesi celebrandi mysteria prohibent, eamque recedunt Christiani juxta C. tua nos de sponsal. quia sicut ideo ei gravantes peccant mortaliter, quia et ipsi.

II. de festis intelligitur tempus, quod ab adventu Domini usque ad diem festum Epiph. inclusive, et a feria IIdecima usque ad Dominicam in albis inclusive decurrit, quibus diebus gravior prohibita sunt nuptiarum solemnitates, nisi specialis intervenerit causa dispensationis. est tempus, quod prohibitio ex Rit. arg. exceptuatur adventus Dominicas ante festum Epiph. quia à pronte feriatas. Neque enim hæretici prohibebant ista Lysanniana superstitionem appellant, quos anathematizat Syn. Trid. sess. 24. can. 11. tum quia fuit antiquissima traditio, certis anni temporibus nuptias prohibere sine omni scitura veterum festumpia omittamque Synodi Laodicena dentoll. habita hunc canonem edidit. n. 52. ne oportebat, in quadragesima nuptias celebrare. tum quia hæreticis verbis et alquorum eterum id cogit, ad quos pie tribuendum, jejunijs aut oratione vacare et præparat Ecclesia; nec enim gaudent videtur, et quibus diebus se ipsos jejunijs castigare, et affligere debent, nuptias tam celebrent. Non obstat tamen sine cibo celebrare sponsalia, aut facere hymenæi proclamationes, ut ait nit. arg.

Vici Lysanniana mysteriorum solemnitates ex quo ii sancti probatissimi probata ritualia Romanum docent: matrimonium ei tempora et alia festa, et solas solemnitates mysteriorum prohibitas ea sua mysteria celebrare, sponsalia tractare ad aedes sponsi, mysteria celebrare privatim, en observantia à pri hoc quietudo ecclesiæ sinc.

III. de sponsalia intelligitur futuri matrimonij vera ac omnium consensio accepitata, qua mutuo, ne id, qui personae alicui affiduae cum alia potest licitè tractare, donec disolvatur ita promissio C. quia alias et quidem in re gravi fidem datis frangeret, quod gravis illicitum est. C. Urbe Cales. 27.

IV. votum hic intelligitur votum simplex pro servanda castitate, sub ingrediendi religionem, sic [illegible] tunc, qui in mutandi. quidem hic votum mutatum est, matrimonium reddit illicitum. C. nuntij. qui clerici, nam votum, quod divino et naturali obligat ad sui observandam, id tamen ratione validum, non ex natura, potest alicui promissa alteri relinquere quamvis licitè autem et dispensatio tradi.

Cap. VII, §. IX.

De revalidatione matrimonij invalidè ob aliquem impedimentum dirimens contracti.

Quæritur potest de matrimonio, tum ob clandestinitatem, tum ob aliud impedimentum dirimens, quod è re nostra occultum, tum ob defectum consensus sive sit publicus sive ~~sit~~ pro quo notanda sunt.

Primò certum est, ad revalidandum matrimonium inter personas talibus impedimentis contractum invalidè, non ~~sit~~ sufficere solam dispensationem impedimenti auferentem, sed insuper requiri novum consensum; cum prior consensus nullus fuerit, ac implicet matrimonium subsistere posse sine verò consensu. at parter certum est, ut revalidetur matrimonium, quod erat huiusmodi ex defectu consensus mutuum, opus esse dispensatione, et novo contractu consensu.

IIdo. Si matrimonium nullum ob clandestinitatem, non quidem publicè coram parocho et testibus datum fuerit consensus; et præmissis quidem libris proclamatis, de novo benedicendi sunt quisque, res ipsa clara est; cum jure Trid. non nisi coram parocho et testibus valide contrahi possit.

IIIdio. Si nullum sit matrimonium ob impedimentum publicum, id obstante dispensatione novam libari debet, eodem ritu, quo supra in casu clandestinitatis omissus tamen proclamatis; nec sufficit secreto consensum renovare. quia tunc urget ~~[illegible]~~ eadem ratio, quare Trid. statuit, ut matrimonium publicè fiat, ejusque validitas per novum publicum; nam nisi in hoc casu consensus publicè renovaretur, matrimonium nec publicè gratum, nec ejus validitas probari valeret. Idem dicendum, si periculum sit, ne impedimentum publicum fiat. et ~~sit~~ tunc casus reducitur defectus publicus consensus; dicetque quod ut stat publicè, aliquo ficta, ex errore, aut ex gravi metu gratiosè.

IVto. Si nullum matrimonium in facie Ecclesiæ initum sit occultum et non verum, de quo non sit periculum, ut aliquando innotescat ad revalidandum matrimonium sufficit, sublato impedimento secreto renovare consensum suum coram parocho et testibus. quia hoc in casu non urget ratio Trid. ut jam patetur ejus textus. cum enim defectus matrimonij coram parocho et testibus initi sit occultus, possit tunc publicè abijs pretum illis verbis, et sic in facie Ecclesiæ matrimonium. Ita declaravit Big. V. apud Pavar: contentiunt ~~[illegible]~~ celebrum, ut ~~[illegible]~~ sit argumentum.

Sed rursum quidem non consensus utriusque quasi externo alterius signo expressus, ac quod vestit sufficere consulto affectu maritali facta ~~[illegible]~~ consensus. Leno; quia fieri non potest, ut publicè initi matrimonium sine mutuo consensu. ita nec matrimonium ob impedimentum dirimens nullum revalidari ac quod proinde quæsit, ut si initi quidem dumtaxat non sit impedimentum ea illum quidem solum impleta habebit, vg dicendo, se associata pri-

ne forte ob aliquem defectum eorum matrimonium aut nullum, ad quem ad attendam hypothesim subrisse, novum ubique alicui ipsum sibi fore affirmo manifestae pars ignorat nullubi infallibile errore e praecise renovat priorem consensum non laedum, ut ipsi.

Ad quid. Si ejusmodi mariis hoc prudenter lineatur grave incommodum, periculum infamiae, scandali et non raro evenit? Equidem non quanti Ill. hanc viam proponimus, nempe ut pars impedimenti, scilicet qui autem illis ignaram et sundo defuitat, et hinc de ipsa sic agitetur: = ita te amo, ut si velles non aut matrimonium (se amique quem accipiaris, = et nunc ita te accipio, tunc ut in ea parte tua fal.) Si respondeat: = ita ad ego similiter, tunc enim certum videtur, revalidari matrimonium, quia tunc pars ignara impedimenti vere novum elicit consensum. ad quid: Si nulla apparet spes impetrandi tam teneroli consensum? facile quidem haec difficultas evaderetur, si hoc in casu, ad primi gravem Ill. lenere, sufficeret, ut pars quia interim reno, et consensum, et palam quique debitum reddat non prorita quarta de matrimonii, quia ut aiunt, ita reddente debitum alterte patitum ja ad sufficiens ejus consensus. Ast difficilia haec sunt et dubia, ac vix credendum erit ipsos hic decure in ejusmodi difficultatibus praeceptum. concordibus quisque, qui ex consensione deprehendunt nullitatem matrimonii, publicentur, quae mutuo ignorant, ne eos de eo admoneant, quum prius sciant, illum revalidari posse, sine periculo gravis in modo sed illos in bona fide relinquat.

Vto. quod si matrimonium fuerit nullum praecise ex occulto defectu consensus ab utra uniq; qui vi fieri vex gravis metus gravis, sufficit de facultum ipsum occulte supplere, quia tamen aliquo modo exterius cognoscere nec in gratia, quae in gratiam matrimonialem vere consensit, requisitum non consensus nec recunda notitia defectus, si prior consensum non tactabat; quia ipsi consensus suspendere manere mutatur, hoc ipso quod cum non rescindabatur, poterit vetera matrimonium ad valorem eundem gratia sufficit si detendum consensus sed dominum erdem. Nam obstat quod pars, quae antea vere consensit, ita sit habitualiter disposita, ut si sciret, altera partem prius vere non consensisse, nolet in consensu perseverare, nam disentis sub conditione ponendo non revocat vetera tacitum.

Caveant: observandum quod antequam revalidatur matrimonium hoc clandestinum, aut alterius impedimenti publici iuridici, separari de hoc quoque a thoro et habitare, ne exponatur periculo fornicationis. Si quod vero impedimentum sit occultum, et utrique quique notum est, et non: si prius alter a thoro separari, si sit occultum, et utrique quique notum est, et non: si prius alter a thoro separari, si ab una tantum parte, quae non potest illum quarta, prudenter revelata, a thoro non separandus, valetum tamen pars, quae illud novit, nec potest quique debitum, nec reddere, donec revalidatus fuerit matrimonium. quae autem sint media ad evitandam reditionem debiti, si videlicet a quarta petatur, certe praescriptis non prud, ad disparatio circumstantiis a confessario determinanda sunt.

Quaere: Ad agendum matrio qui novit subesse impedimentum dirimens, ut quo licitia non dispensat; vg qui propriam filia duxit, quam ex occulto

adulterio ex cum femina ja morbua contra gravi [illegible] generat; prout à multis abhinc annis ejusdem novitas.

Ad 1mo: Respondit ita arg. ex hoc ad Exhaeqn recuperandi ad? 2do

Ad Certum 2, quod ne huic prohibitum sunt aliquid aliori gerenti posse redere debitum; unde ex ea poli mala efferenda sunt, ac de hac ratione sententia exquisita hunc Ser. Dominum, quem carnale commercium cum illa habere. e. Ing. Visitioni de Sent. Exq: quia talis carnera fuerit ex parte sua fornicaeam omittere, quod à nisi malum.

3tio. petebamus ut eorum prohibitum, ò à suo marito ad discernendum, ut semper innocentem vivere velit tempus longum ex gratia; ad quod gubernandum sunt [illegible] tu et Diana prohibitam, quia illa [illegible] tu et sufficiendum numerum prolium, in quos amplia hereditas, [illegible] dividi; tum in quantum [illegible] nulli periculo imminentia subjecta, quod ad divina arbitrio gratia pari voto se facisse quae posset plenaq solutione retulit.

4to:

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

88

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

100 + 46 + 112 + 28 + 109 + 88 =

+ Band 2 do.

20 + 16 cm

neuer Pap. rücken + Ecken 11/29

Fragmente liegen bei

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

561 Auf, [illegible] r! auf, auf, Saiten!
495 Aus meinem Hertzens Grunde,
147 Gros ist, Herr! deine Güte,
48 Helffe mir GOtt's Güte preisen!
426 Ich will mit Dancke kommen,
27 Mit Ernst, ihr Menschen-Kinder!
11 Nun jauchzet all ihr Frommen!
276 Von GOtt will ich nicht lassen,
348 Was willst du dich betrüben?
380 Wer sich im Geist beschneidet,
425 Wie lieblich und wie schöne sieht GOttes
531 Wir haben jetzt vernommen,
253 Wohl dem! der ohne Wandel,
218 Deuch ein Zu deinen Thoren,

7.

438 Ach HErr! mich armen Sünder,
143 Befiehl du deine Weege,
567 Du meine Seele singe! wohlauf und
225 Erhalt uns deine Lehre,
164 HErr JEsu! Licht der Heyden!

[illegible]ssen, nach Anzeige [illegible] Gesang-Buche selber denen hie-her-gehörigen Liedern gleich oben-über beygefügten, und auf die Classen dieses Registers sich beziehenden Neben-Zahlen, nach Alphabetischer Ordnung, also nach einander folgen.

1.

330 Fromme Hertzen finden nicht, was ersättigt
336 Liebster JEsu ich will seyn,
3 Liebster JEsu! wir sind hier,
8 Nun, GOtt Lob! es ist vollbracht,

2.

99 Ach! bleib bey uns, HErr JEsu Christ!
288 Auf GOtt hab ich mein Sach gestellt,
536 Beschehr uns, Herr! das täglich Brot,
515 Christ! der du bist der helle Tag,
514 Christe! der du bist Tag und Licht,
36 Christum wir sollen loben schon,

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

[illegible] alles wohl [illegible]
128 GOtt ist mein GOtt! das höchste Gu[illegible]
531 GOtt Vatter! der du deine Sonn,
133 HErr GOtt! dich loben alle wir,
251 HErr GOtt! erhalt uns mehr und mehr, die alt Augspurgisch reine Lehr,
255 HErr GOtt! erhalt uns mehr und mehr, die rechte Catechismus-Lehr,
535 HErr GOtt Vatter! im Himmelreich,
4 HErr JEsu Christ! dich zu uns wend,
592 HErr JEsu Christ! wahr Mensch u. Gott,
7 HErr! öffne mir die Hertzens-Thür,
600 Hilff, Helffer! hilff, in Angst und Noth,
513 Hinunter ist der Sonnenschein,
585 Ich hab mein Sach GOtt heimgestellt,
268 Ich heb mein' Augen sehnlich auf,
591 In Christi Wunden schlaf ich ein!
528 In Jesu [illegible]hmen reis' [illegible]h aus!
111 Komm! GOtt Schöpffer Heil'ger Geist!
269 Nach dir, o HErr! verlanget mich,
388 Nun gibt mein JEsus gute Nacht!

[illegible] Vom Himmel kam der Engel [illegible]
505 Vor deinen Thron trett ich [illegible]mit,
271 Wann wir in höchsten Nöthen seyn,
574 Wie fleucht dahin der Menschen Zeit!
38 Wie gros ist dieser Freuden-Tag!
21 Willkomm mein Heyl, und Trost, mein Hort!
387 Wir dancken dir, HErr JEsu Christ!
238 Wo GOtt zum Haus nicht gibt sein Gunst,
210 Wo GOttes Geist ein Hertz besitzt,
297 Wo ich nur geh und wo ich steh,
98 Wo willst du hin? weils Abend ist,
258 Wohl dem! der in Furcht GOttes steht,

3.

419 JEsu! hilff mein Creutz mir tragen!
5 JEsu! Weißheit und ihr Lehrer!
370 Sollt es gleich bißweilen scheinen
265 Trau auf GOtt in allen Sachen.

4.

241 Ach GOtt! wie manches Herzeleid

[illegible] 258 [illegible]
140 O [illegible]
225 O He[illegible]
109 O [illegible]
606 O H[illegible]
350 O H[illegible]
308 O Jes[illegible]
[illegible] O [illegible]
448 O [illegible]
401 O [illegible]
93 Sey [illegible]
142 Sey [illegible]
599 Span[illegible]
309 Such[illegible]
179 Von [illegible]
210 Wär[illegible]
[illegible] Zan[illegible]
[illegible] Zan[illegible]
[illegible] Was[illegible]
[illegible] Weh[illegible]

14.

41 O JEsu Christ! dein Kripp

34 Wir Christen-Leut, hab'

15.

499 Der Tag bricht an, und zeig

181 Diß sind die hei'ge zeh'n

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

[illegible] anzeit
JEsu! groser Held,
[illegible] süse Seelen-Lust!
Kind! aus Davids Stamm,
Geist! kehr bey uns ein,
[illegible] deiner Liebe Macht!
leuchtet der Morgenstern!

10

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

23	Ach komm
402	Ach Vatter
352	Du sagst: i
505	Erschein du
132	Gelobet sey
568	Hab Danck

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

en!
Erden!
!
Tet,
Klagen,
n,
eder,

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

bist mein,
ng des Lebens!
lig seyd ihr doch,
, Ehr, Ruhm,
mir, GOtt! ein
es dann also?
Weißheit und
eine Sünd mich
Gesetz heiß't, w
ahrer König! Hei
in Geist! in Jesu

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

en.

meinen Jesum seh

Geist! erhebe dich

Hertz! mit Freu

hr Weisen dieser

n Licht!

vah! will ich singe

on dem Herren

ach Herr! diß G

, ihr matten Kr

h, Herr! mein Lich

der Christen inwendi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

539 Nimm von uns, HErr! du treuer GOtt!
175 So wahr ich lebe! [illegible]
248 Vatter unser im Himmelreich.

5.

26 GOtt sey Danck in aller Welt!
135 Himmel, Erde, Lufft und Meer,
24 JEsu! komm doch selbst zu mir,
316 JEsu! meiner Seelen Ruh,
10 Nun komm! der Heyden Heyland,

[illegible] welche zum Theil auch [illegible] mehr oder weniger bekannte, jedoch [illegible] solche Melodien haben, welche auch zu andern in ihrer Classe befindlichen Liedern sich gebrauchen, und deßhalben auch mit deren Melodien sich verwechseln lassen. Wie solche, (worunter die bekannteste mit einer mehr in die Augen fallenden Schrifft bemercket [illegible] nach = gesetzten 73.

49 [illegible]
57 Das neugebohrne Kindelein,
124 Der du bist Drey in Einigkeit,
507 Die helle Sonn leucht't jetzt herfür,
385 Die Seele Christi heil'ge mich!
340 Drückt dich hier Untreu, Hohn und Spott,
361 Du unbegreifflich-höchstes Gut!
383 Ein Wunder macht GOtt wunderlich,
224 Erhalt uns, HErr! bey deinem Wort,
545 Es wartet alles, HErr! auf dich,
375 Gelobet sey Israels GOtt!
551 Gesegn' uns, HErr! die G[illegible]

451 O frommer und getreuer GOtt!
6 O GOtt! du höchster Gnaden-Hort,
508 O Heilige Dreyfaltigkeit! o hochgelobte Einigk.
593 O JEsu Christ! mein's Lebens Licht!
172 O Jesu Christe! Wahres Licht!
465 O JEsu! du mein Bräutigam!
306 O JEsu süs! wer dein gedenckt,
173 O Lämmlein GOttes JEsu Christ!
226 O starcker GOtt ins Himmels-Thron!
454 Schaff in mir, GOtt! ein reines Herz,
233 So wahr ich leb, spricht GOtt, der H[illegible]
[illegible]

Lt 28 + 109 + 88 7
Kunz 26.

Copyright 4/1999 YxyMaster GmbH www.yxymaster.com
VierFarbSelector Standard - Euroskala Offset

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST